УНИВ. БИБЛИОТЕКА
Бр. 2943

БРОЈ 1. ГОД. XI.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
на пола године . . . . . 3 дин
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

ПЕТАК 1. ЈАНУАРА 1893.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 ДИН. ПАРА ОД ВРСТЕ
Претплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
Рукописи не враћају се
Неплаћена писма не примају се

Грађанима града Београда

Суд општине вароши Београда на основу члана 13.-тач. б., закона о општинама, испуњавајући наређење члана 19. истог закона, а с обзиром и на околност, што на дан 7. Јануара пада празник Св. Јована, када у Београду има много слава, — решио је, да се сазове

ОПШТИНСКИ ЗБОР

НА ДАН 10. ЈАНУАРА 1893. ГОД.

ради избора 12 лица за сталне чланове бирачких одбора за 1893. годину

Ко може бити бирач за члана сталног бирачког одбора, одређено је у члану 19. закона о општинама.

Ко има право гласања или га нема, и шта имају радити они грађани, који имају право гласања али случајно или погрешно нису уведени у списак — изложено је у члану 9, 10, 14, 15, 16. и 17. закона о општинама.

Збор овај почеће у 8 часова изјутра, а бирачи могу долазити до 6 часова у вече тачно, у које ће време престати пуштање бирача на биралиште.

Гласање на овоме збору вршиће се по кварговима и то на овим местима:

а., **За кварт варошки** — у основној мушкој школи код саборне цркве (Дубровачка улица).
б., **За кварт теразијски** — у теразијској мушкој школи (улица 2 јаблана).
в., **За кварт дорћолски** — у основној мушкој школи (Душанова улица).
г., **За кварт савамалски** — у основној мушкој школи (улица Краљевића Марка).
д., **За кварт палилулски** — у основној мушкој школи (школска улица).
ђ., **За кварт врачарски** — у основној мушкој школи (Пријепољска улица према војеној болници).

Кварговни бирачки одбори, према правилима господина Министра унутрашњих дела од 5. Децембра 1892. год. П.№ 19546, биће овако састављени:

Кварговни бирачки одбор састављаће ПЕТ лица, од којих ће на дан избора ПЕДЕСЕТ гласача кад дођу код сваког кварта у 8 сати изјутра или мало доцније, ако дотле не буде на окупу ПЕДЕСЕТ, изабрати ТРИ лица за чланове бирачког одбора дотичнога кварта.

Остала ДВА члана одбора суд је општински коцком одредио за сваки кварт од оних лица, која су збором од 12. Јануара 1892 год. изабрата за чланове сталних бирачких одбора и то:

ЗА КВАРТ ВАРОШКИ:

Настаса Крстића трг. и Дим. Ђорђевића плат.

ЗА КВАРТ ВРАЧАРСКИ:

Пају Михајловића пред. гл. контроле и Димитрија Вучовића, бакалина.

ЗА КВАРТ ПАЛИЛУЛСКИ:

Јевђенија Чоловића, бакалина и Тому Лазаревића, кафеџију.

ЗА КВАРТ ТЕРАЗИСКИ:

Петра Маринковића, абаџију и Уроша Благојевића, учитеља.

ЗА КВАРТ ДОРЋОЛСКИ:

Богосава Поповића, берберина и Косту Глишића учитеља.

ЗА КВАРТ САВАМАЛСКИ:

Јоцу Шандоровића, трговца и Владислава Чортановића гвожђ.

Ако ко од ових коцком одређених чланова бирачког одбора не дође на збор у време законом одређено, његово место попуниће овде означени број бирача изборм.

Бирачком одбору овако састављеном председаваће годинама најстарији члан тога одбора. Ако се у одбору ма с које стране о том појави сумња, онда ће се председник коцком одредити. Главни бирачки одбор састављају сви председници бирачких одбора из кварговa.

Председник овом главном бирачком одбору биће Председник општине београдске.

АБр. 12193.
21 Децембра 1892 год.
Београд.

Председник општине београдске
П. ТАТИЋ с. р.

Секретар,
УРОШ КУЗМАНОВИЋ с. р.

ОГЛАС

Суду општине вар. Београда потребна је зграда са осам одељења или две зграде у једној авлији са скупа 8 или више одељења пространих, сувих видних и здравих у којима би се сместила болница за лечење деце, болесне од шарлаха и дифтиритиса.

Грађани, који би имали ове локале и били вољни, да их издаду општини под кирију, нека се пријаве у што краћем року писмено или усмено општинскоме суду.

Од суда општине вар. Београда 22 дец. 1892 год. АБр. 12105.

СТЕЧАЈ

Избором г. Михајла Јовановића за члана суда општине београдске, упражњено је место главног благајника општине београдске на које се овим стечај расписује.

Плата благајнику је по буџету 4000 динара. Добро је, ако кандидат буде вичан дуплом књиговодству и свима пословима, што спадају у дужност благајника.

Изабрати благајник има положити кауцију од 20.000 динара у готовом новцу или у држ. хартијама од вредности или јемству и интабулацији.

Писмене молбе са доказима о спреми имају се упутити на председника општине београдске најдаље до 15. Јануара 1893. год. закључно.

Од суда општине вар. Београда 30. Децембра 1892. год. АБр. 12219.

ПОЗИВ

Према наређењу VII. пуков. окр. команде од 12. овог месеца Бр. 14239. а на основу чл. 3. закона о устројству војске и чл. 15. правила за регрутовање младића за стални кадар, позивају се доле именовани регрути који су оглашени за привремено неспособне у 1887., 88 и 89. год. да неизоставно 12. Јануара 1893. у 8 часова пре подне предстану истој команди ради суперревизионог прегледа и то:

1. Душан Д. Јовановић, филозоф
2. Милош Д. Ристић, бив. ђак
3. Тима Мартић берберин
4. Сима Клапаревић, ђак Вел. Школе
5. Љубомир Марковић, трг. помоћ.
6. Душан Јовановић, калфа обућар.
7. Арон И. Алмузлино,
8. Андра А. Глигоријевић, практикант
9. Видоје Б. Албала.
10. Мита Видаковић, ђак Вел. Школе
11. Милорад Н. Новаковић, ђак В. Ш.
12. Светозар Лишанин,
13. Павле Ј. Љубисављевић, седлар
14. Коста Милутиновић, седлар
15. Владимир Поповић, у држ. штам.
16. Радисав Радосављевић, правник
17. Тома Јохана Шафара.
18. Радован К Стојановић, трг. помоћ.
19. Петар Танасија Стефановић к. обућ.
20. Радомир Ђорђа Петровић, к. тапет.
21. Давид Ј. Аданија
22. Љубомир Ј Јанковић
23. Спасоје Стојановић
24. Драгутин Аничић
25. Милорад Букић, ђак
26. Ненад Т. Ненадовић, трговп помоћ.
27. Мило с Милана Башића, правник
28. Аранђел М. Јовановић, глумац
29. Милоје А. Романовић, слуга
30. Светислав Софр. Грујичић арх пр.
31. Коста Јовановић, бакалин
32. Никола Адамовић, калфа трговп.
33. Моша Мусафија, слуга
34. Димитрије Свет. Јовановић, телегр.
36. Соломон Моше Демајо, трговп.
36. Ђорђе Илије Савића ђак
37. Миливоје П. И. Ђорђевић ђак
38. Лазар Самуила Бераха шахт. т. п.
39. Лушеја Биње Хавине трг. помоћ.
40. Радован Јок. Науновић, б. практик.
41. Јована Мил. Цветковића, телеграф.
42. Милан Мар. Стојчевића, трг. помоћ.
43. Милутин Д. Јовановић, трг. помоћ.
44. Реља Косте Стојановића, берберин
45. Аврам С. Леви, чинов. пономоћа
46. Самуило Исака С. Амара, трг. пом.
47. Аврам Луде Којена, трг. помоћ.
48. Стеван Дим. Новаковић, ђак
49. Стеван А. Стојковић, келнер
50. Иван Алић, тамбураш
51. Јован К. Хидојевић, калфа абаџије.
52. Владимир И. Алексић, глумац
53. Војислав Стев. Јанковић, к. столар.
54. Благоје Пауновић, калфа ситничар.
55. Панта Ј. Николић, „ терзиски
56. Светозар Ј. Поповић, слагач
57. Јулијус Бэрхарда Брила, ђак
58. Драгомир Савић, ђак
59. Миливоје И. Сјенички, ђак
60. Соломон Моше Фарки, ђак пољопр.
61. Милан С. Димитријевић
62. Никола А. Делини, помоћ. апотекар.
63. Чедомир И. Алексић, куферџија
64. Владимир Вукашиновић к. терзиски
65. Франц Матијас, калфа зидарски
66. Гершон Ј Пучин
67. Гашпар Ј. Пекер, ђак
68. Свободан В Јовановић, правник

Од стране суда општине вар. Београда, 18. Децембра 1892. год. АБр. 11991.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

89. ВАНРЕДНИ САСТАНАК

21 Децембра 1892. год.

Председавао председник г. Н Татић, од одборника били г. г. Ст. Ивковић, Н. Спасић, Трифун Ђорђевић, Глиша Стојановић, Гргур Милевановић, Петар К. Радовановић, С. Стаменковић, Јовица Барловац, Стојан Пајкић, Мих. Павловић, Стеван Ј. Јорговић, Дт. П. Х. Николић, Стеван Курчић, Јевр. А. Андоновић, До. Ж. Петровић, А. С. Борисављевић, Милоја Јаковљевић, А. Стевановић Милош Ј. Хаџидинић, Наум Младеновић, В. М Димитријевић, Љуб Марковић, Вучко Ц. Илић, Сима Николић, Васа Николић, П. С. Цветковић, Пера Тодоровић, М. Јовичић, Стојан Златановић, Михајло Михајловић, Дим. Миловић, Сима Р. Обрадовић и Јован Ристић.

I.

Председник општине саопштава одбору, да је суд општински према усменом, раније датом

ЂУРАЂ КАСТРИОТИЋ-СКЕНДЕРБЕГ

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

написао

Никола Вулић

(С једном генеалошком таблицом)

(Темат награђен првом видовданском наградом општине београдске.)

МОТО:

Скендербег је срца Обилића

ГЛАВА ШЕСТА

Долазак Мухамедов под Кроју

(НАСТАВАК)

С тога, истог дана кад јављаху за опасност која им прети, они одлучише и то, да се пошље проведитору њихову у Арбанији заповест, да отиде Скендербегу и да гледа, не би ли га наговорио да саставе обојица своје војске, па да заједно нападну на турски гарнизон у тој тврђави. Али тај налог пропраћаху овим речима; „нека саставе (т. ј. Скендербег и проведитор) обе војске, *које ће бити јамачно веће од турске...*“ А то не би могли никад урадити, да је Мухамед био још ту, јер је војска као арбанских и млетачких требало зацело још много и много, па да би изишла сила већа од турске. Али да ли је налог њихов и испуњен. т. ј. да ли су Арбанаси с Млечићима ударили на Валону, о томе нема помена ни у старих биографа ни у документима из каквог архива. Па ипак бисмо ми према доцнијим догађајима, — који ће се, као и ови, већином потврђивати аутентичним документима — могли тврдити, да од њега неје било ништа.

Сад, пре но што пређемо на опсаду Кројину под Балабановим заповедништвом, још само коју реч.

Ако овим својим походом Мухамед и не беше извршио ништа одлучно, ако Арбанија ни сад још не беше пала у његове руке, ипак силна пустошења што беше по њој починио и долазак му ћа до мора бише узроком, што се по свима хришћанским земљама беху разнели страшни гласови. „Скендербег оста побеђен од Турака; они они му одузеше сву земљу а војнике нешто исекоше на комаде а нешто одведоше у ропство; сви његови градови па чак и сама Кроја, падоше у руке непријатељу,“ — тако је брујало од Средиземногa, па све до Северногa Мора.

То каже безимени писац, али се оно потврђује и другим изворима.

Тако у једном нашем летопису код ове (1466.) године стоји то изреком поменуто. „Коіска царь на Арьманасе и плѣкни ихъ и множьства многа изьсѣче отъ нихъ, и Скендера изъ землѣ изгна и сьзида тамо градъ рѣкомый Конофъ“ [1]).

Ну најутентичнији доказ за то јесте једно писмо папе Павла II, које наводи Риналди у својим Аналима код год. 1466. У њему папа позиваше Филипа, куку бургундскога, да устане на оружје против Турака, јер је сада с пропашћу Скендербеговом нестало и последњег бедема према варварском насртају силних Азијата, па онда јављаше за несрећу која задеси Арбанију готово истим речима, којима то чини и безимени писац: Да је т. ј. на послетку и Скендербег, тај храбри војник

[1]) Српски родослови и летописи, ур. дио их Љ. Стојановић. Гласник 53. стр. 97. У осталом, да је поход Мухамедов био доиста ове године, а не, како кажу стари биографи, и у нашим летописима и за то има потврде: „В лѣто 6974. ходи царь Мехмед на Аѳбанасе в на Скендербега Ивановића арбанашкыи пред киме побеже, та еж и град сзида Коньох (Новаи Градъ.“ ibid..

одобрењу одбора, решењем својим од 19 Децембра 1892 год. АБр. 12031 решио, да се купи и сиротињи овд. разда 400 метара кубни, дрва за огрев — на предлаже да одбор ову радњу својим формалним решењем одобри.

По саслушању овога и по прочитању поменутог решења, одбор је одобрио у свему решење суда о купљеним четири стотине метара дрва за гориво с тим, да се овај издатак има ставити на терет партије буџетом одређене за издржавање овд сиротиње. Овлашћује се суд да ову набавку изврши и да при пријему дрва од лиферанта и издавању истих сиротињи одреди нарочита лица из одбора за присутнике.

II.

По прочитању акта истражног судије за вар. Београда, АБр. 11659, 12046, 11918 11718 11482, 11646, 11545, 11876, 11877, 11868, СБр. 21330, 11496, 11974, 11813, 11535, 11869, 11489 11975, 11720, 12018, 11838, 12103, 11797, 11954, 12037; Акта истражног судије за вар. Београд АБр. 11814, и акт VII пуков. окружне команде АБр. 12038, којим се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, одбор је изјавио, да су му непознати Данило Чечерић Василије Ђорђевић, Станко Савић, Лазар Зарић, Михајло и Милан Здравковић, Матија Старчевић Риста Михајловић, Риста Чолаковић. Јоца Крстић, лађар, Бохор Арујети, Петар Павловић бив. кьиговођа, да су доброг владања и доброг имовног стања Михајло Јовановић, Никола Радуловић, Јевта Тодоровић, Коста Трајковић, Јања Стојановић, да су доброг владања а средњег имовног стања: Богосав Марјановић Миља Димитрија Кулића, Кунет Антоновић, Јован Петровић; да су доброг владања а слабог имовног стања: Петар Анђелковић, Коста Јездимировић, Карло Клинко; да се за владање и имовно стање Јована Стојановића, правника обрати суд ректорату Вел. Школе, па према добивеном извешћу да се изда тражено уверење; да је Димитрије Савић доброг владања и сиротног имовног стања а све остало, што се актом тражи, одбору је непознато; да су Драгутин Николић и Сава В Савић доброг владања и доброг имовног стања, све остало што се актом тражи, одбору је непознато. (НАСТАВИЋЕ СЕ)

Општинске лицитације

По решењу суда општине београдске од 22. Децембра 1892. год. држаће се

На дан 2. Јануара 1893. год. пре подне од 9—12 сати

ОФЕРТАЛНА ЛИЦИТАЦИЈА

а) За набавку гаса за осветлење вароши у 1893. год.

Кауција је за ову лицитацију 2000 дин. у готову новцу. Оферте примаће преседавајући судија до 12 сати закључно, а отвараће их тачно у 3 сата по подне јавно.

На дан 2. Јануара 1893. год. по подне од 2—5 сати.

УСМЕНА ЛИЦИТАЦИЈА

б) За оправку фењера за осветљење вароши.

Кауција је за ову лицитацију 200 дин. у готову новцу.

На дан 3. Јануара 1893. год. по подне од 2—5 сати.

ОФЕРТАЛНА ЛИЦИТАЦИЈА

в) За набавку канцеларијског материјала.

Кауција за ову лицитацију 300 дин. у готову новцу. Оферте примаће преседавајући судија до 12 сати закључно, а отвараће их тачно у 3 сата по подне јавно.

Услови за све ове лицитације могу се видети у одсеку рачуноводства овога суда.

Од стране суда општине града Београда 22. децембра 1892 год. СБр. 21.847.

САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

(Извод из стенографских белешака)

Држан 11. Новембра 1882. год. у Београду

(свршетак)

Илија Ђорђевић. Кад се хоће да употреби комора, онда се то у напред јавља, а не бива у једанпут и с тога може лако у случају потребе, да се саставе кола.

Председник. Ама не може бити говора о расклапању кола, кад је потреба за шупе. То је у питању, а не како да стоје кола, То је друго о чему се и други пут може говорити. Главно је сад питање, хоћемо ли радити шупе у режији или нећемо а о шупама је већ решено.

Веља Тодоровић. Ми се упуштамо у нека питања, која су расправљена Да треба шупе да се праве то је овде решено, и тад је било говора и о колима како ће да стоје Сад треба да решимо хоћемо ли радити у режији кад нема лицитаната.

Мијајло Бончић. У колико сам ја разумео г. Бркић каже да мање шупа треба кад кола стоје расклопљена а више кад су састављена. Но ја мислим кад инжињерско одељење; као стручно каже, да нека кола могу да стоје састављена, а нека не могу па према томе и распоред прави, онда ми који се у то не разумемо, морамо усвојити његов предлог.

Председник. Не траже се ове шупе само ради коморе, него ми имамо и других возова а одбор је решио,да се још и други возови праве за друге потребе, па онда треба имати где да стоје та кола да не пропадају на отвореном простору.

Одобрава ли одбор да се ради у режији и предрачуњену цифру од 10 хиљ. динара за те две шупе. (Чује се: још једна лицитација; други одобрава.) Ја ћу ставити на гласање: Ко је за то, да се одобри предлог грађевинског одељења нека гласа „за" а ко није нека гласа „против".

Дакле већина је за предлог.

Чујте даље:

Селесковић. Ђура Станојевић овд. понудио је грађевинском одељењу 200 куб. метара шљунка по 2·60 дин. без подвоза и то из мајдана његовог у Топчидеру. Тај нам је шљунак потребан и предложио би да се набави.

Лазар Дашковић. Пошто је подвоз за себе.

Селесковић. Плаћа се данас подвоз по 5 дин. најниже. Наши возови имају и су-

---

Христов савладан, да су му све области одузете да је принуђен да бежи обалама Јадранскога Мора без војске и пратње; да су, даље, војници нешто посечени а нешто одведени у ропство, и на посл., да су се и све његове тврђаве, које су се некад тако храбро опирале Турцима, предале овима на милост и немилост. [1])

Тиме би био завршен овај чланак о овом првом походу Мухамедову. Једино би се само имало замерити томе писму то, што је оно по Риналду било писано јуна месеца, а то ће свакако бити каква погрешка, јер се све оно, о чему се у њему говори није никако могло догодити пре јула за што нам је доказ поменуто писмо господе млетачке, од 7-ог јула. С тога ће по свој прилици и ово бити још један нов доказ за велику ваљаност дела безименога писца, јер се у њему не само све што се десило у овом походу потпуно слаже с поменутим аутентичним документима, него и ови страшни гласови и одлазак султанов из Арбаније падају у њега у месец август, као што смо и ми закључили да мора бити по оном писму из млетачког архива од 16. авг.

[1]) Biemmi G., Istoria etc., 471.

ГЛАВА СЕДМА

Опсада Кроје под Фалабаном. — Други поход Мухамедов[1]).

Од 20. новембра год. 1466. има једно писмо из млетачког архива, у коме читамо ове речи: „... са свим је извесна ствар, да је провинција Арбанија запала у веома тежак положај" [2]) И доиста, Арбанија сад стојаше веома зло. Никад она дотле није била тако близу пропасти као ових дана по одласку Мухамедову. Страшна скорашња поплава султанова беше је из темеља уздрмала. На да је после одласка турске војске била са свим слободна ипак би јој положај био веома мучан, а камо ли сад овако с онеснутом Кројом и с турским гарнизоном у Валони. Ну не само то. Како се види из једнога писма од 10 маја 1467 год., што је нађено у мантовском архиву, зло стање у њој било је погоршано још једном ствари: од Скендербега као да су се били одметнули и многи његови вазали, јер у том писму има оваких речи: „.. perche e da sperare, tutti quelli che avean a Scanderbego rebellato per la mala compagnia li ha fato el Turcho, verano a suo obedienza и т. д...[1]) То пак опет као да ће потврдити оно, што налазимо у поменутом писмо господе млетачке од 29 нов., да је т. ј. у то време Скендербегу била остала још једино Кроја и ништа више.[2])

С тих и толиких неприлика и сви они који још беху остали верни арбанској застави, веома клонуше духом. Једино је још Скендербег имао нешто наде, али и он сву њу полагаше само на помоћ са стране.

[1]) Листови, на којима би били исписани догађаји из ове и из потоње главе, у књизи безименога писца изгубили су се. Ове су две главе рађене понајвише по аутентичним документима (пет писама из млетачког, два из миланског, два из мантовског архива, Хопфове Хронике и т. д.) — као што је у осталом бивало и другде, само ако се и како могао наћи какав такав документат — а где је што требало попунити, служили смо се Барлецијем и Fatti illustri ma

[2]) „... certissima res est, provinciam Albaniae reductam esse in malis terminis." Secr. cons. Rog. vol. XXIII. c. 17. Ljubić S., Listine o odnošajih и т. д. Knj. X., стр. 384.

[1]) Макушев В., Ист. споменици, стр 30.

[2]) „Quoniam, pulso ex ea domino Scanderbego, nihil superes ex omni dicione eius nisi oppdum Croye, conservatum a nostris peditibus custoditum usque ad presens, custoditurque nostris impensis." Secr. cons. Rog. vol. XXIII. c. 117. Ljubić S., Listine и т. д. Knj. X., стр. 384.

(Наставиће се)

више других послова да се не могу на ово употребити.

Марко Велизарић. Да ли је то шљунак тучан или је само скупљен од другог израђеног камена. (Тучан је).

Председник. Држим да ће нас коштати једно на друго по 2 динара један воз — јер од Топчидера ако ближе њему шљунак стоварује онда је мања цена, а кад се до Београда стоварује скупље и тако један надруго узевши неће више коштати од 2 динара.

Јован Ђуровић. Ја би предложио да се поднесе рачун шта кошта с подвозом па да га сам пренесе где му се каже.

Председник. Кад би имао возова он би тако и нудио, али он нема па за то овако и нуди. Ако општини конвенира неки узме, ако не немора га узети.

Гавра Бркић. Да ли има још ко да нуди шљунак или је он сам (сам). Кад је сам онда нека се лицитацијом тражи, па ће се још неко јавити.

Председник. У свези са овим предлогом има и други. Молим вас да чујемо.

Селесковић. Пут који води од железнице до Саве прошле зиме остао је непоправљен и то нас је после коштало 8 хиљ. динара. Нама предстоји оправка тога пута и сад и ако не бацимо шљунак на њ што ће коштати до 2 хиљ. динара може нас после много скупље коштати. Молио би вас да одобрите набавку шљунка да се овај пут наспе да неби пут упропашћен био.

Председник. Одобравали одбор наспање овога пута? (Одобрава) Одобрава ли да се узме онај шљунак (Да се тражи још ко) Хоћете ли да се распише стечај (Хоћемо) И да се доноси овде на месту (Јесте) Добро. Чујте даље.

Селесковић. Одбору је познато да је издата повећа сума за друм вишњички. Тај пут треба сада обдржавати. Молим вас да саслушате мој предлог — чита — Ово ће дакле коштати свега 6110 дин.

Гавра Бркић. Тај је друм нов и за његово обдржавање стоји гаранција предузимача па ће га он и оправљати ако се поквари. Комисија која је примила друм и ћуприје в ђа је гледала шта је примила, и сад како то да не ваља ћуприја. Ја одобравам да се узме један човек за чување, а више ништа не одобравам.

Селесковић. Не жели ни грађевинско одељење да баци тих 6110 дин. Овде није реч о ћуприји коју је предузимач правио, него о другим што смо ми правили да се друм чува. Ми немамо посла са предузимачем. Он ће оно, за што гарантује оправљати ако се искваре.

Председник. У прошлог овога имам да вам кажем, да су тим путем многи возови упућени на карабурму. С тога је тај пут врло нужан и морамо га обдржавати у добром стању. На обдржање друмова и калдрма немојте штедити јер ће нас после много коштати.

Јован Ђуровић. Ја нисам противан одржавању друмова али ми до сад нисмо имали нарочите друмаре и стога сам противан.

Председник. Па хоћемо ли га обдржавати са чавкама. То тице не могу обдржавати, него људи. Он мора само друм и ништа друго, да чува.

Селесковић. Шест улаза има преко којих долазе селска кола и да не би та кола уносила ђубре и блато у варош треба те улазе калдрмисати.

Председник. Одобрава ли одбор да се учине нужне мере за спрему овога предлога? (Одобравамо). Чујте даље.

Селесковић. У свези са овим радовима имам предлог ради набавке шљунка и сем оних 2 хиљ. кубних метара, ја предлажем да се одобри тучање камена у нашем мајдану па да се пренесе где треба. Треба да одобрите лицитација да се држи.

Гавра Бркић. Овај камен што стоји у мајдану нама ће требати за прављење кеја. С тога сам да се држи лицитација за набавку тученог шљунка

Селесковић. Тај камен није за кеј.

Председник Усваја ли одбор и овај предлог? (Усваја) Чујте даље.

Селесковић Сад имам да вам изнесем један предлог да се направе степенице у улици која везује Топличин венац и комајску улицу. Предрачун износи 2280 д. Молим да одобрите лицитацију за набавку и израду камена.

Ђока Нешић. Држим да би те степенице требали да праве браћа Поповићи и Јанковић. Ту њихова имања највише добијају. Сем тога има ту и једно спорно питање о својини које још није расправљено. Тај је сокак браће Поповића а то знам отуда што сам био на лицитацији па стоји у условима да тај плац припадне браћи Поповићима.

Вељa Тодоровић. Нека се то прво изводи и ако је њихово да се затвори, а ако је општинско да се прави.

Председник Дакле да се ово прво изиди (Јесте).

Имам да вам реферишем једну ствар. Више пута је пред одбор изношена молба стараоца масе пок. Јеврема Вучковића, па и сад су поднели у којој моле да се општина на леп начин изравна са масом односно штете учињене јој на друму Топчидерском претрпавањем кафане масене како не би водили парницу. Они своде своју молбу овако: ми пристајемо, да нам општина без парнице плати 18 хиљ. динара но и то ако то одобри и старат. судија.

Гавра Бркић. Ако ми попустимо тој молби доћиће одмах још њих 50—60. Зна се да цео врачар то једва чека. За то сам да се ова молба одбаци.

Мијајло Бончић. Ова ствар треба да се суцким путем расправи, па с тога треба пустити ствар на суд па како судови реше тако ће и бити

Председник. Усваја ли одбор ово мишљење да се суцким путем расправи то питање. (Усваја).

Ђока Нешић. Ми смо саставили листу поротника по овлашћењу одбора. Да прочитам (Чита).

Председник. Усваја ли одбор кандидациону листу? (Усваја).

Састанак је закључен.

Састанак овај трајао је до 8 сах. по подне.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ

I. ДИМНИЧАРСТВО:

а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0·20 д.
б) За неузидан шпархерд	0·20 д.
в) За узидан „	0·40 д.
г) За велики узидан шпархерд у гостионици	0·50 д.
д) За чишћење димњака од два спрата	0·20 д.
ђ) За чишћење простог димњака	0·10 д.
е) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са пећима	0·10 д.
ж) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са више пећима	0·20 д.
з) За паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0·75 д.

II. ПРАЖЊЕЊЕ ПОМИЈАРА И НУЖНИКА:

а) Од кубног метра	10·00 д.
б) Од акова	0·50 д.

III. ПОШТАРИНА:

а) Марка за пашче за годину дана	3·00 д.
б) Обнављање изгубљене марке стаје	1·00 д.

IV. ГРОБАРИНА

а) Гроб за децу	7·00 д.
б) Гроб за одрасле	12·00 д.
в) Мала гробница	555·52 д.
г) Велика гробница III реда	998·39 д.
д) Велика гробница II реда	1699·32 д.
е Велика гробница I реда	1684·57 д.

V. МРТВАЧКА КОЛА:

а) Мртвачка кола стара са 2 коња	12·90 д.
б) Мртвачка кола са анђелима са два коња	24·90 д.
в) Мртвачка кола нова са 2 коња	36·90 д.
г) Мртвачка кола нова са 4 коња	72·90 д.

ТАКСЕ

ЗА ИЗНОШЕЊЕ ЂУБРЕТА

За кварторе: Савамалски, Теразијски, Врачарски и Варошки.

1. Од собе и кухиње или мањег дућана са собом . . . . . 0·25 п. д.
2. Од две или три собе, са кухињом или већег дућана са магазом . . . . . 0·70 п. д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1·50 п. д.

За кварторе: Дорћолски и Палилулски.

1. Од собе и кухиње, или мањег дућана са собом . . . . . 0·20 п. д.
2. Од две или три собе са кухињом или већег дућана са магазом . . . 0·60 п. д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1 дин.

Од суда општине београдске 28 Августа 1892. год. АВр. 9449.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА

Власник Општина Београдска — Штампарија Петра Ђурчића, Обилић. венац бр. 14 — Уредник Урош Кузмановић

БРОЈ 2. ГОД. XI.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
на пола године . . . . . 3 дин
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

НЕДЕЉА 10. ЈАНУАРА 1893.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 ДИН. ПАРА ОД ВР. ТЕ
Претплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
Рукописи не враћају се
Неплаћена писма не примају се

Објава

—

Засебном објавом од 2. Јануара тек год. АБр. 9. јављено је грађанству, да су бирачки спискови за избор народних посланика, који ће се вршити 25. фебруара 1893. год. — готови и изложени у Суду општине београдске на углед грађанству.

Зато, што још до данас није нико био код суда ради прегледа спискова, Суд општине београдске овим и по други пут објављује грађанству, да су бирачки спискови готови и да се могу код Суда овога до законог рока за време канцелариско прегледати.

Посланике могу бирати само они, који су у бирачке спискове уписани кад добију бирачке карте; а исправке спискова могу се чинити само до 21. Јануара 1893 год. а после нема нико права да тражи исправке спискова макар у њих не био уписан ко треба или био уписан ко не треба.

Од суда општ. вар. Београда 8. Јануара 1893. год. АБр. 23.

НАРЕДБА

—

Да би се владајућа дечија болест **дифтерија и шарлах** што више сузбила и онемогућило даље ширење, поред осталих учињених предохрана — Суд општине града Београда најмио је још потребна кола, у којима ће породице умрле деце чинити по смртни спровод до гробља.

Усљед тога, Суд општински јавља поштованом грађанству да се сви они, који би испраћали умрле од дифтерије или шарлаха, за ново или старо гробље а немају својих кола, обраћају за иста овоме суду, пошто је издата строга наредба свима овдашњим фијакеристима, да нико до даље наредбе несме возити ни мртваце ни породице умрлих од дифтерије и шарлаха до гробља осим најмљених општинских кола.

Такса за вожњу утврђена је од кола
За ново гробље и натраг дин. 6·—
„ старо „ „ „ „ 4·—

Од суда општине града Београда, ЛБр. 1165. 31. Децембра 1892. год.

НАРЕДБА

—

Суд општине вар. Београда позива грађанство београдско, да у току овога месеца Јануара набави од општине београдске за своју пашчад нове марке, пошто су старе поништене и више не вреде.

Нова марка кошта три динара, а кад се изгуби има се заменути другом уз доплату једног динара.

Од суда општ. вар. Београда 9. Јануара 1893. год. АБр. 156.

СТЕЧАЈ

—

Избором г. Михајла Јовановића за члана суда општине београдске, упражњено је место главног благајника општине београдске на које се овим стечај расписује.

Плата благајнику је по буџету 4000 динара. Добро је, ако кандидат буде вичан дуплом књиговодству и свима пословима, што спадају у дужност благајника.

Изабрати благајник има положити кауцију од 20.000 динара у готовом новцу или у држ. хартијама од вредности или јемству и интабулацији.

Писмене молбе са доказима о спреми имају се упутити на председника општине београдске најдаље до 15. Јануара 1893. год. закључно

Од суда општине вар. Београда 30. Децембра 1892. год. АБр. 12219.

Наредба

—

Ради чистоће, лакшег и сигурнијег саобраћаја као и угледа престонице, суд општине вар. Београда.

Наређује,

Да се тротоари одржавају чисто и са њих снег и блато уклања; а кад је поледица, да се по тротоарима посипа песак, пепео или томе подобно.

Ко би пренебрегао ову грађанску дужност казниће се по § 326 кривичног закона,

Од суда општине вар. Београда 27. Нов. 1892. год. АБр. 11644.

ПОЗИВ

—

Према наређењу VII. пуков. окр. команде од 12. овог месеца Бр. 14239. а на основу чл. 3. закона о устројству војске и чл. 15. правила за регрутовање младића за стални кадар, позивају се доле именовани регрути који су оглашени за привремено неспособне у 1887-, 88 и 89. год. да неизоставно 12. Јануара 1893. у 8 часова пре подне предстану истој команди ради суперревизионог прегледа и то:

1. Душан Д. Јовановић, филозоф
2. Милош Д. Ристић, бив. ђак
3. Тима Мартић берберин
4. Сима Клапаревић, ђак Вел. Школе
5. Љубомир Марковић, трг. помоћ.
6. Душан Јовановић, калфа обућар.
7. Арон И. Алмузлино,
8. Андра А. Глигоријевић, практикант
9. Видоје Б. Албала.
10. Мита Видаковић, ђак Вел. Школе
11. Милорад Н. Новаковић, ђак В. Ш.
12. Светозар Липшанин,
13. Павле Ј. Љубисављевић, седлар
14. Коста Милутиновић, седлар
15. Владимир Поповић, у држ. штам.
16. Радисав Радосављевић, правник
17. Тома Јохана Шафара.
18. Радован К. Стојановић, трг. помоћ.
19. Петар Танасија Стефановић к. обућ.
20. Радомир Ђорђа Петровић, к. тапет.
21. Давид Ј. Аданија
22. Љубомир Ј. Јанковић
23. Спасоје Стојановић
24. Драгутин Аничић
25. Милорад Ђукнић, ђак
26. Ненад Т. Ненадовић, трговачки помоћ.
27. Мило'е Милана Башића, правник
28. Аранђел М. Јовановић, глумац
29. Милоје А. Романовић, слуга
30. Светислав Софр. Грујичић, арх. пр.
31. Коста Јовановић, бакалин
32. Никола Адамовић, калфа трговачки
33. Моша Мусафија, слуга
34. Димитрије Свет. Јовановић, телегр.
36. Соломон Моше Демајо, трговац.
36. Ђорђе Илије Савића ђак
37. Миливоје П. И. Ђорђевић ђак
38. Лазар Самуила Бераха шахт. т. п.
39. Јушеја Бише Хавине трг. помоћ.
40. Радован Јок. Науновић, б. практик.
41. Јована Мил. Цветковића, телеграф.
42. Милан Мар. Стојчевића, трг. помоћ.
43. Милутин Д. Јовановић, трг. помоћ.
44. Реља Косте Стојановића, берберин
45. Аврам С. Леви, чинов. монопола
46. Самуило Исака С. Амара, трг. пом.
47. Аврам Луде Којена, трг. помоћ.
48. Стеван Дим. Новаковић, ђак
49. Стеван А. Стојковић, келнер
50. Иван Алић, тамбураш
51. Јован К. Хиџојевић, калфа абаџис.

52. Владимир И. Алексић, глумац
53. Војислав Стев. Јанковић, к. столар.
54. Благоје Пауновић, калфа ситничар.
55. Панта Ј. Николић, „ терзиски
56. Светозар Ј. Поповић, слагач
57. Јулијус Бәрхарда Брила, ђак
58. Драгомир Савић, ђак
59. Миливоје И. Сјенички, ђак
60. Соломон Моше Фарки, ђак пољопр.
61. Милан С. Димитријевић
62. Никола А. Делини, помоћ. апотекар.
63. Чедомир И. Алексић, куферција
64. Владимир Вукашиновић к. терзиски
65. Франц Матијас, калфа зидарски
66. Гершон Ј. Пучин
67. Гашпар Ј. Пекер, ђак
68. Свободан В Јовановић, правник.

Од стране суда општине вар. Београда, 18. Децембра 1892. год. АБр. 11991.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

69. ВАНРЕДНИ САСТАНАК

21 Децембра 1892. год.

Председавао председник г. П. Татић, од одборника били г. г. Ст. Ивковић, Н. Спасић, Трифун Ђорђевић, Глиша Стојановић, Гргур Милевановић, Петар К. Радовановић, С. Стаменковић, Јовица Барловац, Стојан Најкић, Мих. Павловић, Стеван Ј. Јорговић, Др. Н. Х. Николић, Стеван Курчић, Јевр. А. Андоновић, Др. Ж. Петровић, А. С. Борисављевић, Милија Јаковљевић, А Стевановић-Милош Ј. Хаџидинић, Наум Младеновић, В. М Димитријевић, Љуб Марковић, Вучко Ц. Илић, Сима Николић, Васа Николић, П. С. Цветковић, Пера Тодоровић, М. Јовичић, Стојан Златановић, Михајло Михајловић, Дим. Милојевић, Сима Р. Обрадовић и Јован Ристић.

(свршетак)

III.

Председник износи одбору на мишљење молбе, којим се траже уверења о сиротноме стању и породичном односу.

По прочитању тих молби СБр. 21722, 20866, АБр. 12016, 12014, 12099, 11367, СБр. 21715, 21345, 21094, 20702, 20611, 20514, 20812, 20788, одбор је најавио мишљење. да се суд предходно увери о имовном стању молиоца Миливоја Јовановића, и Косте Михајловића на тек онда да им нада тражено уверење; да се може дати тражено уверење молиоцима: Теофилу С. Петровићу, Илији Марковићу, Драгомиру Ђуровићу, Јулки Вуловићевој, Софији Мојић, Даници Ресавац, Љубици Младеновић, Ружици Костић, Милану Сладојевићу, Катарини Т. Маринковић; да се суд предходно увери о истинитости навода Петра Ј. Насласа, на тек онда да му изда тражено уверење, да је Љубица Стојићка, удова, сиротног стања, а за остало што у молби тражи, да се обрати надлежном пароху.

IV.

Грађевинско одељење општине београдске извештава одбор. да би требало одредити за сваки кварт по два одборника и 3 грађанина који ће са државним и општинским инжињером као повереници одређивати осе уличне, пошто су досадањи чланови тих повереништава престали бити одборници.

По прочитању тога реферата АБр. 12044, одбор је одредио ову господу одборнике за чланове повереништава за одређивање оса уличних и то:

За кварт палилулски: г. г. Стевана Ивковића и Јована Ристића;

За кварт дорћолски: Дим. Милојевића и Михајла Јовичића;

За кварт савамалски: Васу Николића и Павла С. Пветковића;

За кварт теразијски: Вучка Ц. Илића и Михајла Михајловића;

За кварт врачарски: Љубу Марковића и Милију Јаковљевића;

За кварт вароши: Николу Спасића и Петра Радовановића.

Именовани повереници овлашћују се, да за сваки дати случај позову у комисију по своме избору још три грађанина из оне улице, у којој се оса одређује.

V.

Председник извештава одбор да према уговорима закљученим између општине и Српско-француског друштва за грађење и експлоатацију трамвајa и електричног осветлења у Београду треба изабрати стална повереништва, која ће водити надзор над овим предузећима — на место досадањих повереништва.

По саслушању овога извештаја, одбор је решио, да надзор над грађењем електричног осветлења у Београду воде г. г. Ђорђе М. Станојевић, проф. Вел. Школе, Александар Борисављевић и Андра Ђорђевић одборници као чланови: Св. Стевановић одборник и Љуб. Клерић, проф Вел. Школе као заменици а Др. Стеван Марковић, проф. као стручни саветодавац,

Над грађењем и експлоатацијом трамваја у Београду да воде надзор г. г. Љуба Марковић, Јовица Барловац, Дим. Милојевић, Пера Тодоровић и Драгутин Петровић одборници.

VI.

Председник износи одбору на решење предлог Српског лекарског друштва, потеклог услед решења одборског од 26. маја 1892. год. АБр. 7227 о ноћњем дежурању лекара у вароши ради указивања нужне и брзе лекарске помоћи потребитима.

По прочитању тога предлога АБр. 8653., одбор је решио, да се предлог лекарског друштва одбаци и на место тога да се заведе ноћње дежурање за брзо указивање лекарске помоћи неопходним. Ово дежурање да одржавају лекари који се буду драговољно за ову службу пријавили, а поред тога, да се поопштри наредба да општински лекари, сваки у свом кварту буду спремни, да се на позив грађана одазивају.

Правила о овом дежурању, у којима да се међу осталом одреди и награда дежурнима и место дежурања, да саставе и поднесу одбору на одобрење г. г. Др. Никола Х. Николић, Драгутин Петровић и Пера Тодоровић одборници, Др. Мих. Хаџилазић шеф општинских лекара и Др. Живан Ј. Гашић овд. лекар.

VII.

Ради сузбијања заразних болести шарлаха и дифтеритиса, што сада у Београду владају, српско лекарско друштво предлаже, да општина о своме трошку узме под кирију потребне локале или откупи од министарства војеног гвоздену бараку, у којој би се имала изоловати деца заражена поменутим болестима као и да снабде ове болнице са свима намирницама а државни лекари да врше лекарску дужност.

По прочитању овога предлога АБр. 12105, одбор је решио, да се предлог Српског лекарског друштва у свему усвоји с тим, да се одмах приступи оснивању болница у којима ће се изоловати и лечити деца заражена дифтеритисом и шарлахом.

У тој цељи овлашћује се председник општине да са г. г. Др. Н. Х. Николићем одборником и Др. Мих. Хаџи Лазићем шефом лекара одмах или узме потребне локале под кирију или откупи од војеног министарства две гвоздене бараке. Ово последње само онда, кад се комисијски констатује да се у тим баракама може постићи потребан степен топлоте.

ЂУРАЂ КАСТРИОТИЋ-СКЕНДЕРБЕГ

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

написао

Никола Вулић

(С једном генеалошком таблицом)

(Темат награђен првом видовданском наградом општине београдске.)

МОТО:

Скендербег је срца Обилића

ГЛАВА СЕДМА

Опсада Кроје под Ратабаном. — Други поход Мухамедов.

(НАСТАВАК)

Па како му папа за прошлога султанова похода не беше послао никакве помоћи, а млетачка не беше никад довољна, у толико мање што Млечићи увек више обећаваху но што даваху, то он одлучи, да овом приликом отиде сам лично папи у Рим и да га замоли да и он учини све што год може, да Арбанија изиде из неприлике сад, кад је, тако рећи, на ивици пропасти

И кратко време за тим, он се доиста крете на тај далеки пут. Кад је то било, не може се тачно дознати ни из каква поуздана документа, јер нигде није забележено, ну опет, као што и горе рекосмо, може се с доста поузданости узети, да то није било дуго по одласку Мухамедову, јер се у поменутом писму господе млетачке од 20. новембра већ зна, да је Скендербег код папе, па шта више, да је без сумње и посао, за који беше отишао к њему, свршио.[1])

Али у нади својој, да ће му у Риму молба радо бити услишана, он се љуто превари. Истина папа га са свима кардиналима дочека веома лепо и ласкаво. али његовој молби, и поред свих му позивања на услуге и добра, што беше починио цркви хришћанској, као да се слабо одазва, и ако Барлеције вели[2]) са свим противно, т. ј. да га је он обдарио силним новцем и богатим поклонима, јер остали писци одричу то и изреком веле, да је он од њега добио само три хиљаде талира и ништа више[3])

Шта је било узрок толикој немилости његовој код папе, тешко је одредити. Fatti illustri помињу истина неке „pessime e scelerate lingue,“ али се из тога слабо што може извести. Пре ће бити, да је стара небрижљивост и немарност глави западне цркве и сад била једним узроком свему.

Међутим у том као да је већ била протекла год. 1466., и Скендербег, проведавши у Риму неколико месеци у врло мучном и ниском положају, пође у почетку идуће (1467.) године с тужним срцем натраг. Можда су га на тај повратак више нагнали Млечићи но што је сам хтео, јер они знађаху, шта би вредило његово присуство у Арбанији у тако мучним приликама, и у исто време без сумње тврло вероваху и то, да га је папа, саслушав му беду, пот помагао онако, како требаше да га помогне. Ну то није поуздано и само би се могло извести из онога писма њихова од 29. нов., у коме поред осталога има и оваких речи:

[1]) „Que omnia ab ipso domino coram distinctius cognovisse beatitudo sue paternitatis non dibitamus...“ Secr. cons. Reg. vol XXIII. c 17. Ljubić S., Listine и т. д. knj. X. стр 384..

[2]) Barletius, De Vita etc. lib. XII. стр 360.

[3]) Fatti ill., сар. 36. Дипонсе (на стр. 542) се труди, да измири те две противности тиме, што каже, да је папа истина послао Скендербегу само три хиљаде талира, али, вели, да је то било у готовом новцу, а оне знатне суме, које помиње Барлеције, по њему су послане у меницама (lettere di cambio). Гл. Ricinni, 461—2.— Колико се томе може веровати, није тешко увидети.

Трошак око оснивања ових болница и снабдевање истих са потребама, да падне на терет буџета за 1893. год. и то на партију одређену за непредвиђене трошкове.

VIII.

Председник напомиње одбору, да ће идућој одборској седници поднети на решење међу осталом и избор благајника општине београдске пошто је досадањи благајник г. Михајло Јовановић претпрошлим изборомизабрат за члана суда.

Одбор је примио к знању ову напомену.

90. Ванредни састанак

28. Децембра 1893. год.

Председавао председник г. П. Татић, од одборника биши г. г. Андра Ђорђевић, Свет. Поповић, Марко Стојановић, Петар Радовановић Н. Спасић, Јовица Барловац, Стојан Пајкић, Стевап Ћурчић. Стеван. Ђ. Јорговић, Трифун Ђорђевић, Пав. С- Цветковић, Јован Ристић, Гргур Миловановић, Глиша Стојановић, Сима Р. Обрадовић, Мијаило Мијаиловић, Сп. Стевановић, Д. Ж. Петровић, Јевр. А. Андоновић, М. Јовичић, А. С. Борисављевић, д-р Ф. Х. Николић, Дим. Милојевић, С. Стаменковић, Милија Јаковљевић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 21. децембра 1892. год. и учињена је измена у одлуци КЊБр. 940. да предлог српског лекарског друштва о ноћњем дежурању није одбачен, но је на против примљен са модификацијама у решењу одборском означеним.

Да се код сваког решења одборског, код кога је гласано, забележи за колико је гласова примљено или одбачено.

II.

Сходно напомени својој у прошлој седници председник износи одбору на решење питање о избору главног благајника општине београдске предлажући да се главном благајнику дода у помоћ један млађи благајник. пошто је посао у благајни велики и један их човек не би могао с успехом посвршавати на време.

По саслушању овога одбор је одлучио, да се место главног благајника попуни путем стечаја с тим, да изабрато лице има положити кауцију од 20,000 дин. у готову новцу ил сигурним државним папирима или јемству и интабулацијама. Плата да буде 4000 дин. годишње.

Молбе пријављених кандидата имају се поднети одбору на избор који ће уједно оценити, да ли је поднета кауција довољна.

Да се узме у службу и млађи благајник. Овлашћује се председник општине да ово лице сам изабере и плату му одреди.

III.

Председник општине извештава одбор, да је према овлашћењу одборском од 21. Дец. 1892. год. АБр. 12105. са одређеним лицима прегледао гвоздене бараке министарства војеног и да се показало да се не могу употребити за болнице, па је приступио тражењу подесних зграда, за ову цељ. На расписан стечај пријавило се више сопственика зграда са понудама, на би требало одредити лица, која ће зграду изабрати и под кирију узети.

По саслушаји овога одбор је решио, да председник општине са г. г. д р Н. Х. Николићем, и Јованом Ристићем одборницима изабере и под кирију узме подесну зграду за болницу за лечење деце заражене дифтиритисом и шарлахом:

Закуп да траје највише две године а кирија не може бити већа од три хиљаде динара годишње.

О учињеном да се извести одбор.

IV.,

Председник општине предлаже, да одбор изабере мешовиту комисију од одборника и грађана, којој ће бити задатак да документално прегледа рачуне општин ке како би се знало у каквом је стању данашња управа општинска затекла рачуне и благајну општинску.

По саслушању овога одбор је решио, да се рачуни општински документално прегледају од дана кад је уведена општинска трошарина и да се о извршеном прегледу поднесе одбору извештај. Преглед тај да изврши повереништво, коме ће бити председник г. Драгутин Ж. Петровић одборник а чланови г. г. Тих. Ј. Марковић и Стеван Ћурчић одборници и Јован Богојевић, пензионар, Светозар Ђурђевић пензионар и Иван Козлић инжињер.

Повереници ови имаће награде по осам динара дневно, кад буду радили, а исплаћиваће се из партије буџетом одређене за непредвиђене трошкове.

V.

Председник износи одбору на решење акт пореског одељења управе вар. Београда, којим се тражи, да одбор општински наново изабере 18. лица за чланове пореског одбора за 1893. год. како прописује члан 7. закона о пореским одборима и пореским надзорницима, јер је одбор општински у седници својој од 29. Септембра 1892. год АБр. 10294 изабрао само 9 лица за чланове пореског одбора, које решење не одговара поменутим закону.

По прочитању тога акта АБр. 12098, одбор је изабрао ова лица за чланове пореског одбора за 1893. год. и то:

За кварт варошки: Петра И. Јовановића, Саву Богдановића и Петра Радосављевића, трговце;

За кварт теразијски: Илију Савића, кафеџију, Вучка Ц. Илића и Јована Јелкића. трговц;

За кварт врачарски: Стевана Јосифовића и Милију Јаковљевића, трговце;

За кварт палилулски: Стевана Ивковића, Јоцу А. Живковића и Јању Танића;

За кварт дорћолски: Владислава Ђорђевића, Јосифа Б. Хајима и Ђорђа Стојиљковића, трговце:

За кварт савамалски: Влад. Димитријевића, Петра Ђурића. магазацију и Стевана Карапешића, комисионара.

VI,

По прочитању молбе еснафа механско-кафанског АБр. 12249, да му се уступи као што је и прошле године било, прикупљање акциза за идућу 1883. годину за суму, која је у буџету за 1893 год. као приход предвиђена, — одбор је после поименичног гласања са 21 гласом против 2 (1 није гласао) решио, да се прикупљање акциза 1893. год. уступи еснафу механско кафанском за цену од дванаест хиљада динара годишње, колико је буџетом предвиђено прихода од акциза за 1893. год. под погодбом, да еснаф не може са овим правом у корист своје касе или иначе спекулисати нити на рачун овога прикупљања чланове еснафа јаче оптерећавати.

Еснаф ће бити дужан да законом прописану кауцију положи суду а закупну цену у месечним ратама сваког месеца у напред благајни општинској полагати.

VII.

По прочитању протокола лицитације СБр. 22240, држане 28. децем. 1892. год. за давање под закуп права наплате такее таљигашке и рабацијске у 1893. год. и по прочитању молбе Николе Миљковића и других таљигаша АБр. 12104, којом моле да се укине ово наплаћивање

„с тога ми мислимо, да би ствари хришћанској било од највеће користи, кад би се г. Скендербег, потпомогнут његовом светлости првосвештеником вратио у своју земљу, да поново заузме области, што је погубио, и да укине непријатељу могућност, да напада и доводи у неприлику и остале хришћанске провинције...“[1])

Да ли је, дакле, било каква њихова позива или је Скендербег и сам био увидео, да се од папе не треба више надати никакој помоћи, као што и горе рекосмо, не зна се тачно, ну да је он у почетку године 67. већ био на Балк. полуострву, о томе не може бити никакве сумње. особито кад се узме у поглед већ једном поменуто писмо из мантовског архива од 10. маја. А с повратком у своју земљу, он нађе и стару срећу и то толику, колико се, при оваким приликама, сам можда најмање надао. Млетачка су господа дотле јамачно већ била дознала за нехришћанско и нечовечно дело папино, те прегла, да сама надокнаде Скендербегу све претрпљене патње и да га помогну и новцем и војском, у толико више, што су се с правом имали бојати, да Турци, освојивши сву Арбанију, не пођу и на њихове области на Балк. полуострву, што би их без сумње стало куд и камо више но сва ова помоћ. С тога, кад Скендербег дође у Скадар, дочека га ту проведитор млетачки у Арбанији, Јосафат Барбаро, и, поред доста новаца и поклона, да му још и приличну помоћ у војсци, коју беше сакупио из разних млетачких тврђава у Арбанији и која, како веле Fatti illustri[1]), досезаше до на хиљаду коњаника и три хиљаде пешака. Али то не би све, јер тек што изиде из Скадра, дочекају га и браћа Дукађини, Лек и Никола, па му и они понуде повећу војску, уз коју беше пристала и једна чета скадарских Италијана од неких петстотина људи, тако, да је сад он имао уза се на једно тринаест хиљада и четири стотине војника, све добро снабдевених и добро наоружаних.[2])

С таком помоћи, и ако је опсада под Кројом била куд и камо већа, могло се ипак помишљати на какав успех и Скендербег одмах смисли, да удари на Балабана с више страна и да ослободи престоницу мучних непријатељских стега. С тога раздели сву војску на три дела, па један да Леку Дукађину, други Николи Монети, племенитом Скадраину а трећи задржи за себе.[1]) За тим заповеди првој двојици да иду од Леша путем што води преко поља и шума, које су између тога града и Кроје, и да заузму место Џониим,[2]) одакле ће после напасти на непријатеља, а сам пође брегу Круину,[3]) који беше недалеко од Кроје, с оне стране где је била капија градска и табор Балабанов.

---

[1]) „.. propterea iudicaremus rebus christianis plurimum posse prodesse si idem dominus Scanderbegus a beatitudine summi pontificis adiutus, in provinciam ipsam rediret pro recuperatione rerum quas amisit, et ut inimico ablata esset commoditas et facultas reliquas christianorum provincias per illam viam adeo commodissimam offendere et opprimere.“ Secr cons Rog. vol XXIII. c. 17.. Ljubić S., Listine o odnošajih i t. d. knj. X., стр. 384.

[1]) Caput 36.

[2]) Fatti illustri сар. 36.. Барлеције не даје таких детаља. По њему су савезни и суседни кнезови из Епира, Македоније, Илирика и Далмације (!) били прикупили Скендербегу толику војску, колике он дотле никад не беше имао, и у опште причање ових догађаја у њега је тако млитаво и олако, да изгледа, да Арбанија у ово време није била ни из далека у онакој беди, у какој смо је ми дотле цртали. De Vita, lib. XII. (360.).

1) Fatti illustri имају само друга два дела; првога они не помињу. Сар. 36.

2) У Fati ill. Giovenenimi, ib,.

3) У Fatti ill. *Курвино* (Curvino), ib,.

(Наставиће се)

таксе таљигашке и рабацијске — одбор је после поименичног гласања са 20 гласова против 4 (један није гласао) решио, да се ова лицитација одбаци. Да се наплаћивање таксе таљигашке и рабацијске од првог јануара 1893. год. сасвим укине, и таљагаши и рабације овог терета ослободе.

VIII.

По прочитању протокола лицитације СБр. 17936, држане 22 и 23. децембра 1892. год. за давање под закуп оних месарских плацева на вел. пијаци, за које се према решењу одборском од 5. Новем. 1892. год. СБр. 19361, имала држати друга лицитација, — одбор је решио, да се месарски плацеви на вел. пијаци издаду под кирију према прописаним условима и то:

а) На горњој страни први месарски плац Анки Петровић, за годишњу цену од шест стотина двадесет дин. и 10 пара; трећи Владимиру Савићу за хиљаду две стотине и три динара годишње; шести Николи Тасићу за хиљаду двеста двадесет и шест дин; седми Кости Науновићу за хиљаду петстотина педесет и два дин. и 10 пара дин.: осми Јевти Најдановићу за девет стотина десет дин. годишње: десети Кости Панђелу за пет стотина седамдесет и шест дин. годишње; једанаести Кости Вучковићу за шест стотина седамдесет и пет дин. годишње; и дванаести Ристи Најдановићу за три стотине и два дин. годишње.

б) На доњој страни месарски плац први Ђури Милосављевићу за хиљаду шеснаест дин. годишње; трећи Кости Науновићу за хиљаду три стотине осамдесет и један дин. и 20 пара; четврти Мики Константиновићу за хиљаду двадесет и један дин. годишње; пети Кости Науновићу за хиљаду двеста шездесет и пет дин. и 15 пр. годишње и шести Кости Панђелу за 1023 дин. годишње.

IX

По прочитању протокола оферталне лицитације СБр. 22399 држане 28. децем. 1891. год. за давање по закуп права продаје пубока од заклате стоке на општинским кланицама у 1893. год. из које није било ни једног понуђача и по прочитању двеју накнадних понуда за ово право и то Николе Тасића СБр. 22315 и Ђорђа Панђела СБр. 22319, — одбор је решио, да се обе ове понуде одбаце и да се још овог месеца распише друга усмена лицитација за давање овог права под закуп. Лицитација да се ова објави добошем и преко новина.

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ

Цена хлебу. Суд општине вар. Београда решењем својим од 31. децембра 1892. год. АБр. 12201 према просечној цени житу за прошлих петнаест дана решио је, да цена хлебу буде 19 пара по килограму, а да се продаје по вароши хлеб по двадесет пара у тежини од 1052 грама.

Ова цена вреди од 2. јануара 1893. год. закључно.

Збор Данас је збор грађана београдских за избор чланова сталних бирачких одбора за 1893. год према наређењу члана 19. зак. о општинама. Гласање ће бити по кварговима и на истим местима где је и до сада збор одржаван а кварговни бирачки одбори биће састављени онако како прописују правила господина министра унутрашњих дела од 5. децембра 1892. год. ПБр. 19546.

Гласање почиње у 8 часова пре подне а свршава се у 6 часова по подне.

Општински буџет. Државни савет, коме је прошла општинска управа послала буџет општински за 1893. год. на преглед и одобрење, вратио је исти непрегледан и неодобрен с тим, да се поднесе данашњем одбору општинском на претрес и решење, па да га понова поднесе савету на одобрење. А да општински послови не би стали због неодобреног буџета Државни је Савет овластио општину београдску да до 20. јануара 1893. год. закључно може чинити издатке по буџету који је вредео за прошлу 1892. годину.

НАРЕДБА

Старајући се о интересима општине београдске и о тачном прикупљању њених прихода законом и од надлежне власти одобрених, Суд општ. вар. Београда на основу решења Државног Савета од 24. Октобра 1892. год. Бр. 3438 члана 40. зак. о општинама и решења одбора општинског од 12. Маја 1890. год. АБр. 839, и 11. Јуна 1892. год. АБр. 7537, а у свези с наредбом Управе вар. Београда од 10. Новембра 1892. год. Бр. 19.975.

наређује

Да сваки онај који према поменутој наредби Управе вар. Београда од исте добије дозволу за давање балова, концерата и других забава, буде дужан с том дозволом пријавити се општинском Суду и њему положити ниже означену таксу, која је установљена у корист сиротиње београдске и народног позоришта.

Ако који од сопственика или закупца локала где се дају јавне забаве, допусти, да у његовом локалу какво страно лице даје претставе и друго томе подобно а не увери се да је дотично лице поред дозволе добијене од управе вароши Београда и општини таксу платило, биће он одговоран општини за неплаћену таксу.

ТАКСЕ

за јавне забаве у општини београдској

I.

а, За свирање мушк. оркестра по кафанама, баштама и т. д. од концерта до . . . . . 3 д.
б, За свирање са певањем вештака од 1 концерта 5 д.
в, За свирање женског (оркестра) дамен-капеле 20 д

II.

а, За игранку у локалу I-ог реда . . . . . 15 д.
За игранку у локалу II-ог реда . . . . . 10 д.
в, За игранку у локалу III ег рода . . . . 5 д.

III.

а, За панораму на дан . . . . . 5—10 д.
б, За разне преставе и показивање вештина, дневно . . . . . 10—50 д.
в, За менажерије и музеуме . . . . . 5—15 д.
г, Циркус од претставе . . . . . 10—20 д.
д, За забаве „Тингл-Тангл“ т. ј. (певање, свирање и представљање) од вечера . . . 50 д.

IV.

За друге врсте забава које овде нису предвиђене решавање општински Суд засебно.

V.

Сем овога наплаћиваће се још половина од гореозначене таксе у корист крал. српског народног позоришта.

Од суда општине вар. Београда 14. Новембра 1892. год. АБр. 11331. у Београду.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ

I. ДИМНИЧАРСТВО:

а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0·20 д.
б) За неуздан шпархерд . . . . . 0·20 д.
в) За уздан „ . . . . . 0·40 д.
г) За велики уздан шпархерд у гостионици 0·50 д.
д) За чишћење димњака од два спрата . . . 0·20 д.
ђ) За чишћење простог димњака . . . . . 0·10 д.
е) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са пећима . . . . . 0·10 д.
ж) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са више пећима . . . . . 0·20 д.
з) За паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0·75 д.

II. ПРАЖЊЕЊЕ ПОМИЈАРА И НУЖНИКА:

а) Од кубног метра . . . . . 10·00 д.
б) Од акова . . . . . 0·50 д.

III. ПОСЕТАРИНА:

а) Марка за пашче за годину дана . . . . 3·00 д.
б) Обнављање изгубљене марке стаје . . . 1·00 д.

IV. ГРОБАРИНА

а) Гроб за децу . . . . . 7·00 д.
б) Гроб за одрасле . . . . . 12·00 д.
в) Мала гробница . . . . . 555·52 д.
г) Велика гробница III реда . . . . . 998·39 д.
д) Велика гробница II реда . . . . . 1499·32 д.
е, Велика гробница I реда . . . . . 1684·57 д.

V. МРТВАЧКА КОЛА:

а) Мртвачка кола стара са 2 коња . . . . 12·90 д.
б) Мртвачка кола са анђелима са два коња . 24·90 д.
в) Мртвачка кола нова са 2 коња . . . . . 36·90 д.
г) Мртвачка кола нова са 4 коња . . . . . 72·90 д.

ТАКСЕ

ЗА ИЗНОШЕЊЕ ЂУБРЕТА

за кварове: Савамалски, Теразијски, Врачарски и Варошки.

1. Од собе и кухиње или мањег дућана са собом . . . . . 0·25 п. д.
2. Од две или три собе, са кухињом или већег дућана са магазом . . . . . 0·70 п. д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1·50 п. д.

За кварове: Дорћолски и Палилулски.

1. Од собе и кухиње, или мањег дућана са собом . . . . . 0·20 п. д.
2. Од две или три собе са кухињом или већег дућана са магазом . . . 0·60 п. д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1 дин.

Од суда општине београдске 28 Августа 1892. год. АБр. 9449.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА

Власник Општина Београдска — Штампарија Петра Ђурчића, Обилић. венац бр. 14 — Уредник Урош Кузмановић

БРОЈ 3 ГОД. XI.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ ВЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
на пола године . . . . . 3 дин
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

НЕДЕЉА 17. ЈАНУАРА 1893.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 ДИН. ПАРА ОД ВРСТЕ
Претплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
Рукописи не враћају се
Неплаћена писма не примају се

ИЗВЕШТАЈ

Са збора општинског, држаног 10. Јануара 1893. год. ради избора чланова сталног бирачког одбора за 1893. год.

Суд општине вар. Београда решењем својим од 21. Децембра 1892. год. АБр. 12193 сазвао је збор грађана београдских на 10 јануара 1893. г. за избор 12 лица за чланове сталног бирачког одбора за 1893. годину.

Збор овај држан је по прописима закона о општинама и распису г. министра унутрашњих дела од 5. Децембра 1892. године ПБр. 19546, и на истоме су изабрата ова лица за чланове сталног бирачког одбора:

Никола К. Поповић, трговац.
Коста Др. Ризнић, трговац
Марко Барух, мењач.
Павле Стефановић, капетан у пензији.
Ђока Бранковић, пензионар.
Коста Симић, шпедитер.
Павле Стефановић, секретар касације.
Димитрије Николић, дрвар
Милан Ст. Марковић, адвокат.
Мијаило Трпковић, секрет. мин фин.
Атанасије Стевановић, пр. суда у пенз.
Петко Вељковић, предузимач.

Избор је овај пуноважан, јер је гласало више од трећине грађана што су имали право гласа на овоме збору, и што је збор текло у потпуном реду.

Жалбе ни усмене ни писмене није било.

Од Суда општине вар. Београда 16. Јануара 1893. год.

ОБЈАВА

Г. Г. Др. Милован Ђ. Миловановић, Душан Димитријевић, Љ. Ј. Рајић, поднели су суду општ. вар Београда акт са једним списком, у коме је забележено 898 лица, и тражили да их суд са свима лицима у списку означенима уведе у гласачки списак.

Пошто молитељи нису означили место становања у реченом списку означених лица, то суд није у стању да свакоме достави своје решење о горњем тражењу, па за то у претпоставци да су у реченом списку лица по споразуму са молиоцима ушли у тај списак, позива их да дођу суду (у књиг. вод. судско на доњем спрату при улазу са леве стране) да приме решење.

Од стране суда општине вар. Београда АБр. 208 — 12 јануара 1893. год.

Објава

Засебном објавом од 2. Јануара тек год. АБр. 9 јављено је грађанству, да су бирачки спискови за избор народних посланика, који ће се вршити 25. фебруара 1893. год. — готови и изложени у Суду општине београдске на углед грађанству.

Зато, што још до данас није нико био код суда ради прегледа спискова, Суд општине београдске овим и по други пут објављује грађанству, да су бирачки спискови готови и да се могу код Суда овога до законог рока за време канцелариско прегледати.

Посланике могу бирати само они, који су у бирачке спискове уписани кад добију бирачке карте; а исправке спискова могу се чинити само до 21. Јануара 1893 год. а после нема нико права да тражи исправке спискова макар у њих не био уписан ко треба или био уписан ко не треба.

Од суда општ. вар. Београда 8. Јануара 1893. год. АБр 23.

НАРЕДБА

Да би се владајућа дечија болест **дифтерија и шарлах** што више сузбила и онемогућило даље ширење, поред осталих учињених предохрана — Суд општине града Београда најмио је још потребна кола, у којима ће породице умрле деце чинити посмртни спровод до гробља.

Усљед тога, Суд општински јавља поштованом грађанству да се сви они, који би испраћали умрле од дифтерије или шарлаха, за ново или старо гробље а немају својих кола, обраћају за иста овоме суду, пошто је издата строга наредба свима овдашњим фијакеристима, да нико до даље наредбе несме возити ни мртваце ни породице умрлих од дифтерије и шарлаха до гробља осим најмљених општинских кола.

Такса за вожњу утврђена је од кола
За ново гробље и натраг дин. 6·—
„ старо „ „ „ „ 4·—

Од суда општине града Београда, ЛБр. 1165. 31. Децембра 1892. год.

НАРЕДБА

Суд општине вар. Београда позива грађанство београдско, да у току овога месеца Јануара набави од општине београдске за своју пашчад нове марке, пошто су старе поништене и више не вреде.

Нова марка кошта три динара, а кад се изгуби има се заменути другом уз доплату једног динара.

Од суда општ. вар. Београда 9. Јануара 1893. год. АБр. 156.

Наредба

Ради чистоће, лакшег и сигурнијег саобраћаја као и угледа престонице, суд општине вар. Београда.

Наређује.

Да се тротоари одржавају чисто и са њих снег и блато уклања; а кад је поледица, да се по тротоарима посипа песак, пепео или томе подобно.

Ко би пренебрегао ову грађанску дужност казниће се по § 326 кривичног закона.

Од суда општине вар. Београда 27. Нов. 1892. год. АБр. 11644.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

1. ВАНРЕДНИ САСТАНАК

8. Јануара 1893. год.

Председавао председник г. П. Татић, од одборника били г. г. Васа Николић, Глиша Стојановић, П. С. Цветковић, Гргур Милосављевић, Стеван Ђ. Јорговић, Стојан Најкић, А. С. Борисављевић, Трифун Ђорђевић, Јован Ристић, Љуб. Марковић, Драгут. М. Настић, М. Јовачић, Јевр. А. Андоновић, Наум Младеновић, Милош Ј. Хаџидинић, Др. Ж. Петровић, Ст. Ивковић, Стеван Курчић, Илија С. Рајковић, Михајло Михајловић, Сима Р. Обрадовић, Милија Јаковљевић, Ст. Стевановић, Дим. Милојевић, Сима Николић, Стојан Златановић, Марко Стојанчић, Пера М. Михајловић, Давид Були, В. М Димитријевић, Др. Н. Х. Николић и Пера Тодоровић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 28. Децембра 1892. год. и учињене су ове измене и допуне: у одлуци кн. Бр. 946, да имају награде по 8 динара дневно кад раде само они чланови повереништва, који нису одборници: —

У одлуци Кн. Бр. 948. да еснаф поднесе суду на одобрење разрез акциса на по едине чланове еснафа, па ако суд нађе, да еснаф више узима од својих чланова него што даје општини, или да овим правом спекулише, да му суд може одузети ово прикупљање. —

II.

Председник извештава одбор да је према овлашћењу одборском од 28. Децембра 1892. г. АБр. 12249, са члановима повереништва прегледао понуђене куће за дечију болницу и да је повереништво изјавило, да је кућа Јов. Илића држ саветника у пензији, која се налази баш до опште државне болнице, — најзгоднија за ову циљ, да је Јован Илић у први мах затражио само за кућу са плацем сто осамдесет динара месечно, на доцније кад је сазнао да ће трошак око дезинфецирања куће, кад истече уговор закупа, пасти на његов трошак, — понудом својом АБр. 88. тражи, да му се за кућу с плацем, баштом и осталим зградама плаћа годишње три хиљаде динара и то под овим погодбама: да се уговор о закупу закључи на две године, да му се шестомес чна кирија плаћа унапред, и да општина има да му по истеку уговора врати кућу у стању каквом се тада буде затекла без икаквих својих обавеза око дезинфицирања или других каквих обавеза и оправака.

По саслушању овога извештаја одбор је решио, да се за болницу за лечење деце заражене дифтеритисом и шарлахом узме под кирију кућа Јована Илића, државног саветника у пензији заједно с плацем, баштом и свима осталим зградама — за три хиљаде динара годишње под погодбама у овом реферату изложеним. —

III.

По прочитању акта истражног судије за варош Београд СБр 22039, АБр. 12127, 12087, 22, акта управе вароши Београда АБр. 120, 12124, акта истражног судије за вар. Београд, АБр. 12137, 12126, 12130, 107, 12262, 24, 12128 12131, — којим се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, одбор је изјавио, да су му непознати Милош Димитријевић, Милица Ристе Матића, Риста Димитријевић, да је Захарије Угриновић доброг владања а средњег имовног стања; да су Милутин Јовановић, Стеван Ђорђевић и Михајло Рајичић, Душан Славнић, Сретен Ј. Ристић, Милош Паулић и Марија жена Тасе Николића, Мита Димитрија Кулића, Милан Михајловић, Илија Обрадовић, Михајло Савић, Петар Марковић „Јорд“ доброг владања и сиротног имовног стања; да су Милан и Сретен Благојевић, Јован Петровић и Михајло Протић, доброг владања и доброг имовног стања.

IV.

Председник износи одбору на мишљење молбе, којима се траже уверења о сиротном стању.

По прочитању тих молби АБр. 69, 70, 63, СБр. 22046, 22318, АБр. 12123, 128, одбор је изјавио мишљење, да се може дати тражено уверење молиоцима Милисаву Пешићу, Војиславу Качавенди, Ружици А. Ђорђевић да се суд претходно увери о имовном стању молилаца Ђорђа Тирића и Сулејмана Бег-Али Пашића, па тек онда да им изда тражено уверење, да је Јованча Димитријевић доброг владања а односно имовног стања да се суд претходно извести, па да му изда уверење, да се Андра Станковић упути да тражи уверење о свом имовном стању од општине одакле је. —

V.

По прочитању протокола лицитације СБр. 46, држане 2. јануара 1893. год. за поправку фењера и лампи, набавку стакла и фитиља за 1893. год., одбор је решио, да се оправка фењера и лампа и набавка фитиља и стакала у 1893. год. уступи према прописаним погодбама Симону Ландау овд. трговцу по цену од хиљаду три стотине четрдесет и девет динара и педесет пара годишње (1349·50 дин.).

VI.

По прочитању протокола лицитације СБр. 22546, држане за давање под закуп продаје цубока од заклате стоке на кланицама општинским у 1893 год. која је остала на Петра М. Михајловића овд. трговца за двадесет и осам хиљада динара и једну пару годишње, одбор је решио, да се ова лицитација одбаци; да нарочито одборско повереништво проучи, на који начин да се од сада наплаћује касапска аренда и како да се продаја цубока удеси, као и да претресе правила о слободном клању стоке и продаји меса у Београду и његовом атару, па да поднесе свој предлог одбору на одобрење. Док одбор не донесе о овоме своју одлуку, продаја цубока уступа се Петру М Михајловићу, овд трговцу по досадашњим погодбама и са годишњом ценом од двадесет и осам хиљада динара и једну пару. Чим одбор ово питање реши и продају цубока по том решењу удеси престаће право Петра Михајловића на продају цубока и биће дужан положити онолику суму аренде, колико буде изнесила сразмерно годишња цена. — За повереника за израду овог предлога изабрати су г. г. А. Борисављевић и Глиша Стојановић одборници и шеф општински лекара г. Др. Мих. Х. Лазић и општински марвени лекар г. Димитрије Кнежевић —

VII.

По прочитању протокола лицитације СБр. 22549, држане 31. децембра 1892. год. за давање под закуп поткивање коња пожарне чете и волова рабацких возова општине београдске, — одбор је решио, да се поткивање коња пожарне чете и волова рабацких возова општине београдске у 1893. год. уступи према прописаним погодбама Влади Радуловићу за годишњу цену шестотина четрдесет и девет динара (649 дин.)

VIII.

По прочитању извештаја о офертланој лицитацији СБр. 424 држаној 3. јануара 1893. год. о набавци канцелариског материјала за 1893. год. одбор је решио, да се канцелариски материјал за прву половину 1893. г. одједном набави од Јевте М. Павловића и Комп. као најнижег понуђача, по ценама изложеним у његовом оферту од 3. јануара 1893. год. КСБр. 424. Пријем овог материјала и сравнивање истог са мустрама да изврше три одборника, које ће суд општински одредити.

IX.

По прочитању протокола лицитације СБр. 22492, држане 30. децембра 1892. год. за давање под закуп оправке општинских возова ковачко-коларски посао у 1893. год., одбор је решио да се оправка свију општинских возова ковачко-коларског посла уступи по прописаним погодбама за 1893. год. Јовану Илићу, колару овд. за годишњу цену од хиљаду две стотине и деведесет динара (1290 дин.).

X.

По прочитању протокола лицитације СБр 22493 држане 30 докембра 1892. год. за давање под закуп оправке општински возова сарачко-сатлерског, тапетарског и фарбарског посла у 1893. год. одбор је решио да се оправке свију општинских возова сарачко-сатлерског, тапетарског и фарбарског посла уступи по прописаним погодбама за 1893. год. Кости Нешићу, овд. сатлеру, за годишњу цену од хиљаду осам стотина динара (1800 дин.).

ЂУРАЂ КАСТРИОТИЋ-СКЕНДЕРБЕГ

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

написао

Никола Вулић

(С једном генеалошком таблином)

(Тема награђен првом видовданском наградом општине београдске.)

МОТО:

Скендербег је срца Обилића

—

ГЛАВА СЕДМА

Опсада Кроје под Балабаном. — Други поход Мухамедов

(НАСТАВАК)

Ну тек што се крете а по околу му пуче глас, да опсади турској под Кројом журним маршевима хита у помоћ Јонима, брат Балабанов, па што више, да и од мете своје није далеко. Глас тај пренерази све. Ну Скендербег ипак не клону духом. С хиљаду пет стотина људи похита он одмах на сусрет новом непријатељу и, како му се он ни издалека није надао, разбије му војску у првом нападу, зароби што више и самог њега[1]), па се онда с места поврати Лешу, одведавши са собом и новога роба[2]).

Тај, по Арбанасе и ако у почетку страшан догађај би од пресудна значаја по развој овога, тако тешког положаја, у који беше запала Арбанија с крајем год. 1466.. Балабан, верујући тврдо, да то Скендербег долази да ослободи Кроју, као да поманита и хотећи да га претече с победом, полети с још неколицином својих под Кроју, па стане позивати опседнуте да му се предаду, обећавајући им у том случају богате поклоне а у противном претећи на најстрашнији начин. Али Арбанасе не уплашише његове претње. Они га дочекаше с подсмехом и ругањем, па кад још виђеше, да он ни војске нема много, отворише капије и полетеше ван, да на отвореном пољу реше једном тај, већ и сувише дуг рат. На ту дрекост Балабана обузме још већи гнев и он са заманутом сабљом улети у сред њих. Ну ту га и смрт нађе. Неки Ђорђе Алексић, пореклом јамачно Србин, како му и име казује, спази га с бедема и танетом из пушке пресече му грло[3]). Ипак он не остаде на месту мртав, већ се онако рањен довуче на коњу до табора, па се онда сруши доле, да се више и не дигне[4]).

На тај неочекивани глас Скендербег похита одмах под Кроју, верујући тврдо, да ће сад лако отерати опсаду турску, која је овако срећним случајем остала без главе. И доиста нада му се оствари, па и много повољније но што је сам ма и из далека могао помислити. Јер Турци, чим спазе његове развијене заставе, како и овако, због смрти Балабанове беху доста клонули, оставе табор својевољно, па се повуку у равницу Малу Тирану, на осам хиљада корака јужно од Кроје, и ту се утврде јаким шанчевима[5])

[1]) Барлеције пошиње, да је он заробио још и Јонима сина Хедера (, vivumque (Jonimam) cum Heder filio suo cepit). De Vita etc lib. XII, 361..

[2]) Све то види се из писма прокуратора Захарија Барбара епископу веронском Барбарику од 10. маја, где стоји овако:„ Hoggi per littere de 27. dell pasato dal rector nostro de Alexio se sente Scanderbego con 1500 persone aver preso el fradello de Balabano capitano del Turcho cum tuti i careagi erano contra Crojia e menato in Alex i“ Макушев, Ист. ст. 29.

[3]) У Fatti illustri ст. ји, да га је раније у трбух. Сар. 36.

[4]) Све ово може се читати у већ неколико пута помињатом писму из мант. архива од 10. маја, у коме стоји од речи до речи овако: „Balabano, veramente dubitando che venisse (scil. Scanderbego) a socorer Crojia delibero darli la battaglia et cusi feze, quelli dintro si portarono viriliter et ferino dicto Balabano capitano del Turco de primo schiopeto et de primo veretone et portato alozamento mori.“ Макушев, Ист, спом., 29

[5]) Barletis, De Vita etc., lib. XII, 361..

XI.

По прочитању извештаја о офертално ли цитацији СБр. 423, држаној 2. јануара 1893. год. за набавку потребне количине гаса (петролеума) за 1893. год., одбор је решио, да се набавка потребне количине гаса (петролеума) за 1893. г. уступи према прописаним погодбама Пери М. Михајловићу за цену од четрдесет и један дин. и деведесет и девет пара од сто килограма (41·99 дин. од 100 кгр.).

XII.

По прочитању извештаја о офертално ли цитацији СБр. 22596, држаној 31. децембра 1892. год. за набавку 25000 кгр. мекиња за храну волова општинских у 1893. г., одбор је одлучио, да се решавање о овој лицитацији одложи до идуће седнице када ће суд општински поднети одбору извештај о броју стоке, што се има овим мекињама хранити, као и о томе, колико је мекиња у прошлој години потрошено.

XIII

По прочитању протокола лицитације СБр 22422, држане 29. децембра 1892. год. за давање под закуп права наплате таксе за вађење и ношење песка са обале савске идунавске као и оног песка, што се са стране доноси, одбор је после поименичног гласања са 17 гласова против 15 — решио да се ова лицитација одбаци и да се распише друга, но с тим, да се ово право наплате има простирати само на песак што се са савске и дунавске обале вади а не на онај што се са стране доноси.

XIV.

Председник износи одбору на решење предлог члана суда г. Косте А. Симића, да се у интересу извозне трговине српске, у интересу престонице и њене концентрације и полета, — од 1. јануара 1893. год. не наплаћује више мерина на све оне предмете, што су из Србије непосредно преко Београда упућени за извоз.

По прочитању тога акта одбор је решио да се овај предлог у свему усвоји и да се према истом од првог Јануара 1893. године изостави наплаћивање мерине на оне предмете што из Србије преко Београда иду непосредно за извоз. —

XV.

Председник извештава одбор, да је буџет општине београдске за 1893. год. који је актом овога суда од 31. Октобра 1892. год. АБр 11046 послат држа ном савету на одобрење, — враћен од истог непрегледан и неодређен с препоруком, да га суд општине београдске поднесе по нова садашњем одбору на претрес и решење, па га по том врати Државном Савету на преглед и одобрење.

Уједно је Државни Савет овластио суд општински да до 20. Јануара 1893. год. закључно, до ког се времена има буџет решити, може чинити из атке по буџету што је вредео за 1892. год.

По саслушању овога и по прочитању акта Државног Савета АБр. 12231 одбор је одлучио, да одборски повереници г. г. Марко Стојановић, Стеван Турчић, Љуба Марковић, П. С. Цветковић и Димитрије Милојевић одборници, прегледају и проуче буџет општински за 1893. годину и поднесу у што краћем року свој извештај одбору на решење. — Тројица од именоване господе повереника могу пуноважно радити

САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

(По стенографским белешкама)

Држан 21. Децембра 1892. год. у Београду

(Почетак у 5 часова по подне)

—

Председник. Састанак је отворен. У име Бога да почнемо, господо.

Ономад приликом заклетве, ја сам вам господо напоменуо, да је обичај, да се сваке године дају дрва сиротињи. Ви сте ме овластили да набавим дрва и ја сам то учинио преко кмета. Кмет је то извршио и поднео реферат. Чујте га. (секретар прочита) Молим вас да ово одобрите (Одобрава се).

Никола Спасић. Само вас молим при издавању да се води рачун, ко ће да добије те да то буде права сиротиња, а да не буде какве злоупотребе.

Председник. То се код нас не може десити.

Павле Цветковић. Имали смо раније примера како је рађено, па с тога треба бити обазрив.

Александар Борисављевић. У реферату се вели да би требало да при сваком кварту учествује по један одборник при издавању дрва. Треба сад те одборнике изабрати.

Председник. Г. Борисављевић мисли да сад изаберемо овде по једног одборника. Ја мислим опет да оставимо то суду па нек он позове по једног одборника.

Усваја ли одбор да Суд ово учини? (Усваја).

Изволите чути уверења која се траже од истражне власти и појединих приватних лица. (Секретар чита: чује се: Непознат.)

Мијаило Павловић. Ја мислим да овај пут није добар. Тако се до сад практиковало и ту практику не треба уводити и даље, па само казати „непознат".

Држим да би се за овакова питања требадало стави у дужност општинском Суду да прибави дата и да се увери, јер чудно и стидно изгледа за представништво општинско, да оно каже, да је један грађанин, који овде живи, непознат. С тога сам да се претходно сазнавање о тим личностима стави у дужност општинском Суду, па онда да изађе пред одбор.

Председник. Истина је г. Павловићу да би требала општина сваког да познаје. Али овде је свега 48 одборника и они не могу познавати свакога.

Ако би ми оставили Суду да се о томе уверава, то би толико исто за одбор значило, као да каже и непознат.. Међутим за кривца је боље узети оно што је за њ блажије.

Што се мене тиче, ја сам вољан да ту практику мењамо како хоћете, али само треба знати, да закон тражи, да одбор да своје мишљење о владању и имовном стању каквог лица.

Драгутин Петровић. Г. Павловић право каже. Форма је незгодна истина, али ствар је добра. Закон је побројао моменте, кад се за кога може казати, да је рђавог владања. Дакле треба форму изменити. А да то буде, треба казати у уверењу, да одбор није сазнао ни за један узрок изложени у § том и том, да би се могао огласити да је овај или онај рђавог владања.

Стеван Турчић. Господо. Врло је добро, што је покренуто ово питање у првој одборској седници, те да се начелно реши,

---

Колика радост обузе на то и Сендербега и сву његову војску, неје нам потребе говорити. Будући да он беше добар Хришћанин, први му посао би да искрено захвали Богу на неисказаној милости а за тим, да снабде престоницу колико може више храном, јер је оскудица у њој без сумње с овако дуге опсаде била преотела доста маха. А кад и то сврши, нешто заиром што сам беше понео, а нешто множином свакојаке ране, што нађе у остављеном непријатељском табору, похита Малој Тирани да раскрсти једном и с том непријатељском војском, кад већ у први мах, под Кројом, неје могло доћи до боја. Па и ту га дотадашња срећа ни за тренутак не остави. Непријатељ, после малог отпора а великог губитка, буде до ноге потучен и малени му остаци једва умакоше преко граница арбанских, јер их Скендербег, и после победе, не хтеде оставити на миру, гонећи их докле год могаше.[1])

Али Арбанији и после свеколике ове среће, као да још не беше суђено, да одахне који тренутак од толиких страшних и узастопних похода и бојева с Турцима. Смрт Балабанова и поменута погибија турске војске бише свакако с крајем априла[1]), а већ при свршетку маја исте године зазујка по свој Арбанији, да се Мухамед спрема, да и по други пут пође на Скендербега, с онако исто огромном војском, с каком и први пут, не би ли једном рашчистио ствари и с тим ништавилом од државе, која му ево пркошаше дуже и упорније но све друге, с којима је дотле имао посла, било на Балк. полуострву било у Азији[2]). Не прође од тог времена ни месец дана, а већ се тај глас и оствари, јер у једном писму из мил. архива од 16. јула читамо ове речи: „Из Брундисије имамо овде копије од писама послатих пресветлом г. Фридриху, како је велики Турчин (т. ј. султан) заузео готово већи део Арбаније, коју је силно оплењо и опустошио"[1]), а у другом из млетачког од 24. ист. м.: „*већ* смо вам писали и јавили за озбиљне и опасне новости, које смо добили из Арбаније, где се налази *лично сам султан* с огромном војском.."[2]) и т. д.

По Арбанију настаде опет грозна опасност. Неизвесност њена, која с почетком ове године би изојевана више срећним случајем но храброшћу или каком ратном вештином, сад поново задрхта о танком концу и требаше само снажнији потрес, па да одмах и падне.

[1]) За све ово год. у поменутом писму ове речи: „subito zonse Scanderbego e feze levare i Turchi da campo socorse Crojia e fornila de vituarie rupe li inimici cum molta tagiata de Turchi, e tutavia seguitava la victoria questa nova e molto relevata e bona et dal signor Dio processa..." Макушев, Ист. спом., 29,

[1]) Сети се почетка овог писма: „Hoggi per littere de 27. dell. passato (т. ј. aprile) dal rector nostro de Alexio se sente Scanderbego con 1500 persone..." и. т. д.. Ibid.

[2]) Да се при крају маја доиста говорило да ће Турци доћи, доказом нам је једно писмо у коме то изреком стоји: „Et ex his que quotidie magis affirmant de adventu Turci in Albaniam.." Secr. cons. Rog. vol. XXIII. с. 43. Ljubić S., Listine и т. д. 389.

[1]) Гл писмо Августина Рубеја. Макушев В, Ист. спом. стр., 201.

[2]) „Scripsimus i a m vobis et noticiam dedimus de novis gravibus et periculosis, que ex Albania accepimus, ubi T u r c h u s i p s e cum potentissimo exercitu reperitur.." Secr cons. Rog. vol. XXIII, 57. Ljubić S., Listine o odnošajih и т. д., стр. 395..

(Наставиће се)

како ће се од сад ови послови вршити. Нису ово случаји само у Београду, него их има и у већој мери у варошима, које броје милион, милион и по па и по два милиона становника, па су и тамо људи доскочили и нашли начина, како да се ово извршује На име у варошима на западу одбор изабере један нарочити информациони биро, па ти људи саставе за себе једну целину и своју седницу и у њој о томе дају своја мишљења. Но та њихова мишљења ипак нису коначна, већ шаљу одбору и ако ко у одбору познаје владање чије боље него информациони биро, онда онако одбор и решава. Држим, да ми не би погрешили ако би тако урадили.

Ми господо, познајемо људе из бољих сталежа, а овде махом долазе и траже се уверења за људе, који припадају другим слојевима нашег друштва. С тога ја предлажем, да ми у првој седници изберемо одбор од 12 људи из сваког кварта по 2—3, па нек они прво донесу о сваком таком лицу своје мишљење и то поднесу одбору на решење, па нека онда буде онако како одбор нађе. Тим би се одбору олакшао посао,

Павле Цветковић. Најбоље ће бити да се пита старешина еснафа, јер су махом сви људи мајстори.

Драгутин Петровић. Моје је мишљење прво да се измени закон о томе. По закону не можемо ми туђе мишљење примити. Нек се прво то мете у закон па онда добро. Сад не треба ни мало зепсти од тога-ако не нађемо каквог је ко владања. Начело постоји да се сваки поштен родио и он је такав дотле док се сам не окаља.

Стеван Ђурчић. Мој предлог не обухвата измену закона Ја сам казао, да ће тај информациони биро дати своје мишљење одбору, па ће опет одбор решавати. Дакле њихово мишљење не би имало власти, већ опет одборско. Људи ће ти бити савесни и поднеће нам мишљење и у том случају мој предлог се апсолутно не коси са законом о општинама.

Председник. Да ли смо на чисто с тим питањем. Хоћемо ли за данас поступити, као што је до сад рађено, а после ћемо говорити и о овом другом предлогу г Ђурчића (чује се: Да се поступи по досадањој практици за сада).

Усваја ли одбор то мишљење? (усваја) изволите чути даље (секретар чита).

Свршили смо са уверењима.

Сад је на реду да изберемо једну комисију која ће према регулац. плану одређивати осе по улицама. Инжињер г. Смедеревац објасниће ствар. (Смедеревац објашњни).

Никола Спасић. Да ли то још гди год у свету има, да се меће гвоздено коље по улицама. (Има) Сумњам. Какво коље да теарамо, зар мало има толиких мотака за елект. осветлење што је по вароши пободено. (Смедеревац објашњава).

Јеврем Антоновић. За мене је остала ова ствар необјашњена. Држим да су они инжињери који су правили план, то утврдили. На што сад опет ударати коље. То ће инжињери при прављењу какве куће на основу регулац. плана одредити, да ли ће ова кућа или она изаћи напред или се повући унутра. (Смедеревац објасни).

Драгутин Петровић. Држим, да о тој ствари не треба говорити. И Велики Петар кад је градио Петроград најпре је направио план. Ово сад што се мењу осе, то је за то, да се зна правац

Александар Борисављевић. Само та основа што постоји наредба министрова довољна је за оправдање овога захтева, и држим да о томе не треба ни говорити, већ да приступимо избору лица Ја предлажем из одбора да буду у тој комисији г. г. Љуба Марковић и Светолик Поповић инжињери.

Драгутин Петровић. Нарочито у последње време појавила се извесна ствар, која је натерала г. министра, да ово нареди, Ви знате да је имала да се повуче права линија на дунавском крају, право од цркве до на дорћол Тада је било разних мишљења, и једни су доказивали једно, а други друго. С тога је министар наредио да се поставе осе, а то значи у исто време, да се те ствари и реше.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

НАРЕДБА

Старајући се о интересима општине београдске и о тачном прикупљању њених прихода законом и од надлежне власти одобрених, Суд општ. вар. Београда на основу решења Државног Савета од 24. Октобра 1892. год. Бр. 3438 члана 40. зак. о општинама и решења одбора општинског од 12. Маја 1890. год. АБр. 839, и 11. Јуна 1892. год. АБр. 7537, а у свези с наредбом Управе вар. Београда од 10. Новембра 1892. год. Бр. 19.975.

наређује

Да сваки онај који према поменутој наредби Управе вар. Београда од исте добије дозволу за давање балова, концерата и других забава, буде дужан с том дозволом пријавити се општинском Суду и њему положити ниже означену таксу, која је установљена у корист сиротиње београдске и народног позоришта.

Ако који од сопственика или закупца локала где се дају јавне забаве, допусти, да у његовом локалу какво страно лице даје претставе и друго томе подобно а не увери се да је дотично лице поред дозволе добијене од управе вароши Београда и општини таксу платило, биће он одговоран општини за неплаћену таксу.

ТАКСЕ

за јавне забаве у општини београдској

I

а, За свирање муз. оркестра по кафанама, баштама и т. д. од концерта до . . . . . 3 д.

б, За свирање са певањем вештака од 1 концерта 5 д.

в, За свирање женског (оркестра) дамен-капеле 20 д

II.

а, За игрању у локалу I-ог реда . . . . . 15 д.

За игрању у локалу II-ог реда . . . . . 10 д.

в, За игрању у локалу III ег рода . . . . 5 д.

III.

а, За панораму на дан . . . . . 5—10 д.

б, За разне преставе и показивање вештина, дневно . . . . . 10—50 д.

в, За менажерије и музеуме . . . . . 5—15 д.

г, Циркус од претставе . . . . . 10—20 д.

д, За забаве „Тингл-Тангл" т. ј. (певање, свирање и представљање) од вечера . . . 50 д.

IV.

За друге врсте забава које овде нису предвиђене решаваће општински Суд засебно.

V.

Сем овога наплаћиваће се још половина од гореозначене таксе у корист краљ. српског народног позоришта.

Од суда општине вар. Београда 14. Новембра 1892. год. АБр. 11331. у Београду.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ

I. ДИМНИЧАРСТВО:

а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0,20 д.
б) За неуздан шпархерд	0·20 д.
в) За уздан „	0·40 д.
г) За велики уздан шпархерд у гостионици	0·50 д.
д) За чишћење димњака од два спрата	0·20 д.
ђ) За чишћење простог димњака	0·10 д.
е) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са пећима	0·10 д.
ж) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са више пећима	0·20 д.
з) За паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0·75 д.

II. ПРАЖЊЕЊЕ ПОМИЈАРА И НУЖНИКА:

а) Од кубног метра	10·00 д.
б) Од акова	0·50 д.

III. ПОСЕТАРИНА:

а) Марка за пашче за годину дана	3·00 д.
б) Обнављање изгубљене марке стаје	1·00 д.

IV. ГРОБАРИНА

а) Гроб за децу	7·00 д.
б) Гроб за одрасле	12·00 д.
в) Мала гробница	555·52 д.
г) Велика гробница III реда	998·39 д.
д) Велика гробница II реда	1499·32 д.
е Велика гробница I реда	1684·57 д.

V. МРТВАЧКА КОЛА:

а) Мртвачка кола стара са 2 коња	12·90 д.
б) Мртвачка кола са анђелима са два коња	24·90 д.
в) Мртвачка кола нова са 2 коња	36·90 д.
г) Мртвачка кола нова са 4 коња	72·90 д.

ТАКСЕ

ЗА ИЗНОШЕЊЕ ЂУБРЕТА

За изартове: Савамалски, Теразијски, Врачарски и Варошки.

1. Од собе и кухиње или мањег дућана са собом . . . . . 0·25 п. д.
2. Од две или три собе, са кухињом или већег дућана са магазом . . . . . 0·70 п. д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1·50 п. д.

За изартове: Дорћолски и Палилулски.

1. Од собе и кухиње, или мањег дућана са собом . . . . . 0·20 п. д.
2. Од две или три собе са кухињом или већег дућана са магазом . . . 0·60 п. д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1 дин.

Од суда општине београдске 28 Августа 1892. год. АБр. 9449.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА

Власник Општина Београдска — Штампарија Петра Ђурчића, Обилић. венац бр. 14 — Уредник Урош Кузмановић

БРОЈ 4. ГОД. XI.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
на пола године . . . . . 3 дин
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

НЕДЕЉА 24. ЈАНУАРА 1893.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 ДИН. ПАРА ОД ВРСТЕ
Претплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
Рукописи не враћају се
Неплаћена писма не примају се

НАРЕДБА

Да би се владајућа дечија болест **дифтерија и шарлах** што више сузбила и онемогућило даље ширење, поред осталих учињених предохрана — Суд општине града Београда најмио је још потребна кола, у којима ће породице умрле деце чинити по смртни спровод до гробља.

Усљед тога, Суд општински јавља поштованом грађанству да се сви они, који би испраћали умрле од дифтерије или шарлаха, за ново или старо гробље а немају својих кола, обраћају за иста овоме суду, пошто је издата строга наредба свима овдашњим фијакеристима, да нико до даље наредбе несме возити ни мртваце ни породице умрлих од дифтерије и шарлаха до гробља осим најмљених општинских кола.

Такса за вожњу утврђена је од кола

За ново гробље и натраг дин. 6·—
„ старо „ „ „ „ 4·—

Од суда општине града Београда, ЛБр. 1165. 31. Децембра 1892. год.

НАРЕДБА

Суд општине вар. Београда позива грађанство београдско, да у току овога месеца Јануара набави од општине београдске за своју пашчад нове марке, пошто су старе поништене и више не вреде.

Нова марка кошта три динара, а кад се изгуби има се заменути другом уз доплату једног динара.

Од суда општ. вар. Београда 9. Јануара 1893. год. АБр. 156.

Наредба

Ради чистоће, лакшег и сигурнијег саобраћаја као и угледа престонице, суд општине вар. Београда.

Наређује,

Да се тротоари одржавају чисто и са њих снег и блато уклања; а кад је поледица, да се по тротоарима посипа песак, пепео или томе подобно.

Ко би пренебегао ову грађанску дужност казниће се по § 326 кривичног закона,

Од суда општине вар. Београда 27. Нов. 1892. год. АБр. 11644.

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ

Личне вести. За главног благајника општине београдске изабрат је у прошлој одборској седници г. Мијаило Стевановић пензионирани благајник Управе вар. Београда, на место г. Мијаила Јовановића бив. благајника а сада члана Суда. Исто је тако изабрат г. Милан Ст. Марковић овд адвокат за правозаступника општинског на место досадањег г. Николе П. Николића. Обојица ће се ових дана увести у дужност тиме, што ће се првом предати на руковање благајна а другом ће се издати пуномоћије, да може општину по њеним споровима заступати код судова и других овоземаљских власти.

Полугодишњи испити. Полугодишњи испити у основним школама држаће се према распореду, што га у данашњем броју доносимо.

РАСПОРЕД

полугодишњих испита у београдским основним школама

I. Код саборне цркве

27. Јануара пре подне: у I. разреду мушке школе; и у I. раз. жен. школе.
„ По подне у II. разреду мушке школе; и у II. раз. жен. школе.
28. Јануара пре подне: у V. раз. III. одељ. и у IV. разреду мушке школе.
„ По подне: у III. разреду мушке школе и у III. раз. жен. школе.
29. Јануара. пре подне: у V. раз. I и II одељења и у III. раз жен. школе.

II. На Теразијама

27. Јануара пре подне: у IV. раз. II. одељ. мушке школе и у III. раз. II. одељ. мушке школе и у III. раз. женске школе.
„ По подне: у II. раз. I. одељења мушке школе.
28. Јануара пре подне: у III. разреду I. одељења мушке школе и у IV. разреду женске школе.
28. Јануара По подне: у II. разреду II. одељења мушке школе и у II. разреду женске школе.
29. Јануара пре подне: у IV. разреду I. одељења мушке школе и у I. разреду женске школе.
„ По подне: у I. разреду мушке школе.

III. У Палилули

27. Јануара пре подне: у I. разреду мушке школе и у IV. разреду II. одељења мушке школе.
„ По подне: у II. разреду мушке школе и у I. разреду женске школе.
28. Јануара пре подне: у III. разреду мушке школе и у III. разреду женске школе.
„ По подне: у IV. разреду I. одељења мушке школе и у II. разреду женске школе.
29. Јануара пре подне: у IV. разреду женске школе.

IV. На Сави и Вежбаоници В. Ж. Школе

28. Јануара пре подне: у I. и II. разред женске школе на Сави и у II. разреду мушке школе на Сави и у III. и IV. разреду вежбаонице.
„ По подне: у II. разреду вежбаонице и у III. разреду мушке школе на Сави.
29. Јануара пре подне: у I. разреду мушке школе на Сави и у III. и IV. разреду женске школе на Сави и у I. разреду вежбаонице.
„ По подне: у IV. разреду мушке школе на Сави.

V. На И. Врачару

27. Јануара пре подне: у III. и IV. разреду мушке школе.
„ По подне: у I. и II разреду мушке школе.
28. Јануара пре подне: у III. и IV. разреду женске школе.
По подне: у I. и II. разреду женске школе.

VI. На З. Врачару

27. Јануара пре подне: у IV. мушке школе и у IV. разреду женске школе.
„ По подне: у I. разреду мушке школе и у I. разреду женске школе.

28. Јануара пре подне: у III. разреду мушке школе и у III. разреду женске школе.
„ По подне у II. разреду мушке школе и у II. разреду женске школе.

29. Јануара у Топчидеру.

VII. На дорћолу и Јалији

27. Јануара пре подне: у IV. разреду мушке школе дорћолске, у I разреду мушке школе дорћолске и у IV. разреду женске школе дорћолске и у I. разреду женске школе дорћолске.
„ По подне: у III. разреду I. одељења мушке школе дорћолске и у II. разреду мушке школе дорћолске и у III. разреду женске школе и у II. разреду женске школе дорћолске.

28. Јануара пре подне: у III. разреду II. одељења мушке школе јалијске и у II разреду мушке школе јалијске и у I и II. разреду женске школе јалијске
„ После подне: у I. разреду мушке школе јалијске и у III. и IV. разред женске школе јалијске.
У приправном одељењу школе јалијске.

Испити ће почињати пре подне у 8 а после подне у 2 часа.

Моле се дечији родитељи да изволе присуствовати испитима.

23. Јануара 1893. год.
Београд

Главни школски одбор

САСТАНАК
ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

(По стенографским белешкама)

Држан 21. Децембра 1892. год. у Београду

(Почетак у 5 часова по п дне)

(наставак)

Председник. Г. Инжињер каже, да треба за сваки кварт из одбора одредити по двојицу? Јесте ли за то? (Јесмо).

Онда изволте да изберемо. (Настаје бирање.

Драгутин Петровић. Од грађана за ову комисију, нека одборници позову по двојицу из улице где се оса утврђује.

Председник. Јесмо ли за то, да грађане сами одборници позову? (Јесмо).

Сад је на реду да изберемо комисију за електрично осветлење. У овој комисији био је као стручњак г. Ђ. Станојевић. Држим да њега треба и доље задржати. Сад која лица још хоћете.

Алекса Борисављевић. Предлажем г. Доктора Стевана Марковића.

Председник. Да узмемо једног правника и два инжињера и још кога хоћете из грађанства.

Пера Тодоровић. По моме мишљењу треба узети пет из одбора. За остале чланове да узмемо г. Ђ Станојевића и још кога. Но из одбора свакојако мора бити толико да представља већину, јер опет сва одговорност лежи на одбору.

Александер Борисављевић. По мом мишљењу комисију би требало саставити из ових стручних лица: г Љубе Клерића, Ђ. Станојевића Стевана Марковића, Мијајла Павловића, трговца, Андре Ђорђевића и Милана Марковића, адвоката.

Мијајло Павловић. Немојте мене господо за тај одбор. Ја сам и пре напоменуо да сам слаб и као такав врло ћу ретко долазити у одборске седнице јер не могу. То је посао, који треба обилазити. Ја ћу примити други посао, где се више седењем ради. (Чује се: Онда Спасоје Стевановић).

На сваки начин нужно је да остане г. Ђ Станојевић. Кад се комисија образује, они сами између себе нек изберу председника.

Председник. Јесте ли за ову кандидацију и да бирају сами себе председника? (Јесмо)

Сад да изберемо комисију за трамвај. (Чује се: г. г. Љуба Марковић, Јовица Барловац, Пера Тодоровић и Драгутин Петровић).

Усваја ли одбор? (Усваја).

Сад долази на ред предлог о лекарском дежурању ноћењем за случајеве напрасне болести. О томе имамо и овај акт лекарског друштва. Изволте чути. (Секретар прочита) Има ли ко у начелу о овоме да говори!

Драгутин Петровић. Ако се не варам господо, мени изгледа да управа вар. Београда тражи, да општина да по једног лекара, који ће да послужи за санитетску службу при злочинима и одбор да се о томе договори. Они као да су у нечему решили да се да; на сад питају како да се врши. То ће се вршити на прост начин а то је да општина одреди од својих лекара по једног да дежура,

Што се тиче овог другог предлога т је сасвим друга ствар. То је за болести за шта општина не може да се брине. По начелима самоуправе стоји овај терет за давање прве помоћи за кривичне ствари, а за остале ништа општина није дужна.

Др. Никола Х. Николић. Овако, како лекарско друштво предлаже, то има смисла само за велике вароши. За Београд то није. Општина плаћа шест лекара и они су дужни да дођу болеснику и ноћу. Тако исто дужни су и практикујући лекари. Ако други лекар неможе доћи општински мора. Док сам ја био општински лекар тако сам увек радио. Све друго нама је излишно.

Димитрије Милојевић. Ја сам тога мишљења да је врло нужно, да један лекар дежура ноћу у општинском суду или где се нареди. Ми имамо то зло, а смем и рећи, да наши лекари ноћу неће да иду. Сад ако се деси, да је неко ноћу на сокаку нао врло је нужно, да му се притекне у помоћ, а то ће се постићи ако по један лекар ноћу дежура

А што се тиче плаћања ја сам за то, да се плати, а колико то ћемо доцније одредити.

Што се тиче кола о којима лекареки савет вели, ја сам имао прилике то да видим. Како је ту описано то је сво у истини, али ја не би био за то, да се то и овде уводи. Тамо лекари служе бадава Тамо има младих људи, који се стављају на службу, па се ту и уче, а овде да се уводи врло је скупо. То је само за варош где је као што рече г. доктор велики број становника. Давде да усвојимо само, да по један доктор ноћу дежура једино за извесне случајеве.

Председник. Овде стоје два предлога, предлог изнет од лекарског савета да и кола и све усвоји — и предлог г. Драгутина Петровића да од наших лекара по један дежура овдо или у управи вароши Београда.

ЂУРАЂ КАСТРИОТИЋ-СКЕНДЕРБЕГ

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

написао

Никола Вулић

(С једном генеалошком таблицом)

(Темат награђен првом видовданском наградом општине београдске.)

МОТО:

Скендербег је срца Обилића

ГЛАВА СЕДМА

Опсада Кроје под Гјабаном. — Други поход Мухамедов

(наставак)

Скендербег истина, на глас о намери султановој, беше учинио све што је могао [1]), да Мухамед прође што горе. али толикој војсци, колика беше турска, тешко би и много јача држава, поред највећих спрема, могла што учинити, а камо ли његова, на још овако изнурена и измучена, каква беше сад, после овог непрестаног четворогодишњег војевања. С тога се и могу лако објаснити оне речи из поменутог писма од 16. јула: „Велики је Турчин заузео *већи део* Арбаније; *њу силно оплењио и опустошио* ..“ или оне из писма господе млет. од 24. ис. мест., којима се обест султ нова и јадно стање Арбаније цртају и боље и детаљније: „...ubi (sc. in Albania) Turchus ipse cum potentissimo exercitu reperitur et ultra miserabiles cedes et horribiles crudelitates quibus usus est et utitur quotidie in ca provincia, igni et ferro omnia vastando ac immanissime perdendo gentem illam...“ [2])

Прво место, у које султан беше упао, била је без сумње саурска равница, која лежи између Драча и Тиране [3]) и којом је некад владао Аријанит Комнен († 1461. [4]). Ну по што опусти њу као што горе рекосмо, он пође на Драч. У томе се бар слажу оба поменута писма, јер оба изреком тврде исто: „за тим се каже, да је султан пошао с во'ском к Драчу“ и „irrumpere intendat (sc Turchus) in agros et oppida nostra, et inprimis occupare urbem Durachii...“ Ну успеха под тим градом као да не беше много. После више од по месеца, ми га видимо још под њим, и опет, како изгледа, узалуд. [5]) Али он беше лукав човек. Опазивши да је Драч добро утврђен — јамачно су га, поред друге посаде, браниле и оних тринаест галија, које се помињу и у писму господе млет од 30. маја и у писму из мил. архива од 3. августа — он остави под њим само повећу посаду а с главном силом похита сам Кроји и опседне је, као и прошле године.

То је било јамачно с крајем јула, за што нам је доказ поменуто писмо од 3. августа. Али, од овога дана па на даље. све до 26. окт. ми немамо више ни једнога документа, по коме бисмо могли с неком верношћу и поузданошћу описати и ове две опсаде (Драча и Кроје), а радити то по Барлецију или Fatti illustri — ма, па

---

[1]) Поред осталога он се био обратио молбом од 8. јула и Млечићима, да му пошљу што коњаника и пешака, на шта су они одлучили да му пошљу хиљаду пеш. и три стотине коњ.. То се све види из њихове једне одлуке од 28. јула у којој стоји то изреком напоменуто B. Secr. cons. Rog. vol. XXIII. c. 57. Ljubić S., Listine, X.. 396.

[1]) Secr. con. Rog. vol. XXIII. 57. Ljubić S., Listine итд. X., 389.

[2]) Barl., De Vita etc., XIII., 364.; Хан, Путовање итд., g.

[3]) Hopf, Chroniques gréco — romanes, page 353.

[4]) У једном писму Августина де Рубеја од 3. авг. има ових речи: „De le cose del Turcho se ha adviso, che le molto grosso in Albania il fa contra Croija et anche Durazzo grandissima et crudelissima guerra.“ Макушев, Ист., сп, 202.

Ја ћу ставити први предлог на гласање.
Усваја ли одбор предлог лекара? (Неусваја)
Сад долази предлог г. Драгутина.
Усваја ли одбор предлог овај. (Усваја).
Сад долази питање хоће ли се плаћати лекару особени хонорар за ту ноћну службу или ће то вршити за плату, коју већ има? (Чује се: да се особено плаћа). Усваја ли одбор ово?

Мијаило Павловић. Мени се чини на сваки начин да не би било право да дежурају без накнаде. Мањ ако ћемо се погађати с њима. Он је погођен да врши послове преко дана, а и ноћу кад сеноз ве Али да дежура сву ноћ и да не спава не би било право да се ненадокнади. Ми имамо 6 лекара и сваки би од њих морао шесет ноћи за годину дежурати. То је посао особен и треба и особено платити. Колико ће се наплатити за ово видећемо. Суд пак од онога, гди лекар ноћу иде нек наплати ако је имућан.

Димитрије Милојевић. Свакојако то је оправдано, што је казао г. Мијајло Павловић. Лекар разуме се да је погођен за дневну службу а не и ноћну. Да је обвезан да служи и ноћу такве обавезе нема. Према томе на сваки начин мораћемо им платити особено.

Сад колико да им се плати то ћемо видети а свакојако та награда треба да се узме у вид, како би људи с вољом радили.

Др. Никола Х Николић. Ја имам да упозорим одборнике на ово. Незгодно је то за једног болесника из кварта врачарског тражити лекара чак овде. С тога је боље да свики лекар остане у своме стану па ће сваки тамо га и наћи. А ако је болестан нека га замени други.

Алекса Стефановић. Врло је добар овај начин што га напомену г. д-р Николић, да лекари седе кући и с њима тако да се општина погоди. Иначе држати лекаре ноћу на дежурству овде само за извесне случаје значило би малтретирати их.

Драгутин Петровић. Ми смо се удалили од онога предлога, који се тиче само за ванредну службу лекара, Општина има уговор за редовне случајеве. Овде је питање само о једној тачки. Нпр. кад се деси да једног нађу повређеног на сокаку ноћу, они га онда носе у полицију. Ту треба да има једног лекара да притече у помоћ, јер онај лекар полицијски неможе непрестано да ноћива у полицији.

Стеван Ћурчић. У мотивацији овога акта није казано само оно на шта се говорници огранишше, т. ј. само указивање помоћи, него у томе акту стоји да лекари и ноћу треба брзо да указују помоћ болесницима и т д. Госпо до. Кад смо у начелу одбили овај акт, онда мислим да је нужно завести ноћно дежурство. То је потреба из многих разлога. Кад би се ограничили само на случајеве, који долазе од повреда, онда би се сложио са мишљењем г. Х. Николића, који пита: зашто је полицијски лекар. Кад се деси какав случај убиства у округу онда окружни лекар иде на дужност. У вароши Београду има специјалан лекар за те дужности. Но неулазећи у то, да ли треба физикусе одредити да дежурају, ја ћу изнети овај случај. Са појавом шарлаха и дифтерије министар просвете принуђен је био да затвори основне школе. Та болест долази и у бољим кућама, а код сиромашнијих много више и чешће. У таким случајима сиромах оде лекару рецимо ноћу, па му лекар не оде и тако се болест ојача а ова о кад има дежурног па ће одмах отићи и том сирочету указати прву помоћ а можда и спречити болест те му и живот спасти. Ја предирам за то, да се ова идеја о дежурању лекара ноћу усвоји.

Мијајло Павловић. Ја немам ништа друго да кажем до ово што је г. Ћурчић навео. Ми смо у нечему усвојили ноћно дежурање и сад држим да треба ово усвојити из разлога што их је г. Ћурчић навео.

Стеван Ћурчић. И ако на први поглед изгледа, да је начелно усвојен предлог о ноћном дежурању, опет држим да није свршено, јер г. Х. Николић не би онда тражио, да лекари но. ћивају код својих кућа и да ту дежурају. Ако би овако остало, као што Х. Николић вели, нико га не би онда могао тражити и наћи, дакле кад дежура овде, дотични дође и јави му па је тим убрзане помоћ. Овде није говор о обичним болестима Кад је обична болест лекар се не тражи ноћу. Овде је говор о оним заразима, где је нужна прва помоћ.

Алекса Стевановић. Ја не сумњам да је начелно усвојено ноћно дежурање. Сад је у нитању само хоће ли код својих кућа дежурату или овде у суду. Разлика је између предлога т томе што би по нашем мишљењу било шесо лекара у сваком кварту по један, а иначе би би за ноћ само један. Сад ако се деси 3 случаја у разним крајевима, онда овај један не би могао стићи у сва три краја, те тако извесни крајеви вароши не би били заступљени, док би иначе сви били,

Александар Борисављевић. Ми смо прешли на специјалну ствар о дежурању. Држим да кад лекарско друштво овако предлаже, да су њему добро познате наше прилике, нарочито недовољност општинских лекара наспрам болести те да према томе општинска помоћ од њених само лекара није довољна Узмимо случај, да су сви општински лекари позвани, а да се десила коме на улици несрећа у по ноћи. Где да се у таком случају нађе лекар, ако не би било дежурног лекара у општини. Та потреба изазвала је лекарско друштво да учини овај предлог у коме се и ради ноћног дежурства већ 16 лекара на расположење стављају. Због тога држим да смо погрешили, што смо онако брзо прешли преко њиховог мишљења.

Председник. Имам да приметим ово. Прво питање решено је и одбачено. Сад ако жели когод да поново изиђе пред одбор, нека у идућој седници изнесе предлог. Сад да се враћимо на овај предлог хоће ли једно лице да дежура или ће сви шест.

Јеврем Анд новић Молим вас господо. Ја мислим да установа дежурства није само због санитетских случајева већ и за то, да се укаже лекарска помоћ у време кад није могуће наћи лекара. Деси се случај, да је се разболео неки странац па не може да нађе лекара. Има људи, који су невешти па не знају гди је лекар и онда са тога гледишта врло је нужно дежурање.

Што каже г. Х. Николић да такав један дежурни треба да иде чак и на енглезовац, то је истина, али кад стоји то да су квартови везани телефоном онда ће лекар одмах знати, и како има и кола, одмах ће отићи.

Што се награде тиче ја сам за то да им се одреди.

Димитрије Милојевић. Овако ја мислим. До сад нисмо имали дежурног лекара а сад смо ради на боље, и да почнемо са једним лекаром, па после ако се укаже потреба може бити и више. Сад да почнемо са једним и то да помогнемо оним људима, који случајно дођу до несреће. Неко од господе рече да ће бити скупо и може бити да ће се тај лекар једанпут или двапут употребити. Један човек нека се помогне па је много учињено. Ноћу тражити лекара то је скоро немогуће. Нпр, пао један с кола, као што је сад нпр. трамвај. У том моменту треба да се зна где је лекар, па да се тамо иде. Дакле да заведемо да буде овде у општини један лекар, а ако буду господа лекари добродушни па хоће, онда и 2—3 неће бити на одмет Накнаду ћемо одредити према плати коју имају

Павле Цветков к. Ја би био за то, да наши лекари лече по квартовима а од ових 16 што лекарски савет вели, да се узме по један да дежура.

Председник. Остаје ли одбор прим том да по један лекар дежура овде у општини за појединe несретне случајеве? (Остајемо).
Сад како да се врши та помоћ.

Александер Б рисављевић. Ја држим да треба да се реши, хоће ли вршити ту помоћ само општински лекари или и остали лекари. Са самим општинским лекарима не би се потпуно постигла циљ.

Јеврем Андоковић. Са обзиром на то, што су наши лекари позвани да указују помоћ и дању и ноћу, ја сам за то да буду други лекари.

Драгутин Петровић. Извршење овога може бити на разне начине. За то је нужно, да се одреди комисија, која ће прописати правила. На прво место да се реши, на који начин да се набаве. Ја мислим позивом. Али да би могли добити више лекара, треба да одредимо награду и то од дежурства.

Председник. Усваја ли одбор овај предлог.

Александер Борисављевић. Што се тиче тога ја мислим лекарско друштво ће нам направити правила, с тога предлажем да се друштво зато умоли.

Драгутин Петровић. Ја предлажем г. Х. Николића и да узмемо још двојицу на нек направе правила.

Стеван Ћурчић. Је ли решено питање: да ли ће општински лекари вршити то дежурство или општи?

Председник. Свршено је, да врше општи лекари а не општински.

Стеван Ћурчић. Пошто смо у начелу усвојили, то сад да неулазимо у појединe детаље, за које нисмо стручни, већ да изберемо комисију на нека она све сврши.

Председник. Усваја ли одбор овако? (Усваја).
Сад изволте изабрати чланове за ту комисију (чује се. г. г. др Никола Х. Николић, Стеван Ћурчић и А. Борисављевић).

Димитрије Милојевић. Нисам противан тој кандидацији, но предложио би у ту комисију и младога лекара г. Гашића, јер је он у Бечу био к д тога друштва спасавајући; а сем њега нек се узме и један општински лекар. (Чује се: да уђу још и друга лица финансијске струке, а и три грађана)

Ал ксандер Борисављевић. Боље је да пођемо краћим путем, да оставимо комисију на страну па да решимо овде одма о дежурању, јер правила о томе не мо у се бог зна каква прописати, а у исто време да одредимо хонорар. Ако састављамо комисију, то ће проћи неколико дана док се она састане и изради правила, а ствар није за одлагање.

Председник. Правила су се два мишљења, да се пропишу правила по предлогу г. Драгутина, и да то није нужно по предлогу г. Х. Николића.
С тога ћу ставити на гласање овако питање:
Ко је за то да се пропишу правила гласаће

још и с детаљима, то би свакако значило пореће оно што смо до сад говорили. С тога ће бити најбоље, ако кажемо само то, да су сви напади султанови и на један и на други град остали безуспешни, и да је он због тога на послетку био принуђен остављати Арбанију, па се с грдном срамотом и други пут вратити натраг престоници својој. он, силни светски освајач, који, тако рећи, сваки дан бацаше под ноге владалачке круне и обараше њихове престоле.

То је у исто време била и последња победа Скендербегова и крај његова дугог, двадесетчетворогодишњег ратовања. Једино би само још требало знати: кад је то било. Али, из поменута узрока, то је немогуће. Извесно је само да је одлазак султанов морао бити негде од 3. авг. до 26. окт, а тачније ће се моћи одредити само онда, ако се кад буде нашао и какав аутентичан документат, који би био из тога времена и који би се тицао ове ствари.

(Свршиће се)

„за“ а које да се не прописују гласаће „против“ (Настаје гласање. 1, 2, 6, 7, 8, 9, 10, 13, 14, 17, 20 21, 22, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31 и 32 гласали су „за“ 3 4 5 11 12 16 18 19 и 23 гласали 9 „против“, 15-ти се уздржо).

Дакле већина је да се направе правила.

Сад изволте кандидујте чланове за комисију. (Чује се: г. г. Др Никола Х. Николић, Х. Лазић, Др Гашић, Драг. Петровић и Пегар Тодоровић). Усваја ли одбор? (Усваја).

Познато је господо, да је од дужег времена почела узимати велики обим заразна болест шарлах и дифтерија и да оне немилице сатиру нашу децу. Имам један предлог од лекарског друштва и молим да га саслушате. (Секретар прочита).

Стеван Ђурчић. Како у задатак општинског одбора спада и старање о здрављу наших сугрђана, и како баш у последње време ова заразна болест грасира и коси нашу дечицу — ја мислим да ће мо се одужити нашој дужности и да би усвајањем овога предлога нашли одзива у грађанству, а видило би се да сада у одбору на овоме месту влада други дух. У начелу ја усвајам овај предлог, а кад дође о томе специјална дебата, онда ћу и ја прогово рити коју реч,

Мијајло Павловић. Ја потпуно усвајам гледиште тога санитета. Напоменућу неколико речи само односно мене самог. Ја сам био спремио један предлог односно овога и очекивао сам да га сад изнесем пред одбор, само сам чекао да се сврши она развучена дебата о дежурању декара. О овом предлогу ја сам и сам мислио, нарочито како је г. Пера Тодоровић у своб листу покренуо ову благородну мисао о тим срце парајућим смртним случајима наше мале дечице, позивајући, да не будемо немарни, већ да гледамо да отклонимо или ублажимо ту несретну заразу. У том смислу ја сам га молио после два дана да мисли и штудира ту ствар и изнесе, којим путем да пођемо, те да се створе болнице за децу сиротну и ако треба да се држе и беседе забаве итд. или да иначе позовемо грађанство на добровољне прилоге. У тој цељи ја сам напоменуо да ћу ја на ту цељ дати одмах хиљаду динара. Ј ш могу само да кажем, да општина ништа неможе благородније и сјајније учинити, него да похита с тим, да се ова несрећа уклони. (Тако је).

Пера Тодоровић. Ја сам хтео поглавито да напоменем то, да општина треба овај предлог да усвоји тим пре што ће наћи и код грађана позив да се прилози дају. Имајући у рукама збиља неколико одзива а и ово што је г. М. Павловић казао надам се добром успеху. Имам писма и од других грађана у овом смислу. Кад општина усвоји овај предлог може слободно рачунати да неће остати без успеха Колико год општина може да учини то је добро, а колико не може нека апелује на грађанство. Тај одзив јемство је за нас да се предлог може остварити. Сад или да набавимо куће или да купимо бараке. Дакле ја сам за то, да се предлог усвоји.

(Наставиће се)

Књижевни оглас

Изашла је нова књига

ОД СРЦА — СРЦУ

ПИШЕ **Јан. М Веселиновић**

Илустровао С. Никшић-Дела

СА ПЕТ СЛИКА И ИЛУСТР. КОРИЦАМА

Добричине — Паћеник — Робијашица — Пустињик — Божићна радост

Цена 1 и по дин. на 5 књига једна бесплатно

Место новаца могу се послати м марке. Књиге шаљемо поштом о нашем трошку.

БЕОГРАД

Књижара В. Валожића

НАРЕДБА

Старајући се о интересима општине београдске и о тачном прикупљању њених прихода законом и од надлежне власти одобрених, Суд општ. вар. Београда на основу решења Државног Савета од 24. Октобра 1892. год. Бр. 3438 члана 40. зак. о општинама и решења одбора општинског од 12. Маја 1890. год. АБр. 839, и 11. Јуна 1892. год. АБр. 7537, а у свези с наредбом Управе вар. Београда од 10. Новембра 1892. год. Бр. 19.975.

наређује

Да сваки онај који према поменутој наредби Управе вар. Београда од исте добије дозволу за давање балова, концерата и других забава, буде дужан с том дозволом пријавити се општинском Суду и њему положити ниже означену таксу, која је установљена у корист сиротиње београдске и народног позоришта.

Ако који од сопственика или закупца локала где се дају јавне забаве, допусти, да у његовом локалу какво страно лице даје претставе и друго томе подобно а не увери се да је дотично лице поред дозволе добијене од управе вароши Београда и општини таксу платило, биће он одговоран општини за неплаћену таксу.

ТАКСЕ

за јавне забаве у општини београдској

I.

а, За свирање муш. оркестра по кафанама, баштама и т. д. од концерта до . . . . . 3 д.
б, За свирање са певањем вештака од 1 концерта 5 д.
в, За свирање женског (оркестра) дамен-капеле 20 д

II.

а, За играчку у локалу I-ог реда . . . . . 15 д.
За играчку у локалу II-ог реда . . . . . 10 д
в, За играчку у локалу III ег рода . . . . 5 д.

III.

а, За панораму на дан . . . . . 5—10 д.
б, За разне претаве и показивање вештина, дневно . . . . . 10—50 д.
в, За менажерије и музеуме . . . . . 5—15 д.
г, Циркус од претставе . . . . . 10—20 д.
д, За забаве „Тингл-Тангл“ т. ј. (певање, свирање и представљање) од вечера . . . 50 д.

IV.

За друге врсте забава које овде нису предвиђене решаваће општински Суд засебно.

V.

Сем овога наплаћиваће се још половина од гореозначене таксе у корист краљ. српског народног позоришта.

Од суда општине вар. Београда 14. Новембра 1892. год. АБр. 11331. у Београду.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ

I. ДИМНИЧАРСТВО:

а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0.20 д.
б) За неузидан шпорхерд . . . . . 0·20 д.
в) За узидан „ . . . . . 0·40 д
г) За велики узидан шпорхерд у гостионици 0·50 д
д) За чишћење димњака од два спрата . . . 0·20 д.
ђ) За чишћење простог димњака . . . . . 0·10 д.
е) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са пећима . . . . . 0·10 д.
ж) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са више пећима . . . . . 0·20 д.
з) За палење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0·75 д.

II. ПРАЖЊЕЊЕ ГОМИЛАРА И НУЖНИКА:

а) Од кубног метра . . . . . 10·00 д.
б) Од акова . . . . . 0·50 д.

III. ПСЕТАРИНА:

а) Марка за пашче за годину дана . . . . 3·00 д.
б) Обнављање изгубљене марке стаје . . . 1·00 д.

IV. ГРОБАРИНА

а) Гроб за децу . . . . . 7·00 д.
б) Гроб за одрасле . . . . . 12·00 д
в) Мала гробница . . . . . 555·52 д.
г) Велика гробница III реда . . . . . 998·39 д.
д) Велика гробница II реда . . . . . 1199·32 д.
е) Велика гробница I реда . . . . . 1684·57 д.

V. МРТВАЧКА КОЛА:

а) Мртвачка кола стара са 2 коња . . . . 12·90 д.
б) Мртвачка кола са анђелима са два коња . 24·90 д.
в) Мртвачка кола нова са 2 коња . . . . . 36·90 д.
г) Мртвачка кола нова са 4 коња . . . . . 72·90 д.

ТАКСЕ

ЗА ИЗНОШЕЊЕ ЂУБРЕТА

За кварторе: Савамалски, Теразијски, Врачарски и Варошки.

1. Од собе и кухиње или мањег дућана са собом . . . . . 0·25 н. д.
2. Од две или три собе, са кухињом или већег дућана са магазом . . . . . 0·70 н. д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1·50 н. д.

За кварторе: Дорћолски и Палилулски.

1. Од собе и кухиње, или мањег дућана са собом . . . . . 0·20 н. д.
2. Од две или три собе са кухињом или већег дућана са магазом . . . 0·60 н. д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1 дин.

Од суда општине београдске 28 Августа 1892. год. АБр. 9449.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА

Власник Општина Београдска — Штампарија Петра Ђурчића, Обилић. венац бр. 14 — Уредник Урош Кузмановић

БРОЈ 5. ГОД. XI.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ ВЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
на пола године . . . . . 3 дин
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

НЕДЕЉА 31. ЈАНУАРА 1893.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 ДИН. ПАРА ОД ВРСТЕ
Претплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
Рукописи не враћају се
Неплаћена писма не примају се

НАРЕДБА

—

Да би се владајућа дечија болест **дифтерија и шарлах** што више сузбила и онемогућило даље ширење, поред осталих учињених предохрана — Суд општине града Београда најмио је још потребна кола, у којима ће породице умрле деце чинити по смртни спровод до гробља.

Усљед тога, Суд општински јавља поштованом грађанству да се сви они, који би испраћали умрле од дифтерије или шарлаха, за ново или старо гробље а немају својих кола, обраћају за иста овоме суду, пошто је издата строга наредба свима овдашњим фијакеристима, да нико до даље наредбе несме возити ни мртваце ни породице умрлих од дифтерије и шарлаха до гробља осим најмљених општинских кола.

Такса за вожњу утврђена је од кола

За ново гробље и натраг дин. 6·—
„ старо „ „ „ „ 4·—

Од суда општине града Београда, ЛБр. 1165. 31.Децембра 1892, год.

НАРЕДБА

—

Суд општине вар. Београда позива грађанство београдско, да у току овога месеца Јануара набави од општине београдске за своју пашчад нове марке, пошто су старе поништене и више не вреде.

Нова марка кошта три динара, а кад се изгуби има се заменути другом уз доплату једног динара.

Од суда општ. вар. Београда 9. Јануара 1893. год. АБр. 156.

Наредба

—

Ради чистоће, лакшег и сигурнијег саобраћаја као и угледа престонице, суд општине вар. Београда.

Наређује,

Да се тротоари одржавају чисто и са њих снег и блато уклања; а кад је поледица, да се по тротоарима посипа песак, пепео или томе подобно.

Ко би пренебегао ову грађанску дужност казниће се по § 326 кривичног закона,

Од суда општине вар. Београда 27. Нов. 1892. год. АБр. 11644.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

2. ВАНРЕДНИ САСТАНАК

16. Јануара 1893. год.

—

Председавао председник г. П. Татић, од одборника били г. г. Сп. Стевановић, Мијаило Мијаиловић, Сима Р. Обрадовић, Глиша Стојановић, Пав. Цветковић Д. Ж. Петровић, Стеван Ивковић, Јован Ристић, Стеван Курчић, др. Н. Х. Николић, Васа Николић, Јовица Барловац, Љуба Марковић, Милија Јаковљевић, Трифун Ђорђевић, Дим. Милојевић, Стојан Златановић, Илија С. Рајковић, Марко Стојановић, Стеван Ђ. Јорговић, Стојан Најкић, Влад. М. Димитријевић, Драг. М. Настић, М. Јовичић

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице, држане 8. јануара 1893 год и примљен је без икаквих измена.

II.

Председник извештава одбор, да је одборско повереништво изабрано у седници одборској од 8 јануара 1893 год. АБр. 12231, у споразуму са судом израдило пројект буџета за 1893 год. и подноси га одбору на решење заједно са својим извештајем.

Пошто се извештајем овим предлаже, да се пре решавање о буџету реше питања о ноћним стражарима и о општинском прирезу, то је одбор на предлог овог повереништва (АБр. 330) и по прочитању акта управе вар. Београда АБр. 11529 којим се задржава од извршења решење одборско од 28 октобра 1892 год. АБр. 11141, и акта управе вар. Београда АБр. 12140, којим се тражи повећање броја ноћних стражара, — решио: да се стави на расположење управи вар. Београда две стотине ноћних стражара и да се за издржавање њино стави у буџет општински за 1893 год. потребна сума новаца. Решење ово има се извршити кад буџет за 1893 год. ступи у живот.

III.

На предлог одборског повереништва (АБр. 330) изабратог у седници одборској од 8 јануара 1893 год. за проучавање буџета за 1893 год. одбор је решио: да се прирез општине београдске од двадесет осам од сто (28%) од непосредне порезе, установљен решењем збора од 30 марта 1892 год АБр. 6219 од првог јануара 1893 ће године укине. Скупљена и до сада непокупљена сума приреза од осам од сто (8%) од непосредне порезе за друго полгође 1892 године да се преда општинској благајници као ванредни приход за 1893 годину.

IV.

Председник општине износи одбору на решење извештај повереништва за састав буџета за 1893 год. заједно са пројектом буџета. По прочитању тога извештаја АБр. 330 и поднетог пројекта буџета одбор је решио: да се овај извештај у свему прими и да се у буџет прихода и расхода општине београдске за 1893 годину предвиде ове позиције*)

V.

На предлог одборника г. Н. Х. Николића, одбор је после поименичног гласања са 13 гласова против 11 решио: да се избрише из буџета расхода за 1893 годину сума од три хиљаде дин. за шефа лекара, и да од сада имају свих шест лекара плату по две хиљаде динара годишње, а један од њих, који је одређен за кварт варошки да врши дужност шефа. Да одборник г. Никола Х. Николић поднесе формалан предлог о начину прегледања проституткиња у Београду и о приходу од овога.

VI.

Председник извештава одбор, да се је на расписани стечај за главног благајника пријавило више кандидата и да би требало одредити повереништво, које ће молбе и документа прегледати и једно лице предложити одбору за избор. Одбор је овластио председника општине, да сам одреди пет одборника за преглед молби и докумената, па да предложи одбору једног од кандидата за избор, за главног благајника.

VII.

Председник извештава одбор, да би требало одредити повереништво, које ће у споразуму са управом трошаринском решавати поједина спорна питања трошаринска и одређивати кредит трговцима.

Одбор је овластио председника општине да сам одреди пет одборника за чланове овом повереништву. Двојица од њих да су заменици.

3. Ванредни састанак

22. Јануара 1893. год.

—

Председавао председник г. П Татић, од одборника били г. г. Драг. Петровић, Васа Николић, Милија Јаковљевић, Наум Младеновић, Михајло Михајловић, Љуб. Марковић, Глиша Стојановић, Сп. Стевановић, Стеван Ђ. Јорговић, Вучко Ц. Илић, Гргур Миловановић, Милош Ј. Хаџидинић, Сима Р. Обрадовић, Др. Н. Х Николић, Јован Ристић, Стеван Курчић, Дим. Милојевић, Мих. Павловић, Пера Тодоровић, Јовица Барловац, Трифун Ђорђевић, Тих. Марковић, Сима Николић, Паја Михајловић, Андра Ђорђевић, и Драгут. М. Настић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 16. јануара 1893. год. и учињена је измена у одлуци КЊБр. 20, да дужност шефа општ. лекара има вршити онај општински лекар кога сами општински лекари између себе изаберу.

II.

Председник извештава одбор, да је државни савет одобрио буџет општине београдске за 1893. год. што га је одбор општински решењем својим од 16. јануара 1893. год. АБр. 342 усвојио, изузимајући расход од 156000 дин. одређен за из-

*) Буџет ће се у целини у једном од идућих бројева одштампати.

држа[illegible]ње 200 ноћних стражара из разлога наведени[illegible] у акту Савета.

По прочитању тога акта АБр. 383 одбор је на основу чл. 40. закона о општинама решио да суд општински поново пошље Државном Савету буџет за 1893. год. са противразлозима, и молбом, да Државни Савет одобри и издатак у сто педесет и шест хиљада динара годишње за издржаваље две стотине ноћних стражара за ову 1893. год.

III.

На тражење истражног судије за варош Београд АБр. 12102 1892. године одбор је решио, да у 1893. год. буду присутници при испитивању кривичних дела ова лица:

За кварт варошки: Јован М. Тадић, Тодор Михајловић, Ј ца Крстић каф, Живко Којен, Тодор Милишић Андра Одавић, Рафајло Јелишић, Милорад Терзибашић трг., Лазар Дашковић, каф, Милош Милошевић, трг., Ћира Петровић, каф. Јосиф Стојановић, кројач.

За кварт савамалски: Михајло Д. Банковић, шпедитер, Петар Ђурић, магазација, Алекса (Леца) Кумануди, Ђорђе Ђорђевић, Глиша Јосиповић, Лука Келовић, Илија Антоновић, Димитрије Закић, трговци, Димитрије Најдановић, касапин Коста Петровић, бакалин, Јевта Најдановић, касапин, Коста Б. Михајловић, механџија.

За кварт врачарски: Крста Поповић, рентијер, Јован Влаховић, пензионер, Петар Т. Милић, обућар, Коста Николић, апотекар, Ђорђе Петровић, бакалин, Мата Радовић. пензионар Никола Милишић, бакалин, Никола Максимовић, механџија, Коста Лазаревић, дуванџија, Риста Пуљевић, кафеџија, Алекса Миловановић, кафеџија, Сава Вељановић, лебар.

За кварт палилулски: Ђока Бељковић, економ, Аранђел Илић, економ, Јеврем Марјановић, кафеџија, Вељко Вељковић, предузимач, Андра Чунић, Тома Лазаревић, Тодор Каменовић, кафеџије, Милић Тодоровић, бакалин, Јован Ђурић, бакалин, Милан Ђорић, шпекулант, Коста Ђорђевић и Мита Ђорђевић, баруџије.

За кварт дорћолски: Никола Д. Кики, бакалин, Димитрије Вељковић. трговац, Љубомир Трајковић, бакалин, Раде Антић, Мата Лазаревић, кафеџије, Тодор Станковић, шпекулант. Милан Николић, дрвар. Димитрије Вујић, трговац, Риста Петровић, кафеџија, Спира Јанковић кафеџија, Лазар Радонић, јорганџија, Ђока Димитријевић, апотекар.

За кварт теразијски: Мата Срећковић, бакалин, Светозар Боторић, кафеџија, Живко Тодоровић. магазација, Никола Димитријевић кафеџ.. Мијаило Тодоровић, магазација, Вањел Николић, кафеџија. Илија Савић, бив. кафеџ., Арса Илић, кафеџ., Јеремија Прокић ћурчија, Михајло Јанковић, кафеџија, Јоца Ђуришић, ковач, Ђока Нешић, бакалин.

IV.

По прочитању акта управитеља теразијских основних школа АБр. 168, којим се тражи, да се изаберу чланови школског одбора, — одбор је решио, да за ову 1893. год. остану иста лица за чланове школског одбора, која су била и у прошлој години.

V.

По прочитању акта Главне Контроле којим се тражи, да одбор одреди два лица, која ће према члану 141. уређења Главне Контроле прегледати несвршене рачуна црквена београдских — одбор је решио, овлашћује се председник општине, да ова лица одреди с тим, да се тим лицима издаје из општинске касе а из партије буџетом одређене на непредвиђене трошкове по осам динара награде дневно, кад буду радили.

VI.

Председник извештава одбор, да су два члана повереништва за преглед стања општинских рачуна и благајнице, изабратог у седници одборској од 28. децембра 1892 год. АБр. 12250 и то: г. г. Јован Богојевић, и Светозар Ђорђевић, дали оставке на ову дужност те предлаже да се на њихова места дру и изаберу.

По саслушању овога одбор је изабрао г. г. Милосава Миловановића, пензионара и Петра Љубишића, рачуноиспитача Гл. Контр. за чланове овог повереништва.

VII.

По прочитању акта истражног судије за вар. Београд АБр. 270, 112, 171, 226, 113, којима се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, одбор је изјавио, да је Милица Ж. Ристе Матића, чиновника, доброг владања и доброг имовног стања; да је Живко Стојановић чиновник доброг владања и средњег имовног стања, да је Драга кћи Динс Легричевића тестераша овд. доброг владања и сиротног имовног стања, да је Милан Савић кочијаш сиротног имовног стања а да му је његово владање непознато: да је Јован Стојановић правник доброг владања а да му је његово имовно стање непознато.

VIII.

Председник износи одбору на мишљење молбе којим се траже уверења о сиротном стању и породичном односу.

По прочитању тих молби АБр. 128 СБр. 411, 549, 845, 648, 598, 445, 731, 898, одбор је изјавио мишљење, да се може дати тражено уверење молиоцима Андри Станковићу, Михаилу Димитријевићу, Катици Катанић, Јелени Бошковића; да се суд предходно извести о имовном стању и тврђењу молилаца Јулке Стевановић, Трифуна Марковића, Ане Комненовић, Марије С. Ајдуковић и Љубомира Милиног, на тек онда да им изда тражено уверење.

IX.

Председник износи одбору на решење протокол лицитације СБр. 22596, држане 21. децембра 1892. год. за набавку 25.000 кгр. мекиња за храну волова рабацијских возова општинских заједно са извештајем суда СБр. 669, о броју стоке и количини мекиња потрошених у прошлој години.

По прочитању оба та акта одбор је решио, да се ова лицитација одбаци и друга усмена распише.

X.

Председник Извештава одбор да се према акту господина министра просвете и црквених дела АБр. 11273 има отворити основна школа на „Чубури“ и да је потребно да се за ову школу нађе подесна зграда.

По саслушању овога одбор је решио, да г. г. Пера Тодоровић, Милија Јаковљевић и Стеван Јорговић као одборски повереници одмах нађу и погоде подесну зграду за смештај основне школе на „Чубури“ с тим. да закуп траје најдуже две године и да кирија не буде већа од сто педесет динара месечно с погодбом, да сопственик зграде буде дужан учинити сам нужне поправке у згради. Кирија да се плаћа из партије буџетом одређене на непредвиђене трошкове за ову 1893. год а за доцније да се потребна цифра за ово стави у буџет расхода. О учињеном да се извести одбор.

XI.

Председник општине износи одбору на решење молбу г. г. Аћима Чумића, Мих. Јовановића, Мијаила М. Богићевића, М. Ј Андоновића,

---

ЂУРАЂ КАСТРИОТИЋ-СКЕНДЕРБЕГ

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

написао

Никола Вулић

(С једном генеалошком таблицом)

(Темат награђен првом видовданском наградом општине београдске.)

МОТО:

Скендербег је срца Обилића

ГЛАВА ОСМА

ЗАКЉУЧАК

(НАСТАВАК)

Ну ако оба ова узастопна похода Мухамедова, а и сви упади турски пре њих, и прођоше по Скендербега врло срећно, ипак — што је и врло појамно — од њих Арбанија беше у сваком погледу силно пропатила. Њиве више година не обрађене, вотњаци посечени, куће порушене и попаљене, народ силно прорећен, свуда и у свему највећа оскудица — то беше неминовна последица њихова и верна слика тадашње Арбаније. Стање то било је несносно; али колико народу, двојином више његову кнезу. С тога и неје чудо, што он, кратко време по одласку Мухамедову из Арбаније, отиде журно у Леш, да се тамо посаветује с господом млетачком о томе, шта сад треба радити.[1])

Али у Лешу народ арбански чекаше још страшнија судба. Наскоро по одласку његову из Кроје, Скендербега ухвати ту јака грозница и ма да беше врло јаког састава, брзо га савлада Годинама и силним напорима он беше у то доба већ силно изнурен, те се томе неје ни чудити

Опажајући. да му је близу крај, он — по причању старих биографа — позове све своје кнезове к себи и у дугој беседи препоручи им, да буду увек сложни и у пријатељству, јер од нелоге нема веће несреће за једну земљу; препоручи им да му пазе сина и да му буду исто таки пријатељи какви су и њему увек били, захвали им се на толикогодишњој помоћи и пријатељству, па их онда замоли да му позову жену и дете.

Кад ови ућоше, окрене се он детету и дуго га саветоваше и поучаваше. Говораше, како му је дошао смртни час и како му је веома тешко, што га мора оставити тако млада сирочетом.[1]) Заповеди му да с матером, чим он умре, отиде на своје земље што има у Италији, да тамо остане док не поодрасте, а за тим да се врати у Млетке и да ту слуша све налоге господе млетачке, док не постане пунолетан. Рече му, да му за тутора поставља Павла Ангеловића, свог најбољег и најискренијег пријатеља и саветника; препоручи му да њега и доцније, кад постане својим господарем, увек пита за савет, да се с осталим кнезовима арбанаским слаже и живи пријатељски, да буде побожан и да не жали пролити своју крв за веру Христову, да добро поступа с поданицима својим и т. д. За тим се опрости и са женом, па узевши причешће само очекиваше час, кад ће му дух одлетети из тела.

Али — како причају Барлеције и Fatti illustri — баш кад се ово догађало, допре му на једанпут до ушију глас, да је нека

[1]) Преговоре о том он је био започео најпре писменим путем, али, како му, без сумње, господа мл. на тражбине његове само одговориште повољно, а не и учинише оно, што је тражио, то он буде принуђен отићи им лично и уемено им затражити што је хтео. Гл. писмо госп. млетачке од 26. окт. 1467. год.. Senat. Mat. lib. VIII. Ljubić S., Listine etc X. стр. 399,.

[1]) Тек му беше дванаеста година.

др. Миленка Р. Веснића, Јове Ерцега Скобље и Сулејмана Ефендије Фалаџића, који моле, да се из општинске касе исплати Љубисаву Ивановићу овд. 1583·60 д. утрошених на оправку овд. Барјак-Џамије и на набавке за џамију и хоџин стан.

По прочитању те молбе АБр. 267, одбор је решио, да се из касе општинске а из партије буџетом одређене на одржање свих општинских зграда исплати Љубисаву Ивановићу овдашњем хиљаду пет стотина осамдесет и три динара и шездесет пара дин. утрошених на оправку овдашње Барјак Џамије и на набавке ствари за џамију и хоџин стан.

XII.

На предлог председника општине, одбор је решио да се месечно обрачунава и уноси у партију за непредвиђене трошкове сва уштеђевина по буџетским партијама одређеним на плате чиновника и служитеља општинских. —

XIII.

Одборско повереништво. одређено председником општине по овлашћењу одбора од 16. јануара 1893. год АБр. 382. за преглед молаба пријављених кандидата за главног благајника, поднела свој извештај, којим препоручује одбору г. Михајла Стевановића пензионара за избор за главног благајника општине београдске.

По прочитању тога извештаја и молбе Михајла Стевановића АБр. 301, одбор је изабрао Михајла Стевановића пензионара за главног благајника општине београдске са годишњом платом од четири хиљаде динара, колико је буџетом одређено, која ће му се рачунати од дана кад дужност прими.

Понуђену кауцију у двадесет хиљада динара у личном јемству Спасоја Стевановића, Илије Рајковића и Михајла Михајловића овдаш. трговаца одбор сматра за довољну и прима је.

XVI.

На предлог председника општине а на основу чл. 70 тач. 6. закона о општинама одбор је већином гласова решио, да суд општине варошн Београда у име одбора изда пуномоћије Милану Ст. Марковићу, јавном правозаступнику. из Београда по коме ће моћи све правне послове општине београдске радити и по истима општину код овоземаљских судова и других власти заступати.

Поред овога г. М. Ст. Марковић биће дужан давати мишљења и правничког савета по свима предметима, која му суд или одбор ради тога упуте.

У име награде за овај посао издаваће се г. Милану Ст. Марковићу у месечним ратама четири хиљаде динара годишње, што је буџетом одређено на правозаступништво.

XV.

Председник напомиње одбору да се по члану 58. закона о избору народних посланика има одредити за свако гласачко место по један одборник за члана бирачког одбора за изборе народних посланика на дан 25. февр. 1893. Одбор је овластио председника општине да он сам одреди за шест гласачких места по једн г одборника општине београдске за члана бирачког одбора за избор народних посланика на дан 25. фебруара 1893. год. с назначењем на коме гласачком месту ће који од одређених одборника бити члан бирачког одбора.

XVI.

На предлог одборника г. Михајла Михајловића одбор је решио, овлашћује се председник општине да може узети потребан број надничара, да по улицама чисте снег и праве пропусте за отицање воде, кад време попусти и почне се снег топити. Надницу да им одреди председник а да им се издаје из партије буџетом одређене на одржавање чистоће.

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

На дан 3. фебруара т. год. суд општине вар. Београда, држаће другу јавну усмену лицитацију за давање под закуп права наплате таксе за ношење песка са обале Савско-дунавске.

Лицитација ова држаће се у канцеларији рачуноводства од 9—12 сати пре подне.

Услови могу се видети сваког радног дана пре и после подне у рачуноводству општинском.

Ко има вољу закуп овај узети, нека означеног дана дође и лицитира.

№ 812. — Из канцеларије рачуноводства општине београдске, 27. јануара 1893 год. у Београду.

САСТАНАК
ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

(По стенографским белешкама)

Држан 21. Децембра 1892. год. у Београду

(Почетак у 5 часова по п дне)

(свршетак)

Димитрије Милојевић. Господо. Брза помоћ, то је права помоћ. Ја у овој ствари ништа друго не могу да кажем, но да захвалим лекарском друштву, што се сетило да овај предлог изнесе. У начелу ја усвајам овај предлог. Г. Пера Тодоровић и г. М. Павловић врло су ленс обасниди односно среетстава на тако и ја мислим.

Љуба Марковић. Нема спора да је ово врло важно питање и ваља га с места решити. Могу вам казати да су те бараке већ на жељезничкој станици.

Др. Никола Х. Николић. Ја сам о томе већ г ворио са г. председником. Али кад је од стране друштва лекарског већ учињен предлог немам шта друго да кажем, но да га усвојимо. Доиста само оснивањем болнице може се болест спречити. Досадања срества ни су довољна, јер и ако лекар каже родитељима да треба децу да одвоје, то се ипак свуда не може да учини. Био је случај овакав: Отац болесан, мати се породила а дете у дифтерији, и он, отац — са тешким болом пита ме за што нема болнице за децу. Ако само окачимо таблу ништа непомаже, јер се не може забранити укућанима излазак у варош, а кад има болнице онда се болесник однесе тамо и болест се спречава. Варош треба да подигне болницу, а за овај случај придружујем се томе, да се набаве две бараке једна за шарлах, а друга за дифтерију.

Јеврем Андоновић. Господо, кад се зна колики је пораз кад се изгуби дете а колики је пораз за друштво, онда не треба више ни да говоримо, већ одмах да усвојимо предлог и приступимо што брже остварењу. Ја сам ово имао на уму и мислио да изнесем предлог у одбору те да се види шта се може учинити да се што бржа помоћ укаже, а кад је сад исти и од лекарског друштва изнесен ја би га само допунио. Овде је предлог како да се спасавају деца, коју снађе та болест, но ја би учинио предлог, да се лекарско друштво замоли да нам да упута, како да се то спречи што пре, и да се види, да ли томе није узрок ово откопавање улица на ако јесте да се и то за време обустави.

Драгутин Петровић. Доста је говорено, но да усвојимо предлог и да одредимо једног лекара, да нам каже, ко је је боље или да набавимо бараке или да набавимо куће за болнице.

Председник Господо. Из говора одборника видим, да се овај предлог једногласно усваја. (Јесте).

Сад као што је казао г. Драгутин да умолимо г. доктора Х. Николић нек нам он каже

војска турска упала у млетачку област, да је дошла до Скадра и да све пљачка и пали. То је, по поменутим писцима, био Ахмет (Ahamatius, Hamat) паша, који из Србије с десет хиљада коњаника и пет хиљада пешака беше прешао брег Илуци (Ilugi) (!), па продирао у млетачке земље све дубље и дубље.

Кад Скендербег чује за то, устане онако болан из самртничке постеље и заповеди, да му се одмах донесу штит, мач и остало оружје а оседла коњ, јер хоће да иде на непријатеља. Али болест га беше веома опхрвала, тело му цело дрхташе и он би принуђен опет да легне. Кад виде да не може ићи сам, зовне једнога од својих војвода и заповеди му, да одмах пође с војском к непријатељу, а он ће сутрадан за њим.

Међутим Турци беху већ стигли до реке Клира (?) у дривастанској области и ту се утаборили. Али чим спазише, да на њих иде Скендербегова војска, помислише да је с њоме и Скендербег, те их ухвати ужасан страх, да га не смедоше ни сачекати већ нагоше у срамно бегство преко планина и стена. Ту опет силно изгибоше, које од дубокога снега а које од оружја сељака из области, кроз које су пролазили.

А у истом тренутку кад Скендербегу само име одношаше таку славну победу, као што некад толике снажна мишица, и дух се његов одвоји од тела. Он умре 17. јануара 1468. године. [1])

[1]) О години смрти Скендербегове постоје врло различна мишљења. Шта нас је руководило, да је не ставимо пре ове године, то се лако може видети. Она писма из италијанских архива, што смо напред споменули, никако не могу допустити, да је Скендербег умро год. 67-ме или 66-те, која је најранија од свих што се до сад држе за годину његове смрти. Ну да је она била баш ове године, у тој нас мисли учвршћују више, са свим несумњивих ствари. Пре свега једно писмо нађено у мантовском архиву од 1. марта 1468. год. у коме стоји овако: „P. S. Scandaribech e stato morto in bataglia con una freza.“ (Макушев, Ист. споменици стр 32.), а за тим друго једно из млетачког архива од 13. фебруара исте године, које гласи: „Sicut per litteras vicerectoris nostri Durachii intelligitur, mortuus est magnificus Scanderbegus.“ (Secr. const. Reg vol. XXIII. c 94. Ljubić 8., Listine o odnošajih i t. d. knj. X., стр. 404.) Ну да је смрт његова била још и јануара месеца и то 17., за то ће нам поуздањим доказом бити проф. Хопф, који то тврди на стр. 299. и 533. својих Хроника а без сумње на основу каког позитивног документа. Не ће бити даље с горега да споменемо и то. да је и по нашем једном летопису Скендербег умро те године: „И в то лѣто (т. ј. оумрје Скендербег арбанашки.“ (Гласник 53.). — Међутим, само ради потврде онога, што смо горе казали, т. ј. да о години смрти Скендербегове постоје разна мишљења, ми ћемо их овде у кратко сва прегледати. По Барлецију она је била год. 1466. 17. јануара (стр. 372), по Fatti illustri 1467. јануара (82. лист), по нашем Теодосију год. 1467. на Св. Илију (. а у е р. мјесеца јулија. к. числа, на памјат пророка Илије, в а-ини част дне. Лист 199.) и т. д. Истина Сењанин вели у Требевићу и то, да је он умро те год. *на Св. Саву*, али то је без сумње само због популаризација (?!) а не за то, што и тако мишљење постоји у кога писца или у ком документу!

Смтрајући га ваља да и за бесамртна, као што су га сматрали и за човека, коме пушчано зрно ни стрела не могу ништа наудити, светина после изнесе, да је он умро од отрова. [2])

[2]) Sagredo, lib. I. стр. 77.; Volat., lib. 8., стр. 188. Гл. Biemmi, 479.

Његово је тело сахрањено с великом помпом и сјајем а уз саучешће свега народа у Лешу, у цркви Св. Николе.

* * *

Ред је да се сад позабавимо мало и његовим телесним, душевним и умним особинама и подобностима.

Скендербег је био висока и крупна раста, лепа и необично јака тела. Вежбањем и радом беше очврсну тако, да је био као од челика.

(Свршиће се)

да ли је боље купити бараке или да узмемо две куће.

Др. Никола Х. Николић. Ако може бити у баракама 20 степени топлоте, онда да узмемо бараке. Но то се прво мора видети.

Стеван Ћурчић. Ја сам мишљења да ми набавимо те бараке. Колико сам чуо од надлежних лица они тврде, да министарство војно има две нове бараке неупотребљиване и кошта једна 7. хиљада динара. Те су бараке удешене са температуром до 20 степени топлоте. Кад узмете у рачун да узмемо две засебне куће, и кад се узме да их морамо оправљати при повраћају онда би скупље изашло, него кад би бараке купили, које ће нам увек требати. С тога сам ја да се узму засебне бараке. — Што се тиче лекара, мени је један мазао, да су они вољни, ди врше дужност бесплатно. Дакле бараке су врло згодне да их општина набави. Питао сам шта стаје дневно издржање у болници па су ми казали да кошта 2. динара дневно. То није велики трошак. На послетку нема смисла ни говорити о скупоћи, кад је питање о спасавању деце.

Павле Цветковић. Као што се из акта лекарског друштва види, оно намерава да зида болницу. Како било да нам г. министар војни позајми те две бараке па да платимо кирију, док не стигне болница. Да одредимо двојицу тројицу да упитају г. министра.

Димитрије Милојевић. Ја сам и мало час рекао, да је брза помоћ права помоћ. С тога нека се што пре врши посао па било под кирију било да купимо.

Мијајло Мијајловић. Ми смо овај предлог усвојили, с тога не можете се сад удаљавати од њега, него нека се одмах узму бараке или куће да се помоћ што пре укаже (врло добро).

Председник. Да ли да узмемо две бараке или једну. (Две) Добро две но с додатком да се прво комисија увери, да ли одговарају потреби (јесте). Сем тога да се умоли комисија да нам каже и друга средства којим би се брза помоћ указала (јесте)

Сем тога у данашњем буџету, који траје до нове године, нема новаца, већ би се тај трошак морао учинити из партије за непредвиђене трошкове. Молим вас да ме овластите да могу издати потребну суму новаца. (Овлашћујемо).

Ко ће ово да изврши (чује се: председник са г. Х. Николићем). Усвајали одбор? (усваја).

Пера Тодоровић. Поред средстава што општина чини нека се држи и једно село за ову цељ.

Алекса Борисављевић. Па није нужно за новац баш сад. Држим да ће нас до нове године не причекати.

Мијајло Павловић. Комисија треба да има и тај задатак да види и место где ће те бараке поставити.

Председник. Друштво лекарско мисли тамо где је болница.

Мијајло Павловић. Вели се овде да нема буџета. Треба само позвати Београд на прилоге за ову цељ и ако не би за 5 дана, не 10, не 50. него и 100.000 хиљ. динара пало прихода за ову цељ, за Београд би било врло стидно Комисија само треба живо на томе да настане и да заталаса грађанство па ће се оно и одазвати. Што не достигне новаца пашће на општину.

Председник. Добро. То је сад свршено. Сад да пођемо даље.

Познато је, да је досадањи главни благајник изабран за члана општ. Суда. На његово место треба нам други. С тога молим вас да решите да се одреди конкурс.

Александар Борисављевић. Ја сам хтео да кажем да то звање неодвајамо од звања члана суда, него да умолимо г. Мијаила да и даље врши дужност благајника а да му дамо једног помоћника. На тај начин имаћемо и уштеде.

Димитрије Милојевић. Г. Мијајло је биран за члана да буде као суцко лице у Суду и да суди. Ако би га сад од тога одговорили промашили би цељ за коју је одређен. С тога сам де се за благајника нађе друго лице које ће га заменити, и он нек суди. Имао сам прилике да видим да овде један благајник неможе да врши цео посао, већ му треба помоћника, па ћемо тако и учинити.

Глиша Стојановић. Тако је. Но само нека буде један благајник а не два.

Председник. Видим да ће бити дуже дебате око овога питања и пошто је сад 9 сати, то закључујем седницу,

Састанак је овај трајао до 9 сати по подне.

НАРЕДБА

Старајући се о интересима општине београдске и о тачном прикупљању њених прихода законом и од надлежне власти одобрених, Суд општ. вар. Београда на основу решења Државног Савета од 24. Октобра 1892. год. Бр. 3438. члана 40. зак. о општинама и решења одбора општинског од 12. Маја 1890. год. АБр. 839, и 11. Јуна 1892. год. АБр. 7537, а у свези с наредбом Управе вар. Београда од 10. Новембра 1892. год. Бр. 19.975.

наређује

Да сваки онај који према поменутој наредби Управе вар. Београда од исте добије дозволу за давање балова, концерата и других забава, буде дужан с том дозволом пријавити се општинском Суду и њему положити ниже означену таксу, која је установљена у корист сиротиње београдске и народног позоришта.

Ако који од сопственика или закупца локала где се дају јавне забаве, допусти, да у његовом локалу какво страно лице даје претставе и друго томе подобно а не увери се да је дотично лице поред дозволе добијене од управе вароши Београда и општини таксу платило, биће он одговоран општини за неплаћену таксу.

ТАКСЕ

за јавне забаве у општини београдској

I

а, За свирање муш. оркестра по кафанама, баштама и т. д. од концерта до . . . . . 3 д.
б, За свирање са певањем вештака од 1 концерта 5 д.
в, За свирање женског (оркестра) дамен-капеле 20 д

II.

а, За игранку у локалу I-ог реда . . . . . 15 д.
За игранку у локалу II-ог реда . . . . . 10 д
в, За игранку у локалу III-ег реда . . . . 5 д.

III.

а, За панораму на дан . . . . . 5—10 д.
б, За разне претставе и показивање вештина, дневно . . . . . 10—50 д.
в, За менажерије и музеуме . . . . . 5—15 д.
г, Циркус од претставе . . . . . 10—20 д.
д, За забаве „Тингл-Тангл" т. ј. (певање, свирање и представљање) од вечера . . . 50 д.

IV.

За друге врсте забава које овде нису предвиђене решаваће општински Суд засебно.

V.

Сем овога наплаћиваће се још половина од гореозначене таксе у корист краљ. српског народног позоришта.

Од суда општине вар. Београда 14. Новембра 1892. год. АБр. 11331. у Београду.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ

I. ДИМНИЧАРСТВО:

а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0.20 д
б) За неузидан шпархерд . . . . . 0·20 д
в) За узидан „ . . . . . 0·40 д
г) За велики узидан шпархерд у гостионици 0·50 д
д) За чишћење димњака од два спрата . . . 0·20 д.
ђ) За чишћење простог димњака . . . . . 0·10 д
е) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са пећима . . . . . 0·10 д
ж) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са више пећима . . . . . 0·20 д.
з) За паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0·75 д.

II. ПРАЖЊЕЊЕ ПОМИЈАРА И НУЖНИКА:

а) Од кубног метра . . . . . 10·00 д.
б) Од акова . . . . . 0·50 д.

III. ПСЕТАРИНА:

а) Марка за пашче за годину дана . . . . 3·00 д.
б) Обнављање изгубљене марке стаје . . . . 1·00 д.

IV. ГРОБАРИНА

а) Гроб за децу . . . . . 7·00 д.
б) Гроб за одрасле . . . . . 12·00 д
в, Мала гробница . . . . . 555·52 д.
г, Велика гробница III реда . . . . . 998·39 д.
д, Велика гробница II реда . . . . . 1699·32 д.
ѓ, Велика гробница I реда . . . . . 1684·57 д.

V. МРТВАЧКА КОЛА:

а, Мртвачка кола стара са 2 коња . . . . 12·90 д.
б, Мртвачка кола са анђелима са два коња . 24·90 д.
в, Мртвачка кола нова са 2 коња . . . . . 36·90 д.
г, Мртвачка кола нова са 4 коња . . . . . 72·90 д.

ТАКСЕ

ЗА ИЗНОШЕЊЕ ЂУБРЕТА

За кварове: Савамалски, Теразијски, Врачарски и Варошки.

1. Од собе и кухиње или мањег дућана са собом . . . . . 0·25 п. д.
2. Од две или три собе, са кухињом или већег дућана са магазом . . . . . 0·70 п. д
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1·50 п. д.

За кварове: Дорћолски и Палилулски.

1. Од собе и кухиње, или мањег дућана са собом . . . . . 0·20 п. д.
2. Од две или три собе са кухињом или већег дућана са магазом. . . . 0·60 п. д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1 дин.

Од суда општине београдске 28 Августа 1892. год. АБр. 9449.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА

Власник Општина Београдска — Штампарија Петра Ћурчића, Обилић. венац бр. 14 — Уредник Урош Кузмановић

БРОЈ 6 ГОД. XI.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
на пола године . . . . . 3 дин
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

НЕДЕЉА 7. ФЕБРУАРА 1893.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 ДИН. ПАРА ОД ВРСТЕ
Претплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
Рукописи не враћају се
Неплаћена писма не примају се

Наредба

Ради чистоће, лакшег и сигурнијег саобраћаја као и угледа престонице, суд општине вар. Београда.

Наређује,

Да се тротоари одржавају чисто и са њих снег и блато уклања; а кад је полеђица, да се по тротоарима посипа песак, пепео или томе подобно.

Ко би пренебегао ову грађанску дужност казниће се по § 326 кривичног закона.

Од суда општине вар. Београда 27. Нов. 1892. год. АБр. 11644.

СТЕЧАЈ

Суду општине београдске потребан је књиговођа.

Ко жели ово место заузети има поднети писмену молбу најдаље до 20. фебруара ове године и доказати, да зна дупло књиговодство, кореспонденцију и склапање општинских рачуна по прописима закона о општинама и правилима г. министра унутрашњих дела.

Плата је до 4000 дин. годишње.

Од суда општине вар. Београда 6. фебруара 1893. Абр: 784

ОГЛАС

За смештај канцеларија грађевинског одељења и управе варошког водовода суду општине београдске потребна је зграда са десет до петнајест одељења од 1. маја ове године.

Одељења треба да буду видна, а зграда по могућству у близини општинског суда.

Писмене понуде имају се до краја овог месеца поднети председнику општине.

Од суда општине вар. Београда 5. фебруара 1893. год. *Абр: 614.*

ОБЈАВА

У обору општинском код кланица налазе се два дебела брава и једно свињче тешко до 30 кгр.

Непознато је ко је ове свиње затворио у општински обор нити им се газда зна ма да је по закону, поступљено и сопственик објавом тражен

С тога ће суд општине вар. Београда на дан 8. фебруара ове год. у 3 часа по подне продавати ова три брава путем јавне лицитације.

Од добивеног новца накнадиће се општинској каси трошак око исхране, а остатак оставити у депозит.

Продаја ће се вршити одређенога дана, на кланицама.

Од суда општине вар. Београда 6. фебруара 1893. год. СБр. 1751.

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ

Преглед рачуна. Као што је у једном од прошлих бројева јављено, одбор општински одредио је нарочито поверенитво, које ће прегледати документално све рачуне општинске од дана када је варошка трошарина уведена, како би се знало у каквом их је стању данашња општинска управа затекла.

То је повереништво већ отпочело свој рад.

Ноћни стражари. Данашња општинска управа решила је а државни савет одобрио, да се у буџет општински за 1893 год. стави издатак у 156.000 дин. на издржавање 200 ноћ. стражара.

Према овоме од 1. фебруара ове год. чуваће грађане и њихово имање 80 ноћних стражара више него што је досад било.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Г. Мита Г. Петровић шпедитер овд. предао је општинској благајници (160) сто шесет дин. у злату као поклон г. Бертхолда Липаја академског сликара из Венеције, да се овај новац подели београдској сиротињи у част и славу измирења родитеља Његовог Величанства Краља Александра I.

Суд општине вароши Београда у име своје сиротиње изјављује овим дародавцу своју најтоплију благодарност.

Од суда општине вар. Београда 3. фебруара 1893. *Абр. 667.*

САСТАНАК
ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

(По стенографским белешкама)

Држан 28. Децембра 1892. год. у Београду

(Почетак у 5 часова по подне)

Председник. Можемо господо почети.

На првом месту изволите саслушати протокол последњег састанка. (Секретар прочита.

Има ли ко шта да примети?

Јовица Барловац. Тамо где је реч о гласању за лекарски предлог, било је гласова „за“ и „против.“ То није казано. Истина имена није нужно стављати, али треба да се каже: толико је гласало „за“ а толико „против“. (Исправиће се).

Стеван Турчић. Ја имам да приметим на тај записник ово, да ми нисмо у прошлој седници одбацили у целини онај акт лекарског друштва односно дежурства и набавка кола, него смо једну половину усвојили, а другу нисмо. Усвојено је дежурство, а кола су одбачена јер стају скупо — 800 форината. Тако и у томе смислу треба записник исправити.

Димитрије Милојевић. У дебати о том и ја сам имао удела. Неко је казао како је лекарско друштво поднело предлог о извесним мерама за спасавање од болести дифтерије и шарлаха. Ми нисмо могли примити, јер је врло скупо, па смо решили, да се из тога предлога узме оно, што је могуће, а то је да један лекар ноћу дежура. На то смо се сви сагласили, а за остало није се могло примити. Ето тако је било.

Стеван Турчић. Мени је жао, што због исправке морам да узмем по други пут реч. Ствар је овако текла: Лекарско друштво изашло је пред нас једним актом како да се помогне то. Ту је било и дежурање и набавка кола. Ми смо одобрили само један део тога акта а то је ноћу дежурање, а остало није усвојено. Дакле није у целини одбачено, нити је когод из одбора дежурство предложио.

Драгутин Петровић. Ја мислим да се тај акт лекарског друштва не може ни назвати предлогом. Предлог потиче од нас, а оно је само материјал. Ако је предлог онда је оно, што је председник предложио и онда смо ми председников предлог усвојили и казали да се дежура. А што се тиче извршења тога остављено је да се обради даље.

Незгодно је да се каже, да смо одбацили, него треба казати, да смо примили као материјал и радићемо по истом колико можемо.

Председник. Да не би губили време стављам питање, да ли да се у записнику стави, да се прими као материјал или да остане као што је записано? (да се исправи и да се каже: да се

прима као материјал, а реч одбаци, да се избрише.)
Усваја ли одбор оваку исправку? (Усваја).

—

У ономадашњој седници изнето је питање о главном благајнику. Било је мишљења да се тражи други, а било је да остане овај исти.
Питам одбор хоћемо ли тражити другог благајника?

Никола Спасић. Да се тражи засебан благајник и то конкурсом и кад се сви са документима пријаве, онда ће одбор решити кога да узме.

Трифун Ђорђевић. Ако не може г. Мијајло, онда да се други конкурсом тражи.

Председник. Он је само за то сад и биран за члана суда, што није рад да остане као благајник. Но мора се тражити други а поред њега и један помоћник.

Стеван Ђурчић. Г. председник је имао предлог да се све благајне споје уједно и да треба имати још и подблагајника. Према томе ја држим да треба умолити суд, да нам детаљан предлог изнесе у идућој седници и да се са члановима договори да ли треба и подблагајник, па сад да не губимо време.

Димитрије Милојевић. Ја се не слажем с тим. Ту не треба велики посао да се морамо премишљати. Овде је главно да један благајник не може да ради све и да прима и да издаје, него му је нуждан један помоћник. С тога да тражимо благајника конкурсом, а помоћника наћићемо сами.
Г. Мијајло је одређен да буде главни судија као судско лице. По томе ни један час не треба да остане као благајник већ да иде на место за што је и изабран. Дакле да се одреди конкурс, па после ћемо добити молбе и изабраћемо једног.

Председник. Усваја ли одбор да се конкурсом тражи благајник, или да буде по мишљењу г. Ђурчића? (Усваја конкурс). Добро.
Досадањи благајник давао је кауције 20 хиљ. динара. Хоћемо ли остати при истој кауцији или ћемо повисити или смањити? (чује се: пета).

Димитрије Милојевић. Мени се чини да пре овога благајника није било те кауције, него је постала од дана кад је Милан Банковић из општине отишао. Главно је овде да буде поштен човек благајник, а кауција то је споредна ствар. По моме мишљењу кауција од 20 хиљ. динара велика је. Питам господо шта полаже државни благајник. Са мањом или без кауције можемо добити младога и вреднога благајника, док са оволиком кауцијом можемо добити само богатог човека и старијег, а у питању је може ли брзо и добро радити. С тога сам за се прво оцени лице које ћемо узети, па онда да одређујемо кауцију.

Трифун Ђорђевић. Треба да остане кауција од 20 хиљ. динара а међутим опет можемо добити доброг човека. Ко је умео стећи 20 хиљ. динара тога и треба пустити у општину да рукује с новцима.

Председник. Хоће ли одбор да се у огласу стави да и кауцијију полаже или да не полаже (чује се: да полажу 20 хиљ дин.). Усвајали одбор овако? (Усваја).

—

Ја сам ономад ишао са г. Др. Н. Николићем и г. Лазићем те гледали бараке и нашли смо да те бараке не одговарају цељи. Тражили смо од министра да монтирају једну и добили смо акт да ће доћи чак кроз 15 дана. Чим смо ово видели, одмах смо напустили то и тражили који ће нам дати две куће. Добили смо 3. понуде. Једну је поднео г. Лаза Газибарић и тражио је за исту 360 дин. Та је кућа спрам ботаничке баште. Другу је понуду поднео г. Никола Х. Поповић. Он има две куће. За једну тражи 1800 а за другу 2400 дин годишње. Трећу је понуду поднео г. Богић. Но он пита за које време, а то није у огласу казано. Није казао колика је цена.

Др. Никола Х. Николић. Богићева је кућа сасвим подесна. А што се тиче куће г. Газибарића та не вреди за овај посао, а то знам отуда што сам тамо више пута одлазио. (Чује се: да ни куће г. Х. Поповића нису за овај посао). Што се болести тиче могу казати да опада, али је ипак нужно да се куће набаве.

Јовица Барловац. Држим да о овоме не треба много говорити. Г. председник нек види са г. др. Николићем, а цена нек буде до 3000 дин. годишње, на нек узме за годину дана.

Председник. Људи не рало да у само за годину дана особито за ове болести. (Чује се: узмите за две).

Јовица Барловац. Дај Боже да плаћамо на суво, само нек нема болести.

Председник. Сем кирије треба после при изласку кућу окрпити и дезинфиковати. И за то ће требати издатак. Могу ли и на тај услов пристати? (Можете).

—

Ја сам у позиву којим сам позвао данашњу седницу означио да ћемо имати да изберемо један одбор из одбора и грађанства, који ће прегледати сву општинску радњу до нашег доласка и то по свима гранама.

Јовица Барловац. Треба прво промислити о кандидацији, да ућу људи који су стручни за преглед. После да се означи време од кад да почну преглед т. ј. од које године. Ја мислим од 1887. године.

Председник. Ја ни сам спремио кандидацију с тога, што сам оставио вама.

Драгутин Петровић. Треба да почнемо од дана кад су се почеле веће суме трошити, а то је од дана заведене трошарине.

Димитрије Милојевић. Господо. У овоме да се користимо оним правцем, који је г. министар финансије учинио са прегледом финансијског стања државног. Што је он урадио за државу да урадимо и ми за општину. Да изберемо стручне људе за тај посао па и да платимо. Ја сам мишљења сумњивог по чаршији слушао и од 2—3 год. на овамо потрошено је на 2 милијона. С тога сам да се почне преглед од дана кад су радикали дошли у општину па до дана кад су изашли, а ни сам противан да почнемо и од 1887. године.

Павле Цветковић. Ја сам да се почне од 1887. године па били рачуни ситни или крупни.

Сидоје Стевановић. Ја сам да се почне од времена кад је одобрен зајам дакле од прилике на 2. го ине. А најбоље је одкад је дат зајам.

Драгутин Петровић. Не треба да се овде погађамо. Јасна је ита ствар. Треба почети од дана трошарине, јер пре тога није ни могло бити зајма.

Мијајло Мијајловић. Да би се могло видети где су приходи од трошарине треба почети од тога дана.

Јеврем Андоновић. Мени се чини да је закон одредио, да се рачуни прегледају сваке године и казао ко ће да то прегледа, а то је по правилима, које је главна контрола прописала. Дакле ми би отишли далеко, ако би се вратили на 2 3 године натраг. Ако се сумња и зна да има какве злоупотребе то се може прегледати кад се рачуни врате од Глав. Контроле.
Мени се чини да ово неће бити правилан пут. Држим да ми треба да прегледамо рачуне од почетка ове године.

Сидоје Стефановић. Ми треба да знамо све рачуне што смо примили, па можемо тражити рачуне натраг од Главне Контроле. И државни рачуни били су код Контроле, па је спет

ЂУРАЂ КАСТРИОТИЋ-СКЕНДЕРБЕГ

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

написао

Никола Вулић

(С једном генеалошком таблицом)

(Темат награђен првом видовданском наградом општине београдске.)

МОТО:

Скендербег је срца Србинћа

—

ГЛАВА ОСМА

ЗАКЉУЧАК

(свршетак)

Сносио је хладноћу и топлоту, глад и жеђ, кишу и све друге непогоде као да неје био од меса. За умор неје знао: док неје ослободио земљу од Турака, никад, веле, неје спавао више од два часа дневно. Храбар је био, да га је тешко ко у томе надмашио. У сваком бојеу увек је био први, кад се нападало а последњи, кад се уступало. Сам је како веле, за свога двадесетчетворогодишњега војевања посекао на две хиљаде непријатеља.

Што се тиче душевних особина, оне су можда још веће биле у њега. Био је милостив према побеђенима, великодушан према заробљенима, неосетљив, веран задатој речи, дарежљив за причу, побожан. Ако је кад и поклао где невине сељаке то је било ретко, али и у том случаја радио је то само у великом гневу. Осим тога никако не треба заборавити, да је то доба било још веома сурово и варварско, да је било доба Мухамеда II., Влада Сфорце, инквизиције итд.. Нема сумње, да је као сваки човек имао и коју махну, али њих смо ми напред споменули, а и према толиким врлинама оне се губе, као зрно песка у пучини морској.

Не мање биле су му и умне подобности. Знао је увек изабрати час и начин, како ће му победа бити извесна; умео се из сваке неприлике срећно извући; колико храбар толико је био лукав и досетљив.

Турци су га се бојали као живе ватре, исто тако као и Хајдук-Вељка. За то је најбољи доказ онај последњи догађај, кад је Ахмет-паша, на сам глас да он иде, умакао колико су га ноге носиле. Колико су га пак поштовали и за како су га чудо сматрали, најбоље показује то, што су Турци, освојивши после његове смрти Леш, раскопали његов гроб, тело му распарчали на комаде, па то везивали у злато и сребро, верујући тврдо, да зрно пушчано онда неће ни на њих ударати, као ни на њега што неје ударало.

Шта је пак изгубила Арбанија па и Млечићи, најбоље нам показују доцнији догађаји. Већ 16. јуна 1478. паде Кроја под турску власт; сетембра месеца и Дриваство. Дајно беше разрушен још 1474. маја, а с почетком 1479. паде и Скадар. У осталом, то је одмах по његовој смрти могао увидети и сваки, поле увиђавнији човек. Ако је веровати Барлецију, за то нам је доказ и Лек Дукађин. „Притрчите, притрчите, сви кнезови и господари арбанаски“. — говорно је он, вели Барлеције чупајући косу и браду, и цепајући хаљине, чим Скендербег испусти душу: — „Данас се сруши ше бедеми епирски и македонски. Данас падоше одбране и зидови наши. Данас изгубисмо снагу и моћ. Данас нам се вера и престоли уздрмаше. Данас нам с тим човеком ишчезе и свака нада.“[1])

[1]) Barletius M., De Vita etc., lib. XIII, 372..

одређена комисија све прегледала. С тога да почнемо од дана заведене трошарине.

Јеврем Андоновић. У закону стоји да општински одбор прегледа општинске текуће рачуне. Рачуни су прегледани и сад су код Контроле. Сад каква друга контрола може бити.

Димитрије Милојевић. Ја не могу да се сложим са мишљењем г. Андоновића да се немогу рачуни прегледати за 2 године натраг. Ми треба да знамо како стоји стање. Ако хоћемо да се соображавамо закону онда ни министар финансије није требао да прегледа раније рачуне. С тога ја мислим да почнемо од дана трошарине, или од кад је радикална управа дошла, те да знамо на шта је новац утрошен.

Алекса Борисављевић. Ја би хтео, да се помире обе мисли и г. Андоновића и г. Милојевића. Обадвојица имају у неколико право. Г. Андоновић тражи да се прегледају само рачуни прошле године, пошто је раније године прегледало надлежно надзорно дело. Но мени се чини, да нам није до тога да ми склапамо рачуне за прошлу годину, него ми хоћемо да констатујемо финансиско стање онако, како је било у време кад смо дошли. Према томе та комисија ће да констатује стање општинских рачуна до дана, кад смо изабрали нову управу и на тај цељ она ће узети да прегледа све рачуне почев од дана када је установљена трошарина на до дана избора нове управе. И ако она пронађе штете ми ћемо предузети мере код државне власти. Према томе с обзиром на чл. 59. зак. о општинама треба у ту комисију изабрати три одборника: због замршености рачуна и великог посла коме ће та комисија бити изложена предложио би, да се трима одборницима дода још неколико стручних људи као што су: г. Јован Поповић, г. Живадиновић, Д. Борђевић, Александар Лазаревић, Влада Стојановић, Ђ. Радовић, Ј. Ђурић, Милисав Миловановић. (Настаје сноразум о кандидацији. Усваја ли одбор кандидацију? (Одобрава) сад колико да се плаћа члановима комисије? (Чује се: по 8 динара дневно).

Гргур Миловановић: Ја сам противан томе. Дневница је обична махом 5—6 динара и то се плаћа људима који иду чак у Ужице или у друго које место. Ови су људи одавде. С тога сам да се плати од 5—6 дин.

Председник. Усваја ли одбор 8 дин. дневнице. (Усваја).

Потребно је да се одреди извесни број грађана, који ће бити чланови пореског одбора за разрез порезе. (Настаје кандидација по кварговима. — Усваја ли одбор ову кандидацију? (Усваја).

Имамо један акт еснафа механског о акцизу, којим моле да акциз остане и даље на еснафу а он ће плаћати 12 хиљ. динара. Изволите чути. (Секр. прочита) Дакле лане је било 10 хиљ. а сад ваљи 12 хиљада динара.

Стеван Курчић. Господо одборници. Из обзира на те околности: што тај сталеж броји преко 300 наших грађана, што је и иначе јако оптерећен дацијама на гас, шећер, вино, пиво, ракију и т. д. држим да им треба помоћи и пошто и ми желимо изаћи на сусрет нашем грађанству, то да им учинимо по овоме како они желе и ово у толико пре, што они ваљи онолику своту, колико је буџетом предвиђено од акциза а то је две хиљаде више, но што је било до сада.

Стојан Пајкић. Нисмо господо овде ми за то дошли, да дајемо милост. С тога нека се држи лицитација јавна, на колико изађе.

Павле Цветковић. Заиста према њиховој молби и ја бих им тај акциз уступио, но само тако, ако би он разрезао толику цифру на све сразмерно да плаћају. Али они тако не раде, већ узимају по 26 хиљ. динара и прави себи капитал на штету других, а кад хоће они то да чине онда је боље да општина даје и да има она приход а не да они спекулишу, с тога сам да се они прво обвежу да неће више наплатити па онда да им одобримо.

Алекса Борисављевић. Овакав случај, мислим да тражимо у свима уређеним општинама у свету, да га не би нашли. Кад је уведена трошарина, акциз је требао одмах да престане. Кад није већ укинут, а нама је у интересу да грађанство не буде оптерећено, онда да га уступимо еснафу за понуђену цену с обвезом да га сразмерно распореди на своје чланове, јер ће се на тај начин долазити до јевтиног пића. Нема места говору г. Павла Цветковића јер и њих ваљда кошта нешто сама наплата и администрација.

Јеврем Андоновић. Господо! Наплата акциза то је право општинско ради подмирења њених потреба. Мени се чини да би се ми огрешили ако би дали по цифри буџетом одређеној. Тај се приход прибира путем лицитације, а не овако, јер би то значило чинити коме милост. Онај разлог, да је тако и прошли одбор учинио за нас неможе бити меродаван. Ја то осуђујем. Такви поступци могу нас далеко одвести. По тој практици мога би неко казати министру финансије: предвиђено је $^1/_2$ милиона за таксе. Ево ти $^1/_2$ милиона па да ја наплаћујем. То министар не би смео учинити, на разуме се ни ми. Ја сам дакле противан томе предлогу.

Спасоје Стевановић. После говора г. Курчића, који је врло лепо и о овој ствари говорио, да ја немем шта више да кажем. Доиста ми треба да усвојимо молбу еснафа, а на то имамо и права, јер су људи доиста врло много оптерећени разним дацијама. С тога сам ја да им се молба уважи с тим да плате општини 14 хиљ. динара, па да несмеју тражити од механција више.

Глиша Стојановић. Нестоји оно, што каже г. Паја Цветковић, да је еснаф добио од акциза 16 хиљ. динара. Ја сам члан тога еснафа и знам да је добивено свега 13 хиљ. динара, и кад се узму и трошкови, еснаф није скоро ништа добио. И распоред плаћања био је сразмеран и нико није томе противан био, међутим људима и општини је била велика олакшица, што ту немора арендатор сваки час да претреса подрум и да му смета радњи.

Мијајло Јовичић. Ја сам држао акциз за 36 хиљ. дин Општини се чинило мало, па је дала на лицитацију и добила само 10 хиљ. Она је хтела да учини по жељи појединима. Што сад подноси ту молбу Боторић то је само из њиховог личног интереса. Ја сам за то, да тога акциза и не буде. Има и других начина да се то накнади од људи, који овде живе а не плаћају порез.

Никола Спасић. Доиста ти људи највише сносе терете. Кад се деси прикупљање војске — мобилизација — онда се њихове механе употребе и тако троше им огрев и све бадава. — За то да им се олакша и да им се уступи за 12 хиљ. динара.

Димитрије Милојевић. Може бити да би на лицитацији добило 36 хиљ. дин. Но нама је стало до тога, да се тим људима помогне и општина најпосле нетреба да тргује. Тиме ће мо им дати доказа о нашој доброј вољи да им се помогне и да им признајемо, да су највише оптерећени. С тога сам да им се уступи за 12 хиљ. или ако се сви слажете за 14 хиљ. динара.

Петар М. Михајловић. Ја сам да се држи лицитација, а нисам да се еснафу овако уступи. Ту видим некога Ботурића и друге на жалби потписане али ја ипак велим да је праведно да се држи лицитација, јер ако се хоће помоћи нек се помогне грађанству а не неколицини у еснафу.

Глиша Стојановић. Мене је еснаф звао и молио да узмем и поднесем молбу пред одбор, и ја сам то учинио. Што он помиње Ботурића, тај је човек сад старешина еснафа. Он је данас а сутра ће други бити, па не треба на то гледати.

Председник. Пошто овде има разних мишљења, то ћу ставити на гласање:

Мали је народ српски, али је до сад родио много јунака, много великих људи. Прелистајмо светску историју, и сваком јунаку другог ког народа моћи ћемо наћи супарника и у своме. Међу тима једно од првих места заузима и јунак наше теме — Ђурађ Кастриотић Скендербег. Он, господар мајушне и незнатне једне области, којој пређе готово нико ни имена не знађаше, у 15. и 16. веку постаде у целој Европи најпознатијом и најсветлијом тачком, на коју упираше очи као моћан владар тако и убоги сиромах.

На зар да се не поноси њиме српска историја?

КРАЈ

КАСТРИОТЕ*)

Бранило, *срп. порекла,* управитељ Канине 1368. (убијен у Јањини, можда 1379.)

Павле, господар од *Сиње и Гарди-пастели.*

Константин, протовестијар, господар од *Сиње* (Сериње) 1391. и *Кроје* 1395.—1401. † 1402. посечен у Драчу; ож. се Јеленом, кћери Борђа, брата Карла Велик.. | **Алекса** | **Иван,** господар од *Маке* (потврђен 1417.) и *Вумевестије* 1406.—1438., † око 1443.; ож. се Војсавом Трипалдом, кћери српског господара од Полока.

1. Репош, † као калуђер на Синају. | **2. Станиша,** 1438-1445 талац код Турака. | **3. Костантин,** † пре 1450 год. | **4. Ђурађ Скендербег,** (Гл. целу расправу) | **Јован,** 1463. грађ. млет.; госп. од *Кроје* 1468., уступа је 1474. Млечићима, одлази у Напуљ; ож. се Јеринном Палеологовом кћери деспота срп. Лазара. | Марија за Стевана Црнојевића. | Јела, за Н. | Ангелина, за Владислава Големог Аријанита, брата Ђорђа Топије Аријанита Големог. | Влајна, за Стевакција Балшу. | Мамица, за Карла Мусакија Топиније, унука Ђорђа, брата Карла Великог, 1445.

Бранило, прво Турчин под именом Хамза, за тим 1443. Хришћанин; 1450. *проф од Маке*; † 1463.

*) Гл. Норђ, Chroniques etc., 533..

НАПОМЕНА Они чланови ове породице, који се не помињу у књизи и који су живели и радили после смрти Скендербегове, овде не ће бити поменути, јер циљ овој генеалошкој таблици није то, да изнесе сва колена Скендербегове породице од почетка па до изумрћа и мушке и женске линије, већ само да постави у природни ред оне чланове њене, који су поменути ма где у овој расправи.

Ко је за то, да се акције уступи сенафу за 12 хиљ. динара но без спекулације, тај ће гласати „за“ а ко је против гласање „против.“

Већина је дакле да се акције уступи сенафу но да он сразмерно цифру подели и да не спекулише.

—

Изволите чути лицитацију о наплати таксе од таљигаша. (Секр. прочита).

Јеврем Андоновић. Ово не треба на брзо решити. Прво треба да знамо како је та такса заведена. То је намет и треба видити има ли га у закону. Друго треба да знамо да ли је тај приход предвиђен у буџету и ако је предвиђен треба знати чим ћемо га заменути ако ово укинемо.

Стеван Турчић. Ја мислим да ћемо одговорити духу правичности и интересу једног сиромашног сталежа, ако тај намет укинемо, јер ту нема основа у закону. Предлажем, и мислим да ће бити израз мишљења већине овог одбора, ако предложим, да се овај намет, који је и онако незнатна материјална корист по општину, са свим укине.

Павле Цветковић. Таљигашима је то њихова радња и на то плаћају порез, а ово што се од њих узима, право је казао г. Турчић, да је намет. Ја сам да се то укине.

Драгутин Ж. Петровић. Ја велим да усвојимо мишљење г. Андоновића те да видимо од куд је такво решење и на основу чега је. С тога нека остане за идућу седницу.

Александар Борисављевић. О томе нема законог одобрења, него поједине општине зло употребљавају своју аутономију и уводе неке намете без ичијег овлашћења и одобрења. Мени је познато да општине неке наплаћују од сваког сељака по један грош на својим пијацама а под изговором „за чишћење пијаце.“ Па тако је ето и београдска општина учинила такав један намет неправедан и незаконит на једну сиромашну класу наших грађана. С тога сам мнења да овај намет укинемо. (Чује се: да се укине.)

Председник. Како и овде има разних мишљења, то ћу ставити на гласање:

Ко је за то, да се ова такса од таљигаша укине, гласање „за“, а ко није гласање „против“. Већина је да се укине. И тако ова се такса укида.

—

Чујте другу лицитацију о давању касапница под аренду на вел. пијаци. (Секретар прочита).

Дакле са 90% добијено је више но до сад. Усваја ли одбор ову лицитацију? (Усваја).

Чујте лицитацију о давању цубока. (Секр. прочита.)

Дакле није ни један лицитант дошао. Но доцније поднешене су две понуде. Чујте. (Секретар прочита).

Усваја ли одбор коју од ових понуда? (Чује се: Да се држи друга лицитација).

Ако се ипак не јави шта ћемо онда? (Онда нека општ. чиновник наплаћује).

Усваја ли одбор овако? (Усваја).

По што је већ 9 ти сат то закључујем седницу.

Састанак овај трајао је до 9 сах. по подне.

Књижевни оглас

Изашла је нова књига

ОД СРЦА – СРЦУ

пише **Јан. М. Веселиновић**

Илустровао С. Никшић-Лала

СА ПЕТ СЛИКА И ИЛУСТР. КОРИЦАМА

Добричине — Пађеник — Робијашица — Пустињик — Божићна радост

Цена 1 и по дин. на 5 књига једна бесилатно

Место новаца могу се послати м марке. Књиге шаљемо поштом о нашем трошку.

БЕОГРАД

Књижара В. Валожића

НАРЕДБА

Старајући се о интересима општине београдске и о тачном прикупљању њених прихода законом и од надлежне власти одобрених, Суд општ. вар. Београда на основу решења Државног Савета од 24. Октобра 1892. год. Бр. 3438 члана 40. зак. о општинама и решења одбора општинског од 12. Маја 1890. год. АБр. 839, и 11. Јуна 1892. год. АБр. 7537, а у свези с наредбом Управе вар. Београда од 10. Новембра 1892. год. Бр. 19.975.

наређује

Да сваки онај који према поменутој наредби Управе вар. Београда од исте добије дозволу за давање балова, концерата и других забава, буде дужан с том дозволом пријавити се општинском Суду и њему положити ниже означену таксу, која је установљена у корист сиротиње београдске и народног позоришта.

Ако који од сопственика или закупца локала где се дају јавне забаве, допусти, да у његовом локалу какво страно лице даје претставе и друго томе подобно а не увери се да је дотично лице поред дозволе добијене од управе вароши Београда и општини таксу платило, биће он одговоран општини за неплаћену таксу.

ТАКСЕ

за јавне забаве у општини београдској

I.

а, За свирање муш. оркестра по кафанама, баштама и т. д. од концерта до . . . . . 3 д.
б, За свирање са певањем вештака од 1 концерта 5 д.
в, За свирање женског (оркестра) дамен-капеле 20 д.

II.

а, За игранку у локалу I-ог реда . . . . . 15 д.
За игранку у локалу II-ог реда . . . . . 10 д.
в, За игранку у локалу III-ег рода . . . . 5 д.

III.

а, За панораму на дан . . . . . 5—10 д.
б, За разне претставе и показивање вештина, дневно . . . . . 10—50 д.
в, За менажерије и музеуме . . . . . 5—15 д.
г, Циркус од претставе . . . . . 10—20 д.
д, За забаве „Тингл-Тангл“ т. ј. (певање, свирање и представљање) од вечера . . . 50 д.

IV.

За друге врсте забава које овде нису предвиђене решаваће општински Суд засебно.

V.

Сем овога наплаћиваће се још половина од гореозначене таксе у корист краљ. српског народног позоришта.

Од суда општине вар. Београда 14. Новембра 1892. год. АБр. 11331. у Београду.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ

I. ДИМНИЧАРСТВО:

а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0·20 д.
б) За неузидан шпархерд	0·20 д.
в) За узидан „	0·40 д.
г) За велики узидан шпархерд у гостионица	0·50 д.
д) За чишћење димњака од два спрата	0·20 д.
ђ) За чишћење простог димњака	0·10 д.
е) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са пећима	0·10 д.
ж) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са више пећима	0·20 д.
з) За паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0·75 д.

II. ПРАЖЊЕЊЕ ПОМИЈАРА И НУЖНИКА:

а) Од кубног метра	16·00 д.
б) Од акова	0·50 д.

III. ПОШТАРИНА:

а) Марка за пашче за годину дана	3·00 д.
б) Обнављање изгубљене марке стаје	1·00 д.

IV. ГРОБАРИНА

а) Гроб за децу	7·00 д.
б) Гроб за одрасле	12·00 д.
в, Мала гробница	555·52 д.
г, Велика гробница III реда	998·39 д.
д, Велика гробница II реда	1093·32 д.
е, Велика гробница I реда	1684·57 д.

V. МРТВАЧКА КОЛА:

а, Мртвачка кола стара са 2 коња	12·90 д.
б, Мртвачка кола са анђелима са два коња	24·90 д.
в, Мртвачка кола нова са 2 коња	36·90 д.
г, Мртвачка кола нова са 4 коња	72·90 д.

ТАКСЕ

ЗА ИЗНОШЕЊЕ ЂУБРЕТА

За кварове: Савамалски, Теразијски, Врачарски и Варошки.

1. Од собе и кухиње или мањег дућана са собом . . . . . 0·25 п. д.
2. Од две или три собе, са кухињом или већег дућана са магазом . . . . . 0·70 п. д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1·50 п. д.

За кварове: Дорћолски и Палилулски.

1. Од собе и кухиње, или мањег дућана са собом . . . . . 0·20 п. д.
2. Од две или три собе са кухињом или већег дућана са магазом . . . 0·60 п. д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1 дин.

Од суда општине београдске 28 Августа 1892. год. АБр. 9449.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА

Власник Општина Београдска — Штампарија Петра Турчића, Обилић. венац бр. 14 — **Уредник Урош Кузмановић**

БРОЈ 7. ГОД. XI.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ ВЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
на пола године . . . . . 3 дин
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

НЕДЕЉА 14. ФЕБРУАРА 1893.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 ДИН. ПАРА ОД ВРСТЕ
Претплату ваља слати управницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
Рукописи не враћају се
Неплаћена писма не примају се

СТЕЧАЈ

Суду општине београдске потребан је књиговођа.

Ко жели ово место заузети има поднети писмену молбу најдаље до 20. фебруара ове године и доказати, да зна дупло књиговодство, кореспонденцију и склапање општинских рачуна по прописима закона о општинама и правилима г. министра унутрашњих дела.

Плата је до 4000 дин. годишње.

Од суда општине вар. Београда 6. фебруара 1893. Абр: 784

ОГЛАС

За смештај канцеларија грађевинског одељења и управе варошког водовода суду општине београдске потребна је зграда са десет до петнајест одељења од 1. маја ове године.

Одељења треба да буду видна, а зграда по могућству у близини општинског суда.

Писмене понуде имају се до краја овог месеца поднети председнику општине.

Од суда општине вар. Београда 5. фебруара 1893 год. *Абр: 614.*

ОБЗНАНА

Дешавало се и дешава се, да сопственици кућа, које су са новим београдским водоводом спојене, а нарочито инсталатери, при инсталисању водовода у појединим зградама, и пре него се инсталација подвргне проби, отворе општинску славину, која се поред водомера налази, и воду употребљавају.

Овакав рад сопственика кућа и инсталатера противан је члану 1. правилника за инталисање водовода по кућама јер и тај део водовода све до места на којем је постројен водомер закључно, својина је општине. Одржавање и руковање са њим само и искључиво врши управа водовода.

Овакав рад инсталатера противан је и чл. 3. поменутог правилника, јер инсталатери су управо дужни, да воде озбиљног рачуна, да при свом раду ни најмање квара водомеру и његовим саставним деловима ма у ком погледу не учине.

Отварање славине општинске пре извршене пробе инсталације и на тај начин употреба воде, носи собом озбиљне последице по сопственика куће. јер не заштићен од могуће поплаве услед непробаних цеви, те и управа водовода у њиховом интересу, а с погледом на чл. 1. и 3. правилника за инсталисање водовода, узимаће од сада строго такав рад у оцену, сматра ће га као одвајање воде пред водомером, па сопственику куће забраниће употребу воде а сем тога подврћи и казни по § 326 кривичног закона како сопственика тако и инсталатера.

Бр. 420
12. фебруара 1893.
Београд

Управа водовода

ОБЈАВА

Главна управа општинске трошарине на дан 15. фебруара ове год. продаваће јавном лицитацијом 125 кг. шећера и 50 кг. кафе, што је у кријумчарењу ухваћено.

Продаја ће се извршити одређеног дана у 9 сати пре подне пред кафаном Младена Боторића на марвеној пијаци.

Од главне управе општинске трошарине 10. фебруара 1893. г. Београд № 66.

ОБЗНАНА

На основи одборске одлуке од 8. Фебруара ов. год. Р.№ 152. суд ово општински држаће на дан 23. ов. мес. усм ну лицитацију за издавање под закуп клање рогате стоке уједно, а свиња засебно.

Лицитација ће се држати пред Димитријевићевом кафаном.

Услови по којима ће се лицитација држати, могу се видети сваког дана у благајни ово општ. суда

Од суда општине крагујевачке 10 Фебруара 1893. год. Р.№ 152 у Крагујевцу.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

4. ВАНРЕДНИ САСТАНАК

29. Јануара 1893. год.

Председавао председник г. П. Татић, од чланова суда били г. г. Михаило Јовановић и К. А. Симић, од одборника г.г. Мих. Павловић, Љуб. Марковић, Илија С. Рајковић, Н. Спасић, Драгутин М. Настић, Сима Р. Обрадовић, Јован Ристић, С. Стаменковић, Вучко Ц. Илић, М. Јовичић, Свет. Поповић, Андра Ђорђевић, Стеван Ђ. Јорговић, Пера М. Михаиловић, Алекса Стевановић, Јевр. А. Андоновић, Гргур Миловановић, Влад. М. Димитријевић, Михаило Михаиловић, Глиша Стојановић, Васа Николић, Јовица Барловац, Сп. Стевановић, Пав. С. Цветковић Трифун Ђорђевић, Милош Ј. Хаџи Динић, Стојан Најкић, Милија Јаковљевић, Сима Николић, Стојан Златановић, Марко Стојановић, д-р Никола Х. Николић.

I

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 22. јануара 1893. год. и у одлуци бр. 25. учињена је измена, да на место Јоце Крстића буде присутник Јов. Вељковић овд.

II

На предлог одборника г. Јовице Барловца одбор је решио, да записнике одборских одлука оверава поред два одборника и деловође још и председавајући.

III

Председник извештава одбор да је државни савет решењем својим од 25. јануара 1893. год. *АБр: 623.* одобрио накнадно позицију расхода буџета општине београдске за 1893. годину у 156.000 дин. одређену за издржавање 200 ноћ. стражара за 1893. годину.

По прочитању тога акта одбор је примио к знању ово решење државног савета.

IV

По прочитању акта истражног судије за варош Београд *Абр. 12264,* 285, 355, 356, 411, 484, 284 и 520, којим се траже уверења о имовном стању и владању извесних лица одбор је изјавио, да су му непознати: Драгиша Вељковић, Јован Лончаревић, Алекса Андрејевић, Јован Зорић, Светозар Јовичевић и Ђорђе Ристић; да су Јевта Милановић и Никола Иванковић доброг владања, а сиротног имовног стања.

V

Председник износи одбору на мишљење молбу Јелене Мијаиловић, којом тражи уверење о сиротноме стању. По прочитању те молбе *Сбр: 1281.* одбор је изјавио, да се суд предходно увери о имовном стању молитељке, па тек онда да јој изда тражено уверење.

VI

По прочитању молбе Љубомира Живковића, адвоката, *Абр: 580* којом тражи уверење о свом породичном односу, одбор је на основу сведодбе одборника г. Михаила Михајловића изјавио, да се молиоцу Љуби Живковићу може дати тражено уверење.

VII

Председник износи одбору на решење молбу Јелисавете Манаковић овд. удове, којом моли да је општина београдска новчано потпомогне док не сврши у Загребу бабичлук.

По прочитању те молбе *115.* одбор је решио да се Јелисавети Манаковић издаје из општинске касе на име издржања за учење бабичлука у Загребу из партије буџетом одређене за непредвиђене трошкове по сто двадесет дин. месечно за осам месеци.

VIII

Председник износи одбору на решење извештај члана суда г. Косте Симића по ствари куповине железнице Милорада Карамарковића.

По прочитању тога извештаја одбор је решио, да се пријем појединих делова железнице изврши поново строго према прописаним погодбама у извештају комисијском под *Абр: 9938* 1892. год. изјавив предходно своје потпуно поверење у раду г. Т. Селесковића управника инжињерског одељења.

Пријем овај да изврше г. г. Светолик Поповић и Љуба Марковић одборници и Влада Марковић инспектор жељез. дирекције а у присуству г. Т. Селесковића, који ће примати од комисије усвојене делове железнице.

IX

Председник извештава одбор, да је актом својим разрешио од дужности надзорну водоводну комисију, по што јој је према правилима прописаним од одбора општинског при почетку рада око водовода, рок дејствовању истекао.

По што радови око спајања кућа са водоводом још нису довршени и по што према уговору са општином О. Смрекер има радове на водоводу да доврши под надзором и руковањем надзорне водоводне комисије, то предлаже да одбор изабере другу надзорну водоводну комисију.

По саслушању овога одбор је решио, да се недовршени радови на водоводу продуже и доврше под надзором и руковођењем надзорне водоводне комисије, којој да су чланови: г. г. Н. И. Стаменковић, проф. Вел. Школе као председник и г. М. Јосимовић проф. В. Школе и А. Стевановић референт министар. грађевина.

О хонорару и кругу рада ове комисије да се у идућој седници решава.

5. Ванредни састанак

6. Фебруара 1893. год.

Председавао председник г. П. Татић, од одборника били г. г. Мих. Павловић, Љуб. Марковић, Сима Николић, Милија Јаковљевић, Наум Младеновић, Влад. М. Димитријевић, Михајло Михајловић, Стојан Пајкић, Светолик Поповић, Јов. Ристић, Стојан Златановић, Гргур Миловановић, Андра Ђорђевић, Др. Ж. Петровић, П. С. Цветковић, Алекса Стевановић, М. Ј. Антула, С. Ђ. Јорговић. Глиша Стојановић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 29. Јануара 1893. год. и у одлуци књиге Бр. 45. учињена је допуна да се издржавање за два месеца седми и осми Јелисавете Манаковић има рачунати за путни трошак и школарину.

II.

По прочитању акта истражног судије за варош Београд, АБр. 589, 760, 665, 714, 753 590, 658, 668, 715 и 779, којима се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица одбор је изјавио, да су му непознати: Станиша Ровчанин, слуга и Максим Херцог калфа: да су доброг владања а сиротног имовног стања: Тошо Предић, Мика Савић, и Војислав Ђорђевић; да су доброг владања и доброг имовног стања Милан Арсенијевић, Бранислав Поповић, Коста И. Јовановић, Јоца Илић, и Никола (Николица) Мијаиловић касапин.

III.

Председник износи одбору молбе на мишљење којима се траже уверења о сиротној стању и породичном односу.

По прочитању тих молби СБр. 21132, 1571, 1228, — одбор је изјавио мишљење, да се Марији Цимићки и Гроздану Станковићу не може дати тражено уверење: да се Милутину Поповићу може дати тражено уверење.

IV.

По прочитању протокола лицитације СБр 1151. држане 24. јануара 1893. год. за набавку потребне количине зоби и јечма и накнадних понуда Мијаила Ц. Тодоровића и И. Лицикаса, одбор је одлучио, да се како лицитација тако и накнадне понуде одбаце и да се држи ужа лицитација између накнадних понуђача и Мирка Кићановића а да се почне лицитирати од најниже понуђене цене, пошто предходно лицитанти положе кауцију.

V.

По прочитању протокола лицитације СБр. 1587. држане 3. фебруара ов. год. за давање под закуп права наплате таксе за вађење и ношење песка са обале савске и дунавске и накнадне понуде Ђорђа Стојковића рибара СБр. 1886. одбор је одлучио, да се како лицитација тако и накнадна понуда одбаци и да се држи ужа лицитација између накнадног понуђача и Радована Антића, а да се почне лицитирати од највише понуђене цене, пошто предходно лицитанти положе кауцију.

VI

По прочитању протокола лицитације СБр. 1150, држане 24. јануара 1893 год. за давање под закуп чишћења нијаца за 1893 год. и накнадних понуда Милана Павловића овд. дамбаса СБр. 1881, Здравка Петровића СБр. 1882 и Ђорђа Дебељевића СБр. 1883. одбор је одлучио, да се како лицитација тако и накнадне понуде одбаце и да се држи ужа лицитација између накнадних понуђача и Гаје Јанковића овд. а да се почне лицитирати од најниже понуђене цене, пошто предходно лицитанти положе кауцију.

Да се у погодбама за ову лицитацију предвиди, да ће се чишћење нијаца на овај начин вршити донде, док се не прошишу правила за одржавање чистоће у варошн. — Да суд општински што пре поднесе одбору предлог о овоме. —

VII.

По прочитању протокола лицитације СБр. 1830, држане 6. фебр. 1893 год. За набавку потребне количине мекиња одбор је решио, да се набавка потребне количине мекиња за исхрану волова рабацијских возова општине београдске у 1893 год. уступи Мити Г. Петровићу, овд. трговцу за пет динара и деведесет и четири паре дин. од сто килограма.

VIII.

Одборник г. Драгутин Ж. Петровић, као председник повереништва за преглед свих општинских рачуна, подноси извештај, којим предлаже, да одбор одобри, да члан овог повереништва буде Светозар Ђорђевић пензионар овд. као што је раније било решено, пошто је П. Љубишић изјавио, да му званични послови не допуштају да ову дужност врши.

По прочитању тога извештаја АБр. 823. одбор је решио, да Светозар Ђорђевић овд. пензионар буде члан повереништва за преглед свих општинских рачуна изабратог у седници одборској од 28. децембра 1892. год. АБр. 12250. Ово решење важи од првог фебруара 1893 год. пошто г. Светозар Ђорђевић од тога дана ради на прегледу рачуна.

IX.

Председник износи одбору на решење акта протопрезвитерата београдског, којима се тражи, да се изаберу црквени одбори за све парохијске београдске цркве

По прочитању тих акта АБр. 12214 и 748 одбор је одлучио, да за сваку парохијску цркву

ЦАР СИМЕОН-СИНИША
(НЕМАЊИЋ)
ПАЛЕОЛОГ

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

НАПИСАО
РАДОСЛАВ АГАТОНОВИЋ

(Са једном земљописном картом)

(НАГРАДИЛА ОПШТИНА БЕОГРАДСКА ДРУГОМ ВИДОВДАНСКОМ НАГРАДОМ)

„Praecipuum munus annalium reor, ne virtutes silcantur, utque pravis dictis factisque ex posteritate et infamia metus sit."
Tacit Ann. lib. III. cap. 65

УВОД

Велики оснивалац знамените владалачке српске династије Немањића, која је кроз две стотине година, давала Србији најмоћније и најзнатније владаоце, није само био велики и знатан српски владалац тиме, што је ујединио српске земље у једну целину, и што је Србији основао нову и знамениту династију, већ и тиме, што је он *први* из своје династије, као њен оснивалац, обележио и правац спољне политике Србије, коју је политику она имала у будућности да води на Балканском полуострву, ако хоће да буде силна, чврста и снажна. Јер Немања не задовољи се само тиме, што је све раскомадане српске области довео под један скиптар, већ је гледао, да своју жупанију увећа новим покрајинама. Тежећи тој идеји, Немања је одмах увидео: да му је једини пут отворен на југу, на византијско царство, које још тада, услед разних узрока, спољних и унутрашњих, поче показивати знаке болесна организма. Чим би се каква прилика указала, да се границе српске државе могу на југу проширити, на рачун царства византијског, Немања одмах успешно врши свој план и присаједињује од Грка заузете градове и области својој држави. Али исто тако, чим би био нагнан, да попусти још онда јачој сили византијској, он одмах враћа те исте градове, ну ипак не напуштајући мисао: да згодном приликом своју спољну политику настави у истом правцу. Наследници Немањини, ма да су пред собом имали обележен правац те спољне српске политике, ипак, нешто због својих унутарњих неприлика, а нешто због догађаја, који се дешаваху у суседним им земљама, нису отворено и слободно смели приступити извршењу намере Немањине. Тек потомак Немањин, знаменити краљ српски, Стефан II. Милутин, могао је план Немањине политике да изведе у приличном обиму његовом, па чак и да после тако срећног успеха, зачне у себи и другу мисао, коју његов прадед није могао имати. Освојивши многе грчке градове и области по Македонији, Милутин је одатле бацао жељне погледе још и даље на југ и југо-запад, заустављајући се тек на данашњем Златном Рогу, и гајећи у себи мисао: да сам заседне на престо царева византијских, који тада својим дворским и династичким борбама, беху довели престо цара Константина скоро до на ивицу пропасти.

Како је краљ Милутин успео, да ту своју знамениту мисао оствари, о томе нам је из историје наше врло добро познато. Овде је довољно само да напоменемо, да и ако је он умро, не извршивши потпуно свој план, ипак његова мисао не пропаде, већ ју наследи и још јаче к срцу пригрли његов унук, највећи, најзнатнији и најславнији српски владалац *Цар Душан*. Јер овај, по-

поднесе одбору кандидате комисија, која ће се састојати из старешине одељка, у коме је црква дотичног свештеника и једног општинског одборника, кога ће председник општине одредити.

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ

Личне вести. Председник општине београдске г. П. Татић отишао је у иностранство на двадесетодневно одсуство ради лечења. По решењу одбора општинског од 12. фебруара 1893 год. њега ће у председничкој дужности заступати најстарији члан суда г. Мијајло Јовановић. —

САСТАНАК
ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

(По стенографским белешкама)

Држан 8. Јануара 1893. год. у Београду

(Почетак у 5 часова по подне)

Председник. Господо, састанак је отворен. Молим вас да саслушате протокол прошле седнице. (Секретар прочита).

Је ли све добро уведено у протокол?

Павле Цветковић. Ја држим да смо ми прошле седнице и то решили, да механциски сенаф поднесе извешће како је разрезао тих 12000 д. те да суд види да није ко год преоптерећен и ако буде, онда да им се одузме право које им је дато (чује се: тако је! то и треба да ее учини).

Председник. Ви сте, господо, одредили г. г. Дра Николу Хаџи Николића и Јоцу Ристића те су с општинским лекаром изишли и разгледали где би се могла сместити болница за заразне дечије болести Они су то и учинили и допала им се кућа г. Јована Илића саветника уз варошку болницу Питали су га, вели, за цену, и он је пристао био на 180 дин. месечно. Протокол, о томе споразуму ми смо написали и ја сам хтео с тиме да ступим у погодбу и прекинем цену пошто сам био овлашћен да могу у тој цељи утрошити на годину 3000 дин. Но тај споразум није остао. Г. Илић је сутра дан после тога опозвао ту понуду. Као разлог навео је то, што ће га, вели скупо стати оправка по исељењу болнице. Требаће му да скида малтер, диже патос и т. д. С тога је тражио 22 дуката месечно, за кућу без баште Толик кирију ја му нисам могао дати, него сам му казао да му се може дати 3000 дин. и да му се шесто месечно кирија плаћа у напред. Он је на то пристао и не тражи да се кућа по истеку рока закупног оправља, јер ће он то учинити сам о своме трошку.

Тако стоји ствар о закупу куће за болницу. Друге подесније није се могло наћи. Међутим ова је кућа по мнењу лекара врло подесна и с тога и што је у близини државне болнице.

Ако дакле и ви налазите да ову кућу треба узети, онда вас молим да ме овластите да уговор закључим за 2 године.

Јоца Ристић. Доиста смо ми били прво уплавили с њиме споразум о закупу, и мени је чудо како је могао да одустане.

Спасоје Стевановић. Кад г. г. чланови комисије налазе да је кућа г. Илићева најподеснија за ову болницу, и како је по моме мишљењу цена умерена, тим пре што човек не тражи да му по исељењу оправља кућу, — ја сам мнења да ми не треба да одуговлачимо с погодбом но да прекинемо.

Председник. Као што сам вам напоменуо, г. Илић тражи кирију од 3000 дин. годишње, а не тражи да му ми кућу оправљамо по истеку закупног рока. Пристајете ли на тај услов? (Пристајемо). Ја ћу га дакле звати и на овај начин утврдити погодбу. (Чује се: а одговара ли кућа за обе болести?) Лекари веле да је подесна и за шарлах и за дифтерију. Одобрава ли се? (одобрава).

Председник. Сад изволте чути извештаје о држаним лицитацијама

Члан суда К. Симић чита протокол држане лицитације о оправци фењера и лампи. Ова цифра господо, која је на годину одређена платиће се месечно, сразмерно месечној цени, а за онолико месеци за колико буде времена оправка до електричног осветлења.

Председник. Прима ли се ова лицитација? (Прима). Чујте даље.

Члан суда Симић чита протокол лицитације о давању под закуп цубока од заклана стоке.

Алекса Борисављевић. Ја бих молио да ми се објасни од куд сад да је мање понуђена цена за цубок него прошле године?

Члан суда Симић. То је с тога што се ове године не узима, као раније, цубок од стоке која се коље за војску. Војна власт решила је да не узима месо за војску преко либеранта но да врши набавку стоке и клање у сопственој режији. На тај начин отпада нам онај цубок који је либерант био дужан давати од заклане стоке за војску.

Алекса Борисављевић. По коме то праву чини то војна власт? И да ли има кога ко мисли да је то оправдано? По моме мишљењу, и војна стока као год и она приватних лица и касапа, мора се клати на општинској кланици и по томе ми немамо права да сав цубок како од једне тако и друге, одузмемо за општину. Изгледа, да би војна власт хтела, да на штету општине показује некакве успехе у једноме своме, не баш оправданом предузећу, да на штету прихода општине показује уштеде у својој партији на исрану војске. Но то не сме и нетреба да буде Правило је, да ни један орган државни, не сме показивати неке приходе на штету других Отуда се и поједини државни органи обрачунавају између себе и наплаћују за своје радове извесне таксе, ма да све то иде из једнога извора; отуда и министар финансија има дужност да покаже у буџету особено приход сваке гране како би се могло ценити: да ли поједине од њих и колико привређују, према чему се после цени у колико су оне потребне или не, и колику би им и у чему помоћ ваљало указати.

Са тих разлога ја сам одсудно за то: да се интереси општински обезбеде и од стране државе како су били обезбеђени и према предузимачу.

Члан суда Симић. Ја сам био нарочито у министарству војном да се обавестим о тој ствари па нисам нашао надлежног шефа да бих то могао цостићи. У осталом, ја не мислим да би само требало цубоке одузимати од стоке која се за војску коље, него би ваљало и аренду наплаћивати. Код нас није до сад ни од једног војног лиферанта наплаћивана аренда, међу тим у Француској — у Тулону — како ми каже један интендант — наплаћује се аренда за општину и ако стоку коље војна власт сама.

Алекса Борисављевић. Војни органи наши хоће, да олакшају партију на храну, коју имају у буџету, па се мало обзиру што ће тиме да оштете поједине наше грађане и општину! Ја сматрам пелу ову радњу око војних кланица за погрешну праксу. Свуда у свету општине су самоуправне и имају извесна права и према држави, те за то ја и тражим да се и општини београдској сачува то право неокрњено.

Павле Цветковић. Г. Борисављевић је лепо разложио ову ствар, а ја мислим да се стока за војску, тако исто као и она за грађанство, не сме клати на другоме коме месту из санитетских разлога, но на општинској кланици, јер кад изиђе епидемија, онда држ општину за врат, па право је да она добије и што прихода.

Ја сам за предлог: да се стока војна мора клати на општинској кланици, и да се цубок мора уступати општини.

Дим. Милојевић. Ја не делим мишљење г. Аце Борисављевића Држава овде не тргује него се стара да што јефтиније подмири своје потребе и тај новац који би ми добили од цубока и аренде од војне стоке, показао би се као вишак издатка у војном буџету који би опет ми морали попуњавати. А то би другим речима значило вадити из једнога цепа на метати у други. У колико дакле овде изгубимо на цубоку и аренди у толико ће мо мање плаћати за војску. Овде би се истина у неколико користила општина,

---

знатим случајем, бавећи се у Цариграду још дететом, и гледећи својим очима на двору византијском све оно што његов деда није могао видети, а после. по повратку свог оца у Србију, живећи на двору свога деде, имао је довољно прилика, и времена, да свој младићски таленат још из малена обогати великим искуствима, и да још као младић зачне у себи мисао: да на место трулога византијскога царства, *створи на Балкану снажну* **српску** *царевину.* На с тога и није могао равнодушно гледати политику свога оца, краља Дечанскога, која није ишла правцем који јој обележи Немања, а проширн краљ Милутин *Познатим путем*, дошавши на престо свога оца, Душан одмах у почетку своје владе, хита, да, мало по мало. изврши план, који је његов деда нацртао. Срећно ратовање његово са Грцима од 1331—1334.[1]) године, даде му прилике, да своју краљевину још више рашири на југу и југозападу. И да га не сметоше прилике на северној страни његове државе, где му је претила опасност од мађарског краља Карла Роберта, он би, зацело, још и тада могао за се и Србију извући и много већу корист, него што је то постигао миром од 26. августа, 1334. год са царем Андроником[1]). Ну кад би свој посао свршио на северној и на западној граници своје државе, онда ипак одмах ступа поново на југ, и комад по комад земље кида од трулога византијскога царства, и присаједињује својој држави, долазећи тиме све ближе и ближе својој мети, — *Цариграду*, коме је и његов дед тежио. С тога на шест година после поменутога мира са царем Андроником, год. 1340 Душан користећи се тадашњим приликама у Босни, с које је стране у то време био на миру, пређе границе Македоније још даље на југ, те, утврдивши се мало раније у Арбанији, ове године освоји северни део Епира до града Јањине[2]) и Халкидско полуострво. Савез Душанов са Кантакузеном Јованом, год 1342., и његово ратовање противу истога Кантакузена, год. 1344. и 1345. даде му целу Македонију са свима знатним градовима, осим јединога Солуна, који Душан не могаше никако освојити због оскудице у бродовима. Лицем на Ускрс, 16. априла 1346. год., крунисавши се за цара свију Срба. Грка, Арбанаса и западних страна, Душан већ приступа одређеном часу, да одсудно, правце на Цариград пође. Ну оскудица у флоти, која за освојење Цариграда беше неопходно потребна, нагнала је Душана дк са поласком на Цариград још мало причека до згодније прилике, када ће и лукави Млечићи бити принуђени, да му сами понуде потребан број лађа, које му сада на његов захтев не дадоше. За то време, ратоборни дух Душанов не мирује, већ хита да доврши са освојењем заостали грчких земаља на Балканском полуострву. У тој намери, Душан, крајем 1346. године, са својом јуначком војском победоносно продире у јужни део Епира, а почетком 1347. год., већ су у његовим рукама: *Епир* (сем Јањине), *Акарнанија и Етолија.*[1]) А на две године доцније, 1349, освојењем *Јањине, Јелинске Влахије* (Грчка Влашка) и *Тесалије до Фетелаја*, лепршала се поносна Душанова застава на бедемима свију градова старе „епирске деспотовине.“

[1]) Ист. срп. народа. Љ. Ковачевић и Љ. Јовановић. II 124—5.

[1]) Ibidem. И. Руварац: „О првим годинама Душанове владе“. Загреб 1872. стр. 9.

[2]) Ист. Срба Љ. Ков. и Љ Јов. II. 127. Срећковића: „Ист. Срба“. II. 483.

[1]) Истор срп. нар. П. С. Срећковића. II. 584—5. „Ист. Срба.“ Љ Ковачевића и Љ. Јовановића. II. стр. 131.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

али би се држава оштетила. Оно што је се пре одузимало, то је с тога што су пре трговци — диференти — давали месо војсци, па су на томе и заслуживали, док данас то војска ради, са чега ми и немамо права тражења од државе онога што смо тражили од диференте. Економија војна то је и наша и ја не бих био за то да општина ма што тражи.

Председник. Ми се удаљавамо од наших правих послова. Ово што предговорник износи засебан је предлог и треба покренути други пут

Члан суда Симић. У условима су изостављена та права од цубока војне стоке, а друго је све остало по старом. (Чита услове и објашњава).

Глиша Стојановић. По коме је праву могло бити стављено у уговор да неће бити салане? Лањске их године није било по наредби министра унутрашњих дела с обзира здравствених, али је у њој изриком речено да салане може бити кад буде стока здрава. На тај начин општина се штети само саламеском арендом на 10000 дин. Ја мислим да се та тачка о саланама измени пошто ће се мењати и правила о касапницама, и пошто ћемо морати да допустимо отварање салана само ако стока буде здрава.

Павле Цветковић. Услови су непотпуни. Но ја бих пре свега хтео да знам: шта је означено као цубок који општини припада

Члан суда Симић Услови су исти као и лане. А лане је било казато шта је цубок. Ево шта је речено (чита). У осталом добићете штам пана правила.

Павле Цветковић. И ја мислим да из ових услова ваља избрисати тачку која би везивала општину да може салане дати под аренду ако налази за добро.

Члан суда Симић Према овим условима изишла је излицитирана цена. И сад ако одбор налази да услове ваља мењати, то се по себи разуме да ће то утицати и на измену понуђене цене за цубок.

Напоминьем, да нови закупац цубока, узима овај већ од 1. јануара.

Дим. Милојевић. Ја се слажем с Глишом у томе што он каже да ми не би требали да одбацимо приход од 10000 дин. који би могли имати од салана. Но у колико би сама општина имала користи од салана, толико би и још више имали користи сиротни наши грађани, који би јели знатно јевтиније саланско месо Ми данас имамо говеђину по 6 гроша и шта је остало за сиротињу но да једе говеђе главуџе и никшенице. За што им дакле не би створили могућност да бар под јесен могу добити за мање пара, оно добро саланеско месо.

С тога и ја налазим да би о овој ствари ваљало мало размислити.

Стеван Јорговић. добра је примедба Глишина. Он је говорио у корист општине јер би она добила 10000 дин. а ја опет говорим у корист сиротиње и тражим да се из уговора из брише она тачка која би могла да нам спречи право отварања салана, јер ви треба да знате, господо, да је бивало и да може бити боја око тога ако се буде кратило грађанима да доносе у варош месо са салана ван варошког рејона. Ако и даље остане као прошле године да салане могу бити у другим општинама око Београда, онда ће грађани ићи тамо те куповати месо и ми ће само глобити и ништа више, а општина београдска неће имати никакве ваџе од салана.

Молио би да се тај услов из уговора изостави и да се прво регулише питање о узимању цубока од стоке која се коље за војску, па тек онда да се држи понова лицитација.

Алекса Борисављевић. Мени се чини да би смо ми та правила о касапницама и о цубоку ит.д. требали да подвргнемо нашем прегледу и тек пошто то свршимо да наредимо држање и ве лицитације. Но пре тога ваљало би усвојити и предлог предговорника о успостављању салана и аренде за клање на саланама у корист општине. На тај начин добила би општина на име аренде око 10000 дин а и грађани би имали јевтино и добро месо. Том приликом могло би се увртстити у правило и то, да ће се цубок одузимати и од стоке која се коље за војску.

Што каже г. Милојевић да то изгледа да се из једнога цепа даје а у други уноси, то није основано. Државна штампарија, као што знате, наплаћује од свих државних надлештава за своје штампарске радове. И за што она то чини, кад новац опет иде у државну касу. За то, што се хоће да зна колико која грана државне привреде доноси прихода. Кад би се пак радило по овој логици коју показује министарство војно, онда би само министарство војно показивало прихода, наравно на штету других, а други нико неби ништа привређивао.

Пошто је г. Симић напоменуо да се и на другим местима где постоји клање стоке за војску уредније плаћа премда и даје цубок, то треба и овде тако радити, тим пре што се овде држава појављује као трговац и као такав треба да подлежи свима оним дажбинама било општинским или државним као и појединци. Према томе ми не би требали да се обзиремо на то што војни органи решавају, но да своја права неодступно бранимо.

Овим што је министарство војно узело набавку стоке и клање у своје руке, неће држава ништа ћарити Држава није никад била добар привредник па неће ни овде него овим се иде само на то да се у почетку замажу очи а после ће претегнути дара меру. И ја сам за то да ми сва своја права задржимо и да тражимо и од државе оно што нам је дужна дати

Јеврем Андоновић. Господо. Ја би имао да кажем ово: приликом расправе овога питања, види се да имамо више ствари, о којима треба водити рачуна.

Овде је у питању, да ли општина београдска има права да наплати аренду на кланици војној; даље да ли има право да наплаћује цубок и после ово право које се на општинској кланици врши. Да смо ми са овим дацијама дотерали толико далеко, да је скупоћа превршила сваку меру, и да је овде скупље живити но у Бечу то је већ свима познато. Г. Д. Милојевић је право казао, да је у Београду са месом дотерано до тога, да се прод је шест гроша кило.

Што се ових војених питања тиче, треба да се боље обавестимо и да видимо како то стоји и да ли има каквих законских наређења о томе. јер ако је право општинско да наплаћује аренду од свију кланица у Београду онда би заиста општински интерес дошао у сукоб са државом, која хоће без аренде да коље.

Друго што се тиче салана доиста је у интересу грађанства, да и сиротиња може доћи до бољег и здравијег а јевтињег меса, па би требало за сад изоставити овај услов из те лицитације, те да салане могу опстати.

Односно аренде и цубока за војску држим да та два питања изоставимо и у другој седници претресамо кад будемо подробније обавештени. А за остало, да држимо другу лицитацију на кожи изађе и то без салане да се лицитира.

Пера Тодоровић. Молим вас господо. Ја сам из досадањих дебата, које су вођене овде видио то, да овде има више њих,који ни довољно обавештени о тој ствари, а тако и сам нисам. Видим да је забрањено саланеско месо. Нека го спода кажу да је то забрањено усљед болести. Друго се питање појавило о праву на наплату аренде од војске. Дакле има неколико питања, која неможемо да решимо што нам нису позната. Ја господо имам да вам кажем ово: Ја сам као новинар у таким околностима добијао многе жалбе и неке су штампане а неке нису. Од онога што је добијено жалаба, није ни 50-ти део изашао на јавност. Међу тим жалбама било је жалаба баш и односно тога питања, да је месо у Београду врло скупо; да се чине злоупотребе од чиновника који тај посао врше и да је питање о касапници страшно неуређено тако да је дошло до свађе између арендатора који овде с тим раде и између служитеља. Кажу, да се нешто прикрива, да на мери варају, да се врше злоупотребе на рачун грађанства, које треба да добије јевтиније месо.

Из свега овога ја износим овакав закључак, да је ово питање врло важно, јер после хлеба долази месо као намирница, па треба на ово обраћати нарочиту пажњу те да грађанство добије здраво месо и што јефтиније. С тога господо нека се ово питање што боље проучи те да се зна шта смо утврдили и како смо и за што тако или онако урадили на према томе да можемо сваком на питање рећи, да смо тако урадили, што смо тако нашли да је у интересу грађанства.

И ако при лицитацијама ко да више 100 динара општина не треба на то да се обзире, ако ће због тога грађанство добити хрђаво месо Ова општинска управа то неће. Она може тако што учинити само нехотично непознавајући цео склоп.

С тога сам да се ово питање сад скине са дневног реда за идућу седницу а међу тим да се из одбора одреди једна комисија, те да се све проучи као и законски прописи о томе, па да нам спреми извештај те да видимо, како је то досад ишло. Ја би чак и за то био, да се и касапи други грађани припитају о незгодама, па све то исправи и задовољи и једна и друга страна. Дакле то је моје мишљење. (Чује се: врло добро).

Алекса Борисављевић. Ако сам разумео г. Перу Тодоровића он вели, да се ово питање боље проучи, а дотле нека закупац врши своје право по досадањем. Но ја би имао само један предлог да учиним, да се комисији стави у задатак да уништи питање о саланама. Г. Пера каже, да незнамо како је то изишло. Ево како, има једно правило где се каже, да министар одреди може ли бити кланице према здрављу стоке. Ако би ми избацили да не може бити салане, онда ће свака да даје другу цену. С тога би ја био мишљења, да се каже: лицитација за две цене — и то једна цена ако буду салане, а једно ако не буду; па после како изађе онако ће се и цена узети.

Пера Тодоровић. И ја се с тим слажем и мислим да г. Борисављевић уђе и у комисију, пошто се види, да су му те ствари познате — нека комисија оде чак и г. министру и нека се с овим договори.

Глиша Стојановић. Ја знам као кафеџија ово: од кад су укинуте салане грађанство једе месо по 5—6 гр. килу, а чим има салане одмах касапи обарају месо са 20 п. или један грош јевтиније. Ако одржимо салане, верујте господо, да ће месо бити јевтиније.

Председник Пристаје ли одбор на предлог г. Пере Тодоровића, да се ово питање одложи и да се одреди комисија да га проучи и одбору извештај поднесе? (Пристаје).

Сад изволте казати, ко ће да уђе у комисију. Ја би од своје стране предложио ову господу: Алексу Борисављевића, Глишу Стојановића и Јеврема Андоновића. (Усваја се).

Овој комисији да се придају у помоћ општински лекари. (Јесте).

Изволте чути протокол држане лицитације за ков. коња и волова општинских. (Члан Суда К. Симић прочита).

Усваја ли одбор ову лицитацију? (Усваја).

Сад чујте офералну лицитацију за набавку канц. материјала. (Г. Симић прочита).

Пера Тодоровић. Ову најнижу понуду ваља овако ценити. Помножити количину потребних врсти материјала са ценом по коју их поједини лицитанти нуде, чија укупна сума, за сву потребну количину материјала, буде најмања, тај је најбољи понуђач. На прилику један је ставио велику цену за артикле којих мало треба а мању од других за оне којих више треба — и у том случају он је најјевтинији понуђач.

У осталом било би, чини ми се удесније, да се одреди извесна сума новца за ову потребу, па при свакој појављеној потреби да се унита 2—3 трговца пошто би испоручили оно што треба, и ко би био најјевтинији, од тога би ваљало купити.

Димитрије Милојевић. Господо погледајте хартију ма ког министарства, коју оно троши, па ће те се уверити да је то крпа и ништа друго. Сваки ко бајаги нуди исти материјал, а ја бих смео своју главу дати да никада није једнак материјал од 112 и 160 динара него овај скупљи вреди више Бројно је једнак, али квалитетно — никад! Овде је питање хоћемо ли бољи па и скупљи материјал или јефтинији, али лош. Ја не би никад био за то да се узима ћубре па ма се нудило и више од 30% јефтиније. Ја у своме дућану имам шешира од 5 и до 20 динара — али између једних и других по квалитету огромна је разлика. Тако је и овде. То би се потврдило кад би се мерило на кантар.

(Свршиће се)

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА

Власник Општина Београдска — Штампарија Петра Ћурчића, Обилић. венац бр. 14 — Уредник Урош Кузмановић

БРОЈ 8. ГОД. XI.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
на пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

ПОНЕДЕЉАК 22. ФЕБРУАРА 1893.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 ДИН. ПАРА ОД ВРСТЕ
Претплату пада слати упутницом на општински суд
а све кореспонденције на уредника
Рукописи не враћају се
Неплаћена писма не примају се

ГРАЂАНИМА ГРАДА БЕОГРАДА

Србија слави сваке године 22. Фебруар — најзначајнији и најсветлији дан у новијој историји српскога народа — као успомену на обновљење српске Краљевине и на почетак краљевања младога Александра I. Краља српског, потомка српских ослободилаца, славних Обреновића.

Народ српски радосно дочекује овај дан још и с тога, што га подсећа на славну прошлост српску и буди у њему наду на сјајнију будућност.

Престоница српске обновљене Краљевине неће пропустити, да и ове године тај дан прослави на достојан начин и тиме изрази своју љубав и оданост према своме узвишеном Владару, миром помазаноме Краљу српском, Александру I.

Домови грађана београдских биће тога дана окићени народним тробојкама а у вече осветљени.

ОД СУДА ОПШТИНЕ ВАР. БЕОГРАДА 20. ФЕБРУАРА 1893. ГОД.

ОБЈАВА

Суд општине београдске објављује грађанству вар. Београда, да је одбор општински у седници својој од 16. Јануара 1893. год. решио, *да се прирез општине београдске од двадесет осам од сто* (28%) од непосредне порезе, установљен решењем збора од 30. Марта 1892. год. АБр. 6219, — од првог Јануара 1893. год. *укине*.

Према овоме грађани београдски немају ништа плаћати на име општинскога приреза од 1. Јануара 1893. год.

Од суда општине вар. Београда 18. фебруара 1893. год. АБр. 348.

ГРАЂАНСТВУ ВАРОШИ БЕОГРАДА

На основу члана 56. закона о избору народних посланика, Суд општине вароши Београда објављује грађанству, да ће се на дан 25. Фебруара 1893. године вршити избори народних посланика у овим местима:

За кварт дорћолски

У основној мушкој школи (Душанова улица).

За кварт палилулски

У основној мушкој школи (Школска улица).

За кварт теразиски

У основној мушкој школи (улица Два јаблана).

За кварт варошки

У основној мушкој школи код Саборне цркве (Дубровачка улица).

За кварт савамалски

У основној мушкој школи (улица Краљевића Марка).

За кварт врачарски

У основној мушкој школи, спрећу војне болнице (Пријепољска улица).

Од суда општине вар. Београда 15. фебруара 1893. год. у Београду АБр. 966.

Наредба

Суд општине вар. Београда и по други пут, а у свези са својом наредбом од 27. Нов. 1892. год. АБр. 11644,—

Наређује,

Да се тротоари одржавају чисто и са њих блато и лед уклања.

Ово треба чинити рали лакшег и сигурнијег саобраћаја као и угледа престонице,

Ко би пренебрегао да по овој наредби поступа, казниће се по § у 326 кривичног закона.

Од суда општине вар. Београда, 15. фебруара 1893. год. АБр. 974.

ОГЛАС

За смештај канцеларија грађевинског одељења и управе варошког водовода суду општине београдске потребна је зграда са десет до петнајест одељења од 1. маја ове године.

Одељења треба да буду вилна, а зграда по могућству у близини општинског суда.

Писмене понуде имају се до краја овог месеца поднети председнику општине.

Од суда општине вар. Београда 5. фебруара 1893. год. *Абр: 614.*

ОБЗНАНА

Дешавало се и дешава се, да сопственици кућа, које су са новим београдским водоводом спојене, а нарочито инсталатери, при инсталисању водовода у појединим зградама, и пре него се инсталација подвргне проби, отворе општинску славину, која се поред водомера налази, и воду употребљавају.

Овакав рад сопственика кућа и инсталатера противан је члану 1. правилника за инталисање водовода по кућама јер и тај део водовода све до места на којем је постројен водомер закључно, својина је општине. Одржавање и руковање са њим само и искључиво врши управа водовода.

Овакав рад инсталатера противан је и чл. 3. поменутог правилника, јер инсталатери су управо дужни, да воде озбиљног рачуна, да при свом раду ни најмање квара водомеру и његовим саставним деловима ма у ком погледу не учине.

Отварање славине општинске пре извршене пробе инсталације и на тај начин употреба воде, носи собом озбиљне последице по сопственика куће, јер не заштићен од могуће поплаве услед непробаних цеви, те и управа водовода у њиховом интересу, а с погледом на чл. 1. и 3. правилника за инсталисање водовода, узимаће од сада строго такав рад у оцену, сматра ће га као одвајање воде пред водомером, па сопственику куће забраниће употребу воде а сем тога подврћи и казни по § 326 кривичног закона како сопственика тако и инсталатера.

Бр. 120
12. фебруара 1893.
Београд

Управа водовода

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

6. ВАНРЕДНИ САСТАНАК

12. фебруара 1893. год.

Председавао члан суда г. Михаило Јовановић од одборника били г. г. Пав. С Цветковић, Васа Николић, Милија Јаковљевић, Милош Ј. Хаџи Динић, Пера М Михаиловић, Гргур Миловановић, Глиша Стојановић, Ст. Ивковић, Јован Ристић, Мих. Павловић, Др. Ж. Петровић, Светолик Поповић, М. Јовичић, Сима Р. Обрадовић, Илија С. Рајковић, С. Стаменковић, Михаило Михаиловић, Н. Спасић, Алекса Стевановић, Стојан Пајкић, Јевр. А. Андоновић, Сп. Стевановић, Трифун Борђевић, Јовица Варловац, Наум Младеновић, Тих. Ј. Марковић, Андра Борђевић, Стеван Курчић, Влад. М. Димитријевић, Тодор Чупић Стеван Ђ. Јорговић, М. Ј. Антула.

1.

Прочитан је записник одборских одлука

ЦАР СИМЕОН-СИНИША
(НЕМАЊИЋ)
ПАЛЕОЛОГ

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

НАПИСАО

РАДОСЛАВ АГАТОНОВИЋ

(Са једном земљописном картом)

НАГРАДИЛА ОПШТИНА БЕОГРАДСКА ДРУГОМ ВИДОВДАНСКОМ НАГРАДОМ)

МОТО:

„Praecipuum munus annalium reor, ne virtutes sileantur, utque pravis dictis factisque ex posteritate et infamia metus sit.“
Tacit. Ann. lib. III. cap. 65

УВОД

(НАСТАВАК)

Освајања је већ доста, али час поласка на Цариград као да још не беше куцнуо. С тога, чекајући и последњи куцањ тога часа, Душан се стара, да своју пространу царевину изнутра реорганише и учврсти. На кад и то сврши, и кад срећно уклони све неприлике, које му прећаху са стране мађарскога краља Лудвика и босанскога Котромановића Стевана, Душан свечано приступа одсудном поласку својој мети, којој тежи већ двадесет и четири године своје знамените владавине. Али, свачија је судба у рукама Вишњега... .. У тренутку, када је Србији највише потребовала једна гвоздена рука Душана Силног, једно јуначко срце, одлучност и чврста воља једног најгенијалнијега Немањића,.... у том тренутку.... смрт сломи крила двоглавом орлу српском, те остави бедни Цариград, да још дуго тешко издише под притиском својих рођених тирана, а Србију нагна, да жалосно нариче за изгубљеном славом и величином својом, коју имађаше за живота свога првог цара!.....

— — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — —

Позната нам је у опште судбина српскога царства после смрти његовог основаоца. Али различите области које тада беху саставни делови Душановог царства, као да не беху све баш једнаке судбине. Нарочито циљамо на земље, које беху грчке: Епир, Акарнанију, Етолију, Јелинску Влахију, заједно са Тесалијом. Јер догађаји, који се одмах после смрти цара Душана, развише у овим земљама, као да довољно наговештњују, да су те земље тежиле, да постану на југу Балканскога полуострва оно, што је у средини тога полуотока била некадања Рашка жупанија. А оно „другородно“ царство српско у грчкој земљи, које се под једним чланом из дома Немањићева, под *Симеоном-Синишом Немањићем, Палеологом*, баш онда поче подизати, када се силна Душанова царевина поче љуљати из темеља, и губити силу и важност, коју јој њен оснивач даде, јасно показује да је оно хтело, да узме на се улогу стожера јужнога дела Душанове царевине.

С тога је, држимо, интересно, да видимо судбину тога „другородног царства“ српског у грчким земљама; како је и у колико је то царство Синишино могло успети у својој намери; као и то: да ли је тај потомак Немањин, брат цара српског Душана, био достојни носилац имена својих предака, и уколико је успео, да одговори захтеву своме: као оснивача *новог царства српског у грчкој земљи.*

седнице држане 6 фебруара 1893. год. и примљен је без икаквих измена.

II.

Председништво износи одбору на одобрење молбу председника општине г. П. Татића, којом моли за двадесетодневно осуство ради лечења.

По прочитању те молбе АБр. 895, одбор је решио, да се председнику општине П. Татићу, уважи молба и да двадесетодневно осуство, које ће му се рачунати од једанаестог фебруара 1893. год. закључно. У ових двадесет дана осуства имају се урачунати и пет дана, добивених од суда општинског решењем од 10. фебр. 1893. год. АБр. 895. За време овог осуства да врши дужност председника члан суда г Мијаило Јовановић.

III.

По прочитању акта истражног судије за вар. Београд АБр. 807. 824, 859, и 812 којим се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица. одбор је изјавио, да је Јован Марковић, предузимач доброг владања и средњег имовног стања; да су Милован Р. Маринковић, Јован Илић, и Дим. Вељковић, бив. часници општ. доброг владања и доброг имовног стања; да је Макс Рајхмут доброг владања а сиротног имовног стања; да му је Карло Фоглер непознат; да суд за владање и имовно стање Борисава Мићовића упита управитеља III. београ. гимназији; де му је Срстен Симончевић, слуга непознат.

IV.

По прочитању извештаја комисијског Бр. 110, одбор је одобрио, одређену осу у улици Булевар и у новој улици од Булевара према позоришту.

V.

По прочитању молбе Аврама М. Нахмана овд. трг. АБр. 873 којом тражи уверење о свом породичном односу и мишљења скупа црквено школске јеврејске општине о истој молби АБр. 910, одбор је изјавио мишљење, да се Аврааму М. Нахману може дати тражено уверење.

VI.,

По прочитању молбе Љуб. Клерића, проф. Вел. Школе *АБр. 1087.* којом моли, да се ослободи дужности члана сталног повереништва за надзор при грађењу електричног осветљења, одбор је решио, да се уважи оставка Љуб. Клерића, првфесора Вел. Школе на чланство сталног повереништва за надзор при грађењу електричног осветљења у Београду. Избор новога члана овоме повереништву да се остави за идућу седницу. —

VII,

Председништво извештава одбор, да је Управа вар. Београда актом својим АБр. 671. спровела општини претпис министарства унутрашњих дела, у коме се саопштава суду општинском, да буде при руци комисији српског паробродског друштва, која ће имати да одреди место за пристајање лађа друштвених Одбор је примио к знању овај претпис министарства. —

VIII

Председништво износи одбору на решење молбе неколико грађана београдских, којима моле да се ослободе дужности присутничке.

По прочитању тих молби АБр. 778, 704 и *1089.* одбор је решио, да се молба Јована М. Тадића овд. не уважи, пошто му је ово једина дужност коју има као грађанин бесплатно вршити: да се уважи оставка на дужност присутничку молиоцима Кости Б. Михајловићу, Николи Милишићу, и Ђорђу Б. Вељковићу, а на њихова места изабрати су за присутнике: Петар Лазаревић трг., Никола Трандафиловић кафеција и Дим. Вељковић бакалин.

IX,

По прочитању акта Управе вар. Београда АБр. 12063/92. којим се наређују о бору, да донесе дефинитивну одлуку о подизању зграде за топчидерску полицију, одбор је одлучио, да се овај предмет изнесе на дневни ред онда, кад се буде решавало о буџету општинском за 1894. год: те да се том приликом у буџету предвиди потребан издатак за ову циљ. —

X,

Председништво износи одбору на решење извештаје повереништва, изабратог у седници одборској од 22. Јан. 1893. год. АБр. 564 ради узимања под закуп зграде за школу на „Чубури“, којим се извештајима препоручује одбору, да се за ову циљ узме под закуп зграда Михајла Јанковића ввд. зидара под погодбама у извештајима изложеним. По прочитању тих извештаја АБр. 1092—1093— понуде Михајла Јанковића АБр. 1091 одбор је после поименичног гласања са 14 гласова против 13 (пошто је и председавајући гласао, 6 се уздржали од гласања) решио, да се за смештај школе на „Чубури“ узме под кирију кућа Михајла Јанковића овд. зидара на две године а за месечну цену од осамдесет динара и под свима осталим погодбама, што су у овим извештајима побројане. Закупна цена има се плаћати за ову 1893. год. из партије буџетом одређене на непредвиђене трошкове а после да се у буџету расхода и овај издатак предвиди. —

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ

Благодарење. Данас пре подне биће у саборној и осталим београдским црквама благодарење у славу успомене на пр глас српске Краљевине и ступање на престо српски Његовог Величанства Краља Александра I.

Варош ће преко дана бити окићена заставама а у вече осветљена.

САСТАНАК
ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

(По стенографским белешкама)

Држан 8. Јануара 1893. год. у Београду

(Почетак у 5 часова по подне)

(свршетак)

Лепо каже г. Пера нека општина, као купац, кад јој треба матери ал, пита трговце пошто ће га дати од једне или друге врсте, па нека купи где га нађе јефтиније — пошто се, наравно, предходно измери и види да је нега мера по тежини, исти квалитет, и исти број.

Члан судски Симић. Ове су цене добивене на основу утврђених мустара. И ја излазим да ће бити много мање злоупотреба кад се овако ради, него кад би се сваки пут погађали и куповали на мале количине. Ако нећемо да узмемо канцеларијски материјал за годину, ми га можемо узети за пола године, али опак да се набава чини по мустрама. За набаву и пријем материјала могла би се одредити три одборника, и они би могли тражити материјал, на где нађу бољи и јевтинији да онде узму. Ако не би било утврђених мустара и извесна упута за набаву, могло би се лако десити да се овоме или ономе за љубав узме нешто што није најбоље и најјевтиније.

I.

Кратки преглед историје епирске деспотовине, од почетка XIII века, па до свршетка прве половине XIV века (1349. год.)

Да бисмо могли разумети политичку ситуацију ових земаља, које улажаху у састав „епирске деспотовине“, у време кад потпадоше под круну српскога царства, потребно је да бацимо један летимичан поглед на ранију историју њихову. Јер те земље, још од почетка XIII века не беху саставни део византијског царства, под непосредном управом цариградских владалаца, већ засебна, самостална деспотовина, која се зваше: *епирска деспотовина*, имајући за своје владаоце-деспоте људе из дома *Анђеловића*. У састав епирске деспотовине, у главноме, улажаху ове области: *Епир*, северни и јужни, *Акарнанија*, *Етолија и Јелинска Влахија*, ма да се по каткад и у њима јављаху и независни деспоти од епирског деспота. С тога, описујући историју епирске деспотовине, као целине, говорићемо у исто време и о судбини њених саставница, до доба, када се буду јављале као засебне, самосталне чињенице.[1])

Све до почетка XIII века, Епир заједно са околним областима потпадао је под власт византијских царева. Ну када почетком XIII века. 1204. године, западни европски владаоци, приликом IV крсташког рата, заузеше Цариград, место Јерусалима, и већи део византијскога царства, тада и Епир и остале њему суседне земље заузеше: нешто ти латински западни владаоци, а нешто дохватише у своје руке и домородци, који се прогласише самосталнима у тим заграбљеним покрајинама, и назваше себе *деспотима*, за разлику од латинских владалаца, који се ту зваху: барони, грофофи и т. д. дајући таке називе и својим земљама.[2]) На тај начин, Епир је заједно са Етолијом и Акарнанијом, још од почетка XIII столећа чинио засебну самосталну деспотовину, под управом својих владалаца из дома Анђеловића. Ти деспоти епирски утврдили су за себе наследну власт, која је трајала чак и после, пошто је већи део тих западних дошљака био 1261. године изгнан из Епира. Влада Анђеловића у Епиру, Етолији и Акарнанији трајала је од 1205. до 1318. године, када је последњи представник те династије, деспот *Тома*, синовац Михаила III. Котруле, био убијен од свога нећака[1]) грофа Кефалоније и Занте, који по том завлада целим Епиром. Ну и њега наскоро, 1323. убије његов рођени брат, *Јован II Дука*, „Angelo- Comnènos“ деспот етолски, који се био оженио *Аном* Палеологином ћери протовестијара Андроника Анђела.[2]) Он завлада целим Епиром и Акарнанијом, а Етолију је већ раније имао у својим рукама.[3])

[1]) Да нам се не би ова расправа и сувише преко наше воље одужила, ми ћемо на место описивања географског положаја епирске деспотовине и њених саставница, што би овде свакојако морало бити, додати на крају Дестунисову географску карту ових земаља, израђену по најбољим земљописима. На њој се могу тачније и прегледније видети границе свих ових области.

[2]) Гаврило Дестуниc „Историч. сказан..“ ит.д. увод 1.

[1]) Ibid. — Гласник срп. уч. др. XIII p. 289 - 291. — По Норф-у „Chroniques greco-romanes“ p. 529. том убици Томином, било је име *Никола* а не *Тома*.

[2]) Норф. „Chroniques“ 529.

[3]) Дестуниc „Историч. сказ.“ 1.; M. Cam. Paganel: „Histoire de Scanderbege ou Turks et Chretiens au XV siècle..“ Introduction p- XXVI — XXX

(наставиће се)

У осталом ваша је ствар, па решите како хоћете.

Димитрије Милојевић. Ми истина добијемо мустре и цене нам се понуде по њима врло јефтине, али после видимо да се добија ђубре. Ја бих био за то али да се строго пази при примању, па ако не одговара мустри да се одбацује.

Ја мислим да треба да се у условима означи мустра, број табака и тежина риса и ако хоће ко да се прими од одборника кад се материјал испоручује, нека се прими, а ја се тога примам те да не допустим да се место бољег потура лошије.

Илија Рајковић. Зна се колико табака има један рис, а и тежина је од 5, 6 и више фунти утврђена. То тако долази из фабрике. Но ви, г. Милојевићу, нисте с тим артиклима радили па за то и незнате то.

Председник. Пристајете ли на оно што рече г. Симић: да се материјал набавља за 6 месеци и да то врше три одборника, који ће имати да се уверавају да ли материјал у свему одговара постављеним условима? (Прима се тако!)

Члан суда, Симић. Чита даље протокол држане лицитације о оправци возова у погледу ковачких и коларских послова (одобрава се)

За тим: о набавци гаса. (Одобрава се)

После: о набавци 25000 кила мекиња за волове који су општинска својина. Јанаћко Константиновић из Смедерева нуди по 7 дин. 100 кила. Лане је било 12 дин.

Милија Јаковљевић Ја држим да је цена врло скупа за то што су данас мекиње $5^1/_2$ и 5, 65 дин. 100 кила.

Спасоје Стевановић. Изгледа доиста да је ова цена висока према цени жита, али ви ваља да имате на уму да рок испоруке траје годину дана те ми незнамо шта ће бити до године. Друга би ствар била кад би смо узели мекиње од сад на за 3 месеца, а друга после године и у току године колико кад треба.

Ја сам за то да се ово одобри.

Милија Јаковљевић. Ја би молио да ми се каже колико кад има да да?

Члан суда Симић. Колико затреба општини и колико она хтедне да узме до целе количине 25000 кила.

Стојан Пајкић. Има ли извешћа колико је потрошено прошле године та количина треба да се одреди према броју стоке и прошлогодишњем утрошку а не на памет.

Председник. Да оставимо онда ову лицитацију за други пут.

Члан суда Симић. Чита лицитацију усмену за давање под закуп права за вађење песка са обала савске и дунавске. За тим чита услове. (Цена изишла 10000 дин.)

Павле Цветковић. Ја могу да потпуно појмим да је општина у праву да да под аренду песак који се вади на Сави и Дунаву, али не могу никако да разумем да ее наплаћује и на песак који се доноси са стране. Кад један трговац плати ћумручину, плати обаларину, па најзад и место где му лежи песак, онда ја неразумем шта се хоће још од њега?! Ми хоћемо да украшавамо Београд, а оваким поскупљивањем материјала, ми то страховито отежавамо. То је не оправдано.

Љуба Марковић. Не само што није право, господо, наплаћивати ову такеу на песак са стране с тога што је он већ оптерећен обалариком, таксом за место и ћумручином, него то није ни оправдано јер ми нашим песком не можемо да подмирујемо наше техничке потребе те га морамо увозити и са стране. У осталом тај је песак и бољи и ми га са тога узимамо и не би требало да га преоптеретимо разним таксама.

Глиша Стојановић. Ја држим да не треба одобрити ову лицитацију већ држати нову.

Председник. Овде има да се реши: хоћемо ли да наплаћујемо таксу и од страних пескара или од наших само. То је замашно питање (чује се: са стране не треба наплаћивати).

Др. Никола Х. Николић. Ја мислим да ми немамо права да наплаћујемо таксу на песак који се увози са стране него само на онај који се са савске и дунавске обале увози у варош као наш песак: (чује се: да се избрише оно: који се уноси са стране!)

Павле Цветковић. Лањске године дат је био песак под аренду исто тако као и ове године, али кад су се грађани жалили, одбор је оборио ту таксу и остало је то: да се на дунавски песак наплаћује Одбор је руководило при решавању то, што ти увозачи са стране плаћају ћумрук, трошарину, кантаријску општини и др.

Драгутин Петровић. Ја мислим, господо, да дангубимо око овога питања. Оно треба да буде тако урађено, да и једна и друга врста песка подједнако плаћа — и она која се увози са стране, и она, коју нам природа сама пружа. За што да онај који довози песак са стране, да га може дати јевтиније од онога који га вади на обали? (То би значило ни више ни мање него да ми сами одбијемо један приход који нам природа пружа.

Павле Цветковић. Г. Петровић пита: за што да се даје концесија страним пескарима? За то што они плаћају обалариву, плаћају за општински плац, док други то не чине. Општина дакле има од њих користи — а не како се мисли да они ништа не дају.

Председник. Има користи, али мање него од других пескара.

Стеван Ивковић. Сада је два динара кубни метар песка, а ако се ова такса удари више и већа. Је ли то право и је ли могуће толико плаћати песак, оцените сами. Ја налазим да не треба. Само ако би ово остало овако, онда би мала била аренда од 10000 дин. Требала би да буде 20000 дин.

Дим. Милојевић. Па, господо, пошто нас окружује овде и Сава и Дунав, то ми имамо довољно нашег песка за вађење, да нам онај са стране и није потребан. У осталом ако неко хоће да довуче и песак са стране; нека то учини али нека и плати. Неби било право да онај са стране може да га да јевтиније него онај који га вади ту на обали. То је еснап. Кад браћа Ђорђевићи донесу дрва, нека плате, кад песак, нека плате, иначе ено им Саве и Дунава па нека ваде. (чује се: није тај песак добар за све потребе). Па ако није овај песак добар као колубарски, нека се проседе па ће се добити онаки какав из Колубаре. Ако не баш исти квалитет, оно приближно исти

Ја управо и незнам од куда би општина могла подмиривати своје потребе, ако не овим наплатама аренде и т. д?

Спасоје Стевановић. Ја се чудим да извесна господа — у место да бране интересе општине — тврде: да општина нема тога права наплате аренде на песак увежен са стране. Ми смо затекли да је ово општина наплаћивала (чује се: није!)

Ја држим да имамо овога права а баш и кад би нам ово било у питању, ми не треба овако олако да га напуштамо Ми хоћемо да ослободимо тањигаше, хоћемо да је јевтиније месо и много друго што шта, и онда од куда ћемо да прибавимо телико новаца колико нам треба за плаћање патролџија које управа вар. Београда тражи, ад куда да подмирујемо друге потребе? Ја мислим дакле да морамо водити озбиљно рачуна о нашим приликама и потребама и да се не смемо тако олако одрицати појединих својих права, која нам доносе материјалне користи.

Глиша Стојановић. Ја би молио да се изнесе и прочита протокол лањске лицитације о томе песку. Ако остане ова такса, ја тражим да се поново лицитира јер сам уверен да ћемо добити 5000 дин. више

Председник. Ево вам протокол. (Члан Симић прочита) Одобрава ли се ова лицитација? (Не одобрава се).

Илија Рајковић. Ја мислим да би било боље да се избрише из услова такса од кола песка него да се стави на метар јер колa могу да буду мала, средња и велика, а то није све једно.

Драгутин Петровић. Ја мислим да је ова ствар врло важна. Ово је такса на кола, а кад хоћемо на метар да рачунамо, можемо и тако — јер имамо права на то.

Др. Никола Х. Николић. Ми треба да имамо и то на уму да због великога снега може да буде поплаве, и да ми морамо доносити песак са стране, те са тога не смемо га преоптеретити таксом јер је и тако велика цена песка.

Председник. Одобрава ли се ова лицитација или не? (Не одобрава се) Сад долази питање: хоћемо ли увртстити овде само наш песак или и онај са стране. Стављам питања: ко хоће и песак са стране, казаће — за; ко хоће само наш песак, казаће против!

Усвојено без песка са стране.

Председник. Члан општ. Суда г. К. Симић има један предлог односно мерила и наплате таксе за мерење. Изволите чути. (Г. Симић чита).

Од стране трговаца, господо има много жалба због ове таксе и сад Управа в. Београда тражи да општина одговори за што је то.

Стеван Турчић. Господо, ја сам потпуно за то, да се овај предлог усвоји. Нигде на свету нема, да једна земља на своје домаће производе удара извозну царину, осим Србије и Турске. Свака држава иде на то, да олакша саобраћај трговини и гледа да се извозом увећа благостање народно. За то ја у интересу српске трговине одобравам овај предлог и мислим да би било право да га сви једногласно усвојимо. (Усваја се).

Председник. Усваја ли одбор овај предлог? (Усваја једногласно).

Ја сам вам господо послао свима у препису буџет општински на проучење. То сам учинио с тога што имамо кратак рок за решење истог, јер је држав. Савет. оставио рок најдаље до 20 јануара.

Да би се за време овај буџет решио и послао, молим вас да одредите једну комисију да га проучи и одбору поднесе. (Усваја се). Добро. Изволте кандидовати чланове за комисију. Моје је мишљење да уђу ови одборници: г. г. Марко Стојановић, Стеван Турчић, Љуба Марковић инжињер, Павле Цветковић и Димитрије Милојевић и то тројица да могу пуноважно радити.

Усваја ли одбор ову кандидацију? (Усваја).

Пошто је већ доцкан то закључујем седницу.

Састанак је овај трајао до $8^1/_2$ часова по подне.

Књижевни оглас

Изашла је из штампе књига

ЂУРАЂ КАСТРИОТИЋ - СКЕНДЕРБЕГ

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

написао

Никола Вулић

(С једном генеалошком таблицом)

Цена 1 динар

Књига је ова награђена од општине београдске првом видовданском наградом од 1892. г. према оцени академиског савета Вел. Школе као ваљана и корисна књига.

Прештампана је из подлистка „Београдских општинских новина“ о трошку општине београдске.

Изашла је нова књига

ОД СРЦА - СРЦУ

пише **Јан. М. Веселиновић**

Илустровао С. Никшић-Лала

СА ПЕТ СЛИКА И ИЛУСТР. КОРИЦАМА

Добричине — Паћеник — Робијашица — Пустињик — Божићна радост

Цена 1 и по дин. на 5 књига једна бесплатно

Место новаца могу се послати м марке. Књиге шаљемо поштом о нашем трошку.

БЕОГРАД

Књижара В. Валожића

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА

Власник Општина Београдска — Штампарија Петра Курчића, Обилић. венац бр. 14 — Уредник Урош Кузмановић

БРОЈ 9. ГОД. XI.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
на пола године . . . . . 3 дин
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

НЕДЕЉА 28. ФЕБРУАРА 1893.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 ДИН. ПАРА ОД ВРСТЕ
Претплату ваља слати упутницом на општински суд
а све кореспонденције на уредника
Рукописи не враћају се
Неплаћена писма не примају се

ОБЈАВА

Суд општине београдске објављује грађанству вар. Београда, да је одбор општински у седници својој од 16. Јануара 1893. год. решио, *да се прирез општине београдске од двадесет осам од сто* (28%) од непосредне порезе, установљен решењем збора од 30. Марта 1892. год. АБр. 6219, — од првог Јануара 1893. год. *укине.*

Према овоме грађани београдски немају ништа плаћати на име општинскога приреза од 1. Јануара 1893. год.

Од суда општине вар. Београда 18. фебруара 1893. год. АБр. 348.

Наредба

Суд општине вар. Београда и по други пут, а у свези са својом наредбом од 27. Нов. 1892. год. АБр. 11644,—

Наређује,

Да се тротоари одржавају чисто и са њих блато и лед уклања.

Ово треба чинити рали лакшег и сигурнијег саобраћаја као и угледа престонице,

Ко би пренебрегао да по овој наредби поступа, казниће се по §-у 326 кривичног закона.

Од суда општине вар. Београда, 15. фебруара 1893. год. АБр. 974.

ОГЛАС

За смештај канцеларија грађевинског одељења и управе варошког водовода суду општине београдске потребна је зграда са десет до петнајест одељења од 1. маја ове године.

Одељења треба да буду вилна, а зграда по могућству у близини општинског суда.

Писмене понуде имају се до краја овог месеца поднети председнику општине.

Од суда општине вар. Београда 5. фебруара 1893. год. *Абр: 614.*

ОБЗНАНА

Дешавало се и дешава се, да сопственици кућа, које су са новим београдским водоводом спојене, а нарочито инсталатери, при инсталисању водовода у појединим зградама, и пре него се инсталација подвргне проби, отворе општинску славину, која се поред водомера налази, и воду употребљавају.

Овакав рад сопственика кућа и инсталатера противан је члану 1. правилника за инталисање водовода по кућама јер и тај део водовода све до места на којем је постројен водомер закључно, својина је општине. Одржавање и руковање са њим само и искључиво врши управа водовода.

Овакав рад инсталатера противан је и чл. 3. поменутог правилника, јер инсталатери су управо дужни, да воде озбиљног рачуна, да при свом раду ни најмање квара водомеру и његовим саставним деловима ма у ком погледу не учине.

Отварање славине општинске пре извршене пробе инсталације и на тај начин употреба воде, носи собом озбиљне последице по сопственика куће, јер не заштићен од могуће поплаве услед непробаних цеви, те и управа водовода у њиховом интересу, а с погледом на чл. 1. и 3. правилника за инсталисање водовода, узимаће од сада строго такав рад у оцену, сматра ће га као одвајање воде пред водомером, па сопственику куће забраниће употребу воде а сем тога подврћи и казни по § 326 кривичног закона како сопственика тако и инсталатера.

Бр. 420
12. фебруара 1893.
Београд

Управа водовода

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ

Избор народних посланика. 25. Фебруара 1893. год. извршен је избор народних посланика у целој земљи па и у Београду, за трогодишњу периоду Скупштиску 1893, 1894. и 1895. год.

За овај избор издато је бирачких карата 5760, а од овог броја дошло је и гласало свега 4259 гласача, и то за листу Дим. Стојановића и другова 2757: Н. Пашића и другова 1034; Стојана Новаковића и другова 425, и Петра Татића и другова 43.

Према овоме за народне посланике за вар. Београд изабрати су г. г. Дим. Стојановић мин. финансија, Димитрије Стаменковић трговац Никола П. Пашић, бив. министар председник и Стеван Ивковић индустријалац.

Главни бирачки одбор издао је јуче изабратим посланицима посланичка пуномоћија.

САСТАНАК
ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

(По стенографским белешкама)

Држан 16. Јануара 1893. год. у Београду

(Почетак у 5 часова по подне)

Председник. Има нас довољно да можемо радити. Седница је отворена. Изволте чути записник прошлог састанка. (Секретар прочита).

Има ли који што да примети на састав записника? (Нема).

Усваја ли одбор записник? (Усваја).

Господо. Комисија буџетска, коју сте ви изабрали да састави буџет општине београдске за 1893. годину у договору са општинским судом саставила је буџет и поднела свој извештај.

Изволте чути. (Секретар прочита),

Сад да пређемо на сам састав буџета. Хоћете ли да га прочитамо прво целог па онда да говоримо у начелу и за тим да пређемо на појединe тачке, или да прочитамо тачку једну и пошто је решимо да идемо даље. (Чује се: прво цео буџет).

Јовица Барловац. Моје је мишљење да читамо тачку по тачку редом и одмах о свакој да решавамо, јер нам није нужно понова читати цео, кад смо добили у препису и сви га пред собом имамо.

Стеван Ћурчић. Пошто се чује, да би неки желели да се чита цео буџет, а г. Барловац опет вели тачку по тачку, природно би било да се прочита цео буџет, па онда да се о целом буџету води начелна дебата па тек онда да се пређе на појединости. Некако би то читање заузело доста времена, најмање $^3/_4$ а може бити и читав сахат, а да не бисмо око тога дангубили, јер смо сви буџет добили у препису пре неколико дана и читали га, држим да би згодније било, да један од чланова буџетске комисије каже пред одбором побуде, које су повереништво руководиле у овоме послу, па кад се то сврши и у начелу се буџет усвоји, да читамо тачку по тачку и одмах да је решимо. Тоје моје мишљење.

Драгутин Петровић. Држим, да је генерална дебата излишна, пошто општина мора имати свој буџет. С тога сам да се чита свака тачка понаособ и ако ко што има приметити нек примети па после одмах и реши.

Председник. Хоће ли одбор да читамо тачку по тачку и да одмах о истој и решимо, а где је питање о измени или каквом додатку, то да нам један члан комисије објасни? (Хоћемо)

Има реч г. Ћурчић, члан буџетског одбора.

Стеван Ћурчић. Ја мислим да би добро било, да повереништво каже пре почетка неколико речи ради објашњења, па онда да приступимо даљем читању. (Врло добро).

Господо! Као члан комисије имам да вам кажем, да је изабрана буџетска комисија од стране одбора, заједно и споразумно са општинским судом, свестрано и с особитом пажњом проучавала буџет, па је нашла, да се буџети ове општине у минулим годинама махом свршаваху са дефицитом, и ако буџети прошлих година,

оно, како су поднесени одбору, показују вишак. Тако н. пр. у последњој години износио је дефицит 182287 динара. Закључни рачуни за прошлу годину још нису свршени. Ми смо у јануару месецу, те књиге још нису закључене, те према томе незнамо колики ће дефицит бити за прошлу годину, али вероватно изгледа, да ће у минулој години бити велик дефицит.

Полазећи са те тачке, да је било у 1891. и 92 години дефицита, наш је задатак био да буџет овај, за ову годину, ставимо на здраву основу и да удесимо издатке, како ће ови фактички одговарати примањима. Једном речи, ми смо, радећи овај посао, узели на мерило прошло годишње добивене приходе и у овој години удесили издатке према фактичним примањима.

Овако поднети буџет и ако смо имали кратко време на расположењу, ипак је свестрано испитан и пажљиво склопљен, а износи у суми од једног милиона и педесет и седам хиљада динара, то је примање, а расходи су мањи са 12.586 динара.

Ми смо овде остали верни оном старом обичају, који је и до сад био, да буџет трошарине и новог гробља сачињавају засебне буџете. Приход од трошарине може се употребити само на отплату зајма те према томе ми тај приход нисмо ни унели у главни буџет. Тако исто буџет новога гробља има своје засебно опредељење, те и вишак од тога не може да уђе у општи буџет већ засебно.

Ми смо ишли тако далеко желећи одговорити оправданој жељи београдских грађана, да се дажбине смање, — да смо буџет општински удесили тако, како онај прирез од 20% и од 8%, може бити са свим укинут. То је у прошлој години износило велику цифру, од прилике око 180,000 динара. Једном речи, ми смо уредили, тако да буџет примања и издавања еквилибрира и да нема дефицита. Држим да ће ово укидање приреза бити радосно поздрављено од грађана београдских (чује се: хоће!)

Господо! На завршетку имам ово да кажем: при проучавању и саставу буџета имало је позиција, које су нас задржале скоро по пола дана и ако би проширили овде сада дебату, не бисмо могли бити готови до 20. Јануара, докле нам је Државни Савет рок оставио — с тога би мудро и практично било да се у дебате ограничимо само на поједине важније тачке; у осталом то је ствар самог одбора, а ја ово износим само као жељу јер иначе би требало пет седница. Међутим комисија се буџетска трудила да поверење оправда. Она је изнела буџет, који није фиктиван, замишљен и варљив, него је израђен на основу стварних примања у прошлој години (хвала!)

Председник. Хоћемо ли тачку по тачку? (Хоћемо) Изволте чути (главни књиговођа чита).

Члан суда Симић прочита позицију: такса на мале и велике пасоше 50 дин.

Јовица Барловац. Ја неразумем што ће и та тако незнатна такса у буџету! То треба избрисати.

Председник. Та такса и није метута у буџет по величини прихода од ње; но томе она би се могла слободно изоставити, него је стављена за то *да се очува право* које општина има. Ако дође та или већа цифра — добро; ако не дође — опет ништа, јер нам право остаје.

(Прима се и ова и следеће позиције).

Члан суда Симић прочита: Од прегледа проституткиј 5000 дин.

Др. Никола Х. Николић. Ја мислим да овој позицији нема места у буџету и да је треба изоставити. То што би општина ту изгубила надокнадило би јој се тиме што би се општинским лекарима давала у толико мања плата, јер би та такса, за преглед проститутки, у место општини, припадало од сад потпуно њима.

Овом приликом имам да напоменем, да се преглед не врши како треба и да би и у томе ваљало прописати друкче поступање. Док сам ја вршио дужност општинскога лекара, имао сам прилике да видим да се те јавне женске прво испру, па шта више и избришу и тек онда прилазе прегледу. То се може, јер се мотри у којој је кући лекар. На тај начин може да се прикрије по кадкад право стање.

Ја сам хтео да се тој злоупотреби стане на пут па у место да од тадањег надлежног лица у општини будем потпомогнут ја сам кажњен с полумесечном платом. Ја сам тада писао писмо председнику општине Пашићу предлажући, да се преглед врши од 2 лекара у кварту те да женске немају времена да се оперу, као сад кад се то врши ван полиције, већ да буду онаке какве су — али то није примљено, већ је усвојно да 2 лекара врше преглед али у заводима. Том приликом користио се шеф општинских лекара те је одређена такса за преглед од 2 ½ динара од којих 1 динар припада болничком фонду, пола динара општини, а 1 лекарима, али тако да је Хаџи Лазић имао лавовски део, и то није право.

Ја вас, дакле, молим господо одборници: да се та цифра избрише, а да се преглед проститутки врши у кварту од 2 лекара и у присуству 1 чиновника општинског.

На тај начин сузбиће се зараза која се шири не само у вароши, него, преносна одавде и по унутрашњости Србије, на општу здравствену штету нашега народа.

Драгутин Ж. Петровић. Сам по себи овај предлог није неоправдан, шта више ја налазим да је добар те бих га и потпомагао, али само тада кад би нарочитом приликом био покренут а у циљу да се укине наплата ове таксе у корист општине. Данас ми претресамо буџет и овом приликом дужни смо, утврђујући позиције расхода да предвидимо и све приходе које општина има и може имати. А овај приход о коме се води дебата предвиђен је санитетским уредбама м ми га морамо увести. За прибирање, за обезбеђење његово на дрЂги начин требао би посебан предлог који би нарочито и био претресан.

Ја сам за то да ово за сад остане док касније не видимо: може ли се овај приход и на који начин целисходније заменити.

Др. Никола Х. Николић. Ми трошимо за 6 квартовских лекара по 2000 = 12000, и за шефа тих лекара 3000 = 15000 дин. Ово последње место могло би се као излишно укинути и ова би цифра могла општини да послужи као накнада за овај приход који би укинула. Ја сам био општински лекар с платом од 2000 дин. и мислим да је то довољно.

Председник. Да се ми задржимо на овоме а то доцније да се решава. Ово је изнесено као приход на основу извесних уредаба које тај приход ујамчавају општини. Ми тога не треба да се одричемо и да губимо једно своје право. Ако се међутим касније, по нарочитој оцени ствари укине основ за тај приход, онда ће бити са свим друга ствар.

Никола Х. Николић. Ја мислим да се ова цифра за шефа може изоставити а да се ништа не окриви.

Председник. Да идемо даље?

Члан суда Симић чита: за чишћење улица и изношење ђубрета из дворишта, 125000 дин.

Стеван Турчић. Ова позиција нова је у буџету. Она је била унесена од прошле општинске управе и ми смо се дуго ломили око тога да ли да је задржимо у буџету или да је избришемо. Тек после дугог и свестраног обавештења ми смо дошли до убеђења, да она треба да остане, пошто је чистота Београда једна од најпречих хигијенских потреба, и да ова цифра, која се у буџету предвиђа, ма да је врло велика, ипак није невероватно да ће се донекле наплатити.

Ви знате, господо, да се водоводна комисија, ради предрачуна својих о приходу од водовода, бавила проучавањем — колико има простора у Београду. На њеним подацима основан је и наш рачун. Ну пре свега допустите ми да вам објасним, шта је она разумела под „простором" у ужем смислу речи. У једној кући, има на пр. 5 соба 2 кујне и 1 предсобље — то чини 8 простора. Тако рачунајући, водоводна је комисија нашла, да у Београду има у најмању руку 32571 простора. Она је била тога уверења, да ће се у 1893. год моћи да рачуна на наплату од 25000 простора

Као год што је вода једна неопходна потреба за грађанство ми тако исто и чистоћу вароши сматрамо као један од најважнијих здравствених услова у Београду. И ценећи ствар о наплати таксе за чишћење, ми смо дошли до убеђења, да општина мора узети ту ствар у своје руке, те или вршити чишћење вароши у својој режији, или на други који начин тек да то *мора* бити. и овде смо узели за основ наплате

ЦАР СИМЕОН-СИНИША
(НЕМАЊИЋ)
ПАЛЕОЛОГ

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

НАПИСАО

РАДОСЛАВ АГАТОНОВИЋ

(*Са једном земљописном картом*)

(НАГРАДИЛА ОПШТИНА БЕОГРАДСКА ДРУГОМ ВИДОВДАНСКОМ НАГРАДОМ)

МОТО:

„Praecipuum munus annalium reor, ne virtutes sileantur, utque pravis dictis factisque ex posteritate et infamia metus sit."
Tacit. Ann. lib. III. cap. 65

I.

Кратки преглед историје епирске деспотовине, од почетка XIII века, па до свршетка прве половине XIV века (1349. год.)

(НАСТАВАК)

Али ни он није дуго владао тим областима. Као што лепо примећује Гргура[1]), „у дом њихов усели се страст за убиством, као нека зараза" те деспот Јован II Дука намераваше, да убије чак и своју жену. То примети деспотица Ана, па преухитри сама са убиством, и године 1335. она отрује свога мужа, па остане у Епиру, Етолији и Акарнанији као намесница своме дванаестогодишњем сину *Никифору Дуки* и њери *Тамаиди*. Користећи се таким стањем обезглављеног Епира, северна арбанашка племена око Канине и Барте (Београда), оцепе се од Епира, па се одаду четничком и разбојничком животу. Грчки цар Андроник млађи, сазнавши какво је стање у тим земљама, улучи ту згодну прилику, да давно оцепљену деспотовину поново потчини царству своме. С помоћу Кантакузена и 2000 најмљених Турака Селџука, цар Андроник, с пролећа 1336. год., покори Арбанасе, којом приликом Турци јако опустоше и опљачкају те земље. Глас о овоме доласку царевом у Епир, утецао је повољно на становнике његове, те се сви својевољно предаду цару Андронику, па наравно и деспотица Ана. Цар лепо прими деспотицу, и обећа за њеног сина Никифора ћер свога великаша Јована Кантакузена. Те тако год. 1337. цар Андроник поврати и присаједини своме царству сву епирску деспотовину, која је толико година била оцепљена од византијскога царства; а младога наследника деспотовине, Никифора Анђеловића, одведе у Цариград, ради већег јемства за мир. Ну наскоро се у Епиру образује антивизантијска странка која позове Никифора из Тарента, куда је он био умакао из Цариграда, те се овај год. 1338. побуни против Андроника, у намери, да поврати своје наследно право на епирску деспотовину. Цар буде принуђен, да предузме и други поход на епирску деспотовину, те тада Кантакузен, нешто обећањима, а нешто и силом, успе, да утиша буну, а Никифора поново одведе у Цариград, давши му титулу *панхиперсеваста*. За све ово време, град Јањина, са прекраћењем у њој лозе Анђеловића, од године 1318, као да није била под влашћу епирских деспота, после те године; већ је признавала врховну власт: најпре Андроника старијег, па доцније и Андроника млађег, добијајући од њих великих повластица.

Година дакле, 1339. затекла је епирску деспотовину, не као самосталну деспо-

[1]) Гласник срп. уч. др. XIII. 290.

простор, одредили смо једну минималну таксу и по тој ће се на сву прилику добити цифра буџетом пројектована. За то ће Београд бити вазда чист и поливен — имаће свежа ваздуха и добре воде, тих важних услова за здравље.

Толико сам господо, сматрао за потребно да кажем ради објашњења ове позиције.

Шеф књиговодства Јанковић, објашњава за тим колико се од кога простора предвиђа прихода те да изиђе цифра стављена у пројекат буџета.

Јовица Барловац. Лепо се објашњава овде: те биће прихода: одавле оволико, онданде оволико, али се не предвиђа колико треба радити док се дође до тога прихода. Док се утврди само начин чишћења и колико се од кога има наплаћивати, проћи ће 6 месеца и за то време треба људе плаћати а не ваздити се ни једном паром. То би требало уредити тачно и поуздано, а да не иде као с изношењем ђубрета. Тек тада, када би грађани видели да тај посао иде као што ваља, могло би се рачунати на неки приход, премда да ми се чини да је овај предвиђени велики, и да је рано предвиђен.

Стеван Турчић. Разлози, које је изволео изнети г. Барловац, заиста су важни али они су баш и били узрок те смо се код те позиције у буџету задржали не у једној него у неколико седница и претресли је са сваке стране. Сви ти и још многи други разлози, овде ни од кога не поменути, и нас су били поколебали, те смо се с правом питали: да ли то у истини може бити или не. Па ипак ми смо дошли до убеђења: да се једном мора почети и да се ово даје из вести. Сумње нема да се с почетка и неће наилазити на тешкоће, на које г. Барловац указује, али ће се и то усталашношћу моћи савладати. У осталом предрачун на просторе не вара. Све што у томе погледу важи за водовод, важиће и за чишћење вароши, те по томе неће се много радити на прибирању материјала, јер га има готова у водоводне комисије. С реформом овом ми морамо почети, и то што пре. Нечистота каква је сад у варошн, доиста је недостојна једне престонице са естетичног гледишта, а да и не помињем још важнији — здравствени разлог. Ја вас дакле, молим да ово оставите овако, како се предлаже.

Дим. Милојевић. Да се прими и да гледамо да буде боље него што је било до сад!

Паја Цветковић. Досад су поједини грађани плаћали по 5 п. дин. кад купе јагње или прасе. То је било сасвим неправедно. Онај који дотера стоку на пијаци да прода нек он и плати ту таксу. Тако се свуда у Паланкама ради И ми сад ћемо преместити пијацу марвену на тркалиште, па ће се ту стока на једном месту продавати и неће се моћи красти. Дакле ја сам да се овако измени у будуће.

Глиша Стојановић. Ја нисам разумео како је казано: хоће ли се по чопорима наплаћивати или одобрава. (Чује се: што год се на трг дотера) Па лепо, ако тако буде онда ћемо затворити београдску пијацу. Боље је да ми плаћамо који купујемо ту таксу него сељак Верујте ми да ћемо рђаво учинити ако не оставимо да сваки плаћа који купи. Није скупо дати 5 п. за јагње а за сељака је скупо.

Стеван Турчић. Предговорник вели, да би ова такса могла убити пијацу у Београду. Поверенштво је то имало на уму, али је за сад остављено, да о томе одбор пропише правила, а комисија која то буде радила, имаће на уму и то да се не омете трговина у Београду. С тога молим да и ову позицију примите.

Јовица Барловац. Зар мора да плати ову таксу на сву стоку што дотера? (Не он неплаћа на ћерму ништа, него на пијаци кад прода) Добро!

Председник. Усваја ли одбор и ову позицију? (Усваја)

Чујте даље (књиговођа чита о приходу на све до расхода).

Усваја ли одбор? Усваја.

РАСХОДИ

Члан М. Јовановић. Изволте чути даље. (Књиговођа чита).

Плата председнику 12 хиљ. динара.

Усв ја ли одбор? (Усваја).

Председник. Чујте даље: (Књиговођа чита:) „Плата књиговође".

Илија Рајковић. То је плата врло велика.

Председник. Добар раденик треба добро и да се плати. У народној банци плаћа се много више т. ј. 5 хиљ. динара а међутим овде су послови много већи но тамо.

Стеван Турчић. Књиговодство наше вођено је до лане просто, и од кад имамо садашњега књиговођу, сад је дупло књиговодство. Данашњи је књиговођа, како сам слушао од других људи а и сам се уверио врло је способан. Сад се тако заводи у књиге, да се у свако доба може знати колико има у каси новаца. Држим да човек који је ту реформу завео у нашој општини, заслужује да му и плата остане иста.

Димитрије Милојевић. Господо. Држим да ми не треба да зажалимо за ову плату, коју ћемо дати г. књиговођи. Књиговођа за општину београдску треба да је сасвим стручан, а овај је такав Књиговођство како је пре било није вредило ништа. Данас кад се у часу може све знати шта се тражи, то није лак посао. Неко је поменуо народну банку да се тамо мање плаћа. Јест али тамо није овако комплициран посао као овде Тако добре књиговође су скупе, и неће да служе за малу плату. Један обичан књиговођа који служи код Пере Јовановића има месечне плате 25 дукатa. (Усваја се).

Члан суда Симић чита: позиција на плату шефа општинских лекара у 3000 дин.

Др. Никола Х. Николић. Ова позиција излишна је и ја тражим, као и мало пре, да се она просто изостави из буџета јер лекари имају прихода и од прегледа проститутки. Ја сам за то да се њима плати за преглед по 1 динар, колико је по закону санитетском а 1 динар да оде у болнички фонд. Доста је лекарима општинским 2000 дин. плате кад и ову таксу од прегледа проститутки имају.

Кад сам ја био општински лекар, онда је шеф, имао 500 дин. више од других општинских лекара, а тако исто и лекари за квартове врачарски и палилулски; јер су ти квартови већи али у то време нису имали приход од прегледа проститутки.

Ја сим за то, да се ова цифра од 3000 дин. избрише, а пошто има 6 кварпова и 6 квартовних лекара, то нека они врше ове прегледе на начин који сам мало час предложио.

Илија Рајковић. Кад вели г. Др. Х. Николић да лекари општински добијају доста и од овог плегледа, онда да им сведемо плату на 1200 динара. Није право да вуку и велику плату и велики приход. То не дамо господо!

Спасоје Стевановић. Ја сам за то да се ова позиција за сад остави а међутим да се одреди комисија која ће нам поднети мишљење по овој ствари па онда, ако нађемо за сходно, да о о и укинемо, само да то буде после извесне штудије а не овако на пречац.

Стеван Турчић. И ја потпомажем предлог предговорников и мислим да треба ову ствар да уредимо у једној од првих седница онако, како то доликује престоници.

Г. доктор Хаџи-Николић добро би урадио, кад би изволео учинити предлог о томе, јер доиста усљед престонице не доприноси то што у буџету њеноме фигурише приход од прегледа проституткиња. Овде је међутим на претресу једно специјално буџетско питање и ми ово можемо примити како је предложено, имајући на уму: да треба у једној од првих одборских седница да поправимо оно, што не ваља и што треба боље уредити. Тада бисмо могли под извесним погодбама уступити и самим лекарима тај приход.

Др. Никола Х Николић. Али свакако нека још сад одпадне ових 3000 дин.

Председник. Да одлучимо — да се не би време губило. Хоћемо ли оставити овако како је у буџету стављено па да ствар ову подробније претресемо доцније, или хоћете да се изостави! (Жагор).

Др. Никола Х. Николић. Има 6 кварповних лекара и плаћају се по 2 т. ј. 12000 динара. (Жагор). То може да остане као потребно, а

товину, већ као провинцију царску, у којој беше царски намесник неки *Синаден*.[1])

У таком стању затече Душан епирску деспотовину, када је 1340. год. први пут с војском упао у њу, и освојио северни део Епира до града Јањине. Прилике које се наскоро развише у престоници византијског царства, а којих последице бише: долазак Кантакузенов на царски престо 8. фебруара, 1347. године, дадоше Душану поново згодне прилике, да продре још даље на југ епирске деспотовине; те, нашавши је скоро без одбране, пошто се у Цариграду „цареви отимаху о царство", заузме с јесени 1346. год., највише с помоћу Арбанаса, и јужни део Епира, а почетком 1348. год., Акарнанију и Етолију. Тако је сада Душан имао у својим рукама целу западну страну Пинда. Те заузете земље придружи Душан своме царству, *оставивши свога брата Синишу за деспота Акарнаније и Етолије*. Од старе деспотовине епирске још су Душану остале не освојене: Јањина и Јелинска Влахија, која се пак због свога брдовитога положаја не могаше лако заузети.[1]) Ну наскоро се укаже Душану прилика, да и те заостале земље освоји, те тиме да доврши са освојењем земаља епирске деспотовине. Године 1349. умре управник тих области Јован Анђел, и Душан одмах пошље свог љубимца и врло храброг војводу Прељуба (Ђорђа) с војском од Срба и Арбанаса, који освоји: Јањину, Јелинску Влахију и Тесалију, све до Фетелаја[2]) Душан постави Прељуба за управника тих освојених земаља, давши му титулу *кесара*. Тако је дакле, до краја прве половине XIV века Душан према југу довршио освојење потребних му грчких земаља. Грцима је још једино остао у рукама град Солун и Тракија, куда је водио пут за Цариград.

Нека нам је допуштено, да на овом месту учинимо једну примедбу.

Не слажу се сви историци у томе: које је земље у епирској деспотовини Душан дао своме љубимцу Прељубу „ва строителную (ad regendam) област; као и у томе: да ли је Душан пре освојио Акарнанију и Етолију, него Јањину и Јелинску Влахију.

Први Лаоник, Халкондил, причајући, које је земље Душан, после свога крунисања за цара, разделио својим војводама, вели: „а Етолију предао Прељубу"[1]), а о Синиши ништа и не спомиње.. Поводећи се за њим и Пејачевић[2]) вели: „Aetolia decreta est Prialupi". Примајући мишљења ова два историка као ауторитативна, чак и Мајков и Фрањо Рачки то исто тврде. [3])

Нама се чини, да неће бити тако, и да су сви ови историци, поводећи се за Халкондилом, примили без критичке оцене његову погрешку. Јер, колико ја нама познато, ни један грчки писац, осим Халкодила, не вели, да је Душан дао Етолију ad regendam Прељубу, а Акарнанију пак, које су обе области пале под власт Душанову у једно исто време, и које стоје једна до друге, *дао Синиши*.

---

[1]) Ibid. 291.

[1]) Дестуниса: „Ист. сказ" Увод 2 —4— Pouqueville, Voyage dans la Grèce, t. I с XI. — Срећковића: „Истор Срба" II. 585—6; Т. Флорински: „Јужн. славјане" II. 168.

[2]) Дестунис. 2. — Т. Флорински II 171; Pouqueville t. v. p. 201. Hopf. „Chroniques.." p. 529.

[1]) „Historie des Turcs" p. 16.

[2]) Historia Serviae, p. 296.

[3]) Историја срп. нар. А. Мајкова, превод. Ђ. Данича 1876. стр 77 — Rad iugosl. akad. II. стр. 85.

(наставиће се)

плата од 3000 динара шефу лекара да се изоставити. Нека о штински лекари бирају шефа међусобно.

Стеван Турчић. Изволте, господине докторе поднети тај предлог посебице: да се ових 3000 динара изостави мотивишите га и ево ја сам први који ћу вас потпомоћи. Али овим брисањем из буџета ми нећемо решити питање, које је с тим у вези.

Јовица Барловац. И ја сам тога мишљења да ову суму са свим избришемо. А шта ће се после радити с оним што је доктор предложио, са свим је друга ствар Шеф нам — то знамо — ништа не треба. То је доста што имамо 6 лекара по 2000 дин. (чује се: да се брише).

Председник. Два су предлога: један је да се одма укине а други — да се остави. С тога ко је за то да остане, нека каже за, а ко је за то да се укине, нека каже против.

Шеф књиговодства чита даље. (Прима се) На чишћење улица, поливање и т. д. 9000 дин.

Мијаило Мијаиловић. Молио бих да се објасни какво је ово поливање.

Димитрије Милојевић. Ја налазим да 9000 дин. није никакав новац за те потребе. Ја сам имао прилике да видим како се тај посао обавља у Бечу. Тамо се употребе кола од 10—15 акова воде. Ако се мисли с таквим бурадима да по лива, онда је добро. Али ова кола какве су ове мале штрцалке, не вреде ништа.

Председник. Питање је о суми. Ако се одо бри ова сума, онда нећемо ваљда бити будале да узмемо оно што не ваља.

Дим. Милојевић. Ја немам шта против 9000 дин, јер можда неће достићи ни 18000 дин јер ће Београд мора поливати. Али има кола са цревима која се окрећу и могу да полију улицу од једног до другог телеграфског дирека. Овако нешто и ми треба да имамо.

Председник. Не треба нам толико. Иначе би били у дефициту!

Стеван Турчић. Повереништво коме сте дали израду буџета, водило је говора и о тим колима. У идућој години, ако Бог да живота и здравља те се узмогне, извршивати даље реформе, преко лета биће раскопане многе улице и онда, ма да има извесан број кол, не би се могле све улице поливати, ако се не би извршиле и друге набавке, С тога смо онда казали да у бу џету уђе и ова набав а од 9000 динара. Ово не мења жељу г. Милојевића да престоница добије потребан број кола за поливање оних, као што је он у страном свету видео (чује се: да се реши).

(наставиће се)

Књижевни оглас

Изашла је из штампе књига

ЂУРАЂ КАСТРИОТИЋ - СКЕНДЕРБЕГ

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

написао

Никола Вулић

(С једном генеалошком таблицом)

Цена 1 динар

Књига је ова награђена од општине београдске првом видовданском наградом од 1892. г. према оцени академиског савета Вел. Школе као ваљана и корисна књига.

Прештампана је из подлистка „Београдских општинских новина“ о трошку општине београдске.

Изашла је нова књига

ОД СРЦА — СРЦУ

ниже **Јан. М. Веселиновић**

Илустровао С. Никшић-Лала

СА ПЕТ СЛИКА И ИЛУСТР. КОРИЦАМА

Добричине — Паћеник — Робијашица — Пустињик — Божићна радост

Цена 1 и по дин. на 5 књига једна бесплатно

Место новаца могу се послати м марке. Књиге шаљемо поштом о нашем трошку.

БЕОГРАД

Књижара В. Валожића

НАРЕДБА

Старајући се о интересима општине београдске и о тачном прикупљању њених прихода законом и од надлежне власти одобрених, Суд општ. вар. Београда на основу решења Државног Савета од 24. Октобра 1892. год. Бр. 3438 члана 40. зак. о општинама и решења одбора општинског од 12. Маја 1890. год. АБр. 839, и 11. Јуна 1892. год. АБр. 7537, а у свези с наредбом Управе вар. Београда од 10. Новембра 1892. год. Бр. 19.975.

наређује

Да сваки онај који према поменутој наредби Управе вар. Београда од исте добије дозволу за давање балова, концерата и других забава, буде дужан с том дозволом пријавити се општинском Суду и њему положити ниже означену таксу, која је установљена у корист сиротиње београдске и народног позоришта.

Ако који од сопственика или закупца локала где се дају јавне забаве, допусти, да у његовом локалу какво страно лице даје претставе и друго томе подобно а не увери се да је дотично лице поред дозволе добијене од управе вароши Београда и општини таксу платило, биће он одговоран општини за неплаћену таксу.

ТАКСЕ

за јавне забаве у општини београдској

I.

а, За свирање муз. оркестра по кафанама, баштама и т. д. од концерта до . . . . . 3 д.
б, За свирање са певањем вештака од 1 концерта 5 д.
в, За свирање женског (оркестра) дамен-капеле 20 д

II.

а, За игрању у локалу I-ог реда . . . . . 15 д.
За игрању у локалу II-ог реда . . . . . 10 д
в, За игрању у локалу III ег рода . . . . 5 д.

III.

а, За панораму на дан . . . . . 5—10 д.
б, За разне преставе и показивање вештина, дневно . . . . . 10—50 д.
в, За менажерије и музеуме . . . . . 5—15 д.
г, Циркус од претстаре . . . . . 10—20 д.
д, За забаве „Тингл-Тангл“ т. ј. (певање, свирање и представљање) од вечера . . . 50 д.

IV.

За друге врсте забава које овде нису предвиђене решаваће општински Суд засебно.

V.

Сем овога наплаћиваће се још половина од гореозначене таксе у корист краљ. српског народног позоришта

Од суда општине вар. Београда 14. Новембра 1892. год. АБр. 11331. у Београду.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ

I. ДИМНИЧАРСТВО:

а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0.20 д.
б) За неузидан шпархерд . . . . . 0·20 д.
в) За узидан „ . . . . . 0·40 д,
г) За велики узидан шпархерд у гостионици 0·50 д.
д) За чишћење димњака од два спрата . . . 0 20 д.
ђ) За чишћење простог димњака . . . . . 0 10 д.
е) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са пећима . . . . . 0·10 д.
ж) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са више пећима . . . . . 0·20 д.
з) За паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0·75 д.

II. ПРАЖЊЕЊЕ ПОМИЈАРА И НУЖНИКА:

а) Од кубног метра . . . . . 10·00 д.
б) Од акова . . . . . 0·50 д.

III. ПОШТАРИНА:

а) Марка за пашче за годину дана . . . . 3·00 д.
б) Обнављање изгубљене марке стаје . . . 1·00 д.

IV. ГРОБАРИНА

а) Гроб за децу . . . . . 7·00 д.
б) Гроб за одрасле . . . . . 12·00 д.
в, Мала гробница . . . . . 555 52 д.
г, Велика гробница III реда . . . . . 998·39 д.
д, Велика гробница II реда . . . . . 1699·32 д.
е, Велика гробница I реда . . . . . 1684·57 д.

V. МРТВАЧКА КОЛА;

а, Мртвачка кола стара са 2 коња . . . . 12·90 д.
б, Мртвачка кола са анђелима са два коња . 24 90 д.
в, Мртвачка кола нова са 2 коња . . . . . 36·90 д.
г, Мртвачка кола нова са 4 коња . . . . . 72·90 д.

ТАКСЕ

ЗА ИЗНОШЕЊЕ ЂУБРЕТА

За кварторе: Савамалски, Теразијски, Врачарски и Варошки.

1. Од собе и кухиње или мањег дућана са собом . . . . . 0·25 п. д,
2. Од две или три собе, са кухињом или већег дућана са магазом . . . . . 0·70 п. д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1·50 п. д.

За кварторе: Дорћолски и Палилулски.

1. Од собе и кухиње, или мањег дућана са собом . . . . . 0·20 п. д.
2. Од две или три собе са кухињом или већег дућана са магазом . . . 0·60 п. д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1 дин.

Од суда општине београдске 28 Августа 1892. год. АБр. 9449.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА

Власник Општина Београдска — Штампарија Петра Ћурчића, Обилић. венац бр. 14 — Уредник Урош Кузмановић

БРОЈ 10. ГОД. XI.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
на пола године . . . . . 3 дин
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

НЕДЕЉА 7. МАРТА 1893.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 ДИН. П°РА ОД ВРОТЕ
Претплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
Рукописи не враћају се
Неплаћена писма не примају се

ОБЈАВА

Суд општине београдске објављује грађанству вар. Београда, да је одбор општински у седници својој од 16. Јануара 1893. год. решио, *да се прирез општине београдске од двадесет осам од сто* (28%) од непосредне порезе, установљен решењем збора од 30. Марта 1892. год. АБр. 6219, — од првог Јануара 1893. год. *укине.*

Према овоме грађани београдски немају ништа плаћати на име општинскога приреза од 1. Јануара 1893. год.

Од суда општине вар. Београда 18. фебруара 1893. год. АБр. 348.

Наредба

Суд општине вар. Београда и по други пут, а у свези са својом наредбом од 27. Нов. 1892. год. АБр. 11644,—

Наређује,

Да се тротоари одржавају чисто и са њих блато и лед уклања.

Ово треба чинити ради лакшег и сигурнијег саобраћаја као и угледа престонице,

Ко би пренебрегао да по овој наредби поступа, казниће се по § у 326 кривичног закона.

Од суда општине вар. Београда, 15. фебруара 1893. год. АБр. 974.

ОГЛАС

За смештај канцеларија грађевинског одељења и управе варошког водовода суду општине београдске потребна је зграда са десет до петнајест одељења од 1. маја ове године.

Одељења треба да буду видна, а зграда по могућству у близини општинског суда.

Писмене понуде имају се до краја овог месеца поднети председнику општине.

Од суда општине вар. Београда 5. фебруара 1893. год. *Абр: 614.*

ОБЗНАНА

Дешавало се и дешава се, да сопственици кућа, које су са новим београдским водоводом спојене, а нарочито инсталатери, при инсталисању водовода у појединим зградама, и пре него се инсталација подвргне проби, отворе општинску славину, која се поред водомера налази, и воду употребљавају.

Овакав рад сопственика кућа и инсталатера противан је члану 1. правилника за инталисање водовода по кућама јер и тај део водовода све до места на којем је постројен водомер закључно, својина је општине Одржавање и руковање са њим само и искључиво врши управа водовода.

Овакав рад инсталатера противан је и чл. 3. поменутог правилника, јер инсталатери су управо дужни, да воде озбиљног рачуна, да при свом раду ни најмање квара водомеру и његовим саставним деловима ма у ком погледу не учине.

Отварање славине општинске пре извршене пробе инсталације и на тај начин употреба воде, носи собом озбиљне последице по сопственика куће, јер не заштићен од могуће поплаве услед непробаних цеви, те и управа водовода у њиховом интересу, а с погледом на чл. 1. и 3. правилника за инсталисање водовода, узимаће од сада строго такав рад у оцену, сматра ће га као одвајање воде пред водомером, па сопственику куће забраниће употребу воде а сем тога подврћи и казни по § 326 кривичног закона како сопственика тако и инсталатера.

Бр. 420
12. фебруара 1893.
Београд

Управа водовода

ОБЈАВА

Ради осигурања за калдрмисање у вароши Панчеву у год. 1893. нужног материјала, тако исто и ради осигурања посла око одкопавања, држаће се *24. марта (5. априла) о г. пре подне у 10 сахати у малој варошкој дворани* минуендо лицитација.

Нуждан је следећи материјал: 76,200 комада тесана камена ($^{18}/_{18}$ см. коцке), 61,400 комади тесана камена (полукоцке), 1110 м³. обичног камена и 2894 м³ песка; посла око откопавања има 2536. 31 м³.

Рефлектовати се може укупно на либеровање материјала и на посао око откопавања, а може се и посебно.

Лицитанти имају пре почетка лицитације 5% од изкличне цене у име жеобине да положе, коју своту подузетник до н. 10% јамчевине има одмах да допуни.

Примају се и по пропису састављене, са биљегам од 50 новч. и 10% јамчевине снабдевене писмене понуде, које се до 23. марта (4 априла) о. г. по подне 5 сати овоме магистрату поднети имају. Оферент мора у свом оферту изрично да изјави, да се лицитационим условима у сваком погледу подвргава.

Закашњено поднешене или са прописаном јамчевином неснабдевене понуде, тако исто и телеграфичне а и оне понуде, у којима таковних услова и израза има, који сумњу побудити могу — неће се узети у обзир.

Опширнији лицитациони услови, нацрти и предрачун могу се за времена званични часова у муниципалном мерничком звању прегледати.

У Панчеву 25. фебруара (9. марта) 1893. године. 2611|1893.

Адолф пл. Матановић
велики бележник з. градоначеоника

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

7. ВАНРЕДНИ САСТАНАК

20. фебруара 1893. год.

Председавао заступник председника члан суда г. Михаило Јовановић од одборника били г. г. Михаило Павловић, Петар Радовановић, Светолик Поповић, Милија Јаковљевић, Сима Николић, Пера М. Михајловић, Наум Младеновић, Вучко Ц. Илић, Милош Ј. Х. Дишић, С Ђ. Јорговић, Јован Ристић, Ст. Курчић, Глиша Стојановић, Пера Тодоровић, Сима Р. Обрадовић, Влад. М. Димитријевић, Пав. С. Цветковић, С. Стаменковић, Трифун Борђевић, Спасоје Стевановић, Михаило Михаиловић, Н. Спасић, Дим. Милојевић, М. Јовичић, Илија С. Рајковић, Др. Никола Х. Николић, Милорад Антула.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 12. фебруара 1893. год. и примљен је без икаквих измена.

II.

Председништво напомиње одбору, да ће се 22. фебруар прославити и ове године, те моли одборнике, да тога дана дођу у свечаном оделу на благодарење, одакле ће сви скупа ићи у двор на честитање и подворење Његовом Величанству Краљу.

Одбор је примио к знању ову напомену председништва.

II:

По прочитању акта иследног судије ужичког првостепеног суда АБр. 1151; акта истражног судије за варош Београд АБр. 971, 1021, 1154, 942, акта управе вароши Београда АБр. 1086. акта истражног судије за варош Београд

АБр. 1002. 969, акта комисије за извиђање злоупотреба Петра Карабељића чиновника министарства финансије АБр. 1012, и акта истражног судије за варош крушевац и срез расински АБр. 887, којим се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, — одбор је изјавио, да су му непознати Тихомир Давидовић, трг., помоћ., Никола Бањац, слуга, Јован Хедрих, келнер, Коста Јовановић скитница, Љубомир Фабр књигов.; Лазар Зарић, овд.; да је доброг владања а сиротног имовног стања Димитрије Стојановић, месар овд. да су хрђавог владања а сиротног имовног стања Јован Галовић и Будимир Димитријевић, скитнице; да су доброг владања а средњег имовног стања Петар Карабељић, чиновник овд. и Рака — Радисав С. Мутавџић, инжињер овд.

IV.

Председништво износи одбору на мишљење молбе, којим се траже уверења о сиротном стању и породичном односу.

По прочитању тих молби СБр. 2507 2860, 2523, 2716, одбор је изјавио мишљење, да се може дати тражено уверење молиоцима Луки Бедричићу, Томанији Н. Радосављевића, Лазару Петровићу и Драги С. Милојевић.

V.

Рачуноводство ово општинско извештава одбор, да се према решењу одборском од 6. фебруара 1893. год. СЉ 1151. није могла држати ужа лицитација између Мирка Кићановића и накнадних понуђача за набавку потребне количине зоби и јечма због тога што исти нису дошли на лицитацију, него су накнадно означили цене своје на акту СВр. 2278 а И. Лицикас актом СЉ 2717. изјавио да и даље остаје при својој понуди од 24. фебруара 1893. СБр. 1885.

По прочитању тога извештаја рачуноводства СЉ 2738 одбор је решио, да се набавка потребне количине зоби и јечма за ову 1893 г. уступа И. Лицикасу овд. трг. као најнижем понуђачу према прописаним погодбама а за цену од девет динара и четрдесет пара (9·40 дин.(од сто килограма (100 кгр.).

VI

Председништво износи одбору на решење акт министарства грађевина, којим се препоручује, да одбор поново узме у претрес и оцену ствар о одређивању осе у II. паралелној улици Душановој и да ту своју поновну одлуку поднесе министарству на преглед и одобрење.

По прочитању тога акта АБр 798. одбор је одлучио, да ову ствар проучи и поднесе одбору своје мишљење на решење одборско повереништво, коме да су чланови г. г Никола Спасић, Павле Цветковић, Светолик Поповић, Љуба Марковић, Мих. Павловић одборници, један општински и један државни инжињер:

VII.

По прочитању извештаја комисијског ГБр. 152 (АБр. 1085) о одређеној оси у улици IX (деветој) на Енглезовцу и ГБр. 92 о одређеној оси у улици Крушкогорској и одвојеног мнења о овој оси ГБр. 151 (АБр. 1068) одбор је решио, да се одређена оса у улици деветој (IX) на Енглезовцу одобри; да се о одређивању осе у Крушкогорској усвоји одвојено мњење државног инжињера по коме се има одредити оса у тој улици тако, да зграде, што данас тамо постоје, остану и даље у линији; да се ово решење одборско пошље министарству грађевина на преглед и одобрење. —

VIII.,

У свези са својим решењем од 12. Фебруара 1893. године АБр. 1087. одбор је изабрао за чл на сталног повереништва за надзор при грађењу електричног осветљења г. Панту Михајловића чиновника дирекције кр. срп. државних железница.

IX.

Председништво износи одбору на решење акт Пореског одељења управе вар. Београда и акт пореских надзорника из Београда, којим се моли одбор, да реши, да и од сада порезници београдски имају хонорар за прикупљање општинскога прираза, који су и до сад имали, а који им је буџетом за 1893. годину одузет по што је и прираз укинут. Овај хонорар да им се да за прикупљање старог прираза кога има доста на дуговању.

По прочитању тих актова АБр. 1224 и 1225 одбор је после поименичног гласања са 16 гласова против 8. (три нису гласали) решио: Да порески надзорници из Београда за прикупљање општинскога прираза што је остао на дуговању из прошлих година добијају у име награде 5% пет од сто од прикупљене и општинској благајни предате суме прираза од 1. Јануара 1893. године.

Награду ову ће им издавати пореско одељење и о тиме извештавати суд општински при предаји наплаћене суме.

X.

По прочитању молбе Николе Миљковића благајника Управе Фондова АБр. 1223 (АБр. 1269 из 1892. год. и АБр. 1222 1893. године) којом моли да му се одреди награда за прикупљање општинскога прираза на приносе од капитала што су на руковању код Управе Фондова, одбор је после поименичног гласања са 12 против 11 (четворица нису гласали) решио, да се молилац одбије од тражења пошто је прираз укинут а нема никакве вересије да наплаћује.

XI.

По прочитању молбе Јелисавете удове пок. Петра Х. Јанића бив. кметов. помоћника општине београдске АБр 1094 којом моли да јој се из општинске благајнице издаје месечно издржавање као сиротној удовици бив. општинског чесника, — одбор је решио: Да се молитељици Јелисавети удови пок. Петра Х. Јанића издаје из општинске благајнице а из партије буџетом одређене на издржавање породица умрлих општинских чиновника и служитеља по седамдесет и два динара месечно од двадесетог Фебруара 1893. године.

XII.

Председништво износи одбору на решење извештај грађевинског одељења о грађењу коцкасте калдрме у улици Кнез Михајловој и Краљ Милановој.

По прочитању тога извештаја АБр. 1041 одбор је одлучио: да се о овоме предмету у идућој седници решава.

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

На дан 19. т. м. држаће се у рачуноводству овога суда, јавна усмена лицитација, за набавку 800 кубних метара колубарског песка.

Услови могу се видети сваког дана у канцеларији рачуноводства.

Ко жели да се ове набавке прими, нека означеног дана изволи доћи на лицитацију.

СЉ 3377— Од суда општ. вароши Београда, 6. Марта 1893. год. Београду.

ЦАР СИМЕОН-СИНИША
(НЕМАЊИЋ)
ПАЛЕОЛОГ

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

НАПИСАО
РАДОСЛАВ АГАТОНОВИЋ

(*Са једном земљописном картом*)

(НАГРАДИЛА ОПШТИНА БЕОГРАДСКА ДРУГОМ ВИДОВДАНСКОМ НАГРАДОМ)

МОТО:

„Praecipuum munus annalium reor, ne virtutes silcantur, utque pravis dictis factisque ex posteritate et infamia metus sit“
Tacit. Ann. lib. III. cap. 65

I.

Кратки преглед историје епирске деспотовине, од почетка XIII века, па до свршетка прве половине XIV века (1349. год.)

(НАСТАВАК)

Већ шта више, епирска хроника[1]), која се у овој прилици мора сматрати као најауторитативнија, тврди: да је Душан дао и Акарнанију и Етолију у исти мах своме брату Синиши, а Прељубу Јелинску Влахију и град Јањину, са титулом ћесара (caesaris). А кад се зна, да је Јелинска Влахија пала тек после смрти Јована Анђела, 1349. године, и да ју је Прељуб са Јањином освојио по заповести Душановој, онда не може да стоји ни она претпоставка, која би се из Халкондилових речи могла извести: да је Етолија освојена доцније од Јелинске Влахије. Јер, да је Прељуб у време смрти Јована Анђела владао у Етолији, а Синиша само у Акарнанији, онда: зашто би Душан наређивао Прељубу, да осваја Јањину и Јелинску Влахију, кад је Синиша, владајући у то доба Акарнанијом, и по свој прилици и неким делом јужнога Епира, — Вагенецијом (по Миклошићу, *Војницом.*) био много ближи Јањини, него Прељуб у Етолији, која се провинција налази још југо-западније од Акарнаније, а од Јањине и Јелинске Влахије, куд и камо даља него Акарнанија? — Природно је дакле, да је Акарнанија и Етолија *заједно*, као што су и географским приликама те две области једна уз другу скопчане, биле под једним управником, и образоване једну деспотовину, под владом царева брата, деспота Синише, и да је Прељуб доцније освојивши Јањину и Јелинску Влахију, постао управитељем тих области. У овоме нас утврђује још један грчки (управо епирски) летописац, *Михаило Нешота Дука*, кога Pouqueville у своме: „Voyage dans la Grèce“ преводи.[1]) Ту се вели: „Под владом Јована, сина Андроника Палеолога, Стефан Душан упадне у Грчку; и пошто је освојене земље разделио својим војводама, он нападне *најзад* и на Грчку Влашку (Јел. Влахију), коју као и Јањину освоји, и даде Прељубу да влада, поставивши га за ћесара“ А одатле се јасно види: да су Јелинска Валхија и Јањина доцније пале под скиптар Душанов, него Епир, Акарнанија и Етолија; и да је Прељуб тада први пут добио од Душана одликовање ћесарским звањем, и као награду за своје војничке заслуге, добио и собом освојене земље, да у њима влада. Учени Рус Т. Флорински лепо је разумео грчке писце, и није се дао обманути Халкондилом, кад вели: „Дѣлишь спѣшилъ польковаться этимъ обстоятельствомъ (пошто је умро Јован Анђел), Любимый его властель

[1]) Дестуниса: „Истор. сказ.“ 4.

[1]) „Voyage dans la Grèce“, par F. C. H. L. Pouqueville, tom. V, p. 213.

САСТАНАК
ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

(По стенографским белешкама)

Држан 16. Јануара 1893. год. у Београду

(Почетак у 5 часова по подне)

—

(свршетак)

Председник. Је ли одбор довољно обавештен? (Јесте)

Прима ли ову позицију? (Прима)

Чујте даље. (Књиговођа чита „на плату управника грађ. одељења 10000 дин."

Г. Селесковић има редовне плате 7000 дин. и 3000 дин. за водовод, за то је тако остало. (Усваја се позиција).

Чујте даље Књиговођа чита на плату инжињера 6,000 динара.

Стеван Турчић. Кад се овај буџет тачно проучи онда ће те наћи на једну позицију, да морате стати и запитати се како је то могуће, да општина даје преко 300 000 динара на инжињере. И заиста то је крупно и велико питање, те је и комисија стала пред њим, па је за најбоље нашла, да неке позиције укине, а цело то питање да се доцније изнесе пред одбор да га проучи јер доиста толико много инжињера има као да је наша општина министарство грађевине. Ми смо у буџету избрисали оне позиције, за које нам је одборник г. Љуба Марковић казао, да се без штете општине могу с места укинути; остало је остало и даље до проучења одборског, за шта је жеља комисије, да се одреди нарочита комисија да то проучи, како би издаци били према нашој материјалној снази. Прошла управа општинска морала је помишљати на оне велике реформе, па да ће и много инжињера требати, и с тога је сигурно тако и удесила. Молим председника да у једној идућој седници изнесе предлог да се одреди стручна комисија, која ће то проучити.

Председник Усваја ли одбор по овој позицији мишљење комисије? (Усваја) Чујте даље. (Књиговођа чита).

Код Позиције пожарника.

Стеван Турчић. Ми смо затекли овако стање. Општина београдска има 120 ноћних стражара са платом од 60 динара без одела. У исто време општина има 54 позорника са платом 60 динара са оделом. Међу тим постоји акт управе вароши Београда, којим тражи да општина постави још 100 ноћних стражара ради боље сигурности у Београду, што би од прилике било до 200. То је крупно питање и велики издатак, и пошто је општа жеља да се позорници укину, то смо њих редуцирали на 20, а ресто укинули и колико је ту уштеда, то је дато на ноћне стражаре. — Г. Илија Рајковић са пуно патриотизма и ревности вечерас гради опозицију буџету овоме. То је лепа ствар, али чудно ми је да то чини према овоме буџету, као да смо га ми измислили или као да смо га за себе градили. Господо. Ово су фактичне потребе и повереништво је радило неколико седница на овоме буџету од 4 до 9 сахати у вече. И ми смо много брисали, па после кад увидесмо да треба онда морадоемо оставити. Ми смо имали кратак рок за овај посао међу тим и ја сам сам противан толиким шефовима, али ми нисмо одређени да поднесемо реферат, но да саставимо буџет. Према потреби и приликама и према буџету од прошли година поднели смо буџет са много мањим расходом, него што је у први мах био.

Председник. Чујмо даље. (Књиговођа чита пожарна чета и т. д)

Код позиције за сиротну децу.

Јован Барловац. 2000 дин. то је мало, Ја сам да се повиси.

Председник. Општина има тамо један приличан број својих сиромашних ђака за које плаћа издржање, а ових 2000 динара да је се сем тога. (Кад је тако усваја се).

Чујте даље. (Књиговођа чита: „Осветљење" и до позиције на кирију).

Јовица Барловац. Ја сам да то никако у буџету не остане. Полиција није суд да ми плаћамо.

Председник. То је по закону па морамо плаћати.

Стеван Турчић. Исто тако, како се вечерас појавило мишљење о овој кирији, тако је у буџетској комисији у први мах било. И ја сам тако мислио, па кад сам се уверио, да има закон о томе, да сви срезови и окрузи граде себи канцеларије, видео сам да и Београд мора сам градити куће за полицију. Кад се проучи цело питање, онда оно излази као неоспорно и ми смо дужни то плаћати. С тога је то у буџету остало. Овде доиста има великих цифара, но морамо за сад да сносимо, јер је све уговорима утврђено, а кад прође рок, гледаћемо, да више тако не буде.

Шеф књиговодства. прочита за тим *буџет варошког водовода.* За тим *трошарински буџет.*

Јовица Барловац. Ја бих био за то, да се објављују јавно преко новина они који буду мањим начином покушавали да општину управу наплате трошарине, обележавајући лажан еспап за извоз из Београда, н пр. насне у бурад воду па извози као гас само да му се врати трошарина. (Прима се цео буџет трошарински).

Спасоје Стевановић. и ја примам овај трошарински буџет, јер немамо времена да га подробно претресемо, јер цео буџет мора ово дана да иде Државном Савету, али ја бих молио председника да га после неколико седница изнесе те да од онога што сад одобравамо, уклонемо оно што нам се учини да ћемо моћи без штете по општинске интересе у инути. (Врло добро!)

Шеф књиговођа. Прочита за тим *и буџет гробљански.*

Павле Цветковић. Пошто дужност благајника касе гробљанске врши наш општински благајник, то мислим да место благајничко у овоме специјалном буџету треба избрисати.

Милија Јаковљевић. Надзорник гробљански тај је много плаћен с 2500 динара. То је плата чиновника од 500 талира.

Председник. Док дође буџет од Државног Савета, ми можемо поново подврћи ревизији буџет расхода, јер не морамо издати баш све што смо ставили у расход и у мери која је означена.

Сад би имали да одредимо комисију која ће бити из 5 чланова, и има задатак да одреди кредит појединим трговцима и да расправља спорове између њих и трошаринске управе. Тројица би била чланови а 2 замеснци. Међу њима требало би да буде и један правник. Ако хоћете овластите суд па ће он то учинити. (Овлашћује се суд).

На расписани стечај за благајника јавило се 5 лица: Мијаило Кр. Петровић, Мијаило Гатковић, Пера Војиновић Зарић из Доњег Милановца и Мијаило Стевановић. Осим њих, после и Боривоје Јелкић. Штаћемо сад с тим молбама? (Ужем одбору да их прегледа и реферише!)

Кога ће те да изберете! (чује се: одредите ви сами).

Састанак је закључен.

САСТАНАК
ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

(по стенограф. бележкама)

Држан 22. Јануара 1893. године

Почетак у 5 часа по подне

—

Председник Господо, седница је отворена. Молим вас да чујете записник прошле седнице. (Секретар прочита).

Дим. Милојевић. Код ове одлуке о лекарима има некога неспоразума. Кад је ономад реферисано о овоме, ја, а мислим и многи други одборници, мислили смо да имамо 6 општинских лекара у 6 квартова и још једнога — седмога, који је шеф и има 3000 дин. Због таког разумевања, ја сам био за то да се место тога шефа лекара укине. Сад пак, ја сам сазнао да тако ствар не стоји. Јер, ми имамо свега 6 квартових лекара и од тих 6 један је шеф и има 1000 дин. више плате од других јер има и знатно више посла. Ако је то тако, онда је наша прваша одлука почивала на погрешноме обавештењу и ја бих у томе случају молио да се ствар поправи.

Председник. Факат је, да општина има свега

Пропасть съ сильнымъ албанскимъ корпусомъ нагрянула на беззащитныя области. Онъ началъ с Аѳинъ и къ непродолжительный срокъ прошелъ всю Ѳессалію до Пѣлея."[1] Не треба нам, мислимо, да наводимо у потврду овог свог мишљења још и Кантакузена (IV. с. 20 р. 147), Љубића (Monumenta Ш. 110) и Норфа (Hroniques grèco-romanes, 530) по којима је Прељуб, 1340. год. постао Душановим сатрапом у једном делу *Тесалије*. С тода дакле, отпада и оно мишљење г. Срећковића[2]) о овој ствари, где се позива на Халкондила; тим пре што у истој књизи (стр. 723.) вели: „Прељубу дадо (Душан) Влахију с градом Јањином". Јер се никако пак не може узети та претпоставка: да је Душан дао 1347. год. Етолију Прељубу, а Акарнанију Синиши; па после две године, — 1349. одузео Прељубу Етолију, а дао му за то Јањину и Јелинску Влахију.

— — — — — — — — — — — — —

Дакле, из овога што смо до сада казали, види се, да је Душан освојио области старе епирске деспотовине: не као само сталне, већ оцепио од византијскога царства.

[1]) „Јужнпје Славјане" II. 171.
[2]) Истор. Срба, II. 527.

Даља судбина ових земаља све до пропасти њихове под Турцима, тесно је скопчана са животом једнога човека и његове породице из владалачке династије српске Немањића, са судбином брата српског цара: Симеона — Синише Немањића Палеолога.

Да познамо изближе тога човека, који поред славног имена својих предака. радије носаше име грчких царева — *Палеолога!...*

II.

Рођење Синишино; — Последице његовога рођења; — Где је живео и васпитавао се Синиша после смрти свога оца до 1347.? — Даље последице његова живљења.

—

„Третьи Ософшъ роди сына „два, Стефана прькаго цара, и „преподобнаго Сїмеѡна, иже къ „Грьчьской земли къ градоѳ „Трикалѣ царьствова, и тамо „конець житїе пріѣмлетъ".

Копривн. рук. од год. 1453. Saf. Pamatky 53.

—

Синиша, доцнији: цар Симеон — Синиша Палеолог, јесте син краља Стефана Дечанскога. О томе данас нема никаква спора Али, како се зна, да се краљ Дечански женио више пута, и да је поред Синише имао још и друге деце, то је, мислимо, потребно, да пре него што бисмо прешли на расправљање: кад се Синиша родио, и од које жене Дечанскога, да видимо: колико се пута Дечански и одакле женио, — јер као што ћемо ниже видети, у томе се не слажу сви историци, — и која су му деца од једне, а која од друге жене.

Најстарији наш летописац, савременик и добар пријатељ краља Стефана Дечанскога, очевидац свих догађаја које описује, архиепископ Данило забележио је, да је краљ Милутин први пут оженио свога сина Стефана Дечанскога кћери „цара Смиљце".[1]) То је било одмах после повратка Стефанова из таоштва у цара Ногаја, год. 1307.[2]). По њему сви доцнији летописци и повесничари тврдили су, да је прва жена Стефанова била та кћи „цара Смиљце".

[1]) „Животи" и т. д. 124.
[2]) Срећковића „Истор. Срба" II. 221.

(наставиће се)

6 лекара, али се замишља један седми који ће бити шеф, и за то је било стављено у буџету за 6 лекара по 2000 = 12000 дин. и за шефа лекара 3000 дин Данас је тај шеф лекара у исто време и лекар варошког кварта. Као лекар кварта примао је 2, а као као хиљаду, то су 3000 дин. на годину.

Ја мислим дакле да би ова ствар могла остати како је решена прошле седнице, а ко хоће нека учини засебан предлог.

Др. Никола Х. Николић. Ја сам казао да лекари треба да међусобом бирају шефа лекара, на би и то ваљало означити у протоколу. (Прима се).

Председник. Нема ли још ко да шта примети на записник? (Нема) Прима ли се дакле? (Прима)

Ајдмо даље!

Прошле седнице, господо, као што вам је познато, ми смо претресали општински буџет и примили смо у начелу и у поједин стима оно што смо послали државноме савету на одобрење. Државни савет одобрио је цео буџет изузевши позицију 99 под 9 која је намењена на плате ноћних стражара и износи 156000 дин. Ја вас молим да саслушате прво тај саветски акт од речи до речи. (Секретар прочита).

По закону, господо, ми — суд вароши Београда и одбор — имамо права да изнесемо против разлоге овој одлуци, имамо права да објаснимо Државноме Савету нужност одобрења те позиције.

Ако ви, господо, и сад као и раније, мислите да овај кредит доиста треба ради одржања патроле, онда ми можемо у смислу закона учинити Државноме Савету нову представку и да га молимо да нам и тај кредит одобри.

Међу тим, надајући се да ће те се и ви сагласити на давање против примедаба Савету, пошто сте ономад једногласно одобрили овај кредит, ценећи важност поуздане ноћне страже за личну и имовну безбедност грађана, — ја сам израдио један одговор за Државни Савет и молим вас да га саслушате. (Секретар прочита.

Мијаило Павловић. Може човек само јако жалити: да из Државног Савета овака и овима подобна решења могу да потекну. Још једанпут велим, да само може човек да жали да је Савет у Србији тако састављен да овако тесногруда решења могу из њега излазити. Ја не могу ни шта друго да кажем до то: да овде није Државном Савету диктовала ово решење она истинска тежња за штедњом општине Београдске, него нешто са свим друго. Ви то сви знате.

Ја се потпуно слажем с овим прочитаним саставом за Савет, и одобравам га. Налазим да му таки одговор и треба послати на ће мо после његове нове одлуке видети шта нам треба радити (тако је! Врло добро!

Председник. Ја бих вас још само за ово замолио. Ја сам тај одговор као што и сами опажате, саставио на брзу руку па бих вас молио да одредите г. Гргура као правника и г. Турчића књижевника, који зна добро српски језик и правила углађености, да овај одговор прегледају и да га поправе и допуне.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Књижевни оглас

Изашла је из штампе књига

ЂУРАЂ КАСТРИОТИЋ - СКЕНДЕРБЕГ

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

написао

Никола Вулић

(С једном генеалошком таблицом)

Цена 1 динар

Књига је ова награђена од општине београдске првом видовданском наградом од 1892. г. према оцени академског савета Вел. Школе као ваљана и корисна књига.

Прештампана је из подлистка „Београдских општинских новина“ о трошку општине београдске.

Изашла је нова књига

ОД СРЦА — СРЦУ

пише **Јан. М. Веселиновић**

Илустровао С. Никшић-Лала

СА ПЕТ СЛИКА И ИЛУСТР. КОРИЦАМА

Добричине — Пађеник — Робијашица — Пустињик — Божићна радост

Цена 1 и по дин. на 5 књига једна бесплатно

Место новаца могу се послати м марке. Књиге шаљемо поштом о нашем трошку.

БЕОГРАД **Књижара В. Валожића**

НАРЕДБА

Старајући се о интересима општине београдске и о тачном прикупљању њених прихода законом и од надлежне власти одобрених, Суд општ. вар. Београда на основу решења Државног Савета од 24. Октобра 1892. год. Бр. 3438 члана 40. зак. о општинама и решења одбора општинског од 12. Маја 1890. год. АБр. 839, и 11. Јуна 1892. год. АБр. 7537, а у свези с наредбом Управе вар. Београда од 10. Новембра 1892. год. Бр. 19.975.

наређује

Да сваки онај који према поменутој наредби Управе вар. Београда од исте добије дозволу за давање балова, концерата и других забава, буде дужан с том дозволом пријавити се општинском Суду и њему положити ниже означену таксу, која је установљена у корист сиротиње београдске и народног позоришта.

Ако који од сопственика или закупца локала где се дају јавне забаве, допусти, да у његовом локалу какво страно лице даје претставе и друго томе подобно а не увери се да је дотично лице поред дозволе добијене од управе вароши Београда и општини таксу платило, биће он одговоран општини за неплаћену таксу.

ТАКСЕ

за јавне забаве у општини београдској

I.

а, За свирање муз. оркестра по кафанама, баштама и т. д. од концерта до . . . . . 8 д.
б, За свирање са певањем вештака од 1 концерта 5 д.
в, За свирање женског (оркестра) дамен-капеле 20 д

II.

а, За игрању у локалу I-ог реда . . . . . 15 д.
За игрању у локалу II-ог реда . . . . . 10 д
в, За игрању у локалу III ег рода . . . . 5 д.

III.

а, За панораму на дан . . . . . 5—10 д.
б, За разне претаве и показивање вештина, дневно . . . . . 10—50 д.
в, За менажерије и музеуме . . . . . 5—15 д.
г, Циркус од претставе . . . . . 10—20 д.
д, За забаве „Тинги-Танги“ т. ј. (певање, свирање и представљање) од вечера . . . 50 д.

IV.

За друге врете забава које овде нису предвиђене решаваће општински Суд засебно.

V.

Сем овога наплаћиваће се још половина од гореозначене таксе у корист краљ. српског народног позоришта.

Од суда општине вар. Београда 14. Новембра 1892. год. АБр. 11331. у Београду.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ

I. ДИМНИЧАРСТВО:

а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0·20 д.
б) За неузидан шпорхерд . . . . . 0·20 д.
в) За узидан „ . . . . . 0·40 д.
г) За велики узидан шпорхерд у гостионици 0·50 д.
д) За чишћење димњака од два спрата . . . 0·20 д.
ђ) За чишћење простог димњака . . . . . 0·10 д.
е) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са пећима . . . . . 0·10 д.
ж) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са више пећима . . . . . 0·20 д.
з) За паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0·75 д.

II. ПРАЖЊЕЊЕ ПОМИЈАРА И НУЖНИКА:

а) Од кубног метра . . . . . 10·00 д.
б) Од акова . . . . . 0·50 д.

III. ПСЕТАРИНА:

а) Марка за пашче за годину дана . . . . 3·00 д.
б) Обнављање изгубљене марке стаје . . . . 1·00 д.

IV. ГРОБАРИНА

а) Гроб за децу . . . . . 7·00 д.
б) Гроб за одрасле . . . . . 12·00 д
в, Мала гробница . . . . . 555·52 д.
г, Велика гробница III реда . . . . . 998·39 д.
д, Велика гробница II реда . . . . . 1099·32 д.
е, Велика гробница I реда . . . . . 1684·57 д.

V. МРТВАЧКА КОЛА:

а, Мртвачка кола стара са 2 коња . . . . 12·90 д
б, Мртвачка кола са анђелима са два коња . 24·90 д
в, Мртвачка кола нова са 2 коња . . . . . 36·90 д.
г, Мртвачка кола нова са 4 коња . . . . . 72·90 д.

ТАКСЕ

ЗА ИЗНОШЕЊЕ ЂУБРЕТА

За квартове: Савамалски, Теразијски, Врачарски и Варошки.

1. Од собе и кухиње или мањег дућана са собом . . . . . 0·25 п. д.
2. Од две или три собе, са кухињом или већег дућана са магазом . . . . . 0·70 п. д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1·50 п. д.

За квартове: Дорћолски и Палилулски.

1. Од собе и кухиње, или мањег дућана са собом . . . . . 0·20 п. д.
2. Од две или три собе са кухињом или већег дућана са магазом . . . 0·60 п. д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1 дин.

Од суда општине београдске 28 Августа 1892. год. АБр. 9449.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА

Власник Општина Београдска — Штампарија Петра Турчића, Обилић. венац бр. 14 — Уредник Урош Кузмановић

БРОЈ 11. ГОД. XI.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
на пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

НЕДЕЉА 14. МАРТА 1893.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 ДИН. П*РА ОД ВРСТЕ
Претплату ваља слати упутницом на општински суд
а све кореспонденције на уредника
Рукописи не враћају се
Неплаћена писма не примају се

ОБЈАВА

Суд општине београдске објављује грађанству вар. Београда, да је одбор општински у седници својој од 16. Јануара 1893. год. решио, *да се прирез општине београдске од двадесет осам од сто* (28%) од непосредне порезе, установљен решењем одбора од 30. Марта 1892. год. АБр. 6219, — од првог Јануара 1893. год. *укине.*

Према овоме грађани београдски немају ништа плаћати на име општинскога приреза од 1. Јануара 1893. год.

Од суда општине вар. Београда 18. фебруара 1893. год. АБр. 348.

ОБЗНАНА

Дешавало се и деље се, да сопственици кућа, које су са новим београдским водоводом спојене, а нарочито инсталатери, при инсталисању водовода у појединим зградама, и пре него се инсталација подвргне проби, отворе општинску славину, која се поред водомера налази, и воду употребљавају.

Овакав рад сопственика кућа и инсталатера противан је члану 1. правилника за инталисање водовода по кућама јер и тај део водовода све до места на којем је постројен водомер закључно, својина је општине. Одржавање и руковање са њим само и искључиво врши управа водовода.

Овакав рад инсталатера противан је и чл. 3. поменутог правилника, јер инсталатери су управо дужни, да воде озбиљног рачуна, да при свом раду ни најмање квара водомеру и његовим саставним деловима ма у ком погледу не учине.

Отварање славине општинске пре извршене пробе инсталације и на тај начин употреба воде, носи собом озбиљне последице по сопственика куће, јер не заштићен од могуће поплаве услед непробаних цеви, те и управа водовода у њиховом интересу, а с погледом на чл. 1. и 3. правилника за инсталисање водовода, узимање од сада строго такав рад у оцену, сматра ће га као одвајање воде пред водомером, па сопственику куће забраниће употребу воде а сем тога подврћи и казни по § 326 кривичног закона како сопственика тако и инсталатера.

Бр. 420
12. фебруара 1893.
Београд

Управа водовода

ОБЈАВА

Ради осигурања за калдрмисање у вароши Панчеву у год. 1893. нужног материјала, тако исто и ради осигурања посла око одкопавања, држаће се *24. марта (5. априла) о г. пре подне у 10 сахати у малој варошкој дворани* минуендо лицитација.

Нуждан је следећи материјал: 76,200 комада тесана камена ($^{18}/_{18}$ см. коцке), 61,400 комади тесана камена (полукоцке), 1110 м³. обичног камена и 2894 м³ песка; посла око откопавања има 2536. 31 м³.

Рефлектовати се може укупно на ли-ферованје материјала и на посао око откопавања, а може се и посебно.

Лицитанти имају пре почетка лицитације 5% од изкличне цене у име жеобине да положе, коју своту подузетник до на 10% јамчевине има одмах да допуни.

Примају се и по пропису састављене, са биљегам од 50 новч. и 10% јамчевине снабдевене писмене понуде, које се до 23. марта (4 априла) о. г. по подне 5 сати овоме магистрату поднети имају. Оферент мора у свом оферту изрично да изјави, да се лицитационим условима у сваком погледу подвргава.

Закашњено поднешене или са прописаном јамчевином неснабдевене понуде, тако исто и телеграфичне а и оне понуде, у којима таковиx услова и израза има, који сумњу побудити могу — неће се узети у обзир.

Опширнији лицитациони услови, нацрти и предрачун могу се за времена званични часова у муниципалном мерничком звању прегледати.

У Панчеву 25. фебруара (9. марта) 1893. године. 2611|1893.

Адолф пл. Матановић
велики бележник з. градоначеоника

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

7. ВАНРЕДНИ САСТАНАК

2. марта 1893. год.

Председавао заступник председника члан суда г. Михаило Јовановић од одборника били г. г. Др. Ж. Петровић, Наум Младеновић, Вучко Ц. Илић, Ст. Ћурчић, Илија С. Рајковић, Спасоје Стевановић, С. Ђ. Јорговић, М. Јовичић, Трифун Ђорђевић, Гргур Миловановић, Сима Р. Обрадовић, Јосиф Б. Хајим, Јовица Барловац, Андра Ђорђевић, Нав. С. Цветковић, Милош Ј. Х. Динић, Дим. Милојевић, Јован Ристић, Васа Николић, Н. Спасић, Михаило Михаиловић, Драг. М. Настић, Глиша Стојановић, Стеван Ивковић Пера М. Михајловић, Сима Николић, Петар Радовановић, Милија Јаковљевић

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 20. фебруара 1893. год. и примљен је без измена.

II.

По прочитању акта истражног судије за вар. Београд, АБр. 1299, 1218, 1261, акта кварта теразијског управе вар. Београда, АБр. 1206, акт управе вар. Београда АБр. 1237, којим се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица одбор је изјавио, да је Борисав Мицовић доброг владања а да му је његово имовно стање непознато; да су му непознати Никола Митровић трг. помоћник, Кат[illegible] — Даринка Јовановић циганка, Давид Бенаројо, келнер, Катица Молнар служавка.

III;

По прочитању молбе Јелене Јанковић овд. С.№ 3253 којом тражи уверење о свом сиротном стању, одбор је изјавио, мишљење, да се молитељци може дати тражено уверење.

IV.

По прочитању молбе Андре Јаковљевића практиканта општине београдске АБр: 1384, којом моли тромесечно одсуство ради лечења и да му се плата за то време изда унапред. Одбор је решио, да се молиоцу Андри Јаковљевићу да тромесечно одсуство ради лечења, које ће се рачунати од 15. Марта ове године с тим, да му се плата за ово време изда у напред.

V.

По прочитању молбе Живка Леоновића АБр: 1307, одбор је решио, да се Живко Леоновић ослободи дужности присутничке, а на његово место изабрао Хајима С. Којена трговца овд.

VI.

Председништво износи одбору на решење ствар о калдрмисању београдских улица коцкастим каменом што је уступљено на израду Перишону и комп. предузимачима.

По прочитању извештаја грађевинског одељења АБр: 1041 и предлога суда општинског АБр: 1310 — одбор је одлучио, да се уговор закључен, између општине београдске и Перишона и Комп, о калдрмисању улица коцкастим

каменом достави свима одборницима у препису, а да међу тим одборско повереништво проучи ову ствар и поднесе одбору свој извештај на решење.

За повереснике изабрати су г. г. Драгутин Петровић, Тихомир Марковић, Јеврем Андоновић, Спасоје Стевановић, Светолик Поповић, Димитрије Милојевић и Јовица Барловац, од којих могу петорица пуноважно радити.

Општински правозаступник и инжињер да се стави овом повереништву на расположење.

VII.

Поводом питања о каддрмисању београдских улица — председништво износи Одбору на решење предлог граћ. оделења о установљењу грађевинског одбора који би имао да руководи и надзирава сва грађевинска предузећа и радове.

По прочитању тога предлога АБр: 1040. одбор је одлучио, да се о овом предлогу у идућој седници решава.

VIII.

Председништво извештава одбор да су стигли рокови општинским плаћањима и да би општина могла својим обвезама на време одговорити предлаже да одбор реши да се општина београдска привремено задужи код Народне Банке Краљевине Србије још са 200.000 динара. По саслушању овога одбор је одлучио, да се решење по овој ствари одложи док суд општински не поднесе одбору тачан извештај о томе: Који се издаци овом позајмицом имају покрити и како би се ова позајмица Народној Банци вратила.

IX.

На предлог г. г. Спасоја Стефановића и Глише Стојанвића а уз допуну г. Стевана Ћурчића одборника одбор је решио, да нарочито одборско повереништво прегледа и проучи установу општинске трошарине и њену организацију, па да поднесе одбору о томе извештај. Тим извештајем да обухвати питање неби ли по општинске интересе боље било да се општинска трошарина да под закуп.

Овоме повереништву да су чланови: г. г. Стеван Ћурчић, Вучко Илић, Михаило Михаиловић, Илија С. Рајковић, и Стеван Ивковић одборници од којих могу троица пуноважно радити.

X.

Председништво извештава одбор да је се на расписан стечај од 5. фебруара 1893. године АБр. 614. којим се тражила зграда за смештај граћ. оделења и управе водовода, — пријавило више сопственика зграда са понудом, и предлаже да се одреди повереништво, које ће ове зграде прегледати и једну за означену цељ изабрати,

По саслушању овога одбор је изабрро г. г. Јовицу Барловца, Симу Р. Обрадовића одборнике и Т. Селесковића управ. инж. оделења да понуђене зграде прегледају и о томе поднесу одбору извештај

САСТАНАК
ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

(по стенограф. брлешкама)

Држан 22. Јануара 1893. године

Почетак у 5 часа по подне

(наставак)

Мијаило Павловић. Одговор је чисто и јасно написан а углађен је да лепше и не треба да буде.

Председник. Ја сам се наравно уздржавао од сваког јачег, оштријег израза (чује се: да се ништа не мења; добро је!)

Дим. Милојевић. Ја бих се придружио мишљењу председника да се овај одговор да на прочитање и исправку — ако би било потребе, г. г. Гргуру и Ћурчићу јер је врло лако могуће да ће Државни Савет, из партиске изопачености, хтети опет да прави што шта, што би нас могло покренути да целу ствар штампамо у новинама те са тога би ваљало да је одговор толико потпун и јасан да се из њега види јасно: да је Државни Савет ово спорио из партиске тесногрудости а не из воље да штити интересе општинске.

Мијаило Павловић. Кад иде један акт Државном Савету, он мора бити написан ућудно, како је написан, а не сме садржавати изразе као што је „партиска тесногрудост“ и т. д.

Председник. Молим вас господо да задовољимо г. Милојевића. Ево ту су г. г. Гргур и Ћурчић, па нека кажу има ли изражаја у противразлозима, који би претерани били.

Стеван Ћурчић. Ми налазимо да је добро написано и да може тако отићи без измене. (Усваја се).

Сад долази на ред да се одреде лица која ће бити присутници код истражног судије. Ја сам саставио списак по кварговима. Чујте (секретар прочита). Прима ли одбор! (Прима).

—

Сад долази на ред бирање школског одбора по предлогу председника школског одбора. Чујте то писмо! (Секретар прочита) До сад су била ова лица (секретар прочита чује се: нек остану иста).

Усваја ли одбор да остану иста? (Усваја).

—

По писму Главне Контроле има да се изберу два лица за преглед општинских рачуна. Пре је био општин. чиновник Добросављевић. Но тај је одпуштен, и сад треба другог изабрати, а други је био г. Коста Јанковић и он је ту, па нека и даље остане (усваја се). Да ли да ја одредим једног од чиновника. (Врло добро. Усваја се).

Мијаило Мијајловић. Кад дође ред на преглед рачуна цркве Св. Марка, ту треба одредити стручне људе, који ће свему у траг ући, јер нигде нема већих злоупотреба као што тамо има. То је црква богата и ја знам ово отуда што сам био благајник црквени, код мене је била контрола пре месец дана, али није нашла неисправности. Црквени рачуни по свима црквама такви су да ни најстручнији рачуноиспитач не може да ухвати право стање. За то молим да се изберу људи који ће не само бити вредни, но који ће и разумели те њихове рачуне по свима гранама.

Председник. Пардон. Ја сам превидио, овде има да бирамо два члана да прегледају рачуне суцке, јер су двојица од изабраних дали оставке, а остао је само г. Козлић. Ја мислим да узмемо г. Перу Љубишића и г. Милисава Миловановића пензионера па и њима по 8 динара да буде дневница. (Усваја се.)

—

Чујте уверења која се траже. (Секратар прочита).

—

Сад имамо на реду лицитацију за набавку мекиња за општинске волове (секретар прочита).

Пера Тодоровић. Толика велика сума је сувишна. Ја имам оца трговца и знам да нигде нема, да се говеда редовно хране искључно само мекињама већ се два три пут недељно накрме, а иначе хране се самом травом и другом храном према добу године. Овде има трговаца па и они то знају (чује се није много).

Председник. Одобрава ли одбор лицитацију. (Чује се: да се држи друга усмена) Добро, онда ће се држати друга лицитација.

ЦАР СИМЕОН-СИНИША
НЕМАЊИЋ
ПАЛЕОЛОГ

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

НАПИСАО
РАДОСЛАВ АГАТОНОВИЋ

(*Са једном земљописном картом*)

(НАГРАДИЛА ОПШТИНА БЕОГРАДСКА ДРУГОМ ВИДОВДАНСКОМ НАГРАДОМ)

МОТО:

„Praecipuum munus annalium reor, ne virtutes sileantur, utque pravis dictis factisque ex posteritate et infamia metus sit.“
Tacit., Ann. lib. III., cap. 65

II.

Рођење Синишино; — Последице његовога рођења; — Где је живео и васпитавао се Синиша после смрти свога оца до 1347.? — Даље последице његова живљења.

(НАСТАВАК)

До скора се није знало име тој првој жени Дечанскога. Тек године 1891. г. Новаковић пронашао је у једној беговској кући у Цариграду једну стару повељу цара Душана, којом он даје манастиру *Бањском* нека села у баштину: „ако чедо послушно госпожди и матери царства ми благочестивој кралици кира *Теодорѣ*, и за благословленим ради и помена и.. и т. д.“[1]), одакле се очито види, да је у том манастиру гроб „Кира Теодоре“. и да је Душанова матери, — доцније ћемо видети да је Душан првенац Дечанскога, — име *Теодора*.

Али зна се, да се краљ Дечански женио више пута; с тога сад настаје питање: колико је времена Стефан живео у браку са првом женом — Теодором.? Да видимо.

На три године после свог венчања са, Теодором године 1310. Стеван, због познатих нам узрока, побуни се противу свог оца. Али као што знамо, не успевши у својој намери, он буде ослепљен и послан у Цариград у заточење тасту Милутинову, цару Андронику.[2]) Ослепљени Стефан провео је у заточењу у Цариграду *седам* година. Можда би још и више тамо остао, да испашта горке муке, да 1317. год. не умре таштa Милутинова, царица Ирина, она, која је највише радила, да на престо српски, после Милутина, седне који од њених синова, или да Милутин завлада и цариградским престолом. Тада Милутин посла краљику Симониду у Цариград, на погреб њене матере. Симонида се задржи тамо дуже време, и показиваше знаке, да би се нерадо вратила своме мужу. То наљути Милутина, и он, преко свога посланика, затражи од цара Андроника, да му жену одмах натраг пошље. Стефан употреби ту прилику, кад је тај Милутинов посланик долазио у Цариград, и преко њега изради, те се ондашњи архимандрит светогорски Данило, заузме код архиепископа *Никодима*, који умоли краља те овај опрости кривицу своме сину, и допусти му повратак у Србију. 1317. године Стефан се, дакле, поврати у своју домовину[3]). Данило, бележећи у своме летопису тај догађај, из-

[1]) Споменик срп. краљ. акад. IX. стр. 6.

[2]) Срећк. Ист. Срба, II. 221. — Љ. Ковачевића и Љ. Јов. „Истор. срп. нар.“ II. 111.

[3]) Срећк. Истор. Срба II. 252—3; Љ. Ковачевића и Љ. Јов. Ист. срп. нар. II, 123. — По *Григорију Цамблаку*: „Цар Андроник посла у Србију игумана манастира паикраторског, да од свога зета Милутина заиште помоћ против Турчина. Тај игуман помири краља са прогнаним сином. (Оцена starih izvora, — Packi. 172), као да ту ни Данило, ни архиепископ Никодим нису имали никаква удела, него само овај Грк! Али ми сумњамо у толику болећивост и наклоност срца Андроникова према мукама Стефановим...

Сад долази питање о школској згради на Енглезовцу. Чујте извештај. (Секретар прочита).

Милија Јаковљевић. Има и једна понуда од Панте Живковића. Молим да се и она прочита (секретар прочита). Он није казао, да ли даје и фуруну. Ако би то дао укупно и преправио могло би бити за два разреда.

Стеван Јорговић. Он има две куће овде. Ту је и фуруна. Лекар каже да је шкодљиво за децу, где има фуруне за печење хлеба. Тражи 140 динара а може да послужи за два разреда.

Димитрије Милојевић. Нека комисија поново оде и споразуме се са Пантом и да нам у идућој седници реферише.

Милија Јаковљевић. Пошто је комисија један, пут била не треба опет да иде него нека га г. председник позове и саслуша о свему.

Председник. Ова ствар не трпи одлагањанего да овластимо комисију. Немојте мене овлашћивати, јер немам кад.

Мијаило Павловић. Ја сам сазнао да је Панта купио све те зграде за хиљаду дуката. Може бити да и више вреде, али опет кад све то Панта да општини за 140 динара месечно то је доста.

Председник. Ако Панта хоће да уступи сву просторију и оправи о свом трошку онда комисија нека се упусти у погодбу до 150 динара месечно и ако пристане нек и уговор закључи. Незаборавите да ове цифре нема у буџету, но се мора плаћати из партије за непредвиђене трошкове.

Јовица Барловац. Онда нека комисија сврши тај посо и нека гледа добру зграду, јер за нашу децу не можемо узети шта било.

Председник. Није овде реч, господо, о поверењу или неповерењу; на против ја са свим верујем да ће комисија извршити своју дужност савесно. Но ја чиним и вас и њу пажљивим на то, да по буџету немамо кредита за плаћање ове кирије, него ће она морати да се плати из партије на непредвиђене трошкове, а та је тако незнатна да добро ваља да водимо рачуна о свакој пари коју дајемо.

Милија Јаковљевић. Хоће ли комисија узети овај стан за годину, две или три године под кирију.

Председник. За 2 године. У комисију да уђу г: Милија Јаковљевић и г. Пера Тодоровић и да цена највећа буде до 150 дин. на месец. Прима ли се! (Прима).

Изволте чути даље:

Секретар чита извешће комисијско о опра вци овд. барјак џамије и набавци потреба за оду. (Чује се: да се исплати!)

Стеван Турчић. Овде имамо пред собом један акт честитих наших грађана, ваљаних Срба и великих патриота, којим предлажу, да одобримо овај издатак на оправку и уређење џамије овдашње. Како тај издатак има да се учини на џамију, у коју, поред наших суграђана који овде бораве, долазе и многи Босанци и Херцеговци, који пролазе за Цариград и враћају се натраг, то га ми треба да учинимо с драге воље те да и овом приликом покажемо, да престоница Србије није никако неосетљива према мухамеданској вери у којој има тако много наше браће и да она гаје идеју велико српску и стоји на челу мисли уједињења Српства. Ја мислим да прихватимо овај предлог оберучке и да покажемо да смо достојни представници престонице српске, која стоји на челу свију српских вароши колико их год има у Србији и у осталим српским земљама. (Одобрава се једногласно).

Председник. Одобравате ли ово из ванредног прихода? (Одобрава се).

Ја бих вас молио да овластите суд општински, да све оне суме по позицијама на којима би ес уштедило као нпр. код чиновничких плата итд, пренесемо у приход партије на непредвиђене ванредне потребе. (Прима се).

Сад долази избор благајника. Ви сте ономад у седници овластили ме да одредим једну ужу комисију од одборника која ће да процени све молбе поднесене услед нашег огласа у новинама да тражимо благајника. Као што вам је познато, пријавило се више лица и одбор је расматрао и молбе и уверења и понуђену кауцију и — све. Чујте његов извештај. (Секретар прочита). Као што видите било је 11 молаба и од тих једногласно је изабран и предлаже се на потврду за благајника г. Мијаило Стевановић, благајник управе вароши Београда у пензији,

Михајло Павловић. Част и поштовање тој личности коју ужи одбор предлаже, ја немам ништа против ње али би молио одбор, да са извесних разлога која ћу поменути има стрпљења саслушати ме неколико минута.

Међу осталим који су се пријавили за ово благајничко место, чуо сам да је и Мијаило Крстић То је, господо, Мијаило Крстић који је 20 година био благајник у овој општини, који је служио онда кад је општина сама купила данак и он је увек имао исправне како рачуне тако и касу. Са тога ја држим да не би одбор погрешио да једноме таквом раднику, који је 20 година општини на услузи био, и који нема од државе никакве своје пензије, — да службу. Тиме би одбор показао колико је племенит и колико уме да цени савесни рад у служби општинској. Све што је потребно, па и гаранције које се траже он нуди, па и с те стране нема се шта да примети

Милија Јаковљевић. Ја мислим да би требало да се прочитају све молбе како би ми могли да ценимо и друга пријављена лица, а не само једно.

Дим. Милојевић. Господо, одбор је изабрао петоро њих који су имали да прегледе и оцене молбе свију тих пријављених лица и да реферише који је од њих најподеснији за ово место. Ми смо то учинили и предлажемо вам г. Мијаила Стевановића Према вашој жељи: да се сад у одбору све то решава, излишно је било одређивати ужи одбор него изнети ствар овде па да говоримо 4 дана! Но пошто смо ми добили поверење одборово, ја мислим да треба одбити захтев о читању свих молаба:

Јован Ристић. И ја се слажем с Милојевићем кад смо одредили ужи одбор ми треба и да му верујемо.

Стеван Турчић. Ја веома ценим разлоге, које је изнео г. Мијаило Павловић и заиста то његово поштовање према раду и заслугама бив. благајника општинског г. Крстића, то је похвале достојно. Но ја као члан повереништва могу вам рећи: да смо доиста свестрано процењивали квалификације свих 11 лица, која су се била пријавила за место благајника, и да смо нашли да се пријавило неколико у истини ваљаних. Међутим је и г. Крстић веома одличан компетент. Но после дугог размишљања и саветовања ми смо дошли до закључка, да општина мора имати млађу и окретнију снагу, а каква је снага г. Стовановић, ја ћу вам прочита један акт министарства финансија под Бр. 320 од ове године. (Чита).

Господо, кад смо све молбе прочитали па дошли на ову Мијаилову, ми смо видели да је он млад човек, да је потпуно спреман да врши дужност благајника и да има потребну кауцију па смо га једногласно изабрали као човека најспособнијег. Зато вас молим, кад сте нам већ поклонили ваше поверење, да нам и предлог усвојите.

Председник. Усвајате ли, господо, предлог ових 5 повереника из одбора? (Усвајамо).

Сад имамо да изберемо правозаступника за београдску општину. То је право одборово. Правозаступника морамо имати и због тога, што је регулациони фонд прешао у општинске руке.

Пријавили су се: г Тома Марковић, г. Димитрије Тадић г. Др Гођевац, г. Милан Марковић и г. Сандић. Више нема никог.

Трифун Ђорђевић М је је мишљење да се прими г. Гођевац.

Андра Ђорђевић. Је ли то адвокат са сталном платом. (Јесте) Онда ја мислим да ни један

међу осталога вели: „и приходитъ къ родителю своимоу съ сыномъ своимъ Доушаномъ и съ нѣкоторою малою чедию своихъ“.[1] Из овога би се одмах могло поставити питање: да ли је међу оних: „нѣкоторою малою чедию“ било и жене Стефанове, Теодоре, коју Данило не спомиње ту, и ако именује изреком сина Душана? Узимајући на ум, да је овај летописац морао бити савременником овог догађаја, а можда и посматрач дирљивог призора измирења оца са сином, могло би се из тога, што Данило не спомиње „подружије“ Стефаново, извести: да ње тада није ни било у свити Стефановој. Али није тако било. Ма да Данило не бележи тачно и повратак Теодоре, ипак се данас поуздано зна, да се она тада вратила у Србију, заједно са својим мужем. У поменутој хрисовуљи цара Душана манастиру Бањском, Душан, ређајући која села даје у баштину томе манастиру, вели најзад: „И сиѧ вса приложитъ въ поменъ господжди и матери царства ми кира Теодорѣ, имъ же ней буди вѣчнаѧ паметъ, амиѣ.“ А из овога се даје закључити: да је „кира“ *Теодора умрла у Србији, по повратку своме из Цариграда, и да је њено тело сахрањено у том манастиру Бањском.* Јер, зашто би ако тако не би стајало, Душан давао баш том манастиру оне баштине „въ поменъ господжди и матери царства“ му? Питање је само: кад је умрла краљица Теодора? Г. Новаковић се потрудио, да нам изнађе и годину њене смрти. По њему, „смрт мајке Душанове догодила се од прилике у току прве године краљевања Ст. Дечанскога, 1321., или у почетку 1322. год.“[2] Кад се сравни година њена венчања за Стефана, и година њене смрти, види се, да брак њихов није био дужи од *петнаест* лета.

Краљ Ст. Дечански није дуго могао остати удовцем. Дошавши на престо свога оца после његове смрти, Дечански је имао да издржи не малу борбу са претендентима о српски престо, са своја два брата: Владиславом и Константином. С тога се он за читава два месеца, од кад је формално узео у своје руке скиптар свога оца, није могао венчати за краља. Ну срећно савладавши оба своја супарника, Стефан сврши и тај чин 6. јануара 1321. год. на Богојављење. Ну док је он водио борбу са својом браћом, на југо-западном крају своје краљевине изгуби *драчку* област, којом завлада тарентински кнез *Филип.* Стефан је савладавши све препреке, које су му сметале, да на престо очев дође, покушао, да мирним начином врати изгубљену област. То је мислио постићи женидбом. Он запроси руку *Бланке,* кћери Филипове, надајући се, да ће таким начином не само повратити изгубљене земље, већ да ће и на западу стећи чврста пријатеља против Византије[3]. То је било одмах у почетку 1323. године[4], Али све до 4. августа исте године, та ствар није била свршена; јер тада Дубровчани одлучују у већу, да пошљу посланике у Апулију: „да расправе и у ред доведу ту несвршену женидбу.“ Види се дакле да је преговарање о тој женидби ишло доста споро и тешко. Узрок томе поглавито лежаше у томе, што краљ Дечански није могао на тај начин да поврати драчку област[5]; а можда и у томе, „што је Стефан био слеп и стар“[6]

(наставиће се)

[1] „Животи“ — 169. ит.д.

[2] Споменик срп. краљ. акад, IX. стр. 5.

[1] Caroli du Fresne, domini du Cange — „Fam. dalmatinae“, § LIX. p 59.—60.

[2] Споменик IX. стр. 4.

[3] Љ. Ковачевић и Љ. Јов Истор. Срба II. 116.

[4] Срећковића Истор. Срба, II. 279.

не може да буде примљен док се не одрече адвокатуре. С тога треба с оним кога примимо условити и ово да напусти адвокатуру приватну.

Димитрије Милојевић. Па кад би тако било, то би таки исти случај требао да буде са адвокатом код Задруге и код Народне Банке. С тога ја сумњам да се то тако разуме као што каже г. Андра. Општина има толико посла, да јој не треба сталан адвокат као чиновник, него му извесну суму плаћа годишње за случај спорова које буде с ким имала, а међу тим да он може и свој посао радити.

Андра Ђорђевић. Ја мислим да се распише стечај па се може пријавити који од пензионованих способних судија који ће боље но адвокат радити. Овако како је сад уређено ја непримам и не дам да се против закона ради. Мој је предлог да општина стави и услов да не може бити адвокат, јер такав који је сталан може по потреби и друге послове радити.

Пера Тодоровић. Држим, да међу нама нема ни једног који би хтео што против закона. Па ипак сам ја за то да се адвокату даде стална плата и ако ни мени није свеједно да ли ће учинити што против закона. Ево како ја сматрам ову ствар. Има закона, да адвокат не може бити под сталну плату код никаквог друштва; па ипак је то ушло у праксу. Н. пр. једна фирма узме адвоката и плаћа му годишње хиљаду динара да јој врши све послове са властима. Држим, да господа адвокати који практикују имају врло много оваких кућа овде и на страни, као што то имају и лекари, дакле према послу и величини рада одређује му се и награда. Тако исто и ми можемо према послу одредити награду јер и општина се овде појављује као приватна личност.

Држим да и адвокати знају ту одредбу закона и нико од њих не замишља да изиграва закон, него су сви то узели с те стране као с привтнима што раде. И ја тако сматрам ово а не као гажење закона.

(свршиће се)

Књижевни оглас

Изашла је из штампе књига

ЂУРАЂ КАСТРИОТИЋ - СКЕНДЕРБЕГ

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

написао

Никола Вулић

(С једном генеалошком таблицом)

Цена 1 динар

Књига је ова награђена од општине београдске првом видовданском наградом од 1892. г. према оцени академиског савета Вел. Школе као ваљана и корисна књига.

Прештампана је из подлистка „Београдских општинских новина“ о трошку општине београдске.

ПОПЛАВА

НОВЕЛА **Емила Золе**

Цена 30 п. д.

Ни једноме писцу није пошло за руком, да тако верно опише поплаву, као што је то учинио Емил Зола у овој својој новелици. Читајући је, вама се чини као да чујете брујање и хуку таласа, као да видите страховиту бујицу, како руши и носи све на што наиђе и вама се и нехотице отима из груди узвик: „Страшан си Боже у гневу свом!“

Ова књига може се добити у књижарници

Д. М. Ђорића у Београду

и у осталим добро уређеним књижарницама

Изашла је нова књига

ОД СРЦА – СРЦУ

ПИШЕ **Јан. М. Веселиновић**

Илустровао С. Никшић-Дада

СА ПЕТ СЛИКА И ИЛУСТР. КОРИЦАМА

Добричине — Пађеник — Робијашица — Пустињик — Божићна радост

Цена 1 и по дин. на 5 књига једна бесплатно

Место новаца могу се послати м марке. Књиге шаљемо поштом о нашем трошку.

БЕОГРАД **Књижара В. Валожића**

НАРЕДБА

Старајући се о интересима општине београдске и о тачном прикупљању њених прихода законом и од надлежне власти одобрених, Суд општ. вар. Београда на основу решења Државног Савета од 24. Октобра 1892. год. Бр. 3438, члана 40. зак. о општинама и решења одбора општинског од 12. Маја 1890. год. АБр. 839, и 11. Јуна 1892. год. АБр. 7537, а у свези с наредбом Управе вар. Београда од 10. Новембра 1892. год. Бр. 19.975.

наређује

Да сваки онај који према поменутој наредби Управе вар. Београда од исте добије дозволу за давање балова, концерата и других забава, буде дужан с том дозволом пријавити се општинском Суду и њему положити ниже означену таксу, која је установљена у корист сиротиње београдске и народног позоришта.

Ако који од сопственика или закупца локала где се дају јавне забаве, допусти, да у његовом локалу какво страно лице даје претставе и друго томе подобно а не увери се да је дотично лице поред дозволе добијене од управе варопши Београда и општини таксу платило, биће он одговоран општини за неплаћену таксу.

ТАКСЕ

за јавне забаве у општини београдској

I.

а, За свирање муш. оркестра по кафанама, баштама и т. д. од концерта до . . . . . 3 д.
б, За свирање са певањем вештака од 1 концерта 5 д.
в, За свирање женског (оркестра) дамен-каперле 20 д

II.

а, За играчку у локалу I-ог реда . . . . . 15 д.
За играчку у локалу II-ог реда . . . . . 10 д
в, За играчку у локалу III ег рода . . . . 5 д.

III.

а, За панораму на дан . . . . . 5—10 д.
б, За разне преставе и показивање вештина, дневно . . . . . 10—50 д.
в, За менажерије и музеуме . . . . . 5—15 д.
г, Циркус од претставе . . . . . 10—20 д.
д, За забаве „Тинтл-Тантл“ т. ј. (певање, свирање и представљање) од вечера . . . 50 д.

IV.

За друге врсте забава које овде нису предвиђене решаваће општински Суд засебно.

V.

Сем овога наплаћиваће се још половина од гореозначене таксе у корист краљ. српског народног позоришта.

Од суда општине вар. Београда 14. Новембра 1892. год. АБр. 11331. у Београду.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ

I. ДИМНИЧАРСТВО:

а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0.20 д.
б) За неузидан шпорхерд . . . . . 0·20 д.
в) За узидан „ . . . . . 0·40 д
г) За велики узидан шпорхерд у гостионици 0·50 д.
д) За чишћење димњака од два спрата . . . 0·20 д.
ђ) За чишћење простог димњака . . . . 0 10 д.
е) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са пећима . . . . . 0·10 д.
ж) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са више пећима . . . . . 0·20 д.
з) За паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0·75 д.

II. ПРАЖЊЕЊЕ ПОМИЈАРА И НУЖНИКА:

а) Од кубног метра . . . . . 10·00 д.
б) Од акова . . . . . 0·50 д.

III. ПОСЕТАРИНА:

а) Марка за пашче за годину дана . . . . 3·00 д.
б) Обнављање изгубљене марке стаје . . . 1·00 д.

IV. ГРОБАРИНА

а) Гроб за децу . . . . . 7·00 д.
б) Гроб за одрасле . . . . . 12·00 д.
в, Мала гробница . . . . . 555 52 д.
г, Велика гробница III реда . . . . . 998·39 д.
д, Велика гробница II реда . . . . . 1699·32 д.
е, Велика гробница I реда . . . . . 1684·57 д.

V. МРТВАЧКА КОЛА;

а, Мртвачка кола стара са 2 коња . . . . 12·90 д.
б, Мртвачка кола са анђелима са два коња . 24 90 д.
в, Мртвачка кола нова са 2 коња . . . . . 36·90 д.
г, Мртвачка кола нова са 4 коња . . . . . 72·90 д.

ТАКСЕ

ЗА ИЗНОШЕЊЕ ЂУБРЕТА

за квартове: Савамалски, Теразијски, Врачарски и Варошки.

1. Од собе и кухиње или мањег дућана са собом . . . . . 0 25 п. д.
2. Од две или три собе, са кухињом или већег дућана са магазом . . . . . 0 70 п. д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1·50 п. д.

За квартове: Дорћолски и Палилулски.

1. Од собе и кухиње, или мањег дућана са собом . . . . . 0·20 п. д.
2. Од две или три собе са кухињом или већег дућана са магазом . . . 0·60 п. д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1 дин.

Од суда општине београдске 28 Августа 1892. год. АБр. 9449.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА

Власник Општина Београдска — Штампарија Петра Ђурчића, Обилић. венац бр. 14 — Уредник Урош Кузмановић

БРОЈ 12. ГОД. XI.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
на пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

НЕДЕЉА 21. МАРТА 1893.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 ПАРА ДИН. ОД ВРСТЕ
Претплату шаља слати унутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
Рукописи не враћају се
Неплаћена писма не примају се

ГРАЂАНИМА ГРАДА БЕОГРАДА

Народ ће српски и ове године најсвечаније прославити Српске Цвети и Шести Април — успомену на Таковски устанак и предају градова.

Српски ће се народ и ове године сетити славних Обреновића, Милоша и Михајла, и својих славних предака, који му крвљу својом извојеваше слободу.

И престоница Краљевине Србије прославиће успомену на ове дане најдостојније; грађани ће београдски, доласком на благодарење у град, манифестацијом код споменика неумрлог Михајла, украсом и осветљењем својих домова, доказати, да су достојни потомци славних предака.

Београд 20. марта 1893. год.

Председник општине београдске
П. ТАТИЋ, с. р.

СРПСКЕ ЦВЕТИ

Данас, на Светле Цвети, српски народ у Краљевини прославља велики и значајни дан свога народног и политичког васкрснућа, узвишен и благословен дан обновљења државна живота свога.

После многовечна робовања; после пет векова народне обамрлости и потпуна расула државна, на Цвети 1815. године један део српског племена, српска Шумадија поново је пренула духом, размахнула снажним мишицама својим, и у једном узвишеном и сретном напору зачедила језгро нове државе српске и рашчистила огњиште, на коме је ускоро букнуо топли и свети пламичак независности народне.

На данашњи дан, равно пре седамдесет и осам година, у сред Шумадије, у скровитом сеоцу Такову једна дружиница родољуба српских прегла је на огромно али свето дело народнога ослобођења, а добри Бог је њено прегнуће благословио и знаменита одлука таковска постала је темељ на коме је богу хвала за 78 година ево сазидана независна Краљевина српска.

Малена бројем ова дружиница родољуба таковских била је велика јунаштвом, прегаоштвом и родољубљем својим и њен је поклич убојни наскоро одјекнуо од Дрине и Увца чак до Тимока и Дунава, потресајући српске горе и дубраве а распирујући пламен јунаштва и пожртвовања у свима срцима српским....

Зелени лугови српски брзо су се напунили оружаним убојницима, песма слободе занела је душу Србинову, оштри ханџари побуњених робова брзо су се укрстили с бритким ђордама силних господара, љути челик писну, топла крв јурну, а из потока српске и душманске крви изгреја јасно сунце српске слободе да огреје надом и поуздањем цело племе српско.

С тога су српске Цвети велики и свечао дан у бурној повесници нашој; оне су благословени дан васкрса целога једног народа, оне су светли узор шта може братска слога и јуначко прегнуће и оне су најбољи учитељ наш који нам громогласно довикује „Само слога Србина спасава“.

Да, велики је наук што нам га пружа данашњи светао дан. Он нас учи да је најбоље поуздање у себе сама; оне нам казују да родољубиво, јуначко прегнуће све може; оне нам довикују: искупите се око воће свога, око државнога поглавара и пружите један другом искрену братску руку, па сте онда непобедни и достићићете све за чим се мудро кренете.

Прослављајући данашњи светао и велики дан, ми не можемо друкчије и боље угодити блаженим сенима великих предака наших, но да се угледамо на врлине њине и да будемо отаџбини оно што су јој били.

Одушевљени тим осећајима ми данас с поуздањем и с пуно најлепших нада погледамо на узвишени престо, на коме седи праунук великога таковскога војводе и из пуних груди кличемо:

Да живи наш узвишени господар Краљ Александар I!

Да живи народ српски!

ОБЗНАНА

Дешавало се и дешава се, да сопственици кућа, које су са новим београдским водоводом спојене, а нарочито инсталатери, при инсталисању водовода у појединим зградама, и пре него се инсталација подвргне проби, отворе општинску славину, која се поред водомера налази, и воду употребљавају.

Овакав рад сопственика кућа и инсталатера противан је члану 1. правилника за инталисање водовода по кућама јер и тај део водовода све до места на којем је постројен водомер закључно, својина је општине. Одржавање и руковање са њим само и искључиво врши управа водовода.

Овакав рад инсталатера противан је и чл. 3. поменутог правилника, јер инсталатери су управо дужни, да воде озбиљног рачуна, да при свом раду ни најмање квара водомеру и његовим саставним деловима ма у ком погледу не учине.

Отварање славине општинске пре извршене пробе инсталације и на тај начин употреба воде, носи собом озбиљне последице по сопственика куће, који са непробаним цевима није заштићен противу могуће поплаве.

Управа Водовода у интересу грађанства, од могуће поплаве услед непробаних цеви, те и управа водовода у њиховом интересу, а с погледом на чл. 1. и 3. правилника за инсталисање водовода, узимаће од сада строго такав рад у оцену, сматра ће га као одвајање воде пред водомером, па сопственику куће забраниће употребу воде а сем тога подврћи и казни по § 326 кривичног закона како сопственика тако и инсталатера.

Бр. 420
12. фебруара 1893.
Београд

Управа водовода

ОБЈАВА

Ради осигурања за калдрмисање у вароши Панчеву у год. 1893. нужног материјала, тако исто и ради осигурања посла око одкопавања, држаће се *24. марта (5. априла) о г. пре подне у 10 сахати у малој варошкој дворани* минуендо лицитација.

Нуждан је следећи материјал: 76,200 комада тесана камена ($^{18}/_{18}$ см. коцке), 61,400 комади тесана камена (полукоцке), 1110 м³. обичног камена и 2894 м³ песка; посла око откопавања има 2536. 31 м³.

ЦАР СИМЕОН-СИНИША НЕМАЊИЋ ПАЛЕОЛОГ

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

НАПИСАО
РАДОСЛАВ АГАТОНОВИЋ

(Са једном земљописном картом)

(НАГРАДИЛА ОПШТИНА БЕОГРАДСКА ДРУГОМ ВИДОВДАНСКОМ НАГРАДОМ)

МОТО:

„Praecipuum munus annalium reor, ne virtutes silcantur, utque pravis dictis factisque ex posteritate et infamia metus sit.“
Tacit., Ann. lib. III., cap. 65

II.

Рођење Синишино; — Последице његовога рођења; — Где је живео и васпитавао се Синиша после смрти свога оца до 1347.? — Даље последице његова живљења.

(НАСТАВАК)

Ну ни тада, а ни доцније преговори и не донесоше повољна резултата, и *брака Стефанова са Бланком није ни било.* У томе се слажу не само сви наши летописи, већ и већина наших и страних историка, који су ово доба српске историје описивали. Колико је нама познато, једини Т. Флорински, — да и не спомињемо нашега Рајића, који о другом браку Дечанскога из основа погрешно говори,[1]) — ослањајући се на неке досле неиздане рукописе Дубровчанина *Растића*, и на неке забелешке у „Mon Ragusina“[2]), вели у својој књизи: „Южн Славяне и Византія ко второй четверти XIV. вѣка,“ II. 47, ово: „За тѣмъ (т. ј. пошто је Стеван Дечански савладао оба претендента на српски престо) слѣдовалъ два новые брака самого Owроша: съ Бланкою, дочерью Филиппа Тарентскаго, Герцога Ахайскаго и (по смерти этой второй женьі) съ Маріею дочерью Болгарскаго намѣстника — Палеологовскаго Іоана Палеолога“, па се чак чуди и Енгелу и Мајкову, што они поричу тај брак, Ми смо видели горе, да су само преговори о том браку вођени, а да се није дошло до ресултата, тј. да из поменутих узрока Стефан се није оженио Бланком. С тога се више нећемо ни трудити, да новим доказима побијамо речи г. Флоринскога, који по горњим изворима хоће из вођених преговора само око тога брака, да закључи, да је друга жена Ст. Дечанскога била Бланка.

Не могући наћи пријатеља на западу, Стефан је сада био принуђен, да се поново окрене к Византији, не би ли успео, да са те стране буде на миру, тим пре, што су Грци, намирисавши његове намере, да се спријатељи са западом противу Византије, завадили га били са зетом и васалом његовим, видинским Михаилом.[1]) У тој намери, Стефан, измиривши се са зетом својим, похита, да са царем Андроником старијим веже пријатељство. С тога посла у Цариград свога посланика хумскога владику Данила, који тамо „сѣкрыи вѣсь хотѣнїа срьдьцоѣ его“[2]) — т. ј. додаје г. Срећковић, „испроси за краља свога кћер Јована Палеолога (синовца старијега Андроника) *Марију*.“ То је било године 1325. Грчки писци: Nic. Gre-

[1]) Немањићи, III. 164.

[2]) Resti: „Historia dela republica di Ragusa“. Рукоп. Вл. И. Ламанскога. под. 1323. год. — „Em. mon. Ragusina. Libri reformationum, tomus I, Zagrabiae, 1879. p. 75. 82. 90. (у Флоринскога: „Јужније Славјане.“)

[1]) Срећковића: „Истор. Срб.“ II, 279.

[2]) Данило: „Животи“, и т. д. 174.

Рефлектовати се може укупно на либеровање материјала и на посао око откопавања, а може се и посебно.

Лицитанти имају пре почетка лицитације 5% од изкличне цене у име жеобине да положе, коју своту подузетник до на 10% јамчевине има одмах да допуни.

Примају се и по пропису састављене, са биљегам од 50 новч. и 10% јамчевине снабдевене писмене понуде, које се до 23. марта (4 априла) о. г. по подне 5 сати овоме магистрату поднети имају. Оферент мора у свом оферту изрично да изјави, да се лицитационим условима у сваком погледу подврга

Закашњено поднешене или са прописаном јамчевином неснабдевене понуде, тако исто и телеграфичне а и оне понуде, у којима таковић услова и израза има, који сумњу побудити могу — неће се узети у обзир.

Опширнији лицитациони услови, нацрти и предрачун могу се за времена званични часова у муниципалном мерничком звању прегледати.

У Панчеву 25. фебруара (9. марта) 1893. године 2611|1893.

Адолф пл. Матановић
велики бележник з. градоначеоника

ОБЗНАНА

Од неког времена проносе се разни рђави гласови о води из новог београдског водовода и грађанство је застрашавано да не употребљује воду из тога водовода. За потврду тих рђавих гласова нарочито је навођено што је вода у новом водоводу од времена на време мутна.

Ради умирења грађанства, налази се Управа водоводна побуђена, да упозна грађанство са правим стањем новог београдског водовода.

Вода, за нов београдски водовод је подземна — артеска — вода, која се добија из дубине од 20 и више метара.

Многобројним и тачним анализама те воде како овде тако и на страни, за време предходних радова, као и сада од како је водовод предат саобраћају, доказано је, да је вода у сваком погледу *добра* и *здрава*, као и да се у целој околини Београда на више од 10 сати дальине, не налази боља вода од ове из новог водовода, а у тој количини.

У државној хемиској лабараторији, врши се свакодневно тачна анализа воде из новог водовода, а осим тога, сваки 15 дана узима се за анализу вода непосредно из бунара код Белих Вода. — Све те анализе доказују да се вода не мења и да је здрава.

Једино што се води из новог водовода може замерити, јесте количина гвожђа која се у њој у неколико више налази но у другој изворској води.

Тиме што вода садржи у већој мери гвожђа, она није ни у колико нездрава, али има ту незгоду, што се гвожђе од те воде одваја у водоводним цевима, као оксид гвожђа, у виду јако црвеног талога.

Усљед тога, што се за сада сразмерно мало воде у варошн троши накупило се у већем делу водоводних цеви доста тога гвожђаног талога. Како су сад предузете мере да се вода, пре него што уђе у водоводне цеви, од гвожђа очисти, то је Управа Водовода од пре неколико недеља, отпочела да систематски чисти водоводне цеви од поменутог талога То се чишћење врши тиме, што се редом у свакој улици отварају хидранти и кроз њи пушта да вода са великом брзином истиче, те тиме и талог из цеви избаци. Усљед тога дакле узмућује се вода, али то редко кад да траје дуже од пола дана. Другог узрока што је вода мутна нема.

Поменуто чишћење мораће се можда још 2 до 3 месеца без прекидә вршити, пре свега с тога, да се из цеви истера сав талог који се до сад нагомилао, а за тим и с тога да би се што чешће избацивала вода из цеви у оним улицама где се вода још никако не троши или где се врло мало троши.

* * *

Овом приликом Управа Водовода сматра за дужност да објасни грађанству и сузбије такође узнемирујуће гласове у погледу замрзњавања воде у кућним цевима.

На то замрзњавање, а нарочито на сам начин како треба да се вода у кући спроведе, обраћала је Управа Водовода до сада преко општинских новина више пута пажњу грађанства, као што је то и у нарочитим правилима, за инсталисање водовода по кућама, на више места поменуто, који су такође објављени у општинским новинама. Према увиђајима које је Управа Водовода прошле зиме извршила, доказано је да се вода у цевима једино тамо смрзла:

1. где су подрумски прозори и врата стајали и дању и ноћу отворени;

2, где подруми нису дубљи од 1 метра испод површине калдрме;

3, где је инсталисање нетачно извршено, било усљед нарочитих захтева газда, било усљед рђавог рада инсталатера; и

4, где су цеви положене кроз просторе који се не греју, већ су изложене непосредном утицају мраза.

За све то пак није одговорна управа Водовода, већ је то дошло услед небрежљивости оних који у дотичним кућама станују, или усљед тога, што се тражила што јефтинија па ма и непотпуна инсталанија водовода, или на послетку и услед рђавог рада самог инсталатера.

Да би се грађанство сачувало од овог последњег узрока, управа Водовода је више пута опоминьала грађане, да се од сваког

---

gora, говорећи о том догађају, вели: „Sequenti anno Panypersebasti filia Crali Serviae nuptura abiit[1].“); и Кантакузен: „Hic panypersebastus (Јован Палеолог) etiam tertium Tessalonicae aliarumque urbium occidentalium praefecturam gerens, tum alia constituit, ut unumquodque rectisimum censuit, tum Stephano Crale Triballorum (Срба) principi Mariam filiam uxorem dedit[2]“). Казивања ова два историка, савременика тог догађаја, од којих је први и лично долазио на двор краља Дечанскога, после удадбе Маријине, као посланик грчкога двора,[3]) слажу се са свима нашим летописима, а тако исто и са свима домаћим и страним историчарима. С тога без икакве сумње, можемо веровати: да је *други и последњи брак Ст. Дечанскога био са Гркињом Маријом, сродницом царском, кћери Јована Палеолога, панипересвасте (протекта) солунскога*. Јер, као што ћемо ниже видети, Стефан није надживео ову жену, већ му је са њом брак био много краћи, него са првом женом. Питање је само: које се године венчао Стефан са Маријом? Видели смо, да је Стефанов посланик владика хумски Данило испросио у Цариграду Марију за свога краља, године 1325. С тога г. Срећковић и вели: „Исте 1325. године дванаесто годишња Марија венча се са Дечанским у Скопљу, коме беше преко 50 година.“[1]) То исто тврде и Gregora и Du Cange[2]), само што Gregora вели, да се то догодило: „Sequenti anno,“ што би значило: да се Марија венчала за Стефана 1326. године, како би хтели: Du Cange, Пејачевић и Руварац[3]), јер већ марта месеца те године Дечански „весео и задовољан“ путује по Зети.[4]) Али како се стара година рачунала од септембра до септембра, а не као данас, то ће, по свој прилици бити: да се ово венчање десило после септембра месеца, што по Грегори излази његова 1326. година, а по нашем данашњем рачунању *1325*.

Да пређемо сада на друго питање: колико је деце имао Стефан Дечански од прве, колико од друге жене, и која су та деца, да бисмо могли на тај начин видети: од које је жене Стефанове, и кад рођен наш Синиша.

Сви скоро наши стари летописи, помињући укратко, слажу се у томе, да је Стефан Дечански имао два сина: Стефана Душана који је доцније постао царем и „прекодоблаго Стефана иже къ грьчьской земли къ граду Трикалѣ царствова и тамо конець житію пріемлетъ“. Потпуније вели текст студеничког летописа: „Съ же Стефан отъ прве жене роди два сына Дѹшана и Дѹшицѣ — Дѹшмана. — Кьгда бысть къ заточение къ Цариградѣ Дѹшица умре. Отъ ктторе жене третий сынъ же къ грьчьской земли отиде, тамо бысть началникъ братьственый иже и конець приетъ[1])“. А Бранковићева хроника каже: „Genuit Stephanus tres filios, duasque filias. Primus filius Dusman (м. Душан), secundus Duschan, tertius Simeon. Primal flia Elasca, secunda Theodora.[2])“ Ослањајући се на ове летописе, сви доцнији наши и страни повесничари тврдили су и тврде, да је Ст. Дечански имао три сина: Душана, Душицу — Душмана и Симеона — Синишу; и две кћери: *Јелачу* — Јелку (Elasca) и *Теодору*. Само би неки хтели, као што ћемо

[1]) Nic. Gregorae: „Historia Bysantina.. etc. lib. VIII, c. 14. p. 373.

[2]) Cant. lib. I. c. 42. p. 209.

[3]) Nic. greg. Hist. Bys. Ididem.

[1]) Срећковића „Истор. Срба“, II, 282.

[2]) Nic. Ggreg. Bysant. hist. lid. IX. c. 12 p. 456.; — Du Cange. Fam. dalm. §. LIX.

[3]) Ibid.; Historia Serviae. 255; „Матица“ за 1868. год.

[4]) Срећковић. Ibi

[1]) „Гласник срп. уч. друштва“ 53. стр. 62.

инсталатера тражи да гарантује бар годину за доброту израде и употребљеног материјала.

Дајући ово објашњење управа Водовода моли грађанство да не верује рђавим гласовима који се на штету и грађанства и општине или злонамерно или из претеране бојазни растурују по вароши, већ да поклони вере управи Водовода, која је готова дати свакоме тачно упуство и свако објашњење како у погледу саме воде тако и вршења инсталације водовода у кући и одржавања истога у добром стању.

Бр. 913.
18. марта 1893. год.
Београд

Управа Водовода

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ

Нашим читаоцима. Скрећемо пажњу наших читалаца на објаву управе водовода, коју у данашњем броју доносимо, а тиче се избијања пронетих гласова о води из новог водовода.

Молимо и уредништва београдских листова, да саопште ову објаву бар у изводу.

СТЕЧАЈ
за марвеног лекара

Суду општине вар. Београда потребан је још један мар. лекар са годишњом платом од 2000 динара. Поред плате имаће и приватних зарада од прегледа стоке и т. д.

Који су вољни да се приме овог места, нека се обрате суду општинском са потребним документима најдаље до 10 априла 1893. године.

Од суда општине вар. Београда АБр. 1219. 13. марта 1893. године у Београду.

САСТАНАК
ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

(по стенограф. бележака)

Држан 22. Јануара 1893. године

Почетак у 5 часа по подне

(свршетак)

Јовица Барловац. Г. Пера лепо је казао, али општина је политичка личност а не приватна, с тога се и она у свему мора придржавати закона, као што и друге државне власти чине.

Председник. Све је то лепо што је казао г. Барловац, али ја се придржавам мишљења г. Перина. Ако би ми узели адвоката да ради само овде могао би нам изнети рачун од 10 хиљада динара. Г. Андра је казао да узмемо неког пензионера. То неможе бити, јер закон вели да мора бити адвокат и кад би ми узели какво друго лице могло би нам се казати да узимамо буљаклије. Кад је овака практика узимање адвоката освештана, ми не би газили закон. А најпосле шта се нас тиче, ако адвокат несме овако да прима посао, он сам нек одговара код његовог министра (чује се: то је са свим тако).

Димитрије Милојевић. Сви пријављени добри су и кад би нам сви требали ја би узео све, али пошто треба само један, то ја предлажем да се прими г. Гођевац.

Глиша Стојановић. Ја предлажем г. Сандића.

Сиасоје Стевановић. Да изберемо комисију, па нек нам поднесе своје мишљење кога да примимо.

Стеван Курчић. Нека председник изабере троицу из одбора да поднесу мишљење у идућој седници. Тоје мој предлог.

Др. Ник. Х. Николић. Да гласамо за Гођевца и Милана Марковића, па ко добије већину (чује се: и за Миленка Сандића).

Председник. Прима ли одбор да се за ову троицу гласа. (Прима) Онда да гласамо (настаје гласање).

Да вам саопштим резултат гласања. Г. Милан Марковић добио је 10 г. Гођевац 6, а г. Сандић 3 гласа. И тако изабран је већином гласова г. Милан Марковић адвокат.

—

По закону треба председник општине да буде председник бирачког одбора при изборима. Али пошто је овде бирање по квартовима и има их 6 места, то ја не могу на свима местима да присуствујем у једно исто време. С тога треба изабрати некога из одбора који ће присуствовати. Ако хоћете ја ћу кандидовати. (Овлашћује се г. Председник да избор тај изврши. Добро).

Мујаило Мијаиловић. Г. председниче. Имам један предлог врло хитан и молим да ме чујете. По вароши толики снег пао, да су улице затворене и јако је отежан саобраћај Како је то врло незгодно, то предлажем да председник одмах нареди да се набаве кола и снег изнесе. (Чује се Врло добро).

Председник. Усваја ли одбор ово?

(Усваја).

Пошто је већ 9 сах. то закључујем седницу.

Састанак је овај трајао до 9 сахати по подне

ТАКСЕ
ЗА ИЗНОШЕЊЕ ЂУБРЕТА

За квартове: Савамалски, Теразијски, Врачарски и Варошки.

1. Од собе и кухиње или мањег дућана са собом . . . . . 0·25 п. д.
2. Од две или три собе, са кухињом или већег дућана са магазом . . . . . 0·70 п. д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1·50 п. д.

За квартове: Дорћолски и Палилулски.

1. Од собе и кухиње, или мањег дућана са собом . . . . . 0·20 п. д.
2. Од две или три собе са кухињом или већег дућана са магазом . . . 0·60 п. д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1 дин.

Од суда општине београдске 28 Августа 1892. год. АБр. 9449.

ниже видети, да је краљ Дечански имао и трећу кћер, удату за *Војина*, „мила зета српског цар Стјепана.“ Без Сумње, да је најстарији син Дечанскога био *Душан*, који је и наследио оца, и постао царем, а родио се на годину дана после венчања Стефановог са Теодором, — 1308. године.[1]) За другог сина Дечанскога, Душицу — Душмана, вели студенички летопис да је умро у Цариграду, приликом заточења очева. То исто тврди и Данил речима: „и приходитъ Стефанъ съ сыномъ своимъ Доушаномъ и съ нѣкоторою малию чедию своихъ,[2])“ где би, без сумње, да је и Душице било у пратњи Стефановој, споменуо поред Душана и млађег му брата. Ну данас се већ поуздано зна, да је други син Дечанскога, Душица или Душман умро у Цариграду.[3]) Једино из оних Данилових речи: „с нѣкоторою малию чедию своихъ,“ могло би се разумети, да је поред Душана, Ст. Дечански тада имао још деце; а та би по свој прилици била к ја од оне женске деце Стефанове, коју Бранковићев летопис спомиње Истина ми данас немамо тачних података, по којима бисмо могли закључити, да су и Јелача и Теодора обе кћери краља Ст. Дечанскога од прве жене, како то мисли г. Руварац, нити пак да је Стефан Дечански имао и трећу кћер, како би хтео исти историк. Толико се поуздано зна, да је Јелача, Elasca, била удата за Младена Борћевића III. кнеза клишког и сирадинског, и да је остала удова[4]) За млађу кћер Дечанскога Теодору, која се доцније у калуђерству прозвала *Јевдокија*, зна се, да је била удата за севастократора Душановог *Дејана*, и да је са њим изродила синове: Константина и Драгаша. У томе се слажу и г. Срећковић и г. Руварац[5]); али да ли је Теодора-Јевдокија кћи Дечанскога од прве жене Стефанове, Теодоре, или од друге Марије, у томе се та два историка разилазе Г. Срећковић мисли, да је Јевдокија млађа сестра Синишина, кћи Дечанскога од друге му жене Марије;[6]) а г. Руварац пак „нагађајући“ држи, да је она кћи Дечанскога од прве жене.[7]) Трећи наш историк, г. Чеда Мијатовић, иде још даље, па би хтео на основу неких хрисовуља, које је тобоже Душан дао манастиру Јована Крститеља у манекејској планини, да је Јевдокија кћи цара Душана[8]) (!) Јер у тим хрисовуљама (Гласник XXVI), „цар Душан, вели г. Мијатовић, — говори о том манастиру као о обитељи и прељубазне кћери царства ми, превисоке краљевне“, где се подразумева ова иста „царица Јевдокија.“ Г. Мијатовић је, чини нам се, и сувише похитао, кад је хтео, само на основу тих непоузданих хрисовуља, закључити, да је Јевдокија (Теодора) кћи Душанова, и тиме унети у историју српску једну велику новину: да је *цар Душан имао и једну кћер*, за коју се до данас није знало. Јер пре свега, ми до данас, колико нам је познато, нигде не нађосмо забележено, да је цар Душан имао још законите мушке деце, сем Уроша, а још мање женске.

(наставиће се)

[1]) Срећковић, II. 341.
[2]) „Животи“, 169.
[3]) Наша млађа два рукописа погрешно ставе место Душице за Симеона, да „у Цариграду конц приет пред оцем своим.“ (Споменик срп. краљ. акад III, 139).
[4]) „И. Руварац, „О Кнезу Лазару“, 131; — „Матица“ за 1868. год.
[5]) Срећковић у Гласнику 57. 116.; а Руварац у „Кнезу Лазару“, 106.
[6]) Гласник срп. уч. др. 57, 125.
[7]) „О Кнезу Лазару“, 107.
[8]) Гласник срп. уч. др. 35,. 214—215.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА

Гласник Општина Београдска — Штампарија Петра Ћурчића, Обилић. венац бр. 14 — Уредник Урош Кузмановић

БРОЈ 13. ГОД. XI.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
на пола године . . . . . 3 дин
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

НЕДЕЉА 28. МАРТА 1893.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 П РА ДИН. ОД ВРСТЕ
Претплату ваља слати упутницом на општински суд
а све кореспонденције на уредника
Рукописи не враћају се
Неплаћена писма не примају се

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

10. ВАНРЕДНИ САСТАНАК

11. марта 1893. год.

Председавао председник г. П. Татић; од чланова суда присуствовали г. г. Мијаило Јовановић и Коста Симић, од одборника били г. г. Илија К. Чолак-Антић, Стева Ђ. Јорговић, Милош Ј. Хаџи Динић, С. Николић, П. С. Цветковић, Т. Ђорђевић, Ст. Ивковић, М. Ј. Антула, Н. Младеновић С. Р. Обрадовић, В. Ц. Илић, Т. Чупић П. Тодоровић, Ј. Барловац, Ј. Ристић, Ст. Курчић, А. С. Борисављевић, В. М. Димитријевић Д. Милојевић, Ј. Андоновић. Ст. Стевановић, М. Јаковљевић, Ст. Пајкић, М Михајловић, М. Јовичић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 2. марта 1893. године и примљен је без икаквих измена.

II.

По прочитању акта истражног судије за варош Београд АБр. 1346, 1425, 1424. акта управе вар. Београда АБр. 1402, акта иследног судије за варош Београд АБр. 1325, акта истражног судије за варош Београд АБр. 1448 1345, којим се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, одбор је изјавио: Да су му непознати: Богдан Вуковић бив. ђак, Никола Рашета пијар, Цадих Даном, слуга, Марија Николић служавка, Ђорђе Арсић. слуга, Кира Арсић слуга;

Да су: Јован Лазић обућар и Јован Бихеле пушкар доброг владања и средњег имовног стања; да је Гргур Миловановић доброг владања, а да му је имовно стање непознато.

III

По прочитању акта VII. пук. окр. команде АБр. 1369 и 1418 којим се траже уверења о владању и имовном стању извесних војених лица, одбор је, изјавио: Да суд општински прибави потребне податке за лица што су у тим актима именована, па да према тим прибављеним податцима изда уверења.

IV.

Председник износи одбору на мишљење молбе, којима се траже уверења о сиротном стању и породичном односу.

По прочитању тих молби С.№ 3488, 3765, 3754, 3482, 3376, 3627, 3670 и 3535, одбор је изјавио мишљење: да се Персиди Стаменковић неможе дати тражено уверење; да се Ленки А. Маленић, др. Мијаилу В. Вујићу и Леносави Павловић може дати тражено уверење; да се суд предходно увери о имовном стању молилаца: Марије Земановић, Катарине Ђема, Катарине С. Николић, и Љубомира Ј. Бојовића, па тек онда да им изда тражена уверења.

V.

По прочитању извештаја комисијских ГБр 200, 199, 206, 205, и 218 о одређеним осама у појединим улицама, одбор је одобрио одређене осе у улици Поречкој, Давидовој, Горњег градског поља, Спасовској и улици другој паралелној Душановој, с тим, да се акта о одређеној оси у другој паралелној Душановој улици пошљу министарству грађевина на преглед и одобрење.

VI

Члан суда г. Мијаило Јовановић износи одбору на решење извештај општинског правозаступника о парници, вођеној између општине београдске и масе Јакова Тупаковића, за накнаду штете услед извршене нивелације у улици Сарајевској.

По протицању тога извештаја АБр. 1552. одбор је решио, да се маси Јакова Тупаковића исплати из општинске касе, а из партије буџетом одређене за непредвиђене трошкове, (3600) три хиљаде шест стотина динара у име накнаде штете са интересом и свима осталим трошковима према извршној пресуди апелационог суда од 18. октобра 1889. године Бр. 1841, којом је пресудом општина београдска на ову накнаду осуђена. — Да се сума ова накнади општинској каси из регулационог фонда.

Да суд општински извиди. зашто ово није исплаћено пре и да од кривца накнади штету коју је општина претрпела плаћајући интерес на суму, на коју је осуђена.

VII.

Одборник г. Пера Тодоровић предлаже, да се изабере повереништво, које ће израдити правила о подизању грађевина и извршивању регулације у варошн Београду.

По саслушању овога одбор је одлучио: Да г. Пера Тодоровић поднесе о овоме детаљан и опширан предлог одбору.

VIII.

У вези са ранијим својим предлогом, учињеним у седници одборској од 2. марта 1893. године АБр. 1486, председник предлаже, да је за исплату општинских давања неопходно потребно да се код Прив. Народне Банке Краљевине Србије закључи још једна привремена позајмица од 300.000 динара у сребру.

По саслушању овога одбор је одлучио: Овлашћује се председник општине, да ступи у преговоре са прив. Народном Банком Краљевине Србије за закључење привремене позајмице од 300.000 динара, па да о резултату извести одбор и да поднесе тачан извештај о томе, шта се има исплатити овом позајмицом.

IX.

На предлог председника општине одбор је решио: Да менице, по којима општина београдска дугује Народној Банци, потписују за општину београдску као акцептанти: председник општине и г. г. Сп. Стевановић и Јовица Барловац одборници и г. Стеван Ивковић одборник као издавалац.

X.

Одборско повереништво, изабрато у седници одборској од 2. марта 1893. године АБр. 1416 да прегледа понуђене зграде за смештај грађевинског оделења и управе водовода, подноси свој извештај.

По прочитању тога извештаја одбор је одлучио, да исто повереништво прегледа и зграду, што министарство просвете нуди, као и остале, које су накнадно пријављене, па о свему томе поднесе одбору извештај

XI.

Председник износи одбору на решење молбу Друштва за помагање и васпитање сиротне и напуштене деце, којом моли, да му општина уступи плац на послугу, на коме би саградило радионицу занатске школе друштвене.

По прочитању те молбе АБр. 1196, одбор је решио: Да се друштву за потпомагање и васпитање сиротне и напуштене деце уступа на службеност за двадесет година плац општински, што лежи између продужења мостарске, сарајевске и орловске улице и врачарскога поља. Овај се плац може употребити само за занатску школу и радионице Дома сиротне деце.

Границе овом уступљеном плацу да

одреде г. г. Председник општине, Пера Тодоровић и Стеван Ђ. Јорговић, одборници.

XII.

Одборник г. Милија Јаковљевић пита, зашто није према ранијем одборском решењу исплаћена Михајлу Јанковићу тромесечна кирија у напред за зграду његову, што је узета за школу на „Чубури," те да се може у њу школа уселити.

Пошто је председник објаснио, да му није новац дат зато, што није извршио потребне поправке, и пошто је интерпелант напоменуо, да сопственик зато и тражи ту кирију у напред, да би могао те поправке извршити, одбор је решио: да се Михајлу Јанковићу одмах исплати тромесечна кирија, ако чланови повереништва јемче, да ће он означене оправке извршити.

XIII.

Председник извештава одбор да су одељци општински према решењу одборском од 6. фебруара 1893. године АБр. 748. извршили кандидацију црквених одбора за београдске парохијске цркве.

По прочитању тих извештаја АБр. 1260, 1338, — одбор је решио, да чланови црквених одбора буду ова лица:

а, *За цркву св. Марка* (палилулску): Исак Георгијевић свештеник; Јован Илић свештеник, Петко Вељковић, предузимач, Љуборир Дојчиновић земљоделац, Илија Савић кафеџија, Јован Димитријевић, земљоделац, Милорад Чупић земљоделац, Младен Николић пензионар, Миња Ристић капиталиста, Влада Миленковић ковач; деловођа да буде Милан Стојковић учитељ.

б. За цркву св. Александра Невског: Ђорђе Димитријевић апотекар, Миливоје Петровић ђакон и писар духовног суда, Коста Глишић, учитељ. Ђорђе Крстић академски живописац, Коста Ризнић трговац, Јован Илић воскар, Спасоје Васовић трговац, Светозар Спасић трговац, Мијаило Борисављевић учитељ и Јосиф Здравковић бакалин.

в, За цркву Вазнесенску: Ђока Бранковић пензионер, Љуба Марковић чинов. Управе Фондова, Живан Новаковић пензион., Јован Јелкић приватијер, Благоје Ајдуковић трговац. Коста Симић шпедитер, Марко Ђорђевић пензионер. Јован Христић приватијер, Миленко Стефановић трговац, Јован Обрадовић трговац.

Да се на исти начин кандидују лица за чланове одбора и за цркву Саборну, па поднесу одбору на одобрење.

XIV.

Председник износи одбору на решење молбу Читаонице Београдске, којом моли, да је општина београдска ослободи све до сада неплаћене кирије за стан у коме се налази, као и да остаје и даље у овом садањем стану и да за то не плаћа никакву кирију, докле год не подигне себи нов стан за се или се како другојачије не преуреди.

По прочитању ове молбе АБр. 1254 одбор је одлучио, прима се у начелу молба читаонице Београдске с тим да суд поднесе одбору ранија акта о томе са извештајем, те да би одбор могао донети своје коначно решење.

СТЕЧАЈ
за марвеног лекара

Суду општине вар. Београда потребан је још један мар. лекар са годишњом платом од 2000 динара. Поред плате имаће и приватних зарада од прегледа стоке и т. д.

Који су вољни да се приме овог места, нека се обрате суду општинском са потребним документима најдаље до 10. априла 1893. године.

Од суда општине вар. Београда АБр. 1219. 13. марта 1893. године у Београду.

ПОЗИВ НА ЗБОР

На трећи дан Ускрса, 30. ов. м у 9 часова пре подне, држаће се у Краљевој пивари главни годишњи збор чланова *Београдске савезне стрелачке дружине.*

Дневни ред:

1. Читање извештаја за прошлу год.;
2. Одређивање годишњег улога за редовне чланове у 1893. години;
3. Решавање о изменама или допунама друж. правила, по предлозима;
4. Бирање управе за 1893.;
5. Бирање три контролора за преглед рачуна.

Умољавају се чланови, да изволе у што већем броју доћи на збор.

Београд. 22. марта 1893

пословођа,
Арса Ж. Илић

За председника — потпредседник
београд. сав. стрељ. друж.
Мил. П. Живковић

ПРОГЛАС
Одбора за прославу четиристогодишњице Ободске штампарије.

Ове 1893-ће године навршују се четири вијека од како је изашла прва од до сад познатијех књига из Ободске штампарије на Ријеци Црнојевића.

Садашња Црна Гора, наслједница Зете, доскорашњи усамљени борац за цијело Српство, дужна је да свечано прослави овај догађај, који је тако значајан не само за Српски народ, него и за остало Словенство.

Схваћајући ту свету дужност своју Црна Гора ће по вољи Његовог Височанства Свога Господара Књаза Николе прославити четиристогодишњицу тога тако знаменитога догађаја овога љета, према својим скромним срествима, а по народном обичају, отворивши на те свечане дане своју

ЦАР СИМЕОН-СИНИША
НЕМАЊИЋ
ПАЛЕОЛОГ
ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

НАПИСАО
РАДОСЛАВ АГАТОНОВИЋ

(Са једном земљописном картом)

(НАГРАДИЛА ОПШТИНА БЕОГРАДСКА ДРУГОМ ВИДОВДАНСКОМ НАГРАДОМ)

МОТО:

„Praecipuum munus annalium reor, ne virtutes sileantur, utque pravis dictis factisque ex posteritate et infamia metus sit."

Tacit., Ann. lib. III., cap. 65

II.

Рођење Синишино; — Последице његовога рођења; — Где је живео и васпитаван се Синиша после смрти свога оца до 1347-ме г. — Даље последице његова живљења.

(НАСТАВАК)

За тим, цар Душан никако није могао називати своју кћер: „*χραλαίνα*", или *ρηγίνα Σερβίας*, пошто ти изрази приличе само жени српскога краља, а никако кћери краљевој. Могућно је врло лако, као што мисли г. Т. Флорински[1]), да оне хрисовуље у менекејском манастиру никако и не припадају Душану, већ „првоме заштитнику манастира, императору Андронику старијем", и да краљица она о којој је реч у поменутим хрисовуљама, „није никоја друга, до несрећна кћи Андроника старијег, жена краља српскога Милутина" — Симонида. Што се тиче питања, у коме се г. Срећковић и Руварац разилазе да ли је Теодора-Јевдокија кћи Стевана Дечанскога од прве или од друге жене, ми се за сада, немајући непосредних тачних података, да пређемо на страну једнога или другога историка, придружујемо мишљењу г. Срећковића: *да је Јевдокија кћи Дечанскога од друге жене његове, Марије.* Налазимо, да је мишљење г. Панте коректније, прво с тога: што сумњамо, да би се могло доказати, да је мати, краљица Стефанова, Теодора, надела *своје* име кћери *својој*, како би морало изаћи, ако би се усвојило мишљење г. Руварца; већ пре мислимо, да је по жељи очевој, његовој кћери од друге жене наденуто име његове прве жене, Теодора, као за успомену на његову добру жену, с којом је без сумње срећно живео, као што и дан данас код нас има многобројних таких примера. Друго с тога: што ни сам г. Руварац није себи доследан, кад говори и пише о Јевдокији. Јер године 1868. у „Матици" пише г. Руварац: „.....да је Ст. Дечански другу кћер своју по имену Теодору (а то је ова иста Теодора-Јевдокија) удао за Војина „мила зета српског цар Стјепана", и да с тога Милош Војновић у песмама зове Душана ујаком, а цар Урош у листини кнеза Војислава сина Војинова „братом царства му."[2]) А о тој истој Јевдокији пише године 1888. у своме „Кнезу Лазару", и не узимајући ништа на ум своје старије мишљење, да је она удата за севастократора *Дејана*, а да је за Војином била *трећа* кћи краља Дечанскога, за коју не знају ни родослови манастирски, нити пак историци досадашњи[3]), и за коју би он хтео, да је најстарија кћи Дечанскога. Па и сам Данило, као да је на страни г. Срећковића. Јер, причајући о звечанској катастрофи „кад је Душан опколио Неродимље, а краљ утекао са неком малом властелом у *Петрч*,"

[1]) „Јужн. Славјане" II. 119.

[1]) „Матица" за год. 1868 стр 435.
[2]) „О Кнезу Лазару" 107. и 131.

кућу са хљебом и сољу гостима из свијех крајева Српства и Словенства, као и свакоме другоме инородноме пријатељу своме.

Потписани приређивачки одбор овијем јавља ту одлуку свијема, који би по својим симпатијама према овоме културноме догађају жељели учествовати у тој прослави с нама заједно.

Изабравши за прославу љетно доба, ми смо наумилу да је приредимо у мјесецу јулу, кад и људи везани службом имају одмора и доколице.

Према томе одбор ће доцније одредити дан и у исто доба саопћити програм светковине.

А за сада се ограничавамо на овом општем обавјештењу и кажемо само: „Ко дође, биће нам мио гост добро дошао„.

Цетиње, 1. марта 1893.

Одбор

ЗА ПРОСЛАВУ ЧЕТИРИСТОГОДИШЊИЦЕ ОБОДСКЕ ШТАМПАРИЈЕ

IV. ВАНРЕДНИ САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

(по стенограф. бележкама)

Држан 29. Јануара 1893. године

—

Председавајући члан М. Јовановић. Пошто има довољан број за решавање отварам седницу. Прво да се прочита записник прошле седнице. Секретар чита.

Председник. — Имали ко шта да примети на записник? (Нема). На реду је, да се прочита писмо Државног Савета, који на наше противразлоге одобрава буџет за ноћне стражаре.

Секретар чита писмо. (Прима се к знању).

Председник. Има једна молба жене пок. Јов. Манаковића б. официра, која моли општину, да је о општинском трошку пошље у Загреб да учи бабичлук. (вичу да се чита молба). Секретар чита.

Мих. Павловић. Заслужује да јој се то учини, (и други вичу, заиста треба и заслужује).

Питање је сада колико месечно да јој се издаје.

Мил. Х. Димић. Нека јој се даје 120 динара месечно, може се скромно живети у Загребу. (Прима се).

Председник. За ово немамо нарочиту партију буџета, мислим, да јој се издаје из опште партије непредвиђених трошкова.

А. Стевановић. — Овде је решено колико ће јој се давати месечно издржавање, али треба и то решити за колико времена; нека се још томе дода: да јој се даје издржавање за шест месеци.

Председник. Примате ли да јој се даје издржавање за 6 месеци? (Примамо). Објављујем, да је решено за 6 месеци.

Сад је на реду, господо. извештај о купљеној железници Карамарковића. — Вама је већ познато, да је ова жељезница под прошлом општинском управом купљена, и за коју је и положена извесна сума новаца у готову а нешто пак у боновима. Суд општински по тој ствари наредио је члану суда г. Кости Симићу, да проштудира сва акта о куповини те железнице, па да о свему поднесе одбору реферат, за то и ка г. Симић изволи прочитати свој реферат.

Симић. Чита. Пошто је завршио свој реферат рече: ово је све, што сам ја из акта о тој куповини могао извести. (Питају председника: је ли општина имала права по закону, да издаје бонове?).

Пред. П. Татић. Наш трговачки закон их не признаје. он не говори нигде о њима, незна за њих. У нашем трговачком закону има помена и наређења о меницама. У осталом, како се у оно време знало и тумачило, онако се и радило. Главно је, да је Карамарковић доиста продао своју робу општини, и сад што г. Симић не признаје акта те продаје, ја држим да прећемо преко тога сада на ово питање: *да ли ми имамо обвезе на сирам г. Карамарковића, или немамо?* Прећашња управа, која је била, она је била власна, да купује материјал, и она га је купила. Сад је питење, хоћетели ви господо, да ми то подвргнемо некој комисији на преглед, па да она то извиди, па ако би се могло нешто јевтиније узети. У осталом, ја вас молим, будите добри, да саслушамо г. Селесковића, чије се име спомиње у реферату.

Селесковић. — Молим вас господо, само да вам кажем пре но што пређем на сам предмет, да сам веома био изненађен, с тога, што је већ тај предмет изнет пред одбор о чему ја неби ништа знао, да ме г. председник није тек пре 1. сата изволео известити. Кад је већ ова ствар изашла пред вас, господо, као највиши суд у овој општини, дозволите ми да кажем, коју реч у моју одбрану јер у овом извешћу које је г. Симић изволео изнети, ја сам управо оптужен. Ја вас господо молим да ме изволите саслушати, и колико је тамо бачена извесна љага на мене, ја ћу покушати да је са мене избришем. Ви сте на сваки начин запамтили ток радње око набавке жељезнице ове какав је био пре мог доласка, јер мој долазак датира са првим мајем, прошле године, а то је дело покренуто још раније. Управо ја сам затекао већ све погођено унапред са г. Карамарковићем и да је већ комисија изашла на лице места и тамо видела, каква је жељезница и материјал. Мене нису питали, нити тражили савета, требали ту жељезницу купити, т. ј. нису ми за то тражили савета да дам, него просто мој је задатак био да реферишем стање жељезнице и материјала по поднетим актама. Мене дакле нико није питао да ли треба или не купити железницу, већ су мени предата акта о куповини те жељезнице на увиђај, те да реферишем стање

додаје: „и ту же вь дворѣ своемь оставил подружие (жену) свою благочьстивоую краљицоу и сь чеды своими.“[1]) А та „чеда“ не могу бити никоја друга, до Синиша и сестра му Теодора-Јевдокија.

Остаје нам да расправимо још најважније питање, које нас је и нагнало, да, пре него што на њега пређемо, расправимо ова ситнија; а то је: *кад се родио Синиша?*

Ми већ знамо, да је Синиша син краља Ст. Дечанскога, а студенички летопис нам још казује и од које је жене Стефанове рођен. Такав смисао дају и остали наши и старији и млађи летописи, а поред њих и сви историчари и наши и страни. Само бисмо се могли запитати: је ли Синиша прворођенче Стефана и Марије? Данило, видели смо горе, спомиње само „чеда,“ међу коју без сумње рачуна и Синишу; али се из његових речи не види: је ли Синиша најстарије дете Стефана и Марије. Du Cange нам пак вели само: „ex altera (seilicet, uxore) vero nati etiam aliquot liberi, in quibus fuit Siniscanus, Simon, Cantacuseno dictus.“[2]) Одавде се такође не види, оно што ми хоћемо. Ну Пејачевић изреком вели: „...ex qua (Maria Paleologina) s u d i n d e Simeonem progenuit[1]), одакле се види, да је Синиша *прворођенче* Дечанскога и Марије. А тако мисле и сви данашњи наши и страни историчари. С тога се ми око тога питања нећемо дуже ни задржавати, већ ћемо прећи да одредимо само годину његова рођења. Ма да, колико је нама досле познато, нигде не нађосмо забележену годину Синишина рођења, и ако на пример наши летописи бележе и годину рођења његова брата Душана (само погрешну[2]), ипак, знајући да се Стефан Дечански венчао са Маријом 1325. године, и да је Синиша прворођенче њихово, ми можемо слободно закључити: да се Синиша родио на годину дана после свадбе, а то је *1326. године, или најдаље у почетку 1327. године.* И кад је 1347. године од свог брата Душана добио деспотат у Етолији и Акарнанији, извесно је могао имати двадесет година. Његова сестра, пак Теодора, доцнија калуђерица Јевдокија, родила се по свој прилици на годину дана или две после њега, 1328. или 1329. Јер кад се удала за севастократора Дејана године 1346. или 1347., како мисли г. Срећковић, могла је имати око деветнаест лета.

Ну рођење Синишино, и његово васпитавање на двору свога оца, краља Дечанскога било је од замашних последица, не само по њега самог и по судбину оца и матере му, већ и по даљу судбину и живот српске краљевине. На четири године после Синишиног рођења 28. Јула 1330. године, догодила се код Велбужда, данашњег Кустендила, она знаменита битка између два словенска владаоца, српскога краља Стевана Дечанскога, и бугарског цара Михаила. Та битка пак, и ако је испала у корист Срба, — јер је у њој платио главом и сам цар бугарски, — била је непосредног утецаја на најскорији, врло важан догађај, који се десио у Србији. На годину дана после те битке. 1331. месеца септембра[1]) „пред малу Госпођу,“ у Србији се деси преврат, у коме Душан збаци са престола свог оца, а сам се венча за краља 8. септембра.[2]) Зашто је Душан устао на свога оца баш у време,

[1]) У корист тога мишљења говори и Du Cange — Fam. dalm. § LIX. p. 59.—60.

[2]) Du Cange, „Fam. dalm.“ § LIX. p. 59—60.

[1]) Historia Serviae 265.

[2]) Arkiv III. 13. — Гласник срп. уч. др. 53, стр. 62.

[1]) Срећковића „Ист. Срба“ II. p. 339. — Рајић — Немањићи, IV. p. 194.

[2]) Ibid.

материјала. Ја сам прочитао акта, и без да ми је ко наредио ја сам измолио. да се пошље г. Марковић машински инжињер, да изврши материјал и да о томе донесе извешће. Ја сам од прилике могао унапред видети, да општина сав материјал жељезнички од Карамарковића може набавити само под извесним строжијим условима и послао сам машинског инжењера на лице места, да се увери о доброти тога материјала, и тај извештај изразио се прво неповољно, што материјал није употребљив а локомотиве да су у напуштеном стању.

(наставиће се)

НАРЕДБА

Старајући се о интересима општине београдске и о тачном прикупљању њених прихода законом и од надлежне власти одобрених, Суд општ. вар. Београда на основу решења Државног Савета од 24. Октобра 1892. год. Бр. 3438 члана 40. зак. о општинама и решења одбора општинског од 12. Маја 1890. год. АБр. 839, и 11. Јуна 1892. год. АБр. 7537, а у свези с наредбом Управе вар. Београда од 10. Новембра 1892. год. Бр. 19.975.

наређује

Да сваки онај који према поменутој наредби Управе вар. Београда од исте добије дозволу за давање балова, концерата и других забава, буде дужан с том дозволом пријавити се општинском Суду и њему положити ниже означену таксу, која је установљена у корист сиротиње београдске и народног позоришта.

Ако који од сопственика или закупца локала где се дају јавне забаве, допусти, да у његовом локалу какво страно лице даје претставе и друго томе подобно а не увери се да је дотично лице поред дозволе добијене од управе вароши Београда и општини таксу платило, биће он одговоран општини за неплаћену таксу.

ТАКСЕ

за јавне забаве у општини београдској

I.

а, За свирање муз. оркестра по кафанама, баштама и т. д. од концерта до . . . . . 8 д.
б, За свирање са певањем вештака од 1 концерта 5 д.
в, За свирање женског (оркестра) дамен-капеле 20 д

II.

а, За игранку у локалу I-ог реда . . . . . 15 д.
За игранку у локалу II-ог реда . . . . . 10 д
в, За игранку у локалу III-ег рода . . . . 5 д.

III.

а, За панораму на дан . . . . . 5—10 д.
б, За разне претаве и показивање вештина, дневно . . . . . 10—50 д.
в, За менажерије и музеуме . . . . . 5—15 д.
г, Циркус од прететаве . . . . . 10—20 д.
д, За забаве „Тинтл-Танта“ т. ј. (певање, свирање и представљање) од вечера . . . 50 д.

IV.

За друге врсте забава које овде нису предвиђене решавање општински Суд засебно.

V.

Сем овога наплаћиваће се још половина од гореозначене таксе у корист крал. српског народног позоришта.

Од суда општине вар. Београда 14. Новембра 1892. год. АБр. 11331. у Београду.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ

I. ДИМНИЧАРСТВО:

а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0·20 д.
б) За неузидан шпархерд . . . . . 0·20 д.
в) За узидан „ . . . . . 0·40 д.
г) За велики узидан шпархерд у гостионици 0·50 д.
д) За чишћење димњака од два спрата . . . 0·20 д.
ђ) За чишћење простог димњака . . . . . 0·10 д.
е) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са већима . . . . . 0·10 д.
ж) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са више већима . . . . . 0·20 д.
з) За паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0·75 д.

II. ПРАЖЊЕЊЕ ПОМИЈАРА И НУЖНИКА:

а) Од кубног метра . . . . . 10·00 д.
б) Од акова . . . . . 0·50 д.

III. ПСЕТАРИНА:

а) Марка за пашче за годину дана . . . . 3·00 д.
б) Обнављање изгубљене марке стаје . . . 1·00 д.

IV. ГРОБАРИНА

а) Гроб за децу . . . . . 7·00 д.
б) Гроб за одрасле . . . . . 12·00 д.
в, Мала гробница . . . . . 555·52 д.
г, Велика гробница III реда . . . . . 998·39 д.
д, Велика гробница II реда . . . . . 1699·32 д.
е, Велика гробница I реда . . . . . 1684·57 д.

V. МРТВАЧКА КОЛА:

а, Мртвачка кола стара са 2 коња . . . . 12·90 д.
б, Мртвачка кола са анђелима са два коња . 24·90 д.
в, Мртвачка кола нова са 2 коња . . . . . 36·90 д.
г, Мртвачка кола нова са 4 коња . . . . . 72·90 д.

ТАКСЕ

ЗА ИЗНОШЕЊЕ ЂУБРЕТА

За кварове: Савамалски, Теразијски, Врачарски и Варошки.

1. Од собе и кухиње или мањег дућана са собом . . . . . 0·25 п. д.
2. Од две или три собе, са кухињом или већег дућана са магазом . . . . . 0·70 п. д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1·50 п. д.

За кварове: Дорћолски и Палилулски.

1. Од собе и кухиње, или мањег дућана са собом . . . . . 0·20 п. д.
2. Од две или три собе са кухињом или већег дућана са магазом . . . 0·60 п. д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1 дин.

Од суда општине београдске 28 Августа 1892. год АБр. 9449.

када је изгледало. е ће Србија неколико година бити на миру од спољних непријатеља? Ово питање није мале вредности, па нам с тога ваља на њему дуже да се задржимо. Ну да бисмо га могли потпуно објаснити, потребно је, да мало издаље почнемо, са претресом мишљења неколиких старијих и млађих историка, који различно, сваки са свога гледишта, тумаче устанак Душанов на свог оца. Најстнрији наш летописац, савременик тог догађаја, архиепископ Данило,[1]) бацајући сву кривицу на оца вели:„ истога дана, кад је Урош III. примио престо свог оца, венча и свога сина краљевском крупном, обећав му дати „у држаноу“ половину свога краљевства. После многих лета, чекајући да отац испуни своје обећање, Душан доспе до потпуна узраста, да му је пристојало имати достојну чест државе свога родитеља....и Стефан му даде земљу зетску где је млади краљ дуго живео у вољи и послушности свога родитеља. Али ђавољим наваждењем благочестиви краљ Урош III ненависть въздвиже на свога сина, и на место љубави, омрзну га, и.... онако како га вьзнесао, тако га и низвръгао.“ Син се обраћао оцу, доказујући, како није ништа скривио, али отац то неће ни да чује, већ се још већма на њега ражљути и с војском продре у његову земљу до Скадра, где почини многе пакости. Душан је побегао испред оца; отац га зове, да дође к њему, да се помире; али овај, имајући пред очима живу слику недавне прошлости, шта је у истој такој прилици деда његов краљ Милутин учинио са оцем његовим, који га сад гони, не хтеде му ићи. Отац се на то још више ражљути. Душан му напише: „опомени се мој краљу и оче како си многе напасти и искушења претрпео, па те за то Бог и очувао. Чим сам ја тебе увредио?“ Ражљућени отац одговара кратко: „хоћу да си што пре прода мном. Ако ме не послушаш, знај да те чекају многе напасти.“ Душан пренеражен оваким одговором саветује се са својом властелом, да бегају у туђе з мље; али га властела склони, да се бори с оцем „на живот или на смрт.“ Оволико Данило. Цароставник[1]) пак бацајући сву кривицу на сина, вели: „А Стефан син његов, ...често би био овладан жељом за царством и не могући одолети пламену тежње, како је имао многу војску уза се и главне велможе, дође у арбанашку земљу, и тамо се спреми на све царство, и њега отме из отачаских руку“. Стефан му пошље поруку, да се мане тог устанка, већ да живе заједно, па „по малом времену“, да с благословом прими престо. Али, продужује цароставник, душа која се на зло устремила не мари да слуша.“ (!) Као што се види, ова два најстарија података различно тумаче узрок устанка сина на оца; а у Данила пак не види се ни то: од куда у оца онолике „ненависти“ на сина? С тога морамо даље ићи, да видимо како други историци тумаче узрок Звечанске катастрофе. — Грчки Историк Нићифор Грегора[1]), као савременик овог догађаја, овако тумачи тај устанак: „За сјајним успесима краља (тј. после победе код Велбуждa. и повратка заузетих земаља од цара Андроника млађег), подигне се грозна и страшна бура, која му зграби и однесе све тековине, и лиши га чак и самога живота

[1]) „Животи“ 208.

[1]) Рајић — „Немањићи“ III. 188.

[1]) Hist. bysant, lib. IX. c. 12. p. 456.

(наставиће се)

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА

Власник Општина Београдска — Штампарија Петра Ђурчића, Обилић. венац бр. 14 — Уредник Урош Кузмановић

БРОЈ 14 ГОД. XI.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
на пола године . . . . . 3 дин
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

НЕДЕЉА 4. АПРИЛА 1893.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 П РА ДИН. ОД ВРСТЕ
Претплату ваља слати упутницом на општински суд
а све кореспонденције на уредника
Рукописи не враћају се
Неплаћена писма не примају се

СРПСКОМ НАРОДУ

СРБИ!

Кад је год животни интерес Српскога Народа тражио задовољења, Моји преци ОБРЕНОВИЋИ увек су похитали да се ставе у службу Српскоме Народу и Српској државној мисли.

Одгајен у Њиховим традицијама, веран духу народном, научен да изнад свега служим српској државној мисли, и ЈА имам дужност данас, да следујем примеру Мојих предака.

У данашње време требало би да се народни живот развија мирно под заштитом Устава, који је Мој узвишени Отац, у договору са свима партијама и у сагласности с Народом, дао земљи.

На жалост, Устав је у последње време тако јако угрожен, грађанска права Мојих драгих Срба доведена су у таку опасност, уставни положај Народнога Представништва тако је јако понижен, да Ја не могу оклевати да ово несрећно стање и даље траје.

СРБИ!

Од данашњег дана Ја узимам Краљевску власт у своје руке.

Од данашњега дана ступа Устав у своју потпуну силу и важност.

Ослањајући се на срећну звезду Обреновића, а на основу Устава и закона, Ја ћу управљати земљом, и Ја вас позивам све да Ми послужите верно и одано.

Призивајући благослов Свемогућега Бога на Мој драги Народ и молећи Бога да Ме по могне на сваком кораку, Ја завршујем Моју прокламацију Народу узвиком:

Да живи Српски Народ!

У Београду 1. априла 1893.

АЛЕКСАНДАР.

МИ

АЛЕКСАНДАР I.

по милости божјој и вољи народној
КРАЉ СРБИЈЕ

Пошто смо из разлога наведених у нашој прокламацији од данашњега дана узели Краљевску власт у своје руке, то разрешавамо г. г. Краљевске намеснике Јована Ристића и Ђенерала Јована Бели-Марковића од њихових дужности и стављамо их на расположење.

1. Априла 1893.

У Београду

АЛЕКСАНДАР

МИ

АЛЕКСАНДАР I.

по милости божјој и вољи народној
КРАЉ СРБИЈЕ

Пошто смо данас примили Краљевску власт у Своје руке, из разлога наведених у Нашој данашњој прокламацији, то разрешавамо од дужности:

Председника Министарског Савета и Министра иностраних дела Јована Авакумовића;

Министра војног Ђенерала Анту Богићевића;

Министра финансије и заступника Министра грађевина Димитрија Стојановића;

Министра унутрашњих дела Стојана Рибарца;

Министра правде Живојина Величковића;

Министра просвете и црквених послова Јована Ђорђевића; и

Министра народне привреде Велизара Кундовића;

Стављајући на расположење: Јована Авакумовића, Анту Богићевића, Димитрија Стојановића и Јована Ђорђевића.

А постављамо:

За председника Нашег Министарског Савета и Министра просвете и црквених послова Доктора Лазара Докића, Председника Државнога Савета;

За нашег Министра војног, пешадиског пуковника, Драгутина Франасовића, члана Државног Савета у пенсији;

За Нашег Министра Финансија доктора Михаила В. Бујића, члана Државног Савета.

За Нашег Министра унутрашњих дела Светозара Милосављевића, члана Држаног Савета.

За Нашег Министра иностраних дела и заступника Нашег Министра правде Андру Николића, члана Државног Савета;

За Нашег Министра грађевина Светозара Станковића, инжињерског потпуковника, задржавајући му чин и ранг у војсци.

За нашег Министра Народне привреде, Рашу Милошевића, народног посланика.

Председник Нашег Министарског Савета, Наш Министар просвете и црквених послова, нека изврши овај указ.

АЛЕКСАНДАР

1 Априла 1893. г.
у Београду.

Председник министарског савета,
Министар
просвете и црквених послова,
Др Докић с. р.

МИ

АЛЕКСАНДАР I.

по милости божјој и вољи народној
КРАЉ СРБИЈЕ

На предлог Нашег Министра унутрашњих дела, а по саслушању Нашег Министарског Савета, на основу чланова 54, 101 и 102 Устава и чланова 1, 2 и 98 закона о изборима народних посланика, решили смо и решавамо:

I

Народна Скупштина, изабрана за трогодишњу скупштинску периолу 1893, 1894 и 1895 годину, и сазвана у ванредни сазив 25. марта ове године — распушта се, пошто није могла да се уставно конституише.

II

Избори народних посланика за трогодишњу периоду скупштинску 1893, 1894 и 1895 годину, да се изврше у целој земљи на дан осамнаестог маја ове године; и

III

Народна Скупштина сазива се у ванредни сазив на дан првог јуна ове године у Београду.

Наш Министар унутрашњих дела нека изврши овај указ.

1. априла 1893. год.
у Београду.

АЛЕКСАНДАР с. р.

Председник министарског савета,
Министар
просвете и црквених послова,
Др Докић с. р.

Министар војни
пуковник,
Драг. Франасовић с. р.

Министар финансија,
Др М. В. Бујић с. р.

Министар
унутрашњих дела,
Св. Милосављевић с. р.

Министар иностраних дела и
заступник министра правде,
Анд. Николић с. р.

Министар грађевина,
потпуковник.
Свет. Станковић с. р.

Министар
народне привреде
Раша Милошевић с. р.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

11. ВАНРЕДНИ САСТАНАК

20. марта 1893. год.

Председавао председник г. И. Татић, од одборника били г. г. Др. Ж. Петровић, Илија К. Чолак-Антић, Глиша Стојановић, Јовица Барловац, Н. Спасић, Стеван Ивковић, С. Ђ. Јорговић, Ст. Курчић, Свет. Поповић, Мијаило Јаковљевић, Сима Р. Обрадовић, Ј. Х. Динић, Сима Николић, Наум Младеновић, Вучко Ц. Илић, Пав С. Цветковић, Васа Николић, Спасоје Стевановић, Гргур Миловановић.

ЦАР СИМЕОН-СИНИША НЕМАЊИЋ ПАЛЕОЛОГ

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

НАПИСАО

РАДОСЛАВ АГАТОНОВИЋ

(Са једном земљописном картом)

(НАГРАДИЛА ОПШТИНА БЕОГРАДСКА ДРУГОМ ВИДОВДАНСКОМ НАГРАДОМ)

МОТО:

„Praecipuum munus annalium reor, ne virtutes sileantur, utque pravis dictis factisque ex posteritate et infamia metus sit."

Tacit., Ann. lib. III., cap. 65

II.

Рођење Синишино. — Последице његовога рођења. — Где је живео и васпитавао се Синиша после смрти свога оца, до 1347.? г. — Даље последице његова живљења.

(НАСТАВАК)

Ево у чему је ствар: Краљ је имао од прве жене[1]) сина, коме је тада била двадесет друга година, и кога је брижљиво спремао за наследника свога. Али кад се педесетогодишњи краљ оженио кћери Ћесара (Cesaris) дванаестогодишњом девојком, и пре него што је и сина свог оженио, она му почела рађати децу, тада сина његова (Душана) почну да муче подозрења и опасности, које су, по свој прилици, уселили у његову властољубиву душу његови вршњаци" Дубровчанин Лукарић[1]) а по њему и Т. Флорински, приписују устанак Душанов на оца страху његову, да отац не пренесе престо на Синишу. Исто тако Фрешот и Du Cange, „бранећи страну младога краља, говоре да се он побојао, да ће отац његов из обзира на царградскога цара, који му је у другом браку дао своју кћер (место синовцу) садашњу љубав и очинску наклоност одузети, и указати је синовима из другог брака, те да је наумио сам себи круну насилно узети"[2]). А учени Рус А. Мајков[3]), пребацујући краљу Дечанском, што није по обећању свом оженио свога сина Душана, а сам се пак оженио Гркињом, и „што стаде боље волети Грке, него Србе и што је с Грцима био у миру," приписује главни узрок устанка сина на оца *наивору властеле*, која се бојала, да престо српски не допадне у руке сину Стефановом од друге жене. Додајмо овде најзад и мишљење г. Срећковића (II. 336), који такође узрок заваде оца са сином налази у интригама Палеолога, да на престо српски дође Синиша Немања-Палеолог, и у женидби Душановој са својом рођаком, кћери Вратка, потомка Вукановог, сестром доцнијега бугарскога цара Јована Александра, коме се браку Дечански противио[1]).

Из ово неколико примера, види се јасно, да се већина историка слажу у томе, да је главни узрок устанка Душанова на оца *био страх његов, да отац не пренесе престо на свога млађег сина Синишу*, који је тада растао на двору српском. Што пак Данило, и ако баца кривицу на оца не спомиње овај узрок, већ неку „ненавист", и „ђаволе наваждење" на сина, то можда долази отуда, што је њему — Данилу „вла

[1]) Код Грегора стоји: „ex altera uxore natus „ὃν ἑτέρας γεγένηκε γυναικός". Али то ће бити, да писац подразумева жену другога рода, не византијскога порекла.

[1]) Annali di Ragusa. 51,— „Il quale morto Urose suo padre (come giudicano gli huomini) d'ordine proprio, perche procurava di trasferire il Regno nella persona di Scisman o Scinisa suo minor figliulo." („Јужн. Славјане. I. 59.)

[2]) Рајић, „Немањићи", III. 186—7.—

[3]) „Историја српскаго језика" и т. д.. 205.

[1]) Срећковић, II. 343.

Петар Радовановић, Ј. Анђелковић, Пера Тодоровић, С. Пајкић, Драг. М. Настић, Др. Н. Х. Николић, А. Стевановић, Трифун Ђорђевић, М. Јовичић, П. М. Михајловић, В. М. Димитријевић, Дим. Милојевић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 11. марта 1893. године и учињене су ове измене и допуне, у одлуци КЊБр. 99 да сам г. П. Тодоровић, одборник јемчи да ће Михајло Јанковић зидар овд. извршити нужне оправке у својој кући на „Чубури“ и да му се према томе може дати тромесечна кирија у напред, и у одлуци КЊБр. 93 да суд општински преда општ. правозаступнику акта о накнади штете маси Јакова Тућаковића те да изиђи има ли до кога кривице, што ова исплата није раније учињена те да се од кривца накнада тражи.

II.

По прочитању акта истражног суди за вар. Београд АБр. 1549, 1606, акта првостепеног крушевачког суда 1568, акта истражног судије за вар. Београд 1484, 1529, 1573, 1607, којим се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, одбор је изјавио, да му је Јован Милановић непознат; да су Јаков Влакчанин и Михаило Живадиновић доброг владања и доброг имовног стања; да су доброг владања и средњег имовног стања Глиша Куњић, Ђока Јовановић, Михајло Ненадовић и Јован Бихеле.

III.

Председник износи одбору на мишљење молбе, којим се траже уверења о сиротноме стању.

По прочитању тих молби СБр. 4636, 4153, 4185 и 4693, одбор је изјавио, мишљење, да се суд предходно увери о имовном стању Драге Васиљевић, на тек онда да јој изда тражено уверење: да се може дати уверење о сиротноме стању молиоцима Настасији Г. Величковић, Драги Стефановићевој и Јовану Херцегу, ђаку.

IV.

Председник општине саопштава одбору, да је према овлашћењу одборском од 11. марта 1893. године АБр. 1667, ступио у преговоре са народном Банком односно нове позајмице од 300,000 дин: да је Народна Банка обећала ставити општини Београдској на расположење ових 300,000 динара под истим погодбама, под којима је и првих 2300,000. дин. дала општини, па предлаже да одбор реши да се општина може привремено задужити са још 300,000 дин. код Нар. Банке.

По саслушању овога извештаја одбор је решио, да се општина београдска привремено задужи још са три стотине хиљада динара у ерс бру код Привилеговане Народне Банке Краљевине Србије под погодбама, које вреде за позајмицу од 2 300.000 дин. а које су изложене у акту Народне Банке од 12. Нов. 1891. Бр. 11411 и од 21. Августа 1892. г. Бр. 8576. Ова се позајмица може употребити само на продужење радова на водоводу.

Менице за ову позајмицу да потписују за општину иста лица, која су решењем одборским од 11. марта 1893. АБр. 1668. одређена, да потписују менице којима је рок већ протекао.

V.

Председник износи одбору на решење по нуду Ђ. С. Вашкића трг. из Крагујевца, да му општина уступи право наплате говеђе и свињске аренде за 391.000 дин. годишње и под осталим погодбама, које су у тој понуди изложене.

По прочитању те понуде и реферата суда општинског СБр. 4550 одбор је на предлог г. Сп. Стефановића одборника одлучио, да одборско повереништво проучи цитање о давању наплате аренде касанске под закуп и поднесе свој предлог одбору на решење заједно са мишљењем о овој понуди.

Чланови овог повереништва да буду г. г. Сп. Стефановић Др. Ж. Петровић, М. Јовичић, Стеван Ивковић и П. Тодоровић одборници.

VI.

Председник износи одбору на решење акт Марка Стојановића, адвоката којим моли одбор да се понова извиди, да ли треба градско поље испред његове куће по нова откопавати, кад је исто поље пре кратког времене нивелисано и макадамисано.

По прочитању те молбе АВр. 1643, одбор је одлучио, да ову ствар проуче и одбору реферишу г. г. М. Ђурковић начелник мин. грађевина, Гргур Миленковић држ. инжињер и Коста Јовановић инж. Управе вар. Београда.

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ

Личне вести. Председник општине београдске г. П. Татић дао је оставку на председничку дужност, коју је одбор општински и усвојио одредив г. Мијаила Јовановића члана суда, да привремено врши дужност председника општине.

IV. ВАНРЕДНИ САСТАНАК
ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

(по стенограф. белешкама)

Држан 29. Јануара 1893. године

(наставак)

То јасно указује, да ли сам ја хтео да имам какве тајне послове са Карамарковићем, ја не би тај извештај сачувао. Питање о томе да ли је Карамарковић долазио у Београд, да се ту погодио са општинском управом, ја то не знам, нити ме се тицало, већ је моја дужност била да реферишем о материјалу и да дам своје мишљење. По што је машин инжињер донео извештаје о железници, ја сам казао да се материјал може купити само под тим условима, да се материјал категорише и свакој категорији означи цена која би по општину повољна била. Ја сам онда сам предложио да се набаве најпре ценовници из страних фабрика па да сравнимо цене новог и старог материјала и према томе утврдимо цену за понуђени нам материјал. Факт је дакле заиста, да овако ствар постоји, а не као што г. Симић каже, да је постојало неко тајно договарање и нешто неоштено шуровање. —

И ми смо добили ценовнике: из Берлина од Ганца и компаније, и из Прага и једну понуду за стари материјал. Све те податке за нов и стари материјал ја сам сравнио и онда у једној комисији у којој је био члан г. Ристић из монопола дувана, г Андра Одавић, ако се не варам и Милан Петровић, ја сам онда предложио ово: за општину неће бити корисно, да купи железницу паушално, јер из поменутог извештаја се видело да има хрђавог материјала и да количина материјала није тачно позната. С тога сам предложио начин пријема материјала и не би згорег било да те уссове господин Симић прочита, да видите какве сам ја услове предложио за куповање железнице, па да не каже да Селесковић има ту нека тајна удела; па ће те по том онда тачно увидети шта је у ствари. —

У тим условима казао сам ово: Ми ћемо нове шине односно оне, које се могу сматрати, да су нове а то су праве шине и чистог профила сматрати као за прву класу, а шине које нису чистог профила али иначе праве и целе да ба.

далац сунце око кога се све окреће „[1]), и што он хоће ипак да баци сву кривицу на властелу ондашњу, која је заиста највише наговарала Душана, да сврне оца с престола, говорећи: „Ако ли *не изслушаш нас*, ми ћемо да ступимо у договор с твојим оцем, па ћемо да устанемо, и њему да идемо, а тебе да оставимо у тузи и срамоти.“[2]) Па је с тога ваља да Дечански и мрзео Душана, што слуша савете оне властеле, коју он — Дечански мрзи, и која је „потајно и појединце доходила к њему, (Душану) и распиривала у њему бунтовничке мисли“[3]) Цароставник пак најмање има права, што онолико ружи Душана, приписујући му „ненаситну жудњу за престолом.“ Јер и ако је „млади краљ“ имао мало властољубља, као млад, даровит, и већ прослављени јунак на бојном пољу, ипак то његово властољубље правда се: *великим страхом, да за навек не изгуби престо српски*, на који он, као већ крунисана глава, има најпреча права, нарочито, кад му моћна и силна властела ставља категоричан услов: „Хајде с нама и бићеш краљ, нећеш ли, одосмо твоме оцу, и Синиша је краљ“[1]).

Душан пак а тако исто и властела српска, имали су пуно разлога да верују у пронесени глас, да краљ Дечански намерава млађег сина Синишу прогласити за наследника. Јер будући савременици онога, шта је недавно радила краљица Симонида, само да би Милутин прогласио Константина за наследника, они су веровали потпуно, да је путем Симонидиним пошла и њена млађа рођака, краљица Марија, и да је поколебљиви шестогодишњи старац већ пустио њеном и њених пријатеља утецају. Да је заиста тако било, најасније се види из Стефанових речи игуману Арсенију: „Узми оче ово злато,... *јер после мене не знам ко ће царевати*“[2]) Зашто да не зна, ко ће „после њега царевати“, кад је он свог сина Душана, још при свом венчању на краљевство одредио за наследника, и венчао за „младог краља“ ? Стога Данило[3]), кога допуњује Бранковић[4]), немају права, кад, да оправдају Душана, бацају сву кривицу на властелу, „која је, вели Бранковић, непрестано досађивала младоме краљу речима: отац твој стар је, и није способан за царовање.“ Јер властела, као што примећује А. Мајков, видећи да се Стефан Дечански није умео ни најмање користити велбуждском победом, нарочито према Грцима, налазила је узрока томе у краљевом попуштању утецају грчке странке на српском двору, „па је с тога, вели г. Новаковић, и завладао страх српском властелом, да Дечански не попусти са свим интригама грчке партије, те да престо преда млађему сину Синиши Палеологу.[1]) Могуће је, да се овом првом узроку звечанске катастрофе придружио тада и онај други, који г. Срећковић наводи: незадовољство очево са женидбом сина му. Јер Дечански није никако одобравао, да Душан узме лепу Јелену, кћер челника Вратка, која је доводила своје порекло од Немањића, а у деветом степену била и сродница Душанова. А то можда зато, што се Стефан бојао, да се Душан, на тај начин, брачном везом са млађом линијом Немањића, „моћним кнежевима“ Приморја, јако не осили, те би му после могао престо преотети. Али Душан, рачунајући, да ће том женидбом по-

[1]) Rački, „Ocjena starih izvora“; p. 149.

[2]) Срећковић, П. 336.

[3]) Gregorae: Hist. bysant. IX, c. 12.

[1]) Срећковића: „Краљ Дечански“, страна 22.

[2]) Гласник XI. 77.

[3]) „Животи“ 212.

[4]) У Рајића — „Немањићи“, 190.

[1]) „Отаџбина“, год. 1880. стр. 377.

цимо у другу класу а у трећу оне, које не одговарају првој и другој. Односно цене ако се не варам било је овако — 15 пара дин. за килограм од прве класе а 7 ако се не варам за другу и 4 за трећу класу. Ја данас молим поштовану господу, нека се уверe, и нека траже ценовнике, на ће видети, да ли сам ја на уштрб општини био услове саставио. Тим начином набавке општина неће бити изложена никаквој опасности, да ће рђаве шине купити, само да одреди савесну комисију која ће да прими материјал тачно по условима. Ја сам се у неколико уверио из извештаја чланова комисије који су материјал прегледали да има шина разног профила, али од сваког профила доста велики број шина и стога имао сам уверења, да не ћу погрешити, ако општини предложим да купи шине разног профила. –

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

НАРЕДБА

Старајући се о интересима општине београдске и о тачном прикупљању њених прихода законом и од надлежне власти одобрених, Суд општ. вар. Београда на основу решења Државног Савета од 24. Октобра 1892. год. Бр. 3438 члана 40. зак. о општинама и решења одбора општинског од 12. Маја 1890. год. АБр. 839, и 11. Јуна 1892. год. АБр. 7537, а у свези с наредбом Управе вар. Београда од 10. Новембра 1892. год. Бр. 19.975.

наређује

Да сваки онај који према поменутој наредби Управе вар. Београда од исте добије дозволу за давање балова, концерата и других забава, оуде дужан с том дозволом пријавити се општинском Суду и њему положити ниже означену таксу, која је установљена у корист сиротиње београдске и народног позоришта.

Ако који од сопственика или закупца локала где се дају јавне забаве, допусти, да у његовом локалу какво страно лице даје претставе и друго томе подобно а не увери се да је дотично лице поред дозволе добијене од управе варошн Београда и општини таксу платило, биће он одговоран општини за неплаћену таксу.

ТАКСЕ

за јавне забаве у општини београдској

I.

а, За свирање муз. оркестра по кафанама, баштама и т. д. од концерта до . . . . . 3 д.
б, За свирање са певањем вештака од 1 концерта 5 д.
в, За свирање женског (оркестра) дамен-каплеле 20 д

II.

а, За игрању у локалу I-ог реда . . . . . 15 д.
За игрању у локалу II-ог реда . . . . . 10 д
в, За игрању у локалу III-ег рода . . . . 5 д.

III.

а, За панораму на дан . . . . . 5—10 д.
б, За разне претаве и показивање вештина, дневно . . . . . 10—50 д.
в, За менажерије и музеуме . . . . . 5—15 д.
г, Циркус од прететаве . . . . . 10—20 д.
д, За забаве „Тингл-Тингл" т. ј. (певање, свирање и представљање) од вечера . . . 50 д.

IV.

За друге врсте забава које овде нису предвиђене решаваће општински Суд засебно.

V.

Сем овога наплаћиваће се још половина од гореозначене таксе у корист краљ. српског народног позоришта.

Од суда општине вар. Београда 14. Новембра 1892. год. АБр. 11331. у Београду.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ

I. ДИМНИЧАРСТВО:

а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0·20 д.
б) За неузидан шпархерд . . . . . 0·20 д.
в) За узидан „ . . . . . 0·40 д.
г) За велики узидан шпархерд у гостионици 0·50 д.
д) За чишћење димњака од два спрата . . . 0·20 д.
ђ) За чишћење простог димњака . . . . . 0·10 д.
е) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са пећима . . . . . 0·10 д.
ж) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са више пећима . . . . . 0·20 д.
з) За пађење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0·75 д.

II. ПРАЖЊЕЊЕ ПОМИЈАРА И НУЖНИКА:

а) Од кубног метра . . . . . 10·00 д.
б) Од акова . . . . . 0·50 д.

III. ПОЕТАРИНА:

а) Марка за пањче за годину дана . . . . 3·00 д.
б) Обнављање изгубљене марке стаје . . . 1·00 д.

IV. ГРОБАРИНА

а) Гроб за децу . . . . . 7·00 д.
б) Гроб за одрасле . . . . . 12·00 д.
в, Мала гробница . . . . . 555·52 д.
г, Велика гробница III реда . . . . . 998·39 д.
д, Велика гробница II реда . . . . . 1099·32 д.
е, Велика гробница I реда . . . . . 1684·57 д.

V. МРТВАЧКА КОЛА:

а, Мртвачка кола стара са 2 коња . . . . 12·90 д.
б, Мртвачка кола са анђелима са два коња . 24·90 д.
в, Мртвачка кола нова са 2 коња . . . . . 36·90 д.
г, Мртвачка кола нова са 4 коња . . . . . 72·90 д.

ТАКСЕ

ЗА ИЗНОШЕЊЕ ЂУБРЕТА

За кварове: Савамалски, Теразијски, Врачарски и Варошки.

1. Од собе и кухиње или мањег дућана са собом . . . . . 0·25 п. д.
2. Од две или три собе, са кухињом или већег дућана са магазом . . . . . 0·70 п. д
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1·50 п. д.

За кварове: Дорћолски и Палилулски.

1. Од собе и кухиње, или мањег дућана са собом . . . . . 0·20 п. д.
2. Од две или три собе са кухињом или већег дућана са магазом . . . 0·60 п. д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1 дин.

Од суда општине београдске 28 Августа 1892. год АБр. 9449.

стићи са свим другу намеру своју, коју Дечански није могао ни замислити, и против воље очеве, узео је Јелену.[1]) Јер прилике и догађаји који су се развијали за детињства његова и на српском и на византијском двору, били су доста јаки, да створе у младој, талентираној глави младога краља мисао, да *на месту трулога византијскога, царства, створи на Балкану велику снажну српску царевину.* А да то постигне, нужна му је конфедерација балканских држава: Србије и Бугарске. И он налази, да ће родбинским везама најчвршће склопити савезну лигу против Византије. Последице таке Душанове политике опажају се одмах, чим је он ступио на српски престо. Јер превратом у Бугарској, који се догодио на годину дана после преврата у Србији, год. 1332, дође на бугарски престо шурак Душанов Александер[2]), са којим је Душан за све време своје двадесетчетиригодишње владе био у пријатељству, радећи заједно, да са свим униште већ изнемоглу византиску царевину.

Из досадањега излагања види се, дакле, јасно, да је појава Синишина на свет, и његово васпитавање на двору свога оца, краља српског, био од огромних последица. Услед његова рођења поново се развија на српском двору грчки утецај, и образује се јака странка Палеолога, под протекцијом саме краљице српске. Та странка ради, да Синиша наследи престо свога оца. Услед овога другог *понајпре*, Душан, као најпречи наследник српског престола, устаје на свог оца, видећи га, да се подао утецају и саветима лукавих Грка, збацује га с престола, и тиме за навек прекида даље интриге Византинаца на српском двору, и мешање њихово у унутарње послове српске краљевине; узима у своје младе и крепке руке крму државну, и води Србију путем који је доведе до на врхунац славе и величине њене ...

Душан је сада зацело мислио, да је, узевши крму српску, за коју је толико страховао, у своје руке, одагнао за навек онај страх, који му је млади Синиша задавао. Али није требало много времена да протекне, па да се поново и сам Душан увери, е опасност по српски престо од стране Синишине и његових сродника, грчких Палеолога, није још минула. Као год што се пређе сам бојао, да га Синиша у наследству не претекне, исто је тако сада, што је млади Синиша коју годину више за леђа затурао, Душан почо увиђати све више, да је Синиша још једнако опасан противник и наследству његовог сина Уроша. Тај страх је канда био још јачега дејства, него онај први, док је Синиша био само дете. и не помишљајући на круну; јер је сада Синиша био младић, и под инспированьем можда својих пријатеља Палеолога, све то јаче долазио до уверења: да *он* — Синиша треба после Душана да наследи српски престо. Тај страх, који је Синиша задавао Душану, такође је био од замашних последица, што ћемо ниже и видети. А сада пре тога, да пређемо на детињство Синишино, и да видимо: шта бива са њим после смрти оца му; где живи, и где се васпитава до доба, кад је постао деспотом Акарнаније и Етолије?

(наставиће се)

[1]) Срећковића: Ист. Срба, II. 343—4.
[2]) Ibidem.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА

Власник Општина Београдска — Штампарија Петра Курчића, Обилић. венац бр. 14 — Уредник Урош Кузмановић

БРОЈ 15. ГОД. XI.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
НА ГОДИНУ . . . . . 6 дин.
НА ПОЛА ГОДИНЕ . . . . . 3 „
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ . . . . . 9 „

НЕДЕЉА 11. АПРИЛА 1893.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 пр. дин. од врсте

ПРЕТПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПУТНИЦОМ НА ОПШТИНСКИ СУД А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА

Рукописи не враћају се

Неплаћена писма не примају се.

Грађанству вароши Београда.

Управа вар. Београда је под Бр. 5148., на дан 6. Априла 1893. године упутила овакав акт Суду општине београдске:

„Државни Савет актом својим од 30. Новембра 1892. године Бр. 3913. саопштио је овој Управи, да је он по жалби г. Милована Р. Маринковића и остали поништио радњу збора општине београдске од 21. Новембра исте године као незакониту и препоручио Управи, да ту одлуку, као завршну, по чл. 145. тач. 4. устава изврши.

Исто тако је Државни Савет саопштио Управи овој, да је одлуком својом од 1. Декембра 1892. год. Бр. 3933. **поништио** наредбу ове Управе од 22. Новембра исте године, којом је разрешена дотадашња Управа општинска.

Ни једна ни друга одлука Државног Савета није извршена до сада.

Како су пак, ове одлуке Државног Савета обавезне за сваког, па и за ову Управу, то она с позивом на чл. 1. и чл. 80. зак. о општинама, наређује Суду општине београдске, да он одмах чим овај акт прими, уведе у дужност: г. Милована Р. Маринковића председника те општине, г. г. Јована Антонијевића, Дим. Вељковића и Јована Илића као чланове Суда, г. г. Косту Чупића, Анд. Надеждића, Младена Тодоровића и Данила Чонкића, кметовске помоћнике.

Николу Х. Поповића, Светозара Боторића, Јована Ђуровића, Ђорђа Нешића, Димитрија Р. Гајића, Радована С. Филиповића, Михаила П. Бончића, Тасу Капетан-Спасића, Андру Одавића, С. Азриела, Ђоку Димитријевића, Мату Јовановића, Косту Главинића, Мих. Д. Банковића, Милана М. Ђорића, Ђорђа Наранџића, Косту Б. Михаиловића, Вељу М. Тодоровића, Саву Вељановића, Гаврила Бркића, Др. Павла Поповића, Др. Милана Радовановића, Михаила Јанковића, Марка Велизарића, Стевана Чађевића, Раденка Драговића, Косту Петровића, Лазара Дашковића, Милана Капетановића, Милутина Марковића, Филипа Васиљевића, Љубомира Јовановића, Милоша Трифковића, Др. Марка Лека, Др. Лазу Пачу, Лазара Радоњића, Др. Давида Алкалаја и Ђоку С. Новаковића, као одборнике, — а садашње вршиоце дужности председника, чланове Суда, кметовских помоћника и одборнике — разреши од дужности.

Ову наредбу да изврши г. Божа Гавриловић члан Управе Београда који ће на потпис саопштити вршиоцу дужности председника г. Михаилу Јовановићу, као и члановима Кости Симићу и Николи Бошковићу, кметовским помоћницима Јанаћку Јанковићу, Дамјану Димитријевићу, Сретену Димитријевићу и Панти Боди, и позвати их да безусловно наредби овој следују.

Уведени часници општински у дужност на места поменуте господе да изврше наредбу ову односно одборника.“

Акт је овај извршен 6. Априла 1893. год. по подне, и тада су уведени у дужност законити часници општине београдске, о чему се грађанство извештава.

Од Суда општине вароши Београда 6. Априла 1893. године
АБр. 1860.

ГРАЂАНСТВУ ВАРОШИ БЕОГРАДА.

Суд општине вароши Београда објављује грађанству, да су бирачки спискови за бирање народних посланика на дан 18 Маја 1893 год. готови, и да стоје грађанству на углед.

Према чл.: 24, 25, 103 и 103 зак. о изборима народних посланика, сваки има право да ове спискове прегледа да из њих што испише или да их и целе препише, да их обзнањује или штампа и да, било за себе било за другога тражи у законом року исправке, како налази да у њима треби учинити.

Исправке се у списковима могу тражити до 28 Априла тек. год. закључно (чл. 103. зак.ио изборима народних посланика).

Посланике ће моћи бирати само они, који су у бирачким списковима уписани, кад добију бирачку карту. После 28. Априла ове године нико нема права да тражи исправке спискова, макар у њих не био уписан ко треба, или био уписан ко не треба.

Спискови се ови налазе код г. Милоша Борисављевића пореског књиговође општине београдске коме ће се грађани са својим захтевима око исправке спискова обраћати. Усмене захтеве г. Борисављевић ће ставити у записник.

Уз свако тражење око преправке спискова, морају се поднети и докази.

Од Суда општине вароши Београда
9. Априла 1893. г. АБр. 1935.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

XII. ВАНРЕДАН САСТАНАК

31. Марта 1893. год.

Председавао председник г. П. Татић, од одборника били г.г. Др. Ж. Петровић, П. Тодоровић, Н. Спасић, Г. Стојановић, И. С. Рајковић, М. Јовичић, М. Ј. Х. Дивић, Ст. Стевановић, Гргур Миловановић, В. Ц. Илић, Ст. Ђ. Јорговић, Н. Младеновић, П. К. Радовановић, А. С. Борисављевић, Д. Милојевић, Љуб. Марковић, Ст. Златановић, П. С. Цветковић, Т. Чупић, С. Р. Обрадовић, П. М. Михаиловић, Т. Ђурђевић, Н. Х. Николић, Ј. Ристић, М. Ј. Антула, Јовица Барловац, М. Михаиловић и М. Јаковљевић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 20. Марта 1893 год., и примљен је без икаквих измена.

II.

По прочитању акта истражног судије за варош Београд Абр.: 1684, 1683, 1709, 1685, 1741, 1710, којима се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, одбор је изјавио, да му је Љубица — Јулка Ђорђевић, непозната; да је Давид М. Леви доброг владања и средњег имовног стања; да су Светозар Мунић и Ева Фурак доброг владања, сиротног имовног стања; да су Крста Поповић и Јованче Димитријевић доброг владања и доброг имовног стања.

III.

По прочитању акта VII пуков. окр. команде Абр. 1705. којим се траже уверења о владању и имовном стању извесних војних лица, одбор је изјавио, да суд прибави потребне податке па да према њима изда команди тражено уверење.

IV.

Председник износи одбору на мишљење молбе којима се траже уверења о сиротном стању и породичном односу.

По прочитању тих молби Сбр. 4822, 4821, 4967, и 4838, одбор је изјавио мишљење, да се Јелени Бошковића и Даринци Милошевић може дати тражено уверење; да се суд предходно увери о породичном односу Благоја Тодоровића и имовном стању Лепосаве Цветковића, па да им онда изда тражена уверења.

V.

По прочитању молбе Петра Ђурића и Димитрија Вељковића одбор је решио, да се Петар Ђурић ослободи дужности присутничке, а на његово место одредио је за присутника за ову 1893 год. Луку Пурића трг. овд.; да Димитрије Вељковић остане и даље присутник.

VI.

По прочитању акта одбора цркве Св. Марка Абр. 1674. одбор је решио, да се чланови одбора Младен Николић, Илија Савић, Јоца Ристић, Миња Ристић ослободе ове дужности, а на њихова места изабрао је за чланове одбора цркве Св. Марка Јеврема Рајића, рачуноиспитача, Петра Новаковића платнара, Живка Кузмановића ситничара, и Илију Илића, бакалина на Теразијама.

VII.

По прочитању извештаја комисијског Гбр. 324. одбор је одобрио, одређену осу у фишекџијској улици.

VIII.

Председник износи одбору на решење предлог грађевинског одељења, да се одобри кредит од 2077·30 дин, за инсталацију водовода у новој згради основне школе на Дорћолу.

По прочитању тога предлога Абр. 1481. (Гбр. 204.) одбор је решио, одобрава се кредит од две хиљаде осадамдесет седам динара тридесет пара за инсталацију водовода у новој згради основ. школе на Дорћолу, с тим да се овај посао уступи ономе признатоме инсталатеру, који на краткој усменој лицитацији понуди најнижу цену.

Утрошена сума има се ставити на терет партије одређене на зидање ове зграде.

IX

Председник износи одбору на решење молбу Милана Трајковића и осталих тридесет и девет грађана савскога краја, којом моле да се из општинске касе даје месечно по 84 дин. за кућну кирију дечијег забавишта.

По прочитање те молбе одбор је после поименичног гласања са 20 гласова против седам (један није гласао) решио, да се преко ове молбе пређе на дневни ред.

X.

Председник извештава одбор да је одборско поверенштво изабрато у седници од 20 Марта 1893 год. Сбр. 4550. довршило свој рад те подноси одбору његов извештај на решење.

По прочитању тог извештаја Сбр. 5273. одбор је решио, да се поднети извештај у свему прими и да се Ђ. Р. Васикић одбије од тражења, с тим да одборско поверенштво поднесе исцрпан предлог о томе какве би мере требало предузети да се спрече крађмчарења у наплаћивању касанске аренде.

За поверенике изабрати су г. г. Д. Милојевић, П. Радовановић, А. Борисављевић, и Гл. Стојановић одборници.

ЦАР СИМЕОН-СИНИША НЕМАЊИЋ

ПАЛЕОЛОГ

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

НАПИСАО

Радослав Агатоновић

(СА ЈЕДНОМ ЗЕМЉОПИСНОМ КАРТОМ)

(Наградила општина Београдска другом Видовданском наградом)

Мото:

„Praecipuum munus analium reor, ne virtutes sileantur, utque pravis dictis factisque ex posteritate et infamia metus sit".

Tacit., Ann, lib. III., cap. 65.

II.

Рођење Синишино. — Последице њихова рођења. — Где је живео и васпитавао се Синиша после смрти свога оца, до 1347.? г. — Даље последице његова живљења.

(НАСТАВАК)

Да бисмо на ово питање могли одговорити, нужно је, мислимо, да видимо пре свега: шта бива са матером Синишином, младом удовицом, краљицом Маријом, после смрти мужа јој? Јер без сумње да је Синиша, оставши мали без оца, морао живети код своје матере, и делити са њом срећу и несрећу, радост и жалост.

И нехотице пада нам на памет, да ће грчки писци српске историје, без сумње знати, да нам даду довољно обавештења о краљици српској, удови, Марији, пошто је она њихова порекла, и била њихова заштитница на српском двору. Али није тако. Грчки писци не знају о удови Марији апсолутно ништа да кажу. Ту чудновату појаву, да грчки писци ништа не знају о тој јединој Гркињи, српској краљици — удови, док о свима другим краљицама српским, нарочито Гркињама, знају много што шта да причају, приметио је и наш обилати и уважени историк г. П. С. Срећковић. Ево шта он вели у својој расправи *„Царица Марија подружије Деспота Јована Оливерића*[1]). „Наша историја знаде судбину свију наших краљица и царица, па било да су оне надживеле своје мужеве, било да су саме оставиле Србију, нарочито оне које су биле пореклом Гркиње". Грчки писци знају о краљици *Јевдокији*, жени Првовенчаног краља, како се после прогонства још два пута удавала". Знају о *Ирини*, да је надживела Кало Јована II.; о *Симониди*, да је после смрти свога мужа Милутина још дуго година живела у Цариграду, и играла велику улогу под именом „краљица Симонида". „Али, — додаје г. Панта, — од тога правила има један једини изузетак, а на име: грчки писци не знају ништа о Марији, супрузи Стефана Дечанскога, матери Синише и Јевдокије"[1]). Па шта је дакле са њом, после смрти њеног мужа?

Ст. Дечански, као што знамо, скончао је свој живот у граду Звечану 1331. год., месеца Новембра. Краљици Марији било је тада тек *седамнаест* година; дакле у најбољем добу свом остала је удовицом. Њеном првенцу Синиши могло је тада бити око *пет* година, а кћери њеној Теодори — Јевдокији тек ако је могло бити

1) „Гласник Срп. Ученог Друштва", стр. 119.

1) Ibid. 124.

XI.

Да би се сума која је буџетом одређена на издржавање овд. сиротиње праведније и правилније делила, — председник предлаже да се одреди нарочито повереништво које ће у споразуму са судом општинским одређивати којим ће се лицима и колика помоћ из општинске касе давати.

По саслушању овога одбор је изабрао г.г. П. С. Цветковића, М. Јаковљевића, М. Јовичића, П. Михаиловића, Ст. Јорговића, Вучка Ц. Илића, и Т. Чупића одборнике, да као одборски повереници у споразуму са судом општинским одређују колико ће се коме из општинске касе давати помоћ.

Тројица од њих могу пуноважно радити.

XIII. ВАНРЕДАН САСТАНАК

2. Априла 1893 год.

Председавао председник г. П. Татић, од одборника били г.г. Др. Ж. Петровић, Наум Миловановић, Тодор Чупић, Андра Ђорђевић, А. С. Борисављевић, П. М. Михаиловић, Стев. Ивковић, М. Ј. Антула, Драгут. М. Настић, Вучко Ц. Илић, Стеван Ђ. Јорговић, Пав. С. Цветковић, Триф. Ђорђевић, Васа Николић, Сима Николић, Јовица Барловац, Стојан Пајкић, Давид Були, М. Штрбић, Дим. Милојевић, Мих. Михаиловић, Петар Радовановић, Јевр. Андоновић, Гргур Миловановић, Ст. Ђурчић, Др. Николић, Пера Тодоровић и Јоца Ристић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 31 Марта 1893 год. и примљен је без икаквих измена.

II.

Председник општине извештава одбор, да је **Његово Величанство Краљ Александар** I, прокламацијом објавио народу, да је примио сву државну власт у своје руке.

Одбор је саслушао, овај извештај стојећи и и одазвао се са Живело *Његово Величанство Краљ Александар I.*

III.

Поводом горњег саопштења а на предлог председника одбор је одлучио, да представништво вар. Београда корпоративно поздрави Његово Величанство; да се у част данашњег дана од стране општинског представништва приреди бакшада, и да се поднесе Његовом Величанству писмена адреса оданости и верности.

Трошак око приређивања бакшаде да падне на терет партије буџетом одређене за непредвиђене трошкове.

IV.

Поводом данашње промене државне владе председник општине г. П, Татић подноси оставку на председничку дужност.

По прочитању тога акта Абр. 1793 одбор је после поименичног гласања са 25 противу 3 гласа решио, уважава се оставка на председничко звање г. Петру Татићу с тим, да се од дужности разреши трећег априла 1893 год. а дужност председника да врши привремено г. Михаило Јовановић члан суда.

ОБЗНАНА.

Како је ова команда са превођењем из позива у позив готова, то се овим позивају сви обвезници и то: прекобројни редовне војске, обвезници I и II позива народне војске из Београда, да у дане означене престану овој команди ради сравнења билета са списковима и пријема нових билета и поправке старих и то овим редом:

Од почетних назначених слова на имену, А. Б. В. и Г. 15 тек. месеца; Д. Ђ. Е. и Ж. 16 тек. месеца; З. И. Ј. К. Л. Љ. 17 тек. месеца; М. Н. и О. 18 тек. месеца П. Р. С. и Т. 19 тек. месеца; Ћ. У. Ф. и Х. 20 тек. месеца; Ц. Ч. и Ш. 21 тек месеца.

Кбр. 2300. Из канцеларије седмог пуковског округа, 3 априла 1893 године у Београду.

Помозимо пострадалима од земљотреса.

Неколико је само секунада требало па да земљотрес почини грдну штету у Поморављу, једноме од најпитомијих крајева Србије.

Куће су попрскале, људи избегли на студен и на ветар, послови застали, општи страх још држи онај крај у немиру. Штета не двоји богата од сиромаха, а има је на стотине хиљада динара.

Никоме није лако у томе крају, а стотинама сиротиње уздише и без зараде и без хлеба. Болест и немоћ готов су друг где год нема шта у уста да се заложи, где год нема чиме штета да се оправи, где год нема зараде да се нађе

Али докле смо год живи ми што смо срећни били да нас тај случај поштеди, сме ли бити та сиротиња несрећна и напуштена? Наша треба да је брига њихово садашње несрећно стање, ми не смемо допустити да се они, браћа и сугрђани наши, за парче хлеба својој породици брину!

Може ли, у таким приликама, нама наше парче хлеба слатко бити, ако га с пострадалом браћом нашом поделили нисмо?

Зар ми нисмо ускратили себи сваки дан по једно задовољство, зар ће нам то задовољство пријатно бити, ако на другој страни дома нашег сиротиња цвили, немогући да се помогне, ни хлебом захрани?

Одбор девојака узео је на се дужност да о овоме увери пострадалу браћу нашу и да их утеши.

И Одбор овим позива свакога без разлике, да приложе што могу на пострадале од земљотреса, да Одбору у извршењу горе поменуте опште дужности помогну. Одбор ће се старати да се дарови њему упућени пошљу и распореде куд је најпотребније.

Прилоге прима свака од потписаних.

Позивамо наше сестре и другарице по Србији и по целом српском народу да примеру нашем следују. Нека сваки да што му је лако дати, али то нека ни пошто не пропусти па ће наша браћа заборавити несрећу своју, утешена братском и сестринском руком.

А. Пачићева, А. Ковановићева, А. Радовановићева, А. Радосављевићева, А. Рајовићева, А.

до *три* године. Са тако ситном децом куда ће? У двору Душанову није смела живети, бојећи се можда да властела, која ју је због њених интрига мрзела, не учини крај њеном и њеног сина животу. Отац пак њен Јован Палеолог солунски паниперсеваста тада је већ био у гробу[1]). Деда њен по матери Метохита, кад је збачен био цар Андроник старији, чији је он присталица био, тако је пострадао од гневнога победиоца, Андроника млађег, „да је умро у највећој оскудици и сиромаштини“[2]). Млада удовица, несрећна краљица Марија „није имала нигде никог рођеног, коме би се повратила: она је имала само „децу“, т. ј. Синишу и Јевдокију, па кад није имала куда ићи, њој је било најпре че да остане код своје деце.“ Она је дакле остала у Србији, да ли у Душановом двору, не знамо, тек свакојако под заштитом и пажњом Душановом, који није тражио да се за њене интриге свети на невиној деци њеној. Али она ипак није дуго била удовица. У Србији је тада био млади властелин *Јован Оливерић*, син оног старог Оливера војводе Милутиновог[1]). По мишљењу г. Срећковића[2]), тај Јован Оливерић, *мори да је узео за жену мајеху Душанову Марију*, 1331. год., да је код њега одрасла Јевдокија, и удата за Дејана; *да је Синиша одрастао код очуха;* да га је за то (Јована Оливарића) Душан брзо ванцирао и т. д.“ Сад нам је лако. Кад знамо шта бива са краљицом Маријом после смрти њеног мужа, ми видимо у исто време, шта бива са петогодишњим Синишом, где он расте, где се васпитава. Дакле по овоме, мора се држати, *да је Синиша од своје шесте године, па до двадесете живео и васпитавао се на двору свога очуха, у крилу своје матере...*

Али, као што смо горе споменули, Синишино живљење и васпитавање на двору свога очуха, српскога војводе Јована Оливерића, пред очима Душановим, није било без последица. Узроци који су, кад се родио Синиша, покренули онда „младога краља“ Душана, да устане на свог оца, и да себи обезбеди престо, опет сада постичу у *краљу* Душану зебњу, да ако још за свога живота не осигура престо своме сину, да ће после његове смрти опет Синиша грозити наследству Урошеву. Та зебња задаје Душану, као што смо казали, не мале бриге, с тога он још за живота свога свима силама ради, да своме сину обезбеди наследство и круну српску после смрти своје.

Као што је познато, год. 1332. долази у Србију краљу Душану узурпатор грчкога престола Јован Кантакузен, и моли Душана да му помогне, да се врати у своју отаџбину — Византију, и да седне на грчки царски престо. Својим лукавством и вештом политиком, каквом се он нарочито одликовао, Кантакузен успе с помоћу краљице Јелене и неких најмоћ-

[1]) Nic. Greg. Hist bysant. lib. VIII. c. 14, p. 373.-38 . — опис путовања истога писца, као посланика грчког, на двор српскога краља Дечанскога, да поврати Ирину, жену Јована Палеолога, а Матер Маријину, која је тада била у Србији код свога зета, не смејући ићи у Цариград, због тога, што је њен муж био противник Андронику млађем, а присталица старијег Андроника.

[2]) Гласник 57. 124.

[1]) Гласник 57. 12).

[2]) Колико нам је познато, до сада нико није покушао да обори то нишљење г. Панпина.

Хаџи-Поповићева, А. Цукићева, Б. Мелхерова, Б. Цинцар-Јанковићева, В. Јовановићева, Гутманова, Д. Акимовићева, Д. Божићева, Д. Булајева, Д. Видаковићева, Д. Делини, Д. Драгашевићева, Д. Ковановићева, Д. Тасићева, Д. Марковић ва, Д. Нешићева, Д. Тителбахова, Д. Ћирковићева, Е. Војиновићева, З. Васиљевићева, З. Васићева, З. Вучковићева, З. Јанковићева, З. Петровићева, З. Симићева, З. Угричићева, Ј. Жујовићева, Ј. Т. Марковићева, Ј. Прокићева, Ј. Јовановићева, Ј. Симоновићева, Ј. Трнавчева, Ј. Чолак Антићева, К. Вулковићева, Е. Јовановићева, Катанићева, К. Месаровићева, К. Новаковићева, К. Сретеновићева, К. Николићева, К. Холецова, К Протићева, Л. Антићева, Л. Андоновићева, Л. Богићевићева, Л. Миланковићева, Л. Недељковићева, Л. Николајевићева, Л. Петровићева, Л. Поповићева, Љ. Авакумовићева, Љ. Гершићева, Љ. Докићева, Љ. Јовановићева, Љ. Поповићева, Љ. Ђорђевићева, Љ. Тодоровићева, Мареи, М. Анастасијевићева, М. Божићева, М. Грујићева, М. Васиљевићева, М. Гутманова, М. Ивковићева, М. Јовановићева, М. Н. Јовановићева, М. Караулићева, М. Ковачевићева, М. Летјанинова, М. Марићева, М. Милушићева, М. Надлерова, М. Ј. Новаковићева, М. Ст. Новаковићева, М. Орешковићева, М. Перолова, М. Радовановићева, М. Радосављевићева, М. Стојићева, М. Спасићева, М. Стефановићева, М. Хаџи-Поповићева, М. Чолак-Антићева, М. Цинцар-Јанковићева, М. Стојановићева, Н. Васиљевићева, О. Симоновићева, О. Станишићева, П. Дамјановићева, П. Димитријевићева, П. Јовановићева, Т. Божићева, Р. Здравковићева, Р. Симићева, Р. Симоновићева, С. Васиљевићева, Карамарковићева, Флајтерова, Ф. Делини, Ф. Најхутова.

НАРЕДБА.

Старајући се о интересима општине београдске и о тачном прикупљању њених прихода, законом и од надлежне власти одобрених, Суд општ. вар. Београда, на основу решења Државног Савета од 24. Октобра 1892. год. Бр. 3438. чл. 40. зак, о општинама и решења одбора општинског од 12 Маја 1890. год. Абр. 839, и 11 Јуна 1892. Абр. 7537, а у свези с наредбом Управе вар. Београда од 10 Новембра 1892. год. Бр. 10975.

наређује

Да сваки онај који према поменутој наредби Управе вар. Београда од исте добије дозволу за давање балова, концерата и других забава, буде дужан с том дозволом пријавити се општинском Суду и њему положити ниже означену таксу, која је установљена у корист сиротиње београдске и народног позоришта.

Ако који од сопственика или закупца локала где се дају јавне забаве, допусти да у његовом локалу какво страно лице даје предстве и друго томе подобно, а не увери се да је дотично лице пред дозволе добијене од управе вароши Београда и општини таксу платило, биће он одговоран општини за неплаћену таксу.

ТАКСЕ

ЗА ЈАВНЕ ЗАБАВЕ У ОПШТИНИ БЕОГРАДСКОЈ

I.

а, За свирање муш. оркестра по кафанама, баштама и т. д. од концерта до . . . 3 д.
б, За свирање са певањем вештака од 1 концерта . . . . . 5 д.
в, За свирање женског оркестра (дамен-капеле) . . . . . 20 д.

II.

а, За игранку у локалу I-ег реда . . . . 15 д.
б, За игранку у локалу II-ог реда . . . . 10 д.
в, За игранку у локалу III-ег реда . . . . 5 д.

III.

а, За панораму на дан . . . . . 5—10 д.
б, За разне преставе и показивање вештина, дневно . . . . . 10—50 д.
в, За менажерије и музеуме . . . . . 5—15 д.
г, Циркус од преставе . . . . . 10—20 д.
д, За забаве „Тингл-Тангл“ т. ј. (певање, свирање и представљање) од вечера . . . . . 50 д.

IV.

За друге врсте забава које овде нису предвиђене решаваће општински Суд засебно.

V.

Сем овога наплаћиваће се још половина од гореозначене таксе у корист крал. српског народног позоришта.

Од суда општине вар. Београда 14. Новембра 1892. год. АБр. 11331. у Београду.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ.

I. Димничарство:

а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0·20 д.
б) За неузидан шпархерд . . . . . 0·20 д.
в) За узидан „ . . . . . 0·40 д.
г) За велики узидан шпархерд у гостионици . . . . . 0·50 д.
д) За чишћење димњака од два спрата 0·20 д.
ђ) За чишћење простог димњака . . . 0·10 д.
е) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са пећима . . . . . 0·10 д.
ж) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са више пећи . . . . . 0·20 д.
з) За паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0·75 д.

II. Пражњење помијара и нужника:

а) Од кубног метра . . . . . 10·— д.
б) Од акова . . . . . 0·50 д.

III. Пветарина:

а) Марка за пашче за годину дана . . 3·— д.
б) Обнављање изгубљене марке стаје . . 1·— д.

IV. Гробарина.

а) Гроб за децу . . . . . 7·— д.
б) Гроб за одрасле . . . . . 12·— д.
в) Мала гробница . . . . . 555·52 д.
г) Велика гробница III. реда . . . . . 998·39 д.
д) Велика гробница II. реда . . . . 1099·32 д.
е) Велика гробница I. реда . . . . . 1684·57 д.

V. Мртвачка кола:

а) Мртвачка кола стара са два коња . . 12·90 д.
б) Мртвачка кола са анђелима са два коња . . . . . 24·90 д.
в) Мртвачка кола нова са два коња . . 36·90 д.
г) Мртвачка кола нова са 4 коња . . . 72·90 д.

њих властелина српских, те му Душан услиши молбу. Какви су разлози руководили Душана, да с готовошћу предусретне Кантакузена, па да му дâ у помоћ чак и своју најодабранију војску, своју царску гарду, да с помоћу ње он уседне на цариградски престо? Лукави и препредени Византинац знао је врло добро шта боли Душана, и шта му не дâ мира ни дању ни ноћу, мислећи једнако: како да од Синише обезбеди престо своме сину. На с тога и полази с те тачке гледишта, и у своме вешто спремљеном и изведеном говору препредени Византинац још вештије представља Душану, да су њима обојици општи и заклети непријатељи *Палеолози*, — Кантакузену за то, што га протерују из његове домовине и што су му узурпирали намесничку власт, а Душану пак: *што би они за цело помогли Синиши, као свом рођаку, да после смрти Душанове отме круну царску сину његовом*. Душану је било довољно споменути само име Синишино и имена грчких Палеолога, па да одмах из превелике љубави према своме сину и опстанку престола и наследства његова, пружи пријатељску руку Кантакузену. Отуда се и може објаснити оно Душаново ударање гласом на речи: *„да буду вечити сајузници“*[1]) као и онолико заузимање Царице Јелене за Кантакузена, и оне њене речи: „једно треба од њега (Кантакузена) тражити, да нас заклетвом увери, *да ће до смрти остати наш пријатељ и сајузник*“. Јер су они знали, да ако Кантакузен ослаби и уништи Палеологе, да ће тада моћ и странка Синишина ослабити, те ће се на тај начин и наследство и престо Урошев обезбедити и учврстити. Али ни овим начином Душан и Јелена не ослободише се страха од Синише, него је та зебња све то више расла у њима, што је млади Синиша коју годину свога живота више низао. Јелена је толико презала од Синише, и бојала се за наследство свога сина, да није бирала средства, којима би могла смаћи Синишу с овога света, и своме јединцу обезбедити престо.

Дубровчанин Мавро Орбини[1]), Павле (Ritter) Витезовић[2]) а по њему и г. П. С. Срећковић, дају нам доказа, да је баш тада, кад је Синиша достигао био двадесету годину, Царица Јелена највише га се плашила и радила свим силама, да тај страх од себе одагна *смрћу* Синишином. Поменути писци веле: „Из превелике братске љубави, коју је имао према Синиши, Душан, бојећи се, да га царица Јелена *не отрује*, још као младића удали у Јањину, и намести за управитеља тога града и околних области, до Арте[3]), *опоменувши га, да буде на опрезу за свој живот, а нарочито да се чува замки царичиних.*“

[1]) „Gласник Срп. Учен. Друштва“ 57 121. Срећк. Нет. Срба, П. 425.

[1]) „Aunali di Ragusa,“ 270.

[2]) Рукопис: „Origo progressus et finis imperii regum domus Nemanie“ (Гласник XIII)

[3]) Ми смо напред видели, да у ово доба, о којем је реч, Јањина још није била у српским рукама, већ да је овде „место Акарнаније и Етолије, а можда и Вагенетије, дошла „Јањина са околним областима до Арте.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА

Власник Општина Београдска — ПАРНА РАДИКАЛНА ШТАМПАРИЈА — Уредник Урош Кузмановић

БРОЈ 16. ГОД. XI.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
НА ГОДИНУ . . . . . 6 дин.
НА ПОЛА ГОДИНЕ . . . . . 3 „
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ . . . . . 9 „

НЕДЕЉА 18. АПРИЛА 1893.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 пр. дин. ОД ВРСТЕ

ПРЕТПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПУТНИЦОМ НА ОПШТИНСКИ СУД А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА

Рукописи не враћају се

Неплаћена писма не примају се.

ГРАЂАНСТВУ ВАРОШИ БЕОГРАДА.

Суд општине вароши Београда објављује грађанству, да су бирачки спискови за бирање народних посланика на дан 18 Маја 1893 год. готови, и да стоје грађанству на углед.

Према чл.: 24, 25, 103 и 103 зак. о изборима народних посланика, сваки има право да ове спискове прегледа да из њих што испише или да их и целе препише, да их обзнањује или штампа и да, било за себе било за другога тражи у законом року исправке, како налази да у њима треби учинити.

Исправке се у списковима могу тражити до 28 Априла тек. год. закључно (чл. 103. зак.ио изборима народних посланика).

Посланике ће моћи бирати само они, који су у бирачким списковима уписани, кад добију бирачку карту. После 28. Априла ове године нико нема права да тражи исправке спискова, макар у њих не био уписан ко треба, или био уписан ко не треба.

Спискови се ови налазе код г. Милоша Борисављевића пореског књиговође општине београдске коме ће се грађани са својим захтевима око исправке спискова обраћати. Усмене захтеве г. Борисављевић ће ставити у записник.

Уз свако тражење око преправке спискова, морају се поднети и докази.

Од Суда општине вароши Београда 9. Априла 1893. г. АБр. 1935.

НАРЕДБА.

Општински суд приметио је: да се разни отпаци покупљени са ђубришта, као што су: коске, старе крпе, хартије стакларије и томе подобно носе по свима варошким тржиштима и улицама ради продаје. Како је ово противно санитетским прописима о одржавању чистоте, која је један од најбитнијих услова за здравље становништва, то суд општине вароши Београда позван чл. 36. зак. о општинама за одржавање санитетских прописа

Наређује:

да се продаја и куповина ових одпадака може вршити од сада само на друму вишњичком и нигде више.

Ко би противно поступио овој наредби казниће се по §. 326 крив. закона

Сбр. 4306. Од суда општине вароши Београда 16. Априла 1893 г. у Београду.

ОБЈАВА.

Многе се општине и друге власти обраћају на општину београдску са захтевима, да она или наплати од некога порезу, или да кога у порезу уврсти, или да што друго по овоме послу уради.

Како општина београдска према закону о непосредној порези не ради ове послове, но за то постоји нарочито пореско одељење за вар. Београд, то, да би се излишна преписка избегла, Суд општине вар. Београда

Објављује,

да се све ово-земаљске власти обраћају по напред именованим пословима непосредно пореском одељењу за вар. Београд.

Од суда општине вароши Београда, 17. Априла 1893. год. СБр. 4546.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

XIV. ВАНРЕДАН САСТАНАК

3. Априла 1893. год.

Председавао заступник председника г. Мих. зовановић, од одборника били: г. г. Андра Ђорђевић, Драгутин М. Настић, Петар Радовановић, М. Јовичић, Ј. Барловац, М. Јаковљевић, Трифун Ђорђевић, Вучко Ц. Илић, Илија С. Рајковић, М. Милојевић, М. Михаиловић, Сима Николић, Пера Михаиловић, Тодор Чупић, Јован Ристић, Наум Младеновић, Стојан Златановић и С. Стевановић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 2. Априла 1893. год. и примљен је без измена.

II.

Заступник извештава одбор, да ће се сутра 4. Априла 1893 год., у 10 часова пре подне држати у саборној цркви благодарење за ступање на владу Његовог Величанства краља Александра I. и позива господу одборнике да у свечаном оделу присуствују овоме свечаном чину. —

Одбор је примио к знању овај позив одазвав се са „Живио Краљ Александар I“.

III.

Заступник председника извештава одбор, да је дугогодишњи и заслужни председник општине београдске Живко Карабиберовић умро и предлаже, да се о општинском трошку сарани.

По саслушању овога, одбор је одао последњу пошту заслужном покојнику изговорив стојећи: „Бог да му душу прости“, и за знак примања заслуга покојникових за државу, династију и општину решио, да општинско представништво корпоративно суделује при спроводу; да се од стране општине београдске приложи на самртнички одар венац; да општински ватрогасци у свечаном оделу буду при спроводу; да се из општинске благајне изда породици покојниковој хиљаду и пет стотина динара на име погребних трошкова.

Ова сума и она за венац, да се стави на терет партије буџетом одређене за непредвиђене трошкове.

XVI. ВАНРЕДАН САСТАНАК

7. Априла 1893 год.

Председавао председник г. Милован Р. Маринковић, од одборника били: г. г. Филип Васиљевић, Љ. Јовановић, Никола Х. Поповић, Р. Драговић, Илија Ђорђевић, Сава Вељановић, Милан М. Ђурић, Милош Трнковић, А. Шток, Коста Петровић, Лазар Радовић, Михаило Јанковић, Јован Ђуровић, Лазар Дашковић, С. Аврамовић, Коста Д. Главинић, Милутин Марковић, Ђ. С. Новаковић, М. Велизарић, Ђорђе Ж. Нешић, Атанасије Капетан-Спасић, Ђорђе Нерандић, Милан Капетановић, Коста Б. Михаиловић, Мих. Д. Банковић, Рад. С. Филиповић, Андреја Ј. Одавић, Др. Марко Леко, Мих. П. Бончић, Мих. М. Ђорђевић и Димитрије Р. Гајић.

I.

Председник саопштава одбору, да је услед промене, извршене на дан 1. Априла 1893 год. дошло до могућности, да се у овој земљи извршује закон и његова воља и да је управа вароши Београда услед тога актом својим од 6. Априла 1893. године Бр. 5148. наредила, да се изврше саветска решења од 30. Новембра 1892. год. Бр. 3913. и од 1. Децембра 1862 г. Бр. 3933, односно поништавања решења збора општинског од 21. Новембра 1892 год. на коме је решавано о поверењу или неповерењу општинској управи.

Да су према тој наредби управе вароши Београда, поново уведени у дужност као законити чланици општински г.г. Милован Р. Маринковић председник; Јова Антонијевић, Јован Илић и Димитрије Вељковић, чланови суда; Коста Чупић, Младен Тодоровић, Андра Надеждић и Данило Чонкић, кметовски помоћници;

Да је тим истим актом управа вар. Београда наредила да председник општине уведе у дуж-

ност и све оне одборнике, који су у том акту именовани, шта овим и чини.

По прочитању тога акта Абр. 1860. Одбор се је одазвао са бурно „Живео Краљ Александар I и примио к повољном знању ову наредбу управе вар. Београда.

II.

На основу чл. 22 зак. о избору народних посланика одбор је одредио, г.г. Соломона Азријела, Михаила П. Бончића и Марка Велизарића, одборнике да потпишу бирачке спискове за избор народних посланика на дан 18. Маја 1893. г.

XVII. ВАНРЕДАН САСТАНАК

10. Априла 1893. год.

Председавао председник г. Милован Р. Марииковић, члан суда г. Јов. Антонијевић, кметов. помоћ. г. г. Коста Чунић, А. Надеждић и М. Тодоровић, од одборника били г. г. Никола Х. Поповић, Коста Б. Михаиловић, Милош Трнковић, Милан М. Ђорић, Ђ. Ж. Нешић, Коста Петровић, Лазар Дашковић, С. Азриел, М. Банковић, Р. Драговић, Милутин Марковић, Др. Марко Т. Леко, М. Капетановић, В. М. Тодоровић, М. Велизарић, Коста Д. Главинић, поп Таса Капетан-Спасић, Др. Павао Поповић, Г. Бркић, Ф. Васиљевић и Михаило Јанковић.

I.

Председник износи одбору на мишљење молбе, којим се траже уверења о сиротном стању и породичном односу.

По прочитању тих молби Сбр. 5630, 5305, 5441, 5318, 5473, 5476 5516, Одбор је изјавио мишљење, да се може дати Милану Миловановићу адвокату тражено уверење о породичном односу пок. Веље Јовановића бив. адвоката;

да се суд предходно увери о имовном стању молилаца; Живке Савића, Исака Херцога, Сретена Ђорђевића, Милоша Јуришића, Настаса Костића и Ђире Тодоровића, па тек онда да им изда тражено уверење.

II.

По прочитању молбе Јоце Крстића Абр. 1968, којом тражи, да се ослободи дужности присутничке, одбор је решио, да се уважи молба Јоце Крстића с тим, да суд општински одреди друго лице за присутника.

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ.

Цена хлебу. — Суд општине вар. Београда решењем својим од 15. Априла 1893. год., АБр. 2058. решио је, да цена хлебу за другу половину месеца Априла ове год. буде 19 пара дин. а да се продаје леб по 20 пара у тежини под 1053 грама.

ОБЗНАНА.

Како је ова команда са превођењем из позива у позив готова, то се овим позивају сви обвезници и то: прекобројни редовне војске, обвезници I и II позива народне војске из Београда, да у дане означене престану овој команди ради сравнења билета са списковима и пријема нових билета и поправке старих и то овим редом:

Од почетних назначених слова на имену, А. Б. В. и Г. 15 тек. месеца; Д. Ђ. Е. и Ж. 16 тек. месеца; З. И. Ј. К. Л. Љ. 17 тек. месеца; М. Н. и О. 18 тек. месеца П. Р. С. и Т. 19 тек. месеца; Ћ. У. Ф. и Х. 20 тек. месеца; Ц. Ч. и Ш. 21 тек месеца.

Кбр. 2300. Из канцеларије седмог пуковског округа, 3 априла 1893 године у Београду.

IV. ВАНРЕДНИ САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

по (стеногр. белешкама)

Држан 29. Јануара 1893. године

(НАСТАВАК)

Односно локомотива, за које г. Симић каже да су саме клопоције, да сам ја ишао на то, да се оне што што купе. На то молим саслушајте ово објашњење: Мени је био задатак да саставим као стручњак услове за набавку локомотива, и ти услови требали су бити такви да њима буде заштићен интерес општински. Ја сада баш не знам на памет од речи до речи све те услове, али само у главном ћу их напоменути: Локомотиве, које г. Карамарковић мора да преда, морају бити потпуно оправљене, па кад то све буде извршено онда тек да се изврши проба на овај начин: да се свака локомотива проба са хладним притиском од 13 атмосфера и парним притиском од 8 атмосфера. Сигуран сам кад те локомотиве издрже обе ове пробе, онда би могле послужити као нове. Ја сам тим условима затворио врата Карамарковићу, да не може протурити своје рђаве машине. —

Мих. Павловић. — Нема разговора, види се из свега јасно, да је од стране г. Селесковића потпуно коректно рађено.

Коста Симић. — Молим вас, господо, Ја пре свега, сматрам г. Селесковића за поштена човека, ја сам у мом реферату имао намеру да изнесем само оно, што се у актима уговора налази, ја сам у реферату изнео просто оно, што је тамо, а можда сам у изразима мојим, што је могуће, оштрији и против г. Селесковића, али ја никад нисам хтео, нити имао намеру да изнесем на њега оно, што он мисли, ја се ограђујем од тога. (Чита акта, која је потписивао г. Селесковић и чуди се, како је он то потписивао).

Селесковић. — Молим вас, још нешто да приметим, хтео сам само да објасним са неколико речи оно, што је г. Симић изволео рећи. Он на једном месту вели да му је чудно, да је Селесковић изнео један предлог који је изнет Суду, да прими материјал. Ствар је у овоме: Карамарковић је навалио што што, да му се материјал прими, на брзу руку. Ја сам видео да је материјал слаб, па сам молио Суд, да он одреди једну комисију, која ће прегледати материјал. Међутим та комисија није била изашла тамо, и шта је учинила не знам, само је потписан рачун, и тек из управе грађевинског одељења видео сам да је рачун за исплату што припада по њему поднесен. Ја сад молим госп. председника да изволи поново одредити стручну комисију, па да ова прегледа право стање материјала.

Мих, Павловић. — Господо, ја из овога извештаја, ког је г. Симић прочитао видим, да је оштро управљен против чланова те комисије а нарочито против г. Селесковића. Ја г. Селесковићу само могу благодарити на тако тачном

ЦАР СИМЕОН-СИНИША НЕМАЊИЋ

ПАЛЕОЛОГ

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

НАПИСАО

Радослав Агатоновић

(СА ЈЕДНОМ ЗЕМЉОПИСНОМ КАРТОМ)

(Награђена општина Београдска другом Видовданском наградом)

Мото:

„Praecipuum munus annalium reor, ne virtutes sileantur, utque pravis dictis factisque ex posteritate et infamia metus sit".

Tacit., Ann, lib. III., cap. 65.

II.

Рођење Синишино. — Последице његова рођења. — Где је живео и васпитавао се Синиша после смрти свога оца, до 1347.? г. — Даље последице његова живљења.

(НАСТАВАК)

Ово је довољан доказ, да се види од колике је опасности Синиша био према наследству Урошеву, па ипак брат његов на овакав примеран начин одликује непријатеља своме сину! Какав диван пример царске великодушности и братске љубави показује се у овим речима! Душан воли свог сина, и рад би био да му престо обезбеди. Али исто тако он љуби и брата свога, ма да јасно види, да је једини и најопаснији противник сину његовом тај исти брат његов, кога би он лако могао уништити, ако на тај начин, смрћу свога брата, жели да обезбеди престо своме Урошу. Али великодушни Душан не само да тим начином неће да се опрости тако опасног непријатеља сину своме, него га чак и не мрзи и хоће од своје рођене жене да му спасе живот! Хоће својом великодушношћу, царском наклоношћу и братском љубављу да га придобије за пријатеља, чврстог савезника и помагача у царству своме сину Урошу! Ретки су, управо јединствени оваки примери у целој историји човечанства!.....

— Да, Синиша као *дете* у колевци био је непосредни и најмоћнији узрок звечанској катастрофи! А тај исти Синиша као *младић* тако је опасан противник наследству Урошеву био у очима самога Душана и царице Јелене!.....

III.

Деспот Симеон-Синиша Немањић (од 1347.—1357.)

„Всяко царство само въ себѣ раздѣляяся запустѣетъ" — Лука, глава 11. 17.

Казали смо напред, како је цар Душан 1347. године освојио Етолију и Акарнанију, и поставио за деспота тих земаља свога брата Симеона-Синишу Немањића, коме је тада било око двадесет година. Чим је Синиша дошао у своју деспотовину, одмах се, — поминьу све хронике епирске и стари писци, — оженио *Томаидом*, кћери деспотице епирске *Ане*. Ова Томаида имала је осим матере само још једнога брата *Никифора*, кога је мати спремала за наследника престола у епирској деспотовини.

Ну овај први брзи акт младога деспота Синише није само прост акт женидбе његове са Томаидом, већ носи на себи карактер са свим дубљега политичкога значаја. Зашто баш млади деспот Синиша да се жени одмах, чим је постао деспотом, и зашто баш да узима за жену кћер пређашњег деспота епирског, Јована Анђела?

извештају а нарочито његовом коректном раду и условима, које је поднео за откуп тога материјала: он је показао усмено ствар, а и сама факта тврде, да је онако, као што он вели. А сад друго је питање, шта је радила управа општинска, да ли се она држала тог извештаја комисијског које јој је налагано да овако и овако има поступити у куповању тог материјала или те железнице, или није. Мени се чини, да је као што смо чули из тог извештаја, који је прочитан, да је све рађено на брзу руку, да је и комисија брзо то прегледала, ја не знам, да ли се то и на пречац исплаћивало Карамарковићу и ако није испуњено оно, што је комисија предложила.

И ако је ствар така, ако то стоји, на сваки начин, општина бар ова општинска управа не може то примити, као свршену радњу, тим пре што није испуњено оно, што треба по том комисијском извештају. По томе, требало би, као и што сам г. Селесковић каже, одредити једну комисију, да прегледа да ли и у колико која категорија шина одговара погодбама, као и да их подели у три врсте; даље, да прегледа све остале ствари, и види у коју врсту спадају, и даље да прегледа јесу ли локомотиве оправљене онако, како комисијски извештај каже да треба да буду, и ако су справљене, или и проба с њима учињена онако, како је условљено и ако су способне за рад, па ако је све тако у реду, онда, разуме се, морамо приступити исплати. јер оно што је стара управа општинска урадила и све у свом реду извршила, ми зашта не можемо и нећемо кварити. Али ако се види ту да је рађено за нечију љубав, да се и мимо комисијског извештаја, не што на пречац радило и изршило но што је од одбора наложено, онда наравно ми то примити нећемо ни признати.

Спас. Стевановић — Ја држим да је г. Сирмић на г. Селесковића доста ватре изнео, и изразио се доста оштро, што није требао. По условима овде прочитаним држим, да су врло повољни а што је она комисија која је прегледала и друкче радила и није вршила овако, како услови прописују, не може бити г. Селесковић крив. Што се тиче саме цене, ја видим према извештају г. Селесковића, да нису скупе.

Андоновић. — Што је извесно у овој ствари мени се чини, да је г. Селесковић врло правилно радио као што је то и г. Павловић лепо разложио. Само сад треба одредити комисију да она изврши, шта је до сад примљено,

Мени се чини, да при овако великој куповини није правилно рађено у толико, што би одбор општински требао да одреди комисију, која да прегледа и оцени тај материјал према условима које је г. Селесковић дао, дакле било би правилно, да одбор одреди комисију; а ово што је г. Селесковић наредио, лао шеф, двојица су потписала а трећег нема и за то изгледа да пријем није био правилан. За то ја сам мишљења, да би ми морали одредити нарочиту комисију која ће поново прегледати материјал и железницу, па да та комисија после поднесе извештаје и прима том извештају да се реши, да ли да се прими или не.

Селесковић. — Заиста, може вас забунити тај начин рада, који је комисија при пријему вршила. Општина нема тачних прописа за такве случајеве. Кад је Кара Марк. донео понуду одберу за своју железницу, одбор је наредио, да се упути грађанском одељењу, и ја сам онда сматрао, да је моја дужност, да сам одредим комисију, па одредиу два стручњака гдд сам и ја лично имао удела. Замолио сам г. Петровића да и он ту суделује, али се није потписао; а да ли је то правилно или није то ћете ви сами оценити;

Павловић. — Све је то лепо, само да се сад дође до правилног пута којим треба поћи. Разуме се комисија, која ће се сад одредити, она ће имати за основ оне прописе које је г. Селесковић дао, али шта ће се радити, кад је прошла општина ту ствар окончала, она је издала своју обавезу. Шта можемо ту сад радити? И сад ако Карамарковић каже: ја сам вам предао материјал, да ли сте ми обавезу. О том треба мало размислити!

Јев. Андоновић. — Ја нисам ни пре друкче казао, а и сад ми изгледа да је нешто ненадлежно учињено, г. Селесковић је могао у незнању свом да сматра, да је био надлежан да одређује комисију, премда ја мислим, да је ту највише председник имао да решава, он је требао њега упутити да тако ради или да га овласти суд, па да каже: кад се донесе роба, онда да одреди стручну комисију, а тако није рађено. Што се тиче питања г. Павловића, да ли је свршен тај рад, ја држим, да још ствар није свршена, још не, јер није све ни предато а још није све ни исплаћено. Па сад кад ова комисија, коју ваља одредити, поднесе извештај, тек онда може се тражити пута и начина, да се тражи неко осигурање, управо ако се комисијски констатује, да је доиста нешто примљено мање него што треба, а више издато, онда се мора поступити противу онога. А то ће се тек видети из онога извештаја, који би комисија донела. Овако просто не можемо ништа радити против тога напамет.

А. Стевановић. — Господо, као што видите, овде је закључен уговор између општине и продавца Карамар. о материјалу па ако све те ствари извесним техничким условима одговарају, ако су добре, а ако је дакле ова железница продата под условима, онда ми немамо шта против тога, нити можемо обарати закључке наших претходника. Као што се овде види пријем је тек отпочет, али није извршена проба. А што је г. Селесковић одредио два човека у комисију довољно је, јер и у другим већим стварима одређује се обично 5 техничара, а овде три стручњака машинска инжињера довољна су. Али пријем није извршен од 3 инжињера него од два. Према томе не може бити говора о правилном пријему. Као што видите, у железници незна се управо шта је главнија ствар, шине или локомотива, јер једно друго допуњава, јер једно без другог не може бити. Овде се само шине преносе, а о локомотивама ни спомена нема! Кад се пренесу локомотиве, па кад издрже пробу од 14 и 8 атмосвера, кад се све то тачно изврши, ми ћемо то онда и примити.

Пошто у самој ствари није било правилне комисије, да се одреди комисија па да по оним условима, која је г. Селесковић изнео, тачно одреди прва, друга и трећа врста шина, па локомотиве да се прегледају и опробају, па ако буду услови испуњени, да се исплати.

Председник. — Је сте ли за то, да се одреди комисија нова? Молим вас у начелу се прима да се одреди комисија и да према условима прими ту железницу. Од колико чланова да се образује комисија? (вичу од три техничара). Стевановић; то је техничка ствар, они треба да се одређују.

Председник. — Хоће ли да буду двојица или тројица. Три инжињера и два одборника? Онда да замолимо г. Селесковића, он зна који су најбољи инжињери.

Селесковић. — Поштована господо, је вас молим, искључите мене, ја сам већ био у тој комисији.

Силни Душан је лако освојио те земље, али је врло добро знао, да ће му бити доста тешко одржати их чврсто спојене уз српску царевину. Јер у њима преовлађиваше народност, која је нерадо гледала над собом господара стране крви, нарочито — *Србина*. Србин и Грк, од како су дошли у додир на Балканском полуострву, и ако су по каткад изјављивали један другоме симпатије и знаке пријатељства, ипак никад нису били у души искрени пријатељи. Душан је знао врло добро, да је грчком елементу у освојеним земљама неправо, да не кажемо тешко, што је оцепљен од свога природнога царства. Исто тако знао је, да му за извршење његове велике и свете намере треба с те стране да буде миран. С тога је и тражио начина, да те своје нове поданике задовољи у њиховим националним осећајима, и да дâ доказа, да он не жели уништити им са свим њихову политичку самосталност, већ да имају као и пређе својих деспота, а да само признају врховну власт *српског* цара, место грчког. Душаном освојене земље у епирској деспотовини сматране су као законито наследство Томаиде и њенога брата Нићифора.[1])

Душан је налазио, да ће најаче обвезати те своје нове поданике тиме, ако им то њихово право у наследству, које им је баш њихов, грчки цар Андроник млађи суспендовао био, и сам призна и поврати. Он то и чини. Поставивши, као што рекосмо, за деспота тих земаља свога брата Синишу, Душан га одмах и жени баш том Томаидом, *правом* наследницом тих освојених земаља, те тиме свечано санкционише право својих поданика Епирођана, обнавља им стару деспотовину, и поставља за деспота *мужа* законите наследнице њихове Томаиде. Па не само то. Други један акт, који се збио у једно исто време кад и женидба Синишина, јасно нам илуструје политику Душанову у тим земљама у истом правцу. Његовим настојавањем, по свој прилици, и мати Томаидина, удовица Ана, уда се за једнога шурака Душановог, *Јована Асена Комнена*[1]), брата бугарског цара Александра, коме је тада Душан такође дао деспотат у арбанским градовима: *Канини и Барти* (Београду). Овака Душанова политика у тим грчким и арбанским земљама била је правилна. Поданици његови у тим земљама осећали су се задовољни под својим деспотима, те је Душан за све време своје владе био с те стране потпуно миран, и могао се спокојно спремати за извршење своје намере[1]).

Млади деспот Синиша остао је са својом деспотицом Томаидом у Етолији и Акарнанији, а његов очух, деспот Комнен оде са својом женом, деспотицом Аном, у своју деспотовину Канину и Барту.

Ово се могло десити 1347. године. Од тог доба, па све до смрти цара Душана, 1355. године, Синиша је владао мирно у својој деспотовини. Бар ни једна до сада нама позната историјска забелешка или ти хроника не каже, да је у том размаку времена од осам година Синиша предузимао ма какву живљу акцију. Он је ту владао по налозима и упуствима свога брата и цара, чију је врховну власт признавао; а Душан је пак намерно гледао, да му те земље буду на миру, па је с тога и Синиша за то време мировао. Нићифор се пак за то време није смео нигде ни појавити.

---

[1]) Дестунис Гаврило, „Епир хроника“, § 2. стр. 5. Pouqueville: „Voyage dans la Grèce“, t. V. p. 213.

[1]) Ibidem. — Hopf, — „Chron. gréco-romanes“. 529.

[1]) Околност до сад необјашњена, зашто да Душан да титулу **деспота само** овој двојици, можда ће се овим објаснити, да је то Душан учинио с тога, што је хтео да потврди и призна право оних становника на њихове деспоте, које су они раније имали, па им цар Андроник млађи укинуо.

Андро Ђорђевић. — Господо, Селесковић има потпуно права, што је говорио. Ми треба најпре да донесемо решење, али да кажемо овде: Одбор општински, саслушавши реферат и размотрив та акта о овој ствари, налази да је доиста радња г. Селесковића, савесна на тек онда, кад му то изјавимо, да га замолимо да нам чини предлог, које инжињере да узмемо.

М. Павловић. — И ја се потпуно придржавам овог што рече г. Андра.

Председник. — Примате ли предлог г. Андрин? Примамо.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

НАРЕДБА.

Старајући се о интересима општине београдске и о тачном прикупљању њених прихода, законом и од надлежне власти одобрених, Суд општ. вар. Београда, на основу решења Државног Савета од 24. Октобра 1892. год. Бр. 3438. чл. 40. зак. о општинама и решења одбора општинског од 12 Маја 1890. год. Абр. 839, и 11 Јуна 1892. Абр. 7537, а у свези с наредбом Управе вар. Београда од 10 Новембра 1892. год. Бр. 10975.

наређује

Да сваки онај који према поменутој наредби Управе вар. Београда од исте добије дозволу за давање балова, концерата и других забава, буде дужан с том дозволом пријавити се општинском Суду и њему положити ниже означену таксу, која је установљена у корист сиротиње београдске и народног позоришта.

Ако који од сопственика или закупца локала где се дају јавне забаве, допусти да у његовом локалу какво страно лице даје представе и друго томе подобно, а не увери се да је дотично лице поред дозволе добијене од управе варошн Београда и општини таксу платило, биће он одговоран општини за неплаћену таксу.

ТАКСЕ
ЗА ЈАВНЕ ЗАБАВЕ У ОПШТИНИ ВБОГРАДСКОЈ

I.

а, За свирање муш. оркестра по кафанама, баштама и т. д. од концерта до . . . 3 д.
б, За свирање са певањем вештака од 1 концерта . . . . . 5 д.
в, За свирање женског оркестра (дамен-капеле) . . . . . 20 д.

II.

а, За игранку у локалу I-ог реда . . . . 15 д.
б, За игранку у локалу II-ог реда . . . . 10 д.
в, За игранку у локалу III-ег реда . . . . 5 д.

III.

а, За панораму на дан . . . . . 5—10 д.
б, За разне преставе и показивање вештина, дневно . . . . . 10—50 д.
в, За менажерије и музеуме . . . . . 5—15 д.
г, Циркус од преставе . . . . . 10—20 д.
д, За забаве „Тингл-Тангл“ т. ј. (певање, свирање и представљање) од вечера . . . . . 50 д.

IV.

За друге врсте забава које овде нису предвиђене решаваће општински Суд засебно.

V.

Сем овога наплаћиваће се још половина од гореозначене таксе у корист краљ. српског народног позоришта.

Од суда општине вар. Београда 14. Новембра 1892. год. АБр. 11331. у Београду.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ.

I. Димничарство:

а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0·20 д.
б) За неузидан шпархерд . . . . . 0·20 д.
в) За узидан „ . . . . . 0·40 д.
г) За велики узидан шпархерд у гостионици . . . . . 0·50 д.
д) За чишћење димњака од два спрата 0·20 д.
ђ) За чишћење простог димњака . . . 0·10 д.
е) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са пећима . . . . . 0·10 д.
ж) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са више пећи . . . . . 0·20 д.
з) За пајење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0·75 д.

II. Пражњење помијара и нужника:

а) Од кубног метра . . . . . 10·— д.
б) Од акова . . . . . 0·50 д.

III. Поетарина:

а) Марка за пашче за годину дана . . 3·— д.
б) Обнављање изгубљене марке стаје . . 1·— д.

IV. Гробарина.

а) Гроб за децу . . . . . 7·— д.
б) Гроб за одрасле . . . . . 12·— д.
в) Мала гробница . . . . . 555·52 д.
г) Велика гробница III. реда . . . . . 998·39 д.
д) Велика гробница II. реда . . . . . 1099·32 д.
е) Велика гробница I. реда . . . . . 1684·57 д.

V. Мртвачка кола:

а) Мртвачка кола стара са два коња . . 12·90 д.
б) Мртвачка кола са анђелима са два коња . . . . . 24·90 д.
в) Мртвачка кола нова са два коња . . 36·90 д.
г) Мртвачка кола нова са 4 коња . . . 72·90 д.

ТАКСЕ
ЗА ИЗНОШЕЊЕ ЂУБРЕТА

За квартове: Савамалски, Теразијски, Варошки и Врачарски:

1. Од собе и кухиње или мањег дућана са собом . . . . . 0·25 д.
2. Од две или три собе, са кухињом или већег дућана са магазом . . . . . 0·70 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1·50 д.

За квартове: Дорћолски и Палилулски:

1. Од собе и кухиње, или мањег дућана са собом . . . . . 0·20 д.
2. Од две или три собе са кухињом или већег дућана са магазом . . . . . 0·60 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1 д.

Од суда општине београдске 28. Августа 1892. године АБр. 9449.

Ну смрт Душанова отвара нову, значајну али тужну епоху у животу српскога народа — епоху распада оне колосалне величанствене зграде: царства српског.....

После првог и најсилнијег цара српског на престолу српском заиста седи законити наследник, син Душанов, али врло слабачак и нејак, да се одупре самовољи, крајњој себичности амбициозности и грамзљивости за влашћу свога помоћника у царству, једнога краља *Вукашина!* Беспримерном притворношћу и византијским лукавством удостојивши се највеће милости и поверења покојнога цара, Вукашин је, стојећи сада на највишој власти и управи државној; и видећи пред собом нејака и слабачка цара Уроша, који је у његовим рукама просто био играчка, почео премишљати и црне мисли, којих је крајна последица била: *трагична смрт нејакога цара Уроша* сина и наследника Душанова!.... Вукашинов систематски рад на остварењу те његове злокобне намере није могао остати неопажен од осталих стубова Душановог царства. Она силна властела српска, коју је била у стању држати чврсто уза се само једна гвоздена рука Душанова, видећи сада, како се дојучерашњи њихов друг у власти и звању дочепа највише земаљске власти, није могла равнодушно гледати на управи царској једнога мрског узурпатора царске круне, да јој он заповеда. С тога сваки гледа, да у својим рукама одржи оно што има, не покоравајући се (изузимајући неке) власти Вукашиновој, а ипак неки саветујући нејакоме цару, да се чува Вукашина, и да одагна од себе тога човека, који му очевидно ради о глави, само да се дочепа његове златне тијере царске. Али када ни ти савети младоме Урошу не могоше да уроде добрим плодом, онда је са свим природно, што се неки, ипак сажаљевајући судбину нејакога цара, утврдише у својој области, и били *неутрални*[1]), очекујући какав ће бити исход буре, која се у густим црним облацима ваљаше над престоницом српском. Други пак не могући допустити, да над њима заповеда један њихов дојучерашњи друг, један омрзнути узурпатор царске власти, били су противници Вукашинови, а пријатељи цареви, и помагали му, али не као своме господару, „већ као другу и пријатељу“ (ut socio et amico[1]). Разуме се, да је било и таких, који су потпомагали и одобравали зликовачке намере Вукашинове, нарочито браћа његова: Угљеша и Гојко, и кнез Никола Агтомановић, као год што су неки, нарочито они конзервативнијег карактера прешли на страну трећега претендента на Душанов престо, који ће сада, у сред овог хаоса и заплета унутрашњих ствари српске царевине, изаћи на сред са старинским својим правом, да тражи круну Душанову. У оваком унутрашњем стању српскога царства, када је изгледало, да колико је год властелина српских, да је толико и самосталних господара било, и нехотице нам се намеће питање: где је један онда врло моћни фактор српског царства, који је највише био у стању својим саветима утецати на нејаког цара Уроша? Где је и шта ради у то доба удова царица српска *Јелена*, коју и наша народна поезија представља, да „пише пером кано мушка страна?“

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

[1]) Cant. Hist. busant. III. c 43. p. 315.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА

Власник Општина Београдска — ПАРНА РАДИКАЛНА ШТАМПАРИЈА — Уредник Урош Кузмановић

БРОЈ 17. ГОД. XX.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
НА ГОДИНУ . . . . . 6 дин.
НА ПОЛА ГОДИНЕ . . . . . 3 „
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ . . . . . 9 „

НЕДЕЉА 25. АПРИЛА 1893.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 пр. дин. од врсте

ПРЕТПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПУТНИЦОМ НА ОПШТИНСКИ СУД А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА

Рукописи не враћају се

Неплаћена писма не примају се.

Грађанству вароши Београда.

Збор грађана београдских, сазван 21. Новембра 1892. год. за решење питања о поверењу или неповерењу општинском представништву није се могао одржати правилно, због чега је Државни Савет, а на жалбу представништва општинског, решењем својим од 30. Новембра 1892 год. Бр. 3913 поништио радњу тога збора.

Исто је тако Државни Савет, решењем својим од 1. Децембра 1892 год. Бр. 3933. поништио и наредбу Управе вар. Београда од 22. Новембра исте године, којом је тадање општинско представништво смењено са дужности и уведена привремена Управа.

Оба та решења Државног Савета извршена су тек 6. Априла 1893 год. када је наредбом Управе вар. Београда од 6. Априла 1893 год. Бр. 5148. уведена у дужност законита општинска управа.

По што је према овоме изјава грађана београдских о неповерењу општинском представништву остала не решена, то је одбор општински у седници својој од 19. Априла 1893 год. на основу члана 13. закона о општинама

РЕШИО, ДА СЕ САЗОВЕ

ОПШТИНСКИ ЗБОР

НА ДАН 2. МАЈА 1893. ГОД.

НА КОМЕ СЕ ИМА РЕШИТИ ПИТАЊЕ О ПОВЕРЕЊУ ИЛИ НЕПОВЕРЕЊУ САДАЊОЈ ОПШТИНСКОЈ УПРАВИ, И ТО: ПРЕДСЕДНИКУ, ЧЛАНОВИМА СУДА, КМЕТОВСКИМ ПОМОЋНИЦИМА, ОДБОРНИЦИМА И ОДБОРСКИМ ЗАМЕЊЕНИЦИМА.

Ко од гласача буде за поверење општинској управи, гласаће **за,** а ко буде за неповерење гласаће **против.**

Право гласања на општинском збору, према чл. 14. закона о општинама имају сви пунолетни чланови општине, који плаћају 15 дин. годишње непосредне порезе, а који нису под старатељством или који по прописима чл. 16. и 17. овог закона, право гласања немају или су га изгубили. У задрузи имају право гласања на збору сви задругари, ма сви скупа не плаћали 15. дин. непосредне порезе, ако нису чланом 16. и 17. изузети. Тако исто имају право гласања и она лица, која су ослобођена од плаћања пореза по члану 61. тачке в. и г. закона о непосредноме порезу) што су постала неспособна за рад, или су инвалиди, или они, који примају милостињу из државне касе.

Немају право гласа на општинском збору:

1., они који су осуђени због злочинства, докле своја права не поврате, или који су лишени грађанске части за време пресудом одређено, као и они који су осуђени због преступа, који бешчасте и јавни морал вређају, док не прође година дана од дана издржане казне;

2., који се налазе под судским иследењем за дела под 1 наведена;

3., који су пали под стециште за време док стециште траје;

4., који су под полициским надзором;

5., који ма колико дугују у име порезе осим текућег полгођа.

Официри, војници сталног кадра не учествују по 16-ом члану закона у саветовању општинског збора.

Збор овај почеће тачно у 8 часова изјутра а бирачи могу долазити на изборно место до 6 часова у вече тачно, у које ће време престати пуштање бирача на биралиште.

Гласање на овоме збору вршиће се по кварговима и то на овим местима:

а) За **кварт варошки** — у основној мушкој школи код саборне цркве (дубровачка улица).

б) За **кварт теразиски** — у теразиској муш. школи (улица 2 јаблана).

в) За **кварт дорћолски** — у основној мушк. школи (Душанова улица).

г) За **кварт савамалски** — у основној мушк. школи улица Краљевић Марка.

д) За **кварт палилулски** — у основној мушк. школи (школска улица); и

ђ) За **кварт врачарски** — у основној мушк. школи (пријепољска улица, спрам војне болнице).

САСТАВ БИРАЧКИХ ОДБОРА ОБЈАВИЋЕ СЕ ДОЦНИЈЕ

Од Суда општине вароши Београда 20. Априла 1893. године АБр. 2160.

ГРАЂАНСТВУ ВАРОШИ БЕОГРАДА.

Суд општине вароши Београда објављује грађанству, да су бирачки спискови за бирање народних посланика на дан 18 Маја 1893 год. готови, и да стоје грађанству на углед.

Према чл.: 24, 25, 103 и 103 зак. о изборима народних посланика, сваки има право да ове спискове прегледа да из њих што испише или да их и целе препише, да их обзнањује или штампа и да, било за себе било за другога тражи у законом року исправке, како налази да у њима треби учинити.

Исправке се у списковима могу тражити до 28 Априла тек. год. закључно (чл. 103. зак. о изборима народних посланика).

Посланике ће моћи бирати само они, који су у бирачким списковима уписани, кад добију бирачку карту. После 28. Априла ове године нико нема права да тражи исправке спискова, макар у њих не био уписан ко треба, или био уписан ко не треба.

Спискови се ови налазе код г. Милоша Борисављевића пореског књиговође општине београдске коме ће се грађани са својим захтевима око исправке спискова обраћати. Усмене захтеве г. Борисављевић ће ставити у записник.

Уз свако тражење око преправке спискова, морају се поднети и докази.

Од Суда општине вароши Београда 9. Априла 1893. г. АБр. 1935.

НАРЕДБА.

Општински суд приметио је: да се разни отпаци покупљени са ђубришта, као што су: коске, старе крпе, хартије стаклирије и томе подобно носе по свима варошким тржиштима и улицама ради продаје. Како је ово противно санитетским прописима о одржавању чистоте, која је један од најбитнијих услова за здравље становништва, то суд општине вароши Београда позван чл. 36. зак. о општинама за одржавање санитетских прописа

Наређује:

да се продаја и куповина ових одпадака може вршити од сада само на другу вишњичком и нигде више.

Ко би противно поступио овој наредби казниће се по §. 326 крив. закона

Сбр. 4306. Од суда општине вароши Београда 16. Априла 1893 г. у Београду.

ОБЈАВА.

Многе се општине и друге власти обраћају на општину београдску са захтевима, да она или наплати од некога порезу, или да кога у порезу уврсти, или да што друго по овоме послу уради.

Како општина београдска према закону о непосредној порези не ради ове послове, но за то постоји нарочито пореско одељење за вар. Београд, то, да би се излишна преписка избегла, Суд општине вар. Београда

Објављује,

да се све ово-земаљске власти обраћају по напред именованим пословима непосредно пореском одељењу за вар. Београд.

Од суда општине вароши Београда, 17. Априла 1893. год. СБр. 4546.

ЦАР СИМЕОН-СИНИША НЕМАЊИЋ

ПАЛЕОЛОГ

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

написао

Радослав Агатоновић

(СА ЈЕДНОМ ЗЕМЉОПИСНОМ КАРТОМ)

(Наградила општина Београдска другом Видовданском наградом)

Мото:

„Praecipuum munus annalium reor, ne virtutes sileantur, utque pravis dictis factisque ex posteritate et infamia metus sit".

Tacit., Ann, lib. III., cap. 65.

III.

Деспот Симеон-Синиша Немањић (од 1347.—1357.)

„Всяко царство само въ себѣ раздѣляяся запустѣетъ" — Лука, глава 11. 17.

(НАСТАВАК)

Да ли је могућно, да је она царица Јелена, жена Душанова, којој је муж њен за живота свога давао уза се увек прво место, и која је за све време његове владе имала учешћа у решавању сваког значајнијег политичког предузећа, после његове смрти, могла бити равнодушна према приликама и догађајима, који се на њене очи развијаху на двору српском, и мирно гледати, како се постепено поткопава престо сину њеном? Је ли могло бити, да царица Јелена не примети опаке намере Вукашинове, и мирно гледати, како се и њој мало по мало ускраћује свака власт, и свако учешће у државним пословима? — Ако би се и могло узети, да је и она могла допустити, да је ласкање и беспримерна притворност Вукашинова обману и заварају његове црне планове, ипак не може се никако узети то, да је она после смрти свога мужа упустила из својих руку сву власт, коју је и за живота Душанова имала, и повукла се у миран и безбрижан живот. Не само да се та конзеквенција може извести из њеног понашања у државној управи за живота свога мужа, већ и њен даљи рад, после смрти Душанове, нарочито рад, да сруши онога моћног и најопаснијег претендента на српски царски престо, дају нам јасна доказа, да је Јелена и после 1355. год. у време када у царевини српској завлада највећи неред, када силна властела српска задираше сваки на своју страну, имала у својим рукама извесну власт. То нам показују не само ондашње унутарње прилике српске царевине, према којима се не може ни замислити, да је царица Јелена била равнодушна, већ и стари историци: Кантакузен[1]) Du Cange[2]), а по њему и Пејачевић[3]). Из престонице своје у *Сереза*, царица Јелена је владала самостално још и неколиким градовима у околини, тежећи, да по којег и од властеле српске привуче на своју страну. Да постане на тај начин моћна и силна, увиђајући слабу руку Урошеву, она се надала, да ће моћи одржати царство српско у јединству и савладати онога опаснога противника престолу њенога сина, од кога је онолико стрепела, док он још беше младићем, без икакве власти и силе. Обративши сву пажњу, да Синишу само уништи, царица Јелена није можда ни била у стању приметити опаке намере Вукашинове. Али овај препредени и лу-

1) Cant. Hist. busant. III. c. 43. p. 314.

2) „Fam. dalmatinae", § LXI. p. 62.

3) Historia Serviae, 299.

НАРЕДБА.

Одбор је општински у својој седници од 15. Априла 1893 год. на основу чл. 5. закона о чувању пољских имања прописао ове казне за потрице за ову 1893 год.

I. За прегажени или опашени 1 квадр. метар пашњака, браника, воћњака, ливаде и детелине 0·10 дин.;

II. За један кв. метар баште баштованџинице — прегажен или опашен, 0·50 дин.

III. За један чокот виноградски упропашћен 1·00 дин.;

IV. За прегажени или опашени 1 квадр. метар њиве засејане јечмом или овсом 0·15 дин.;

V. За прегажени или опашени 1 квадр. метар њиве, засејане житом или ражи 0·20 дин.;

VI. а) За један струк кукурузни пре прашења 0·05 дин.;

б.) За један струк кукурузни после прашења 0·10 дин.;

в.) За један струк кукурузни после првог копања 0·15 дин.;

г.) За један струк кукурузни после другог копања 0·20 дин.

Од стране суда општине вар. Београда 19. Априла 1893. г. СБр. 5058.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

XVIII. ВАНРЕДАН САСТАНАК

15. Априла 1893. год.

Председавао председник г. Милован Р Маринковић, присуствовали члан суда г. Јов. Антонијевић, кметов. помоћ. г. Коста Чупић, од одборника били г. г. Никола Х. Поповић, Ђ. Ж Нешић, Коста Б. Михаиловић, Сава Вељановић, Р. Драговић, Ф. Васиљевић, Ј. Ђуровић, Милош Трнковић, Михаило Јанковић, Љ. Јовановић, Милутин Марковић, Ђ. С. Новаковић, М. Велизарић, Ђ. Димитријевић, Коста Д. Главинић, Др. Марко Т. Леко, Мих. Д. Банковић, Андреја Одавић и Милан Ђурић.

I.

Прочитани су записници одборских одлука седница држаних 7. и 10. Априла 1893. год. и примљени су без измене.

II.

Председник извештава одбор, да је суд општински решењем својим од 15. Априла 1893. год. Абр. 2058, одредио *деветнаест* пара дин. цену хлебу по килограму а да се продаје хлеб по *двадесет* пара дин. у тежини 1053 грама. Одбор је примио к знању ово саопштење.

III.

По прочитању акта истражног судије за вар. Београд Абр. 2019, 1994, 2074, Абр. 1894, 1951, 1931, и акта иследног судије за варош Београд Абр. 1952, којима се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, одбор је изјавио, да је Младен Милић, тргов. доброг владања и доброг имовног стања и да нема за друге; да је Алберт Сабо, доброг владања и доброг имовног стања; да је Трифун Јаћимовић, доброг имовног стања, а да му је владање његово непознато; да је Мирко Николић, доброг владања а сиротног имовног стања; да су му непознати: Ранко Чолић, Јелена Ристановић, Радојко Радојковић: да се иследни судија обрати смедеревској општини за потребно уверење за Јосифа Данона, по што он тамо од 1891 живи.

IV.

Председник износи одбору на мишљење молбе, којим се траже уварења о сиротном стању и породичном односу.

По прочитању тих молби Сбр. 5852, 5808, 6031, 5792. одбор је изјавио мишљење, да се Стани Стојадиновић, Живки Крављанац и Ордену Вељковићу може дати тражена уверења; да се суд претходно увери о имовном стању Јозефине Бихеле, па тек онда да јој изда тражено уверење.

V.

Одборник г. Ђорђе Димитријевић, подноси молбу, да се ослободи дужности присутничке и члане одбора цркве Св. Александра Невског, по што поред дужности одборника општ. београдске не може вршити и ове две.

По прочитању те молбе, одбор је решио, да се Ђорђе Димитријевић, ослободи дужности присутничке изабрав на његово место за присутника Димитрија Милојевића, трговца.

Г. Димитријевић да остане и даље члан одбора цркве Св. Александра Невског.

VI.

Председник износи одбору на решење три молбе, којима се траже одсуства.

По прочитању тих молби, Гбр. 363, Абр. 1782 и 2110. одбор је решио, да се Алберту Марешу општинском инжињеру одобри двадесет-петодневно осуство Сретену Трифуновићу, контролору петнаестодневно и Станимиру Рацићу, десетару двадесето-дневно одсуство.

VII.

По прочитању молбе Читаонице београдске Абр. 1254. Одбор је решио, да се читаоница београдска ослободи плаћања кирије за 1892 годину за стан у коме се сада налази.

VIII.

На предлог одељка палилулског Сбр. 5058.— Одбор је на основу чл. 5. зак. о чувању пољског имања решио, да и у овој години важе исте оне казне за потрице, које су важиле у 1892 год. (Решење одборско од 19. Марта 1892. год. Абр. 5242. Кбр. 221).

IX

По прочитању извештаја комисијског Абр. 1561 и 1653. о понуђеним кућама за смештај грађевинског одељења и управе водовода, одбор је решио, да председник општине одреди нарочито повереништво, да оно изабере једну од кућа, што су понудили браћа Леко, Коста Н. Лазаревић и Радован Барловац, па да са сопственником изабране куће учини погодбу о закупу.

X.

По прочитању реферата члана суда г. Јована Антонијевића Абр. 2051. којим се извештава суд, да општински правозаступник г. Милан Ст. Марковић од 7. Априла никако не долази на своју дужност, одбор је решио, да се општински правозаступник г. Милан Ст. Марковић, због недоласка на дужност од исте разреши и да му се одузме пуномоћство.

Избор новог правозаступника, да се остави за идућу седницу.

XI.

Главни благајник г. Михаило Стевановић, подноси оставку на своју дужност.

По прочитању тога акта Абр. 1795. Одбор је решио, да се уважи оставка г. Михаила Стевановића на дужност главног благајника и да се од исте одмах разреши.

Дужност главног благајника да врши привремено члан суда, кога ће председник општине одредити, с тим да се распише стечај за ово место под погодбама раније одређеним.

кави човек појмио је стање, у коме се и она и сва Србија налазила тада, па је с тога и гледао, да се користи тим приликама, те да се дочепа и онога места, за којим је толико жудео. Па је неке од властеле српске он вукао на своју страну, неке пак царица Јелена са Урошем; а неки су стајали у дилеми, не знајући коме да се приволе, док су четврти отишли са свим на другу страну, под барјак једнога човека, који ће ускоро с југа оздо да загрози и Призрену и Серезу.

Доведена Србија у тако жалосно унутарње стање, није ни чудо, што ускоро виде у себи поред законитога наследника и цара, нејаког Уроша, са мајком му царицом Јеленом, и два претендента на царски престо, — једнога препредена и до крајности амбициозног и лукавог политичара Вукашина; и другога најопаснијега претендента, који је подједнако претио опасношћу и Вукашину, и цару Урошу с матером му; — претендента, који је био не само доста снажан и моћан, да у оном унутарњем хаосу и метежу зграби круну Урошеву, већ који је износио и неко своје старинско породично право, по коме после смрти Душанове, њему *ако праву* припада царски престо. Тај други претенденат беше брат Душанов, наш деспот Етолије и Акарнаније *Синиша Немањић*. . . . .

Оно што је силног Душана за све време његове сјајне двадесетчетири - годишње владавине непрестано мучило и узнемиравало; оно што је царицу Јелену нагнало да и своју душу греши, употребљујући чак и недопуштена средства, само да уклони са света онога, који прети опстанку престола њеног сина, — ето сад је дошло време, да се изврши, да се обистини. И Душан и Јелена непрестано се бојали, да престолу њихова сина не загрози једном опасност од Синише; и то, ето, сад доживе царица Јелена, да својим очима гледа, како онај, кога би она била отровом уморила, да га не спасе великодушност царева и братска љубав, сада с неким правом својим устаје, и тражи и од ње саме, да му уступи круну и престо Душанов. . . . .

Унутрашњим приликама у српској царевини већ је био потпуно спремљен страховити грађански рат. Сваки се спремао живо, да га та страховита катастрофа не изненади. На све стране простране Душанове царевине, потмуло је тињала опасна ватра; само се још ишчекивало: где ће прво избити пламен, и ко ће бити тај, који ће први креснути варницу у тај потмули огањ. Најзад дође и тај час. *Прву варницу, која отпочиње грађански рат у Србији, креше главом деспот Синиша Немањић*. . . . .

Видећи како се нагло распада царство његовога пок. брата, и како као на јагму грабе један по један део српске царевине поједини осиљени властелини; а гледећи на престолу српском нејаког синовца свог Уроша, који је и сувише био слаб, да томе грабежу стане на пут, Синиша устаје и објављује своје право на круну српску, и труди се, да је се дочепа, не би ли он могао спречити даље распадање српског царства. Је ли такав поступак Синишин за осуду? — „Синиша не устаје по злоупотреби своје власти — јер он то не би ни учинио, да на престолу брата му седи достојни заменик Душанов; он не устаје ни као бунтовни намесник једне области, у двогубој злочиној намери да преотме власт од свога законитога цара. Он устаје као син краља Дечанскога, као брат Душанов, по оцу, као дејствително најстарији Немањић. Он се истављ као легитимиста; он брани стару државоправну установу, по којој је ваљало да на упражњени престо седи свагда онај, који је по годинама најстарији члан ди-

XII.

По што је општина београдска остала без и једног инжињера, а међу тим послови се не могу одлагати, то је Одбор општински на предлог Председника општине решио, де се Радован С. Мутавџић, див. општински инжињер узме у службу општинску са годишњом платом од пет хиљада динара и да привремено врши дужност представника инжињерског одсека.

Да суд општински у споразуму са управником грађевинског одељења расниште стечај за потребан број инжињера.

XIII.

Одборник г. Ђорђе Ж. Нешић изјављује, да је дознао да закупац цубока Петар М. Михаиловић, није до данас дао ни једну пару на име аренде, и тражи да се предузму најенергичнији кораци, да се општински интерес сачува: да је лиферант зоби предао општини ръаву и ужежену зоб, и тражи да се против лиферанта и против прималаца по закону поступи, како би се и у овом погледу интерес општински сачувао.

Председник изјављује, да су обе ствари већ у току рада и да ће све могуће учинити да се општина од штете сачува.

XIV.

Председник износи одбору на решење молбу одбора госпођица за прикупљање прилога за пострадале од земљотреса, којом се тражи да и општина београдска извесну суму новаца им приложи.

По прочитању те молбе одбор је одлучио, да се о овој молби у једној идућој седници решава.

XV.

Председник општине г. Милован Р. Маринковић, чланови суда г. г. Јован Антонијевић, Јован Илић и Димитрије Вељковић, кметовски помоћници г. г. Андра Надеждић, Данило Чонкић, Младен Тодоровић и Коста Чушић, дају оставке на своје дужности у београдској општини, да би тиме дали прилике грађанству престонице, де у представницима своје општине виде људе од свога поверења, по што је увођењем њиховим у дужност задовољена законитост и повраћен углед Државном Савету.

По прочитању тога акта Одбор је одлучио, да се о овоме у идућој седници решава.

XIX. ВАНРЕДАН САСТАНАК

17. Априла 1893 год.

Председавао председник г. Милован Р. Маринковић, присуствовали чланови суда: г г Јован Антонијевић, Д. Т. Вељковић и Јован Илић, од одборника били: г. г. Атанасије Капетан-Спасић, Димитрије Р. Гајић, Ђорђе Нерандић, Ђ. С. Новаковић, Љ. Јовановић, Др. П. Поповић, М Велизарић, Мих П. Бончић, Филип Васиљевић, Милан Капетановић, С. Азриел, М. Ј. Марковић, Лазар Радоњић, Коста Б. Михаиловић, Милош Трнковић, Никола Х. Поповић, Мих. М. Ђорић, Ђорђе Ж. Нешић, Андреја Ј. Одавић, и В. М. Тодоровић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 15. Априла 1893, и примљен је без икаквих измена.

II.

Сходно одлуци одборској од 15. Априла 1893 год. КЊбр. 156. Председник износи одбору на решење оставку управе општинске.

После дуже дебате о томе предмету, одбор је одлучио, да се у идућој седници донесе коначно решење по овој ствари.

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ.

Промена стана. Од 1. Маја ове године грађевинско одељење општине београдске и управа београдског водовода биће у згради званој „Лондон“ на ћошку Краљ Миланове и Кнез Милошеве улице.

Одељак врачарски општине вар. Београда напушта свој досадашњи стан и од 1. Маја биће настањен у кући Крсте Поповића, Милутинова улица бр. 58. — до садашњег одељка.

СТЕЧАЈ.

Оставком г. Михајла Стевановића, упражњено је место главног благајника општине београдске на које се овим стечај расписује.

Плата благајнику је по буџету 4.000 динара. Добро је ако кандидат буде вичан дуплом књиговодству и свима пословима, што спадају у дужност благајника.

Изабрати благајник има положити кауцију од 20.000 дин. у готовом новцу или у државним хартијама од вредности или у непокретном имању.

Писмене молбе са доказима о спреми имају се упутити на председника, општине београдске најдаље до 10. Маја 1893. године.

Од суда општине вар. Београда 24. Априла 1893 год. Абр. 1795.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ.

I. Димничарство:

а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0·20 д.
б) За неузидан шпорхерд	0·20 д.
в) За узидан „	0·40 д.
г) За велики узидан шпорхерд у гостионици	0·50 д.
д) За чишћење димњака од два спрата	0·20 д.
ђ) За чишћење простог димњака	0·10 д.
е) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са пећима	0·10 д.
ж) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са више пећи	0·20 д.
з) За паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0·75 д.

II. Пражњење помијара и нужника:

а) Од кубног метра	10·— д.
б) Од акова	0·50 д.

III. Пестарина:

а) Марка за пашче за годину дана	3·— д.
б) Обнављање изгубљене марке стаје	1·— д.

IV. Гробарина.

а) Гроб за децу	7·— д.
б) Гроб за одрасле	12·— д.
в) Мала гробница	555·52 д.
г) Велика гробница III. реда	998·39 д.
д) Велика гробница II. реда	1099·32 д.
е) Велика гробница I. реда	1684·57 д.

V. Мртвачка кола:

а) Мртвачка кола стара са два коња	12·90 д.
б) Мртвачка кола са анђелима са два коња	24·90 д.
в) Мртвачка кола нова са два коња	36·90 д.
г) Мртвачка кола нова са 4 коња	72·90 д.

настије“.[1]) Али права Синишина, као права стричева према синовцу, изгубила су силу своју. Само онакав владалац, као што беше Душан, могао је да прекрши ту стару државноправну установу, и да он буде основа престоном наследству. „На тај начин падао је стари поредак: Синиша не може ништа да учини, држећи се племенског старог правила. Јачи беше нови ред, по коме син беше наследник опу“.[2])

Али пре него што бисмо са Синишом и његовом војском пошли на Србију, ради остварења његових претенсија на престо српски, да се обазремо за часак на догађаје и прилике у његовој деспотовини, који се развијаху ту од времена смрти цара Душана 1355. год., па до проглашења Синишиног за *цара*, 1357. год., и његовог похода на Србију.

Као што је познато, Душан је умро 20. Децембра 1355. год.[3]) Одмах за њим премину и неколико његових војвода, међу којима бејаше и његов љубимац, *hесар* Прељуб, управник Тесалије, Јелинске Влахије и Јањине.[1]) Чувши за смрт Душанову, и сазнавши за оно жалосно унутарње стање, у коме се тада Србија налазаше после 1355. год., *Матија Кантакузен*, син Јована Кантакузена, и зет му *Никифор Анђеловић II.**), који је тада био управник *Епира*, склопе одмах узајамни савез, и похитају, не би ли они први што год уловили у оној мутној води, која тада Србијом протицаше. Ну обојица беху лоше среће. Матија с помоћу 5000 најмљених Турака пође на столицу царице Јелене, на *Серез*, али га одатле храбро одбије војвода *Бочина*, жива заробши и преда Јовану Палеологу, цару грчком.[2]) Деспот Нићифор Анђеловић II. је у почетку био боље среће. Њему се тада указаше врло згодне прилике, да поврати земље свога оца, којих се он сматрао као законити наследник. Па како Тесалија у то доба беше смрћу Прељубовом без господара, то он прво, по својој прилици 1356. год., удари на њу. Оставивши своју жену у Еносу, он дакле с флотом пође ка Тесалији, па је без боја и освоји.[1]) Користећи се нередима, и забунама које владаху у српској царевини, на коју деспот Синиша беше обратио тада сву своју пажњу, Нићифор груне из Тесалије год. 1357. с војском и на земље свога зета. Синиша, занет тада спремањем да удари на Србију, и да се дочепа царске круне, није се могао одупрети Нићифору, те овај убрзо завлада Етолијом и Акарнанијом, а Синишу с Томаидом и децом протера у Касторију.[2]) На тај начин Нићифор је имао у својим рукама целу деспотовину свога оца: Јел. Влахију, Епир, Етолију и Акарнанију, а поред тога још и Тесалију, „државу“ Прељубову.[3])

(наставиће се)

---

1) Гласник 35., стр. 169.

2) А. Мајкова: „Истор. Срба“, превео Ђ. Даничић, стр. 79.

3) Срећковића „Ист. Срба“ II. 730.

1) Дестунис „Епир хроника“ 3. — Hopf, — „Chron. gréco-romanes“ 530.

*) По оцу, он је племена „Orsini-a“, али по матери, лозе **Анђеловића**, које је презиме и посно, пошто се сматрао за наследника земаља, којима су најпре **Анђеловићи** владали.

2) „Гласник срп уч др“ XIII 324.

1) Ibidem. — Еп. Хроника 6; — Cant. Hist. bysant. III. 315.

2) Ibidem. — Гласник XIII. 325.

3) Pouqueville: „Voyage dans la Grèce“, — t. V. p. 217.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА

Власник Општина Београдска — ПАРНА РАДИКАЛНА ШТАМПАРИЈА — Уредник Урош Кузмановић

БРОЈ 18. ГОД. XX.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
НА ГОДИНУ . . . . . 6 дин.
НА ПОЛА ГОДИНЕ . . . . . 3 „
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ . . . . . 9 „

НЕДЕЉА 2. МАЈА 1893.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 ПР. ДИН. ОД ВРСТЕ

ПРЕТПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПУТНИЦОМ НА ОПШТИНСКИ СУД
А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА

Рукописи не враћају се

Неплаћена писма не примају се.

Грађанству вароши Београда.

У свези са својим ранијим решењем од 20. Априла 1893 год. Абр. 2160, којим је сазват општ. збор на дан 2. Маја 1893 год. ради решења питања о поверењу или неповерењу данашњем општинском представништву — Суд општине вароши Београда објављује грађанству, да ће по распису Госп. Министра унутрашњих дела од 18. Новембра 1892 год. Пбр. 18968. бити овако састављени

КВАРТОВНИ БИРАЧКИ ОДБОРИ

ЗА ЗБОР, САЗВАТ 2. МАЈА 1893 ГОДИНЕ:

Квартовне бирачке одборе састављаће пет лица, од којих ће на дан збора из сваке групе (којих може бити свега две, једна **за** и друга **против**) по двадесет способних гласача, кад дођу код сваког кварта у осам часова из јутра, изабрати по једно лице за члана бирачког одбора дотичнога кварта.

Остала два члана бирачког одбора одређени су коцком за сваки кварт од оних лица, која су у Јануару месецу ове године изабрата за чланове сталног бирачког одбора и то:

За кварт варошки: Петко Вељковић, предузимач и Марко Барух, мењач;

За кварт врачарски: Павле Стевановић, капет. у пензији и Димитрије Николић, дрвар;

За кварт палилулски: Павле Стевановић, секрет. Касац. и Коста Симић, шпедитер;

За кварт теразијски: Коста Ризнић, трговац и Ђока Бранковић, пензионар;

За кварт дорћолски: Михаило Трпковић, секр. министарства финансије и Никола К. Поповић, трговац;

За кварт савамалски: Атанасије Стевановић, пред. суда у пензији и Милан Ст. Марковић, адвокат.

Ако ко од ових коцком одређених чланова бирачког одбора неће да дође на збор у време одређено или, ако која група гласача неће да врши права која јој се овим дају, тада ће сав потребан број чланова бирачког одбора изабрати они гласачи, који своје право неће да напусте.

За петог члана — Председника — бирачког одбора изабраће свака група гласача по једнога кандидата, а коцка ће одредити, ко ће од њих бити Председник бирачком одбору.

Главни бирачки одбор састављају сви председници квартовних бирачких одбора и још по два члана, која ће по двадесет способних гласача и са једне и са друге стране, дан пре збора, јавити општинском суду и одредити још и по једнога замењеника.

Председник овом главном бирачком одбору биће по годинама најстарији председник бирачких одбора из одељака. Ако би то било сумњиво, онда ће се он одредити коцком.

Од Суда општине вароши Београда 26. Априла 1893. године
АБр. 2262.

ОБЈАВА.

Суд општине вароши Београда објављује грађанству, да ће се бирачке карте за избор народних посланика на дан 18 Маја 1893 год. почети издавати од 3. Маја 1893 год. пуноправним бирачима онако, како прописује закон о изборима народних посланика.

Издавање карата вршиће се у суду општине београдске у правозаступничком одељењу.

Од Суда општине вароши Београда 30. Априла 1893. г. АБр. 2353.

НАРЕДБА.

Општински суд приметио је: да се разни отпаци покупљени са ђубришта, као што су: коске, старе крпе, хартије стакларије и томе подобно носе по свима варошким тржиштима и улицама ради продаје. Како је ово противно санитетским прописима о одржавању чистоте, која је један од најбитнијих услова за здравље становништва, то суд општине вароши Београда позван чл. 36. зак. о општинама за одржавање санитетских прописа

Наређује:

да се продаја и куповина ових одпадака може вршити од сада само на друму вишњичком и нигде више.

Ко би противно поступио овој наредби казниће се по §. 326 крив. закона

Сбр. 4306. Од суда општине вароши Београда 16. Априла 1893 г. у Београду.

НАРЕДБА.

Одбор је општински у својој седници од 15. Априла 1893 год. на основу чл. 5. закона о чувању пољских имања прописао ове казне за потрице за ову 1893 год.

I. За прегажени или опашени 1 квадр. метар пашњака, бранка, воћњака, ливаде и детелине 0·10 дин.;

II. За један кв. метар баште баштованџинице — прегажен или опашен, 0·50 дин.

III. За један чокот виноградски упропашћен 1·00 дин.;

IV. За прегажени или опашени 1 квадр. метар њиве засејане јечмом или овсом 0·15 дин.;

V. За прегажени или опашени 1 квадр. метар њиве, засејане житом или ражи 0·20 дин.;

VI. а) За један струк кукурузни пре прашења 0·05 дин.;

б.) За један струк кукурузни после прашења 0·10 дин.;

в.) За један струк кукурузни после првог копања 0·15 дин.;

г.) За један струк кукурузни после другог копања 0·20 дин.

Од стране суда општине вар. Београда 19. Априла 1893. г. СБр. 5058.

ОБЈАВА.

Многе се општине и друге власти обраћају на општину београдску са захтевима, да она или наплати од некога порезу, или да кога у порезу уврсти, или да што друго по овоме послу уради.

Како општина београдска према закону о непосредној порези не ради ове послове, но за то постоји нарочито пореско одељење за вар. Београд, то, да би се излишна преписка избегла, Суд општине вар. Београда

Објављује,

да се све ово-земаљске власти обраћају по напред именованим пословима непосредно пореском одељењу за вар. Београд.

Од суда општине вароши Београда, 17. Априла 1893. год. СБр. 4546.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

XX. ВАНРЕДАН САСТАНАК

19. Априла 1893 год.

Председавао председник г. Милован Р. Маринковић, од одборника били: г. г. М. Ј. Марковић, д-р М. Т. Лесо, Љ. Јовановић, Ђорђе Ж. Нешић, К. Петровић, Г. Бркић, Ђорђе Нерацић, Р. Драговић, Јов. Ђуровић, М. Велизарић, Атанасије Капетан-Спасић, Филип Васиљевић, Мих. М. Ђорић, Др. П. Поповић, Андреја Ј. Одавић, Ђ. С. Новаковић, Мих. П. Бончић, М. Д. Банковић, Милош Трифковић, Никола Х. Поповић, Др. Алкалај, Милан Капетановић и Сава Вељановић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука, седнице држане 17. Априла 1893 год. и примљен је без измена.

II.

Председник износи одбору на решење оставку управе општинске, према одлуци одборској од 17. Априла 1893 год. КНбр. 158

По прочитању те оставке Абр 2·60, одбор је решио, да се не уважи оставка г. г. Милована Р. Маринковића Јов. Антонијевића Јов Илића, Дим. Т. Вељковића, Л. Надежића, К. Чупића, М П Тодоровића и Данила Чонкића па њихове дужности у општини београдској по да се на дан другога Маја 1893 год. сазове збор грађана београдских да реши питање о поверењу или неповерењу данашњој целокупној општинској управи, које је питање остало нерешено услед поништавања радње збора општинског, држаног 21 Новембра 1992 год. решењем Државног Савета од 30. Новембра 1892 год. Бр. 3913.

III.

По прочитању акта истражног судије за вар. Београд Абр. 2097, којим се тражи уверење о владању и имовном стању извесних лица, одбор је изјавио, да му је Лука Јовановић, пијар овд. непознат.

IV.

Председник износи одбору на мишљење молбе којим се траже уверења о сиротном стању и породичном односу

По прочитању тих молби Сбр. 6211 и 6035, одбор је изјавио мишљење, да се Анки Стојиловићки, бабици општ. може дати тражено уверење; да се суд претходно увери о породичном односу Илије Игњатовића, обућара овд. па тек онда да му изда тражено уверење.

ЦАР СИМЕОН-СИНИША НЕМАЊИЋ

ПАЛЕОЛОГ

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

НАПИСАО

РАДОСЛАВ АГАТОНОВИЋ

(СА ЈЕДНОМ ЗЕМЉОПИСНОМ КАРТОМ)

(Наградила општина Београдска другом Видовданском наградом)

Мото:

„Praecipuum munus annalium reor, ne virtutes sileantur, utque pravis dictis factisque ex posteritate et infamia metus sit".

Tacit., Ann, lib. III., cap. 65.

III.

Деспот Симеон-Синиша Немањић (од 1347.—1357.)

„Велико царство само въ себѣ раздѣляемо запустѣетъ" — Лука, глава 11. 17.

(НАСТАВАК)

Ну, ма да је од стране грчког становништва у свима овим земљама одушевљење [illegible] брже поврати своју очевину, ипак освојивши и Синишину деспотовину, Нићифор нађе ту надмоћнији арбанашки и српски елеменат од грчког. Као Грк већма је заштићавао и волео своје сународнике, а Арбанасе гонио, и намеравао истребити их са свим из тих земаља[1]). Арбанаси примете ту намеру Нићифорову, па као надмоћнији елеменат, заузму противу њега непријатељски положај. Да би их могао одржати у потчињености, деспоту Нићифору се учини, да је грчки елеменат и сувише слаб да савлада упорне Арбанасе; па с тога постара се да из Србије добије ону потпору, којој се из Цариграда није могао надати[2]). Он се надао дакле, да ће помоћу Срба и оно нешто својих Грка лако моћи одржати Арбанасе у шкрипцу. Није му било тешко наћи потпоре у Србији. Будући и сам непријатељ Синишин, он нађе одмах савезника и пријатеља у лицу царице Јелене, којој је пак Нићифор био добро дошао, да с помоћу његовом уништи са свим онога, који је и њој задавао велике бриге. Само да буде већити противник Синиши, и да га што већма гони, царица Јелена обећа дати Нићифору за жену и своју рођену сестру *Теодору*[1]) Нићифор радо пристане на то, отера од себе прву жену Марију, кћер Кантакузенову, затвори је, па онда пошље посланике царици Јелени, који са њом утврде услове савеза, и испросе за Нићифора Теодору. Ну Марија некако утекне из затвора, и оде у Морејску своме брату Манулу[2]). Арбанаси примете, да се то ради противу њих, па се с тога отворено побуне противу Нићифора, и затраже од њега, да поквари савез са српском царицом, и да врати натраг своју жену. Немајући при себи још српске помоћи, а бојећи се с једне стране свога шурака Манула, а с друге силних Арбанаса, Нићифор мораде попустити јачој сили, па с тога врати престо Теодори, која се после уда за Угљешу, брата Вукашиновог, а своју закониту жену дозове натраг к себи. „Ну срамоту, да му поданици његови Арбанаси овако законе прописују, а особито да своју владу и државу мора дуговати жени својој, није могао дуго сносити". У то време, једна чета Турака*) прешла је била у

[illegible]

[illegible]

[illegible]

V.

По прочитаној акта министарства војног Абр. 680 и 2099 којима се тражи, да одбор одреди лица која ће оцењивати ствари што се за војену потребу набављају, одбор је одлучио, да суд општински поднесе одбору списак лица, способних за ову дужност

VI.

По прочитању протокола лицитације Сбр. 3898 држане о чишћењу нијаца варошких у 1893 год одбор је решио, да се ова лицитација одбаци и друга распише, а да суд спреми нове погодбе за исту према добу године, у коме се лицитација држи.

VII.

По прочитању акта управе општинске трошарине Абр. 2118, којим се предлаже, да исто повереништво, изабрато решењем одборским од 28. Децембра 1882 год. Абр. 12250, које прегледа рачуне трошаринске за 1890 и 1891 год прегледа и за годину 1892, одбор је решио, да се ово повереништво разреши од дужности кад поднесе извештај о прегледним рачунима за 1890 и 1891 год. а да одборници г. г. А. Одавић, М. Велизарић. Мих Д. Банковић, Ђ Ж. Нешић и Гаврило Бркић, као одборски повереници прочуе и прегледају, да ли се трошаринска такса наплаћивана правилно и на сву количину увезене робе подложне такси трошаринској. Тројица од њих могу пуноважно радити.

VIII.

На предлог председника општине одбор је решио, да за општину београдску потписују менице, по којима општина београдска дугује Народној Банци и по којима ће дуговати као акцептанти председник општине, Ђорђе С. Новаковић и Лазар П. Дашковић, одборници и као издавалац Коста Б. Михаиловић, одборник.

IX

Председник износи одбору на решење молбу одбора госпођица за прикупљање прилога за пострадале од земљотреса.

По прочитању те молбе Абр 2161, одбор је после поименичног гласања са 10 гласова против 9 (који су били за 1000 дин) — 4 писуг сали — решио, да се одбору госпођица за прикупљање прилога за пострадале од земљотреса на име прилога изда из општинске касе а из позиције буџетом одређене на непредвиђене трошкове шест стотина динара.

X.

Одборник г. Андра Ј. Одавић моли да председник у идућој седници поднесе одбору извештај о томе, зашто је попона у Јануару месецу изабрата надзорна водоводна комисија; а одборник г. Ђ Ж. Нешић моли, да се реши, који се предмети могу продавати на пијацама београдским

Председник је изјавио, да ће у једној од идућих седница поднети извештај о надзорној водоводној комисији. Исто тако изнеће одбору на решење извештај повереништва о предметима, који се могу на пијацама овд. продавати.

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ.

Збор. Данас је збор грађана београдских, на коме се има решити питање о поверењу или неповерењу данашњем општинском представништву.

Гласање ће се вршити по квартовима и на истим местима, где су и до сад одржавани зборови општински.

СТЕЧАЈ.

Оставком г. Михајла Стевановића, упражњено је место главног благајника општине београдске на које се овим стечај расписује.

Плата благајнику је по буџету 4.000 динара. Добро је ако кандидат буде вичан дуплом књиговодству и свима пословима, што спадају у дужност благајника.

Изабрати благајник има положити кауцију од 20.000 дин. у готовом новцу или у државним хартијама од вредности или у непокретном имању.

Писмене молбе са доказима о спреми имају се упутити на председника општине београдске најдаље до 10. Маја 1893. године.

Од суда општине вар. Београда 24. Априла 1893 год. Абр. 1795.

СТЕЧАЈ.

Суду београдске општине потребни су седам извршитеља.

Лица која желе да добију та места треба да имају ове погодбе:

а.) Да су доброг владања;

б.) Да су служили најмање као практиканти при судској, полицијској или другој којој власти;

в.) Да су у стању да положе кауцију од 1000 динара у готовом новцу или у хартијама од вредности.

Плата ће им бити 80 динара месечно а осим тога још и 4% од суме, коју по пресуди било кривичној било грађанској наплате и 1% од суме коју по решењу о забрани осигурају.

Ове ће им се процентне награде издавати из касе општинске на крају сваког месеца.

Рок пријаве је до 15. Маја ове године закључно.

Од суда општине београдске, 30. Априла 1893 год. Абр. 2352.

САСТАНАК
ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

Држан 7 априла 1893. год. у Београду.

по (стеногр. белешкама)

Председник Госпо, одборници, После четири месеца и неколико дана ево нам је се дала попова прилика, да се састанемо на овоме месту, и да наставимо рад на пословима од којих смо насилно били отргнути. Ти послови вршени су на познати вам начин, а како, то ће се у току даљега рада видети. Шго смо у стању да попова наставимо отпочете радове, имамо да захвалимо гој срећној околности, што је једва сада могло бити дато задовољење нашем протесту

Тесалију, ради пљачке. Нићифор се послужи том згодном приликом, и позове те Турке у помоћ, те поткрепивши њима своју слабију војску, удари свом силом на Арбанасе. Битка је била код места *Ахелоја*, на десној страни истоимене реке (дан. Аспропотамуса). Али у том бојуизгубивши сву своју војску, и сам изгуби главу, год. 6866—1358, „пошто је владао, — вели еп. хроника, — три године, два месеца и неколико дана“[1]).

Намеће нам се питање: ко је у опште подстицао Арбанасе противу Нићифора, и ко их је предводио у овом бојуу, где они коначно сатиру свога противника? На то питање одговорићемо доцније, кад сазнамо: ко је био савезник Синишин, и који су њега потпомагали у његовим аспирацијама на престо српски. А сада да се вратимо деспоту нашем Синиши, који је испред Нићифора из своје деспотовине утекао у Касторију.

Дошавши у Касторију, деспот Синиша, веле епирски летописци[2]), изабере варош *Костур* за своју резиденцију, па се у њој утврди, и заузме у околини многе градове и села. Њему се придруже Грци и Арбанаси из тих земаља, а и многи Срби, који су, сажаљевајући стање српске царевине, у које је доведоше њени многи узурпатори, гледали у Синиши спасиоца круне и престола Душановог. Ту се сад Синиша стане озбиљно спремати, да одатле пође озбиљно на Србију, и да покуша, сам да спасе престо братовљев од домаћих разорилаца, кад му нејаки синовац не беше кадар да очува своју круну. За тај циљ он скупи војске 4—5000. Али пре него ће се кренути с војском из Касторије, Синиша је налазио, да треба себи да дâ и спољни већи углед, како би и тим спољним блеском примамио на своју страну и оне српске властелине, који му не беху пријатељи и помагачи, нити пак отворени непријатељи и противници његовим претенсијама, већ били неутрални, те да и они сада гледају у њему достојног заменика Душановог, и спасиоца круне и престола његовог. Синиша је мислио: ако као *цар* Срба, Грка и Арбанаса, — дакле са истом царском титулом свога брата, пође да брани царство братовљево од разних узурпатора, да ће му та радња лакше испасти за руком. С тога он и изради, те га она његова сакупљена војска од Срба, Грка и Арбанаса, *као цара свих Срба, Арбанаса и Грка*. То је могло бити оне исте године, када је на њега напао деспот Нићифор епирски, и протерао га из његове деспотовине у Касторију, — дакле 1357. год. Јер одмах идуће године 1358., када се десила она битка код Ахелоуса, у којој је Нићифор главом платио, — видићемо ниже, — Синиша није ни био у својој престоници. Костуру, већ при опсади Скадра.

Сад му је још ваљало, да га и највиша црквена власт призна и венча за цара Срба, Грка и Арбанаса, па да буде са свим спреман за извршење своје намере. Највиша црквена власт тада у Срба, која је имала права крунисавати и венчавати за цара, био је пећски патријарх. Али да ли је могао тај патријарх да круниште и Синишу за цара српског? Без сумње, онај исти патријарх, који је недавно крунисао за цара српског младога Уроша V, није могао одмах за тим ту исту услугу учинити и Синиши. Овај је, дакле, морао тражити другога, да му парски венац положи на главу. Ко би био тај други патријарх, који би могао венчати Синишу за цара? Да се обрати цариградском патријарху, Синиша није смео, јер би тиме, ступивши под скут онога патријарха, кога су Срби мрзели због анатеме, коју је он

---

[1]) Дестунис: „Еп. хроника“ 7. — Cantac. III. p. 219. — Hopf. — „Hroniques gréco-romanes“ p. 529. — Pouqueville — tom. V. p. 219.

[2]) Ibid.

који смо били подигли противу онако незаконо, неправилне и партизанске радње пређашње управе вароши Београда, која нас је силом и најчигледнијим гажењем наших права са овога места отерала. Што можемо прекинуте послове поново наставити, имамо на првом месту да захвалимо Његовом Величанству нашем младом Краљу, који је јуначким својим делом од 1. Априла укинуо дотадашњи насилни режим у земљи, и повратио у пуну важност устав законе и грађанска права, која су дотле била угрожена (Бурно: Живео! Живео!!)

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

НАРЕДБА.

Старајући се о интересима општине београдске и о тачном прикупљању њених прихода, законом и од надлежне власти одобрених, Суд општ. вар. Београда, на основу решења Државног Савета од 24. Октобра 1892. год. Бр. 3438. чл. 40. зак. о општинама и решења одбора општинског од 12 Маја 1890. год. Абр. 839, и 11 Јуна 1892. Абр. 7537, а у свези с наредбом Управе вар. Београда од 10 Новембра 1892. год. Бр. 10975.

наређује

Да сваки онај који према поменутој наредби Управе вар. Београда од исте добије дозволу за давање балова, концерата и других забава, буде дужан с том дозволом пријавити се општинском Суду и њему положити ниже означену таксу, која је установљена у корист сиротиње београдске и народног позоришта.

Ако који од сопственика или закупца локала где се дају јавне забаве, допусти да у његовом локалу какво страно лице даје предстве и друго томе подобно, а не увери се да је дотично лице поред дозволе добијене од управе вароши Београда и општини таксу платило, биће он одговоран општини за неплаћену таксу.

ТАКСЕ

ЗА ЈАВНЕ ЗАБАВЕ У ОПШТИНИ БЕОГРАДСКОЈ

I.

а, За свирање муш. оркестра по кафанама, баштама и т. д. од концерта до . . . 3 д.
б, За свирање са певањем вештака од 1 концерта . . . . . 5 д.
в, За свирање женског оркестра (дамен-капеле) . . . . . 20 д.

II.

а, За игранку у локалу I-ог реда . . . . 15 д.
б, За игранку у локалу II-ог реда . . . . 10 д.
в, За игранку у локалу III-ег реда . . . . 5 д.

III.

а, За панораму на дан . . . . . 5—10 д.
б, За разне преставе и показивање вештина, дневно . . . . . 10—50 д.
в, За менажерије и музеуме . . . . . 5—15 д.
г, Циркус од преставе . . . . . 10—20 д.
д, За забаве „Тингл-Тангл“ т. ј. (певање, свирање и представљање) од вечера . . . . . 50 д.

IV.

За друге врсте забава које овде нису предвиђене решаваће општински Суд засебно.

V.

Сем овога наплаћиваће се још половина од горезначене таксе у корист краљ. српског народног позоришта.

Од суда општине вар. Београда 14. Новембра 1892. год. АБр. 11331. у Београду.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ.

I. Димничарство:

а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0·20 д.
б) За неузидан шпорхерд . . . . . 0·20 д.
в) За узидан „ . . . . . 0·40 д.
г) За велики узидан шпорхерд у гостионици . . . . . 0·50 д.
д) За чишћење димњака од два спрата 0·20 д.
ђ) За чишћење простог димњака . . . 0·10 д.
е) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са пећима . . . . . 0·10 д.
ж) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са више пећи . . . . . 0·20 д.
з) За паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0·75 д.

II. Пражњење помијара и нужника:

а) Од кубног метра . . . . . 10·— д.
б) Од акова . . . . . 0·50 д.

III. Поетарина:

а) Марка за пашче за годину дана . . 3·— д.
б) Обнављање изгубљене марке стаје . . 1·— д.

IV. Гробарина.

а) Гроб за децу . . . . . 7·— д.
б) Гроб за одрасле . . . . . 12·— д.
в) Мала гробница . . . . . 555·52 д.
г) Велика гробница III. реда . . . . . 998·39 д.
д) Велика гробница II. реда . . . . 1099·32 д.
е) Велика гробница I. реда . . . . . 1684·57 д.

V. Мртвачка кола:

а) Мртвачка кола стара са два коња . . 12·90 д.
б) Мртвачка кола са анђелима са два коња . . . . . 24·90 д.
в) Мртвачка кола нова са два коња . . 36·90 д.
г) Мртвачка кола нова са 4 коња . . . 72·90 д.

ТАКСЕ

ЗА ИЗНОШЕЊЕ ЂУБРЕТА

За квартове: Савамалски, Теразијски, Варошки и Врачарски:

1. Од собе и кухиње или мањег дућана са собом . . . . . 0·25 д.
2. Од две или три собе, са кухињом или већег дућана са магазом . . . . . 0·70 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1·50 д.

За квартове: Дорћолски и Палилулски:

1. Од собе и кухиње, или мањег дућана са собом . . . . . 0·20 д.
2. Од две или три собе са кухињом или већег дућана са магазом . . . . . 0·60 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1 д.

Од суда општине београдске 28. Августа 1892. године АБр. 9449.

на њих и на њихова цара бацио, убио себи углед у очима и оних Срба, с помоћу којих се надао остварити своје намере. Трећег српског патријарха православног није ни било. Али га Синиша за ову потребу створи. Његова држава тада налазила се у области охридске архиепископије, која се у то време састојала из: „западне Македоније до реке Вардара, и целе Арбаније, од горњега полукруга Дрима, до границе старога Епира“[1]). Синиша наговори охридскога архиепископа да се оцепи од пећске патријаршије, па га прогласи за патријарха охридскога, да му сва права и преимућства патријаршке власти, наравно само у границама своје државе, која се, како се види, састојала тада из истог рејона охридске архиепископије (изузимајући један део Арбаније, где је владао његов очух, деспот Комнен). Од овога новог охридскога патријарха, као год некада Теодор Комнен епирски у XIII. веку,[2]) *би венчан за цара Срба, Грка и Арбанаса. десиот Симеон* — Синиша *Немањић*, год. 1337. На тај се начин и може објаснити, као што вели писац „Српских Комнена“[1]) та околност, како је охридска архиепископија одмах после смрти Душанове поново се обновила, и оцепила као независна од пећске патријаршије.

Исто тако може се мислити, да је тада при свом крунисању за цара, Синиша крунисао за краља и свога десетогодишњег сина *Михаила Дуку*, по примеру свога оца и брата. У неколико се то може нагађати и из једног записа у саборној цркви св. Аранђела у Костуру, приликом обновљења исте, од год. 1360, где се вели, да је црква та оправљена: „трошком најпреподобнијег Данила јеромонаха, *за царевања Симеона Палеолога, и Сина му Дуке* (*βασιλεύντος Σιμεὼν τοῦ Παλαιλόγου καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Δύκα*).[2])

Тако се после смрти Душана, место једног господара, јављају више њих, који сви хоће да буду самостални и независни; место једнога цара јављају *два*, који подједнако полажу право своје на царску круну, и подједнако теже: један да се одржи на цареском трону, а други да га се дочена.

Синиша је спремио све што му је требало, па да пође и да отме цареки скиптар српски; војска је ту, титула царска такође; само сад: с које стране да пође на Србију?

IV.

Цар Симеон - Синиша (Немањић) Палеолог. (од 1357—1371. год.)

„Σιμεὼν ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ πιστὸς καὶ βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων καὶ Σερβῶν καὶ πανὺς Ἀβάνου, Ουρεσις ὁ Παλαιλόγος“.

Гласник XVIII. 201.

Пре него видимо с које стране цар Синиша удари на Србију, да видимо: који су били његови савезници и пријатељи, који су га потпомагали и ободравали у његовим претенсијама и намерама.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

1) „Архіепископія первой юстиніяны охридская, и ея вмѣніе Юна жнихъ Славъ“ — Сочиненіе А. Л. — Москва 1867. год. — страна 55—56.

2.) Норf — „Hroniques grecо — romanes“ 529.

1) Гласник XVIII. 318.

2) Споменик краљ Акад. IX. 27.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА

Власник Општина Београдска ПАРНА РАДИКАЛНА ШТАМПАРИЈА Уредник Урош Кузмановић

БРОЈ 19. ГОД. XI.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
НА ГОДИНУ . . . . . 6 дин.
НА ПОЛА ГОДИНЕ . . . . . 3 „
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ . . . . . 9 „

НЕДЕЉА 9. МАЈА 1893.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 ПР. ДИН. ОД ВРСТЕ

ПРЕТПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПУТНИЦОМ НА ОПШТИНСКИ СУД
А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА

Рукописи не враћају се

Неплаћена писма не примају се.

ГРАЂАНСТВУ ВАР. БЕОГРАДА

Према решењу одбореком од 19. Априла 1893 год АБр 2160 држан је на дан 2. Маја ове године збор грађана београдеки, ради решења питања о поверењу или неповерењу данашњем општинском представништву и то: председнику члановима суда, кметовским помоћницима, одборницима и њиовим заменицима, пошто је овопитање остало нерешено, услед тога што је радња збора држаног за ово питање 21 Новембра 1892 год. решењем Државног Савета од 30. Новембра 1892 год. Бр. 3913 поништена као незакона и неправилна.

На овоме је збору имало право гласа 4837 грађана, а од овога броја дошло и гласало свега 1702 гласача. који су гласови сви дати **за поверење** општинском преставништву те је тиме једногласно решено да данашњи преставници општински уживају потпуно поверење својих грађана.

Решење ово пуноважно је и извршно према чл. 13. и 22 Закона о општинама, о чему се грађанство овим извештава.

Од суда општине вар. Београда 8. Маја 1893 год. АБр. 2394.

ГРАЂАНСТВУ ВАР. БЕОГРАДА

На основу члана 56 и 60. закона о избору народних посланика, суд општине вароши Београда објављује грађанству, да ће се на дан 18. Маја ове године вршити избори народних посланика на овим местима у Београду:

За кварт дорћолски

У основној мушкој школи (Душанова улица).

За кварт палилулски

У основној мушкој школи (Школска улица).

За кварт теразиски

У основној мушкој школи (улица Два јаблана).

За кварт варошки

У основној мушкој школи код Саборне цркве (Дубровачка улица).

За кварт савамалски

У основној мушкој школи (улица Краљевића Марка).

За кварт врачарски

У основној мушкој школи, спрочу војне болнице (Пријепољска улица).

За чланове бирачким одборима одређени су ови одборници и то:

За кварт Дорћолски: за члана **Ђорђе Димитријевић** за заменика **Лазар Дашковић.**

За кварт Палилулски: за члана **Милан М. Ђорић**, за заменика **Милош Трифковић.**

За кварт Теразијски: за члана **Коста Петровић**, за заменика **Мијајло Јанковић.**

За кварт Варошки: за члана **Соломон Ј. Азријел**, за заменика **Лазар Радоњић.**

За кварт Савамалски: за члана **Раденко Драговић**, за заменика **Михајло Банковић.**

За кварт Врачарски: за члана **Гаврило Бркић**, за заменика **Јован Ђуровић.**

Од Суда општине вароши Београда 8. Маја 1893 год. АБр. 2505.

ОБЈАВА.

Суд општине вароши Београда објављује грађанству, да ће се бирачке карте за избор народних посланика на дан 18 Маја 1893 год. почети издавати од 3. Маја 1893 год. пуноправним бирачима онако, како прописује закон о изборима народних посланика.

Издавање карата вршиће се у суду општине београдске у одборској дворани.

Од Суда општине вароши Београда 30. Априла 1893. г. АБр. 2353.

ОБЗНАНА.

До 1. Јануара ове године спојен је велики број кућа са водоводом београдским а међутим је до сада сразмерно врло мали број сопственика тих кућа извршио инсталацију водовода у самој кући и почео воду употребљавати.

Ово неизвршење инсталације водовода у кућама, које су са водоводом већ спојене, штети општинске интересе, те стога суд општине вар. Београда објављује грађанству, да ће управа водовода од 1. Августа ове године наплаћивати воду према члановима 8 и 9. правила за издавање воде, од свију оних кућа, које су до 1. Јануара ове године са водоводом спојене безобзира на то, да ли се вода у кући троши или не, или да ли је инсталација у кући извршена или не.

Ово решење своје суд општине вар. Београда оснива на члан. 2 и 13. правила за везивање водовода са зградама у Београду и издавање воде из истог водовода, која су правила добила закону

силу решењем Владе Његов. Величанства од 10 Јуна 1892 год. ПБр. 10381 основаним на чл. 6. 7 и 9. зак. о варошкој трошарини у Београду од 13 Јуна 1884 године.

Од суда општине вар. Београда 30 Априла 1893 год. АБр. 2366.

НАРЕДБА.

Општински суд приметио је: да се разни отпаци покупљени са ђубришта, као што су: коске, старе крпе, хартије стакларије и томе подобно носе по свима варошким тржиштима и улицама ради продаје. Како је ово противно санитетским прописима о одржавању чистоте, која је један од најбитнијих услова за здравље становништва, то суд општине вароши Београда позван чл. 36. зак. о општинама за одржавање санитетских прописа

Наређује:

да се продаја и куповина ових одпадака може вршити од сада само на друму вишњичком и нигде више.

Ко би противно поступио овој наредби казниће се по §. 326 крив. закона

СБр. 4306. Од суда општине вароши Београда 16. Априла 1893 г. у Београду.

НАРЕДБА.

Одбор је општински у својој седници од 15. Априла 1893 год. на основу чл. 5. закона о чувању пољских имања прописао ове казне за потрице за ову 1893 год.

I. За прегажени или опашени 1 квадр. метар пашњака, браника, воћњака, ливаде и детелине 0·10 дин.;

II. За један кв. метар баште баштованџинице — прегажен или опашен, 0·50 дин.

III. За један чокот виноградски упропашћен 1·00 дин.;

IV. За прегажени или опашени 1 квадр. метар њиве засејане јечмом или овсом 0·15 дин.;

V. За прегажени или опашени 1 квадр. метар њиве, засејане житом или ражи 0·20 дин.;

VI. а) За један струк кукурузни пре прашења 0·05 дин.;

б.) За један струк кукурузни после прашења 0·10 дин.;

в.) За један струк кукурузни после првог копања 0·15 дин.;

г.) За један струк кукурузни после другог копања 0·20 дин.

Од стране суда општине вар. Београда 19. Априла 1893. г. СБр. 5058.

ОБЈАВА.

Многе се општине и друге власти обраћају на општину београдску са захтевима, да она или наплати од некога порезу, или да кога у порезу уврсти, или да што друго по овоме послу уради.

Како општина београдска према закону о непосредној порези не ради ове послове, но за то постоји нарочито пореско одељење за вар. Београд, то, да би се излишна преписка избегла, Суд општине вар. Београда

Објављује,

да се све ово-земаљске власти обраћају по напред именованим пословима непосредно пореском одељењу за вар. Београд.

Од суда општине вароши Београда, 17. Априла 1893. год. СБр. 4546.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

XXI. ВАНРЕДНИ САСТАНАК

25. Априла 1893 год.

Председавао председник г. Милован Р. Маринковић, од одборника били: су г. г. Никола Х. Поповић, Љ. Јовановић, М. Велизарић, Ђ. С. Новаковић, Др. П. Поповић, Мих. П. Бончић, Рад. С. Филиповић, М. Капетановић, Филип Васиљевић, К. Петровић, Сава Вељановић, Ђорђе Нерандић, Јов. Ђуровић, Мијајло Јанковић, Мих. М. Ђорић, Лазар Радонић, Коста Д. Главинић, Ђорђе Ж. Нешић и Р. Драговић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 19. Априла 1893 год. и примљен је без измена.

II.

По прочитању акта истражног судије за варош Београд АБр. 2199, 2180, 2181, 2200, 2182 којим се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, одбор је изјавио: Да су му Антоније Дуњак кочијаш, Вукашин Наумовић штампар. момак и Благоје Милојевић рибар непознати; да је Милан Милетић телеграфиста доброг владања а да му је његово имовно стање непознато; да су Перса жена Науна Младеновића и Петар Јовановић ликерџија доброг владања и доброг имовног стања.

III.

Председник износи на мишљење молбе, којима се траже уверења о сиротном стању и породичном односу. По прочитању тих молби СБр. 6360, 5804, одбор је, изјавио мишљење, да се суд предходно увери о имовном стању Александре жене Васе Ристића, па тек онда да јој изда тражено уверење; да се круни удови Лазара Јовановића може дати тражено уверење.

IV.

По прочитању извештаја комисијског ГБр. 421 одбор је одобрио, одређену осу у продужењу крунске улице с тим, да се пошље министарству грађевина на преглед и одобрење, пошто се овим мења регулациони план.

V.

На предлог управ. општинске трошар. АБр. 2445 одбор је одобрио, да Вељко Недељковић коњички трошар. позорник може осуствовати од дужности двадесет дана. Осуство му се има рачунати од дана кад га стане употребљавати.

ЦАР СИМЕОН-СИНИША НЕМАЊИЋ

ПАЛЕОЛОГ

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

НАПИСАО

РАДОСЛАВ АГАТОНОВИЋ

(СА ЈЕДНОМ ЗЕМЉОПИСНОМ КАРТОМ)

(Наградила општина београдска другом видовданском наградом)

Мото:

„Praecipuum munus annalium reor, ne virtutes sileantur, utque pravis dictis factisque ex posteritate et infamia metus sit".

Tacit., Ann, lib. III., cap. 65.

IV.

Цар Симеон-Синиша (Немањић) Палеолог. (од 1357—1371. год.)

„Συμεὼν ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ πιστὸς καὶ βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ρωμαίων καὶ Σερβῶν καὶ παντὸς Ἀλβανοῦ, Οὐρεσις ὁ Παλαιολόγος".

Гласник XVIII. 201.

(НАСТАВАК)

Напред, у другом одељку ове расправе, ми смо напоменули, како је цар Душан страховао за опстанак престола свога сина, највише из тога разлога, што је добро знао, да ће, ако би Синиша покушао после његове смрти васпоставити своја наследна права, цариградски Палеолози прећи на страну свога сродника и пријатеља, и потпомоћи га у његовим потраживањима. Тако је заиста и било. Одмах после смрти цара Душана грчки цар Јован Палеолог био је на страни свога сродника, цара Синише Палеологовића, па је привукао на своју страну и бугарског цара Александра, узевши његову деветогодишњу кћер Марију, за жену своме такође деветогодишњем сину Андронику[1]). Тако се може држати, да је Синиша имао пре нег што ће на Србију поћи, уза се већ два доста моћна суседна владара. Који су имено од српске властеле били на страни Синишиној, данас се још не зна; без сумње, да их је било, и то нарочито оних конзервативнијег характера, којима се „нови ред" Душанов, што се тиче наследства, није допадао, и који су у цару Синиши гледали избавиоца српског царства из чељустй разних његових узурпатора и отимача. Зна се име само једнога Душановог војводе, деспота арбанског Јована Асена Комнена, који је као очух Синишин, имајући са њим заједничке интересе, радњу и судбину, морао отворено прећи на страну Синишину*). Јер поделивши заједно са Синишом епирску деспотовину, наследство деспота Нићифора Анђеловића II, могао се и он бојати, да и њему не загрози опасност од Нићифора, пошто је овај од Синише отео један део своје очевине. Нићифор је био дакле противник и Синиши и Комнену. Њега је противу обојице њих подстицала и потпомагала српска царица Јелена. Отуда је природно, да је и деспот Комнен морао бити чврсти савезник Синишин, а први га признати за цара српског, арбанашког и грчког, и отворено стати у непријатељски положај према царици Јелени и њеном савезнику деспоту епирском Нићифору II. Па је с тога и гледао, да га некако уништи или одагна од граница својих земаља, и лиши царицу једног моћног савезника, који је највише могао сметати цара Синишу у остварењу његових планова. Тиме се и даје објаснити,

1) Срећковића: „Ист. срп. нар." II 739.

*) Могло би се нагађати, да је и војвода Жарко био уза Синишу, пошто се за њега извесно зна, да се био одметнуо од Уроша. (Види Срб. споменици П. К. Твртковића, част I бр. 45. страна 56). Али се ипак одатле само не сме закључивати, да је он био уза Синишу; већ можда у броју оних „неутралних".

VI.

По прочитању протокола лицитације ГБр. 410 држане према решењу одборском од 31. Марта 1893 год АБр. 1481 (ГБр. 204) за инсталисање водовода у новој згради основне школе на дорћолу одбор је решио, да се инсталисање водовода у новој згради основ. школе на дорћолу уступи М. Савчићу и Бекеру према прописаним погодбама и плановима а за цену од хиљаду четири стотине деведесет девет дин. и педесет пара.

VII.

Председник предлаже одбору, да према решењу своме од 15 Априла ове год одреди другог правозаступника на место г. М. Ст. Марковића, кога је од дужности разрешио

По саслушању овога одбор је решио, да правозаступник општине београдске буде г. Никола П. Николић адвок. из Београда под истим погодбама, под којима је и пређашњи правозаступник био, изабрав уједно повереништво, да поднесе предлог, како, да се уреди правозаступничко одељење општине београдске. За поверенике изабрати су г. М. Бончић, Ђ. С. Новаковић и Р. Филиповић.

VIII.

Истражни судија за срезове врачарски и космајски актима својим АБр. 1396, 1631, 2238 тражи, да се одреде присутници при испитивањима крив. дела.

По прочитању тих акта одбор је решио, да суд општински, одреди потребан број присутника и о томе извести како одређене, тако и истражног судију.

IX.

Председник позива одбор, да према 19 чл. зак. о општинама одреди коцком чланове бирачким одборима за збор, што ће се држати 2. Маја ове године за решење питања о поверењу или неповерењу данашњем општинском представништву.

По саслушању овога, одбор је одредио коцком чланове бирачким одборима и то:

За кварт варошки: Петка Вељковића предузимача и Марка Баруа, мењача;

За кварт врачарски: Павла Стевановића, капет. у пензији и Димитрија Николића, дрвара;

За кварт палилулски: Павла Стевановића, секрет. Касац. и Косту Симића, шпедитера;

За кварт теразијски: Косту Ризнића, трговаца и Ђоку Бранковића, пензионара;

За кварт дорћолски: Михаила Триковића, секр министарства финансије и Пиколу К. Поповића, трговаца;

За кварт савамалски: Атанасија Стевановића, пред. суда у пензији и Милана Ст Марковића, адвоката.

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ.

Освећење цркве. Ново озидана црква на новом гробљу, а задужбина г-ђе Драгиње и мужа јој пок. г. Станојла Петровића бив. државног Саветника, готова је.

Данас, као на дан св. оца Николаја, коме је црква посвећена, извршиће се освећење исте.

Освећење ће почети у 9 часова пре подне а после освећења свршиће се архијерејска служба.

Пошто г-ђа Драгиња ову своју задужбину уступа општини града Београда, ради потребног свршавања религиозних обреда житељима града Београда, то се овим грађанство извештава, да би могло и оно у што већем броју присуствовати овој свечаној и реткој прослави црквеној.

СТЕЧАЈ.

Оставком г. Михајла Стевановића, упражњено је место главног благајника општине београдске на које се овим стечај расписује.

Плата благајнику је по буџету 4.000 динара. Добро је ако кандидат буде вичан дуплом књиговодству и свима пословима, што спадају у дужност благајника.

Изабрати благајник има положити кауцију од 20.000 дин. у готовом новцу или у државним хартијама од вредности или у непокретном имању.

Писмене молбе са доказима о спреми имају се упутити на председника општине београдске најдаље до 10. Маја 1893. године.

Од суда општине вар. Београда 24. Априла 1893 год. Абр. 1795.

СТЕЧАЈ.

Суду београдске општине потребни су седам извршитеља.

Лица која желе да добију та места треба да имају ове погодбе:

а,) Да су доброг владања;

б.) Да су служили најмање као практиканти при судској, полицијској или другој којој власти;

в.) Да су у стању да положе кауцију од 1000 динара у готовом новцу или у хартијама од вредности.

Плата ће им бити 80 динара месечно а осим тога још и 4% од суме, коју по пресуди било кривичној било грађанској наплате и 1% од суме коју по решењу о забрани осигурају.

Ове ће им се процентне награде издавати из касе општинске на крају сваког месеца.

Рок пријаве је до 15. Маја ове године закључно.

Од суда општине београдске, 30. Априла 1893 год. Абр. 2352.

САСТАНАК
ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

Држан 7 априла 1893. год. у Београду.

по (стеногр. белешкама)

(НАСТАВАК)

Последица тог Његовог славног и јуначког дела била је то, да смо и ми дошли на наша пређашња места.

Решења државног Савета, која је пређашња Управа вар. Београда предала била забораву

да је оне Арбанасе, који су се противу Нићифора бунили, највише подстицао и потпомагао главом овај деспот Комнен, а у битци као Ахелоуса можда и предводио у бојуˡ). Да су цар Синиша и деспот Комнен заиста били чврсти савезници и пријатељи, види се и из даље њихове заједничке радње и судбине.

Још нешто. У „Monimenta ragusina[2]) налази се забележено једно решење тридесет и четири већника дубровачка, (in consilio rogatorum), да се одговори неком „Vasilio Zenofi, nuncio domini Symce, per illum modum, qui videbitur esse yo nus pro terra nostra, et quod fiant I littera dicto domino Symce, cum illo, quem ipse posuit in littera sua". Ко је овај „dominus Symce"? Ми бисмо рекли, да то није нико друго, до овај наш Симеон-Синиша, кога су Дубровчани звали диминутивним именом: *Симча*, као год овамошњи његови земљаци: Синиша, што је такође умањено од Симеон.

Поменуто решење дубровачког већа налази се под год. 1357. од 5. Септембра (die Y. Septembris). То нам даје још више разлога да верујемо, да је Синиша у то доба, по свој прилици, после свог крунисања за цара, слао у Дубровник свога посланика *Василија Зеновића*, да моли Дубровчане, да му у борби противу Уроша буду на руци, тј. његови *савезници*. Али му Дубровчани одговоре: „Et ad verba, que Vasilius nobis dixit pro parte ipsius (од стране Синишине) nos dedimns responsivam, quod sumus certi, quod propter bonitatem et sensus eius cognoscet esse bonam et iustam et rationabilem Et qnando placeret deo, et foret possibile, velemus libenter quod pax esset inter nos et nepotem (синовца) vestrum (Синишиног). Из овога се види, да му Дубровчани из поменутог разлога нису обећали материјалне помоћи у војсци, тј. нису пристали да му буду савезници противу законитог српског цара. Али га ипак не остављају без икакве наде, обећавајући му своје моралне услуге, тј. „si per nos aliqnid operaru posset parati simus ad omne beneplacitum et voluntatem pro pacifico statu ambarum parcium" — Можда није ово једини документат, који нам доказује, да је Синиша тражио на све стране савезника противу Вукашина, Уроша и царице Јелене. Али за сада нам је немогућно пронаћи још којег.

Ми смо оставили цара Синишу да се мисли: с које стране да упадне у Србију, и да почне остваривати свој план. Синиши је то задавало не мале бриге. Он је знао, да од његовог *првог* успеха зависи цео његов даљи рад и судбина његова: хоће ли он у истини постати прави наследник Душанов, или ће остати само да носи празну титулу његову. С тога му је ваљало добро мотрити, на коју страну да се крене, где би се извесном успеху могао надати. „Ићи са 5000 војске правце у Скопље није се усудио, јер би наступио на земљу „Храбрена" Вукашина, и био би разбијен". Ваљало је тражити неки најслабије заштићени крај Србије. У том премишљању протече му 1357. година. У почетку идуће, 1358. год. Синиши се укаже доста згодна прилика, да једном приступи извршењу своје намере. Те године мађарски краљ *Лудвик* са великом војском прелази Дунав, и упада у Урошеве земљеˡ). Урош и Вукашин имали су тада пуне руке посла, одбијајући Мађаре, па нису ни могли толико обраћати пажње на Синишу, и бранити од њега јужне крајеве српског царства. Скадар је био најслабије заштићен,

1) „Гласник срп. уч. др." XIII. 326.

2) Mon. ragusina libri reformationum. Zagrabiae 1882. t. II. p. 193.

1) Срећковића: „Ист. срп. народа" II 736.

извршена су јуче и ми смо само тим путем могли доћи на места на којима смо пре по поверењу били.

На нама сад стоји дужност да што свесни'е пријонемо, да нашој општини, као првој општини у Краљевини осветламо образ својим делима у сваком погледу, па и у погледу поштовања Установа и закона.

С тога ја вас молим да чујете да вам прво саопштим акт Управе вар. Београда, који нас повраћа у дужност и да га узмете на знање. (Секретар прочита. Чује се: Живео Управник!)

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

НАРЕДБА.

Старајући се о интересима општине београдске и о тачном прикупљању њених прихода, законом и од надлежне власти одобрених, Суд општ. вар. Београда, на основу решења Државног Савета од 24. Октобра 1892. год. Бр. 3438. чл. 40. зак. о општинама и решења одбора општинског од 12 Маја 1890. год. Абр. 839, и 11 Јуна 1892. Абр. 7537, а у свези с наредбом Управе вар. Београда од 10 Новембра 1892. год. Бр. 10975.

наређује

Да сваки онај који према поменутој наредби Управе вар. Београда од исте добије дозволу за давање балова, концерата и других забава, буде дужан с том дозволом пријавити се општинском Суду и њему положити ниже означену таксу, која је установљена у корист сиротиње београдске и народног позоришта.

Ако који од сопственика или закупца локала где се дају јавне забаве, допусти да у његовом локалу какво страно лице даје предстве и друго томе подобно, а не увери се да је дотично лице поред дозволе добијене од управе вароши Београда и општини таксу платило, биће он одговоран општини за неплаћену таксу.

ТАКСЕ

ЗА ЈАВНЕ ЗАБАВЕ У ОПШТИНИ БЕОГРАДСКОЈ

I.

а, За свирање муш. оркестра по кафанама, баштама и т. д. од концерта до . . . 3 д.
б, За свирање са певањем вештака од 1 концерта . . . . . 5 д.
в, За свирање женског оркестра (дамен-капеле) . . . . . 20 д.

II.

а, За игранку у локалу I-ог реда . . . . 15 д.
б, За игранку у локалу II-ог реда . . . . 10 д.
в, За игранку у локалу III-ег реда . . . . 5 д.

III.

а, За панораму на дан . . . . . 5—10 д.
б, За разне преставе и показивање вештина, дневно . . . . . 10—50 д.
в, За менажерије и музеуме . . . . . 5—15 д.
г, Циркус од преставе . . . . . 10—20 д.
д, За забаве „Тингл-Тангл“ т. ј. (певање, свирање и представљање) од вечера . . . . . 50 д.

IV.

За друге врсте забава које овде нису предвиђене решаваће општински Суд засебно.

V.

Сем овога наплаћиваће се још половина од гореозначене таксе у корист краљ. српског народног позоришта.

Од суда општине вар. Београда 14. Новембра 1892. год. АБр. 11331. у Београду.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ.

I. Димничарство:

а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0·20 д.
б) За неузидан шпорхерд . . . . . 0·20 д.
в) За узидан „ . . . . . 0·40 д.
г) За велики узидан шпорхерд у гостионици . . . . . 0·50 д.
д) За чишћење димњака од два спрата 0·20 д.
ђ) За чишћење простог димњака . . . 0·10 д.
е) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са пећима . . . . . 0·10 д.
ж) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са више пећи . . . . . 0·20 д.
з) За паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0·75 д.

II. Пражњење помијара и нужника:

а) Од кубног метра . . . . . 10·— д.
б) Од акова . . . . . 0·50 д.

III. Пошарина:

а) Марка за пашче за годину дана . . 3·— д.
б) Обнављање изгубљене марке стаје . . 1·— д.

IV. Гробарина.

а) Гроб за децу . . . . . 7·— д.
б) Гроб за одрасле . . . . . 12·— д.
в) Мала гробница . . . . . 555·52 д.
г) Велика гробница III. реда . . . . . 998·39 д.
д) Велика гробница II. реда . . . . . 1099·32 д.
е) Велика гробница I. реда . . . . . 1684·57 д.

V. Мртвачка кола:

а) Мртвачка кола стара са два коња . . 12·90 д.
б) Мртвачка кола са анђелима са два коња . . . . . 24·90 д.
в) Мртвачка кола нова са два коња . . 36·90 д.
г) Мртвачка кола нова са 4 коња . . . 72·90 д.

ТАКСЕ

ЗА ИЗНОШЕЊЕ ЂУБРЕТА

За квартове: Савамалски, Теразијски, Варошки и Врачарски:

1. Од собе и кухиње или мањег дућана са собом . . . . . 0·25 д.
2. Од две или три собе, са кухињом или већег дућана са магазом . . . . . 0·70 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1·50 д.

За квартове: Дорћолски и Палилулски:

1. Од собе и кухиње, или мањег дућана са собом . . . . . 0·20 д.
2. Од две или три собе са кухињом или већег дућана са магазом . . . . . 0·60 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1 д.

Од суда општине београдске 28. Августа 1892. године АБр. 9449.

вели г. Срећковић. Њега су једино бранили браћа Балшићи: Балша II, Страцимир и Ђурађ. Они су били на страни Вукашиновој, јер их је овај удадбом своје кћери Милице за Страцимира[1]) умео за се придобити. Стојећи у непосредној близини земаља Комненових, Балшићи су могли у свако време грозити и њему, а посредно и Синиши. То је била политика Вукашина и царице Јелене, да Балшићи с једне, деспот Нићифор епирски с друге, а они сами с треће стране стесне Синишу и његовог савезника, да се окану својих планова и ратовања за царски престо српски. С тога је Комнену најпре било њих — Балшиће савладати, те је по свој прилици на његово навалњивање цар Синиша и пристао, да се крене с војском *прво на Скадар*[2]). Синиша дакле пође са оном скупљеном војском од 4—5000 људи прво на Скадар, и опседне га. Али тај је град био врло чврст. Стојећи на високој главици, између два друга висока брега, опкољен такође високим бедемима, Скадар је и природним положајем својим био тако рећи неприступачан. Сем тога, није он био тако слабо заштићен, као што је Синиша у први мах мислио. Њега су бранили храбри браниоци његови Балшићи, а можда је ту и нешто Јеленине војске било. С тога је Синиша узалуд дуго на њ' ударао и трошио своју снагу[1]). Наскоро је већ почео увиђати, да му опсада иде врло тешко, и да ће му сви труди и напори скоро бити узалудни, па је већ премишљао: како би се са што мање губитка а веће части и угледа окануо даље опсаде. Ди Cang и Орбини веле, да он није био ни толиког духа за тако велика предузећа, (neque sese ea animi magnitueine ac prudentia), и да га је за то и његова војска оставила, и да је он зато морао прекинути даљу опсаду града. Можда заиста цар Синиша и није био онаким војничким даром обдарен као његов брат, цар Душан; и у дугој узалудној опсади, изгубивши неки део своје војске, можда је и наступило код војске његове неко гунђање и негодовање на узалудне напоре; али ипак ми мислимо, да ти узроци неће бити главни поводи Синишиног прекидања опсаде Скадра, пошто му се, како поменути писци мисле, и сва војска разбегла. Ту је био други узрок. Синиша истина оставља Скадар, и враћа се у своју царевину, јер се у то исто доба, 1358. год. кад је он био под Скадром, догодила и она знаменита битка код Ахелоуса, у којој је и деспот епирски Нићифор Анђеловић II погинуо. С тога Синиша, чувши за смрт свога противника Нићифора, и да су сада: Тесалија, Етолија, Акарнанија и Јелинска Влахија остале без господара, остави Скадар, и похита одмах тамо[1]), да пре других заузме оно што је и пре било његово, и што је било лакше заузети, него ли да и даље, опсађујући Скадар, можда највише у корист Комненову, исцрпљује своју снагу у борби са јачим Балшићима[2]). На тај начин боље је и успео.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

1) Норf „Chron. grèco-romanes“ p. 534. — Не зна се тачно, које је године удао Вукашин своју кћер за Страцимира; по свој прилици да је ове године — 1358 — било само преговора и обећања. Г. Ч. Мијатовић мисли да је то било 1359. год. (Гласник 35. стр. 220, примедба 1).

2) Гласник XIII 328.

1) Du Cange „Fam. dalm“, p. 132. — M. Orbini p. 270.

1) Дестуниc, „Еп. Хроника“ 7. Poyqueville t. V. p. 219. „Гласник срп. уч. др.“ XIII. 329.

2) Jbid.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА

Власник Општина Београдска — ЦАРНА РАДИКАЛНА ШТАМПАРИЈА — Уредник Урош Кузмановић

БРОЈ 20. ГОД. XI.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
НА ГОДИНУ . . . . . 6 дин.
НА ПОЛА ГОДИНЕ . . . . . 3 „
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ . . . . . 9 „

НЕДЕЉА 16. МАЈА 1893.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 ПР. ДИН. ОД ВРСТЕ

ПРЕТПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПУТНИЦОМ НА ОПШТИНСКИ СУД А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА

Рукописи не враћају се

Неплаћена писма не примају се.

ГРАЂАНСТВУ ВАРОШИ БЕОГРАДА.

Пошто наступају топлији дани то у интересу здравља грађанства и сузбијања разних заразних болести, суд општине вароши Београда

НАРЕЂУЈЕ:

1. Да се улице чисте 3 пута недељно; и то: *Понедеоником, Средом и Суботом* од 9 сати у вече па до 7 сати у јутру. Пре чишћења треба полити водом да се неби прашина дизала.

2. Тако исто да се одржава чистоћа у авлијама и осталим просторијама а ђубре скупља на једном месту у затвореном сандуку, како би га ђубретари могли лакше износити.

3. Ђубре и остала нечистоћа да се баца само у Дунав на *одређеном месту* код *Карабурме.*

Ко не врши редовно ову грађанску дужност биће кажњен по § 326. крив. зак.

Од суда општине вар. Београда 5. Маја 1893 год. ЛБр. 180.

Напомена: Кафеџије, механџије, и гостионичари дужни су прилепити ову наредбу, на угледном месту у радњи.

ОБЈАВА.

Суд општине вароши Београда објављује грађанству, да ће се бирачке карте за избор народних посланика на дан 18 Маја 1893 год. почети издавати од 3. Маја 1893 год. пуноправним бирачима онако, како прописује закон о изборима народних посланика.

Издавање карата вршиће се у суду општине београдске у одборској дворани.

Од Суда општине вароши Београда 30. Априла 1893. г. АБр. 2353.

ОБЗНАНА.

До 1. Јануара ове године спојен је велики број кућа са водоводом београдским а међутим је до сада сразмерно врло мали број сопственика тих кућа извршио инсталацију водовода у самој кући и почео воду употребљавати.

Ово неизвршење инсталације водовода у кућама, које су са водоводом већ спојене, штети општинске интересе, те с тога суд општине вар. Београда објављује грађанству, да ће управа водовода од 1. Августа ове године наплаћивати воду према члановима 8 и 9. правила за издавање воде, од свију оних кућа, које су до 1. Јануара ове године са водоводом спојене безобзира на то, да ли се вода у кући троши или не, или да ли је инсталација у кући извршена или не.

Ово решење своје суд општине вар. Београда оснива на члан. 2 и 13. правила за везивање водовода са зградама у Београду и издавање воде из истог водовода, која су правила добила закону силу решењем Владе Његов. Величанства од 10 Јуна 1892 год. ПБр. 10381 основаним на чл. 6. 7 и 9. зак. о варошкој трошарини у Београду од 13 Јуна 1884 године.

Од суда општине вар. Београда 30 Априла 1893 год. АБр. 2366.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

XXII. ВАНРЕДНИ САСТАНАК

3. Маја. 1893 год.

Председавао председник г. Милован Р. Маринковић, присуствовао кметов. помоћ. г. Коста Чупић, од одборника били г. г. Михаило Јанковић, Коста Б. Михаиловић, Ђ. Ж. Нешић, Сава Вељановић, Ј. Ђуровић, Д. Р. Гајић, Лазар Радовић, Љ. Јовановић, Др. Марко Т. Леко, Р. Драговић, С. Ј. Азријел, Мих. П. Бончић, Мих. Д. Банковић, Мих. М. Ђорић, Андреја Ј. Одавић, М. Капетановић, М. Велизарић, Милутин Ј. Марковић, Филип Васиљевић, Лазар Дашковић и Ђ. Димитријевић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука, седнице држане 25 Априла 1893 год. и примљен је без измена.

II.

Председник извештава одбор, да ће Његово Величанство Краљ 4. Маја у јутру у 6 часова жељезницом одпутовати у Србију и позива г. г. одборнике, да у одређено време дођу на станицу жељезничку.

Одбор је примио к знању овај назив.

III.

Председник напомиње одбору, да ће се у Недељу 9. Маја ове године пре подне осветити на новоме гробљу црква, задужбина Драгиње покој. Станоја Петровића бив. Државног Саветника и позива г. г. одборнике, да овом чину присуствују.

По саслушању овога одбор је одлучио да овоме чину цео одбор присуствује, с тим, да г. г. Никола Х. Поповић, Милутин Ј. Марковић, Ђ. С. Новаковић, Раденко Драговић, Коста Б. Михајловић, М. М. Ђорић, Јован Ђуровић, Лаза Радонић, Ђорђе Ж. Нешић, Велимир Тодоровић, поп Таса Капетан-Спасић и Милан Капетановић буду дужни као представници општински, да овоме освећењу присуствују.

IV.

Председник извештава одбор, да је према решењу одборском од 19 Априла 1893 год. АБр. 2160 држан на дан 2. Маја 1893 год. Збор грађана, и да је на томе збору према записнику главног бирачког одбора АБр. 2394, грађанство једногласно изјавило своје поверење данашњем општинском представништву.

Одбор је примио к знању ово саопштење.

V.

Одборник г. Андра Одавић примећује, да су спискови за јучерање гласање били непотпуни и нетачни и тражи, да се поведе истрага и да се кажни чиновник, који је за ово крив.

По саслушању овога Председник је изјавио да ће он лично настојавати, да се у будуће оваке неуредности не десе, да ће у овом случају повести истрагу и најстрожије казнити чиновника, који је за ову неуредност крив.

VI.

Одборник г. Андра Одавић изјављује, да је дознао, да се акта о зборовима држаним у Новембру и Децембру 1892 год. не налазе у суду и тражи да председник најстрожије нареди да се та акта пронађу.

Председник је изјавио, да ће по овој интерпелацији издати потребну наредбу.

VII.

По прочитању извештаја комисијског ГБр. 447 одбор је одоб. одређону осу у ул. Сављачкој.

VIII.

Председник, износи одбору на решење извештај повереништва о нивелисању кнез Милошеве улице.

По прочитању тога извештаја АБр. 1739 (ГБр. 2822 92) одбор је решио, да се овај извештај у свему прими, и да се према њему изведе нивелација кнез Милошеве улице, пошто претходно и министарство грађевина одобри.

Да се при извођењу ове нивелације пази, да с вишно откопавање не шкоди водоводним цевима.

IX.

Председник позива одбор, да према решењу г. Министра финансије АБр. 2277 изабере 18

лица за чланове пореског одбора за 1893 годину пошто је пропуштено, да се ово учини у Јануару месецу као што закон наређује.

По прочитању тога решења одбор је изабрао, ова лица, да буду чланови пореском одбору за 1893 год. г. г. Андру Одавића трговца, Милована Миленковића, Соломона Азријела, Ристу Петровића кафеџ., Николу Кики тргов., Косту В. Недељковића магазац., Ђоку Ж. Нешића бакалина, Живка Тодоровића магазац., Јована Ђурића апотекара, Милана Ж. Маринковића бак., Мику Банковића шпедитера, Раденка Драговића трговца, Живана Бугарчића кафеџију, Ђоку Б. Вељковића земљоделца, Љубу Јовановића кројача, Ђоку Петровића бакалина, Косту П. Михајловића бак., Петра Милића обућара.

X.

Председник износи одбору на решење акт Српско-француског друштва, којим предлаже, да се извесан број ламиа сијалица замени са пламеним; да се рок за инсталацију електричног осветлења продужи за осам месеци и да четири најглавнија спроводника надземна замене са подземним.

По прочитању тога акта и мишљења комисије за надзор при грађењу електричног осветлења одбор је решио, да се ова тражења српско француског друштва задовоље онако и у оној мери, како предлаже комисија у своме извештају од 3. Маја 1893 год.

XI.

Председник износи одбору на мишљење молбе, којим се траже уверења о сиротном стању и породичном односу.

По прочитању тих молби СБр 7142, 6869, 6956, 7009, 7023. 7172, 7180, 7183. одбор је изјавио мишљење, да се суд предходно увери о истинитости навода молилаца Јелене Младеновић, Хермана Флајшера, Јелене Хаџић, Драге Вељковић, Драгутина Д. Михајловића, Панте Ристића, Бети Хавел и Крсте Јовановића па тек онда да им изда тражена уверења.

XII.

По прочитању молбе АБр. 2452 одбор је одобрио осмодневно осуство Угрину Станковићу тобошару општинском с тим, да му се исто рачуна од дана, кад га стане употребљавати.

XXIII. ВАНРЕДАН САСТАНАК

7. Маја 1893. год.

Председавао председник г. Милован Р. Маринковић, од одборника били г. г. Н. Х. Поповић, А. Ј. Одавић, С. Азријел, К. Петровић, Др. Алкалај, Ђ. Ж. Нешић, Ј. Ђуровић, Љ. Јовановић, М. М. Ђорић, Др. М. Т. Леко, К. Б. Михајловић, Ф. Васиљевић, Сава Вељановић, Т. Капетан-Спасић, Р. Драговић и Ст. Чађевић.

I.

На предлог Председника опћ. а на основу члана 60 зак. о избору народних посланика, одбор је одредио, ове одборнике за чланове и заменике у бирачким одборима за избор народних посланика на дан 18 Маја 1893 год. и то:

За кварт Доњолски: за члана Ђорђа Димитријевића за заменика Лазара Дашковића.

За кварт Палилулски: за члана Милана М Ђорића, за заменика Милош Трпковића.

За кварт Теразиски: за члана Коста Петровића, за заменика Мијајла Јанковића.

За кварт варошки; за чланм Соломона Ј. Азријела, за заменика Михајло Банковића.

За кварт Савамалски: за члана Раденка Драговића, за заменика Мијајла Банковића.

За кварт Врачарски: за члана Гаврила Бркића, за заменика Јована Ђуровића.

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ.

Бирачке карте. Суд општински издаваће бирачке карте и данас цео дан и ако је празник. У исто доба јавља се грађанству, да је ово последњи дан издавања према закону о изборима народних посланика.

СТЕЧАЈ

Суду општине београдске потребни су два стручна инжињера за грађевинско оделење.

Плата је годишња 2880 — 3600 динара, коју ће одбор општински утврдити.

Првенствено право имају Срби, за тим Славени па остали.

Лица, која желе примити се ове службе, треба да поднесу своје сведоџбе о својој спреми и пракси.

Понуде са документима ваља слати суду опш. Београдске најдаље до 15 Јуна ове год.

Од суда Опш. Београдске ГБр. 1689. 10. Маја 1893 год.

НАРЕДБА.

Општински суд приметио је: да се разни отпаци покупљени са ђубришта, као што су: коске, старе крпе, хартије стакларије и томе подобно носе по свима варошким тржиштима и улицама ради продаје. Како је ово противно санитетским прописима о одржавању чистоте, која је један од најбитнијих услова за здравље становништва, то суд општине вароши Београда позван чл. 36. зак, о општинама за одржавање санитетских прописа

Наређује:

да се продаја и куповина ових одпадака може вршити од сада само на друму вишњичком и нигде више.

Ко би противно поступио овој наредби казниће се по §. 326 крив. закона.

Сбр. 4306. Од суда општине вароши Београда 16. Априла 1893 г. у Београду.

НАРЕДБА.

Одбор је општински у својој седници од 15. Априла 1893 год. на основу чл. 5. закона о чувању пољских имања прописао ове казне за потрице за ову 1893 год.

I. За прегажени или опашени 1 квадр. метар пашњака, браника, воћњака, ливаде и детелине 0·10 дин.;

II. За један кв. метар баште баштованџинице — прегажен или опашен, 0.50 дин.

ЦАР СИМЕОН-СИНИША НЕМАЊИЋ
ПАЛЕОЛОГ
ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

НАПИСАО

Радослав Агатоновић

(СА ЈЕДНОМ ЗЕМЉОПИСНОМ КАРТОМ)

(Наградила општина београдска другом видовданском наградом)

Мото:

„Praecipuum munus annalium reor, ne virtutes sileantur, utque pravis dictis factisque ex posteritate et infamia metus sit".

Tacit., Ann, lib. III., cap. 65.

IV.

Цар Симеон - Синиша Немањић — Палеолог. (од 1357—1371. год.)

„Συμεὼν ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ πιστὸς καὶ βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ρωμαίων καὶ Σερβῶν καὶ παντὸς Ἀλβανοῦ, Ουρεσις ὁ Παλαιολόγος".

Гласник XVIII. 201.

(НАСТАВАК)

Али и за тај посао морао је имати при руци спремне војске, с тога и вели епирска хроника[1]), да се са том истом војском, којом је Скадар тукао, вратио у Грчку, и одмах почео освајати Нићифорову деспотовину, а не као што веле поменути писци, да га је сва војска још при опсади Скадра оставила.

Дошавши у своју царевину Касторију, Синиша одмах те исте 1358. год. заузме најближе суседне области: Тесалију и Јелинску Влахију, па премести своју престоницу из Костура у *Трикалу*, где доведе и жену и двоје деце: Михаила Дуку и кћер Марију (Анђелику)*). На три године доцније крене се Синиша и даље на југ, и, освојивши Етолију, Акарнанију, и Епир са градом Јањином, он тиме поврати и сву своју прећашњу деспотовину. Добро дочекиван и с радошћу предусретан од стране становништва свуда у овим земљама, Синиша буде и од Етолаца поздрављен за њиховог цара, и они му драговољно предаду Арту и Јањину и све околне градове. За ту њихову пријатељску предусретљивост, „преподобни" цар Симеон-Синиша их богато обдариваше. На тај начин сада је царевина Синишина обухватала, *сем арећашње његове царевине Касторије са околином, још и целу Тесалију, Етолију, Акарнанију, Јелинску Влахију, северни и јужни део Епира, са свима његовим градовима.* То је био највећи простор царства Синишиног, и он је тада био најсигурнији и најснажнији. Даља граница од тих земаља није се више померала, већ шта више, обим тог царства почео се узити још за живота Синишина.

Време, кад је цар Синиша повратио сву своју прашњу деспотовину, и довршио освојење Нићифорове деспотовине, могло је бити у 1361. год. Јер Јануара месеца те исте године, Синиша се налазио у Арти, и ту „царски обдаривао" етолске грађане, као што сведочи један његов хрисовуљ из тога времена[1]). Ну ту се није дуго задржавао, јер је морао похитати на северну страну свога царства, где му је загрозила опасност од војводе *Радослава Хлапена*[2]). Овај Хлапен био је за живота Душанова војвода у Верији. Du Cange и Орбини веле, да

1) Pouqueville, ibidem.

*) Крштено право њено име било је: Марија, а Анђелика је породично презиме по матери: **Анђеловићка.** То се види из њеног својеручног потписа на једном писму своме брату „цару Јоасаву" — овом истом Михаилу Дуки. (Види: Гласник XVIII, 206. — Споменик IX. 30, и Норf-а „Itoviques" p. 530).

1) Гласник XIII. 331.

2) Slavische Bibliothek, I. 167. — Vien 1851 год.

III. За један чокот виноградски упропашћен 1.00 дин.;

IV. За прегажени или опашени 1 квадр. метар њиве засејане јечмом или овсом 0.15 дин.;

V. За прегажени или опашени 1 квадр. метар њиве, засејане житом или ражи 0·20 дин.;

VI. а) За један струк кукурузни пре прашења 0 05 дин.;

б.) За један струк кукурузни после прашења 0·10 дин.;

в) За један струк кукурузни после првог копања 0·15 дин.;

г.) За један струк кукурузни после другог копања 0·20 дин.

Од стране суда општине вар. Београда 19. Априла 1893. г. СБр. 5058.

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

Суд општине београдске, држаће на дан 19-ог овог месеца, јавну лицитацију од 9-12 сахати пре подне, пред касарном код «Орача» у палилули, за давање под закуп права кошења траве на појединим општинским земљиштима.

Услови и остало могу се видети сваког дана у рачуноводству општинском, а и на сам дан лицитације.

Ко има вољу закуп овај узети нека поменутог дана дође на лицитацију.

СБр. 7795 — Од суда општине вароши београда, 13. Маја 1893 год. у Београду.

САСТАНАК
ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

Држан 7 априла 1893. год. у Београду.
(ПО СТЕНОГР. БЕЛЕШКАМА)

(СВРШЕТАК)

Мика Бончић — Овде у овоме акту Управе вар. Београда, којим уводи у дужност стару Управу, на место досадање помиње се, како онда кад је био тај збор за неповерење није било изгласано неповерење; није с тога, пошто је радња при томе гласању оглашена Саветом за незакониту. Сад како било, да било, али факт је да је поднесен један акт о неповерењу и нама сад налаже наша дужност да даље поступимо по закону у коме има одредбе о поступку, кад се добије акт неповерења. Ми дакле треба да изнесемо на гласање акт о поверењу и неповерењу, те да се реши остаје ли ово преставништво општине или не.

Андра Одавић — Ја сам баш мислио да прву реч, коју будем узео у обновљеној радњи одборској, узмем ради овога о чему је г. Бончић говорио

Ја налазим, Господо, да повраћај старе законите Управе општинске није учињено ништа друго, него је прибављена важност једној одлуци државног Савета, коју је, као надлежан донео по извршеном гласању о неповерењу, „која гласи да досадања Управа није била законита, већ стара, у којој смо били“.

Дошавши, дакле, овде ми се не налазимо ту по нашој вољи или с обзиром на интересе, који нас лично везују за опстанак у одбору, него по поверењу које су нам наши сугрђани поклонили. Но кад смо већ на основу постојећих закона повр ћени на места на којима смо по праву били, то налазим да нам част захтева да сад дамо оставке, те да дамо прилике свима нашим грађанима, да гласају за поверење или неповерење, како би се на тај начин одузела основа неким нашим сугрђанима да нам пребацују, како се држимо на овим местима без поверења грађана — ако смо у истини без тога, или, како би с правом могли и даље остати на местима на које нас понова поверење грађана доводи.

Милутин Марковић — Предговорник казао је оно, што сам ја сам мислио да кажем, а то је да ми неби имали главнијег задатка сада, него да изнесемо пред грађане питање о поверењу или поповерењу. Али пошто ово питање стоји у вези са још некима, то ја мислим, да треба да претворимо ову седницу у конференцију па да донесемо решење, које буде потребно према стању ствари. (Чује се: врло добро!)

Мика Банковић — Ја имам да кажем по овој ствари ово. Старо преставништво општине, у коме смо ми били, било је вољно да изиђе пред грађанство са питањем о поверењу или неповерењу, Државна власт, која је имала дужност да бди над правилним вршењем овога рада, није била задовољна, са правилним и законитим радом општинског преставништва, него је наредила, да се гласање изврши на начин, који се њему допадао, а није био сагласан са законом. С тога је Државни Савет имао право и дужност да по жалби грађана поништи сву неправилну радњу око неповерење од 21. Новембра. И ако је то Саветско решење одмах после гласања донесено, њега није хтео нико до сад да изврши. Тек сад дошла је прилика да се оно изврши, што је и учињено. Сад је по моме мишљењу дужност да правилним путем то решимо о поверењу или неповерењу; сад је време, да упитамо грађане имајући у нама поверење или немају. Ја мислим да то треба што пре да извршимо, те да видимо да ли нам грађанство верује или хоће да бира друге људе.

Председник — Пристајете ли да се ова ствар претресе у конфесенцији? (Пристајемо). Добро, дакле; претварам седницу у конференцију и молим господу, која не припадају одбору, да се из истог удале

Држан 15. Априла 1893. год.

Председник. Молим да чујете записник прошлог састанка. (Секретар прочита. Прима се)

Суд општине вароши Београда решио је: да цена хлеба буде 19 пара динарских у другој половини месеца Априла. Ово вам јављам ради знања.

Молим да чујете неке тражбине уверења о владању и имовном стању извесних лица, која тражи истражни судија (Секретар чита)

Г. Јока Димитријевић моли да се ослободи од дужности тутора црквеног (секретар чита молбу)

(Разрешава се а место њега одређује Дим. Милојевић)

Молим вас да чујете неке молбе општинског особља за одсуство (Секретар прочита).

Одбор госпођица који прикупља прилоге за пострадале од земљотреса, обратио се за помоћ општинску. Ја сам одобрио да се на калимегдану може давати концерат у корист пострадалих, 18. овог месеца, али би требало и какву другу помоћ указати од стране општина. (чује се: да се остави за идућу седницу док се види како стоји с кредитом.

је био порекла грчког; а Кантакузен га познаје као Србина, па чак и нешто род Душану[1]). За њега и за неког Томиславa, вели се, да су били издајице Душанове, и прешли на страну Кантакузенову, приликом једног Душановог ратовања са Мађарима. „Смрт Душанова затекла је Хлапена, не зна се како, управитељем у Верији; ваља да је знао себи испросити опроштај на онај исти начин, као и Хреља Омучевић, или се тек после дочепао ове области из руку слабога Уроша“. Кад је цесар Прељуб умро 1355. год. у Трикали, остала је ту да влада његова удовица, са малолетним сином Томом. Ну њу је одатле протерао, и заузео њену област, деспот Нићифор епирски. Она оде царици Јелени и Урошу, који је сада преудаду за Хлапена. Царица Јелена је хтела од њега да начини новог противника, непријатеља и супарника Синиши, на место погинулога Нићифора. С тога му и дâ нешто војске, и напусти га на Тесалију, царевину Синишину, баш у оно исто доба, кад се Синиша налазио у Етолији 1361. год., повраћајући своју стару деспотовину[2]).

Хлапен, пошавши на Синишину царевину, поведе собом и Прељубова сина, свог пасторка Тому, да би тиме себи осигурао бољи успех претенсијама његовим на очевину. Испочетка би срећне руке, те освоји од Синишине царевине важан и тврди град тесалијски, *Димасис* (Δαμάσις), јер га Синиша, бавећи се тада у Етолији, не могаше бранити. Али и кад се врати из Етолије, и кад Хлапену изађе на сусрет, он не би куражан ступити са њим у бој. Већ „не осећајући се кадар да с њиме продужи борбу, покуша придобити га предложењем да се помире и сроде, које Хлапен прими још радије“. Хлапен уступи Синиши заузети Дамасис, и остале освојене земље. Овај пак уда за Тому Прељубовића своју кћер Марију-Анђелику, поставивши Хлапена за њихова стараоца, и задовољивши га својом пређашњом столицом Костуром, и облашћу која њему у околини припадаше. Томи пак, зету своме, дâ Верију и Водену са околним областима[1]). Свадба би у Трикали, где младенце венча лариски митрополит. Проведавши ту неко време после свадбе, Тома са својом младом оде у тастом подарену му земљу, а Хлапен у Касторију. Тако је Синиша по цену својих жртава паралисао и ово друго моћно оружје царице Јелене, и Хлапена и Тому задобио за своје пријатеље и савезнике, који су га и за цара свога морали признати, и живели с њим у љубави и пријатељству за све време његова живота.

Очекивати је било сада, кад се цар Синиша утврдио у своме новом пространијем царству, да ће поновити свој поход на Србију, те да овом другом приликом накнади онај први узалудни покушај. Али тако не би, већ на против, цар Синиша одбацио је од себе са свим сваку помисао више на српски царски престо; јер је и сам увиђао да није кадар, да изврши тако значајно предузеће. Неколико година после овог догађаја, он је мирно живео у својој престоници, старајући се једино, да одржи и очува оно што је имао у својим рукама. Ну ипак није дуго време био са свим на миру. Године 1367. доживео је Синиша да искуси непријатности неких догађаја, који врло јасно илуструју ондашње стање његовог царства и његову силу и снагу царску. Епирски летописци[1]) спо-

[1]) Cantac. IV. 19.

[2]) Гласник XIII. 331.

[1]) Дестунис: „Еп. хроника“ 9. — Pouqueville: „Voyage dans la Grèce“ t. V. p. 223. — Гласник XIII 331.

[1]) Дестунис. Еп. хрон.“ 10. — Pouqueville t. V. 321. — 323 „Гласник срп. уч. др. XIII. 334.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

ИЗАШЛА ЈЕ НОВА КЊИГА

АДАМСКО КОЛЕНО

ПРИПОВЕТКА

ЈАН. М. ВЕСЕЛИНОВИЋА

Цена 30 пара дин.

Београд

КЊИЖАРА
ВЕЉ. ВАЛОЖИЋА

НАРЕДБА.

Старајући се о интересима општине београдске и о тачном прикупљању њених прихода, законом и од надлежне власти одобрених, Суд општ. вар. Београда, на основу решења Државног Савета од 24. Октобра 1892. год. Бр. 3438. чл. 40. зак. о општинама и решења одбора општинског од 12 Маја 1890. год. Абр. 839, и 11 Јуна 1892. Абр. 7537, а у свези с наредбом Управе вар. Београда од 10 Новембра 1892. год. Бр. 10975.

наређује

Да сваки онај који према поменутој наредби Управе вар. Београда од исте добије дозволу за давање балова, концерата и других забава, буде дужан с том дозволом пријавити се општиском Суду и њему положити ниже означену таксу, која је установљена у корист сиротиње београдске и народног позоришта.

Ако који од сопственика или закупца локала где се дају јавне забаве, допусти да у његовом локалу какво страно лице даје представе и друго томе подобно, а не увери се да је дотично лице поред дозволе добијене од управе вароши Београда и општини таксу платило, биће он одговоран општини за неплаћену таксу.

ТАКСЕ

ЗА ЈАВНЕ ЗАБАВЕ У ОПШТИНИ БЕОГРАДСКОЈ

I.

а, За свирање муш. оркестра по кафанама, баштама и т. д. од концерта до . . .	3 д.
б, За свирање са певањем вештака од 1 концерта	5 д.
в, За свирање женског оркестра (дамен-капеле)	20 д.

II.

а, За игранку у локалу I-ог реда	15 д.
б, За игранку у локалу II-ог реда	10 д.
в, За игранку у локалу III-ег реда	5 д.

III.

а, За панораму на дан	5—10 д.
б, За разне преставе и показивање вештина, дневно	10—50 д.
в, За менажерије и музеуме	5—15 д.
г, Циркус од преставе	10—20 д.
д, За забаве „Тингл-Тангл“ т. ј. (певање, свирање и представљање) од вечера	50 д.

IV.

За друге врсте забава које овде нису предвиђене решаваће општински Суд засебно.

V.

Сем овога наплаћиваће се још половина од гореозначене таксе у корист крал. српског народног позоришта.

Од суда општине вар. Београда 14. Новембра 1892. год. АБр. 11331. у Београду.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ.

I. Димничарство:

а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0·20 д.
б) За неузидан шпархерд	0·20 д.
в) За узидан „	0·40 д.
г) За велики узидан шпархерд у гостионици	0·50 д.
д) За чишћење димњака од два спрата	0·20 д.
ђ) За чишћење простог димњака . . .	0·10 д.
е) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са пећима	0·10 д.
ж) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са више пећи	0·20 д.
з) За пањење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0·75 д.

II. Пражњење помијара и нужника:

а) Од кубног метра	10·— д.
б) Од акова	0·50 д.

III. Поетарина:

а) Марка за пашче за годину дана . .	3·— д.
б) Обнављање изгубљене марке стаје . .	1·— д.

IV. Гробарина.

а) Гроб за децу	7·— д.
б) Гроб за одрасле	12·— д.
в) Мала гробница	555·52 д.
г) Велика гробница III. реда	998·39 д.
д) Велика гробница II. реда	1099·32 д.
е) Велика гробница I. реда	1684·57 д.

V. Мртвачка кола:

а) Мртвачка кола стара са два коња . .	12·90 д.
б) Мртвачка кола са анђелима са два коња	24·90 д.
в) Мртвачка кола нова са два коња . .	36·90 д.
г) Мртвачка кола нова са 4 коња . . .	72·90 д.

ТАКСЕ

ЗА ИЗНОШЕЊЕ ЂУБРЕТА

За квартове: Савамалски, Теразијски, Варошки и Врачарски:

1. Од собе и кухиње или мањег дућана са собом	0·25 д.
2. Од две или три собе, са кухињом или већег дућана са магазом	0·70 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале	1·50 д.

За квартове: Дорћолски и Палилулски:

1. Од собе и кухиње, или мањег дућана са собом	0·20 д.
2. Од две или три собе са кухињом или већег дућана са магазом	0·60 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале	1 д.

Од суда општине београдске 28. Августа 1892. године АБр. 9449.

минју само, да је он „бринући се само о Тесалији и Јелинској Влахији, уступио Арбанасима сву Етолију (и Акарнанију),“ разделивши је на два дела, и поставивши над тим областима деспоте из њиховог племена. Град Ахелоус са целом његовом територијом *Ахелоидом*, с леве стране реке Ахелоуса (Аспропотамуса), као и град Ангелокастрон добије у деспотат арбански великаш *Гин-Ваја* (Буја — *Γίνοε Μπουΐας*). Други поглавица арбанашки, *Петар Леоса* (*Πέτρος καὶ οὗτος Λεώσας*), добије десну страну реке Ахелоуса — *Акарнанију*, и градове *Рог* и *Арту* у Вагенецији (Војници). Једном речи, сву пређашњу деспотовину своју, коју је још од Душана добио 1347. год., Синиша сада, што је врло карактеристично, уступа Арбанасима, постављајући им само за деспоте оне, које су они хтели, а не оне које би можда он волео. Ово се, као што рекосмо, десило године 1367. Јер те исте године, варош Јањина, у којој је тада преовлађивала грча страна житељства, и у којој се баш у то доба налазило мноштво одличних становника, — по свој прилици Грка, досељених ту из Вагенеције, не хотећи тамо подносити јарам и власт арбанашку, шаље посланике цару Синиши у Трикалу, молећи га, да и Јањинцима као год и Арбанасима одреди нарочитог господара. „Цар, продужују јањински летописци, повољно прими ове посланике, и преко истих предложи Јањинцима за деспота свога зета *Тому Прељубовића*“ [1]). Јањинци пристану на то, и одмах пошљу посланике Томи у Водену, да му јаве избор, и да га позову у Јањину. Тома се прими понуђеног му деспоства, и исте 1367. године дође са својом женом, „благоверном“ Маријом-Анђеликом у Јањину, где их Јањинци раширеним рукама и одушевљено дочекају.

Принуђени смо овде мало застати, да на ове догађаје, који су значајни и карактеристични по цара Синишу и његово царство, бацимо мало више светлости, испитујући узроке, којих су ови догађаји последице, и који су нагнали Синишу, да овако олако и „драговољно“ цепа своју царевину, слаби своју снагу, делећи је међу своје разнородне поданике, Арбанасе и Грке.

Ма да епирски летописци, спомињући ове догађаје, не казују и праве узроке њихове, ипак је ту морало бити каквог важног разлога, коме је Синиша морао попустити, и који ми не смемо пропустити неуочен.

Арбанаси су од вајкада били ратоборан и врло немиран народ. Њих је само Душан могао, и то више обећањима него силом, покорити и држати у шкрипцу. Али чим је његове снажне руке нестало, и Арбанаси се подају оној општој струји, која је владала тада у свима крајевима простране царевине српске — струји *сепаратизма*. Као и други крајеви Србије, тако и они хоће да буду самостални, неће да трпе над собом туђу власт; хоће да имају својих деспота, као и њихова северњија браћа, што су имали својих Комнена.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

1 Jbidem.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА

Власник Општина Београдска — ЧАРНА РАДИКАЛНА ШТАМПАРИЈА — Уредник Урош Кузмановић

БРОЈ 21. ГОД. XI.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
НА ГОДИНУ . . . . . 6 дин.
НА ПОЛА ГОДИНЕ . . . . . 3 „
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ . . . . . 9 „

НЕДЕЉА 23. МАЈА 1893.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 ПР. ДИН. ОД ВРСТЕ

ПРЕТПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПУТНИЦОМ НА ОПШТИНСКИ СУД А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА

Рукописи не враћају се

Неплаћена писма не примају се.

ГРАЂАНСТВУ ВАРОШИ БЕОГРАДА

Главни бирачки одбор за варош Београд, у духу члана 90 зак. о изборима народних посланика у вези и члана 81. истог закона објављује, да је на дан 18 маја ове год., за бирање посланика за варош Београд а за трогодишњу периоду скупштинску за годину 1893, 1894 и 1895 било и то:

1. Бирача по азбучном списку 8967.

2. Карата бирачких издато је 2851.

3. На дан избора пак гласало је 2622 гласача, од којих:

а. Кандидатска листа г. Николе Пашића, председника министарства у оставци и другова му, добила је 1986 гласова, а

б. Кандидатска листа г. Стојана Новаковића, пуномоћног министра у пензији и другова му, добила је 636 гласова.

Према оваком броју гласова, који су именоване листе добиле, оглашени су за посланике и добили пуномоћства г. г. **Никола Пашић** председник министарства у оставци, **Димитрије Ћирковић** трговац, **Петар Павловић** књиговезац, и **Стојан Новаковић** пуномоћни министар у пензији.

19 маја 1893 год.
у Београду.

Председник
главног бирачког одбора
за варош Београд
Ђор. Симић

Чланови:
Мих. П. Бончић
Милов. Р. Маринковић
Никола Х. Поповић
Андреја Ј. Одавић
Н. Д. Стевановић
Р. Богатинчевић

ОБЗНАНА.

До 1. Јануара ове године спојен је велики број кућа са водоводом београдским а међутим је до сада сразмерно врло мали број сопственика тих кућа извршио инсталацију водовода у самој кући и почео воду употребљавати.

Ово неизвршење инсталације водовода у кућама, које су са водоводом већ спојене, штети општинске интересе, те с тога суд општине вар. Београда објављује грађанству, да ће управа водовода од 1. Августа ове године наплаћивати воду према члановима 8 и 9. правила за издавање воде, од свију оних кућа, које су до 1. Јануара ове године са водоводом спојене безобзира на то, да ли се вода у кући троши или не, или да ли је инсталација у кући извршена или не.

Ово решење своје суд општине вар. Београда оснива на члан. 2 и 13. правила за везивање водовода са зградама у Београду и издавање воде из истог водовода, која су правила добила закону силу решењем Владе Његов. Величанства од 10 Јуна 1892 год. ПБр. 10381 основаним на чл. 6. 7 и 9. зак. о варошкој трошарини у Београду од 13 Јуна 1884 године.

Од суда општине вар. Београда 30 Априла 1893 год. АБр. 2366.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

XXIV. ВАНРЕДНИ САСТАНАК

10. Маја. 1893 год.

Председавао председник г. Милован Р. Маринковић, од одборника били г. г. Н. Х. Поповић, С. Ј. Азријел, К. Петровић, Ф. Васиљевић, Милутин Ј. Марковић, М. М. Ђорић, Јован Ђорђевић, Сава Вељановић, К. Б. Михајловић, Р. Драговић, Мијајло Јанковић, поп Таса Капетан-Спасић, М. Капетановић, Ђ. Ж. Нешић, Др. М. Т. Лека, А. Ј. Одавић, Мата Јовановић, Ст. Чађевић, Ђ. С. Новаковић, В. М. Тодоровић, Љ. Јовановић и Мих. П. Бончић.

I. 191.

Прочитани су записници одборских одлука седница држаних 3 и 7 Маја 1893 год. и учињене су ове измене и допуне: у одлуци КЊБр. 185 на предлог одборника г. Ст. Чађевића, да се питање о водоводним цевима у Кнез Милошевој улици поводом њене нивелације сматра за несвршено; у одлуци КЊБр. 187, на интерпелацију Дра. М. Т. Лека, да се решење по тражењу Српско француског друштва пре извршења по нова поднесе одбору на решење.

II.

Одборник г. Никола Х. Поповић пита, зашто се не позивају у одборске седнице и они одборници, који нису уведени у дужност 6. Априла 1893 год., кад је и њима изјављено поверење на збору 2. Маја 1893 год. Да би се ово питање што правилније расправило, одбор је изабрао г. г. Ђ. С. Новаковића, Вел. М. Тодоровића, М. Марковића, Р. Филиповића и Мих П. Бончића, да као одборски повереници проуче ово питање и поднесу одбору извештај

III.

Председник извештава одбор, да је 9. Маја 1893 год. извршено освећење цркве на новоме гробљу и да је г-ђа Драгиња Станојла Петровића предала општини београдској кључеве од исте.

По саслушању овога извештаја а на предлог г. г. Тасе Капетан-Спасића и Стев. Чађевића одборника, одбор је решио, да се овај поклон општини београдској од г-ђе Драгиње Станојла Петровића, прима с благодарношћу; да се госпођи Драгињи изда писмена захвалница са потписом свега представништва општинског; да се слике госпође Драгиње и покојног Станојла Петровића чувају у заседању општине београдске као добротвора њених; да суд општински састави инвентар утвари црквених и остало учини што по закону о црквеним властима треба учинити и о учињеном да извести одбор.

IV.

Поводом тим, што црквени одбор за Саборну цркву још није изабрат према решењу одбор-

ском од 6. Фебруара 1893. АБр. 748 и 11. Марта 1893 АБр. 1669 а и пошто извесни чланови новоизабратог одбора цркве светог Марка дају оставке на ову дужност (АБр. 2031) и пошто претпашњи одбор актом АБр. 2080 јавља, да новоизабрати одборници неће од њих да приме дужност и имовину црквену на руковање, те да би требало изабрати по нова одбор за ову цркву, — одбор је на предлог председника изабрао ова лица за чланове црквених одбора, и то:

За цркву Саборну: Ристу Атанацковића, Саву Константиновића, Јована Ђорђевића, Љубисава Стојановића, Миленка Стефановића, Милорада Антонијевића, Младена Љубинковића, Павла Поповића, Витомира Марковића и Влајка Павловића.

За цркву св. Марка: Михајла Цветковића инжињера, Станоја Ј. Николића учитеља, Јевгенија Чоловића бак., Стевана Јовановића бак., Милана М. Ђорића земљоделца, Ђоку Вељковића земљоделца, Ђорђа Јовановића шпекуланта, Сретена Васиљевића опанчара, Живка Тодоровића магазаџију, Влајка Миловановића ковача.

Да суд општински поднесе кандидате за чланове одбора цркве на новом гробљу.

V.

Председник извештава одбор, да се је на расписани стечај пријавило више кандидата за главног благајника општинског.

Одбор је одлучио, да г. г. Мата Јовановић, Милутин Марковић, Др. Марко Т. Леко, С. Азријел и Велимир М. Тодоровић прегледају понуде и предложе одбору једног од њих за избор за главног благајника.

VI.

Председник саопштава одбору, да су рачуни општински за прво тромесечије ове године склопљени и предлаже одбору, да изабере повереннике, да рачуне прегледају.

Одбор је изабрао г. г. С. Азријела, А. Одавића и Ђ. Ж. Нешића, да рачуне прегледају и поднесу одбору извештај.

VII.

Председник саопштава одбору, да ће се Његово Величанство вратити са свога пута 12 ов. месеца и да ће тог дана у 4 часа по подне приспети лађом у престоницу, па позива одборнике, да у то време сиђу на паробродску станицу ради дочека.

Одбор је примио к знању овај позив с тим, да суд општински изврши потребне спреме за дочек.

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ.

Народни посланици за варош Београд г. г. Никола П. Пашић, Дим. Ћирковић, Пера Павловић и Стојан Новаковић примили су од београдског главног бирачког одбора посланичка пуномоћија 20. Маја 1893 год.

Напомена. У закону о варошкој трошарини у Београду од 1884. год. учињене су до сада две допуне. Како је овај закон од врло велике важности по општину београдску и њене радове на унапређењу и улепшавању престонице, то ћемо у идућем броју донети тај закон у целини са свима његовим досадањим изменама и допунама заједно са указом, по коме је општина овлашћена, да на основу тога закона сама закључи потребан јој зајам, за извршење задатака, што су јој тим законом у дужност стављени.

Исправка. У књизи, «Београд у слици и речи» на страни 12. а под насловом: «Становништво београдско дели се по вери овако» стоји, да у Београду има неправославних 10.033 које мушких које женских. Наименовање ово «неправославне» преведено је са: „Gréco-rom... Görög-kath. и Griechisch-kath».

Према овоме преводу изгледа, да у Београду има поред тамо побројаних вера, још нека нарочита вера: неправославна — грчко-католичка.

Ово је погрешан превод. Реч «неправославне» не означава никакву нарочиту веру, која би се могла назвати грчко-католичком, већ она овде значи, да у Београду има римокатолика, протестаната, мојсијевања, мухамеданаца и других вера свега 10.033. Та је дакле реч овде употребљена као опште име за све оне, који нису следбеници православне вере.

СТЕЧАЈ

Суду општине београдске потребни су два стручна инжињера за грађевинско одељење.

Плата је годишња 2880 — 3600 динара, коју ће одбор општински утврдити.

Првенствено право имају Срби, за тим Славени па остали.

Лица, која желе примити се ове службе, треба да поднесу своје сведоџбе о својој спреми и пракси.

Понуде са документима ваља слати суду опш. Београдске најдаље до 15 Јуна ове год.

Од суда Опш. Београдске ГБр. 1689. 10. Маја 1893 год.

САСТАНАК
ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

Држан 15. Априла 1893. год.

(по стеногр. белешкама)

(НАСТАВАК)

Ви знате да се читаоница београдска сваке године обраћа општини с молбом, да се ослободи плаћања кирије на општинску зграду у којој је читаоница. Одбор је до сад решавао да се увек ослободи од те кирије, па мислим да би и сад то требало учинити по молби коју је читаоница поднела, да се за 1892. годину ослободи плаћања кирије, а и за у будуће. (Чује се: ослобођава се само за 1892. годину).

Мика Банковић — Ја мислим да ми имамо права да је ослободимо кирије само за минулу

ЦАР СИМЕОН-СИНИША НЕМАЊИЋ
ПАЛЕОЛОГ
ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

НАПИСАО

Радослав Агатоновић

(СА ЈЕДНОМ ЗЕМЉОПИСНОМ КАРТОМ)

(Наградила општина београдска другом видовданском наградом)

Мото:

„Praecipuum munus annalium reor, ne virtutes sileantur, utque pravis dictis factisque ex posteritate et infamia metus sit".

Tacit., Ann, lib. III., cap. 65.

IV.

Цар Симеон - Синиша Немањић — Палеолог. (од 1357—1371. год.)

„Συμεὼν ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ πιστὸς καὶ βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτορ Ρωμαίων καὶ Σερβῶν καὶ παντὸς Αλβανοῦ, Ουρεσις ὁ Παλαιολόγος".

Гласник XVIII. 201.

(НАСТАВАК)

Они, истина, „драговољно" примају и поздрављају Синишу и за свога цара, кад се овај после смрти Нићифорове повратио у Етолију. Али то чине само за то, што су се бојали његове руке, која је тада била снажна. Ну чим су доцније приметили лабавост Синишину, и његову заузетост на северној страни његове царевине, где је он имао да чува и брани границе своје царевине од војске царице Јелене, која му је непрестано са севера грозила и претила новим непријатељима и војскама, онда су одмах почели да се буне и да војују за своју самосталност. Могућно је пак са свим, да су их у томе подржавали и подстицали непријатељи Синишини, само да овога на тај начин што већма ослабе. *Заузет*, дакле, *на северној страни своје царевине, бранећи границе њене од војске царице Јелене која је сваког часа могла да му загрози, Синиша се осећао слаб да се одупре тежњама Арбанаса, па им је с тога морао попустити, и учинити све оно, што су они захтевали.* Тиме се и дају објаснити оне речи летописаца епирских: „Обративши Синиша сву своју пажњу на Јел. Влахију... итд". Па да не би са свим изгубио своју моћ и утецај код Арбанаса, што је врло лако и могло да буде, да се само показао упоран према њиховим жељама, Синиша им је и драговољно*) уступио све оне крајеве, где су они били надмоћнији, и које су они захтевали, само су га деспоти њихови, које је он поставио и потврдио, морали признавати за цара и врховног господара.

Последица попуштања Синишиног Арбанасима, и његове слабости да се одупре њиховим захтевима, била је *молба* Јањинаца, да и њима постави засебног деспота. И цар Синиша би принуђен, да и њима учини по вољи, само да их задовољи и умири. . . . . .

После ових догађаја цар Синиша се повлачи у са свим миран живот, старајући се, да код оцепљених племена и земаља одржи свој утецај и старешински углед, и да оно што му је још остало у рукама одржи чврсто у својој власти, док је још жив. После ових догађаја епирски летописци га више никако и не спомињу, прелазећи одмах на историју Јањине и њенога тиранина, деспота Томе Прељубовића. Синиша је без сумње поживео још коју годину. . . . . .

Користећи се овим остатком мирна живота Синишина, ми ћемо још једном

*) Дестунис мисли, да им је Синиша уступио те земље за новац: (Еп. хроника стр. 10. примедба 32).

годину, а не и за друге. (Чује се: тако је, прима се).

Председник — Изволите чути молбу одељка палилулског, који тражи да се одреди казна за потрице у 1893. години (секретар чита: Чује се: да остане као и прошле године).

Пристајете ли да остаје по ланьском? Пристајемо.

Кућа у којој је смештена водоводна управа одказана је општини и општина сад нема локала за њу. Понуда међу тим има, и ја мислим да је крајње време да се ова ствар једанпут реши.

Филип Васиљевић — Ја знам да је одређивана нека комисија за избор куће у којој је суделовао и г. Селесковић, па бих молио да чујем мишљење комисијско. (Секретар прочита).

Коста Главинић — Од понуђених кућа три се њих издвајају као најбоље а од њих чини ми се да би по положају „Лондон“ био најзгоднији. Међутим по осталоме као да би кућа Лазаревића била најподеснија.

Мика Банковић — Мени се чини да „Лондон“ има толико простора, колико и ове друге по најподеснији куће и ако би сопственик пристао на кирију од 400 динара, ја бих био мњења да се „Лондон“ узме.

Филип Васиљевић — Ја бих био мњења да се одобри г. Селесковићу да између ових двеју кућа — „Лондона“ и Косте Лазаревића — узме једну која буде јевтинија, а мени се чини да су код Лазаревића много веће собе, него код „Лондона“.

Председник — Могли би сте овластити суд општински да са г. Селесковићем сврши то питање о зградама.

Ђока Нешић — Ја мислим да је по цени најзгоднија кућа Лазаревића и „Лондон“ те према томе ваљало би одредити комисију, која ће извршити коначан избор од те две куће, јер је крајње време. Признајем да би трећа зграда браће Лека била ближе и боља, али при иселењу из ње много би коштала оправка и кирија би била скупа.

Коста Главинић — Да упростимо ову ствар. Председник и чланови суда, они су ту на окупу а и управник грађевинског одељења, па да их овластимо да они ту ствар сврше.

Председник — Овлашћујете ли, дакле, суд да он састави комисију, која ће закључити погодбу са једним од сопственика од ових двеју кућа. (Овлашћујемо).

Коста Главинић — Али с тим, да се виде куће и браће Лека, и „Лондон“ и Лазаревића, па да се закључи погодба с оним чија је кућа и најподеснија и најјевтинија. (Добро; прима се).

Председник — Правозаступник општински никако не долази на дужност и ако смо га више пута позивали ради обавештења по извесним стварима, које се решавају у општини. Ја мислим да је он дужан да се одазива позивима општинским и да би требало на некакав начин уредити ову ствар.

Марко Велизарић — Кад је прећашњи незаконити одбор могао отпустити нашег правозаступника без одказа и примити овога, онда, ја мислим да и ми имамо право и дужност да овога отпустимо кад се не одазива захтевима општинске службе

Председник — Имам да изјавим само то, да је прећашњи правозаступник сам дао оставку чим је ово представништво било дошло.

Ђока Димитријевић — Ја мислим да треба овоме господину огласити место за упражњено и издати му плату до дана докле је радио.

Јован Антонијевић — Да би се лакше дошло до решења ја имам да изјавим да је до сада у више прилика био потребан правозаступник, али од 7. ов. месеца, он није никако дошао у канцеларију са чега сам ја ово реферисао председништву, с тога мислим да би требало решити ову ствар као хитну,

Мика Банковић — Па овде има општински суд да изјави само то, да ја он престао бити општинским правозаступником од дана кад не долази на дужност и свршана посла.

Председник — Пристајете ли на то? (Пристајемо).

Председник — Благајник општински дао је оставку, ја мислим да му је треба уважити, а расписати стечај за другог благајника.

Андра Одавић — Ја сам за то да му се оставка уважи с тим да се одмах одреди један од чланова суда, који ће да прими од њега дужност.

Председник — Овлашћу је те ли председништво, да га разреши и замени другим и да распише стечај за благајника? (Овлашћујемо).

Имам да вам саопштим да за радове грађевинске немамо инжињера у општини и ја сам у договору са г. Селесковићем директором узео истераног инжињера г. Раку Мутавџића да привремено отправља послове док не добије потребан нам кадар инжињерски, па вас молим да одобрите овај мој поступак (Одобрава се).

Ђока Нетић — Ја сам дознао да је бивши регент Петар Михаиловић узео од општине београдске под аренду џубок, па нити има кауције, нити за 6 месеци полаже што год у име таксе општини. Ја молим председништво, да учини што треба, да се општински интереси осигурају.

Јован Антонијевић — Истина је то, што је казао г Ђока Нешић. Ја сам се лично уверио да је тај Петар Мијаиловић узео џубок и да од нове године није предао ни 10 пара општини; с тога сам учинио нужно наређење код књиговође и рачуноводства нашег те да поднесе суду реферат у том смислу, колико он има на име чега давати општини, па да се он позове, да то и учини Кауције међу тим он није никакве положио.

Коста Б. Михаиловић — Сам Цера мени је говорио: ако се питање о џубоку реши и ако општина уступи узимање џубока мени, ја ћу да платим што сам дужан, а ако неће, нека ме позову и нека кажу па нека даду на лицитацију коме хоће.

Андра Одавић — По овој ствари имам да кажем то: да сам још онда, кад је џубок даван, слушао да је ту имала рука работу. Што се говори о кауцији и о некакоме уговору с овим, ја сам томе противан; него сам мњења да се уговор раскине и да се овај Петар позове да што пре положи оно, што је општини дужан.

Председник — Не заборавите, господо да никакав уговор није с њиме закључен, с тога је најбоље да ви оставите нама да га позовемо да положи шта има плаћати општини и да с њиме пречистимо рачуне.

А. Одавић — Пристајем на то, но с тим да се то, што се врши, изнесе преко јавности, те да се види, како је прећашњи општински одбор радио и на који је начин штетио општинске интересе.

Мика Банковић — Изгледа да Петар има да полаже од 1. Јануара више од 8.000 динара за ово; узимам да је он сигуран човек, али кад је општински суд и одбор могао њему уступити џубок без кауције, онда је могао уступити и какоме Урошу Урошевићу; и шта би сад било, кад би онај изјавио да нема од куд да плати?

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

да се осврнемо на целокупни рад његов као цара Срба, Грка и Арбанаса, и да видимо: је ли Синиша Немањић био кадар да изврши онај задатак, којег се латио, стављајући себи на главу круну и титулу Душанову? И је ли његово царство могло постати оно, чему га је основалац његов намењивао? —

Нама је позната и довољно јасна намера Синишина, чим је он објавио своја права на престо Душанов. Мисао је та била зацело племенита, и достојна једнога Немањића, а што скорије извршење њено тако потребно раскомаданој, узбурканој и хаотичној српској царевини. Синиша се ње лаћа са пуно наде, прилично одважности и самопоуздања. Али одмах у првом почетку свога рада на том циљу, он показује своје неувиђавности; јер не само што није знао довољно проценити тегобу задатка којег се латио, већ као да ни своје противнике није довољно према себи одмерио. Његова војска од 4—5000 људи, с којом је мислио дочепати се призренског трона, састављена из три разнородна елемента, била је врло слаба и нејака, да прекрши тако лако и брзо свети завет царски, да обори „нови ред“ Душанов, да закочи дух времена, коме је Душан широм отворио врата у својој царевини. А као отворени противник једноме краљу Вукашину, Синиша ни из далека није био оне политичке вештине, и оне дубоке увиђавности, па ако хоћете, и онога лукавства и византинизма, којим се особинама нарочито одликовао Вукашин. А кад се к томе дода и то, да је Синиша, испољивши јавно и отворено своје намере, стекао сем Вукашина и царице Јелене још и других отворених противника својим намерама, у лицу већине српских војвода, који су верно чували своју заклетву дату покојном цару на самртном часу његовом, а сам пак имао врло мало пријатеља и савезника, — онда се врло лако може објаснити оно дуго премишљање Синишино: с које стране да удари на Србију, као и онај његов поход прво на Скадар, место на главу царства, на Призрен, како би и доликовало једноме јунаку, који се лаћа тако тешког и великог задатка, и како би целисходност самога успеха његовог захтевала. Па бар да ту беше успеха!.... Наишавши и код Скадра на ненадни јак отпор Балшића, које је политика Вукашинова знала добро спремити за отпор човеку, који и њему квари планове, цар Синиша изза овог првог неуспеха свог губи сваку наду на бољи успех, и враћа се у своје царство, где му се срећа боље беше осмехнула. И они, који су у први мах и полагали што наде у њему, овим његовим првим неуспехом декуражирани, оставили су га. Синиша је, истина, заузећем Ниџифорове деспотовине проширио своју царевину, али је ипак остао сам, без савезника, и то оних савезника, међу српским војводама, који би му највише могли помоћи, да оствари предузети задатак. Тиме се и даје објаснити онај појав: зашто Синиша онда кад је своју царевину увећао, и постао јачим и снажнијим, не обнавља свој поход на Србију, већ се стара само, да паралише оружје царице Јелене, бранећи своје границе од њене војске. Па како се још и ту немоћан показује!.. И ако је сад био цар над већим бројем становника, ипак се он осећао тако слаб и немоћан, да не само што је са свим напустио своју прећашњу мисао, већ није био у стању ни оружјем и силом одбити непријатељску Јеленину војску; него прибегава крајним средствима помирења: предлаже сам своме противнику мир, за цену кога, даје своме непријатељу своју кћер за жену, и уз мираз један део своје царевине! Истина је, да је он овим начином

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

ИЗАШЛА ЈЕ НОВА КЊИГА

АДАМСКО КОЛЕНО

ПРИПОВЕТКА

Јан. М. Веселиновића

Цена 30 пара дин.

Београд

КЊИЖАРА
ВЕЛ. ВАЛОЖИЋА

НАРЕДБА.

Старајући се о интересима општине београдске и о тачном прикупљању њених прихода, законом и од надлежне власти одобрених, Суд општ. вар. Београда, на основу решења Државног Савета од 24. Октобра 1892. год. Бр. 3438. чл. 40. зак. о општинама и решења одбора општинског од 12 Маја 1890. год. Абр. 839. и 11 Јуна 1892. Абр. 7537, а у свези с наредбом Управе вар. Београда од 10 Новембра 1892. год. Бр. 10975.

наређује

Да сваки онај који према поменутој наредби Управе вар. Београда од исте добије дозволу за давање балова, концерата и других забава, буде дужан с том дозволом пријавити се општиском Суду и њему положити ниже означену таксу, која је установљена у корист сиротиње београдске и народног позоришта.

Ако који од сопственика или закупца локала где се дају јавне забаве, допусти да у његовом локалу какво страно лице даје представе и друго томе подобно, а не увери се да је дотично лице поред дозволе добијене од управе вароши Београда и општини таксу платило, би е он одговоран општини за неплаћену таксу.

ТАКСЕ

ЗА ЈАВНЕ ЗАБАВЕ У ОПШТИНИ ВБОГРАДСКОЈ

I.

а, За свирање муш. оркестра по кафанама, баштама и т. д. од концерта до . . . 3 д.
б, За свирање са певањем вештака од 1 концерта . . . . . 5 д.
в, За свирање женског оркестра (дамен-капеле) . . . . . 20 д.

II.

а, За игранку у локалу I-ог реда . . . . 15 д.
б, За игранку у локалу II-ог реда . . . . 10 д.
в, За игранку у локалу III-ег реда . . . . 5 д.

III.

а, За панораму на дан . . . . . 5—10 д.
б, За разне преставе и показивање вештина, дневно . . . . . 10—50 д.
в, За менажерије и музеуме . . . . . 5—15 д.
г, Циркус од преставе . . . . . 10—20 д.
д, За забаве „Тингл-Тангл“ т. ј. (певање, свирање и представљање) од вечера . . . . . 50 д.

IV.

За друге врсте забава које овде нису предвиђене решаваће општински Суд засебно.

V.

Сем овога наплаћиваће се још половина од гореозначене таксе у корист крал. српског народног позоришта.

Од суда општине вар. Београда 14. Новембра 1892. год. АБр. 11331. у Београду.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ.

I. Димничарство:

а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0·20 д.
б) За неузидан шпархерд . . . . . 0·20 д.
в) За узидан „ . . . . . 0·40 д.
г) За велики узидан шпархерд у гостионици . . . . . 0·50 д.
д) За чишћење димњака од два спрата 0·20 д.
ђ) За чишћење простог димњака . . . 0·10 д.
е) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са пећима . . . . . 0·10 д.
ж) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са више пећи . . . . . 0·20 д.
з) За паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0·75 д.

II. Пражњење помијара и нужника:

а) Од кубног метра . . . . . 10·— д.
б) Од акова . . . . . 0·50 д.

III. Поетарина:

а) Марка за пашче за годину дана . . 3·— д.
б) Обнављање изгубљене марке стаје . . 1·— д.

IV. Гробарина.

а) Гроб за децу . . . . . 7·— д.
б) Гроб за одрасле . . . . . 12·— д.
в) Мала гробница . . . . . 555·52 д.
г) Велика гробница III. реда . . . . . 998·39 д.
д) Велика гробница II. реда . . . . 1099·32 д.
е) Велика гробница I. реда . . . . . 1684·57 д.

V. Мртвачка кола:

а) Мртвачка кола стара са два коња . . 12·90 д.
б) Мртвачка кола са анђелима са два коња . . . . . 24·90 д.
в) Мртвачка кола нова са два коња . . 36·90 д.
г) Мртвачка кола нова са 4 коња . . . 72·90 д.

ТАКСЕ

ЗА ИЗНОШЕЊЕ ЂУБРЕТА

За квартове: Савамалски, Теразијски, Варошки и Врачарски:

1. Од собе и кухиње или мањег дућана са собом . . . . . 0·25 д.
2. Од две или три собе, са кухињом или већег дућана са магазом . . . . . 0·70 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1·50 д.

За квартове: Дорћолски и Палилулски:

1. Од собе и кухиње, или мањег дућана са собом . . . . . 0·20 д.
2. Од две или три собе са кухињом или већег дућана са магазом . . . . . 0·60 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1 д.

Од суда општине београдске 28. Августа 1892. године АБр. 9449.

хтео обвезати за се Хлапена и Тому Прељубовића; али и то је истина: да се у овој његовој радњи огледа слабост и царска владалачка немоћ. А разуме се, у тај мах није ни могао предвидети последице таке своје политике, које се ускоро показаше. — Видећи његову немоћ, да се мало јачој сили одупре, и заузетост на северној граници његове царевине, Арбанаси, а угледавши се на њих, у исто време и Јањинци се буне, и хоће да се оцепе од његовог царства, тражећи од њега: да им постави особите деспоте, а Арбанаси још и од њихове — арбанашке крви! Цар Синиша је и ту немоћан, да се одупре њиховим тежњама, и чини им све оно, што они хоће, само да буду на миру, и да га бар за цара — врховног господара, признају. Он је, доиста, био њихов цар, али без икакве власти, већ само празну титулу носио!...

Таква његова слабост и царска владалачка неспособност није била без утецаја код његових поданика Срба. Синиша је приметно, да је већ изгубио био љубав и поверење својих сународника; па је с тога гледао, да за се што више придобије други многобројнији елеменат својих поданика — *Грке* представљајући им се *више као Грк* и њиховог порекла и крви, него као Србин рода Немањића! У свима скоро својим повељама, датим за свога царевања појединим властелама, црквама и манастирима у својој царевини, свуда се потписује: *„Симеон у Христа Бога верни цар и самодржац Римљана*, (Грка) *Срба и све Арбаније, Урош* **Палеолог**“ [1]) Једва се из далека одавде може видети, да је он био заиста порекла Немањићског. („Урош“). А српски летописци пак, нигде га и не спомињу као *Немањића*, већ само као цара *Симеона Палеолога!...* Такав владалац, који је само *„погрчавањем“* свога имена знао да се до смрти одржи на своме престолу, није био достојан потомак славних Немањића. Цар Симеон-Синиша Палеолог није био погодан и кадар, да изврши онај велики и тежак задатак, којег се латио у почетку свога царевања. И према томе, његова престоница Трикала није могла бити што и Призрен, и његово царство, није могло бити стожером Душановог царства.

— — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — —

Синиша је у миру проживео четири године. Године 1371. он је испустио своју побожну душу, у престоници својој Трикали [1]).

После себе оставио је жену, царицу Томанду, два сина: *Михаила Дуку*)*, који га и у царству наследи, и *Стефана;* и једну кћер *Марију*, удату за деспота јањинског, Тому Прељубовића.

(свршиће се)

1) Споменик срп. крал. акад. IX. 28—29. — „Гласник српског ученог друштва“ XIII. 334., и XVIII. 201.

1) Норf — „chron. gréco-romanes“ p. 530. — Годишњица III. 106. Љ. Ковачевића и Љ. Јов. „Ист. срп. народа“ II, 142.

*) По једноме запису (Гласник XVIII. 206.) чини се, као да првенцу Синишином неће бити име Михаило, како већина наших извора сведочи, и како смо ми и почетку усвојили, — већ **Јован**. Јер на печату доцнијег „цара Јоасафа“ — а то је калуђерско име првог сина Синишиног, — стоји овакав потпис: *„Ἰωάννης Οὐρέσης ὁ Παλαιολόγος ὁ διὰ τοῦ Θείου καὶ ἀγγελικοῦ σχήματος ὀνομασθεὶς Ἰωάσαφ μοναχος“*. Ну о овоме, ако да Бог здравља, имаћемо прилике други пут говорити.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА

Власник Општина Београдска — ПАРНА РАДИКАЛНА ШТАМПАРИЈА — Уредник Урош Кузмановић

БРОЈ 22. ГОД. XI.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
НА ГОДИНУ . . . . . 6 дин.
НА ПОЛА ГОДИНЕ . . . . . 3 „
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ . . . . . 9 „

НЕДЕЉА 30. МАЈА 1893.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 ПР. ДИН. ОД ВРСТЕ

ПРЕТПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПУТНИЦОМ НА ОПШТИНСКИ СУД А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА

Рукописи не враћају се

Неплаћена писма не примају се.

ЗАКОН
О варошкој трошарини у Београду

(Од 1884. год. Зб. 40. стр. 269.)

Члан 1.

Влада Краљева овлашћује се, да по споразуму с одбором општине београдске може на се узети извршење канализације за одвлачење варошког измета, водоводе за снабдевање вароши са добром водом за пиће, сувремено и по здравље најудеснише калдрмисање и осветлење као и све друге радове, који би за здравље становништва у Београду били нужни.

Члан 2.

Краљева влада овлашћује се, да може уступити било целокупно или почесно извршење ових радова једном предузимачу или друштву под условима, који су прописани законом за јавне грађевине.

Члан 3.

У тој цељи Краљева влада овлашћује се да може, за рачун општине београдске закључити потребан зајам, но услови овог зајма не могу бити тежи, него што су код управе фондова.

Но ако општина буде сама вршила радове, предвиђене чланом 1. овога закона, она може сама и зајам закључити. Пи том, за време отпочетих радова, а докле сталан зајам не закључи, може се општина до три милиуна динара привремено задужити код наших или страних новчаних завода, на залогу прихода од трошарине, и под условима, под каквима ти заводи дају зајмове. Али кад се сталан зајам закључи, из њега се има прво измирити овај привремени.

(Измена и допуна од 18. Фебруара 1892. год.)

Члан 4.

Као јемство за редовно исплаћивање интереса и амортизације овога дуга, влада се овлашћује, да по споразумљењу с општином београдском путем Краљевог указа а на основу овог закона установи у Београду варошку трошарину (октроа) или плаћање извесне таксе на извесне предмете за потрошњу при њиховом уношењу у варош.

Члан 5.

Ова ће се такса наплаћивати и водити по књигама београдске општине и приход од варошке трошарине не може се употребити ни на какву другу општинску потребу, пре но што се овде означена потреба подмири и пре него што влада на то пристане.

Члан 5 а.

Устројство, администрација и тарифа трошарине, права и дужности трошаринских чиновника, поступак у кривицама, казне и прописе за жалбе, по аналогији царинских државних уређења, као и начин подмирења трошкова за све предходне радове, који су потребни за извршење трошаринског уређена, одређиваће се Краљевим указом, што ће силу закона имати.

(Измена и допуна од 24. Априла 1885. год. Зб. 41. стр. 233.)

Члан 6.

Кад горе означени радови буду извршени, држава ће их уступити општини, задржавајући себи право надзора, како због одржавања грађевина у добром стању, тако и због тачног плаћања интереса и амортизације на утрошени капитал.

Члан 7.

Влада се овлашћује, да може принудити сваког сопственика непокретног имања у дотичној општини, да своје имање веже са мрежом канала, водовода и т. д. према усвојеном плану, а ако он то неби хтео урадити. да сама за његов рачун изврши радове, који би по општем плану на њега пали.

Члан 8.

Ако би и друга која варош у Србији потражила, да се на њу примене одредбе овога закона, то ће се, после изјаве збора општинског, моћи учинити Краљевским указом.

Члан 9.

Овај закон ступа у живот, кад га Краљ потпише и кад се обнародује.

У ИМЕ
ЊЕГОВОГ ВЕЛИЧАНСТВА
АЛЕКСАНДРА I.
по милости божјој и вољи народној
Краља Србије
МИ КРАЉЕВСКИ НАМЕСНИЦИ

На предлог нашег министра финанције, а у договору са Државним Саветом решили смо и решавамо:

Одобрава се општини вароши Београда, да се за грађење зградâ за основне школе, за грађење водовода, кеа, кланице и канализације, за суделовање у грађењу антрпоа и за грађење модерне калдрме, може задужити са 10,000.000 динара ефективних.

Услови зајма да буду ови:

а. Интерес и отплата на ефективни капитал не смеју бити већи но што је то одобрено законом о трошарини у Београду од 13 Јуна 1884 год., који у своме 3. члану каже: «Но услови овога зама не могу бити тежи него што је код Управе Фондова».

б. Да рок отплате не сме бити краћи од $23\frac{1}{2}$ нити дужи од 50 година.

Наш министар финансије нека ово решење изврши.

14. Јуна 1890 год
у Београду.

Јов. Ристић с. р.
К. С. Протић с. р.
Ј. Бели-Марковић с. р.

Министар финансија
др. М. В. Вујић с. р.

ОБЗНАНА.

До 1. Јануара ове године спојен је велики број кућа са водоводом београдским а међутим је до сада сразмерно врло мали број сопственика тих кућа извршио инсталацију водовода у самој кући и почео воду употребљавати.

Ово неизвршење инсталације водовода у кућама, које су са водоводом већ спојене, штети општинске интересе, те с тога суд општине вар. Београда објављује

грађанству, да ће управа водовода од 1. Августа ове године наплаћивати воду према члановима 8 и 9. правила за издавање воде, од свију оних кућа, које су до 1. Јануара ове године са водоводом спојене безобзира на то, да ли се вода у кући троши или не, или да ли је инсталација у кући извршена или не.

Ово решење своје суд општине вар. Београда оснива на члан. 2 и 13. правила за везивање водовода са зградама у Београду и издавање воде из истог водовода, која су правила добила закону силу решењем Владе Његов. Величанства од 10 Јуна 1892 год. ПБр. 10381 основаним на чл. 6. 7 и 9. зак. о варошкој трошарини у Београду од 13 Јуна 1884 године.

Од суда општине вар. Београда 30 Априла 1893 год. АБр. 2366.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

XXV. ВАНРЕДНИ САСТАНАК

13. Маја. 1893 год.

Председавао председник г. Милован Р. Маринковић, од одборника били г. г. Н. Х. Поповић, поп Таса Капетан-Спасић, М. Капетановић, Филип Васиљевић, М. М. Ђорић, Ђ. Ж. Нешић, С. Аврџел, К. Петровић, Д. Р. Гајић, Мата Јовановић, Рад. С. Филиповић, Др. Павао Поповић, А. Ј. Одавић, Љ. Јовановић, Р. Драговић, Мих. П. Бончић и Лазар Дашковић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 10. Маја 1893 год. и примљен је без измена.

II.

По прочитању акта истражног судије за вар. Београд, АБр. 2590, 2589, 2467, 2468, 2358, 2422, 2505, 2509, 2522, 2510, 2459, 2268, 2591, 2320. 2359, којим се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, одбор је изјавио, да су му непознати Спаса Наумовић млекаџија, Коста Митровић пиљар и Спасенија Ж Косте Митровића, Петар Цветковић, Михаило Марковић и Велимир Митровић, Михел Ивер Фон Хор, Милорад Поповић, Адам Исајловић скитница и Андреја Вељковић млекаџија, Драгомир Радивојевић бив. књиговођа, Васа Стефановић келнер, Јаков Морено кројач, Мартин Митковић — Гржанин и Милан Марјановић скитница; да су доброг владања и доброг имовног стања Стојан Живковић терзија, Благоје Јовановић кафеџија и Франц Козлански чесмеџија; да је Милован Ђорђевић погачар слабог имовног стања, а да му је владање његово непознато; да је Милан Кубуровић, бив. цивилни жандарм хрђавог владања и имовног стања непознатог, и да је био осуђиван.

III.

Председник износи одбору на мишљење молбе, којима се траже уверења о сиротноме стању и породичном односу.

По прочитању тих молби СБр. 7614, 7275, и 7571, одбор је изјавио мишљење, да се суд предходно увери о наводима молилаца Милеве Јанковића, Алексе Ресимића и Јована Бањца, па тек онда да им изда тражена уверења.

IV.

По прочитању молбе Тасе Јанковића контролора општинског АБр. 2580, одбор је решио, да се молиоцу Таси Јанковићу одобри шестонедељно осуство ради лечења с тим, да му се плата за ово време изде у напред. Осуство ће му се рачунати од дана, кад га стане употребљавати.

V.

Председник подноси одбору на одобрење списак лица за присутнике при испеђењима кривичних дела код истражног судије за срезове врачарски и космајски за ову 1893 год. што је суд општински спремио према решењу одборском од 25. Апр. 1893 год. АБр. 2238.

По прочитању тога извештаја и списка лица АБр. 2544 одбор је решио, да ова лица буду присутници при испеђењима кривичних дела код истражног судије за срезове врачарски и космајски за ову 1893 год. Јоца Обрадовић, Павле Целебчић, Даза Лазаревић, Павле Деспотовић, Јоксим Тодоровић, Лудвик Моравски, Светозар Милојевић, Лазар Јаковљевић, Никола И. Марковић, Сима Лазаревић, Светозар Николић, Јован Ђорђевић, Лазар Микић, Коста Николић, Сима Николић, Тодор Каменовић, Аћим Глигоријевић, Благоје Ајдуковић, Никола Трандафиловић и Неша Дамњановић.

VI.

По прочитању акта мин. народне привреде АБр. 2270, којим се тражи да одбор одреди три лица за кандидате за чланове контролног одбора управе фондова за ову 1893 годину и три лица за кандидате за заменике члановима, — одбор је решио да се господину министру народне привреде предложе као кандидати за чланове контролног одбора управе фондова г г. Тодор Ђурић, Таса Спасић и Андра Одавић трговци, и за заменике г. г. Стева Максимовић бакалин, Младен Стојичевић, гвожђар и Младен Капетановић рентијер.

VII.

На предлог грађевинског оделења одбор је решио да се Ђура Николић грађевински надзорник узме у службу општинску са годишњом платом од две хиљаде шест стотина четрдесет динара, која ће му тећи од дана кад је дужност примио, а издавати из партије одређене на зидање основне школе на дорћолу.

VIII.

На предлог грађанског оделења одбор је решио да се у службу општинску узме Милорад Гајић инжињер са платом од две стотине и четрдесет дин. месечно, с тим да се упита министарство грађевина, да ли Гајић има квалификације за општинског инжињера.

IX.

На предлог грађанског оделења одбор је решио, да се грађење калдрме, код кафане „Пролеће“ уступи Јовану Шелингу, према прописаним условима а за цену од седам динара и седамнаест и по пара од квадр. метра.

X.

Председник износи одбору ну решење предлог старешине одељка Теразијско-Савског и парочито одређеногa повереништва о уступању места за савска бунатила.

По прочитању тога предлога и мишљења комисијског СБр. 7619 одбор је решио, да се предлог и мишљење повереништва у свему усвоји с тим, да Мирко Маринковић буде дужан платити за прво место на име таксе за ово летњу сезону седам стотина двадесет динара, а Владимир Димитријевић за друго место и за исто време пет стотина четрдесет динара.

ЦАР СИМЕОН-СИНИША НЕМАЊИЋ

ПАЛЕОЛОГ

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

НАПИСАО

Радослав Агатоновић

(СА ЈЕДНОМ ЗЕМЉОПИСНОМ КАРТОМ)

(Наградила општина београдска другом видовданском наградом)

Мото:

„Praecipuum munus annalium reor, ne virtutes sileantur, utque pravis dictis factisque ex posteritate et infamia metus sit“.

Tacit., Ann, lib. III., cap. 65.

IV.

Цар Симеон-Синиша Немањић — Палеолог. (од 1357—1371. год.)

„Συμεὼν ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ πιστὸς καὶ βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ρωμαίων καὶ Σερβῶν καὶ παντὸς Ἀβρανοῦ, Οὐρεσις ὁ Παλαιολόγος“.

Гласник XVIII. 201.

(НАСТАВАК)

Синиша је својим „погрчавањем“ заиста био задобио љубав својих поданика Грка, те су га сви волели и звали: *„ὁ εὐσεβέστατος βασιλεύς“ — најблагочестивији краљ.* Био је побожан, и у даровима својим војводама и пријатељима, нарочито црквама и манастирима, врло издашан. То сведоче оне повеље његове, којих је, без сумње, врло мали број до нас допро, дароване готово већином појединим црквама и манастирима[1]).

— Не мислимо да смо овим потпуно исцрпли све што би се имало и требало рећи о напред истакнутој теми. Али с обзиром на саму важност овога питања, које, како видесмо, дубоко засеца у унутарње узроке оног рапидног опадања српске снаге одмах после злокобног дана 20. Дек. 1355. год.; а с друге стране пак на врло сиромашну грађу историјску о њему како у нашој, тако и у страној историјској литератури, — принуђени смо оставити времену, да нам касније открије нових споменика, нових доказа, који ће у опште на хаотично доба српске прошлости у другој половини XIV. века, а на по се на ово питање, бацити што јасније зрачне светлости. Ми ћемо се за сада задовољити и тиме, ако смо успели, да овим првим својим покушајем на пољу историјске науке унесемо ма и један пламичак светлости у онај колосални храм српске прошлости, и да побудимо љубопиство којег компетентнијег пера, да и на ово питање обрати своје пажње, те да га по могућству боље расветли.

Можда смо у неким стварима били опширнији, него што би требало; али држимо, да нам се у томе не може строго замерити, почем нам је жеља била, да ово, до данас код нас врло тамно питање, представимо у што интензивнијој светлости. Јер свака стварчица из наше давне прошлости, ма она била и споредна, често пута решава нам крупне хијероглифе. А какву пак неизмерну корист имамо од тога, знаће најбоље они,

[1]) Споменик IX. 28—29. Гласник XIII. 334.

XI.

Председник износи одбору на решење ствар о давању под закуп права на наплаћивање таксе на песак што се са Савске и Дунавске обале вади.

По прочитању извештаја рачуноводства СБр. 5976 по коме није било ни једног лицитанта на лицитацији држаној за давање под закуп овога права према решењу одборском од 6 фебруара 1893 год СБр. 1587 по прочитању понуде Ђорђа Л. Трпковића СБр. 5975 којом нуди за ово право осам стотина педесет динара годишње и по прочитању молбе друштва за унапређење дунавског и варошког краја АБр 1522 да се вађење песка са дунавске обале не издаје под аренду, — одбор је решио да се молба друштва за унапређење дунавског и варошког краја одбаци. Да се понуда Ђорђа Л. Трпковића не уважи но да се распише друга лицитација за давање овога права под закуп с тим, да се почне лицитирати од понуђене суме од осам стотина педесет динара према прописаним погодбама и решењу одборском од 8 јануара 1893 год. СБр 22422|92.

XII.

По прочитању молбе Николе Петр. Николића бив. општ. чиновника БН. 1515 да му се из касе општинске изда три стотине шесет динара, као награда за склапање општинских рачуна за 1891 год. — одбор је решио, да се молилац Никола Петр. Николић бив. општ. чиновник одбије од овога траждња, пошто је он овај посао вршио као општински чиновник и као такав имао месечну плату. Сума у шездесет динара, коју је Николић на име овога хонорара у напред узео, да се стави на терет партије буџетом одређене на непредвиђене трошкове.

XIII.

Да би се започети радови око водовода и других општинских предузећа могли продужити одбор је, на предлог председника решио, да се општина београдска привремено задржи још са сто хиљада динара на рачун сталнога зајма од 10.000;000 дин. код београдске задруге за међусобно помагање и штедњу под истом погодбом, под којом су досадање позајмице чињене.

XIV.

Одборник г. Коста Петровић примећује, да се вода из новог водовода у абаџијској улици ни како не наплаћује од приватних кућа који је употребљују.

Председник изјављује, да ће паредити извиђај.

XV.

По прочитању молбе Алексе Матића и акта управе вар. Београда АБр. 2354, којим се препоручује суду, да што пре регулише ствар о експропријацији земљишта Алексе Матића у пиварској улици, — одбор је решио, да суд општински изврши експропријацију имања Алексе Матића према закону и интересима општине, па да о томе извести одбор.

XVI.

На предлог грађевинског одељења АБр. 2140 одбор је решио, да се за потребу пожарне чете набаве две пумпе за пуњење воде, одобрив зато кредит од хиљаду пет стотина динара на терет партије буџетом одређене за разне набавке за пожарну чету.

XVII.

Одборник г. Таса Капетан-Спасић предлаже, да се забрани држати у вароши даске, баскије и други столарски материјал лако запаљив, те су због тога куће околне у великој опасности због пожара.

Председник изјављује, да ће се о овом питању онда решавати, кад се буде решавало о дрварским слагалиштима и њиховом измештању из вароши

ПРЕГЛЕД
РАДА И ЕКСПЛОАТАЦИЈЕ
Водовода београдског
од 1. до 10. Маја 1893.

Савска вода.

Мала црпка Водовода „општински бунар", није радила у току овог времена с тога, што извори: варошки, билбилдерски и римски даваху толико воде, колико је потребно било за 25 јавних чесама, који на реконструисаном водоводу постоје.

Нов Водовод.

Велике црпке Водовода „Беле Воде", дале су за 124 радних часова 15271 $m.^3$ воде. На ложење котлова утрошено 20.086 килограма угља, утрошено је 45 килограма машинског и 39 цилиндар маза. За осветлење машинске зграде утрошено је 10 килограма петролеја.

Утрошак воде.

Од 15271 $m.^3$ добивене воде за тих десет дана, отишло је на 566 потрошача (зграде, нове грађевине и привремена потрошња 3000, 000 $m.^3$
на 15 јавних чесама 3063, 000 „
на обе кланице општин. 270, 000 „
на градске осуђенике 8, 400 „
на градску посаду 1000, 000 „
на ново гробље 300, 000 „
на поливање улица 1767, 600 „ и
на испирање цеви 5862, 000 „

Наплата воде.

Од 566 потрошача, долази на плаћање почев са Новембром пр. год. 76 кућа са 946 просторија са 17 локала по нарочитој такси и ове су подлежале основној такси од др. 379, 70 за потрошњу а 32, 70 за кирију водомера са правом од 958 820 $m.^3$ воде. Овај број потрошача увећан је у Децембру те године са 78 кућа у овима 1208 просторија и 13 локала по нарочитој такси за 459, 80 дин. основ. таксе и 33, 50 динара за кирију водомера са правом на 1358, 900 $m.^3$ воде, у Јануару ове године увећан је са 182 куће, 2315 просторија 39 локала са динара 919, 40 основ. таксе и 85, 45 за кирију водомера са правом на 3312, 200 $m.^3$ воде, у Фебруару, са 39 кућа, 566 просторија, 17 локала са 265, 80 динара основне и 16, 55 таксе за водомере са правом на 798, 300 $m.^3$ воде, у Марту, са 55 кућа са 672 просторије и 13 локала, са динара 292, 60 основне и 23, 55 таксе за водомер са правом на 885, 300 $m.^3$ воде, у Априлу на 46 кућа са 514 просторија и 20 локала, са дин. 175, 60 основне и дин. 10, 00 таксе за водомере са правом на 802, 700 $m.^3$ воде. За Мај дакле плаћају 476 кућа са 6221 просторијом и 119 локала динара 2492, 90

који у прошлости траже узроке садашњости и изгледе будућности; који верују *да историја српска, добро изучена и схваћена у свој својој прошлости, може Србина направити узором човечанског савршенства*, и најзад, који верују у осветшано начело историјско, да је: **прошлост кључ садашњости, а огледало будућности**.....

О Тројицама, 1892. год.
у Београду.

Писац.

ЛИТЕРАТУРА:

Дестунисъ Гавріилъ: — *ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΚΟΜΝΗΝΟΥ ΜΟΝΑΧΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΚΛΟΥ ΜΟΝΑΧΟΥ, περὶ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΔΕΣΠΟΤΩΝ ΤΗΣ ΗΠΕΡΟΥ, καὶ ΤΟΥ ΤΥΡΑΝΝΟΥ ΘΟΜΑ ΤΟΥ ΔΕΣΠΟΤΟΥ ΚΑΙ ΚΟΜΝΗΝΟΥ ΤΟΥ ΠΡΕΛΟΥΜΒΟΥ.* — Историческое сказаніе Инока Комнина и Инока Прокла о разныхъ деспотахъ эпирскихъ и о тираннѣ Ѳомѣ Прелумвовѣ Комнинѣ, деспотъ; съ греческаго превелъ и объяснилъ — Санктпетербургъ, 1858.

Cantacuzeni Joannis — eximperatoris historiarum libri I-IV graece et latine. Cura Ludovici Schopeni (pars XX у „Corpus scriptorum historiae bysantinae. Editio emendatior et copiosior consilio B G. Niebuhrii C. F. etc...) Bonnae MDCCCXXXII.

Gregorae Nicephori — Bysantina historia graece et latine, cum annotationibus hièr. Wolfii Car. Ducangii, etc... cura Ludovici Schopeni, vol. I-V. Bonnae, MDCCCXXIX.

Chalcondyl — Histoire génèrale des Turks, contenant l'histoire de Chalcondyle, traduite par Blaise de Vigenaire, avec les illustrations du même auteur, et continueé jusqu' en l'an 1612. par Thomas Artus etc. etc.... Paris, 1672, I-II.

Du Cange domini Caroli du Fresne; — Illyricum, vetus et novum, sive historia regnorum Dalmatie, Croatiae, Slavoniae, Bosniae, Serbiae atque Bulgariae, etc. etc... Posoni, Typis Haeredum Royerianorum, Anno MDCCXLVI

Pejascević F. X. — Historia Serviae seu colloquia XIII. de statu regni et religionis Serviae ab exordio ad finem, sivè a saeculo VII. ad. XV. Colocae, 1799.

Pouqueville, F. C H. L: — Voyage dans la Grèce. comprenant la description ancienne et moderne de l'Epire, de l'Illyrie grecque, de la Macédoine Sisaxienne, d'une partie de la Triballie, de la Tessalie, de l'Acarnanie, de l'Etolie ancienne et Epictète. etc. etc. par — t. I—V. — à Paris, MDCCCXXI.

Paganel M. Camille: — Histoire de Scanderbege ou Tircs et Chrétiens au XV. siècle par — Paris, 1855. (Jntroduction).

Hopf Charles: — Chroniques grèco-romanes, inedites ou peu connues,

основне и 200, 75 таксе за водомере, остатак потрошње у 883, 780 m.³ пада на подизање нових грађевина на привремене и друге потрошње које подлеже такси од 0, 35 динара за 1, 00 m.³.

Испирање цеви

У истом добу извршено је следеће испирање цеви — варош. водоводне мреже:

1. Маја, од народ. позоришта ка Калимегдану до Душанове улице; 3. Маја, на Марвеном и Палилулском тргу до вар. Болнице, Коларчетове куће и Теразија; 5. Маја, испод вар. Болнице, затим, испод позоришта и на крајњим хидрантима; 6. Маја, испод реалке до Дунава; и 8. Маја, код 3 кључа (железничка) до споменичке улице.

Сидисање домова са водоводом.

За време од 10 дана рађено је почев са 3. Мајем а изузев недељу, свега 6 дана. Спојено је 149 кућа. За тај рад ископано је 1400 курентметара рова махом у калдрми а положено је 1460 метара цеви и набушено и употребљено 150 гривни са вентилом разног калибра. За исто време постављен је 41 водомер.

Под 30. Априлом и 7. Мајом о. г. примљено је из општинске благајне по 4000, — свега 8000. — динара. Од 1 до 10 Маја закључно водовод је извршио следеће знатније исплате:

Отплатио прошлогод. рачун за јаме за водомере са 2500 — отплатио земљане радове и радове на полагању цеви при спајању кућа са 1500. — дин., исплатио 1 рачун за угаљ са 1534, 35, исплатио 671, 55 дин. За т. материјал, издао 675, 30 динара дневнице за набушивање постављање водомера, чишћење бунара, испитивање цеви, направу делова од цеви за монтажу водомера, — 78, 80 динара дневнице око испирања цеви, 58,99 за разни материјал а остатак употребљен на плату машиниског и управиног особља за Април ов. год.

СТЕЧАЈ

Суду општине београдске потребни су два стручна инжињера за грађевинско одељење.

Плата је годишња 2880 — 3600 динара, коју ће одбор општински утврдити.

Првенствено право имају Срби, за тим Славени па остали.

Лица, која желе примити се ове службе, треба да поднесу своје сведоџбе о својој спреми и пракси.

Понуде са документима ваља слати суду опш. Београдске најдаље до 15 Јуна ове год.

Од суда Опш. Београдске ГБр. 1689. 10. Маја 1893 год.

САСТАНАК
ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

Држан 15. Априла 1893. год.

(ПО СТЕНОГР. БЕЛЕШКАМА)

(СВРШЕТАК)

Вока Нешић — Пре два дана одређен сам био са другима у комисију да прегледамо зоб, која је набављена била и примљена за општинске коње. Кад смо дошли да извршимо преглед уверили смо се да је зоб испод сваке критике: пола је било ђубре, а пола сирова.. Како смо дознали тај лиферант није полагао кауцију и чим је зоб донео примила му је комисија састављени од Панте Бодина и Стојана Пајкића и реферисала да се исплати. Ја бих молио г. председника да предузме нуждан корак, те да се општини прибави накнада или од лиферанта, који је донео овако хрђаву зоб или од чланова који су је примили и да забрани да се издаје коњима, јер ће иначе сви да се поболу и полипшу.

Председник — Та је ствар већ у раду и ми ћемо учинити све што треба да избегнемо штете, и сачувамо општину од оваке штетне и лакомислене радње.

Сад претварам седницу у конференцију.

После конференције.

Председник — Молим вас да чујете овај акт. (Секретар чита акт којим председник општине, чланови суда и кметовски помоћници дају оставке на своја звања.)

Ја вас молим да према овоме акту изволите донети своју одлуку (Чује се: нема нас довољно за решавање)

Па добро; онда да оставимо ствар за другу седницу, а ову данашњу закључујем.

Седница је трајала до 9¼ по подне

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

ИЗАШЛА ЈЕ НОВА КЊИГА

АДАМСКО КОЛЕНО

ПРИПОВАТКА

ЈАН. М. ВЕСЕЛИНОВИЋА

Цена 30 пара дин.

Београд

КЊИЖАРА
ВЕЛ. ВАЛОЖИЋА

ТАКСЕ
ЗА ИЗНОШЕЊЕ ЂУБРЕТА

За квартове: Савамалски, Теразијски, Варошки и Врачарски:

1. Од собе и кухиње или мањег дућана са собом . . . . . 0·25 д.
2. Од две или три собе, са кухињом или већег дућана са магазом . . . . . 0·70 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1·50 д.

За квартове: Дорћолски и Палилулски:

1. Од собе и кухиње, или мањег дућана са собом . . . . . 0·20 д.
2. Од две или три собе са кухињом или већег дућана са магазом . . . . . 0·60 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1 д.

Од суда општине београдске 28. Августа 1892. године АБр. 9449.

publiées avec notes et tables généalogiques, par — Berlin, 1873.

Borchgrave Em.: L'empereur Étienne Douschan de Serbie et la péninsule balcanique au XIV siècle. Bruxelles, 1884.

Orbini-Mavro. — Il Regno de Gli Slavi hoggi corrottemente detti Schiavoni historia. — In Pesaro, MDCI.

Флоринскаго Т.: Южные Славяне и Византія во второй четверти XIV вѣка, выпускъ I и II. С. Петербургъ. 1882.

Л. А.: Архіепископія первой юстиніяны охридская, и ея вліяніе на южныхъ Славянъ, сочиненіе — Москва, 1867. г.

Мајков А.: Историја српскога народа, написао — С рускога превео Ђ. Даничић, друго издање. Београд. 1876. год.

Рајић Јован: Немањићи, превод са црквено словенскога из српске историје (Нар. библиотека, браће Јовановића) I—IV. Панчево.

Dr. Rački Franjo: Ocjena starih izvora, za hrvatsku i srbsku poviest srednjega vieka. Izpituje — Zagreb. 1865.

— Rad iugoslovenske akad. znanosti i umjetnosti књ. 2. 42.

Срећковић П. С: Историја срп. народа, књига II. време краљевства и царства (1159—1367) написао. — Београд, 1888.

— Краљ Дечански, — Београд. 1868.

Руварац Иларион: О кнезу Лазару, расправља архимандрит — Нови Сад. 1887.

— О првим годинама Душанова краљевања у хронолошком погледу; написао. — На по се оштампано из XIX књ. Rada. — Загреб. 1872.

— „Краљице и царице српске“, у „Матици“ за 1868.

Ковачевић Љ. и Јовановић. Љ: Историја срп. народа за средње школе у Краљевини Србији, од — Прва књига II. део — Београд 1891.

Даничић Ђуро: — Животи краљева и архиепископа српских. Написао архиепископ Данило, и други. На свијет издао — Загреб. 1866. год.

— Monumenta ragusina. Libri reformationum. t. II. — Zagrabiae, 1882.

„Гласник српског ученог друштва“ књ. XI, XII, XIII, XVIII, XXVII, XXXV, LIII, LXIV, LVII.

— Српска краљ. академија Споменик: III, IX.

Arkiv za poviestnicu iugoslovensku, III. IV. Zagreb, 1854. — и. т. д.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА

Власник Општина Београдска — ПАРНА РАДИКАЛНА ШТАМПАРИЈА — Уредник Урош Кузмановић

БРОЈ 23. ГОД. XX.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
НА ГОДИНУ . . . . . 6 дин.
НА ПОЛА ГОДИНЕ . . . . . 3 „
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ . . . . . 9 „

НЕДЕЉА 6. ЈУНА 1893.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 ПР. ДИН. ОД ВРСТЕ

ПРЕТПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПУТНИЦОМ НА ОПШТИНСКИ СУД А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА

Рукописи не враћају се

Неплаћена писма не примају се.

РАСПИС

Господина Министра унутрашњих дела од 7. Маја 1893 год. ПБр. 5448.

Мој претходник у Марту месецу ове године издао је поверљив распис свима полициским властима: у коме им је обратио пажњу па чл. 66 и 72 закона о уређењу Главне Контроле и на тач 2 правила за извршење истог закона, наводећи: како по тим прописима Главна контрола нема права на непосредно прегледање општинских каса.

Но, како помепути прописи изузимљу Главну Контролу само од прегледа општинских, црквених и манастирских рачуна а не и од прегледа општинских каса, — то су назори мога претходника, изложени у помепутом распису. неосновани.

Да то стоји уврди и чл. 73 истог закона, који наређује;

„Ванредни преглед каса, ствари и материјала државног, а тако исто и оних, који су под *надзором државе*, може се наредити у свако доба".

Према овоме и тач. 8. чл. 18 о уређењу Главне Контроле, по коме она наређује, *кад нађе за потребно* ванредне прегледе државних каса, као и оних које стоје под државним надзором то Главна Контрола с' погледом на чл. 1 закона о општинама, *има право* на непосредно прегледање општинских каса.

Са ових разлога, опозивам поверљиви распис мога предходника од Марта месеца ове године и препоручујем начелству — Управи да се у будуће по овом управља,

О овоме наређењу да се известе срески начелници и општински судови.

(Саопштен суду општинском актом управе вар. Београда од 11. Маја 1893. год. Бр. 7275.)

ОБЗНАНА.

До 1. Јануара ове године спојен је велики број кућа са водоводом београдским а међутим је до сада сразмерно врло мали број сопственика тих кућа извршио инсталацију водовода у самој кући и почео воду употребљавати.

Ово неизвршење инсталације водовода у кућама, које су са водоводом већ спојене, штети општинске интересе, те с тога суд општине вар. Београда објављује грађанству, да ће управа водовода од 1. Августа ове године наплаћивати воду према члановима 8 и 9. правила за издавање воде, од свију оних кућа, које су до 1. Јануара ове године са водоводом спојен безобзира на то, да ли се вода у кући троши или не, или да ли је инсталација у кући извршена или не.

Ово решење своје суд општине вар. Београда оснива на члан. 2 и 13. правила за везивање водовода са зградама у Београду и издавање воде из истог водовода, која су правила добила закону силу решењем Владе Његов. Величанства од 10 Јуна 1892 год. ПБр. 10381 основаним на чл. 6. 7 и 9. зак. о варошкој трошарини у Београду од 13 Јуна 1884 године.

Од суда општине вар. Београда 30 Априла 1893 год. АБр. 2366.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

XXVI. ВАНРЕДНИ САСТАНАК

24. Маја. 1893 год.

Председавао председ. г. Милован Р. Марипковић од одборника били г. г. Никола Х. Поповић, Андреја Ј. Одавић, С. Ј. Аврпјел, Рад. Драговић, Милош Трнковић, Филип Васиљевић, Коста Петровић, Мих. Јанковић, Коста Б. Михајловић, Ђорђе Наранџић, Стев. Чађевић, Мат. Јовановић, Др. П. Поповић, Милутин Марковић, Лазар Дашковић, Милан М. Ђорић, Мих. П. Бончић, Др. Марко Т. Леко, Др. М. Радовановић и М. Капетановић.

I

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 13 Маја ов. год и у одлуци КЊБр. 212 учињена је допуна, да се имање Алексе Матића експроприше у свези са ранијим решењима одборским по овој ствари а нарочито са решењем од 16 Маја 1891 год. ГБр. 715 КЊБр. 276.

II.

По прочитању акта истражног судије за варош Београд АБр. 2760, 2377, 2630, 2629, 2705, 2631, 2717, којим се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, одбор је, изјавио, да су: Павле Денић и Милан М. Татаревић доброг владања и доброг имовног стања, да је Милојко Багаметић болничар доброг владања и сиротног имовног стања; да су му непознати, Димитрије Кнежевић скитница, Јован Ковачевић покућар, Светислав Нинић калфа молерски, Милан Маријановић скитница, и Петар Црнић болничар.

III.

Председник износи одбору на мишљење молбе, којим се траже уверења о сиротноме стању.

По прочитању тих молби АБр. 2653, 2834, СБр 7789, одбор је изјавио, мишљење да се суд претходно увери о имовном стању молилаца, Зорке и Анке Бркићеве, Владимира Ђорђевића и Милеве Настић, па тек онда, да им изда тражено уверење.

IV.

По прочитању молбе Саве Вељановића и Ђорђа Нешића одборника АБр. 2831, Михајла Јанковића одборника АБр. 2832, и Тодора Каменовића кафеџије АБ. 2833, којима траже пред тројица, да се ослободе дужности присутничке, пошто је немогу вршити, као одборници општински, а четврти, да се ослободи дужности присутничке или код истражног судије за варош Београд или код истражног судије за срезове врачарски и космајски — одбор је решио, да се Сава Вељановић, Ђорђе Ж. Нешић и Мих. Јанковић одборници, ослободе дужности присутничке изабрав на њихова места Марка Баруха мењача Михајла Костића кафеџ. и Спасу Илића каф. код „Пандила"; да се Тодор Каменовић ослободи дужности присутничке код истражног судије за варош Београд, а на његово место изабрао је Сретена Димитријевића каф. из Палилуле.

V.

Одборник г. Раденко Драговић саопштава, да полиција власт спречава рибаре да на зеленом венцу продају рибу наводећи, да они велику нечистоћу производе, па мисли, да је за ову ствар надлежна општинска власт а не полицијска.

Председник је одговорно, да ће учинити шта треба по овоме саопштењу.

VI.

Председник износи одбору на решење извештај повереништва изабратог у седници од 10 Маја 1893 год АБр. 2624, за преглед понуда за главнога благајника.

По прочитању тог извештаја АБр. 2713 одбор је решио, да главни благајник општине београдске буде Ђорђе Нешић трговац овдашњи, са годишњом платом од 4000 (четири хиљаде динара),

која ће му се рачунати од дана кад дужност прими. Господин Пешић биће дужан, да кауцију у 20.000 двадесет хиљада динара, положи суду.

VII.

Председник извештава одбор, да је у Децембру месецу прошле године, држана лицитација за давање под закуп права на продају цубока у 1893 год; да је та лицитација остала на Петру Михајловићу трго. овд. за годишњу цену од 28.000.01. дин.; да је одбор општински у седници својој од 8 Јануара 1893 год. СБр. 22546/92 решио, да се право продаје цубока уступи Петру Михајловићу за излицитирану цену привремено, док изабрато повереништво не поднесе предлог и док одбор по том предлогу не реши на који ће се начин у будуће ово право под закуп давати. Па како до сада није та ствар дефинитивно решена, како би доцкан било, да се погодбе за ово право сада мењају и да се по тим измењеним погодбама држи лицитација, — то предлаже, да се право на продају цубока уступи Петру Михајловићу за излицитирану цену и према прописаним погодбама.

По саслушању овога и по прочитању извештаја рачуноводства СБр. 7021. одбор је решио, да се право продаје цубока у 1893 години уступи Петру Михајловићу трго. овдашњем за цену од двадесет осам хиљада динара и једну пару годишње, према прописаним погодбама СБр. 22242/92 с тим, да закупац буде дужан положити прописну кауцију а суд општински да са њиме закључи уговор.

VIII.

По прочитању протокола лицитације СБр. 8026 држане 19 Маја 1893 год. за давање под закуп кошења траве на општинским земљиштима, — одбор је одлучио, да се ова лицитација одбаци и друга распише.

IX.

Председник износи одбору на решење акт управе вар. Београда, којим се спроводи молба тамишџија београдских, на мишљење, да ли им се може допустити да у Београду оснују еснаф тамишџијски.

По прочитању тог акта АБр. 2830, и осталих прилога одбор је изјавио мишљење, да се оснивање тамишџијског еснафа неможе допустити са тога, што на молби потписане тамишџије не подносе никаквих доказа, да имају отворених радња тамишџијских и да су доброг имовног стања.

X.

Председник извештава одбор, да му се многи грађани обраћају с молбом, да им се имања регулишу према новом регулационом плану и да се изврши експропријација оних делова, што под улицу долазе.

По саслушању овога одбор је решио, да одборско повереништво поднесе одбору нацрт правила за извођење регулације и вршење експропријације заједно са извештајем о целокупном стању регулационог фонда:

За поверенике изабрати су г. г. Председник општине, одборник Никола Х Поповић, управник грађев. одељења Т. Селесковић, општински правозаступник Никола Ц. Николић и чиновник министарства грађевина, који је руковао пословима регулационог фонда.

XI.

Председник саопштава одбору, да је повереништво за преглед рачуна трошаринских довршило свој рад.

По саслушању овога одбор је примио к знању ово саопштење и препоручио суду, да ово повереништво разреши од дужности сходно решењу одборском од 19 Априла ов. год. АБр. 2118.

XII.

Одборник г. Соломон Ј. Азриел предлаже, да се поново изабере повереништво, које ће у споразуму са управом трошаринском решавати поједина спорна трошаринска питања.

Одбор је одлучио, да се ово повереништво у идућој седници изабере

XIII.

Председник износи одбору на решење извештај грађевинског одељења, у коме је изложено, које се улице и каквом калдрмом морају ове године неизоставно калдрмисати.

По прочитању тог извештаја АБр. 2826 одбор је са свима гласовима против једног решио, да се према овом извештају поступи и калдрмисање у означеним улицама онако изради како се у истоме предлаже.

XIV.

По прочитању молбе главног одбора учитељског удружења АБр. 2825 одбор је решио, одобрава се, да главни одбор учитељског удружења подигне споменик пок. Јовану Гавриловићу у калимегданском парку и то на месту, које ће одредити одборник г. Милан Капетановић.

XV.

По прочитању молбе главног одбора учитељског удружења АБ. 2824, којом се тражи, да општина уступи удружењу један од својих плацева за подизање учитељског дома, одбор је решио, усваја се у начелу молба учитељ удружења Председник општине и одборници г. г Никола Х. Поповић и Мата Јовановић да размисле, који би се плац могао овоме удружењу уступити, па да о томе известе одбор.

XVI.

Председник износи одбору на решење молбу Ђорђа Јовановића вајара, којом моли, да му општина београдска плати 900 дин у злату за салик Др. Јосифа Панчића, како би могао исплатити трошкове око ливења истог.

По прочитању те молбе, АБр. 2828 одбор је решио, да се Ђорђу Јовановићу вајару исплати из општинске касе девет стотина динара у злату на име трошкова око ливења салика Др. Јосифа Панчића. Ово се има исплатити из уштеда по разним буџетским партијама.

XVII

По прочитању молбе Драгутина Марковића хонорарног таксатора АБр. 2827, којом моли, да му општина да једаред за свагда 360 дин. на име награде за прегледање рецепата, по којима су издавати лекови сиротињи београдској на општински рачун, — одбор је одлучио, да се о овој молби у идућој седници решава.

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ.

Цена хлебу. Од 1. Јануара па до 1. Јуна 1893 год. била је ова цена хлебу у Београду и то; 1. Јануара била је цена 17 пара по килограму, а продавао се хлеб по двадесет пара у тежини од 1180 грама. Од 2. Јануара до 15. Априла о. г. закључно била је цена 19 пара по килограму, а продавао се леб по 20 пара у тежини од 1052. грама. Од 16. Априла до 1. Маја закључно 19 пара по килограму а продавао се леб по 20 пара у тежини од 1053 грама. Од 2. Маја до 1. Јуна закључно 21 пара по килограму а продавао се леб по 20 пара у тежини од 952 грама.

Од 2. Јуна о. г. закључно цена је лебу 20 пара дин. по килограму према решењу суда општинског од 1. Јуна 1893 год. АБр. 2940.

ПРЕГЛЕД
РАДА И ЕКСПЛОАТАЦИЈЕ
Водовода београдскога
од 11. до 20. Маја 1893.

Стари Водовод.

И у овој десетини није имало потребе да ради *мала црпка* „општински бунар". Извори рекострујисаног водовода давали су довољну количину воде за чесме, на тој мрежи постављене.

Нов Водовод.

Велике црпке Водовода „Беле Воде" дале су за 100 радних часова 12478 $m.^3$ воде. Од материјала утрошено је 15971 килограм угља, 47 килограма машинског 38 килограма цилиндер маза, и 5 килограма петролеја за осветлење машинске зграде.

Утрошак воде.

Прикључење у потрошаче врши се по пропису и књижи крајем сваког месеца. С тога и у овој десетини остаје исти број од 566 потрошача. На њих пада потрошак од 2451, 000
на 15 јавних чесама 3000, 000
на обе клаонице општин. 220
на градске осуђенике 6, 870
на градску посаду 817, 000
на ново гробље 245, 000
на поливање улица 1444, 030
на испирање цеви 4294, 100

Наплата воде.

У овој десетини, која изобиловаше са празницима наплаћено је од рестаната свега динара 123, 30 а контролори поред тога обављаху пописе просторија и читање водомера.

Испирање цеви.

13|5 На Енглезовцу и крајњим хидрантима на дорћолу:

14|5 Од Калимегдана поред Богословије, Савска улица, Савско стовариште до Топџијске пијаце, и

20|5 Дорћол и видин капија.

Спајање домова са водоводом.

За ових 10 дана Управа Водовода имађаше свега 6 радних дана. За то време спојено је 145 домова. Да се то постигне, ископано је 1457, 15 курентметара рова у калдрми, положено је 1593, 15 курентметара цеви од $^3/_4$, набушена је на 145 места главна цев и употребљено 145 комада гривни са вентилом разног калибра. У исто време постављено је и 64 водомера.

Под 14. Мајем примила је Управа Водовода из ово општинске благајне 4000, 00 динара и овом сумом исплатила текуће радове на спајању домова.

СТЕЧАЈ

Суду општине београдске потребни су два стручна њижињера за грађевинско одељење.

Плата је годишња 2880 — 3600 динара, коју ће одбор општински утврдити.

Првенствено право имају Срби, за тим Славени па остали.

Лица, која желе примити се ове службе, треба да поднесу своје сведоџбе о својој спреми и пракси.

Попуде са документима ваља слати суду опш Београдске најдаље до 15 Јупа ове године.

Од суда Опш. Београдске ГБр. 1689. 10. Маја 1893 год.

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

Пошто на држаној лицитацији 4. тек. месеца, за давање под закуп, права наплате таксе за вађење и пошење песка са обале Савско-дунавске, није био довољан број лицитаната, то ће суд општине београдске држати другу јавну усмену лицитацију на дан 8. Јупа ове год. од 3—6 сахати по подне у канцеларији рачуповдства, за давање овог права под закуп.

Услови и остале погодбе могу се видети у рачуноводству сваког радног дана, а и на сам дан лицитације.

Ко жели ово право под закуп узети, нека означеног дана на лицитацију дође.

СБр. 8962 — Од суда општине вароши Београда, 5. Јуна 1893 год. у Београду.

САСТАНАК
ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

Држан 19. Априла 1893. год.

(ПО СТЕНОГР. БЕЛЕШКАМА)

Председник — Пошто има довољног броја одборника, то вас молим да саслушате записник прошлог састанка (секретар прочита) Прима ли се? (Прима).

Председник — После неуважених оставака, које је управа општинска поднела, на реду је, да се одреди збор на коме има да се изнесе грађанству на решење питање о поверењу или неповерењу садашњем представништву општинском које је било изнесено 21. Новембра па није било извршено по закону него извесним незаконитим мерама спречено, услед чега је Државни Савет цео рад поништио.

Кад дакле хоћете да буде збор? (што пре!) Треба да протече 10 дана најмање. Најбоље је да буде 2. Маја у недељу (прима се).

Председник — Одавна стоји акт којим војна власт тражи да се изберу оцењивачи при пријему војних потреба и материјала од либераната и ми би требали да се постарамо да изаберемо лица која ће и хтети и моћи да врше ове дужности најсавесније.

Ђока Нешић — Пошто се у те послове одређују већином мајстори, и људи стручњаци, то би било најбоље да упутимо акт управи савеза радника занатлија те да она кандидује лица па да из тих ми изберемо кога треба (чује се: треба и трговаца!) За занатлије треба тако урадити јер занатлиско-раднички савез не би уврстио у списак незанатлије и нестручњаке, који само фигурирају као војне занатлије; а за трговце могли би смо видети из лањског списка колико их је, па толико да их ми сами овде изберемо

Раденко Драговић — Ако се у опште хоће да тражи по овоме мишљење неодборника, онда је најбоље да упутимо ствар трговачко-занатлиском одбору.

Ђока Новаковић — Могао би се тражити спи сак од њега а ми да одредимо лица

Поп Таса Капетан-Спасић — Најбоље би било да се избор изврши по старој пракпци.

Председник — Па добро; онда овластите општ. суд да он нађе лица па да вам их предложи. (Прима се).

Сад има лицитација за чишћење пијаце (секретар чита).

Ђока Нешић — Господо, уколико сам се уверио о томе, како су текле лицитације за време прошле управе која је била наметута општини, ја сам видео да је свака лицитација имала по какав свој „мушаверлук“. Од појединих лицитаната тражене су кауције само у готовом новцу, а од других никако! Према томе ја сам за то да се одреди друга лицитација за ову ствар и да се сав досадашњи рад укине и нови услови пропишу. (Прима се).

Председник — Ви сте чули и знате да је одређена нека комисија која има да прегледа општинске рачуне. Она је одређена у Децембру месецу. Ту су Милисав Миловановић, Иван Козлић и Светозар Ђорђевић. Она још постоји и ради. Ја сам добио од управника трошарине један акт који гласи овако: (чита).

Ђока Нешић — Док сам као члан одбора вршио дужност прегледања касе трошаринске, сећам се да сам затекао једног чиновника тамо кога је поставио управник трошарине и који је вршио преглед и он је био довољан. Овај издатак на комисију чинио се у тој цељи да се верни награде. Трошаринске рачуне прегледао је Јова Хаџа Раш бив, чиновник поште који је био чиновник трошаринеки и за ову комисију није ни било посла него је учињен издатак забадава. На начин како је то управник трошарине раније чинио, могао би чинити и сад, те узети једнога човека за преглед рачуна ако што има да прегледа. И тај човек не би морао имати 7—8 динара на дан као ова господа чланови комисије, но мање.

Андра Одавић — Ја бих молио да се одреди једна комисија која ће да прегледи ове трошаринске рачуне с тога, што сам чуо да је од стране неких београдских трговаца чињена злоупотреба у плаћању трошарине. С тога бих ја молио да се изврши овај преглед нарочито у вези с ђумруком и т. д. те да се види каква је потрошња чега била овде у Београду. Ја не желим, али ако буде истина оно што се прича, биће грдних злоупотреба у овоме.

Мика Банковић — У допуну овога што каже Одавић, имам да изјавим да би требало добавити додатке и од дирекције српске железнице и од паробродских друштава којим је путем могла и морала доћи роба, јер царинарских књига за стоваришне магацине нема за целу 1892 годину, а кад ових нема онда се треба користити књигама железнице и паробродских друштава те да се види колико је чега унесено у варош, а после би се видело колико је изнесено, и колико је свега потрошено.

Мика Бончић — Ја предлажем у ову комисију Мику Банковића, Одавића и Марка Вели зарића (врло добро!)

Милутин Марковић — А ова садања комисија да се одма разреши и да поднесе извештај (прима се).

Председник — С овим је дакле свршено. Сад даље. Ви знате да ми имамо менична дуга код Народне Банке и да рок обнови стиже. И ја вас молим да изјавите хоће ли остати и даље исти потписници који су и пређе потписивали менице? (чује се: исти, исти!)

У пређашњим седницама рекли сте да вам се изнесе на решење молба оних госпођица, које прикупљају прилоге за пострадале од земљотреса. Молим вас, дакле, да се та ствар реши. Ви знате да је онај крај око Ћуприје, Јагодине и Свилајенца доста јако страдао, куће су пукварене испуцале, порушене и друге су штете биле. За те страдалнике држан је јуче концерт, и за њих и општина треба што год да приложи.

Мика Бончић — Ја предлажем помоћ од 600 динара.

Ђока Нешић — Господо, ми још не знамо како стојимо с буџетом општинским односно те ствари. Чујем пак, да је она сума која је одређена из партије на непредвиђене трошкове, прекорачена још у Марту месецу. У осталом општина Београдска учинила је прилично за ову, у истини племениту цељ, тиме што му је допустила да држи концерт на „Калимегдану“ од чега су леп приход имали. Према томе ја не мислим да би требало дати 600 динара (чује се: није то много!)

Раденко Драговић — Кад се добро промисли за шта се ова помоћ тражи, онда ће се веровати да је 600 динара мало и ја предлажем 1200 динара.

Председник — Ја имам само то да вам кажем, да је партија непредвиђених трошкова за ову годину 15 586 дин. а до 1. Априла потрошено је 13.469 дин. На расположењу има дакле не што више од 2000 дин.

Гавра Бркић — Ја знам да у Београд долазе сваки дан људи из места где бивају земљотреси. Они још нису престали, и ми треба да сачекамо да видимо шта ће бити па да онда дамо помоћ.

Председник — Места која су страдала од земљотреса, она још страдају, то је истина; али баш за то и треба да им укажемо помоћ што пре Ваља знати да ти људи живе под баракама, шаторима итд. јер су им домови порушени и Јагодина, Свилајенац, Поповић и др. места изгледају као после бомбардања топовима

Сад докле ће та њихова несрећа трајати, то се не може да одреди али ми смо дужни да им притечемо у помоћ колико можемо.

Мика Банковић — Мени је мало жао па брат Гавру што ову ствар узима тако олако. Господо, сећате се добро шта смо радили онога дана кад је поднесено питање о томе: колико треба општина београдска да приложи на дискос доброчинства за браћу Русе страдајуће од глади. Ми смо напрегли своје силе колико смо више могли и чини ми се да смо у помоћ богатој Русији, Русији, којој је цео свет помагао дали 6000 дин. Гавра вели да чекамо: јер ствар није још свршена! Па зар да чекамо да људи са свим пропадну под шаторима, дашчарама, или ведрим небом?!

Ако се у оваким приликама нећемо да нађемо у невољи, онда у којима ћемо? Ја сам за помоћ од 2000 дин. најмање.

А. Одавић — Мени је веома жао што смо у тим приликама те не можемо да пређемо и цифру од 2000 динара али да не смемо пропустити да им се то да, ја држим да смо сви за то. Да нас кратко време раздваја од нове године и новог кредита, уверен сам да би много више дали; и ја бих предложио да се да цео овај остатак, али како има још много времена дотле, морамо се ограничити с том сумом само с тога што може да нам испадне опет сличан несретан случај у коме морамо да чинимо издатке. Због тога, ја сам за то, да се давање овако мале помоћи образложи тиме што је кредит већ исцрпен и нема се могућности за већу помоћ.

Мени није познато но можда ће знати Банковић који је долазио у тешњу везу с тим људима: да ли постоји какав одбор за прикупљање и расподељивање помоћи свима пострадалима од земљотреса

Мика Банковић — Незнам; али мислим да се новац неће давати пре него што се одбор изабере.

А. Одавић — То би требало у истини одмах уредити и знати

Председник — Ви знате да је образован милосрдни одбор од госпођица београдских који ове прилоге купи. Њему ћемо и ми дати. А где ће он послати — то је његова ствар. У осталом што није образован у месту одбор то се још може накнадно учинити.

Др. Павле Поповић — Незна се где је наша и свачија дугра помоћ најпреча, а то би ваљало знати. Овако може одбор да дâ где он нађе за најсходније и ако не и најпрече. За то би требало да и ми имамо удела у овоме расподељивању.

Ђока Новаковић — Како би било да упитамо државну власт да она констатује где постоји највећа нужда и да она одреди одбор који ће помоћ делити?

А. Одавић — Ја мислим да би смо могли и од овог одбора да прибавимо обавештења како мисли овај новац расподељивати: непосредно, по тражењу општина, или преко неког другог одбора коме су прилике појединих места и лица боље познате.

Мика Банковић — Изгледа да ми страхујемо шта ће бити са наших 600 дин Небринимо се толико! Нашло се људи добре воље који ће да прикупе тај новац и они ће одговарати за сваки динар који узму. А ради се на образовању одбора за дељење помоћи. Ми треба ово да решимо и да претходимо примером другим општинама у Србији, а како ће се то издати, нека о томе промисли претседник. Немојте да нас друге општине у овоме претеку; немојте да смо на другим местима каваљери а да овде штедимо.

А. Одавић — Ми би најзад могли казати у акту, како општина жели да се овај новац расподели и како налази да би то било најполезније учинити преко нарочито за то образованог одбора.

Поп Таса Кашетан-Спасић — Ја не могу да замислим да се ово може раздавати без одбора. И због тога не треба да се плашимо.

Председник — Дебата је свршена. Оглашујем да је одобрено 600 дин.

А. Одавић — Познато вам је господо, да смо ми, пре извесног времена решили да се водоводна комисија, која је свршила своје послове, укине и да се управа водовода повери управнику г. Селесковићу и тако је чини ми се и било. Прошла изметута општинска управа изабрала је опет водоводну комисију чији чланови и данас примају плату. Молио бих да се извиди и да се да обавештења о томе и онда ћу казати што имам да кажем.

Председник — Примам то к знању и даћу обавештење.

Ђока Нешић — Трошаринска тарифа оптеретила је толико један део наших грађана, да сад редом пропадају. Још је општина београдска дозволила да се на пијаци продаје јужно воће па има и једна брашнарница.

О томе питању има један извештај пред председништвом, који није узет у поступак и ја бих молио да се донесе решење да се укине та продаја роба на пијаци јер ако се не укине, онда ће они по дућанима пропасти. Ја предлажем да се образује једна комисија која ће радити да се поправи такса у неколико и да се овим људима забрани продаја на пијаци, јер је то на штету еснафа бакалског.

Председник — По овоме питању које је Нешић покренуо, по томе питању била је расправа и ми сад неможемо ништа да радимо док не видимо шта је било раније. Јаћу то наћи и референсаћу вам.

Раденко Драговић — Предлогу Ђокином има места али да се о њему говори у идућој седници.

А. Одавић — Кад је одређивана комисија за преглед трошаринских рачуна, одређена су тројица, а ја мислим да ваља изабрати још двојицу а да тројица могу радити. И за то предлажем још и Ђоју Нешића и чича Николу Хаџи Поповића (Н. Х. П: не могу!) (нека дође Гавра Бркић. Прима се Гавра и Нешић)

Председник — Закључујем данашњи састанак. Свршен у 9 часова по подне.

НАРЕДБА.

Старајући се о интересима општине београдске и о тачном прикупљању њених прихода, законом и од надлежне власти одобрених, Суд општ. вар. Београда, на основу решења Државног Савета од 24. Октобра 1892. год. Бр. 3438. чл. 40. зак. о општинама и решења одбора општинског од 12 Маја 1890 год. Абр. 839, и 11 Јуна 1892. Абр. 7537, а у свези с наредбом Управе вар. Београда од 10 Новембра 1892. год. Бр. 10975.

наређује

Да сваки онај који према поменутој наредби Управе вар. Београда од исте добије дозволу за давање балова, концерата и других забава, буде дужан с том дозволом пријавити се општинском Суду и њему положити ниже означену таксу, која је установљена у корист сиротиње београдске и народног позоришта.

Ако који од сопственика или закупца локала где се дају јавне забаве, допусти да у његовом локалу какво страно лице даје представе и друго томе подобно, а не увери се да је дотично лице поред дозволе добијене од управе вароши Београда и општини таксу платило, биће он одговоран општини за неплаћену таксу.

ТАКСЕ

ЗА ЈАВНЕ ЗАБАВЕ У ОПШТИНИ ВЕОГРАДСКОЈ

I.

а, За свирање муш. оркестра по кафанама, баштама и т. д. од концерта до . . . 3 д.
б, За свирање са певањем вештака од 1 концерта . . . . . 5 д.
в, За свирање женског оркестра (дамен-капеле) . . . . . 20 д.

II.

а, За игранку у локалу I-ог реда . . . . 15 д.
б, За игранку у локалу II-ог реда . . . . 10 д.
в, За игранку у локалу III-ег реда . . . . 5 д.

III.

а, За панораму на дан . . . . . 5—10 д.
б, За разне преставе и показивање вештина, дневно . . . . . 10—50 д.
в, За менажерије и музеуме . . . . . 5—15 д.
г, Циркус од преставе . . . . . 10—20 д.
д, За забаве „Тингл-Тангл“ т. ј. (певање, свирање и представљање) од вечера . . . . . 50 д.

IV.

За друге врсте забава које овде нису предвиђене решаваће општински Суд засебно.

V.

Сем овога наплаћиваће се још половина од гореозначене таксе у корист краљ. српског народног позоришта.

Од суда општине вар. Београда 14. Новембра 1892. год. АБр. 11331. у Београду.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ.

I. Димничарство:

а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0·20 д.
б) За неузидан шпорхерд . . . . . 0·20 д.
в) За узидан „ . . . . . 0·40 д.
г) За велики узидан шпорхерд у гостионици . . . . . 0·50 д.
д) За чишћење димњака од два спрата 0·20 д.
ђ) За чишћење простог димњака . . . 0·10 д.
е) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са пећима . . . . . 0·10 д.
ж) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са више пећи . . . . . 0·20 д.
з) За паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0·75 д.

II. Пражњење помијара и нужника:

а) Од кубног метра . . . . . 10·— д.
б) Од акова . . . . . 0·50 д.

III. Пештарина:

а) Марка за пашче за годину дана . . 3·— д.
б) Обнављање изгубљене марке стаје . . 1·— д.

IV. Гробарина.

а) Гроб за децу . . . . . 7·— д.
б) Гроб за одрасле . . . . . 12·— д.
в) Мала гробница . . . . . 555·52 д.
г) Велика гробница III. реда . . . . . 998·39 д.
д) Велика гробница II. реда . . . . . 1099·32 д.
е) Велика гробница I. реда . . . . . 1684·57 д.

V. Мртвачка кола:

а) Мртвачка кола стара са два коња . . 12·90 д.
б) Мртвачка кола са анђелима са два коња . . . . . 24·90 д.
в) Мртвачка кола нова са два коња . . 36·90 д.
г) Мртвачка кола нова са 4 коња . . . 72·90 д.

ТАКСЕ

ЗА ИЗНОШЕЊЕ ЂУБРЕТА

За квартове: Савамалски, Теразијски, Варошки и Врачарски:

1. Од собе и кухиње или мањег дућана са собом . . . . . 0·25 д.
2. Од две или три собе, са кухињом или већег дућана са магазом . . . . . 0·70 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1·50 д.

За квартове: Дорћолски и Палилулски:

1. Од собе и кухиње, или мањег дућана са собом . . . . . 0·20 д.
2. Од две или три собе са кухињом или већег дућана са магазом . . . . . 0·60 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1 д.

Од суда општине београдске 28. Августа 1892. године АБр. 9449.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА

Власник Општина Београдска — ПАРНА РАДИКАЛНА ШТАМПАРИЈА — Уредник Урош Кузмановић

БРОЈ 24. ГОД. XI.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:

НА ГОДИНУ . . . . . 6 дин.
НА ПОЛА ГОДИНЕ . . . . . 3 „
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ . . . . . 9 „

НЕДЕЉА 13. ЈУНА 1893.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 ПР. ДИН. ОД ВРСТЕ

ПРЕТПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПУТНИЦОМ НА ОПШТИНСКИ СУД А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА

Рукописи не враћају се

Неплаћена писма не примају се.

ОБЗНАНА.

До 1. Јануара ове године спојен је велики број кућа са водоводом београдским а међутим је до сада сразмерно врло мали број сопственика тих кућа извршио инсталацију водовода у самој кући и почео воду употребљавати.

Ово неизвршење инсталације водовода у кућама, које су са водоводом већ спојене, штети општинске интересе, те с тога суд општине вар. Београда објављује грађанству, да ће управа водовода од 1. Августа ове године наплаћивати воду према члановима 8 и 9. правила за издавање воде, од свију оних кућа, које су до 1. Јануара ове године са водоводом спојен безобзира на то, да ли се вода у кући троши или не, или да ли је инсталација у кући извршена или не.

Ово решење своје суд општине вар. Београда оснива на члан. 2 и 13. правила за везивање водовода са зградама у Београду и издавање воде из истог водовода, која су правила добила закону силу решењем Владе Његов. Величанства од 10 Јуна 1892 год. ПБр. 10381 основаним на чл. 6. 7 и 9. зак. о варошкој трошарини у Београду од 13 Јуна 1884 године.

Од суда општине вар. Београда 30 Априла 1893 год. АБр. 2366.

ОБЗНАНА

Према наређењу ове команде од 3. Априла тек. год. Бр. 2300. одштампаном у 79, 80 и 81 броју српских званичних новина, није се ни половина обвезника јавило овој команди ради сравнења, давања и одузимања билета војнички.

Стога се попова позивају сви они обвезници из вароши београда редовне, I и II позива народне војске, који долазили нису, да се од дана изласка ове обзнане па до 25 овог месеца јаве овој команди ради сравнења, давања и одузимања војничких билета. Који се до означеног дана овој команди не јави биће доцније најстрожије кажњен, и изговор о недоласку неће се примати никакав.

КБр. 3744
8. Јуна 1893 год
Београд.

Из канцеларије VII пук. окр. команде.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

XXVII. ВАНРЕДНИ САСТАНАК

30. Маја. 1893 год.

Председавао председ. г. Милован Р. Маринковић од одборника овог г. г. [illegible] Срећковић, С. Ј. Азријел, Рад. Драговић, Милош Трифковић, Коста Петровић, Лазар Радонић, Гаврило Бркић, Сава Вељановић, поп Таса Капетан-Спасић, Рад. С. Филиповић, М. Капетановић, М. Велизарић, Др. Марко Т. Леко, Ђ. Димитријевић, Љуб. Јовановић, Мих. Јанковић, Андреја Ј. Одавић и Милутин Марковић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 24. Маја 1893 год. и учињене су ове измене и допуне: У одлуци КЊБр. 226, да је г. С Азријел одборник питао, да ли ће старо повереништво продужити свој рад а није тражио, да се ново бира

У одлуци КЊБр. 229, да се решење о молби учитељског удружења за плац за зидање учитељског дома односи и на молбу лекарског друштва, да се и њему уступи плац за подизање лекарског дома.

II.

По прочитању акта истражног судије за вар. Београд АБр. 2904. 2846, 2811, 2879, 2900, 2902, 2903, 2901, 2905, 2858. 2812, и акта управе вар. Београда АБр. 2895, којим се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, одбор је изјавио, да је Наталија Б. Поповић проститутка хрђавог владања јер је била осуђивана, и доброг имовног стања, да су доброг владања и доброг имовног стања Милан Марковић каф. Ђорђе Стојиљковић — казак фијакериста, Љубомир Стојановић пензионар, Коста Д. Јездић адвокат, Јован Јуришић ковач, Настас Лозанић каф; да су му непознати Живко Ђорђевић циганин, Светислав Марјановић трг. помоћник, Сима Милићевић без занимања, Живко Милетић келнер и Пера Миљковић (Митковић) из Београда.

III.

По прочитању извештаја повереништва изабратог у седници одборској од 10. Маја о. г. ББр. 1646, за преглед општ. рачуна за прво тромесечије ове године, одбор је решио, да се овај извештај у свему прими с тим, да суд општински учини, да се исправе све неправилности у њему споменуте као и да се стара, да се више не дешавају.

IV.

Председник износи одбору на решење извештај повереништва изабратог у седници одборској од 10 Маја од АБр. 2695 ради проучавања питања о одборницима, што нису уведени дужност на дан 6 Априла о. г.

По прочитању тога извештаја АБр. 2695, одбор је решио, да се исти у свему прими и да се накнадно уведу у дужност и одборници г. г. Никола Вулковић, Милан Петровић, Алекса Шток, Мићо Петровић, Илија Ђорђевић, Јован Христић, Михајло М. Ђорђевић и Светозар Ристић.

V.

Председник извештава одбор, да одборско повереништво изабрато у седници од 19. Септембра 1892 год. ГБр. 2071. ради одређивања осе у дунавској улици још није свој рад довршило

По саслушању овога одбор је решио, да се повереништво позове да поверени му задатак изврши и одбору поднесе извештај.

VI.

На предлог грађевинског оделења ГБр 1597 одбор је решио, да се калдрма у цариградској улици и на раскрсници код Коларца оправи, одобрив за то кредит од две хиљаде четири стотина двадесет и један динар.

VII.

По прочитању молбе АБр 2868 одбор је одобрио дванајесто дневно осуство Крсти Срдановићу општинском кочијашу, које ће му се рачунати од дана, кад га стане употребљавати.

VIII.

Председник износи одбору на решење молбу управе, дунавског кола јахача за новчану помоћ приликом овогодишњих привредно витешких трка у Београду.

По прочитању те молбе АБр. 2753 одбор је решио, да се колу јахача не може за сада дати никаква новчана помоћ с тога што је партија за непредвиђене трошкове већ исцрпљена. Но доцније, кад се буде одобрила већа сума за непредвиђене трошкове, одбор ће према финансијским приликама донети решење о овој потпори.

IX.

Пошто је партија на ванредне и непродвиђене трошкове исцрпљена а међу тим се сваки час

појављују потребе за које нема буџетом одобрених сума, то је на предлог Председника одбор решио, да се све уштеде по разним буџетским партијама стављају у партију на ванредне и непредвиђене трошкове с тим, да се изиште од држав. Савета одобрење за ову измену у буџету општинском за 1893 год.

X.

По прочитању молбе Драгутина Марковића хонорарног таксатора АБр 2827 одбор је после поименичног гласања са 8 гласова против 6. (који су били за 150 дин. петорица нису гласали) решио, да се молиоцу Драгутину Марковићу изда из општинске касе а из партије буџетом одређене на набавку лекова једанпут за свагда две стотине динара, као хонорар за прегледање рецепата по којима се издају лекови сиротињи београдској на општински рачун.

XXVIII. РЕДОВАН САСТАНАК
5. Јуна 1893. год.

Председавао председник г. Милован Р. Маринковић од одборника били г. г. Никола Х. Поповић, Др. М. Радовановић, С. Ј. Азријел, Мат. Јовановић, М. Капетановић, А. Шток, Др. Марко Леко, Ф. Васиљевић, Свет. И. Ристић, М. М. Ђорђевић, Р. Драговић, Мил. Ј. Марковић, Коста Б. Михајловић, Јов. Ђуровић, М. Јанковић, Н. Вулковић, М. Велизарић, Мих. Д. Банковић, Др. П. Поповић, Д. Р. Гајић, Ђ. С. Новаковић, В. М. Тодоровић, Андр. Ј. Одавић, Милош Трифковић, М. О. Петровић, Таса Капетан-Спасић, Љуб. Јовановић и Гав. Бркић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 30. Маја ове године и у одлуци КЊБр. 234 учињена је измена, да се неправилности изложене у извештају о прегледу општ. рачуна извиде помоћу општ. правозаступника.

II.

Одборник г. Мијаило Д. Банковић саопштава, да се извесне улице калдрмишу земљом а не песком, па мисли, да би то требало забранити.

Председник је изјавио, да ће овакав рад обуставити и извидети који је крив за то.

III.

По прочитању акта истражног судије за варош Београд АБр. 2975, 2956, 2943, 2944, 2942-2974, 2973, 2972 и акта првостепеног суда крагујевачког АБр. 2915, којима се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, одбор је изјавио, да је Стојан Николић шпедитер, доброг владања и доброг имовног стања, да су Ђорђе Кањански служитељ и Марко Зорић лађар, доброг владања а сиротног имовног стања; да су непознати Арса Николић кувар, Соломон М. Албахари, Станко Михајловић фијакериста, Никола Ђорђевић калфа столарски, Вељa Вуловић кафеџија и Јован Димитријевић касапин.

Овај последњи с'тога, што их има двојица под тим именом и занимањем.

IV.

Председник износи одбору на мишљење молбе којим се траже уверења о сиротном стању.

По прочитању тих молби СБр. 8449, 8634, 8695, 8735, 8788, одбор је изјавио мишљење, да се суд предходно увери о имовном стању молилаца Христине Цветковић, Персе Стојановић, Марије Манојловић, Милеве Симић и Гавре Михајловића на тек онда да им изда тражена уверења.

V.

Одборник г. Андра Одовић замера председнику, што је примио понова у службу Јована Бешлића за хонорарног статистичара, кад је он изјављивањем неповерења данашњој општин. управи и агитирањем противу ње довољно јасно доказао да се не слаже са радњом њеном.

Председник је одговорио, да је Бешлића примио у службу с'тога, што је њему статистички посао у општини београдској најпознатији, но да Бешлић не може остати у служби општинској зато, што му Министарство финансије то не допушта.

VI.

По прочитању молбе Серафима Дабића лебара овд. СБр 8595, којом моли да му се изда уверење потребно за добијање прекоредног зајма код Управе Фондова, — одбор је одлучио, да молилац поднесе извод из интабулационих књига и да поднесе доказе да је му имање бити у опасности ако прекоредан зајам не добије:

VII.

По прочитању молбе Др. Змаја Јована Јовановића одбор је решио, да се доктору Змају Јовану Јовановићу одобри тражено осуство од 4 Јуна па до краја истог месеца с'тим, да га у дужности заступа др. Едуард Михел.

VIII. 249

По прочитању молбе Косте Др. Ризнића трг. којом моли, да га одбор општински ослободи или дужности присутничке или дужности члапа одбора цркве св. Александра Невског, — одбор је решио, да се молилац одбије од тражења пошто као члан одбора цркве св. Александра Невског неће имати много посла све донде, док се црква не сазида.

IX.

По прочитању протокола лицитације ГБр. 2057 држане 27. Маја за израду стаза — парка на Теразијама посипање песком и полагање ивичног камена, одбор је решио, да се израда стаза — парка на Теразијама уступи Ђорђу Беровићу, овд. по цени и то: за насипање песком и планирање земље по један динар и шест и по пара од метра и за полагање ивичног камена по тридесет и шест и по пара од метра.

X.

По прочитању протокола лицитације ГБр. 2053, држане 28. Маја о. г. за кварење калдрме и слагање песка и камена преко Теразија од дворске до кастриотове улице; ГБр. 2056 држане 28. Маја о. г. за одкопавање земље у истој улици и одношење откопане земље у споменичку улицу; ГБр. 2058 држане 27. Маја о. г. за претрес калдрме у истој улици, — одбор је решио, да се кварење калдрме и слагање песка и камена преко Теразије од дворске до кастриотове улице уступи Стојану Анастасијевићу по десет пара динарски од квадратног метара; одкопавање земље у истој улици и одношење земље у споменичку улицу Панти Манојловићу по један динар и двадесет и пет пара од једног кубног метра; претрес калдрме (израда калдрме од старог камена) Стојану Анастасијевићу по шездесет и једну и по пару од једног квадратног метара.

XI.

По прочитању протокола лицитације ГБр. 2054 држане 28. Маја ове године за кварење калдрме и скупљање песка на раскрсници код Коларца; ГБр. 2052. држане 28. Маја ове год. за откопавање земље на истом месту и одношење исте у споменичку улицу; ГБр. 2055 држане 28. Маја ове године за грађење калдрме на истом месту, — одбор је решио, да се кварење калдрме и скупљање песка на раскрсници код Коларца уступи Петру Димитријевићу по десет и по пара дин. од једног квадратног метара, за откопавање земље на истом месту и одношење исте у споменичку улицу, Панти Манојловићу по један динар и тридесет и седам пара дин. од једног кубног метара; израда калдрме од старог камена на истом месту Петру Димитријевићу по четрдесет осам и три четвртине паре дин. од квадратног метара.

XII.

Председник износи одбору на решење извештај повереништва о генералном пројекту за канализање Београда.

По прочитању тога извештаја АБр. 10325|92 год. одбор одлучио, да се о овоме предмету у идућој седници решава.

XIII.

На предлог грађевинског одељења ГБр. 2024 одбор је решио, да се узме у службу општинску за инжињера г. Милан Д. Обрадовић са месечном платом од 200 дин. на шест месеци пробиога рада и ако Министарство Грађевина каже да према поднетим сведоџбама има квалификације за општ. инжињера.

XIV.

Председник саопштава одбору, да ће Његово Величанство Краљ сутра 4. Јуна ове године у 11 часова пре подне отворити Народну скупштину и положити заклетву на устав.

И преставници општине београдске позвани су, да овом свечаном чину присуствују

По саслушању овога одбор је решио, да овоме чину присуствују са председником општине и ови одборници: Михајло Јанковић, Милутин Марковић, А. Шток, Ј. Ђуровић, М Јовановић, Др. М. Т. Леко, Р. Драговић, К. Б. Михајловић, Поп Таса Капетан-Спасић, А. Одавић и Мих. Д. Банковић, пошто због тескобе не може цео одбор присуствовати.

XXIX. ВАНРЕДАН САСТАНАК
6. Јуна 1893. год.

Председавао председник г. Милован Р. Маринковић, од одборника били г. г. Никола Х. Поповић, Мих. П. Бончић, Ђ. Димитријевић, Р. Драговић, М. М. Ђорђевић, Ђорђе Наранџић, А. Шток, Лазар Радовић, Милош Трифковић, Јован Ђуровић, Коста Петровић, Свет. И. Ристић, М. М. Ђорић, Филип Васиљевић, Мил. Ј. Марковић, Љуб. Јовановић, Ђ. С. Новаковић, М. Капетановић, Коста Д. Главинић, Мат. Јовановић, Др. Марко Т. Леко, Лазар Дашковић, М. Велизарић, Сава Вељановић и Андра Ј. Одавић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 3. Јуна ове године и примљен је без измена.

II.

Председник износи одбору на решење извештај повереништва за преглед генералног пројекта за каналисање Београда, који је извештај штампан у засебне књижице према решењу одборском од 2. Октобра 1892 год.

По прочитању тога извештаја АБр. 10325|92 год. одбор је решио,

1.) да се оба генерална пројекта за каналисање Београда, како онај од г. Хобрехта, тако и онај од г. Смрекера, приме и послуже при изради детаљног пројекта.

2.) да се израда детаљног пројекта повери грађевинском одељењу општине београдске и да се то одељење овласти, да тога ради може ангажовати за тај посао потребна лица, од којих је бар један већ радио практично на извршењу канализације.

3.) да се пројектанти детаљног пројекта придржавају програма који је у напред изложеном извештају комисије назначен, и мишљења санитетског савета, које се има пре почетка овог рада изискати

4) да се изради тога пројекта још ове године приступи.

5.) да се грађевинском одељењу стави на расположење сума од 30.000 динара за израду

дательног пројекта, као и за предходне радове, који ће бити потребни ради израде детаљног пројекта, као сума која је преостала од одобрене суме за те радове

6) да грађевинско одељење изради тачан финансијски план за само извршење канализања из године у годину, и да се тај елаборат заједно с детаљним пројектом и извештајем о свима предходним радовима, који су потребни били ради израде детаља пројекта поднесу одбору београдске општине до краја Фебруара месеца идуће 1894. године.

О томе, коме да се извршење канализања повери, да ли по предлогу повереништва — грађевинском одељењу општине београдске или другоме предузимачу, — да се доцније решава Да се према тачци 3. овог решења умоли Санитетски Савет, да даде своје мишљење о томе, да ли је саветно да се нечистоћа спроводи и у Саву и у Дунав или је боље само у Дунав.

III.

По прочитању протокола лицитације, држане 3. Јуна ове године СБр. 8919 за давање под закуп кошења траве на општинским земљиштима, одбор је решио, да се кошење траве у малом калимегдану изда под закуп Арапђелу Ж. Илићу за три стотине шездесет динара и двадесет пара; кошење траве у општинској расадници Радовану Антићу за педесет динара; кошење траве у новом сењаку Владим. Ђурђановићу за шездесет и један динар и четрдесет пара; попаша траве код крсне Ћуприје Ђорђу С. Јовановићу за сто седамдесет и два динара и кошење траве у старом гробљу Стевану Н Петровићу за сто двадесет динара.

IV

Председник саопштава одбору, да је суд општински решењем својим од 1. Јуна 1893. АБр. 29.0 одредио цену хлебу за прву половину месеца Јуна од двадесет пара динарских по килограму.

Одбор је примо к знању ово решење судско

V

На предлог грађевинског одељења општине београдске ГБр. 2059 и 1998, одбор је решио, да се у општинској режији сагради нужник на Калимегдану према поднетом нацрту и погодбама одобрив за то кредит од хиљаду и осам стотина динара; да се грађење писоара на терасијама према великој чесми уступи Кости С. Милојковићу за хиљаду и двадесет динара, према прописаним погодбама и поднетом нацрту.

Обе цифре да се ставе на терет партије буџетом одређене на одржавање свих општинских зграда.

VI.

На предлог грађевинског одељења ГБр 2168, одбор је решио, да се набави потребна количина ивичног камена за оквир око паркова на Терасијама од Анте Алексића по шест динара од једног метра дужине према његовој понуди од 5 Јуна 1893 год.

VII

По прочитању акта београдског певачког друштва АБр. 2602, којим се позива општина београдска, да пошље једног или више представника својих на свечано откривање споменика подигнутог Ивану Ф. Гундулићу у Дубровнику, — одбор је решио, да овој свечаности у Дубровнику присуствује од стране општине београдске г. Милован Р. Маринковић, председник. Трошак да му се према поднетом рачуну исплати из касе општинске а из партије буџетом одређене за непредвиђене трошкове. За време његова осуствовања да га у дужности председничкој заступа члан суда г Јован Антонијевић.

СТЕЧАЈ

Суду општине београдске потребни су два стручна инжињера за грађевинско одељење.

Плата је годишња 2880 — 3600 динара, коју ће одбор општински утврдити.

Првенствено право имају Срби, за тим Славени па остали.

Лица, која желе примити се ове службе, треба да поднесу своје сведоџбе о својој спреми и пракси.

Понуде са документима ваља слати суду опш Београдске најдаље до 15 Јуна ове године.

Од суда Опш. Београдске ГБр. 1689. 10. Маја 1893 год.

РАЗНО

Хотел „Валдорф“ у Њу-Јорку. — Тај хотел заузима данас прво место с погледом на техничка уређења.

За кретање свију машинских апарата. којима се тај хотел служи, употребљена је парна снага од 2000 коња, сем тога примењени су нарочити парни котлови за парно грејање, у колико за то грејање не стиже она пара, која из парних машина излази већ као употребљена. —

Парних машина у том хотелу има свега 16, парних котлова има 4, и све то лежи испод тротоара тога хотела.

На првом месту та парна снага служи за производњење електричне светлости за тај хотел и то за 10.000 сијалица (за варош Београд пројектовано је свега 1000 сијалица); 4 парне машине са по 250 коњски снага врше само тај задатак.

Вода у варошком водоводу на том месту где се хотел налази, нема довољно притиска те да би се могла попети до на највишу тачку у хотелу. Томе злу да доскочи Хотел Волдорф има своје сопствене црпке (39 по броју). Ове пумпе снабдевају хотел са малепом количином од 6000 до 7000 кубни метара за 24 сата (Београд данас у највећој мери троши до 3000 кубни метара за 24 сата).

Та вода се троши на нарочиту перијоницу, лебарницу, кланицу хотела, на испирање клозета, за фабрикацију леда, за напајање парних котлова и т. д.

Хотел одржава нарочиту фабрику леда (за своју цељ) и израђује дневно до 18 тона (18 000 килограма) леда.

У том одељку хотела производи се на првом месту чист лед за кујне и подруме, трпезарије и т. д. затим тај одељак служи за хлађење свију простора хотелских и ова примена, коју тај хотел први пут износи врло је цењена у Њу-Јорку, где је лети топлота врло јака.

Вентилација у том хотелу изврсна је и њу покрећу четири највећа вентилатора.

Даље у томе хотелу постоји пневатичка пошта (пренос писама и пакета кроз цеви разређивањем ваздуха у тим цевима). За кретање тога поштанског апарата служи парна машина од 10 коњски снага Испод крова тог хотела налази се колосална перијоница са свима могућим најновијим спомоћним машинама за прање рубља (Календари, Роље, машине за «пеглање» итд. итд.) и све те машине покреће нарочита парна машина од 100 коњских снага.

Сума која је на све те техничке инсталације у том хотелу утрошена износи до пола милијуна долара (од прилике 2 и по милијуна динара).

За правилну функцију тог техничког апарата у том хотелу одговарају: један главни инжињер, два инжињерска помоћника и 32 (тридесет два) машиниста ложача и т. д.

О дневном рачуну који се благосретном госту тога хотела на исплату подноси, о томе извештач: „лајпцишких новина“ ништа не вели.

САСТАНАК
ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ
Држан 25. Априла 1893. год.
(ПО СТЕНОГР. БЕЛЕШКАМА)

Председник — Има довољан број одборника за решавање Молим вас да чујете записник прошлог састанка.

Секретар чита:

Председник — Има ли ко што да примети на записник (Нема) Усвајате ли записник. (Усвајамо).

Изволите чути извештај комисије ради одређивања осе у крунској улици.

Секретар прочита:

М. Кашетановић — Има ли ту и општинског инжињера? Где је он? (Председник: Ту је; то је г. Кијовски) Ја мислим да ми можемо да примимо овај извештај па да га испратимо г. Министру Грађевина да видимо хоће ли га и он усвојити (Бива).

Сад имамо једну молбу за осуство.

Секретар прочита молбу трошаринског чиновника Велька Недељковића.

Председник — Он има неку неодложиву потребу за осуство. Ја мислим да му одобримо. (Одобрава се).

Секретар чита протокол лицитације за инсталацију водовода у новој основој школи на Дорћолу.

Председник — Може ли се одобрити? Било је више конкурената, па су ова 2 дали најниже и најјефтиније цене. (Одобрава се).

М. Кашетановић — То је испод предрачунске цене и нека остане како је урађено. Само бих ја имао једну примедбу да учиним, а то је да, кад расправљамо техничка питања да овде увек буде или један од општинских инжињера или управник инжињерског одељења. Неки пут можемо тражити од г председника таквих обавештења а он не може да их да, и онда је незгодно кад овде нема ни једног из инжињерског одељења. На пр. да узмемо овај случај. Неће бити да је без основа сломијена крунска улица; мора бити да је план регулациони прављен за цео онај део па је неким поводом изишло да је та улица сломијена. Сад, кад се узме ова улица понаособ може бити да је требала да се исправи, али кад се узме у вези с осталим улицама можда треба да остане крива. С тога кад се год расправљају техничка питања, овде треба да буде или управник грађевинског одељења или један од његових чиновника, да нам даје обавештења

Председник — Добро; наредићу да то у будуће бива увек, кад има на решењу каква техничка ствар. —

Општина има извесан спор против Милана Јаношевића бив. општинског извршитеља и сина му Милутина Треба да се изврши вештачки извиђај на како је општински одбор решио да се откаже пуномоћије бив. правозаступнику који је заступао општину, молим да одбор сад за овај случај одреди новог правозаступника.

Мика Бончић — Колико је општина до сад плаћала правозаступника?

Председник — 4000 динара по буџету.

Мика Бончић — За овакве ствари?

Председник — За све општинске послове правне природе.

Мика Бончић — Ја бих молио да општина сада узме два адвоката па да им подели тих 4000 динара; један од њих да ради судске послове а други оне послове које општина има око општинских имања, ради грушисања, убаштињења и т. д.

Председкик — Добро. Како ви желите тако ће бити.

Н. Х. Поповић — Али ако за адвоката узмемо оног, који је до сад био онда да му не дирамо плату, а ако се он ње одрекне, онда можемо говорити о овом предлогу.

Председник — Ми имамо потребу од два адвоката, јер стоје питања на којима треба живље радити но што је до сад рађено. Свакако, сад за овај случај, могли би узети нашег старог адвоката па ћемо после видети шта ћемо?

Р. Филиповић — Нека нам г. председник каже да ли г. адвокат који је до сада радио може успешно да оправља и судске и друге послове, Ако може, онда да узмемо само једног и то оног који је био и пре, јер знамо да је био добар човек, а ако не може онда да поделимо посао на двојицу.

Председник — Г. Николић док је био, он је свршавао све, нарочито оне ствари које су имале да се расправљају код судова. Сад наравно има и заталих послова. Међу тим долазе нам и нови послови поводом регулисања вароши па ћемо морати да повећамо и број адвоката, било да узмемо нарочитог адвоката за једну извесну врсту послова или да им поделимо све послове. Ја мислим да и то питање о регулацији да изнесем у одбор кроз кратко време и да почнемо радити; а без правног лица које ће те ствари да ради не можемо ништа учинити.

Мика Бончић — Је ли тај правозаступник и чиновник ове општине или онако узгред ради и њене послове.

Председник — Он поред своје правозаступничке радње ради и овде.

Мика Бончић — Ово му је дакле споредан посао

Н. Х. Поповић — Нека се одложи ово питање о општинском правозаступнику.

Председник — Али треба да одредите ко ће у овом случају да заступа општину. То кварт од нас тражи актом.

Радован Филиповић — Нека је заступа г. Николић, а ја имам да кажем и ово. Ја видим да општина има потребу за још једног адвоката; па бих желео да се то питање некако другче уреди: да општина има нарочити одељак правозаступнички, тако да људи који имају посла с општином могу одмах наћи општинског правозаступника, а не овако као што сад чине, јурити из собе у собу и тражити га. Треба тачно да се зна ко ради, где ради. И председник кад има потребу од адвоката треба да га има при руци. Често пута му је потребан какав савет. Према томе мислим да за овај пут узмемо г. Николића адвоката, а што се тиче награде ту ћемо ствар доцније уредити.

Председник — Пристајете ли на то?

(Пристајемо).

М. Кашетановић — Онда би одмах требало одредити једну комисију да уреди ту ствар. Најбоље да одредимо комисију од 3—4 члана па нека она тај одељак уреди. Ту би могли бити господа Бончић, Филиповић и Новаковић.

Председник — Хитна је потреба да се одреде присутни код врачарског истражног судије.

Да оставимо суду да ову ствар уреди (Бива).

Ви сте наредили да се збор држи 2. Маја. Према томе сад треба да се одреде бирачки одбори.

Ђока Нешић — Ја мислим да најпре треба да расправимо питање који ће одбори да заседавају: да ли стари или они које је незаконита општинска управа изабрала. Ако оставимо да раде ови изабрани под незаконитом општинском управом, онда немамо ми шта да радимо него суд.

Председник — О овом питању можемо се об јашњавати. Ако хоћете да претворим седницу у конференцију па да се објаснимо: (Хоћемо)

После конференције која је настала седница је продужена у 11 сах.

Председник — Отварам седницу. Молим да чујете састав бирачких одбора.

Секретар извлачи коцке и бирачки одбори овако су састављени:*)

Председник — Овим смо свршили и што треба даље радиће суд. Данашњу седницу закључујем

НАРЕДБА.

Старајући се о интересима општине београдске и о тачном прикупљању њених прихода, законом и од надлежне власти одобрених, Суд општ. вар. Београда, на основу решења Државног Савета од 24. Октобра 1892. год. Бр. 3438. чл. 40. зак. о општинама и решења одбора општинског од 12 Маја 1890 год. Абр. 839, и 11 Јуна 1892. Абр. 7537, а у свези с наредбом Управе вар. Београда од 10 Новембра 1892. год. Бр. 10975.

наређује

Да сваки онај који према поменутој наредби Управе вар. Београда од исте добије дозволу за давање балова, концерата и других забава, буде дужан с том дозволом пријавити се општинском Суду и њему положити ниже означену таксу, која је установљена у корист сиротиње београдске и народног позоришта.

Ако који од сопственика или закупца локала где се дају јавне забаве, допусти да у његовом локалу какво страно лице даје представе и друго томе подобно, а не увери се да је дотично лице пред дозволе добијене од управе вароши Београда и општини таксу платило, биће он одговоран општини за неплаћену таксу

ТАКСЕ

ЗА ЈАВНЕ ЗАБАВЕ У ОПШТИНИ ВБОГРАДСКОЈ

I.

а, За свирање муш. оркестра по кафанама, баштама и т. д. од концерта до . . . 3 д.
б, За свирање са певањем вештака од 1 концерта . . . . . 5 д.
в, За свирање женског оркестра (дамен-капеле) . . . . . 20 д.

II.

а, За игранку у локалу I-ог реда . . . . 15 д.
б, За игранку у локалу II-ог реда . . . . 10 д.
в, За игранку у локалу III-ег реда . . . . 5 д.

III.

а, За панораму на дан . . . . . 5—10 д.
б, За разне преставе и показивање вештина, дневно . . . . . 10—50 д.
в, За менажерије и музеуме . . . . . 5—15 д.
г, Циркус од преставе . . . . . 10—20 д.
д, За забаве „Тингл-Тангл“ т. ј. (певање, свирање и представљање) од вечера . . . . . 50 д.

IV.

За друге врсте забава које овде нису предвиђене решаваће општински Суд засебно.

V.

Сем овога наплаћиваће се још половина од гореозначене таксе у корист крал. српског народног позоришта.

Од суда општине вар. Београда 14. Новембра 1892. год. АБр. 11331. у Београду.

*) Ово је нарочитим плакатима и у новинама објављено. Ур.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ.

I. Димничарство:

а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0·20 д.
б) За неузидан шпархерд . . . . . 0·20 д.
в) За узидан „ . . . . . 0·40 д.
г) За велики узидан шпархерд у гостионици . . . . . 0·50 д.
д) За чишћење димњака од два спрата 0·20 д.
ђ) За чишћење простог димњака . . . 0·10 д.
е) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са пећима . . . . . 0·10 д.
ж) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са више пећи . . . . . 0·20 д.
з) За паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0·75 д.

II. Пражњење помијара и нужника:

а) Од кубног метра . . . . . 10·— д.
б) Од акова . . . . . 0·50 д.

III. Поетарина:

а) Марка за пашче за годину дана . . 3·— д.
б) Обнављање изгубљене марке стаје . . 1·— д.

IV. Гробарина.

а) Гроб за децу . . . . . 7·— д.
б) Гроб за одрасле . . . . . 12·— д.
в) Мала гробница . . . . . 555·52 д.
г) Велика гробница III. реда . . . . 998·39 д.
д) Велика гробница II. реда . . . . 1099·32 д.
е) Велика гробница I. реда . . . . 1684·57 д.

V. Мртвачка кола:

а) Мртвачка кола стара са два коња . . 12·90 д.
б) Мртвачка кола са анђелима са два коња . . . . . 24·90 д.
в) Мртвачка кола нова са два коња . . 36·90 д.
г) Мртвачка кола нова са 4 коња . . . 72·90 д.

ТАКСЕ

ЗА ИЗНОШЕЊЕ ЂУБРЕТА

За квартове: Савамалски, Теразијски, Варошки и Врачарски:

1. Од собе и кухиње или мањег дућана са собом . . . . . 0·25 д.
2. Од две или три собе, са кухињом или већег дућана са магазом . . . . . 0·70 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1·50 д.

За квартове: Дорћолски и Палилулски:

1. Од собе и кухиње, или мањег дућана са собом . . . . . 0·20 д.
2. Од две или три собе са кухињом или већег дућана са магазом . . . . . 0·60 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1 д.

Од суда општине београдске 28. Августа 1892. године АБр. 9449.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА

Власник Општина Београдска — ПАРНА РАДИКАЛНА ШТАМПАРИЈА — Уредник Урош Кузмановић

БРОЈ 25. ГОД. XI.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
НА ГОДИНУ . . . . . 6 дин.
НА ПОЛА ГОДИНЕ . . . . . 3 „
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ . . . . . 9 „

НЕДЕЉА 20. ЈУНА 1893.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 пр. дин. од врсте

ПРЕТПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПУТНИЦОМ НА ОПШТИНСКИ СУД А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА

Рукописи не враћају се

Неплаћена писма не примају се.

ТАРИФА

Прописана за наплаћивање обаларине (казукарине) и кирије на земљиште, које се истоваривањем робе заузима.

I. Обаларина.

1., Пароброди, просте лађе, пропеле, шлепови, сплавови, пештарице или винарице, дрварице, неврати, шајке, дереглије и друге пловеће справе, које пристану уза савску и дунавску обалу у атару општине београдске, а ради истоваривања или утоваривања робе, подлеже без узузетка плаћању таксе и то:

а., Лађе са дрвима:

које носе терета до	240 м. дрва, дин.	6·—
„ „ „ од 241—320	„ „ „	10·—
„ „ „ „ 321—480	„ „ „	15·—
„ „ „ „ 481—600	„ „ „	20·—
„ „ „ „ 601—800	„ „ „	26·—

б., Сплавови са гредама:

сплав греда до 10 крпа запремине 30 метара дужине	дин.	10·—
сплав греда дужи, од 30—40 мет.	„	15·—
„ „ „ „ 40—50 „	„	20·—
„ „ „ „ 50 метара на више, на сваки метар поред горње таксе још по 5 динара више.		

в., Сплавови са даскама:

важи иста горња такса као и за сплавове за греде, а тако и за оне сплавове штајерске, флосове.

г., Лађе пешчарице — камен, угаљ и т. и.

које носе терет до	10 мет. дин.	2·—
„ „ „ од 11—20	„ „	3·—
„ „ „ „ 21—30	„ „	4·—
„ „ „ „ 31—40	„ „	5·—
„ „ „ „ 41—50	„ „	6·—
„ „ „ преко 50	„ па	

навише на сваки десет мет., поред горње таксе још 2 динара.

д., Чамци:

рибарски са којих се алов баца, а тако и у опште приватни и за вожњу плаћају месечно:

овдашњи — — — — — —	дин.	0·50
а страни за свако пристајање уз обалу по — — — —	„	0·50

ђ., Чунови:

овдашњи плаћају месечно	дин.	0·20
страни плаћају за свако пристајање уз обалу	„	0·20

е., Шлепови:

Како приватни тако и разних друштава плаћају таксу по горњој тарифи прописаној за лађе и сплавове.

Члан 1.

Све горе поменуте пловеће справе, могу пристати уз обалу, само на она места, која су нарочито за поједине предмете означена; пловеће справе, које би стајале ван означеног места, плаћају трогубу горе означену таксу. Ово вреди и за потопљене лађе, и друге пловеће справе.

Члан 2.

Пловеће справе поменуте под 1) а, б, в, г, и е, могу стајати само 4 дана уз обалу, кад су таксу за пристајање уз обалу платиле, а после тога рока плаћају за сваки 24 сахата по (3) динара.

Чамци, барке и чунови, били дужи или краћи од 8 мет. плаћају осим обаларине, за сваки дан стајања уз обалу дин. 0·10

Члан 3.

Све пловеће справе које су побројане, под бр. 1 и 2, могу стајати бесплатно пошто су обаларину (казукарину) платили, само на дунавској обали испод дунавске улице и савској обали више моста гвозденог, и то: на оном месту које је нарочито зато опредељено.

Члан 4.

Рибарске барке грађана општине београдске, које морају носити име сопственика и нумеру и стајати на нарочито за то одређеном месту, плаћају годишње дин. 3·—

Члан 5.

Воденице и друге зграде на води, могу се подићи на основу закона о водама и само по претходном уговору, са одобрењем општинским.

Члан 6.

Забрањено је најстрожије свима, који уз обалу пристају, да на обали копају путање, или ма шта друго праве.

Члан 7.

Док се не плати обаларина не може се роба искрцавати или укрцавати.

Члан 8.

Лађе локалне и путничке плаћају по погодби са општином београдском.

Члан 9.

За српске државне лађе и оне, које су по међународном уговору изузете од плаћања, определиће се нарочито место за пристајање.

Члан 10

Све ове таксе за обаларину вреде, од Савско-жељезничког моста до доњега града; а по више савског моста и испод града на дунавској обали у пола су мање.

II. Кирија на земљиште које се истоваривањем робе заузима.

2., Сва роба која се неистоварује непосредно у кола, или, која се неутоварује у лађе из кола, већ се за време смешта на општинско земљиште, подлежи плаћању кирије, по извршеној царинској експедицији.

Месечна кирија за земљиште, у првом реону, који се протеже највише до 50 метара од обале, плаћа се у напред и то:

На	10	кв.	мет.	I.	реон	дин.	4·—
„	20	„	„	„	„	„	6·—
„	30	„	„	„	„	„	7·—
„	40	„	„	„	„	„	8·—
„	50	„	„	„	„	„	9·—
„	60	„	„	„	„	„	10·—
„	70	„	„	„	„	„	11·—
„	80	„	„	„	„	„	12·—
„	90	„	„	„	„	„	13·—
„	100	„	„	„	„	„	14·—
„	200	„	„	„	„	„	28·—
„	300	„	„	„	„	„	42·—
„	400	„	„	„	„	„	56·—
„	500	„	„	„	„	„	70·—

„	600	„	„	„	„	84·—
„	700	„	„	„	„	98·—
„	800	„	„	„	„	112·—
„	900	„	„	„	„	126·—
„	1000	„	„	„	„	140·—

Члан 11.

У другом реону који лежи од 60 па до 160 мет. од обале, плаћа се $^1/_4$ мање.

У трећем реону, који лежи између 160 и на даље до 220 мет. од обале, плаћа се $^1/_2$ мање.

Осим горе наведене таксе, може се земљиште издати на годину дана под кирију по погодби са општином београдском.

Члан 12.

Лађе, које се оправљају, могу се оправљати само на одређеном месту од стране суда општинског, а плаћају таксу по простору заузетог земљишта, а по тарифи одређеној за кирије на општинско земљиште.

Она лица која кроје јапију за грађу на општинском земљишту, плаћају такође општини кирију за заузети простор земљишта по горе означеној такси — тарифи.

Ослобођена до сада лица од плаћања кирије, имају од дана ступања у живот ове нове тарифе своју грађу — материјал — у року од 10 дана дићи, иначе подлеже плаћању горње таксе, по овој тарифи.

Члан 13.

Кирија се најмање наплаћује за 15 дана, па макар заузеће и мање трајало. Пређу ли 15 дана, кирија се плаћа за читав месец.

Члан 14.

Ова тарифа важи од 1-ог Јула ове године.

Од стране суда општине града Београда. АБр. 3228, 15 Јуна 1893 године у Београду.

ОБЗНАНА.

До 1. Јануара ове године спојен је велики број кућа са водоводом београдским а међутим је до сада сразмерно врло мали број сопственика тих кућа извршио инсталацију водовода у самој кући и почео воду употребљавати.

Ово неизвршење инсталације водовода у кућама, које су са водоводом већ спојене, штети општинске интересе, те с тога суд општине вар. Београда објављује грађанству, да ће управа водовода од 1. Августа ове године наплаћивати воду према чл. 8 и 9. правила за издавање воде, од свију оних кућа, које су до 1. Јануара ове године са водоводом спојен безобзира на то, да ли се вода у кући троши или не, или да ли је инсталација у кући извршена или не.

Ово решење своје суд општине вар. Београда оснива на чл. 2 и 13. правила за везивање водовода са зградама у Београду и издавање воде из истог водовода, која су правила добила закону силу решењем Владе Његов. Величанства од 10 Јуна 1892 год. ПБр. 10381 основаним на чл. 6. 7 и 9. зак. о варошкој трошарини у Београду од 12 Јуна 1884 године.

Од суда општине вар. Београда 30 Априла 1893 год. АБр. 2366.

ОБЗНАНА

Према наређењу ове команде од 3. Априла тек. год. Бр, 2300. одштампаном у 79, 80 и 81 броју српских званичних новина, није се ни половина обвезника јавило овој команди ради сравнења, давања и одузимања билета војнички.

Стога се понова позивају сви они обвезници из вароши београда редовне, I и II позива народне војске, који долазили нису, да се од дана изласка ове обзнане па до 25 овог месеца јаве овој команди ради сравнења, давања и одузимања војнички билета. Који је до означеног дана овој команди не јави биће доцније најстрожије кажњен, и изговор о педоласку неће се примати никакав.

КБр. 3744.
8. Јуна 1893 год.
Београд.

Из канцеларије VII пук. окр. команде.

ОБЈАВА.

По што је одбор општине београдске у седници својој од 11 т. м. решио, да наплату таксе за вађење и ношење песка са обале Савско-дунавске врши сам суд ово општински, то се овим ставља до знања како предузимачима тако и осталим грађанима, да је од данас допуштено свакоме вађење и ношење песка са поменутих обала а са зато одређени места, по што претходно плати прописну таксу у 30 п. дин. од једних кола, општинском контролору поменутих обала.

Ко се ухвати да песак са поменутих обала носи а да није платио прописну таксу, сматраће се као кријумчар и као такав према закону биће кажњен.

СБр. 9212 — Од суда општине вароши Београда, 18. Јуна 1893 год. у Београду.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

XXX. ВАНРЕДНИ САСТАНАК

8. Јуна. 1893 год.

Председавао председ. г. Милован Р. Маринковић од одборника били г. г. Никола Х. Поповић, М. Капетановић, М. О. Петровић, Ђ. Димитријевић, Мил. Ј. Марковић, М. Велизарић, Др. Марко Т. Леко, С. Ј. Азријел, Мат. Јовановић, А. Шток, Свет. И. Ристић, Н. Вулковић, Рад. Драговић, Илија Ђорђевић, Лазар Радонић, Коста В. Михајловић и Лазар Дашковић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 6. Јуна ове год. и примљен је без икакве измене.

II.

По прочитању акта истражног судије за вар. Београд, АБр. 3005, 3040, 3046 и акта истог судије за вар. Београд АБр. 3086, којим се траже уверења о владању и имовном стању извених лица — одбор је изјавио, да су му непознати Ката жена Јов Цветковића и Марко Вучетић, да је доброг владања и доброг имовног стања Јаков Леви тргов. помоћник да је доброг владања и средњег имовног стања Максим Атанацковић писар општински.

III.

Председник износи одбору на мишљење молбе, којим се траже уверења о сиротном стању.

По прочитању тих молби СБр. 9205, 8980, 8979, 8969, 9110, 9114, 8982, 9146, 9166, 9187 и 9200, — одбор је изјавио, мишљење, да се суд претходно увери о имовном стању молилаца, Јакова Вацека, Драге Крстић, Живке Маринковић, Милеве Игњатовић, Розе Хел, Милице Коштан, Софије Вељковић Николе Стојисављевића, Димитрија Стевановића, Драгутина Јокановића и Милеве Карановић, па тек онда да им изда тражена уверења.

IV.

Председник износи одбору на решење молбе, којим се траже уверења, потребна за добијање прекоредног зајма код управе фондова.

По прочитању тих молби СБр. 9145 — одбор је одлучио, да Светозар Данковић поднесе извод из интабулационих књига о теретима што постоје на његовом имању; да се Љубомиру Недељковићу служитеља жел. дирекције може дати тражено уверење, кад потребни број одборника изјави, да су наводи молиочеви истинити; да Јевта Хаџи-Јевтић инжињер поднесе доказе, да заиста дугује онолико колико у молби наводи.

V.

По прочитању молбе Симе М. Лазаревића бакалина АБр. 3110 и Јована Л. Влаховића пензионара, којима моле, да се ослободе дужности присутничке, одбор је решио, да се молба Симе М Лазаревића неуважи, да се Јован Влаховић ослободи дужности присутничке, а на његово место изабрао Јована Ћуковића трговца.

VI.

На предлог председника општине, одбор је решио, да се и ове године изда из општинске касе а из партије буџетом одређене на непредвиђене трошкове једна хиљада динара као помоћ оним сиротним болесницима, који ће ићи у бању ради лечења. Одборски повереници г. г. Илија Ђорђевић, Соломон Ј. Азријел и Лазар Радонић са два општинска лекара, да поделе ову помоћ, оценивши претходно имовно стање и потребу молилаца.

VII.

Према решењу одборском од 3. Маја 1893 године АБр. 2632 и његовој допуни од 10 Маја исте год. КЊБр. 191 Председник износи одбору на решење подробан предлог комисије за надзор при грађењу електричног осветлења односно замене сијалица са пламеним лампама, продужења рока и замењивања надземних спроводника са подземним.

По прочитању тога предлога, одбор је одлучио, да се о овоме питању решава у идућој седници.

XXXI. ВАНРЕДАН САСТАНАК

11. Јуна 1893. год.

Председавао председник г. Милован Р. Маринковић од одборника били г. г. Др. П. Поповић, М. О. Петровић, Коста Д. Главинић, Коста Петровић, Коста Б. Михајловић, Илија Ђорђевић, Др. Марко Т. Леко, Р. Драговић, М. М. Ђорђевић, Свет. И. Ристић, М. Велизарић, Мил. Ј. Марковић, Н. Вулковић, М. Капетановић, Мих. Д. Банковић, Мат. Јовановић, Мих. П. Бончић и Лазар Дашковић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 8. Јуна 1893 године и учињене

су ове измене и допуне, у одлуци КЊБр. 266, да се Љубомиру Недељковићу дâ тражено уверење за управу фондова.

У одлуци КЊБр. 268, да се одређена сума за сиротињу изда из партије буџетом одређене на издржавање овд. сиротиње.

II.

По прочитању акта истражног судије за варош Београд АБр. 3100 и 3101, којим се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, — одбор је изјавио, да су му Светозар Деспотовић келнер и Јордан Јовановић фурунџија, непознати.

III.

Председник саопштава одбору да је Вељa Вуловић кафеџија, за кога је одбор у седници од 3. Јуна ове године изјавио да му је непознат, — познат суду као доброг владања и средњег имовног стања.

По саслушању овога одбор је одлучио, да се истражном судији за варош Београд изда уверење за Вељу Вуловића, да је доброг владања и средњег имовног стања.

IV.

Председник износи одбору на мишљење молбе, којима се траже уверења о сиротном стању.

По прочитању тих молби СБр. 9357, 9434, 9337, 9423, одбор је изјавио мишљење, да се молиоцима Исидору Омановићу, Сими Дамњановићу и Јовану Јовановићу, не може дати тражено уверење, пошто плаћају више од 10 дин. непосредне порезе годишње; да се Глиши Ј. Штајнлехнеру, не може дати тражено уверење, по што сам признаје, да је под стечајем, и да према томе није му потребно уверење да не може да плаћа судске таксе, јер он и не може водити никаквих парница, већ његова стечајна маса.

V.

По прочитању молбе Надежде удове Александра Кнежевића СБр. 9259, којом тражи да јој суд изда уверење потребно за добијање прекоредног зајма код управе фондова, — одбор је решио, да се молитељици Надежди изда тражено уверење.

VI.

Председник извештава одбор да су: Јевта Хаџи Јевтић и Светозар Данковић поднели доказе о својим дуговањима према решењу одборском од 8. Јуна ове године КЊБр. 266, па предлаже да се молиоцима, према поднетим доказима дâ тражено уверење за добијање прекоредног зајма од управе фондова.

По саслушању овога одбор је решио, да се Јевти Хаџи Јевтићу може дати тражено уверење, и после поименичног гласања са осам гласова против шест (четворица нису гласали) да се и Светозару Данковићу дâ тражено уверење.

VII.

По прочитању извештаја комисијских ГБр. 2298 и 2299, одбор је одобрио, одређене осе у улицама „Косовској“ и „Тимочкој“.

VIII.

Одборник г. Милан Капетановић поднео је акт АБр. 3108, којим тражи да му се исплати награда за израђени пројект за основну школу на Дордолу према решењу одборском од 29. Априла 1891 године АБр 832, коју је награду уступио фонду сиромашних великошколаца за подизање дома за сиротне великошколце.

По прочитању тога акта и мишљења грађевинског одељења ГБр. 2275, — одбор је решио, да се из партије одређење за грађење основне школе на Дорћолу, исплати фонду сиромашних великошколаца хиљаду осам стотина четрдесет динара, као поклон г. Милана Капетановића, коју би суму имао он примити од општине за израђени пројект за основну школу на Дорћолу.

IX.

По прочитању извештаја рачуноводства СБр. 9212, да ни на трећој лицитацији, одређеној за давање под закуп права наплате таксе за вађење песка са обале Савске и Дунавске, није било ни једног лицитанта, — одбор је решио, да наплату ове таксе сâм суд врши.

X.

Председник саопштава одбору, да је управа вар. Београда актом својим наредила, да се комисијски попишу сва обрађена земљишта у атару Београдском, према упутствима Министарства Народне привреде.

По прочитању тога акта АБр. 3090, одбор је решио, да овај задатак изврше г. г. Милан М. Ђорић и Михаило М. Ђорђевић одборници са кметовским помоћником г. Костом Чупићем, и да о своме раду поднесу суду извештај најдаље до 10. Октобра ове године.

XI.

Сходно решењу одборском од 8. Јуна 1893 године КЊБр. 269, председник износи одбору на претрес и решење предлог о изменама и допунама о уговору за инсталацију електричног осветлења у Београду

После дужег претреса и објашњења од стране комисије за надзор при грађењу електричног осветлења, одбор је одлучио, да се решење по овој ствари одложи до идуће седнице.

ОБЈАВА.

—

Општини београдској потребно је осам коња за тегљење терета.

Коњи треба да су високи 165 до 170 с. м., у обиму до 182 с. м.. јаки, развијени, меснати, да су потпуно здрави, без икаквих мана, да нису старији од 7 и млађи од 5 год.

Попуђени коњи имаће издржати 8 дана пробе.

Од суда општине вароши Београда, 7. Јуна 1893. год. СБр. 9049.

САСТАНАК
ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

Држан 3. Маја 1893. год.

(ПО СТЕНОГР. БЕЛЕШКАМА)

—

Председник — Пошто има довољан број одборника, отварам седницу и молим да чујете записник последњег састанка.

Секретар чита.

Председник — Има ли ко што да примети (нема) усвајате ли прочитани записник састанка? (Усвајамо).

— Имам да вам саопштим да ће Његово Величанство Краљ сутра у 6 и по сати да се крене на пут у унутрашњост земље, засебним возом. По томе ја вас молим да будете тако добри да у 6 сах. дођете на жељезничку станицу да испратимо Краља. (Одбор се одазвао са: Живео Краљ).

— Друго: имам да вам саопштим и ово. Добио сам писмо од г-ђе Драгиње Станојла Петровића, којим саопштава да ће 9 маја ове год. осветити ново подигнуту цркву на новом гробљу. Она позива да тој свечаности присуствује председништво општине. Ја вас молим да узмете ово саопштење на знање и да том приликом присуствујемо као представници општине, јер црква ова задужбина је која припада општини.

Ђока Нешић — Мислим да ће најбоље бити да одредимо лица која ће дужни бити да оду. Ако оставимо овако може се и не доћи.

Председник — Како ви налазите онако ће и бити Ја лично сматраћу за дужност да одем и отићи ћу. И ви треба да одете сви.

А. Одавић — Нешићев је предлог врло умесан. Треба одредити извесан број одборника којима да се стави у дужност, да неизоставно оду, а другима оставити на вољу да оду.

Председник — Колико да узмемо?

М. Банковић — Треба до буду најмање 10. Право је да буду толико.

Председник — Па ево нека иду ови: Н. Х. Поповић, Милутин Марковић, Ђока Новаковић, Марко Леко, Раденко Драговић, Коста Михајловић, Михајло Јанковић, Ђока Нешић, Вељa Тодоровић, поп Таса Капетан-Спасић, (чује се да узмемо и једног професора) да иде и професор Капетановић (прима се).

Да вам саопштим да је на јучерашњи збор дошло 1702 гласача и да су сви гласали за поверење целој општинској управи. (чује се колико је гласало против?) Ни један.

А. Одавић — Поводом овога имам да интерпелишем и да тражим, да се општински чиновник, који ради на грађењу спискова, ако је његова кривица, или ког другог, (ако је кривица на другом месту) казни. Сви сте, господо, имали прилике да видите како су спискови страшно жалосно били написани. Ја сам имао прилике да видим на пр. у кварту варошком да је одбијено 40 гласача што у списак нису били уведени. Из железничке дирекције ни једна четвртина чиновника није записана. Рачунам да је одбијено најмање 500 гласача што у списак нису ушли. Види се да над прављењем спискова, није вођен никакав надзор. Износим дакле ово питање пред одбор, и молим да он о њему реши.

Председник — Допустите ми да дâм нека објашњења, и ако на жалост та објашњења не могу ни мене да задовоље толико, колико је било очекивати да спискови буду уредни. Признајем да је велики број грађана отишао с биралишта и није магао да употреби своје бирачко право за то што га није било у списку; а ево откуда су потекле те грешке у списковима. Чиновник који је на списковима радио, почео је те спискове радити одмах чим се овде решило да ће се држати збор. Како је он радио? Добијао је од пореског одељења спискове и према тим списковима он је израђивао гласачки списак по азбучном реду. Кад сам ја на јучерашње жалбе појединих грађана долазио лично да се уверим да ли до пореског оделења нема грешке, видео сам код многих људи да су записани код пореског оделења али да је поред њиховог имена написано да нису платили порезу. Међу тим човек доноси књижицу и каже: платио сам сву порезу и ја доиста видим да је платио. Ето ту је та грешка. Друго објашњење не умем да вам дам и сад само имамо да се спремамо да нам се овакове неправилности са списковима више не догоде. Та спрема треба да се чини кроз статистичко оделење. Тај пак одељак откад смо ми отишли из општине није ништа радио, и ми нисмо могли да се користимо њиме. Даље чиновник који ради ове спискове, ради и на другим списковима: за регруте и т. д. Сем тога могућност је да доиста има грађана који дугују по нешто порезе. Разлика је кад грађани гласају за посланике, од гласања које се врши за општинске послове. Разлика долази отуда што у општинском закону стоји: нема права да гласа онај који дугује ма колико порезе ма за коју годину, док за изборе посланика не каже се тако него се каже: који је платио порезу за последње полгоће има право гласа; наравно

претпоставља се да је пређашњи порез платио. И тако многи људи који су могли да добију бирачку карту ни су могли да добију право гласа на општинском збору.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

НАКЛАДОМ
КЊИЖАРЕ ВЕЉ ВАЛОЖИЋА У БЕОГРАДУ
ИЗАШЛА ЈЕ НОВА КЊИГА

ПЛЕМЕНИТА РУЖИЦА

ПРИПОВЕТКА

ЗА ВАСПИТАЧЕ и ВАСПИТАНИКЕ

посвећо **ДИМ. ЈОСИЋ**

Украшена са шест слика у живим бојама

Цена 1½ динар

Књиге шаљемо поштом о нашем трошку.
Место новаца примамо марке.
На пет књига једна бесплатно.

СОЛУНСКА ПИЈАЦА

СОЛУН, 12. јуна 1893.

Пшеница мека црвена	26½	до	28½	пр. ока	=	11,81	до	12,70 дин. зл. мц.
„ „ „	30	„	32	„ „	=	13,37	„	14,60 „ „ „
„ тврда „	32	„	37	„ „	=	14,26	„	16,49 „ „ „
Јечам бољи до	22			пр. ока	=	9,80		дин. зл. метр. цента
„ обичан „	21½	„	„	=		9,68	„	„ „ „
Кукуруз „	21½	„	„	=		9,68	„	„ „ „
Овас бели „	28	„	„	=		12,48	„	„ „ „
„ црвени „	26½	„	„	=		11,81	„	„ „ „
Раж „	27	„	„	=		12,03	„	„ „ „

Сва су жита оскупела, осем бољег јечма, а пијаца је чврста. Изгледи су на оскупљивање због неповољних вести са запада.

Вуна неопрана (руно) црна до	6¾			пр. ока	=	120,00		дин. зл. мц.
„ „ „ бела „	7	„	„	=		120.80	„	„ „
„ влашка црна и „	„	6¼	„	„	=	115,90	„	„ „
Масло нетопљено до	6	гр. и	25	пара	„	=	118,10	„ „ „
Ђирит сапун I „	3	„	15	„	„	=	60,20	„ „ „
Памук сиров овдаш.	5	„	—	„	„	=	89,15	„ „ „
„ „ америк.	5	„	10	„	„	=	93,60	„ „ „
Јагњеће коже до	19	гр. пар			=	4,34		дин. зл. пар. шконт 5%
Јареће „ „	20	„	„	=		4,57	„	„ „ „

Лира отоманска 100 гроша — наполеон 87 гроша и 8 пара.

УПРАВА
краљев. српске трговинске агенције

НАРЕДБА.

Старајући се о интересима општине београдске и о тачном прикупљању њених прихода, законом и од надлежне власти одобрених, Суд општ. вар. Београда, на основу решења Државног Савета од 24. Октобра 1892. год. Бр. 3438. чл. 40. зак. о општинама и решења одбора општинског од 12 Маја 1890 год. Абр. 839, и 11 Јуна 1892. Абр. 7537, а у свези с наредбом Управе вар. Београда од 10 Новембра 1892. год. Бр. 10975.

наређује

Да сваки онај који према поменутој наредби Управе вар. Београда од исте добије дозволу за давање балова, концерата и других забава, буде дужан с том дозволом пријавити се општинском Суду и њему положити ниже означену таксу, која је установљена у корист сиротиње београдске и народног позоришта.

Ако који од сопственика или закупца локала где се дају јавне забаве, допусти да у његовом локалу какво страно лице даје представе и друго томе подобно, а не увери се да је дотично лице пред добивање дозволе добијене од управе вароши Београда и општини таксу платило, биће он одговоран општини за неплаћену таксу.

ТАКСЕ

ЗА ЈАВНЕ ЗАБАВЕ У ОПШТИНИ БЕОГРАДСКОЈ

I.

а, За свирање муш. оркестра по кафанама, баштама и т. д. од концерта до . . . 3 д.
б, За свирање са певањем вештака од 1 концерта . . . . . 5 д.
в, За свирање женског оркестра (дамен-капеле) . . . . . 20 д.

II.

а, За игранку у локалу I-ог реда . . . . 15 д.
б, За игранку у локалу II-ог реда . . . . 10 д.
в, За игранку у локалу III-ег реда . . . . 5 д.

III.

а, За панораму на дан . . . . . 5—10 д.
б, За разне преставе и показивање вештина, дневно . . . . . 10—50 д.
в, За менажерије и музеуме . . . . . 5—15 д.
г, Циркус од преставе . . . . . 10—20 д.
д, За забаве „Тингл-Тангл“ т. ј. (певање, свирање и представљање) од вечера . . . . . 50 д.

IV.

За друге врсте забава које овде нису предвиђене решаваће општински Суд засебно.

V.

Сем овога наплаћиваће се још половина од гореозначене таксе у корист краљ. српског народног позоришта.

Од суда општине вар. Београда 14. Новембра 1892. год. АБр. 11331. у Београду.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ.

I. Димничаротво:

а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0·20 д.
б) За неузидан шпархерд . . . . . 0·20 д.
в) За узидан „ . . . . . 0·40 д.
г) За велики узидан шпархерд у гостионици . . . . . 0·50 д.
д) За чишћење димњака од два спрата 0·20 д.
ђ) За чишћење простог димњака . . . 0·10 д.
е) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са пећима . . . . . 0·10 д.
ж) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са више пећи . . . . . 0·20 д.
з) За паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0·75 д.

II. Пражњење помијара и нужника:

а) Од кубног метра . . . . . 10·— д.
б) Од акова . . . . . 0·50 д.

III. Псетарина:

а) Марка за пашче за годину дана . . 3·— д.
б) Обнављање изгубљене марке стаје . . 1·— д.

IV. Гробарина.

а) Гроб за децу . . . . . 7·— д.
б) Гроб за одрасле . . . . . 12·— д.
в) Мала гробница . . . . . 555·52 д.
г) Велика гробница III. реда . . . . . 998·39 д.
д) Велика гробница II. реда . . . . . 1099·32 д.
е) Велика гробница I. реда . . . . . 1684·57 д.

V. Мртвачка кола:

а) Мртвачка кола стара са два коња . . 12·90 д.
б) Мртвачка кола са анђелима са два коња . . . . . 24·90 д.
в) Мртвачка кола нова са два коња . . 36·90 д.
г) Мртвачка кола нова са 4 коња . . . 72·90 д.

ТАКСЕ

ЗА ИЗНОШЕЊЕ ЂУБРЕТА

За кварове: Савамалски, Теразијски, Варошки и Врачарски:

1. Од собе и кухиње или мањег дућана са собом . . . . . 0·25 д.
2. Од две или три собе, са кухињом или већег дућана са магазом . . . . . 0·70 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1·50 д.

За кварове: Дорћолски и Палилулски:

1. Од собе и кухиње, или мањег дућана са собом . . . . . 0·20 д.
2. Од две или три собе са кухињом или већег дућана са магазом . . . . . 0·60 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1 д.

Од суда општине београдске 28. Августа 1892. године АБр. 9449.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА

Власник Општина Београдска — ПАРНА РАДИКАЛНА ШТАМПАРИЈА — Уредник Урош Кузмановић

БРОЈ 26. ГОД. XI.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
НА ГОДИНУ . . . . . 6 дин.
НА ПОЛА ГОДИНЕ . . . . . 3 „
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ . . . . . 9 „

НЕДЕЉА 27. ЈУНА 1893.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 ПР. ДИН. ОД ВРСТЕ

ПРЕТПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПУТНИЦОМ НА ОПШТИНСКИ СУД А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА

Рукописи не враћају се

Неплаћена писма не примају се.

ПОЗИВ

Суд општине вар. Београда, како сваке тако и ове године има извршити регрутовање младића за стални кадар за ову календарску 1893. годину.

С'тога овим позива све оне младиће који су 1873. год. рођени било овде или на страни, да одмах а најдаље до 1. Августа ове год. суду овоме предстану ради регрутовања, уврштивања у регрутне спискове и прикупљање података.

Ко овом позиву не следује сматра ће се да је избегавао војну обавезу.

Од Суда општине вароши Београда 23. Јуна 1893. г. АБр. 3422.

ОБЗНАНА.

До 1. Јануара ове године спојен је велики број кућа са водоводом београдским а међутим је до сада сразмерно врло мали број сопственика тих кућа извршио инсталацију водовода у самој кући и почео воду употребљавати.

Ово неизвршење инсталације водовода у кућама, које су са водоводом већ спојене, штети општинске интересе, те с тога суд општине вар. Београда објављује грађанству, да ће управа водовода од 1. Августа ове године наплаћивати воду према члановима 8 и 9. правила за издавање воде, од свију оних кућа, које су до 1. Јануара ове године са водоводом спојен безобзира на то, да ли се вода у кући троши или не, или да ли је инсталација у кући извршена или не.

Ово решење своје суд општине вар. Београда оснива на члан. 2 и 13. правила за везивање водовода са зградама у Београду и издавање воде из истог водовода, која су правила добила закону силу решењем Владе Његов. Величанства од 10 Јуна 1892 год. ПБр. 10381 основаним на чл. 6. 7 и 9. зак. о варошкој трошарини у Београду од 13 Јуна 1884 године.

Од суда општине вар. Београда 30 Априла 1893 год. АБр. 2366.

ОБЈАВА.

По што је одбор општине београдске у седници својој од 11 т. м. решио, да наплату таксе за вађење и ношење песка са обале Савско-дунавске врши сам суд ово општински, то се овим ставља до знања како предузимачима тако и осталим грађанима, да је од данас допуштено свакоме вађење и ношење песка са поменутих обала а са зато одређени места, по што претходно плати прописну таксу у 30 п. дин. од једних кола, општинском контролору поменутих обала.

Ко се ухвати да песак са поменутих обала носи а да није платио прописну таксу, сматраће се као кријумчар и као такав према закону биће кажњен.

СБр. 9212 — Од суда општине вароши Београда, 18. Јуна 1893 год. у Београду.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

XXXII. ВАНРЕДНИ САСТАНАК

14. Јуна. 1893 год.

Председавао председ. г. Милован Р. Маринковић од одборника били г. г. Никола Х. Поповић, поп Таса Капетан-Спасић, Мат. Јовановић, С. Ј. Азријел, М. Јанковић, Рад. Драговић, Коста Б. Михајловић, М. М. Ђорђевић, Коста Петровић, Н. Вулковић, Љ. Јовановић, А. Ј. Одавић, М. О. Петровић, А. Шток, Др. Марко Т. Леко, М. Велизарић, Ф. Васиљевић и С. Вељановић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 11. Јуна 1893 год. и примљен је без измена.

II.

По прочитању акта истражног судије за вар. Београд АБр. 3179, акта управе вар. Београда АБр. 3025, акта истражног судије за вар. Београд АБр. 3181 и акта иследног судије за вар. Београд АБр. 3180, којим се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, одбор је изјавио, да су му Савка Николић и Милан Никшић — Николић, скитница, непознати; да је Никола Милосављевић кафеџија доброг владања и доброг имовног стања; да је Марко Зорић лађар доброг владања и сиротног имовног стања.

III.

Председник износи одбору на мишљење молбе, којима се траже уверења о сиротноме стању.

По прочитању тих молби СБр. 9506, 9532, 9513. одбор је изјавио мишљење, да се суд предходно увери о имовном стању молилаца Софије Обрадовић, Лазара Стефановића, Петра Марковића, Милутина Дробњака, па тек онда да им изда тражена уверења.

IV.

По прочитању молбе Г'воздена С. Пантића практиканта ове општине којом моли двадесетодневно осуство од дужности, одбор је овлашћује суд општински да по овој молби донесе решење, какво за сходно нађе.

V.

Председник саопштава одбору, да због породичних прилика није могао отићи у Дубровник на свечано откривање споменика И. Ф. Гундулићу према решењу одборском од 6. Јуна 1893 год. АБр. 2602, него је место себе послао члана суда г. Јована Илића, да при тој свечаности представља општину београдску.

Одбор е примио к знању ово саопштење и одобрио поступак председника општине.

VI.

Председник извештава одбор, да је данас извршено у Дубровнику свечано откривање споменика славном и неумрлом Ивану Фране Гундулићу, српскоме песнику.

Одбор је, на предлог председника одао пошту овоме великом Србину изговорив стојећи: Слава му,

VII.

Одборник г. Др М. Т. Леко саопштава, да ће 18. Јуна о. г. прославити у Минхену педесетогодишњицу лекарскога рада Др. Петенкофер, хигијеничар светског гласа. Па како слављеник има доста заслуга и за општину београдску помажући јој својим знањем око истраживања воде у околини београдској, — то предлаже, да се слављеник означеног дана поздрави од стране општине брзојавом.

Одбор је у свему усвојио овај предлог г. др. Марка Т. Лека с тим, да га председник општине изврши.

VIII.

Пошто ће проз кратко време ступити у живот нови трговачки уговор закључен између Србије и Аустро-Угарске, и њиме се по свој при-

лици оптеретити државном дажбином или ослободити исте извесни предмети, подложни и општинској трошарини, то би требало одредити повереништво, које би имало да прегледа и према новом уговору трговачком да удеси тарифу општинске трошарине.

По саслушању овога, одбор је на предлог председника решио, да г. г. Никола Вулковић др. Лаза Пачу и Коста Петровић одборници са председником општине и управником општинске трошарине прегледају тарифу општинске трошарине и поднесу одбору предлог за измене и допуне у њој према новом трговачком уговору између Србије и Аустро-Угарске.

IX.

Председник извештава одбор, да је суд општински решењем својим од 9. Јуна о. г. АБр. 559 уступио клокачкој општини иконостас порушене цркве св. Александра Невског па предлаже, да и одбор општински ово решење судско одобри.

По саслушању овога одбор је решио, одобрава се у свему решење суда општинског од 9. Јуна о. г. АБр. 559, којим је уступљен иконостас порушене цркве св. Александра Невског Клокачкој општини.

X.

Поводом питања одборника г. Соломона Азријела, учињено у седници одборској од 24. Маја 1893 год. КЊБр. 226, одбор је решио, да одборско повереништво, изабрато у седници одборској од 9. Априла 1892. год. АБр. 6358 за расправу појединих спорних трошаринских питања, и даље свој рад продужи према поменутом одборском решењу. Чланови повереништва су г. г. С. Азријел, В. М. Тодоровић, Миња Петровић и Мих. Ђорђевић, одборници.

XI.

На предлог председника општине, одбор је решио, да г. г. Ц. Х. Поповић, Поп Таса Капетан-Спасић, Мата Јовановић, М. Велизарић, Н. Вулковић и Сава Вељановић одборници са председником општине предају писмену захвалнину општине београдске г-ђи Драгињи Станојла Петровића бив. држ. саветника за поклоњену цркву на новоме гробљу.

XII.

Продужен је претрес питања о изменама и допунама у уговору за инсталацију електричног осветлења у Београду.

После подуже дебате о овоме питању одбор је одлучио, да председник општине ступи по нова у преговоре са српско француским друштвом односно ових измена и допуна у уговору за инсталацију електричног осветлења па да резултат преговора саопшти одбору.

Преговарање ово има се крет ти у границама:

а.) да се ни један члан у уговору не може укинути, и

б.) да се накнада за измењивање сијалица са пламеним лампама рачуна према члану 19 уговора.

XXXIII. СВЕЧАНИ САСТАНАК

На Видовдан 15. Јуна 1893. год.

Председавао председник г. Милован Р. Маринковић од одборника били г. г. М. Јанковић, Д. Р. Гајић, М. Ђорђевић, М. М. Ђорић, С. Азријел, А. Ј. Одавић, М. М. Ђорђевић, Ст. Чађевић, Др. М. Радовановић, Н. Вулковић, Р. Драговић, М. О. Петровић, Коста Б. Михајловић, М. Велизарић, Др. Марко Т. Леко, Мат. Јовановић, Мил. Ј. Марковић, Ф. Васиљевић, С. Вељановић, Ђ. С. Новаковић, М. Јовановић и М. Капетановић.

I.

Председник објављује, да је ова свечана седница сазвата ради објављивања имена оних ученика Велике школе, који су према оцени Академијског Савета најбоље израдили задатке из историје српског народа, као и да се тим Великошколцима изда награда за рад, коју је одбор општински установио у седници својој од 15 Јуна 1889 године АБр. 335.

Пошто је председник општине кратким говором објаснио одбору циљ и корист издавања ових награда, би прочитано писмо Ректората Велике Школе АБр. 3226, којим је извештена општина, да је Академијском Савету поднето пет расправа; да је према оцени Академијског савета предложено за награду три расправе.

После прочитаног писма Ректората Велике школе, председник је, отворивши запечаћена писма, у којима су била имена награђених Великошколаца, објавио, да су задатак: „Српски Устаници противу турака у свези са сеобама Срба у туђину од 1459 до 1814 године," који је од Академијског Савета предложен за прву награду у 400 динара, заједнички израдили Радослав Агатоновић и Пауи М. Спасић слушаоци IV. године философије; други задатак о истој теми, предложен од Академиског Савета за другу награду од 200 динара израдио Јован Хаџи Васиљевић философ III године; а трећи задатак, „Зетски Митрополит Данило први и ослобођење Црне Горе" израђен од Гргура Јакшића свршеног философа, Академиски Савет предложио је да се награди штампањем о општинском трошку у интересу српске књижевности

Да би се решење одбора општинског од 1889 године АБр. 335 извршило, — одбор је решио, да се из општинске касе изда прва награда у четири стотине динара Радославу Агатоновић, и Пауну М Спасићу; друга награда у две стотине динара Јовану Хаџи Васиљевићу; да се обе ове расправе штампају у општинском листу а потом одштампају у засебне књижице.

Гргур Јакшић да се награди са сто динара, с тим да се и његов рад штампа у општинским новинама и по том засебно одштампа за то, што његов рад расправља друго питање постављено од Академиског Савета

Трошак око прештампавања оних расправа заједно са трећом наградом од сто динара да падне на терет партије буџетом одређене за непредвиђене трошкове.

II.

Председник износи одбору на решење акт управе фондова којим се тражи, да општина београдска плати Управи бар 36.000 динара у злату за имање звано Цеханово, које је, имање, Управа фондова за наплату својих потраживања на лицитацији продала општини београдској за 21.712 динара у злату, — како би Управа фондова што мање штетовала, јер њено потраживање износи на 46219 55 динара у злату, а међутим је ово имање од велике користи по општину Београдску

По прочитању тога акта АБр. 3145 одбор је решио, да се за ово имање из касе општинске не може дати ништа више преко излицитиране суме од 21.712 динара у злату.

III

По прочитању молбе учитељског удружења којом се тражи од општине помоћ за учитељску скупштину што ће се држати 5 Јула ове године у Београду, — одбор је после поименичног гласања са 12 гласова против 8 (који су били за 600 динара) решио, да се учитељском удружењу као помоћ приликом држање учитељске скупштине изда из општинске касе једна хиљада динара.

СРПСКИ УСТАНИЦИ ПРОТИВУ ТУРАКА

У СВЕЗИ

СА НАРОДНИМ СЕОБАМА У ТУЂИНУ

од 1459.—1814. године.

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

У ДВА ДЕЛА

НАПИСАЛИ

Р. Агатоновић и Л. М. Спасић.

(Академијски Савет Вел. Школе наградио првом видовданском наградом општ. београдске).

Мото:

— „Пора нам перестать быть умными чужимъ умомъ и славными чужою славою" (Време је да престанемо мудровати туђом памећу, и славити се туђом славом).

Карамзин.

ПРЕДГОВОР

...Из планина Карпатских живљаху некада нека питома племена, која се од других својих суседа одликоваху мирним, настањеним, земљорадничким начином живота. Ну потиснути једном од дивље инвазије са истока кретоше се та племена доле к Дунаву, који прегазивши, дођоше у ове наше питоме пределе. То беху *Срби*, који се клоњаху испред азијских варвара, у намери, да овде нађу мирнија склоништа за слободан развитак свога племенског патријархарног живота. Дванаест и по векова је већ преминуло, од како ти наши праоци населише ове пределе између Јадранског, Јонског и Белог мора. Ну клонећи се једног, српски народ нађе тада у новој својој постојбини много више непријатеља, са којима би принуђен отпочети очајничку борбу за своје одржање. Опредељену судбину српски сој херојски сноси. Навађиваху на њега и дивље хунске чете, и валовите аварске бујице, али га не сломише. Срби осташе Срби, макар да преко њих Балканом прелетаху и Франци и Визиготи, Вандали и Остроготи, од којих данас нигде ни спомена. Срби очуваше име своје, племенске уредбе своје, а што је најглавније, матерњи језик свој. Они га додиром са многим страним разнородним елементом не искварише, као на пример оних седам, Бугарима покорених, племена, већ успеше да и друге у њега претопе.

Ну, прве опасности минуше, али место дивљих инвазија јављаују се садамного горе опасности од тако званих цивилизованих народа. За питомину српску и јуначко срце грабе се и Цариград и Рим, тј. отима се *романизам* и *византинизам*. *Вера* — то беше ново поље борбе за балканске новајлије, да окушају своју моралну и физичку снагу. И српски народ поносно ступа у ту нову борбу противу два жестока противника, и из ње излази као величанствени победилац. Нити га Рим могаше пороманити, нити Цариград повизантинити. Срби примају напредња верска начела, али ни на латинском ни грчком језику, већ на свом матерњем језику, каквим тада говораху они Срби у солунској Србији. На тај свој језик преведоше учитељи словенски свете књиге за нову литургију, а те књиге бише доцније учитељима свих Словена. Разуме се, да је српски народ са тако јако развијеном свешћу о своме имену и самосталној егзистенцији стекао противу себе још огорченијег противника у лицу Византинаца, који гледаше и племенски државни склоп српски да униште, и име српско да утамане. Али је Србин и у тој поновљеној борби опет величанствени победилац. С једне стране, водећи уну-

Партију, из које да се ова сума исплати, да одреди председник општине и да о томе извести одбор.

ОБЈАВА.

Општини београдској потребно је осам коња за тегљење терета.

Коњи треба да су високи 165 до 170 с. м., у обиму до 182 с м. јаки, развијени, меснати, да су потпуно здрави, без икаквих мана, да нису старији од 7 и млађи од 5 год.

Понуђени коњи имаће издржати 8 дана пробе.

Од суда општине вароши Београда, 7. Јуна 1893. год. СБр. 9049.

САСТАНАК
ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

Држан 3. Маја 1893. год.

(ПО СТЕНОГР. БЕЛЕШКАМА)

(НАСТАВАК)

Раденко Драговић. — Председник каже да има грешке и до грађана, што нису платили порезу. Ја међу тим сумњам да није ово све хотимично урађено тај чиновник који ради на списковима

Председник. — Има и оваквих случајева. Човек који је гласао у једном кварту налази се сад у другом. На пр. г. Никола Капетановић обично је гласао у дорћолском кварту, али га сад тамо није било. Дошао је у општину и сватио код чиновника који је радио те спискове и нашао да је сад био записан у варошком кварту. Дакле било је испреметања које је дошло из пореског одељка.

А. Одавић — Ја знам и верујем да су услед овог премештања из кварта у кварт и ове неправилности потекле, али верујем да може да буде истина и оно што је г. Раденко казао. Јер није то да је остало неуписано 5 или 6 грађана него их има преко 500. Из кварта врачарског добио сам преко 100 комада листа, које су потписали грађани, те листе прошле су кроз све квартове и дошли у мој кварт и у списку који је у овом кварту био није се налазио уписан ни један од тих људи. Ми треба да водимо рачуна да сад стојимо пред изборима народних посланика и биће скандала, ако се и тад деси овако исто. С тога опет тражим да се дотични чиновник казни а како стојимо пред изборима народних посланика то предлажем ово: Има један човек који је био дугогодишњи чиновник општински и који је правио општини све спискове; предлажем да се он поново узме у службу. Он пристаје да спреми спискове за ово гласање из којих ћемо се ми уверити о његову раду. Ако му неваљају спискови каже, немојте ме ни часа трпети у служби преко рока. Нека се не узме стално у службу. Нека му се одреди дијурна.

Председник — Рекоше како има један вешт човек који спискове ради. То је Илија Вучковић, који је дуго година био овде и познаје много грађане. Он је пре мене отпуштен и отпуштен је због неуредности у списковима. Даље да вам кажем и ово. Доиста је дужност општине да све грађане заштите али закон је предвидео и то да чим објави какав збор да се спискови излажу грађанству на увиђај те да их виде и могуће грешке исправе а исправке се примају до самог дана збора. Свраћао сам грађанству пажњу на то, али свет мисли да све то треба да уради општински суд. И сами грађани треба да се постарају да исправе грешке које се могу десити. Ја ћу се пак старати да се у будуће тако што не деси и морамо посао око грађења спискова уредити што боље. Ми много зборишемо и за грађење спискова мораће се одредити лице које ће само на томе радити, које ће уводити у спискове промене што се дешавају. Наредићу да се, чим се објави збор, одмах штампају и спискови који ће се растурити међу грађане на ће они који не буду случајно уписани тражити да их упишемо. Другог пута и начина као да нема, а да ти спискови буду тачни. Један је начин да узмемо једнога или два човека, чиновника, који би стално на томе радили и о упису грађана у спискове водили бригу. Има случајева где је неко од чиновника указом или протписом премештен из Београда, или је умро, а тај још фигурише по списковима као грађанин јер га нико није из спискова избрисао.

Само сталан радник могао би држати све у реду и могао би бити повучен на одговор ако би било ма какве неисправности.

Љуб. Јовановић — Ја бих могао само да изјавим сажаљење што се то тако десило И да није било онога стања које је настало у општини после онога ланјског збора за неповерење општини, да је председник и ово чланштво подуже на овоме месту, ја му ни на који начин не бих могао примити ово извињење. Овако знајући да је председник од скора на овоме месту, ја примам правдање под условом ако нам председник да уверења: да ће се ово стање ма на који начин поправити.

У осталом ја ипак мислим, да чиновник који је ово радио не би требао да прође без казне јер није ситна погрешка кад се види да на 600 непопоправних грађана нису могли да гласају за то што их нема у списковима. Кад се узме да мимо ових 600, још бар 400 њих није дошло да гласа, онда се види да је списак за 1000 лица био нетачан. А то је толики број да није могао бити изостављен без непажње или рђаве намере, за које треба казнити.

Што се тиче самих мера како ово у ље уредити па да не буде више ових случајева неуредности, ја мислим да то треба оставити председништву те да оно уради што је најбоље. Ја пак мислим да би требало штампати спискове грађана, и да то не би много коштало али ако се то не би хтело, онда би било веома практично кад би у сваком кварту налазили спискове и оних лица која имају права у другим квартовима, па ако некога не буде у списку кварта у који је дошао, да се потражи да ли је у коме другом уписан па тамо да се упути а да не тумара од кварта до кварта.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

СОЛУНСКА ПИЈАЦА

Солун, 19 јуна 1893 год.

Ове седмице пијаца је била сасвим у застоју.

На житноме тргу сва је промена била у цени *бољег јечма*, који је оскупшао за пола паре на оку: 22 ½ паре ока — 10,02 дин. зл. метр. цента, и *ражи*, која је ојефтинпшала за по паре: 26 ½ пара ока — 11,81 дин. зл. мц. Пијаца је јуче закључена са чвршћим ценама.

Ова се недеља сматра као прелаз из пролетње у летњу сезону и с тога је промет био врло слаб.

трашњу борбу око *превласти*, — што таке политичке прилике онда беху, — а с друге спољашњу за *одбрану* од непријатеља својих, Срби и гомилама падаху на бојним пољима, и масама умираху по византијским тамницама, па ипак свој језик, веру и народност своју не изневерише; већ славно скрушише своје противнике, доказавши им силом право своје на политичку егзистенцију у светској позорници. Зацело је пуна значаја и величанствених призора историја нашега народа за све време његова жупанијека живота. Само такав сој српски, који умеде онако снажно одбити од себе све таласе, који га запљускиваху са свију страна за читава три и по века, би у стању родити онакога *јунака*, као што беше велики Немања, који од растурених српских племена створи снажну једну целину, која зададе страха и лукавом западу и гордом истоку — Цариграду. Да ништа више за човечански род није урадио, само тим једним делом, српски народ заслужује, да му историја људска окити име златним венцима, што беше тако високе политичке и моралне зрелости онда, када се у „цивилизованој" Европи не знађаше добро, да ли иза племићских замака и градова живи по долинама и планинама и други какав свет. Ну српски се народ не заустављa на томе; точак напретка, који Немања онако силно завитла, прихватиште његови следбеници, дајући му нове снаге, нова полета. Од оне мале биљчице, коју Немања засади у новој својој *рашкој* градини, за непуна два столећа израсте тако горостасан храст, да својим широким гранама обухвати без мал' цело Балканско полуострво. Задобивене тековине народне у жупанијскоме добу: вера, језик и самосталност добиште у новом добу чврште основе. Унутрашње борбе око превласти мало по мало нестаје; спољашња из дефанзиве претвара се у страшну офанзиву. Српска сила и српски утецај све се више распростире: жупанија се претвара у сјајно краљевство, а краљевство у својој кулминацији прелази у *царство!*... Како величанствено блиста златна тијара Душанова, а поносно се лепрша над главом његовом двоглави орао његов!... Али, ах!.. то беше само кратка слава, која прође као сан, иза кога се роди грозна и страшна јава!..... Проклета Немеза српска усадила беше у срж онога горостаса српског опасан црв, који испијаше сок његов, те се једна по једна грана нагло поче сушити и кршити, док остаде најзад само голо стабло, око кога још облећу црни гавранови. Али и њега најзад анадолски вихар збриса с лица ове земље..... Оста само дубоко у земљу заривени корен, из чијих ће жила много доцније ниће нове, младе биљчице слободе, које ће опоминьати доцнија покољења српска на негдашњу славу и величину њихових предака.....

Тужна ли је успомена на то доба наше прошлости. Она негда силна и велика Душанова царевина сад је турска провинција, раздељена на пашалуке и санџаке; од негдашње славе и величине српске, само се виде трагови некадање српске државне самосталности..... Страшну ли нам слику даје сада потлачено Српство!... Место пространих зелених поља, цветних вртова и грозних винограда, гледате саму пустош; место големих вароши и градова српских, видите страшне развалине. Место веселе песме раздраганих српских јунака и јунакиња, чујете само потмули јаук, изазван тешким мукама од зулума турских. Место звеке убојна оружја Душанових соколова, чујете звекетање ропских ланаца. Место веселих дружина и сватова српских, сретате на друмовима дуге низове ланцима повезана робља српског, које крволоци

Очекује се из Батума једна партија гаса, који ће моћи да се добије по транситним ценама, али не ниже од 16 ½ гр. — 3,77 дин. зл. — сандук.

Руски гас влада пијацом.

Топлота у ладовини до 23 ½ ° R

Лира отоманска 100 гр. — наполеон 84 ¼ гроша.

УПРАВА
Краљ. срп. трговинске агенције.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

НАКЛАДОМ
КЊИЖАРЕ ВЕЛ ВАЛОЖИЋА У БЕОГРАДУ

ИЗАШЛА ЈЕ НОВА КЊИГА

ПЛЕМЕНИТА РУЖИЦА

ПРИПОВЕТКА

ЗА ВАСПИТАЧЕ и ВАСПИТАНИКЕ

посрвзо **ДИМ. ЈОСИЋ**

Украшена са шест слика у живим бојама

Цена 1 ½ динар

Књиге шаљемо поштом о нашем трошку. Место новаца примамо марке.

На пет књига једна бесплатно.

НАРЕДБА.

Старајући се о интересима општине београдске и о тачном прикупљању њених прихода, законом и од надлежне власти одобрених, Суд општ. вар. Београда, на основу решења Државног Савета од 24. Октобра 1892. год. Бр. 3438. чл. 40. зак. о општинама и решења одбора општинског од 12 Маја 1890 год. Абр. 839, и 11 Јуна 1892. Абр. 7537, а у свези с наредбом Управе вар. Београда од 10 Новембра 1892. год. Бр. 10975.

наређује

Да сваки онај који према поменутој наредби Управе вар. Београда од исте добије дозволу за давање балова, концерата и других забава, буде дужан с том дозволом пријавити се општинском Суду и њему положити ниже означену таксу, која је установљена у корист сиротиње београдске и народног позоришта.

Ако који од сопственика или закупца локала где се дају јавне забаве, допусти да у његовом локалу какво странo лице даје представе и друго томе подобно, а не увери се да је дотично лице поред дозволе добијене од управе вароши Београда и општини таксу платило, биће он одговоран општини за неплаћену таксу

ТАКСЕ

ЗА ЈАВНЕ ЗАБАВЕ У ОПШТИНИ БЕОГРАДСКОЈ

I.

а, За свирање муш. оркестра по кафанама, баштама и т. д. од концерта до . . .	3 д.
б, За свирање са певањем вештака од 1 концерта	5 д.
в, За свирање женског оркестра (дамен-капеле)	20 д.

II.

а, За игранку у локалу I-ог реда	15 д.
б, За игранку у локалу II-ог реда	10 д.
в, За игранку у локалу III-ег реда	5 д.

III.

а, За панораму на дан	5—10 д.
б, За разне преставе и показивање вештина, дневно	10—50 д.
в, За менажерије и музеуме	5—15 д.
г, Циркус од преставе	10—20 д.
д, За забаве „Тингл-Тангл“ т. ј. (певање, свирање и представљање) од вечера	50 д.

IV.

За друге врсте забава које овде нису предвиђене решаваће општински Суд засебно.

V.

Сем овога наплаћиваће се још половина од гореозначене таксе у корист краљ. српског народног позоришта.

Од суда општине вар. Београда 14. Новембра 1892. год. АБр. 11331. у Београду.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ.

I. Димничарство:

а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0·20 д.
б) За неузидан шпархерд	0·20 д.
в) За узидан „	0·40 д.
г) За велики узидан шпархерд у гостионици	0·50 д.
д) За чишћење димњака од два спрата	0·20 д.
ђ) За чишћење простог димњака . . .	0·10 д.
е) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са пећима	0·10 д.
ж) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са више пећи	0·20 д.
з) За паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0·75 д.

II. Пражњење помијара и нужника:

а) Од кубног метра	10·— д.
б) Од акова	0·50 д.

III. Поетарина:

а) Марка за пашче за годину дана . .	3·— д.
б) Обнављање изгубљене марке стаје . .	1·— д.

IV. Гробарина.

а) Гроб за децу	7·— д.
б) Гроб за одрасле	12·— д.
в) Мала гробница	555·52 д.
г) Велика гробница III. реда	998·39 д.
д) Велика гробница II. реда	1099·32 д.
е) Велика гробница I. реда	1684·57 д.

V. Мртвачка кола:

а) Мртвачка кола стара са два коња . .	12·90 д.
б) Мртвачка кола са анђелима са два коња	24·90 д.
в) Мртвачка кола нова са два коња . .	36·90 д.
г) Мртвачка кола нова са 4 коња . . .	72·90 д.

турски гоне као марву на једренске или чак суфратске тргове. Место високих манастира и цркава Немањићских, са торњевима златом и сребром покривеним, — са којих некада божанска светлост на далеко озараваше побожни свет српски, — гледате сада пусте развалине, из којих место топлих звукова звона српских, зује ужасан фијук пустоши. Србија негда као кошница препуна вредних челица, сада је огледало пустиње: свуда царује нема поноћ, на све стране само гробље и рушевине!... Погледајте с високог Копаоника негдашњу Душанову круновину, и шта налазите на њој? — Од негдашње престонице Немањине, Расе, једва траг, а у његовом гордом граду Нишу видите силнога пашу турскога. Неколике неме зидине на Струмици опомињу вас на негдашњу Дечанскову „кулу на облацима“. У Скопљу на место Светог краља седи други паша, а на златном трону Душанову у Призрену размећу се лале и везири турски. Тражите силног Вукашина у Сушици, али место њега налазите Марков гроб, а у његовом Прилипу мутесарифи жаре и пале јадну рају српску. А шта је оно на тужном Косову? Место Лазара и Милоша, Косанчића и Топлице, како причешћују и спремају војску за љути бој, видите редове турских улема, који скрушена лица иду — не у Грачаницу, него у *Муратово тулбе!*... Узалуд тражите чувено старо српско Трговиште, јер на његовом месту видите Нови Пазар. Од негдашњег златног рудника Душановог у Новом Брду, само гола рушевина, а на Ђурђевом Смедереву више се већ алај-барјак турски с полумесецом!... Ојађена Босна још је тужнија: место несрећног Томашевића, на краљевском престолу видите у Бобовцу беснога пашу, како скрштених ногу на свиленом шилтету дели нагрде клетим издајицама српским, негдашњим војводама краљевим!.... Херцегови синови прогнали оца свог, па постали васали Мухамеда II., а најмлађи још на срамоту рода свог, метнуо на се и бели турбан. Само још један соко вије високо своје гњездо на врлетима Црне Горе, али и њега ускоро силна орлушина свали у бездан!.... Ах да грозне слике! Зар нигде слободна кутића српска, нигде живе душе српске, да прича потомству како пропаде онолика негдашња слава српска? Зар Душанових и Милошевих потомака тако брзо, без трага, да нестане с лица ове питоме земље? — Не, не, има их, има, *мора* да их има још; али где су? — Вините се у густе горе и високе планине по пространоме Србству, и видећете тамо густе чете неких страшних људских прилика, како журно прелећу с једнога виса на други, као сури орао с гране на грану. Из очију им севају живе варнице, под ногама земља тутњи од силнога бата њихова, а у рукама блиста љути јатаган и дуга „шара“ пушка. Ко су ти горски вуци? То су *хајдуци* српски, синови Обилићеви, сиви соколови, који су ту избегли из долина, да високо вију гњездо српске слободе и српске самосталности. А завирите сада у оне мрачне пећине по големим кршевима српским, и гле'те како у њима, као у препуним кошницама, зује ројеви силнога живља српског. Ко су то опет? То су многобројне породице оних горских синова српских, које су ту склоњене од зулума турских, да у тим мрачним избама обезбеде и очувају своју слободу.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА

Власник Општина Београдска — ПАРНА РАДИКАЛНА ШТАМПАРИЈА — Уредник Урош Кузмановић

БРОЈ 27. ГОД. XI.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
НА ГОДИНУ . . . . . 6 дин.
НА ПОЛА ГОДИНЕ . . . . . 3 „
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ . . . . 9 „

НЕДЕЉА 4. ЈУЛА 1893.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 ПР. ДИН. ОД ВРСТЕ

ПРЕТПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПУТНИЦОМ НА ОПШТИНСКИ СУД
А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА

Рукописи не враћају се

Неплаћена писма не примају се.

ПОЗИВ

Суд општине вар. Београда, како сваке тако и ове године има извршити регрутовање младића за стални кадар за ову календарску 1893. годину.

С'тога овим позива све оне младиће који су 1873. год. рођени било овде или на страни, да одмах а најдаље до 1. Августа ове год. суду овоме предстану ради регрутовања, увршћивања у регрутне спискове и прикупљање података.

Ко овом позиву не следује сматра ће се да је избегавао војну обавезу.

Од Суда општине вароши Београда
23. Јуна 1893. г. АБр. 3422.

ОБЗНАНА.

До 1. Јануара ове године спојен је велики број кућа са водоводом београдским а међутим је до сада сразмерно врло мали број сопственика тих кућа извршио инсталацију водовода у самој кући и почео воду употребљавати.

Ово неизвршење инсталације водовода у кућама, које су са водоводом већ спојене, штети општинске интересе, те с тога суд општине вар. Београда објављује грађанству, да ће управа водовода од 1. Августа ове године наплаћивати воду према члановима 8 и 9. правила за издавање воде, од свију оних кућа, које су до 1. Јануара ове године са водоводом спојен безобзира на то, да ли се вода у кући троши или не, или да ли је инсталација у кући извршена или не.

Ово решење своје суд општине вар. Београда оснива на члан. 2 и 13. правила за везивање водовода са зградама у Београду и издавање воде из истог водовода, која су правила добила закону силу решењем Владе Његов. Величанства од 10 Јуна 1892 год. ПБр. 10381 основаним на чл. 6. 7 и 9. зак. о варошкој трошарини у Београду од 13 Јуна 1884 године.

Од суда општине вар. Београда 30 Априла 1893 год. АБр. 2366.

ОБЈАВА.

По што је одбор општине београдске у седници својој од 11 т. м. решио, да наплату таксе за вађење и ношење песка са обале Савско-дунавске врши сам суд ово општински, то се овим ставља до знања како предузимачима тако и осталим грађанима, да је од данас допуштено свакоме вађење и ношење песка са поменутих обала а са зато одређени места, по што претходно плати прописну таксу у 30 п. дин. од једних кола, општинском контролору поменутих обала.

Ко се ухвати да песак са поменутих обала носи а да није платио прописну таксу, сматраће се као кријумчар и као такав према закону биће кажњен.

СБр. 9212 — Од суда општине вароши Београда, 18. Јуна 1893 год. у Београду.

ОБЗНАНА

Према наређењу ове команде од 3 априла тек. год. Н. 2300 и од 8. ов. мес Н. 3744. нпак се нису сви обвезници редовне, I. и II. позива народне војске, овој команди јавили ради сравнења, одузимања и давања војничких билета.

Сада се и по *трећи пут* позивају сви они обвезници редовне војске I. и II. позива који долазили нису, да се од дана изласка ове обзнане. па закључно до 15. јула тек. год. овој команди јаве. Ко се од обвезника, до означеног дана не јави, биће најстрожије кажњен коју ће казну сваки обвезник издржавати при штабу ове команде. Изговор о недоласку и задоцњењу обвезника неће се примати никакав.

Из канцеларије VII. пуковске окружне команде Кбр. 4267. 30. Јуна 1893 год. у Београду.

ПОЗИВ

Има приличан број грађана, који општини ни до данас нису измирили дужне кирије и аренде од узетих под закуп разних права и имања општинских.

С тога је општински суд принуђен да предузме најстрожије законске мере, да се наплата дуга у најкраћем року изврши.

Онима који дугују кирију или аренду од 1891. године, остављен је рок до 8. тек. месеца;

Онима који дугују кирију или аренду за 1892 годину, остављен је рок до 10 тек. месеца, и

Онима који дугују кирију или аренду од 1. јануара до 1. јула о. год. остављен је рок до 12 тек. мес.

Позивају се сви они који ма шта општини дугују, да дуг свој до означеног рока измире. У противном суд ће после овога рока поступити онако, како је уговорима о закупу односно закона за неуредне плаћиме предвиђено.

Сбр. 10819. Од суда општине града Београда 2. јула 1893 г. у Београду.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

XXXIV. ВАНРЕДНИ САСТАНАК

20. Јуна. 1893 год.

Председавао председ. г. Милован Р. Маринковић од одборника били г. г. Коста Б. Михајловић, Мих. М. Ђорђевић, Коста Петровић, Свет. И. Ристић, Илија Ђорђевић, С. Вељановић, Љ. Јовановић, Ђ. С. Новаковић, Ђорђе Наранџић, Н. Вуковић, Лазар Радовић, М. Велизарић, С. Ј. Азријел, М. М. Петровић, Ф. Васиљевић, Д. Р. Гајић, Др. Марко Т. Леко, Мих. Д. Банковић, Милан М. Ђорић, Никола Х. Поповић, Рад. Драговић, А. Ј. Одавић, Гаврило Еркић, М. О. Петровић, Мијајло Јанковић.

I.

Прочитани су записници одборских одлука седница држаних 14 и 15 Јуна ове године и у одлуци КЊБр. 292 учињена је измена, да председник општине има ступити у преговоре са српско француским друштвом само односно замене сијалица са пламеним лампама према ограничењима у решењу означеним.

II.

По прочитању акта првостепеног суда крагујевачког АБр 3289, одбор је изјавио, да је

Јован Димитријевић касапин и проститут доброг владања и средњег имовног стања, но да је склон на свађу.

III.

Председник саопштава одбору да је одборско повереништво изабрато у седници одборској од 14 Јуна ове год. АБр. 3378 израдило нову трошаринску тарифу и подноси је одбору на решење.

По прочитању сваке тачке по особ одбор је решио, да се досадања тарифа општинске трошарине у Београду замени са следећом*).

XXXV. ВАНРЕДНИ САСТАНАК
21. Јуна 1893. год.

Преседавао председник г. Милован Р. Маринковић од одборника били г. г. Никола Х. Поповић, А. Ј. Одавић, Лазар Радонић, Коста Б. Михајловић, Коста Петровић, Мих. Д. Банковић, М. Белизарић, С. Ј. Азријел, М. О. Петровић, Р. Драговић, Лазар Дашковић, М. М. Ђорић, Ст. Чађевић, Ђ. С. Новаковић, М. Јанковић, Мил. Ј. Марковић, Мат. Јовановић, Љ. Јовановић, Илија Ђорђевић, Мих. П. Бончић и Димитрије Р. Гајић.

I.

По прочитању акта истражног суде за вар. Београд АБр. 3294 и 3278, којим се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица одбор је изјавио, да су Васа Николић без занимања и Михајло Петровић цигљар непознати.

II.

Председник износи одбору на мишљење молбе, којим се траже уверења о сиротном стању и породичном односу.

По прочитању тих молби СБр. 10054, 9714, 9979, 9876, 9877, 9965 9802, одбор је изјавио мишљење, да се суд предходно увери о имовном стању молилаца: Драгутина Ђорђевића, Јулке П. Степића, Драгиње Јанковић, Шандора Петровића, Катарине Бојић, Јелке Митић и Агније Стефановић па тек онда да им изда тражено уверење.

III.

По прочитању извештаја комисијских ГВр. 2406 и 2456 одбор је одобрио одређене осе у улицама Краљ Милановој од скопљанске до куће Спасоја Ставановића и Сеничкој.

IV.

По прочитању протокола лицитације СБр 9501, држане 11. Јуна 1893 год. за набавку одела летњег за пожарну чету, одбор је решио да се набавка одела за пожарнике и позорнике општинске уступи према прописаним погодбама Светозару Николићу, кројачу за хиљаду шест стотина педесет динара и двадесет пара свега.

V.

По прочитању молбе Д. Бимбића, писара општинског АБр. 3394, одбор је решио, да се молиоцу Д. Бимбићу писару овоопштинском одобри једномесечно осуство ради лечења с тим, да му се за ово време изда плата у напред. Осуство ће му се рачунати, кад га стане употребљавати.

VI.

На предлог грађевинског одељења општине београдске АБр 3202 (ГБр. 2414) одбор је решио, да се узме у службу општинску за инжињера Франа Ајперт са годишњом платом, која је у буџету стављена с тим, да се упита министарство грађевина, да ли Ајперт према под петим сведоџбама има квалификације за инжињера општинског.

VII.

Одборник г. Стеван Чађевић предлаже да се у интересу саобраћаја што пре регулише крај доње Јовановe улице што излази на Скадарску улицу.

По саслушању овога одбор је одлучио, да одборски повереници г. г. Ст. Чађевић Милутин Ј. Марковић и Илија Ђорђевић одборници и Т. Селесковић управник грађевинског одељења на лицу места проуче ово питање и поднесу одбору извештај на решење.

VIII.

Продужен је појединачни претрес трошаринске тарифе и после поименичног гласања за сваку позицију по особ, одбор је решио, да се и следећи предмети оптерете трошаринском таксом*).

*) Целокупна тарифа биће штампана у једном од идућих бројева. Ур.

*) Тарифа ће бити штампана цела у једном од идућих бројева. Ур.

XXXVII. РЕДОВАН САСТАНАК
24. Јуна 1893. год.
Пре подне

Председавао председник г. Милован Р. Маринковић, од одборника били г. г. Мих. Д. Банковић, Јован Ђуровић, Ђорђе Наранџић, Р. Драговић, Илија Ђорђевић, Милан М. Ђорић, Димитрије Р. Гајић, Михајло М. Ђорђевић, Коста Б. Михајловић, Н. Вулковић, С. Азријел, Љ. Јовановић, Ф. Васиљевић, Коста Петровић, Јован Христић, Ст. Ђађевић, Др. Марко Т. Леко, Ђ. С. Новаковић, Мих. П. Бончић, Лазар Дашковић, М. Белизарић, А. Шток, Мат. Јовановић.

I.

По прочитању акта истражног судије за вар Београд АБр. 3399, 3431 и 3396, којим се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица одбор је изјавио, да су му непознати Здравко Петровић пиганш, Јовица Кнежевић надничар, Милан Антонијевић и Милован Миливојевић калфе, Тома Панић шегрт, Јован Сић ћурчијски калфа и Мијаило Вишњић шегрт шнајдерски.

II

Продужен је појединачни претрес трошаринске тарифе и после поименичног гласања за сваку позицију поособ одбор је решио, да се и следећи предмети оптерете трошаринском таксом.

XXXVIII РЕДОВНИ САСТАНАК
24. Јуна 1893 год.
По подне

Председавао председник г. Милован Р. Маринковић, од одборника били г. г. Мијаило Јанковић, К. Петровић, Илија Ђорђевић, Јован Ђуровић, Михајло М. Ђорђевић, С. Вељановић, Јован Христић, К. Б. Михајловић, Дим. Р. Гајић, М. М. Ђорић, Мат. Јовановић, С. Ј. Азријел, Ф. Васиљевић, Ђорђе Наранџић, Андреја Ј. Одавић, Н. Вулковић, Рад. Драговић, Др. М. Радовановић, Лазар Дашковић, Мих. Д. Банковић, Др. Павао Поповић, Милут. Ј. Марковић, Ст. Ђађевић.

I.

У овој седници претресана је само трошаринска тарифа, која ће се доцније штампати целокупна.

XL ВАНРЕДНИ САСТАНАК
26. Јуна 1893 год.

Председавао председник г. Милован Р. Маринковић од одборника били г. г. Ник. Х. Поповић, Сава Вела-

---

СРПСКИ УСТАНИЦИ ПРОТИВУ ТУРАКА

У ВЕЗИ

СА НАРОДНИМ СЕОБАМА У ТУЂИНУ

од 1459.—1814. године.

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

У ДВА ДЕЛА

написали

Р. Агатоновић и Л. М. Спасић.

(Академијски Савет Вел. Школе наградио првом видовданском наградом општ. београдске).

Мото:

— „Пора нам престати бити умнима чужим умом и славнима чужом славом“ (Време је да престанемо мудровати туђом памећу, и славити се туђом славом).

Карамзин.

ПРЕДГОВОР

(НАСТАВАК)

Погледајте сада с плаве Авале, или пусте Мајевице (планина у Босни) или поносна Дурмитора онамо преко Дунава, Саве, Драве, и дуж Приморја, и шта видите? — Густе редове многобројних српских породица, како измичу испред бесне навале анадолске бујице, да тамо негде у туђини, на слободној хришћанској земљи, нађу мирна и слободна станишта. Како је то жалостан призор растанка са својим огњиштем, које је толико столећа крвљу домаћиновом натапано, па тражити братска загрљаја у туђини!.. И зашто све то? Зато, што Србин хоће слободу своју, неће да *робује*...

* * *

Каже се обично: *пет векова Србин је робовао Турчину!* Ну, да ли је оправдана та клевета на понос и јунаштво српско; да ли се тај појам може однети на целокупан српски живаљ тадашњега доба? Да ли се тако може рећи и за оне небројене чете српских хајдука, који по горама и кршевима српским чуваху кандило слободе и самосталности српске, све до наших дана? Мислимо да не, и још мање се таке може рећи за оне многобројне хиљаде одбеглих српских синова у туђину. Јер они тек сада отпочињу очајничку борбу са непријатељем и отимачем свога огњишта. На *туђој* територији они стварају своју организацију, нову своју државу, на темељу које прикупљају и организују своју снагу да ослободе стару своју домовину. Вините се мислима у доба, када пресељени Срби у Угарској почињише чуда херојских дела под својим новим деспотима Бранковићима, или мало касније погледајте на крајинама на оне силне бедеме, од српских груди, како снажно одбијају валовите бујице анадолске најезде. Па може ли се рећи, да је тај народ тада *робовао* Турцима? Вековима се продужава на њих навала бесних Азијата, али их борци српски увек снажно одбијају. И зар та борба није највеличанственији призор падања за име, веру и слободу српску? Зар онолико силно напрезање борача српских да истргну своју домовину испод јарма клетога крвника, не заслужује пажње свакога Србина?

Нема, мислимо, племенитијег и благодетнијег задатка за свакога Србина, него да изучава ону борбу Срба с Турцима, за слободу домовине српске, — кад се обично (али погрешно) мисли, да је Србин робовао Турчину. Захвалност према мајци домовини, која нас је одгајила на пепелу хиљадама изгинулих, за име своје, предака наших, нагнала је и нас, да своје слабачке силе посветимо изучавању

новић, Коста Б. Михајловић, Р. Драговић, Ј. Ђуровић, Коста Петровић, Ф. Васиљевић, С. Ј. Азријел, М. Јовановић, Мих. М. Ђорђевић, М. М. Ђорић, А. Ј. Одавић, М. Ј. Марковић, Др. Павао Поповић, Др. Марко Т. Леко Ђ. С. Новаковић, М. Јанковић, М. П. Бончић, М. Капетановић, Љ. Јовановић.

I.

По прочитању акта истражног судије за варош Београд АБр. 3452 и 3442, којим се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, одбор је изјавио, да му је Аркадије Стефановић надничар непознат, да је Никола Милосављевић кафеџија доброг владања и доброг имовног стања и да је Наталија жена Бранислава Поповића проститута рђавог владања и доброг имовног стања.

II.

Продужен је појединачни претрес тарифе трошаринске и после поименичног гласања за сваку позицију посебо, одбор је решио, да се још и следећи предмети оптерете трошаринском таксом.

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ.

Цена хлебу. Суд општине вар. Београда решењем својим од 1. Јула ове год. а према средњој цени жита, одредио је, да цена хлебу за прву половину месеца Јула буде деветнаест пара, а да се по вароши продаје леб по двадесет пара у тежини од хиљаду педесет и три грама. Цена ова вреди од 2. Јула закључно.

Ово се јавља грађанству ради знања и управљања.

Исправка. У општинским новинама од 20. Јуна ов. године штампана је тарифа за наплаћивање обалариие (казукарине). У последњем члану ове тарифе треба додати ово: „Њом се замењује досадања тарифа од 15 Јуна 1890 год. АБр. 957“, што је случајно при штампању изостало.

ОБЈАВА.

Општини београдској потребно је осам коња за теглење терета.

Коњи треба да су високи 165 до 170 с. м., у обиму до 182 с. м., јаки, развијени, меснати, да су потпуно здрави, без икаквих мана, да нису старији од 7 и млађи од 5 год.

Попуђени коњи имаће издржати 8 дана пробе.

Од суда општине вароши Београда, 7. Јуна 1893. год. СБр. 9049.

САСТАНАК
ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ
Држан 3. Маја 1893. год.
(ПО СТЕНОГР. БЕЛЕШКАМА)

(НАСТАВАК)

Мика Банковић — Ја сам закључио из говора г. председникова да он тако рећи навалице прима на себе моралну одговорност за неуредности, за хаос, некаквога чиновника који је радио на списковима. Ја налазим да лично председник апсолутно не може да буде одговоран за тај посао и чудим се да може бранити чиновника чија неуредност при састави спискова гласача заслужује сваку осуду! Није овде у питању 2—3 човека већ 600 грађана који су одбијени од гласања само с тога што их није било у списковима. Толико су строго прописане казне законске, ако се неком бесправном да право гласа, или коме правном гласачу ускрати, да би ваљало најозбиљнију пажњу обратити, на правилност спискова. Код нас се пак погрешке у списковима дешавају ћутуре — en masse Ми протестујемо већ десети пут зашто су списковн неуредни и опет ништа. Истина грађани имају права да прегледају спискове, и да у извесноме року траже допуну њихову, али ретко ко то чини, рачунајући да га мора бити у списковима, кад је испунио своје грађанске дужности. Мени смешно изгледа, да у Београдској општини не може у томе погледу да буде правилности док 6.000 правих гласача неби долазило надлежном господину и тражило да их у списак уврсти

Раденко Драгојевић је одборник, па ни њега јуче у списку гласача није било.

Ја, дакле, нити би могао дозволити, да се остави без казне чиновник, који је овако неисправне спискове саставио, нити би пристао на то да се врати на тај посао чиновник, који је пређе радио, и против кога је било толико тужаба, да се морао уклонити.

Председник — Дозволите да се оградим, да ја нисам бранио ни чиновника, нити сам непосредно казао да сам сам крив у томе, што су спискови такви.

Ја жалим што су спискови овакви и држим да ће они непрестано овакви и бити, ако се буду по досадањем израђивали. Ја примам ово, што рече г Љуба Јовановић и гледаћу да одредим једног нарочитог чиновника, који ће све промене да држи у реду и који ће ми одговарати својим положајем, ако би каквих неправилности у њима било. Тога досад није било и зато су спискови сакати и испали. Чиновник, који је радио на овим списковима, толико је јуче био изненађен, што су толики грађани изостављени из списка, да је дошао код мене и казао: „Господине председниче ја сам хтео сам да узмем капу па да идем кући, толико ме и сама ова ствар изненадила и непријатно дирнула.“ Знајући како су спискови састављени ја сам му веровао да је без намере ова погрешка испала. Молим вас да мојој бризи оставите, да овај посао уредим, и ја држим да ће бити добро.

Ђ. Пешић — Ја мислим да ни један од господе говорника није погодио прави узрок за што су спискови погрешни. Они су увек били погрешни, али у последње време чешће него пре. Док је била припрема за овај збор долазио сам чешће пута код књиговође и видео сам ове мане код самог рада. Прва мана је што је то пореско књиговодство здружено с контролним одељењима, и тај чиновник ако би био кажњен био би на правди Бога јер у којој ради он уђе на дан по 20 душа. По мом схватању грађење спискова исто је што и рачунање; ометите ме часом и погрешка је учињена. С тога молим г. председника да том чиновнику дâ само тај посао и да му дâ одлично одељење. Даље, да се пази да се тај књиговођа не мења сваки час. То је читав посао и треба људски да се ради. Овај човек није крив, криви су и они

најкласичнијег доба српске прошлости, које је препуно прекрасних врлина и јуначких узора српских. Ну колико је с једне стране похвална тежња наша, толико је задатак којег се лаћамо, због своје превелике важности, тако тежак, да су наше младалачке снаге још и сувише слабе, да данашњој генерацији српској представе то класично доба српскога херојства у оној светлости, како заслужују сени хиљадама бораца српских изгинулих за слободу домовине своје, док су нам сачували ово, чиме се данас китимо и дичимо. „Али наука — вели један патриота српски — никад не би отишла напред, кад не би било људи, који ризикују да иду докле могу, ма да знају добро, да својом снагом далеко отићи не могу“. С тога и ми покушавамо загазити онде, где још нико није загазио; писати оно, што још нико није покушавао у целини представити, изнети данашњој српској генерацији онај живот наших предака за време од кад неста и последње сенке српске државне самосталности на целом Балкану, па до доба, када Ђенијални Милош удари чврсто први камен темељац за зидање нове зграде Душанове државе. То је дакле, ни више ни мање, него *историја готово целокупног српског народа од 1459. па до краја 1814 год.*

Ну, ограничени насловом ове теме само на један правац политичког живота српског народа, на: „Српске устанке противу Турака, у вези са народним сеобама у ћубину од 1459—1814. године,“ ми смо се морали умеравати у представљању културног живота народног за то доба, остављајући вештијем перу да изнесе доцније потпуну слику *целокупног* живота српског народа за то доба. —

Ради лакшег прегледа ми смо ову расправу поделили у *два* дела. Први део обухвата доба од пропасти Ђурђеве деспотовине — год. 1459, па до половине XVII. столећа, доба, када се Турцима први пут ставља стална граница њихова надирања на запад, преко које међе нису никада више могли прећи. Дакле, први део обухвата растење и напредовање турске моћи до њене кулминационе тачке, а према њој очајничку дефанзиву српских, и са њима и разних хришћанских бораца. Други део од половине XVII. ст. па до 1814. — обухвата опадање турске моћи, а према њој опет растење и напредовање хришћанскога оружја, у друштву којег и српски гарабин извојева себи један слободан комад старе домовине српске.

* * *

Три су главне појаве у животу српскога народа за то доба, које га непрестано прате. Све се три јављају одмах после пропасти Ђурђеве деспотовине, босанскога краљевства и Херцегове кнежевине. Прва је не толико важна, колико интересантна: *ширење територијалнога рејона српске пећске патријаршије.* И ако Муслимани на све стране тамане и сатиру „погану ћаурску“ веру, ипак власт пећског патријарха шири се све више, што Турци захватају већи круг туђих хришћанских земаља, тако, да су у Босни и Херцеговини чак и католици потпадали у црквеној јурисдикцији под власт православног пећског патријарха. Тако стање ствари трајало је за дуги низ година, докле најзад неста и пећске патријаршије и њеног патријарха. Друга је појава веома значајна: *нагло одметање многобројних српских синова у хајдуке, и непрекидна њихова четничка борба са домаћим непријатељима за слободу и самосталност српску, за све време од пропасти српских држава па до наших дана.* Та је појава значајна у толико, што се на домаћем огњишту

људи који долазе сваки час код контролног одељења; сваки час један улази други излази и човек не може да ради на овом послу. То је што сам имао да кажем.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

НАРЕДБА.

Старајући се о интересима општине београдске и о тачном прикупљању њених прихода, закопом и од надлежне власти одобрених, Суд општ. вар. Београда, на основу решења Државног Савета од 24. Октобра 1892. год. Бр. 3438. чл. 40. зак. о општинама и решења одбора општинског од 12 Маја 1890 год. Абр. 839, и 11 Јуна 1892. Абр. 7537, а у свези с наредбом Управе вар. Београда од 10 Новембра 1892. год. Бр. 10975.

наређује

Да сваки онај који према поменутој наредби Управе вар. Београда од исте добије дозволу за давање балова, концерата и других забава, буде дужан с том дозволом пријавити се општинском Суду и њему положити ниже означену таксу, која је установљена у корист сиротиње београдске и народног позоришта.

Ако који од сопственика или закупца локала где се дају јавне забаве, допусти да у његовом локалу какво страно лице даје представе и друго томе подобно, а не увери се да је дотично лице поред дозволе добијене од управе вароши Београда и општини таксу платило, биће он одговоран општини за неплаћену таксу

ТАКСЕ

ЗА ЈАВНЕ ЗАБАВЕ У ОПШТИНИ БЕОГРАДСКОЈ

I.

а, За свирање муш. оркестра по кафанама, баштама и т. д. од концерта до . . . 3 д.
б, За свирање са певањем вештака од 1 концерта . . . . . 5 д.
в, За свирање женског оркестра (дамен-капеле) . . . . . 20 д.

II.

а, За игранку у локалу I-ог реда . . . . 15 д.
б, За игранку у локалу II-ог реда . . . . 10 д.
в, За игранку у локалу III-ег реда . . . . 5 д.

III.

а, За панораму на дан . . . . . 5—10 д.
б, За разне преставе и показивање вештина, дневно . . . . . 10—50 д.
в, За менажерије и музеуме . . . . . 5—15 д.
г, Циркус од преставе . . . . . 10—20 д.
д, За забаве „Тингл-Тангл“ т. ј. (певање, свирање и представљање) од вечера . . . . . 50 д.

IV.

За друге врсте забава које овде нису предвиђене решаваће општински Суд засебно.

V.

Сем овога наплаћиваће се још половина од гореозначене таксе у корист краљ. српског народног позоришта.

Од суда општине вар. Београда 14. Новембра 1892. год. АБр. 11331. у Београду.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ.

I. Димничарство:

а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0·20 д.
б) За неузидан шпорхерд . . . . . 0·20 д.
в) За узидан „ . . . . . 0·40 д.
г) За велики узидан шпорхерд у гостионици . . . . . 0·50 д.
д) За чишћење димњака од два спрата 0·20 д.
ђ) За чишћење простог димњака . . . 0·10 д.
е) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са пећима . . . . . 0·10 д.
ж) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са више пећи . . . . . 0·20 д.
з) За паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0·75 д.

II. Пражњење помијара и нужника:

а) Од кубног метра . . . . . 10·— д.
б) Од акова . . . . . 0·50 д.

III. Поетарина:

а) Марка за пашче за годину дана . . 3·— д.
б) Обнављање изгубљене марке стаје . . 1·— д.

IV. Гробарина.

а) Гроб за децу . . . . . 7·— д.
б) Гроб за одрасле . . . . . 12·— д.
в) Мала гробница . . . . . 555·52 д.
г) Велика гробница III. реда . . . . . 998·39 д.
д) Велика гробница II. реда . . . . . 1099·32 д.
е) Велика гробница I. реда . . . . . 1684·57 д.

V. Мртвачка кола:

а) Мртвачка кола стара са два коња . . 12·90 д.
б) Мртвачка кола са анђелима са два коња . . . . . 24·90 д.
в) Мртвачка кола нова са два коња . . 36·90 д.
г) Мртвачка кола нова са 4 коња . . . 72·90 д.

ТАКСЕ

ЗА ИЗНОШЕЊЕ ЂУБРЕТА

За квартове: Савамалски, Теразијски, Варошки и Врачарски:

1. Од собе и кухиње или мањег дућана са собом . . . . . 0·25 д.
2. Од две или три собе, са кухињом или већег дућана са магазом . . . . . 0·70 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1·50 д.

За квартове: Дорћолски и Палилулски:

1. Од собе и кухиње, или мањег дућана са собом . . . . . 0·20 д.
2. Од две или три собе са кухињом или већег дућана са магазом . . . . . 0·60 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1 д.

Од суда општине београдске 28. Августа 1892. године АБр. 9449.

очувало вазда запаљено кандило слободе српске, док се најзад његов пламичак није разбуктао у велики пламен, који је за час спржио остатке варваризма турскога у питомој Шумадији. Трећа и за нас од особита значаја појава јесте: *силно и непрекидно селење Срба у туђину,* које нагло расте упоредо са напредовањем турске моћи и власти према Хришћанству; а бива мањег размера од онда, кад се већ у велико кола турска почеше низ брдо котрљати. Та је појава значајна не само по томе, што се једном већ концентрисани део Српства поново растура и распрскава по разним туђинским пределима, где је још и данас у јако децентрализаном стању, него и по томе што се услед ње јавља друга једна значајна појава, која обухвата поглавити предмет наше расправе. Са сеобама српским у туђину, јавља се одмах и борба Срба са Турцима, која се води непрекидно на туђем земљишту. Срби избегли из своје домовине у туђину, ту организују и прибирају своју снагу за борбу, бију се с Турцима, крваво и очајнички, трудећи се, да под туђом заштитом ослободе своју стару домовину, куда би се опет касније повратили на своја пређе остављена огњишта. Така борба није без значаја, шта више, она је за нас од неоцењиве вредности, јер се у њој огледа: колико је онда још наш народ зрело појимао свој национални задатак.

Ну ми, обраћајући поглавиту пажњу на ову трећу појаву, оне прве две нисмо могли представити у свој опширности, већ смо их се дотицали само у онолико, колико нам је за боље расветљавање ове треће појаве било потребно. То ће ваљда учинити касније које вештије перо

Прво, што нам при посматрању ове треће појаве пада у очи, јесте: *одељито селење Срба у два правца.* Срби из данашње наше краљевине селе се преко Дунава и Саве у Угарску, концентришући се у равницама Срема, Бачке и Баната. А они пак из Босне и Херцеговине селе се преко Саве и Драве, настањујући се по границама: Славоније, Хрватске и дуж далматинскога приморја. Ничега договорног, ничега сагласног нема у сеобама српским у та два правца. Па је због тога и њихова будућа радња на своме националном задатку сасвим засебна. Срби у Угарској настањени, тек после каблом проливене своје крви за интересе мађарске краљевине, постигнувши своју најпречу жељу, организују се под својим новим деспотима, без договора о заједничкој радњи са оним Србима у Славонији и Хрватској. Па тако засебно и одељито раде на ослобођењу потлачене домовине за све време свога битисања. Једва да у појединим примерима неких српских војвода, (Змај деспота-Вука и Павла Бакића на пример) који ратују и на Драви, Сави и Дунаву, назиремо неку мисао о каквом договорном раду између обе половине српских бораца. Али такви покушаји, и ако их је могло бити, ипак се никад не би могли остварити, што таке прилике и околности беху тада, у којима се креташе живот целокупног народа српског под угарском и аустријском круном.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА

Власник Општина Београдска — ПАРНА РАДИКАЛНА ШТАМПАРИЈА — Уредник Урош Кузмановић

БРОЈ 28. ГОД. XI.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
НА ГОДИНУ . . . . . 6 дин.
НА ПОЛА ГОДИНЕ . . . . . 3 „
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ . . . . . 9 „

НЕДЕЉА 11. ЈУЛА 1893.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 ПР. ДИН. ОД ВРСТЕ

ПРЕТПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПУТНИЦОМ НА ОПШТИНСКИ СУД А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА

Рукописи не враћају се

Неплаћена писма не примају се.

ПОЗИВ

Суд општине вар. Београда, како сваке тако и ове године има извршити регрутовање младића за сталан кадар за ову календарску 1893. годину.

С'тога овим позива све оне младиће који су 1873. год. рођени било овде или на страни, да одмах а најдаље до 1. Августа ове год. суду овоме предстану ради регрутовања, уврштивања у регрутне спискове и прикупљање података.

Ко овом позиву не следује сматраће се да је избегавао војну обавезу.

Од Суда општине вароши Београда 23. Јуна 1893. г. АБр. 3422.

ОБЗНАНА.

До 1. Јануара ове године спојен је велики број кућа са водоводом београдским а међутим је до сада сразмерно врло мали број сопственика тих кућа извршио инсталацију водовода у самој кући и почео воду употребљавати.

Ово неизвршење инсталације водовода у кућама, које су са водоводом већ спојене, штети општинске интересе те с тога суд општине вар. Београда објављује грађанству, да ће управа водовода од 1. Августа ове године наплаћивати воду према члановима 8 и 9. правила за издавање воде, од свију оних кућа, које су до 1. Јануара ове године са водоводом спојен безобзира на то, да ли се вода у кући троши или не, или да ли је инсталација у кући извршена или не.

Ово решење своје суд општине вар. Београда оснива на члан. 2 и 13. правила за везивање водовода са зградама у Београду и издавање воде из истог водовода, која су правила добила законску силу решењем Владе Његов. Величанства од 10 Јуна 1892 год. ПБр. 10381 основаним на чл. 6. 7 и 9. зак. о варошкој трошарини у Београду од 13 Јуна 1884 године.

Од суда општине вар. Београда 30 Априла 1893 год. АБр. 2366.

ОБЈАВА.

По што је одбор општине београдске у седници својој од 11 т. м. решио, да наплату таксе за вађење и ношење песка са обале Савско-дунавске врши сам суд ово општински, то се овим ставља до знања како предузимачима тако и осталим грађанима, да је од данас допуштено свакоме вађење и ношење песка са поменутих обала а са зато одређени места, по што претходно плати прописну таксу у 30 п. дин. од једних кола општинском контролору поменутих обала.

Ко се ухвати да песак са поменутих обала носи а да није платио прописну таксу, сматраће се као кријумчар и као такав према закону биће кажњен.

СБр. 9212 — Од суда општине вароши Београда, 18. Јуна 1893 год. у Београду.

ОБЗНАНА

Према наређењу ове команде од 3 априла тек. год. Н. 2300 и од 8. ов мес Н. 3744. нижи се пису сви обвезници редовне, I. и II. позива народне војске, овој команди јавили ради сравнења, одузимања и давања војничких билета.

Сада се и по *трећи пут* позивају сви они обвезници редовне војске I. и II. позива који дол зили нису, да се од дана изласка ове обзнане, на закључно до 15. јула тек. год. овој команди јаве. Ко се од обвезника, до означеног дана не јави, биће најстрожије кажњен коју ће казну сваки обвезник издржавати при штабу ове команде. Изговор о недоласку и задоцнењу обвезника неће се примати никакав.

Из канцеларије VII. пуковске окружне команде Кбр. 4267. 30. Јуна 1893 год. у Београду.

ПОЗИВ

Има приличан број грађана, који општини ни до данас нису измирили дужне кирије и аренде од узетих под закуп разних права и имања општинских.

С тога је општински суд принуђен да предузме најстрожије законске мере, да се наплата дуга у најкраћем року изврши.

Онима који дугују кирију или аренду од 1891. године, остављен је рок до 8. тек. месеца;

Онима који дугују кирију или аренду за 1892 годину, остављен је рок до 10 тек. месеца, и

Онима који дугују кирију или аренду од 1. јануара до 1. јула о. год остављен је рок до 12 тек. мес.

Позивају се сви они који ма шта општини дугују, да дуг свој до означеног рока измире. У противном суд ће после овога рока поступити онако, како је уговорима о закупу односно закона за неуредне платише предвиђено.

Сбр. 10819. Од суда општине града Београда 2. јула 1893 г. у Београду.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

XLI. ВАНРЕДНИ САСТАНАК

28. Јуна. 1893 год.

Председавао председ. г. Милован Р. Маринковић од одборника били г. г. Никола Х. Поповић, Коста Петровић, Д. Р. Гајић, Мил. Ј. Марковић, Др. Марко Т. Леко, С. Ј. Азријел, Др. Павао Поповић, А. Ј. Одавић, Рад. Драговић, Лазар Дашковић, Мат. Јовановић, Илија Ђорђевић, Мих. М. Ђорђевић, Милан М. Ђорић, В. М. Тодоровић, Мих. П. Бончић и Ф. Васиљевић.

I.

На овом састанку претресана је само тарифа општинске трошарине, која ће се доцније одштампати у целини у овоме листу.

XLII. ВАНРЕДНИ САСТАНАК

2. Јула 1893. год.

Председавао председник г. Милован Р. Маринковић од одборника били г. г. Никола Х. Поповић, М. Ј. Марковић, Р. Драговић, Илија Ђорђевић, М. М. Ђорић, С. Вељановић, С. Ј. Азријел, Ј. Буровић, Милош Трифковић, Ф. Васиљевић, Др. Марко Т. Леко, Др. Павао Поповић,

Мијајло Јанковић, Лазар Дашковић, Мих. М. Ђорђевић, Јован Христић, Коста Петровић, М. Велизарић, Коста Б. Михајловић, В. М. Тодоровић, М. Капетановић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 28. Јуна 1893 год. и примљен је без икаквих измена.

II.

По прочитању акта истражног судије за варош Београд АБр. 3562 и 3501 којим се траже уверења о имовном стању и владању извесних лица, одбор је изјавио, да је Крста Поповић трговац доброг владања и доброг имовног стања; да му је Душан Јовановић циганин непознати.

III.

Председник извештава одбор, да је суд општински I Јуда ове године АБр. 3546. решио, да цена хлебу, за прву половину месеца Јуда ове године, буде 19 пара дин. од килограма, а да се леб продаје по варошки по двадесет пара у тежини од хиљаду и педесет и три грама

Одбор је примио, к знању ово решење судско.

IV.

Председник саопштава одбору, да је поднето неколико молби за уверења за прекоредни зајам код управе фондова и да према најновијем распису господина Министра народне привреде, ова уверења треба да издаду и потпишу, председник општине или његов заменик са три одборника, који имају лични уверења да молилац према својим приликама новчаним заслужује, да добије прекоредан зајам

По саслушању овога, одбор је решио, да се молбе за уверења за прекоредан зајам код управе фондова не износе више пред одбор на решење но да така уверења, сам суд са потребним бројем одборника издаје молиоцима онако, како се у распису министра народне привреде о овоме предмету прописује.

V.

По прочитању молбе Милке Бабић СБр. 10142 којом тражи уверење о сиротноме стању, одбор је изјавио мишљење, да се суд претходно увери о имовном стању молитељице па тек онда да јој изда тражено уверење.

VI.

По прочитању молбе Павла М. Поповића овд. трговца АБр. 3624 и Мите Ђорђевића фишекције АБр. 3625. којима траже, да се ослободе дужности први тутора црквеног а други присутника, одбор је решио, да се Павле М. Поповић одбије од тражења; да се Мита Ђорђевић ослободи дужности присутничке изабрав на његово место за присутника Николу Максимовића кафеџ. код „Мијијева“.

VII.

Председник саопштава одбору, да је држав. Савет решењем својим од 28. Јуна 1893 год. Бр. 1993 одобрио решење одбора општинског од 30. Маја ове год АБр. 3062. да се све уштеде по разним буџетским партијама стављају у партију на ванредне и непредвиђене трошкове, с тим, да партија на ванредне и непредвиђене трошкове за 1893 год. неможе бити већа од сто хиљада динара заједно са сумом од петнајест хиљада пет стотина осамдесет и шест дин. што је у буџету за ове потребе стављено. — Одбор је примио, к знању ово решење Држав. Савета и препоручио суду да се по истоме решењу управља.

VIII.

Председник износи одбору на увиђај извештај књиговодства, из кога се види, на којим је буџетским партијама до 1. Јуна ове године било уштеда а које су до тога времена прекорачене.

По прочитању тога извештаја ББр 2290 одбор је одлучио, да овај извештај са књигама сравни одборско повереништво за преглед општинских рачуна и поднесе одбору свој извештај на решење.

IX.

Председник саопштава одбору, да ће се према одобрењу одборском од 24. Маја 1893 год АБр 2825 у недељу 4. Јуна тек. год. у 11 часова пре подне открити споменик пок. Јовану Гавриловићу и да је учитељско удруженье актом својим АБр. 3626 позвало општински одбор, да овој свечаности присуствује.

Одбор је примио, к знању ово саопштење с тим, да корпоративно присуствује овој свечаности.

X.

Одборник г. Лазар Дашковић предлаже, да се такса трошаринска на пиво и вино смањи а на брашно удари.

По саслушању овога одбор је одлучио, да се сазове парочита одборска седница, у којој да се по други пут ревидира цела трошаринска тарифа и по истој донесе коначно решење.

XI.

На захтев царинарнице београдске АБр. 2688 и на предлог грађевинског одељења ГБр 1867 одбор је решио, да грађевинско одељење изврши претресање калдрме и оправку ограде код царинарнице на Сави одобрив за то кредит од хиљаду осам стотина шездесет и седам динара.

XII.

По прочитању протокола лицитације ГБр 2624 држане 26. Јуна ове год. за кварење старе и постављање нове калдрме у Ломиној улици, — одбор је решио, да се овај посао уступи Мити Стојановићу овд. према прописаним погодбама и по цени и то: за кварење старе калдрме по шест и три четвртине паре динарске од квадр. метра, и за постављање нове калдрме по педесет и шест и три четвртине паре динар. од квадр. метра.

XIII.

По прочитању протокола лицитације ГБр. 2625 држане 26 Јуна 1893 год. за откопавање земље у Ломиној улици — одбор је решио, да се откопавање земље у Ломиној улици уступи Мити Стојановићу по један динар и двадесет и четири и пô паре динар. од кубног метра.

XIV.

На предлог грађевинског одељења ГБр 2009 одбор је решио, да се Змајева улица откопа према утврђеној нивелети; да се откопана земља употреби за насипање доње Јованове улице, и да се овај посао да на лицитацију, одобрив зато кредит од хиљаду седам стотина дванајест динара.

XV.

Председник саопштава одбору, да је према решењу његовом од 19. Априла 1893 год. АБр. 2099 суд општински саставно списак лица за оцењиваче предмета што се за војску набављају.

По прочитању тога списка АБр. 3628 одбор је решио, да оцењивачи предмета што се за војску набављају буду ова лица:

СРПСКИ УСТАНИЦИ ПРОТИВУ ТУРАКА

У ВЕЗИ

СА НАРОДНИМ СЕОБАМА У ТУЂИНУ

од 1459.—1814. године.

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

У ДВА ДЕЛА

НАПИСАЛИ

Р. Агатоновић и Л. М. Спасић.

(Академијски Савет Вел. Школе наградио првом видовданском наградом општ. београдске).

Мото:

— „Пора нам престать быть умными чужимъ умомъ и славными чужою славою“ (Време је да престанемо мудровати туђом памећу, и славити се туђом славом).

Карамзин.

ПРЕДГОВОР

(НАСТАВАК)

Ово нарочито вреди за доба до половине XVII. столећа. Јер они Срби на крајинама немаху с почетка ни трага од какве јаче концентрације; већ беху растурени по градовима крајишким, у службу разних команданата, најпре племића угарских и хрватских, а доцније аустријских ђенерала. Тек по постанку Војничке границе, коју искључиво сачињаваху српски борци, могаше се мислити о каквој јачој организацији српској и на тој страни. Али Срби ту не беху војници својих војвода, или деспота, већ најамници аустријских ђенерала. Зато се и рад њихов на националној мисли и разликује од онога рада угарских Срба. С тога су таке појаве и нас нагнале, да у прве три главе првога дела ове расправе засебно описујемо рад српских устаника противу Турака, како међу угарским Србима, тако и крајишким. Тек када око половине XVI. столећа, са пропашћу мађарске краљевине нестаје и оне централизације српске у Угарској, а поједине оазе српске попрскаше сремске, банатске, па чак и ердељске пределе, онда се наша пажња поглавито зауставља на оним Србима на крајинама, нарочито онима у приморју далматинском; што баш тада, када се пламен борбе српске на једном крају гаси, на оном другом тек почиње да блиста јунаштво српско у свој светлости својој, и тек се ту показује борба Срба за национализам у свој величанствености својој. То је борба српских *Ускока*. у Приморју и на крајинама, како с Турцима, тако и са другим непријатељима свога имена. Та борба, која при крају XVI. столећа достиже прву кулминацију, и заслужује, да се на њој дуго заустављају погледи наши, јер је то оно најкласичније и најтрагичније доба живота наших предака.

Држимо да је така подела при третирању првог дела ове расправе оправдана, због јаснијег представљања оделитих појава, које за то време прате целокупни народ српски.

Сем тога, што се тиче првог и другог дела ове расправе, потребно нам је напоменути још и ово: Целокупна борба свих тих Срба с Турцима, врло је тесно скопчана са односима према Турцима оних народа, под чијом заштитом, и на чијем земљишту вршаху свој национални задатак ти српски борци. Срби у Угарској воде борбу с Турцима под заштитом угарске краљевине, ретко кад сами, већ увек у друштву са мађарским народом. Они пак на крајинама, стојећи под заштитом мађарскога краља, с Хрватима. А кад доцније нестаде мађарске краљевине, сви Срби с Хрватима ступише под

Обућари: Петар Т. Милић, Милан Денчић, Вељко Микић, Андра Јанковић, Алекса Костић и Никола Чокић.

Кројачи: Марко Петронијевић, Сава Деспотовић, Васа Стојковић, Тодор Елаковић Јеврем Милановић и Ђока Јовановић.

Сарачи: Коста Аврамовић, Милан Матковић и Иван Станисављевић

Столари: Андра Банковић, Пера Обрадовић, Рака Миленковић, Павле Радосављевић, Исидор Николић и Јеврем Миленковић

Браварџи: Пера Цалић Милан Мишић, Љуба Трајковић, Ђока Обрадовић и Раде Суботић.

Ковачи: Милош Обркнежевић, Милан Миладиновић и Јоца Јуришић.

Колари: Васа Делић, Ђока Галетић, Коста Рајић, Панта Петровић и Никола Илић.

Лимари: Софроније Јовановић, Јован Сремац, Коста Динтнер, и Никола Новаковић

Опанчари: Милан Белчевић, Стева Јовановић, Сретен Васиљевић, Милан Манојловић и Милан Јокић.

Ткачи — платнари: Миша Мијовчин, Вукоман Милетић, Димитрије Ђорђевић и Соломон Азријел

Да суд општински прегледа, да ли су именована лица срп. поданици, па ако међу њима нађе, да неко није српски поданик, да га изостави а на његово место да одреди другог.

XVI.

Одборник г Соломон Азријел пита на чему стоји ствар о куповини жељезнице од Милорада Кара Марковића.

Председник одговара, да је сав материјал за општину употребљив примљен сем локомотива, које продавац има према уговору да оправи.

Како ово буде извршено, саопштиће се одбору извештај о примљеном материјалу

XVII

Одборник г. Јован Ђуровић пита, да ли су готови планови нивелациони и регулациони за Ешлезовац, пошто има доста грађана, који би желели да тамо куће подижу

Председник одговара, да су ти планови у неколико свршени и да ће ускоро бити потпуно готови

XVIII

Председник износи одбору на решење молбу Станице удове пок Тасе Башкалфића СБр. 3313 и Марије удове пок. Драгутина Ђорђевића бив. општ. чиновника АБр 1400, којима траже издржавање из општинске касе.

По прочитању тих молби одбор је одлучио, да се обе ове молбе као и све остале ове природе упуте на оцену и решење одбору сиротинском изабратом у седници одборској од 26 Маја 1892 год. АБр. 7514.

Да исти одбор реферише одбору, да ли Јелисавета удова Петра Хаџи Јанића заслужује да јој се и даље издаје из општинске касе помоћ одобрена решењем одборским од 20. Фебруара 1893 год. АБр. 1094.

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ.

Исправка. У 26. броју општинских новина од 27. Јуна о. г. под рубриком „Рад општинског одбора,“ под бр. VII. стоји, да Др. Петенкофер слави педесетогодишњицу лекарскога рада. Ово је погрешно, јер Др. Петенкофер није ~~доктор медецине~~ лекар хемијаз, већ филозофије и славио је педесетогодишњицу докторског јубилеума, т. ј. славио је педесету годину, од како је проглашен за доктора филозофије.

ОБЈАВА.

Општини београдској потребно је осам коња за теглење терета.

Коњи треба да су високи 165 до 170 с. м., у обиму до 182 с. м.. јаки, развијени, меснати, да су потпуно здрави, без икаквих мана, да нису старији од 7 и млађи од 5 год.

Понуђени коњи имаће издржати 8 дана пробе.

Од суда општине вароши Београда, 7. Јуна 1893. год. СБр. 9049.

САСТАНАК
ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ
Држан 3. Маја 1893. год.
(по стеногр. белешкама)

(НАСТАВАК)

Председник — То је доиста и право стање ми смо грдно оскудни с локалима.

А. Одавић — Ја сам ову ствар покренуо. Покренуо сам више за то, да чујем шта је претходило овом. Председник нам је изнео узроке. Ја не могу са свим да их примим, али ипак хоћу да им поклоним пажње. С тога мислим да одбор реши овако ову ствар: Оставља се председнику да дотичног чиновника казни како он нађе за потребно, али у сваком случају да не буде без казне. Председник пак да се побрине има ли начина да се ово више не деси; јер ако се још један пут деси људи неће долазити да гласају. Ако одбор прими ово решење, онда трзам свој предлог који сам мало час изнео.

Р. Драговић — Не могу тим да се задовољим. Кад један чиновник може да остави одборнике не записане, он не треба да се држи у служби.

А. Одавић — Он ће бити кажњен.

Р. Драговић — Чим да га казните?

Председник: — Ја предлажем да то извидим и да вас известим шта сам урадио (Слажемо се).

А. Одавић — Имам још нешто што је у вези с овим питањем Ви се сећате да је на заведеном збору продужила рад полиција с неким полицијским списком. Какви су то спискови били то нас се не тиче, него ме се тиче ово: И да нас читамо по новинама како је стара општинска управа изабрана с три хиљаде и неколико стотина гласова. У том правцу се пише и не престано се виче да ми незаконито овде седимо Мени је познато а и члан 22 закона о општинама каже: сви спискови морају бити у суду. Ја сам распитивао да ли су ти спискови у општинском суду и колико сам могао сазнати њих нема; чак сам дознао да они нису ни донесени. Сем тога знемо и колико је био тежак пороћај — извините ме за ову реч, при прављењу записника главног бирачког одбора који је како сам чуо прављен негде на другом месту, где пак незнам, да ли је у полицији или на ком другом подобном месту али тек у суду општин-

---

заштиту бечких ћесара и од тада воде борбу с Турцима под заштитом и у друштву са тим новим покровитељима, својим. С тога се *никако не може* описивати борба Срба с Турцима, а да се не представи и борба Мађара, Хрвата, или Ћесареваца са истима. Ово не само да важи и за оне Србе у Угарској, који имађаху, бар за извесно време, својих војвода и деспота, већ у толико више за оне на крајинама, нарочито славонској и хрватској, што они тамо не имађаху никакве своје концентрације, стојећи у најамничкој служби појединих команданата градова, ретко своје народности, већ већином мађарске, хрватске или немачке. Изузимају се у неколико далматинско-приморски Ускоци, који већином ратоваху под својим (српским) војводама. Они на крајинама беху у служби хрватских и ћесарских војвода. Бани хрватски, или ти разни кнезови, и аустријски ћенерали — нарочито доцније кад се установи Војничка граница, — вођаху рат с Турцима на свој рачун, по наредби свога владаоца, не обзирући се на задатак Срба, који сачињаваху увек главни контингенат њихове војне силе. С тога се мора у опширности износити борба с Турцима, узроци и последице њене, свих народа под чијом заштитом, и у чијој служби беху српски борци, па тек да се види слика *борбе Срба с Турцима.* —

* * *

О другом делу ове расправе имамо да кажемо ово: У времену од половине XVII. столећа до 1814. год. и даље почиње да опада турска сила, истина с почетка лагано, ну доцније све живље и живље, а услед насталих промена и Срби су врло важна чињеница у оној давно започетој и непрекидној борби између Запада и Истока. Почетком друге половине XVII. столећа међу Србима се јавља нова силна тежња за самосталношћу и негдашњом величином, којој је представник деспот Ђурђе Бранковић. Ну ову њихову тежњу у самом почетку експлоатишу грамжљиви суседи у борби с Турцима. Кад је успело хришћанско оружје, да сенготхардском победом (1664.) одбије завојевачке тежње турске, они се задовољавају привидном надмоћношћу. Доласком за везира Кара-Мустафе, славољубива и грамжљива човека, још једном задрхта западна Европа од криве сабље османлијске, која овог пута беше измахнута над ћесаревим Бечом. Ну кад 1683. год. пред Бечом. „пуче колан свечевој кобили“ и Турци посрнуше под ударом храбре мишице словенске, престају турски агресивни походи на Запад, а њих замењује непрестана борба око поседовања провинција, које су Турци раније освојили; та борба ни данас није свршена, јер је повећи део тих земаља још под Турцима.

Оно за чим су западни Хришћани одавно тежили — изгнање Турака из Европе — после турске пропасти пред Бечом, јавља се у много јачој мери; и давнашња жудња римских папа оствари се у *светој лиги* — савезу држава — која пред свршетак XVII. века зададе са више страна јаке ударе турској царевини.

У тој борби о превласти између Хришћана и Мухамедоваца и Срби заузимају видније место, него пре; па својом храбром мишицом наносе Турцима, за силна претрпљена насиља, огромне штете. Ну и пред свега њиховог храброг држања, они не постижу *оно,* за шта се боре — ослобођење од Турака — већ у овој борби падају под унакрсну ватру — падају, као жито у жрвњу између два камена, који их мељу немилице. Јер док Ћесаревци продиру на исток,

ском где прописује и закон није. За то што су ти спискови упропашћени мора неко да одговара, и с тога тражим да суд одмах нареди најстрожију истрагу о томе јесу ли спискови овде. Ако нису онда да се г. Татић позове да да објашњење где су спискови и да општински суд дигне тужбу против њега. (Чује се тако је: прима се).

Председник — Ја трагам и сам.

А. Одавић — Одмах дижите тужбу.

М. Банковић — Њих судом треба гонити.

Секретар чита извештај комисије о регулисању кнез Милошеве улице.

Председник — Дакле ово је нивелета која је предложена. Ја мислим да ми треба да примимо па да пошљемо Министарству Грађевина на одобрење. (Бива)

Председник — Има једна хитна ствар да се одреде чланови за порески одбор. (Председник чита писмо Мин. Фин. о томе) Ми сад треба да одредимо ова лица. Пореског одбора нема с тога што је одбор пре нас у Децембру избрао други, а по закону порески одбор бира се у месецу Јануару. Ја сам за овај случај спремио овде један списак лица и ако желите да прочитам па од њих да изберемо*).

Председник — Овде је Ђока Станојевић да прочита и објасни акт који је упутило друштво за осветљење.

Ђ. Станојевић — На основу рекламације са стране предузела је комисија да с друштвом уреди да се извесни надземни спроводници замене с подземним. Преговори су вођени и ми смо у стању да вам поднесемо понуду од стране друштва која је овде изношена. Даље по уговору с друштвом, у неким улицама предвиђене су сијалице, а ми смо сад намерни њих заменути великим пламеним лампама. Да вам кажем разлоге за то. Дефинитивно осветљење Београда, као и сваке друге вароши, мора да буде помоћу великих лампи. Што нисмо одмах могли да уведемо такав систем осветљења био је један узрок што би нас тако осветљење коштало много скупље. Руковођени принципима да почнемо с малим и да у току времена мењамо мале са великим, ми смо били усвојили сијалице. Друштво је пак сад узело иницијативу да нам предложи да у једном делу Београда сад заменимо мале лампе сијалице с великим лампама и то под веома повољним условима. Јер, ако би то доцније учинили онда би-смо морали друштву да плаћамо цео материјал. Сад пак тај издатак може да се уштеди јер извесан материјал за сијалице још није намењен. Све што бисмо имали дати, то је да друштву накнадимо нешто за ону предложену замену, али и то не у готовоме новцу и одмах него у току времена и с врло малим додатком. Комисија пред коју су била изнесена ова питања донела је извесно решење и допустите ми да га прочитам, па ви по том донесите коначну одлуку како би се даље радило, јер друштво чека на то решење да зна хоће ли продужити монтирање сијалица или лампа с пламеном. Од вашег решења зависиће у ком ће правцу друштво наставити да ради. Молим вас само да ово питање вечерас решите. Ја ћу вам прочитати најпре акт друштва а по том мишљење комисије.

(наставиће се)

*) Имена изабратих објављена су раније.

Ур.

НАРЕДБА.

Старајући се о интересима општине београдске и о тачном прикупљању њених прихода, законом и од надлежне власти одобрених, Суд општ. вар Београда, на основу решења Државног Савета од 24. Октобра 1892. год Бр. 3438. чл. 40. зак. о општинама и решења одбора општинског од 12 Маја 1890 год. Абр. 839, и 11 Јуна 1892. Абр. 7537, а у свези с наредбом Управе вар Београда од 10 Новембра 1892. год. Бр. 10975.

наређује

Да сваки онај који према поменутој наредби Управе вар. Београда од исте добије дозволу за давање балова, концерата и других забава, буде дужан с том дозволом пријавити се општинском Суду и њему положити ниже означену таксу, која је установљена у корист сиротиње београдске и народног позоришта.

Ако који од сопственика или закупца локала где се дају јавне забаве, допусти да у његовом локалу какво страно лице даје представе и друго томе подобно, а не увери се да је дотично лице поред дозволе добијене од управе вароши Београда и општини таксу платило, биће он одговоран општини за неплаћену таксу

ТАКСЕ

ЗА ЈАВНЕ ЗАБАВЕ У ОПШТИНИ БЕОГРАДСКОЈ

I.

а, За свирање муш. оркестра по кафанама, баштама и т. д. од концерта до . . .	3 д.
б, За свирање са певањем вештака од 1 концерта	5 д.
в, За свирање женског оркестра (дамен-капеле)	20 д.

II.

а, За игрању у локалу I-ог реда	15 д.
б, За игрању у локалу II-ог реда	10 д.
в, За игрању у локалу III-ег реда	5 д.

III.

а, За панораму на дан	5—10 д.
б, За разне преставе и показивање вештина, дневно	10—50 д.
в, За менажерије и музеуме	5—15 д.
г, Циркус од преставе	10—20 д.
д, За забаве „Тингл-Тангл“ т. ј. (певање, свирање и представљање) од вечера	50 д.

IV.

За друге врсте забава које овде нису предвиђене решаваће општински Суд засебно.

V.

Сем овога наплаћиваће се још половина од гореозначене таксе у корист краљ. српског народног позоришта.

Од суда општине вар. Београда 14. Новембра 1892. год. АБр. 11331. у Београду.

они их тобож ослобођавају — у ствари Срби то чине сами својом сопственом снагом — али им одузимају могућност потпуне самосталности, тежећи, да их обрате у своје поданике. То исто чине у Приморју далматинском Млечићи. А кад Турци сузбију Хришћане, онда се Срби као бунтовници, немилостиво сатиру.

Вође народа српског, нашав се у дилеми, шта да изберу, у место да причувају огњишта својих прадедова и причекају боље дане, они наведени од лукаве политике западних Хришћана — нарочито бечких ћесара — склањају се испред криве сабље османлијске у заштиту Хришћана, и услед тога настају велике и за народ српски *несрећне нове сеобе у тубину*, а њихова огњишта заузимају друга племена, те се тим слаби некадањи центар српскога живља. Ну они бежећи од некрштених Турака, наилазе на крштене Турке, који их сматрају као нове поданике, па их на сваком кораку немилице гоне и одузимају раније дата им права.

У том гоњењу они се толико заборављају, да се и не обзиру (сем кад су у опасности) на силне заслуге храбрих мишица пресељених Срба, које их бране од свију противника, већ чак раде, да им *униште веру* — ту светињу народну. И сад тек настаје права несрећа за пресељене Србе, који желећи се опростити тих беда и гоњења и *даље се селе* под заштиту сродног (по крви и вери) племена, где их због вере неће гонити. Али је та нова сеоба кобна по њих; јер док се овамо, ма да су гоњени, ипак одржавају у себи супротном елементу (Немци, Мађари); у новој отаџбини, обретавши се међу сродним елементом (Руси), они се *губе*. Таква судба прати Србе све до свршетка XVIII. столећа.

Пред крај XVIII. столећа, када се бечки двор последњи пут заплете у борбу с Турском око превласти. Срби се и даље боре против Турака и постижу велике успехе. Ну остављени од бечког двора једва једном долазе до уверења *„да више никад тко је Србин Немцу не верује“* Корист од овог ратовања (Војна крајина) у томе је, што је се у њему извежбало ратној вештини једно поколење Срба, које, потпавши на ново под Турке, није могло трпети насиља турска, већ устаде, да с оружјем у руци — вођено од својих народних вођа, међу којима се истиче на прво место најодважнији ратник у почетку овог столећа, *Карађорђе* — заштити своја права и створи независан положај. Србе послужи срећа, те се у самом почетку нашега столећа отвореном револуцијом отргоше од Султана. Али на жалост морамо поменути, да ти исти вођи, који су у почетку починили чудеса храбрости, задивили целу Европу својим смелим предузећем, и створили и организовали нову српску државу — велимо ти исти вођи, завађени међу собом, и ако су располагали јаком силом, скоро су без боја оставили тешко задобивену и скупим жртвама купљену нову српску државу, на милост и немилост Турцима. Моменат, који наступи страшан је и прецрн, и испуњује најцрње листове српске историје.

(наставиће се)

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА

Власник Општина Београдска — ПАРНА РАДИКАЛНА ШТАМПАРИЈА — Уредник Урош Кузмановић

БРОЈ 28. ГОД. XI.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
НА ГОДИНУ . . . . . 6 дин.
НА ПОЛА ГОДИНЕ . . . . . 3 „
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ . . . . . 9 „

НЕДЕЉА 18. ЈУЛА 1893.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 ПР. ДИН. ОД ВРСТЕ

ПРЕТПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПУТНИЦОМ НА ОПШТИНСКИ СУД А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА

Рукописи не враћају се

Неплаћена писма не примају се.

МИ

АЛЕКСАНДАР I.

по милости божјој и вољи народној

Краљ Србије

На предлог Нашег министра унутрашњих дела, а по саслушању Нашег министра финансије одобрило смо и одобравамо: да се тарифа одобрена указом од 27. Априла 1891 године на основу закона о варошкој трошарини од 13. Јуна 1884 године и његових допуна од 24. Априла 1885 године, по којој општина београдска наплаћује трошарину на извесне предмете, — по предлогу суда и одбора исте општине, замени овом тарифом:

ТАРИФА

По којој ће се наплаћивати такса трошаринска у општини београдској

Члан I.

I. Баштовански и пољски производи.

Баштовански производи

1. Воће, варивo, зелен, семење, коренје, цвеће, расади, и све остало биље и растиње свеже, зрело или осушено, изузимајући дуван, јужно воће, осушено биље за лекарију или боју од 100 клгр. 2 дин.

2. Кромпир, лук и црвени патлиџан од 100 клгр. 1 дин.

3. Диње и лубенице од 100 клгр. 50 пр. дин.

Пољски производи

4. Кола сена, од 1 кола 50 пр. дин.

Млинарски производи

5. Грис, гершле, од 100 клгр. 3 дин.

II. Дрво и израде од дрвета

Непрерађено.

6. Дрво за гориво, од 1 куб. метр. 30 пр дин.

7. Грађа као: даске, летве, прошће, планке, шиндре, греде, дирекци, балвани, трупци, пањеви, облице или мотке и т. д. од 1 куб метр. 50 пр. дин.

8. Дрво за даљу прераду у пола израђено од 100 клгр. 5 дин.

Прерађено

9. Грађевински материјал израђен, необојен, обојен или лакован, од 100 клгр. 12 50 дин.

III. Животиње.

10. Свиње дебеле или мршаве преко 15 килограма бруто, од 100 клгр. 8 дин.

11. Прасад до 15 клгр. од 1 комада 1 динар.

12. Овце, овнове, козе, јарце, јагњад и јарад, од 1 комада 1 дин.

13. Зечеви, од 1 комада 50 пара дин.

14. Јелени, срне, кошуте, дивље свиње и младунци, од 1 комада 5 дин.

15. Перната живина без разлике ситна, од 1 комада 10 пара дин.

16. Перната живина без разлике, крупна, од 1 комада 20 пара дин.

17. Риба свежа, од 100 клгр. 5 дин.

18. Сардине у буренцетима или саламури и сва остала риба усољена или у саламури, осушена или надимљена, од 100 клгр. 5 динара.

Производи од животиња

19. Месо, сланина и сало сирово, усољено или у саламури, као и овчија и козија ужичка пастрма на костима од 100 клгр. 10 дин.

20. Месо и сланина осушена непрерађена од 100 клгр. 20 дин.

21. Млеко, павлака од млека и јаја, од 100 клгр. 5 дин.

IV. Јестива и пића

22. Колачи, тарана, макарони, фиде, тесто и брашненице, од 100 клгр. 4 динара.

23. Бисквити, од 100 клгр. 10 дин.

24 Све израде од шећера и све врсте воћа и другог куваног, цеђеног, шећером заслађеног, и т. д. Овде се разуме и шећер кандис, жути, црни и други обојени а и шећерлеме (бомбоне) без разлике, од 100 клгр. 10 дин.

25. Конзерве од меса, рибе, рака, пужева, шкољака, и осталих животињских частица кувана, печена, пржена, мариниpана или на други начин зготовљена као: маринати, конзерве, екстракти, печења, икре, ајвара, августара, кобасице, саламе и т. д (сем сардина у кутијама), од 100 клгр. 20 динара.

26. Сардине у кутијама, од 100 клгр. 5 динара.

27. Сир као: страхино, рокфорт, горгонзоло, ементалер, липтајер, империјал, фромаж де бри, ајдамер, невшател, романдур трапист, карпатски сир, кваргле, и т. д. од 100 клгр. 20 динара.

28. Скоруп (кајмак), масло (бутер) без разлике, сем бутера (масло), од 100 клгр. 5. динара.

29. Масло (бутер) од 100 клгр. 10 дин.

V. Алкохолна и шпиритуозна пића.

30. Вино обично у бурадима од 100 литара 8 дин.

31. Вино у флашама, разумевајући ту и кипећа вина и друга фина вина у флашама или бурадма, као: кипар, малага, мадера, и т. д. од 100 клгр. 25 дин.

32. Ракија до десет гради, од 100 клгр. 10 дин.

33. Ракија до петнајест гради, од 100 клгр. 12 дин.

34. Ракија преко петнајест гради, од 100 клгр. 25 дин.

35. Ликери, као: коњак, рум, и друга заслађена шпиритуозна пића, од 100 клгр. 20 дин.

36. Пиво у бурадма од 1 хектолитр. 10 динара.

37. Сирће без разлике од 100 литара 3 динара.

38. Есенција од сирћета и пића од 100 клгр. 25 дин.

39. Минералне воде без разлике, од 100 клгр. 5 дин.

VI. Камен

40. Камени угаљ без разлике од 1 вагона 25 дин.

41. Мрамор у пола израђен 100 клгр. 50 пр. дин.

42. Мрамор углађен (полиран) 100 клгр. 3 дин.

VII. Гвожђе.

43 Гвоздене греде (трегери) стубови, 100 клгр. 50 пр. дин.

VIII. Стакло и стакларија.

44 Стакло за прозоре у таблама, 100 клгр. 2 дин.

IX. Колонијални и јужни производи.

Воће јужно.

45. Лимунови, поморанџе, китре, еврејске јабуке, парови, смокве, рошчићи, ораси кокусови, какао у љуси или праху и зрну, лешници, маслине, сем кестења 100 клгр. 5 дин.

46. Све остало јужно воће, као: ананас, шљиве суве француске и остале подобне, сицилијански ораси, пистације, пињоли итд сем бадема у кори и без коре, суво грожђе, урме, 100 клгр. 15 дин.

47. Бадем у кори и без коре, суво грожђе урме и кестење, 100 клгр. 3 дин.

Зачинци.

48. Прости као: анасон, бадијан, бибер, галгант, мајоран, пајгевирц, исиот, салеп, канули или мирисавци, капра, ким, мак, лорбер у зрну или листу, коре од лимуна или поморанџе, коријандер, ђумбир, ингберп, и т. д. Овде долази и паприка тучена или самлевена 100 клгр. 8 дин.

49. Бољи и то: мушкатн или индиски орах (орашчићи), цвет од лимуна, поморанџе, цимета и мушкатна, цимет и каранфил, од 100 клгр. 50 дин.

50. Најбољи и то: ванила, шафран и шафраника од 100 клгр. 100 дин.

Разни јужни производи.

51. Кафа од 100 клгр. 2·50 дин.

52. Сурогати кафе (цигура), од 100 клгр. 5 дин.

53. Чоколада и сурогати чоколаде, од 100 клгр. 10 дин.

54. Шећер без разлике, од 100 клгр. 50 пр. дин.

55. Пиринач од 100 клгр. 1 дин.

X Хемиски производи.

56. Хидраулични креч, гипс, цемент без разлике и креч обичан, од 100 клгр. 25 пр. дин.

XI Уље, маст и масни производи.

57. На зејтин за јело без разлике, од 100 клгр. 2 дин.

Масти и други масни производи.

58. Маст свињска и гушчија или од других животиња за јело, од 100 клгр. 30 дин

59 Свеће стеаринске, парафинске, церезинске, палметинске и т д., од 100 клгр. 2 дин.

XII. Разно.

60. Лимунада, сода и она што се у вароши израђује, од 1 сифона 5 пр. дин.

61. Једпа кола дрвеног материјала што пређе преко ћерма, од 1 кола 1 дин

62. Једна кола сељачка с дрвима, од 1 кола 20 пр. дин.

63. Једна кола товарна до једне тоне, празна чезе, тањиге, фијакер, што улазе у варош и на кола товарна до једне тоне, натоварена предметима неподложним трошарини, кад са савске или жељезничке станице улазе у варош, од 1 кола 20 пр. дин.

64. Кола преко једне тоне кад улазе у варош, у случајевима под бр. 63. предвиђеним, од 1 кола 60 пр. дин.

65. Од коња товарна, од 1 коња 10 пр. д.

Дара се рачуна по тарифи царинској

Члан II.

Општина ће прописати како ће се вршити реекспедиција и повраћај трошарине.

Члан III.

Кола са раном, сувим шљивама и кожама из Србије на жељезничкој станици ослобођавају се.

Члан IV.

Означена такса под бројевима 63. и 64. Чл. I. наплаћиваће се и онда ако кола буду натоварена предметима који подлеже и који не подлеже трошарини.

Члан V.

У Члану I. под III. побројане животиње разумевају се живе или мртве, но неодеране и неочупане. Ако су одеране или очупане, онда ће се наплаћивати такса као на сирово месо означено под бр. 19. истог члана.

Члан VI.

На увоз наведених предмета из страних држава трошарину ће ову наплаћивати царинарница београдска једновремено, кад наплаћује на њих и државне дажбине. Из новаца из нето прихода царинарница ће задржати за своје указне и неуказне послеснике по два на сто, а остатак предаваће управи градске трошарине.

——

Ова тарифа важи од дана кад је Краљ потпише.

Наши министри унутрашњих дела и финансија нека изврше овај указ.

17. Јула 1893. год.
у Београду.

АЛЕКСАНДАР с. р.

Министар унутрашњих дела,
Св. Милосављевић с р.

Министар финансија,
Др. М. В. Вујић с. р.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

XLIII. ВАНРЕДНИ САСТАНАК

4. Јула. 1893 год.

—

Председавао председ. г. Милован Р. Маринковић од одборника били г. г. Никола Х. Поповић, Илија Ђорђевић, М. М. Ђорић, Ј. Ђуровић, Мил. Ј. Марковић, Лазар Радонић, Сава Вељаповић, Др. Марко Т. Леко, М. Јовановић, Мих. М. Ђорђевић, С. Ј. Азријел, М. Велизарић, М. М. Петровић, Ђорђе Наранџић, К. Петровић, Дим. Р. Гајић, Мијајло Јанковић, Ф. Васиљевић,

---

СРПСКИ УСТАНИЦИ ПРОТИВУ ТУРАКА

У ВЕЗИ

СА НАРОДНИМ СЕОБАМА У ТУЂИНУ

од 1459.—1814. године.

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

У ДВА ДЕЛА

написали

Р. Агатоновић и Л. М. Спасић.

(Академијски Савет Вел. Школе наградио првом видовданском наградом општ. београдске).

Мото:

— „Пора нам престать быть умными чужимъ умомъ и славными чужою славою“ (Време је да престанемо мудровати туђом памећу, и славити се туђом славом).

Карамзин.

ПРЕДГОВОР

(НАСТАВАК)

Али сећање на већ једном уживану слободу и *жива свест* српског народа није дала нашем народу, да дуго сноси црне дане новога ропства. *Хаџи-Продан* у Тамнави даје 1814. године први знак живота нашег народа, покушавши да га ослободи; али му покушај беше неуспешан. Ну све воће у борби за ослобођење Срба брзо баца у засенак *Таковски јунак*, који 1815. године подиже нов рат за ослобођење. Придруживши војничкој способности и способност увиђавна државника, он најзад и успева у тој борби, и полаже сталан темељ данашњој краљевини Србији, одакле ће се временом *морати* најзад ослободити и остали синови нашег народа, који, по несрећи, и данас сносе тешки јарам туђински.

* * *

У излагању судбе Срба у овом мало пре поменутом периоду (1664—1814.) морали смо, ради разумевања, представити, према потреби, догађаје који се збише у суседним државама, с којима је у врло тесној вези и судба нашег народа, јер се иста не да ни представити, без познавања тих догађаја.

Што се поделе тиче, управљали смо се према важнијим моментима, који су од пресудна значаја по Србе. После дигнућа друге опсаде Беча, Срби у два, са свим независна, правца војују против Турака, и то први с Цесаревцима продиру дубље у Турску, а други с Млечићима ослобођавају далматинско приморје; с тога смо то засебно и представили. Доцније (1718.) Млечићи силазе с позорнице и Срби ратују само с Цесаревцима против Турака. Око половине XVIII. столећа, кад М. Терезија, заузета заплетима на западу Европе, напушта источну политику аустријску и поклања више пажње *вери* својих поданика, тежећи да их све обрати у „јединоспасавајућу“ веру римо-католичку, па због тога гони Србе на унију, онда наступа покрет међу пресељеним Србима — *сеоба у Русију*, те смо и то засебно представили. По смрти М. Терезије, Срби се и даље боре с Цесаревцима против Турака, док најзад сами на своју руку, у почетку овог столећа, не устају против давнашњих диндушмана — Турака.

——

Колико смо према својим слабачким силама могли, ми смо урадили, не обзирући се што је и време од неколико месеци, које нам је стојало на расположењу, и сувише кратко за темељну израду ове теме. Ако се појме огромне тешкоће око прибирања материјала, растуреног по многобројним томовима страних књига разне

Мих. П. Бончић, Коста Д. Главинић, Милош Трифковић, Јован Христић, Коста Б. Михајловић, М. О. Петровић, Рад. Драговић, Љ. Јовановић, Н. Вулковић, Др. Павао Поповић, Лазар Дашковић, А. Ј. Одавић, Гаврило Бркић

I.

На овом састанку претресана је само тарифа општинске трошарине, која ће се доцније одштампати у целини у овоме листу.

XLV. ВАНРЕДНИ САСТАНАК
9. Јула 1893. год.

Председавао председник г. Милован Р. Марковић од одборника били г. г. Никола Х. Поповић, М. Ј. Марковић, Ф. Васиљевић А. Ј. Одавић, С. Ј. Азријел, Илија Ђорђевић, М. М. Ђорић, Јован Ђуровић, Михајло М. Ђорђевић, Др. Марко Т. Леко, М. О. Петровић, Др. Павао Поповић, Р. Драговић, Милош Трифковић, Мих. П. Бончић, М. Велизарић, М. Капетановић, А. Шток

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 4. Јула ове год. и примљен је без измена.

II.

По прочитању акта истражног судије за варош Београд АБр. 3679, 3713, 3610, 3681, 3677, 3584, 3678, 3585, којим се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, одбор је изјавио, да су Мијајло Костић — Албанез и Аврам Ј. Меламед шпедитер, доброг владања и доброг имовног стања; да је Стеван Ђорђевић касапин доброг владања и спротног имовног стања; да су му непознати: Михајло Милићевић, Милутин Јовановић и Драгутин Нешић бив. трговачки помоћници, Гаја Гајић слуга, Лазар Борисављевић продавац погачица, Спира Димитријевић слуга кафански; да истражни судија назначи за кога Косту Николића тражи уверење, пошто их има више под тим именом и презименом.

III.

Председник износи одбору на мишљење молбе, којом се траже уверења о имовном стању и породичном односу.

По прочитању тих молби АБр 3733 СБр 10238, 10760, 11235, 11124, 10963, 11043, 11159, одбор је изјавио мишљење да се суд претходно увери о имовном стању молилаца, Милана Трифковића, Фердинанда Линкеша, Милана Ускоковића, Милана Радосављевића, Лазара Васиљевића, па тек онда да им изда тражена уверења, да се Петку Стојановићу баштованту неможе дати тражено уверење, да се суд претходно увери о наводима Филипа Миленковића и Стевана К. Стевчића па тек онда да им изда тражена уверења.

IV.

По прочитању молбе Мијајла Костића — Албанеза кафеџ овд. одбор је решио, да се молилац Мијајло ослободи дужности присутничке изабран на његово место за присутника Михајла Михајловића ћакалина овд.

V.

По прочитању молбе Светозара Ћирића помоћника статистичког одељења АБр. 3685, одбор је решио, да се молиоцу Светозару дâ једномесечно осуство ради лечења у бањи с тим, да му се плата за то време изда унапред; осуство да му се рачуна од дана кад га стане употребљавати.

VI.

Председник износи на решење акт грађевинског одељења, којим се тражи кредит за подизање ограде око нове основне школе на Дорћолу.

По прочитању тога акта ГБр. 2970 одбор је одлучио, да се решење по овоме предмету одложи до идуће седнице, кад да се поднесе и нацрт ограде заједно са предрачуном коштања.

VII.

Председник износи одбору на решење предлог грађевинског одељења о калдрмисању кнез Михајлове улице.

По прочитању тога предлога и понуде Ристе Крстића и друга ГБр. 2831 одбор је решио, да се грађење калдрме у кнез Михајловој улици уступити Ристи Крстићу и другу као најнижем понуђачу према његовој понуди од 4 Јула ов. год. за ове цене и под овим погодбама:

1. Да оба коловоза с једне и друге стране канделабра калдрмишу својим дотераним каменом по седам динара квадр мет.

2 Остали део улице, да калдрмишу старим каменом по шездесет и једну и по пару динар. од квадратног метра.

3. Да им се за додатак песка ако буде потребно рачуна по тридесет пара динарски од квадратног метра.

4 Да им се за кварење старе калдрме плаћа по десет пара динарских од квадрат. метра.

5. Да им се за откопавање земље ако буде потребе плаћа по један динар и двадесет и пет пара динар. од куб. метра.

6 Да стари неупотребљени камен општина о свом трошку однесе.

7. Да на дотерани камен што ће га употребити у кнез Михајловој улици не плаћају никакву трошарину.

VIII.

Председник саопштава одбору, да је Др. Макс Петенкофер писмом својим заблагодарио општини на честитци, која му је од стране општине послата према решењу одборском од 14. Јуна 1893 год. АБр. 3376

Одбор је примио к знању ово саопштење.

IX.

Пошто се према новој трошаринској тарифи има наплаћивати такса трошаринска на извесну стоку приликом куповања и продаје исте и пошто се ради тога а зарад лакше контроле куповина и продаја ова има вршити на једном једном месту, то председник општине предлаже да се куповина и продаја стоке врши од сада само на тркалишту, да се тркалиште огради и тако уреди, како ће се контрола над овом наплатом што боље вршити а да иначе зато трговини не смета; да се трошак око овога стави на терет прихода трошаринских

По саслушању овога одбор је решио, да се овај предлог председника општине у свему прими и по њему поступи.

XLVII ВАНРЕДНИ САСТАНАК
13. Јула 1893 год.

Председавао председник г. Милован Р. Марковић од одборника били г. г. Ник. Х. Поповић, А. Ј. Одавић, Др. Павао Поповић, Ф. Васиљевић, Др. М. Радовановић, Јован Ђуровић, М. О. Петровић, С. Ј. Азријел, Др. Марко Т. Леко, М. Велизарић, С. Вељановић, Мих. М. Ђорђевић, Лазар Дашковић, Ђ. С. Новаковић, Коста Б. Михајловић, Јован Христић, Љ. Јовановић, Др. Аджалај, Мих. Д. Банковић, Мијан М. Ђорић, Милош Трифковић, Илија Ђорђевић, Рад. Драговић, Коста Петровић.

историјске вредности, онда нам се, држимо, не може строго замерити: или можда у гдекојим питањима погрешност нашег резоновања, или недовољност јасног представљања. Јер право веле наши стари летовничари: „*Аште будет что ио грешно — исарављаите, а не клнете, понеже не иисе доух свети, ни аггел, ни рука бренна и доух грешни.... Да молју ви оци и братиа, исирављите аште и грубо јест слово и сладкко јест, такожде и мед, аште и на коре јест; и сладак јест. Писавшаго благословите а не клнете да и ви улоучите и наследите царстве*“(1)

маја, 1893. год.
у Београду.

Писци.

(1) Из књиге Божидара Вуковића-Подгорачанина (у библиотеци г. П. С. Срећковића): „Поученне к јереом“; први дист се почиње са: „Иже истих оца нашего Василија Великаго...“ и. т. д.

ДЕО ПРВИ.

(од 1459.—1664.)

ГЛАВА ПРВА.

Мото:

„Српски нам је народ највише задао посла у Европи, он се борио с нама, све до Саве и Дунава, па и кад смо ове реке прешли, ударили смо на његов отпор, до испод самих зидова бечких.„

Хафиз-беј Ј. Ристићу
(Глас XXXI., стр. 25. и 26.)

I. Срби у Угарској до постанка прве српске деспотовине.

Српска насељења у Угарској пре 1459. године. — Српске сеобе после пропасти српске државе. — Даља судбина српског народа.

Данас је већ позната историјска истина, да је још пре доласка Мађара у њихову данашњу домовину било стално настањених Срба свуда у пространој панонској равни. Јер када су Мађари, при крају IX. столећа, под својим Арпадом, као дивљачки монголски народ, долетели у ове питоме долине панонске, затекли су свуда дуж Дунава и Саве, на име: „у Срему и у данашњим жупанијама: бачкој, торонталској и темишварској“(1) један питоми народ, који се није као они занимао пљачком, већ мирно обделавао богату природу, и који је имао тада и својих кнежева: *Меноморина* у Бихару, *Глада* у Срему и *Салана* у Банату.(2) Промењивши пусте азијатске стене за питоме панонске долине, Мађари остадоше у данашњој домовини својој да у друштву са оним мирним и питомим српским народом живе будуће дане свога живота. И за чудо је, како се та два, са свим разнородна племена, убрзо еродише и заволеше. Срби беху само културно надмоћнији, али као бројно мањи, подлегоше јачој војничкој сили мађарској. И да том својом многобројношћу и војничком суровошћу Мађари не сачуваше име и језик свој — који у осталом има врло много српских примеса — би рекао, е их она шака питомих закарпатских досељеника словенских претопи све у своје племе.

(1) Сентклларија: Гласник ср. уч. друшт. књ. 67. стр. IV.

(2) Стојачковић А.: Чорте и т. д. стр. 1—2; — Гласник срп. уч. друшт. књ. 28., стр. 23.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 9. Јула ове године и у одлуци КЊБр. 343. учињена је допуна, да се откопана земља из кнез Михајлове улице носи у споменичку улицу.

II.

По прочитању акта истражног судије за варош Београд АБр. 3833, 3834, 3821, 3835, којим се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица одбор је изјавио да је Коста Николић кафеџија и жена му Милка до брог владања и доброг имовног стања: да су му непознати: Милоје Костић сиџрач, Мијајло Стојановић словоливац и Јосиф Петковић служитељ

III

Председник износи одбору на мишљење молбе, којим се траже уверења о сиротном стању.

По прочитању тих молби СБр. 11442. 11448, 11595 11417, 11598, 11334, одбор је изјавио мишљење, да се суд претходно увери о имовном стању молилаца Милоша поп-Јовановића, Софије Вукићевић, Алојза Хелиха, Живојина Сарајлића, Драгомира Манока па тек онда да им изда тражено уверење; да се Наталији Поповић не може дати тражено уверење

IV

По прочитању протокола лицитације, ГБр. 2981. држане 9 Јула ов. год. за откопавање земље у Змајевој улици одбор је решио, да се откопавање земље у Змајевој улици уступи Ристи Крстићу по један динар и четрнајест и једну четвртину паре динар од куб. метра и да откопану земљу носи у доњу Јованову улицу.

V

По прочитању протокола лицитације ГБр. 3060. држане 12. Јула ов. год. за претрес калдрме у Љубичиној улици одбор је решио, да се претрес калдрме у Љубичиној улици уступи Ђорђу Л. Трпковићу по ценама и то:

1. Претрес калдрме са додатком петнајест санти метара песка по осамдесет и две и једну четвртину паре динарске од квадрат. метра.

2. Откопавање земље и одношење исте у споменичку улицу, по један динар и четрдесет и четири пар. дин. од куб. метра

VI

Председник саопштава одбору, да је за извршење решења одборског од 11. Јуна ове год. АБр. 3090 односно пописа земљишта у атару београдском потребно узети неколико раденика, па предлаже одбору да за ово одобри потребан кредит.

По саслушању овога одбор је после поименичног гласата са четрнајест гласова против седам (један није гласао) решио, да се за извршење пописа засејаног земљишта у атару београдском одобри кредит од једне хиљаде динара на терет партије буџетом одређене за непредвиђене трошкове.

VII.

Председник саопштава одбору, да има неколико сопственика имања, експроприсаних за улицу који навађују да им се та имања исплате или да општина прими на себе дуг управе фондова, што је на истима интабулисан, у онолико, у колико процењена вредност тих имања износи.

По саслушању овога одбор је после подужег претреса одлучио, да председништво поново проучи цело питање, према разлозима, који су изнесени у одбору, ако буде потребно и у споразуму са повереништвом за преглед стања регулационог фонда па свој извештај са мишљењем поднесе одбору на решење.

VIII.

Председник саопштава одбору, да је управа фондова актом АБр. 3617. одобрила лицитацију, на коју је општина београдска купила имање масе Димитрија Цекана за двадесет и једну хиљаду седам стотина дванајест динара у злату, стим, да општина београдска излицитирану суму положи заједно са интересом и интересом на интерес од дана лицитације па до исплате.

По прочитању тога акта одбор је решио, да се за купљено имање масе Димитрија Цекана исплати из општинске касе двадесет и једна хиљада седам стотина дванајест динара у злату без икаква интереса и то онога дана кад управа фондова буде предала општини уредну, на општину преписту и судом потврђену тапију.

Ова сума има пасти на терет прихода трошаринских, пошто се ово имање купује за модерну клаоницу, која се има из зајма градити.

IX.

Председник износи одбору на решење молбу друштва за улепшавање врачара, којом друштво моли, да му се уступи право уживања прихода са цветног трга и руковања са њим још за шест година од првог Септембра 1893 г. а друштво, да плати општини шест хиљада девет стотина двадесет и шест динара и деведесет и четири паре за сграђени тротоар поред цветног трга

По прочитању те молбе АБр. 3876. одбор је одлучио, да се по овој молби донесе решење у идућој седници.

САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

Држан 3. Маја 1893. год.

(ПО СТЕНОГР. БЕЛЕШКАМА)

(СВРШЕТАК)

Ђ. Станојевић (продужава) — Ево шта је комисија по тој ствари решила (чита). Молим вас дакле да почнемо с првим питањем о замени лампи сијалица пламеним, па онда редом, да пређемо на друга два питања.

Јока Димитријевић — Ја држим да треба најпре знати разлику у цени, па тек онда дебатовати.

Ђ. Станојевић — Комисија није правила рачун, па да од одбора буде одбијена, нити би то имало смисла правити толики рачун безкорисно У осталом ако је одбор у начелу за тај предлог, онда ће комисија оценити, шта треба да се замени, и онда то означити, коју суму треба утрошити за ту замену. Кад то сврши изнеће ствар одбору на одобрење.

М. Банковић — Мени се чини, господине Станојевићу, да би решење одбореко имало да зависи и од цене прорачунске. Комисија тражи да најпре одбор да пристанак у начелу, а одбор би хтео у опште да зна о коштању ове промене.

Јока Станојевић — И ако одбор усвоји ово у начелу, ништа му не смета да га у појединостима одбије. Ако му се цена учини скупа, може казати, ми смо мислили да ће бити јевтиније, али кад је скупо, ми не пристајемо

Мика Банковић — Кад је тако, онда је друга ствар.

Та шачица песка српског у мору ових монголских синова, кроз целу будућу историју Мађара у данашњој њиховој домовини игра врло важну улогу. Редове мађарске земаљске одбране увек су попуњавали и Срби, најпре панонски, а доцније и нови досељеници. И мађарски историци не устручавају се споменути у појединим биткама и победама своје војске и јуначке Србе, нарочито увек чувену српску коњицу. Тако Mathias Béll (Notitia novae Hungariae) и Anonimus Belae regis Notarius с хвалом спомињу множину Срба коњаника, „који су године 1044. у бој код Ђура под заставом краља Самуила Абе храбро војевали“; као год што са не мањом хвалом спомињу „храброст истих коњаника српских год. 1052. под краљем Андријом I. у рату с Немцима“.(1) Други историк мађарски, Туроц (Túrocz) „поименце спомиње неког *Србина Уроша*, који јуначки и успешно бранаше Пожун противу Хенриха III.“(2) Године 1242. разбили су Срби с Хрватима Татаре на Гробничкоме пољу, и тако спасли Белу IV. који је код њих тражио прибежишта. У томе су се бој особито одликовали сремски војни начелници: *Креч, Кушиша и Пак* са својим четама. Исто тако год. 1260. водио је Бела IV. рат са чешким краљем Отокарем, и тада је у војсци његовој било доста врених Срба, који су му у бој помагали, те их је зато после многе, у знак захвалности, обдарио спахилуцима у Мађарској.(1)

Као што их беше доста војника, даваху панонски Срби Мађарима доста и знатних државника и великодостојника из свога племена. Само неколико њих да поменемо. Четврти палатин угарске краљевине *Радивоје* (Rado Palatinus) који је Срем круни угарској придобио, и сазидао год. 1075. манастир Св. Димитрија, у Митровици, био је Србин. Шести палатин, *Илија Вид* за време Краља Соломона око 1070. год. као жупан бачки, такође је био српска рода. Исто тако у XII. ст. био је осми палатин угарски *Јован I. Урош*, Србин, син неког Враше, који је за време младољетства краља Стефана II. (1112—1131.) управљао Угарском пуних двадесет година. Доласком принцезе *Јелене*, кћери жупана Уроша, у двор мађарски, за Белу II. Слепога, ступају на висока краљевска звања у Угарској такође Срби. Тако се спомиње као палатин угарски под Гејзом II. (1141. до 1161.) *Бели Урошевић*, рођени брат Јеленин. Када пак ова славна и знаменита Српкиња, због слепоће свога мужа, а после и за младољетства свога сина Гејзе II. управљаше сама крмом угарске краљевине, беху јој први помагачи њена браћа *Примислав*, и овај поменути палатин Бели Урошевић, који доцније остави то звање, и отиде у Србију за краља.(1)

Из ових неколико узгред напоменутих примера, види се, колико важну улогу у историји Мађара играју они Срби, које они затекоше, кад дођоше у данашњу своју домовину. Доцније, када се овај још од VII. ст. ту настањени живаљ српски попуњавао многим већим и мањим српским доселењима из Србије, Босне и Херцеговине, улога тих Срба, заједно са досељеном им браћом, постаје још већа, још значајнија, тако, да су ти Срби успели једном приликом, као што ћемо касније видети, да једнога свога земљака прогласе за краља мађарског. Имаћемо прилике у доцнијим листовима опширније се упознати са овим питањем. А

(1) Гласник срп. уч. друшт. књ. 28. стр. 24.

(2) На истом месту.

1) Стојачковић А: Черте и т. д. стр. 4—5.

1) Стојачковић А: Черте.. и т. д. стр. 5. — Гласник срп. уч. др. књ. 28. стр. 24—25.

Ђока Нешић — Мени се чини, да су у већем делу вароши уведене те лампе сијалице и ми би сад концесионару морали да плаћамо по уговору за замену другима. Према томе ја бих био противан овој замени док небих знао колика ће сума коштати, јер и за варош то неби била мала сума 70—80 000 динара. У осталом може бити да ће те сијалице бити и практичне за мале улице, па би и стога требало прво промислити о ствари па изнети пред одбор.

Председник — Да поновим оно, што сте мало час чули

Баш за то што ће наступити то стање, које је објаснио г. Станојевић, да ће се лампе сијалице морати да замену пламеним лампама доцније, боље да се то учини сад док још нису намештене, како се неби општина излагала доцније много већим трошковима.

Ђока Нешић — Г. Станојевић каже да је комисија решила да се место сијалица уведу велике лампе, а то значи да треба да скинемо ове сијалице па да наместимо велике лампе; и разуме се да ће комисионар тражити накнаду ако не за лампе а оно за рад.

Председник — Баш у томе и јест корист, што сијалице нису свуда намештене тебди се сад могле одмах наместити пламене лампе, па би се уштедно рад око намештања и промене лампе; а ове сијалице, које су сад намештене употребиле би се у оним улицама где треба да буду а нису намештене

Ђока Нешић — У томе случају ја немам шта против овог предлога.

Соломон Азријел — Мени се чини да ми немамо шта овде да дебатујемо. У уговору је предвиђено како се и измене неке могу чинити, и према томе треба и поступати. Сад ако хоћемо оволики број лампи, колики комисија предлаже добро, а ако нећемо ништа није ни било.

Ђока Станојевић — Није то све једно хоћемо ли једне или друге лампе. Кад смо правили конкурс, ми смо казали, нама треба 65 великих и 1000 малих лампи, па смо одредили и улице у којима ће то бити тако, да су сви конкуренти знали где ће која лампа да буде намештена јер је то требало да се зна. Није то све једно да ли ће концесионар осветљавати малом или великом лампом, јер велике лампе имају јачину од 500 и 1000 свећа, а мале само 16. Ја сам казао да осветљење свију вароши, а не само Београда, мора бити великим лампама; питање оће ли бити сада или доцније, то је друга ствар. Та замена може се извршити према тач. 19. уговора са концесионаром, који гласи (чита:). Дакле, ми располажемо са једном извесном количином електричне енергије за мале лампе, а хтели би да је употребимо за велике. Та замена кошта трошка и њега треба да подпесе општина Код нас је опет у неколико та срећна околност, што имамо улица у којима нису намештене лампе сијалице, те би тамо могли наместити лампе, које нам се допадају и неби били изложени никаквом новом трошку; а ако би ово мењали доцније пошто се лампе наместе, то би нас коштало 10 пута скупље.

Ђока Димитријевић — Имам да питам г. Станојевића, да ли се води рачуна и о нашим улицама, где се постављају лампе сијалице, јер не где су улице тако тесне, да би ове лампе могле осветљавати и кровове, пошто су нам куће мале.

Ђока Станојевић — Комисија мора да води рачуна о ширини улица и да према томе одређује, које ће лампе где бити, у коме броју и ког интензитета.

Соломон Азријел — Ствар је врло важна и ја мислим да треба да се мало више дебатује, а како је сад доцкан, најбоље би било да се одложи за идућу седницу, коју би требало само ради тога сазвати.

Ђока Станојевић — Ви немате апсолутно ничега да се бојите. Ако вам се не буде допала цена, коју будемо изнели онда отпада цела ствар.

Председник — Г. Станојевић је поменуо, да општину ништа не везује ако овај предлог прими у начелу, да га може одбацити доцније, ако се при прорачуну покаже, да је ова замена скупа. Ви би имали, дакле, да у начелу одобрите, да се може правити тај рачун. (Одобрава се).

Ђока Димитријевић — Овди друштво тражи да се уговор продужи за 8 месеци Оно сад ништа не ради, него чека на ово решење. Ја питам шта би било, ако ми неби продужили тај рок и неби одобрили ову измену?

Председник — Разуме се да би онда друштво продужило рад.

Љуба Јовановић — Да би била успокојена и она г. г. одборници, који се боје да овај предлог у начелу приме, ја мислим, да би се могло казати у одлуци: одбор одобрава предлог у начелу, али задржава право, да после коначно реши, и да ово не одобри ако буде скупо (Врло добро)

Председник – Примате ли, дакле, овај предлог у начелу, па да се може даље радити? (Прима се)

Ђока Станојевић — Комисија је даље пристала да одобри продужење рока од 6 месеци, али с тим, да поједине улице могу бити и пре рока довршене

Председник — Примате ли ово продужење? (Прима се).

Ђока Станојевић — Што се тиче питања о замени надземних спроводника подземним, комисија је решила ово. (Чита:).

У принципу се дошло до тога да се директно замене а којим редом, то ће комисија решити по споразуму.

Ђока Нешић — У колико се сећам ми смо једном у одбору већ решили, да концесионар на извесним местима проведе ове спроводнике испод земље а места ће му именовати комисија, па не знам шта сад има одбор још да решава по овој ствари.

Ђока Станојевић — Ви сте решили и овластили комисију, да она ступи с концесионаром у преговоре и да се с њиме споразуме и за све време од кад сте овластили па до сад, није се могло доћи до споразума. Ово је први случај да она може референсати о овој ствари. (Чује се прима се).

Председник — Прима ли се ово како је комисија урадила? (Прима се).

Сад долазе уверења. (Чује се, овлашћујемо суд да их он изда).

Још имамо да одредимо чланове бирачког одбора. (Чује се, нека и то суд одреди).

Састанак држан 10. Маја 1893 г.

Председник — Изволите чути записник прошлог састанка. (Секретар чита).

Стеван Чађевић — Кад је решавано о нивелацији Кнез Милошеве улице, видим да је споменуто, да се нивелација удеси тако да остану водоводне цеви не дирнуте. Пошто ја знам, као члан те комисије, која је измеривала нивелету те улице, да ће са на раскршћу са цветном улицом за 1·30 метара откопавати скоро колико

сада да пређемо на прва насељења српска у Угарској.

Као што рекосмо, српски живаљ, живећи у данашњој Мађарској још од VII. ст. — дакле, пре доласка Мађара, допуњаваo се и повећаваo новим већим и мањим гомилама српских досељеника. Прву значајнију такву сеобу Срба у Угарску, забележили су нам историци да је била у XII. столећу. Приликом одласка на мађарски двор поменуте принцезе Јелене, отишле су са њом тада, сем она њена два брата, без сумње и многе властеоске породице српске. Јелена их је населила на острву *Чепељу*, близу Пеште, а у данашњем *Српском Ковину*. Том приликом им је, по свој прилици, подигла и манастир, који и данас постоји, скривајући у себи остатке многих знатних српских витезова, међу којима је и тело доцнијег чувеног војводе српских Шајкаша *Николе Божића*.[1] Ови су српски досељеници уживали од мађарских краљева нарочите повластице. Тако им је краљ Жигмундо дао 1404. прву повластицу.[2] Ова насеобина српска на *Чепељу* може се дакле сматрати као *прва и најстарија српска сеоба у туђину — Угарску*. Од тада, па све до пропасти српског царства на Косову, ми не налазимо спомена о сличним примерима српских пресељавања у туђину. Али „после битке косовске — вели Стојачковић, — која је решила судбину царства Србије, и ову на векове у црно увила, прелазили су Срби чешће из Србије у ове стране (с оне стране Саве и Дунава). У време краља Жигмунда (1387. до 1437.) населили су острво Чепељ.[1] Две знамените од тих нових насеобина јесу: *Св. Андрија* и *Срп. Ковин* (Rácz Keve). Житељи овог последњег места добили су од угарских краљева многе не неважне повеље, од год. 1405, 1412, 1428, 1435, 1440. које се још и данас тамо спомена ради чувају."[2] Као што се види из овога, са распадом српске државне целине, и пропадањем политичке самосталности српске државе, јављају се одмах и наглије сеобе Срба у туђину. Јер народ који није научно робовати, који цени своју слободу над свим земаљским драгоценостима, није могао сав присуствовати последњем ропству српскога царства, а још мање подносити, да над њиме владају дивљи и крволочни азијски варвари. Он тражи места, где ће, макар и у туђини, уживати своју слободу. Зна да има своје браће још од старина у Мађарској, и он иде тамо, у наручја свога рода, користећи се истим слободама, истим правима и повластицама, које чепељски и ковински Срби одавна већ уживаху. Мађарски краљеви, као да су још тада назрели, да ће најбољи мамац за нова српска пресељавања у њихову краљевину бити: ако тамошњим, већ настањеним Србима, буду дали нарочитих повластица у погледу њихове аутономије и независности политичке. Зато нам историци дају и других доказа. Ч. Мијатовић описујући догађаје, који су се збили у Србији год. 1428. вели: „За оне, који су се разбегли били из Браничева и Голупца, и који не хтедоше или не смедоше да се враћају, да под турском сабљом живе, Ђурађ је израдио, те им краљ Жигмундо даде земље на острву Чепељу, у данашњој Св. Андрији и Рац-Кеве. Жигмундо им је издао на то особиту диплому, којом им ујемчава: да се суде пред својим судијама и по својим законима, и да су слободни од свију данака и дажбина. Једино што им се у дужност стављало,

(1) Гласник срп. уч. друшт. књ. 67. стр. IX.

(2) Сладји у Гласнику срп. уч. др. књ. 38., стр. 36.

(1) То је ново насељење, као допуна оном раније.

(2) Черте и т. д. стр. 6.

су и цеви водоводне дубоке, то онда не може да остане ово решење по коме би цеви водоводне остале недирнуте. Измена пак у нивелети не може се чинити, јер је комисија нашла да је она нужна с тога, што ако би остала она нивелета, коју је Министарство грађевине утврдило и остало техничко тело одобрило, онда би се доње куће у тој улици затрпале до крова, људи би изгубили своје плаћеве: а све улице, које иду железничкој улици, биле би стрме и саобраћај би са колима био немогућ због страхотне стрмени

Ви сте усвојили откопавање и према томе мораће се водоводне цеви спустити на довољну меру те да грађани не добију врућу воду Треба дакле решење одборско изменити и казати: да се водоводне цеви спусте у дубину на којој неби могла утицати температура на воду.

У опште водоводне цеви у Београду полагате су у дубини од 1 50 метра рачунато од постеље тротоарске површине и ја то не могу да разумем и да оправдам, кад је требало полагати цеви према будућој нивелети која је била давно утврђена и одобрена. На тај начин дакле мислим да треба допунити решење одборско при коме ја нисам учествовао.

Др. Марко Леко — Према објашњењу управника грађ. одељења г. Селесковића ова измена нивелете може да се изврши само у колико положене водоводне цеви допуштају и усљед тога објашњења решено је овако као што је у протокол заведено.

Стеван Чађевић — Ја незнам да ли је могуће или немогуће извршити то, али знам да би било штете да се задржи садашња новелета, јер би се куће тамо затрпавале. (Чује се: нексе г. Чађевић споразуме са г. Селесковићем).

Председник — Тако ће се и урадити. Усваја те ли у осталом протокол?..

Стеван Чађевић — Мој би предлог био да се продужи штампање наших радова, које је пре било застало. Зашто, да се не штампа наш раији рад.

Др. Леко — О протоколу имао би да кажем да ми се чини да одлука односно електр. осветљења није потпуно заведена. Истина ја нисам прошлога пута до краја остао у седници и незнам баш потпуно шта је решено, али се сећам да је у предлогу друштва поменута и нека накнада због познате измене, а овде се у решењу та накнада не помиње. Сад или би требало опширно завести ту одлуку или ако то не, онда би ваљало целу преписку штампати с предлогом друштва, мишљењем комисије, и решењем, у општинским новинама. Кад о свим већим нашим радовима има трага, у општ. новинама онда и код овога не треба учинити изузетак.

Милутин Марковић — Г. Леко није био до краја и не зна да је предлог у начелу усвојен, а да ли ће се и у појединостима примити, то зависи од нарочите одлуке одборске, према оцени, предлога, који ће јој комисија поднети. Ако буде скупо казато је да се усвојити неће.

Председник — Има ли још ко да примети шта на записник; и усваја ли се? (Усваја).

Никола Х. Поповић — Зашто се не позивају сви одборници у седнице, кад је изгласано поверење целом часнишшву општинском?

Председник — У наредби, којом се општинско часнишшво уводи у дужност поимснце је казано, ко има да се уведе у дужност и ти се одборници и позивају у седнице а не други

Никола Х. Поповић — До поверења могло је се тако радити, али од поверења, треба све звати.

Стеван Чађевић — Ја мислим да је оно, што смо нас неколико потписали, жалбу била просто форма, међутим ми смо сви солидарни један с другим и постојали као једно тело. По томе, дакле, не могу се једни искључити, који су случајно били отсутни или болесни, те нису потписали жалбу, а призивати само оне који су потписали жалбу.

Милутин Марковић — При овоме питању треба имати по моме мишљењу двоје на уму: прво акт управе вар. Београда, којим се према саветском решењу уводи општинска управа у дужност и само саветско решење. То је засебна радња која има свој почегак и свршетак, а друго треба да имамо на уму, шта узима за основ свога предлога г. Хаџи Поповић Он каже; кад је изгласато поверење часнишшву општинском онда треба звати све часнике општинске а то, господо, није баш тако јасно питање, те с тога ја мислим да би га требало најпре проучити па решити.

Стеван Чађевић — Ја мислим господо, да решење управно не сме бити тако да ремети законите одредбе. Претпоставимо тај случај, да је потписано решење од само неколико одборника с наше стране, и да је према томе следовало наређење да се само они уведу у дужност; како би могао онда одбор да функционише, кад неби имао довољан број за рад по закону. То би било и апсурдно и на тако тумачење не сме се нападати.

Ја држим да управа нема овлашћења да мења број одборника коме је грађанство дало своје поверење.

Јока Новаковић — Ја мислим да би требала ова ствар да се проучи, али држим, да је Државни Савет нишшећи одлуку полицијску учинио својим актом то, да је вратио пређашње стање, које је постојало до тога доба. И према томе следује: да одбор целокупан има да врши своју дужност, тим пре што је сада изгласато поверење целоме часнишшву општинском те нема разлога да се један позива а други не позива. Ако у акту полицијском стоје изрично поменута лица, која се имају увести у дужност, онда то не може бити разлог, да се не позову и остали одборници у седнице. Нити да се неколико одборника оставља а неколико неоставља јер оним решењем могло је бити повраћено само пређашње стање, а пређашње је оно кад смо ми сви били одборници

Никола Хаџи Поповић — Ја мислим да ствар треба свршити позивањем целог часнишшва.

Вељa Тодоровић — Ово питање није тако јасно да се може одмах расправити и за расправу његову није надлежан по моме мишљењу одбор општински

Државни је Савет истина нопиштио целу радњу полицијску, као незакониту, али поништавајући је, он је огласио извесне одборшке као законите, а друге као незаконите и ако би ми ово решили учинили би неправилност и ја мислим да суд општински треба да учини питање Држ. Савету и да га умоли да изјави, да ли он сматра општински одбор, као једно цело, као што га општ одбор сматра, и, ако се слаже с тим гледиштем, онда сматра ли, да се могу увести у дужност одборничку и они, који се на жалби Савету нису потписали и за које Савет није ни решио да се могу позвати.

Према таквом тумачењу ми нећемо одборнике или позвати или непозвати

Андра Одавић — Ја сам противан овоме мишљењу јер ја сматрам да је општински одбор једна целина, једно тело и кад се такво тело, ред, стасе, жали, па и ако жалбу потпишу само двојица, тројица, решење се доноси за цео ред за све Такав је случај с бирачким актима итд.

било је: да чувају краљевско пристаниште на острву Чепељу, и да дају двору краљеву по два товара воска на годину".(1) Села која је Жигмундо дао овим новим насељеницима јесу: *Балвањом* и *Изра*."(2)

Као што се види, са учестаним нападајима дивљих јаничарских чета турских на слободу и самосталност српских грађана, бивају и све чешће сеобе у туђину. Али Срби се селе тамо, не у намери, да за навек забораве своје отачаство, већ да се тамо — у туђини, у миру и слободи, у друштву са многом браћом својом баве, приберу и организују, те да, ако им се укаже прилика, завитлају осветничким мачем над белим турбанима нелавих турских глава. Видећи тако расположење свога народа и сам деспот Ђурађ као да се трудио и настојавао, око исељавања. По уговору између краља Жигмунда и деспота српског Стефана Лазаревића, од 1426. год. требало је Мађарима после смрти Стефанове уступити *Београд* и *Голубац са Мачвом*, у накнаду за неке градове у Мађарској. Наследник Стефанов, деспот Ђурађ Бранковић, испунио је аманет свога поочима, налазећи

(1) Ђ. Бранковић I. стр. 156.

(2) Гласник срп. уч. др. књ. 28. стр. 37.

ту и разлога, да своје српске насеобине у Угарској још више прошири и концентрише у једној гомили. Тако је он тада, после 1428. год., добио у Угарској ова знатнија места: *Сланкамен* у Срему, *Стари Бечеј* и *Кулпник*, *Кулпин* (Kelpen, Kwlpen) у Бачкој, *Св. Андрију*, на северу од Будима, у жупанији пештанско-пилишкој, *Дебрецин* у бихарској жупанији, *Сатмар* у сатмарској жупанији, *Сердахељ* у пожунској, *Токој* и *Тела* у обаујској, *Мункач* у берешкој, *Рац* или *Хајду*, *Бесермен* у хајдучком округу; *Мезе-Тур* и *Тур-Кеве* у великој Куманији, *Солнок* и *Тиса-Варјаш* у солночкој жупанији, *Чонград* и *Арад* у истоименим жупанијама, *Вилагош* у арадској, *Вел. Бечкерек* у торонталској, *Липово*, *Тотшлар*, *Гелеи*, *Четертекхел* ... „et pleraque alia" вели Бонфиније.(1) Ова деспотова добра у Угарској и сама собом подстицала су народ у Србији на сеобу и привлачила га к себи. Ђурађ се трудио свима силама, да тим својим насељењима у Угарској дâ бар јачу концентрацију и организацију. Он је раштркана своја добра по унутрашњости Угарске мењао за места и градове у јужној покрајини Срема. Тако је без сумње нека севернија места променио за *Земун* и *Митровицу*, која су места доцније у његовим рукама била.(1) Мађарски пак живаљ, који се у тим местима између досељених српских становника налазио, мисли се — вели г. Новаковић, — да се или претопио у многобројнији српски живаљ, или иселио у северну Угарску. Организација ових српских колонија у ово доба, била је већ толико јака, да се мађарски сабор од год. 1439. нашао побуђен, да засебним XXV. чланком својим ограничи власт деспота Ђурђа над његовим добрима у краљевини Угарској. „Nos una cum iisdem operabimur, — вели се у том чланку — quod Despotus Rasciae et Comes Cilliae (гроф цељски) casterique, Magnates, domina vel possessiones, castra, fortalitia, civitates, oppida et alia bona in hoc regno Ungariae habentes et tenentes huiusmodi castra, fortalitia etc. non advenis et forensibus, sed Ungaris hominibus pro honore dare debeant".(2) „Краљ као да се бојао, вели Пико, да деспот, гроф цељски и други вели-

(1) Picot E. (Павловић Ст.): Срби у Угарској, I. стр. 35., — Черте и т. д. стр. 6.

(1) Новаковић Ст.: Последњи Бранковићи, стр. 51.

(2) Picot E. (Павловић Ст.): Срби у Угарској, I. стр. 36

Шта би било да смо ту жалбу потписали Савету нас 5—6., како би се онда увео одбор у дужност, кад неби било брсја за пуноважно решавање? — Ја држим да је овде проста погрешка у стилизацији решења државног Савета и налазим да су и одборници, непотписани на жалби од оног истог минута одборници од кад и ми.

Поп Таса Капетан Спасић — Ни у самом закону општинском нема нигде речи о томе да се ради онако као што је учињено Узмите само на пр овај случај. Капетан истера цео одбор; не жали се ни један одборник, него се жале обични грађани Долази ствар пред Државни Савет и он каже да остане цео одбор где је и био. Дакле на жалбу тог приватног лица одбор се враћа. Код нас овде стара је управа враћена, гласато је за поверење или неповерење и гласови су падали за целу управу. Кад је тако, онда треба примити све ове људе као одборнике.

Председник — Ја ћу да вам прочитам закон па ћете видети како се ваше мишљење слаже с оним што пише у закону (чита) „противу одлуке збора ѕбачено или уклоњено лице може се жалити Државном Савету преко општинског суда а у року од 3 дана од кад му је одлука саопштена". Дакле *збачено* или *уклоњено* лице; према томе они који се жале они се и враћају На основу овог Савет је решио не само за општину београдску него и за све општине у Србији кад је бивало сличних жалаба.

Вељa Тодоровић — Ја ћу у допуну мог говора да кажем још ово. Овде се јављају разна мишљења, као што видим Госпола која говоре да треба све одборнике увести у дужност сматрају да то неће бити правилно с тога што не можемо ми тумачити решење Државног Савита, и то је тако. Јер узмите случај да нам се ако решимо да их увеземо у дужност то не призна доцније. Тада ми лично можемо да одговарамо. Ја нисам за то да ми ту ствар узмемо на себе, него да то регулишемо с Државним Саветом. Можемо да га упитамо сматра ли он ову ствар онако као и ми, и да ли према томе ове одборнике треба да уведемо у дужност или не; питање дакле свешћемо на то: да ли се решење Држав. Савета простире и на оне одборнике који се нису жалили. Треба да пазимо шта радимо; није то само ток тако — довести — Лепо — доведи, али шта ћемо после ако нам се то не призна? А ништа не смета што ћемо питати Савет.

А. Одавић — Је ли при руци то решење Саветско.

Председник — Није.

Бока Новаковић — Пре расправи овог питања треба да обратимо пажњу на ово. Има питања природе опште и има приватне Кад је питање опште природе на расправи, ту је довољно да се жали само једно лице и онда се све враћа у првашње стање; код приватних пак питања треба да се жали онај ког се лично оно и тиче Овде је довољно било да се жали и само једно лице, јер је ствар опште природе па опет за то да цео одбор данас фунгира. Кад би друкчије радили ми не би били доследни сами себи. Зато, ове одборнике, можемо позвати и решавати с њиме заједно.

Председник — Ја не могу у ту ствар толико да улазим, али ипак да кажем неколико речи г. Новаковићу. Баш с његовог гледишта ово питање не може да се реши онако како би он хтео Отерати некога с неког места, то је питање личне природе, и онда те личности кад су заинтересоване оне улажу протест и траже да се то питање расправи по законима. Ја узимам баш оне што ви г. Новаковићу постављате, и сматрам да је овде питање личне природе.

Ђ. Новаковић — Рецимо да се нисмо ми као одборници жалили него друга лица (правни гласачи), и да на основу те жалбе Држ Савет поништи одлуку збора, — питам шта бисмо онда радили да ли ми неби могли наставити рад или би то чинили неки други.

Председник — Држ. Савет се не би упуштао у решење (Чује се: морао би да решава).

Ст. Чађевић — Ову дискусију би могли да прекратимо што бисмо упитали Држ. Савет како он тумачи оно своје решење, и за то мислим да би најбољи пут био збиља да се усвоји предлог г. Тодоровића. Ја нисам ни знао да Држ. Савет није питан био о овом; ето, г. председниче, реците нам јесте ли питали Држ. Савет?

Председник — Могу да вам кажем ово: да нисам службеним путем никаква питања стављао, али сам се лично за то питање интересовао и распитивао и оно што сам вам рекао то је гледиште које је усвојено у Држ. Савету.

Раденко Драговић — Ово нека узму правници у претрес па да нам дају своје мишљење.

А. Одавић — Ова је ствар јасна. Шта би било да су жалбу потписали само два одборника.

Н. Х. Поповић — Није то, него шта би било да није изјављена жалба

Љуба Јовановић — Мени се чини да онда кад је потписана жалба, да ја нисам потписао као одборник и сваки је од нас потписника плаћао таксу на своју главу. То ми је било чудно. па сам тражио да ми се објасни и рекли су ми да тако треба. Ја сам послушао али ми је изгледало да је неправилно да се лично жалимо јер сам разумевао тако, да се не жалим ја, Љуба Јовановић — него одбор. Изгледало ми је одмах да је ствар пошла неправилним путем. Сад мислим да ћемо најбоље ову ствар извести тако ако је ми решимо како држимо да треба; наше решење доћи ће на расматрање пред надлежну власт, до последње инстанције и онда ће се дефинитивно уредити

Председник — Одбор може донети своју одлуку. Свака његова одлука подлежи контроли и надзору па ће и ова.

Вељa Тодоровић — Изнесите мој предлог да се позове Држ. Савет и да каже како разуме своје решење.

Н Х. Поповић — Према свршеном збору и поверењу ја сматрам да сви одборници треба да дођу.

Милутин Марковић — Разна мишљења која се овде чују доказују да је ово питање спорно, и пошто немамо при руци решење саветско, ја сам за то, да се питање остави и проучи до идуће седнице и онда да решимо којим путем да идемо: да ли то питање да реши одбор или да се обратимо Држ. Савету.

Председник — Молим вас да решимо.

Ст. Чађевић — Нама је врло нужно да што пре донесемо одлуку јер ми немамо право никог да искључујемо.

Филип Васиљевић — Господо, мени се чини, да се ми грешимо. За што смо ми држали збор? Збор је решио ову ствар. Ми треба да зовемо све изабране одборнике да врше с нама општинске послове.

А. Одавић — Ово гледиште које је изнео Филип најбоља је полазна тачка за решење пи-

---

кани не склопе државу за себе, па с тога зајемчи Угрима особита права". И ако би деспот српски имао права да се љути на мађарски сабор, што му украћује његово владалачко право над својим добрима и поданицима у Угарској, ипак ништа то није сметало, да се баш те године та српска насељења повећају огромним масама исељеника из Србије. „Нове невоље и нови ратови, који су баш те године целу Србију и њену престоницу Смедерево под непосредну турску власт довели, истиснувши деспота Ђурђа и све српске старешине, обновили су узроке исељавању, и оснажили га. Бележи се, *да се те године моравска долина гомилама селила у Банат.* Нема сумње, да је и Срем с друге стране добио поново нових насељеника".(1) Ове нове српске пресељене породице смести краљ Владимир по деспотовим добрима у Угарској и у арадској жупанији, на северу реке Мориша, у крајевима *Барош-Ђенеја*, или *Јеноопла* — који Срби сада основаше у почаст Јовану Хуњадију, — и *Вилагоша*, давши им и особиту повластицу.(2)

Али се на томе није стало, јаком наступају несрећи часови за Србију. Густи црни облаци, који се још од Косова прегонили преко красног поднебља Душанове домовине, као да су сада убрзали свој ток, и у јачим масама трудили се, да покрију и последњи светао кут оне негдашње велике српске царевине. Седамдесет година се српски синци одупирају јуначки отоманској сили, старајући се, беспримерним витешким пожртвовањем, да сачувају бар у једном куту своје домовине лучу слободе. Али узаман! Дивљу бујицу азијских варвара нису могли зауставити ни хиљадама груди српских јунака и витезова, па шат ће јој даљи пут препречити тихи Дунав и валовита Сава. Тако мислише јадни и кукавни Срби, кад им на дан 20. јуна 1459. год. и на последњем њиховом бранику слободе, на бедемима поноснога Ђурђева Смедерева, место крста засија полумесец! Том мишљу и том надом, да ће Дунав и Сава заиста моћи бити границом оне дивље османске бујице, и да ће они — Срби, стичући се на добрима свога пок. деспота у земљама круне угарске, концентришући се и спремајући се ту на осветнички бој, моћи једнога дана и своју непрежаљену домовину истргнути из чељусти несите аждаје анадолске, — том надом, велимо, једино крепљаху се они јадни Срби, који тада мораше напустити домовину своју, да потраже сигурнија и мирнија склоништа у туђини. Та им нада беше једина утеха у оној болној тузи, растајући се са огњиштем својим, које су толико векова крвљу својом натапали. Нем мо ма и приближно тачних података о броју тих несрећних српских исељеника у Угарску, после пропасти Србије год. 1459. као год што не знамо тачно, ни колико је несрећних мученика српских одведено у ропство. Историци нам неки кажу, да је 200 000 Срба одведено тада у ропство; али ко се може задовољити том цифром, кад се само сети крвожедности, халапљивости за пљачком, и осветничке навике дивљих Мусломана? Слободно можемо рећи, да све оно, што не беше срећно раније изгубити главу на бранику своје отаџбине, што не избеже оштрој турској димишњији, склонивши се у Угарску, да је све оно, што у Србији оста: што искасапљено, подављено и поубијано, а највише у ропство одведено, јер такав лов Турцима вазда беше најмилији.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

1) Новаковић Ст.: Последњи Бранковићи, стр. 52.
2) Picot E. (Павловић Ст.): Срби у Угарској, I. стр. 36. — Engel v. H. J.: Allg. Welthistorie, одсек: Gesch. v. Serviеn, III. стр. 416 и 444. — Rački у Književniku II, стр. 485.

тања. Ми смо се ломили око тога што нам је влада тражила или оставку или да пред збор изнесемо решење питања о поверењу. Ми смо сазвали збор и после збора пало је и решење Држ. Савет. Кад то стоји ја сам мишљења да се цела управа уведе у дужност.

В. Тодоровић — Нисам мислио да говорим али после говора газда Филипа морам да кажем неколико речи Ми правници разумемо ово питање боље од њега и он треба да нам призна да смо способнији и кад се ми цепамо значи да је питање мало заплетеније и теже. Поново кажем да треба да усвојите мој предлог да се учини питање Држ. Савету.

Ми сами да решимо сматрам да би било незаконито.

Председник — Да свршимо ову ствар. Дакле г. Н Х Поповић знео је предлог да се ови одборници одмах уведу у дужност, и г. Тодоровић да се решење одложи.

В. Тодоровић — Нека се има и ово на уму да се предлог г. Н. Х. Поповића никад не може усвојити јер по мом мишљењу ако би се одборници увели у дужност без питање Држ. Савета, ја сматрам да би те одборске седнице биле незаконите и у њима ја не бих смео учествовати

Поп Т. Кашетан Спасић — То не треба да говорите пред гласање.

В. Тодоровић — Ја хоћу да кажем шта мислим о тој ствари.

Председник — Стављам на гласање. Ко је за то да се по предлогу г. Х. Поповића ови одборници одмах уведу у дужност он ће гласати *за*, а ко је за то да се ово питање проучи комисијом коју одбор одреди тај ће гласати *против* — Настаје гласање.

Председник — Гласање је испало за комисију. Кога желите да одредите у њој. (Чује се кандидујте ви) Ја предлажем: Ђоку Новаковића, Вељу Тодоровића, Милутина Марковића, Радована Филиповића и Михајла Бончића (прима се).

Председник — Господо, имам да вам учиним то пријатно саопштење, да сам јуче са члановима суда и одбором присуствовао освећењу нове цркве на новоме гробљу и да смо том приликом потписали пријем цркве, а да је остало још да се црква и све имање црквено попише и доведе у ред да се изабере црквени одбор по закону црквеном и да се учини све те да та црква добије оно, што имају и све остале цркве у земљи

Поп Таса Кашетан Спасић — И ја сам од дотичног одбора био почаствован позивом да присуствујем отварању ове лепе задужбине, коју је г-ђа Драгиња удова пок. Станоја Петровића Држ. Саветника подигла о своме трошку и поклонила општини београдској

За израду ове цркве, утрошено је врло много, а и за сам унутрашњи намештај дата је прилична сума и ја налазим, да би било веома лепо и врло оправдано, да одбор, као представник општине београдске изда г-ђи дародавци једну писмену захвалност са потписом свију одборника председника, и кметова. Колико би с је дне стране себи учинили задовољство, вршећи једну дужност, толико би и дародавци дали морално задовољење за велике новчане жртве и труд око подизања ове задужбине.

Још бих имао да кажем да има неких статута, који су у правилима ове цркве стављени и обвезни за општину, али да има у њима неколико тачака, које неће бити баш добре за општину. Незгодно је на прилику то, што она задржава право да поставља извесне службенике при цркви а она као жена може лако бити изложена јачем утицају, него једно тело, један одбор. Незгодно је то да општина плаћа некога а други да га поставља Ја незнам управо, да ли је то истина, али сам тако чуо, па бих молио да ми се да обавештења.

Председник — Није ми при руци акт, којим је уступљена црква, а могао бих вам прочитати све погодбе по којима је она уступа Сећам се да међу осталим има и једна тачка о свештенику, кога ће, вели се, постављати Митрополит Србије, али то питање још није расчишћено. (По захтеву одборника настаје конференција).

После конференције

Стеван Чађевић — Мени се чини, господо, да смо ми београђани најнеосетљивији и најне пажљивији, према својим добротворима, према људма, који чине поклоне за опште циљи. Мене је веома тронуло то, кад сам видео у општини смедеревској слике свију добротвора општинских Слика или други какав видљив знак иза зива две побуде код човека — он се опомиње добротвора сваки пут гледећи му слику, а сећа се и легата, и разбира шта је с њиме, те бди, да се оно намени употреби и не страњи. Ја знам општина код којих су многи људи поклањали своја имања или велике дарове; па се и једноме и другоме са свим утрео траг, а све за то, што није било видног знака, који би потсећао грађанство на пажњу. Друго, видан знак гане добре и побожне душе и племенита срца да се и они сете те да оставе колико могу на извесне опште племените циљи

Са тога придружићу се Поп Тасином и Председниковом мишљењу, ја сам још за то, да се њена и његног мужа слика прибави и чува у општини, као видљив знак поштовања од стране наше и као морална побуда и подсетак за добре душе које би се потрудиле, да што општини завештају, јер од неблагодарности ниче неблагородност и њоме се ништа не постиже.

Ја сам за то да се слика држи у општ. згради, а парочито у овоме заседању, те да се сећамо вазда добротвора, који су поклонили општини цркву, која би коштала општину 100—120 хиљада динара.

Председник — Ја држим да смо сагласни с тим да се писмена захвалност преда са потписима нашим. (Тако је). (Поп Таса: но с допуном г Чађевића да се слике изиште). Прима се).

За остале послове око ове ствари мислим да овластите суд да их он изврши. (Прима се).

Поп Таса Кашетан Спасић — Треба што пре свршити са саставом тога црквеног одбора.

Председник — У свези с тим имам да вам саопштим да је потребно изабрати одборе црквене и код цркве Саборне и св. Марка. Јесте ли вољни да вам прочитам имена лица за која смо се споразумели да буду у тима одборима? (Јесмо). (Председник чита:) (Прима се).

За нову цркву на гробљу нисам још направио кандидацију. (Чује се идуће седнице поднесите).

Према објављеном конкурсу пријављено је више лица за благајника у општини, па би вас молио да одредите ко ће да прегледа те молбе и да изврши избор. (Одређује се).

Рачуни за I. тромесечије готови су и по закону општинском треба да их прегледа општ. одбор. Кога би сте ви одредили да тај преглед изврши?

Никола Хаџи Поповић — За допуну радње комисије коју будете одредили имам да вам саопштим, да постоји једно решење о спојењу депозитне и главне благајне општине, па треба и то да има комисија у виду. (Прима се).

Председник — Могли би се за преглед рачуна одредити: Соломон Азријел, Андра Одавић и Ђока Нешић (Прима се).

Од Управника вар. Београда добио сам саопштење, да се Његово Величанство Краљ Александар враћа у Београд с пута у среду између 4 и 5 часова по подне. Извештавајући Вас о овоме, ја вас молим да изиђете у то доба на паробродску станицу, те да Њег. Величанство што лепше дочекамо.

Састанак данашњи закључујем

Састанак је трајао до 8 часова.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ.

I. Димничарство:

а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0·20 д.
б) За неузидан шпархерд	0·20 д.
в) За узидан „	0·40 д.
г) За велики узидан шпархерд у гостионици	0·50 д.
д) За чишћење димњака од два спрата	0·20 д.
ђ) За чишћење простог димњака	0·10 д.
е) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са пећима	0·10 д
ж) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са више пећи	0·20 д.
з) За паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0·75 д.

II. Пражњење помијара и нужника:

а) Од кубног метра	10·— д.
б) Од акова	0·50 д.

III. Посетарина:

а) Марка за пашче за годину дана	3·— д.
б) Обнављање изгубљене марке стаје	1·— д.

IV. Гробарина.

а) Гроб за децу	7·— д.
б) Гроб за одрасле	12·— д.
в) Мала гробница	555·52 д.
г) Велика гробница III. реда	998·39 д.
д) Велика гробница II. реда	1099·32 д.
е) Велика гробница I. реда	1684·57 д.

V. Мртвачка кола:

а) Мртвачка кола стара са два коња	12·90 д.
б) Мртвачка кола са анђелима са два коња	24·90 д.
в) Мртвачка кола нова са два коња	36·90 д.
г) Мртвачка кола нова са 4 коња	72·90 д.

ТАКСЕ

ЗА ИЗНОШЕЊЕ ЂУБРЕТА

За квартове: Савамалски, Теразијски, Варошки и Врачарски:

1. Од собе и кухиње или мањег дућана са собом	0·25 д.
2. Од две или три собе, са кухињом или већег дућана са магазом	0·70 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале	1·50 д.

За квартове: Дорћолски и Палилулски:

1. Од собе и кухиње, или мањег дућана са собом	0·20 д.
2. Од две или три собе са кухињом или већег дућана са магазом	0·60 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале	1 д.

Од суда општине београдске 28. Августа 1892. године АБр. 9449.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА

Власник Општина Београдска — ПАРНА РАДИКАЛНА ШТАМПАРИЈА — Уредник Урош Кузмановић

БРОЈ 30. ГОД. XI.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
НА ГОДИНУ . . . . . 6 дин.
НА ПОЛА ГОДИНЕ . . . . . 3 „
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ . . . . . 9 „

НЕДЕЉА 25. ЈУЛА 1893.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 ПР. ДИН. ОД ВРСТЕ

ПРЕТПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПУТНИЦОМ НА ОПШТИНСКИ СУД
А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА

Рукописи не враћају се

Неплаћена писма не примају се.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

XXXXVIII РЕДОВНИ САСТАНАК

15. Јула. 1893 год.

—

Председавао председ. г. Милован Р. Маринковић од одборника биди г. г. Никола Х. Поповић, Р. Драговић, М. О. Петровић, С. Ј. Азријел, М. Велизарић, Коста В. Михајловић, Ј. Ђуровић, Илија Ђорђевић, М. М Ђорић, Јован Христић, Мил. Ј. Марковић, А. Шток, М. М. Петровић, Др. Марко Т. Леко, Др. Павао Поповић, А. Ј. Одавић, Сава Вељановић, К. Петровић, Мих. М. Ђорђевић, Мих. П. Бончић, Гаврило Бркић.

I

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 13. Јула ове године и у одлуци КЊБр. 355 учињена је измена, да се по молби врачарског друштва није могла донети одлука због тога, што је већина господе одборчика приликом гласања изашла из седнице, тако да је остало свега њих петнајест.

II.

По прочитању акта истражног судије за варош Београд АБр 3844 и 3863, којим се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, одбор је изјавио, да је Филип Толчински кројач доброг имовног стања, а да му је његово владање непознато; да му је Вилотије Васиљевић штампарски раденик непознат.

III

Председник износи одбору на мишљење молбе којим се траже уверења о сиротном стању.

По прочитању тих молби СБр. 11569, 11519 и 11644, одбор је изјавио, мишљење да се суд претходно увери о имовном стању молилаца Михајла Тасића правника Сузане Нагл и Милке Цуплић, па тек онда да им изда тражено уверење.

IV

По прочитању молбе Михајла Михајловића бакал. овд одбор је решио, да се молилац Михајло ослободи дужности присутничке, изабрав на његово место за присутника Младена Милића трговца овдашњег.

V

Председник саопштава одбору, да је Министар унутрашњих дела, актом својим АБр. 3880 известио суд општински, да је у споразуму са Министром финансије учињо извесне измене у тарифи општинске трошарине, коју је одбор општински решењем својим АБр. 3631. усвојио и која је тарифа како Министру унутрашњих дела тако и Министру финансија, послата на одобрење; да се тим изменама неки предмети сасвим ослобођавају трошарине, а на неке се смањује те према томе се мора трошаринска тарифа на извесне предмете подићи како би приходи достигли ону суму, која је потребна за покриће питереса и отплате дуга

По прочитању тога акта и измена у трошаринској тарифи одбор је решио, да се према примедбама министарства унутрашњих дела и финансије:

1. Ослободе ови предмети од трошанине: шпиритус, петролеум (гас), стеарин и парафин, фирнајз и терпентин;

2. Да се смањи трошаринска такса и ова наплаћује:

а, на дрво за гориво од куб. метара триде сет пара динарских;

б, на грађу као: даске, летве, прошће, планке, шиндре, греде, дирези, балвани, трупци, пањеви, облице или мотке итд. од кубног метра педесет пара динарски;

в, на месо, сланину и сало сирово, усољено или у саламури као и овчија и козија ужичка пастрма на костима од сто килогр. десет динара.

г, на месо и сланину осушену непрерађену од сто килограма двадесет динара;

д, на колаче, тарану, макароне, фиду тесто и брашненице од сто килогр. четири динара;

ђ, на сир као: страхино, рокфорт, горгонзоло ементалер липтајер, империјал, фромаж де бри, ајдамер, невшател, романдур, трапист, карпатски сир, кварглe и т. д. од сто килограма двадесет динара;

е, на скоруп (кајмак) масло (бутер) без разлике сем бутера (масла) од сто килограма пет динара;

ж, на масло (бутер), од сто килограма десет динара;

з, на ликере као: коњак, рум и друга заслађена шпиритуозна пића од сто килограма два десет динара;

и, на гвоздене греде (трегере) и стубове од сто килограма педесет пара динарских;

ј. на чоколаду и сурогате од чоколаде од сто килограма десет динара;

к, на хидраулични креч гипс и цемент без разлике и креч обичан од сто килограма двадесет и пет пара динарски;

л, на једна кола сељачка с дрвима двадесет пара динарски;

љ, да се на кафу пржену у зрну или праху наплаћује иста такса као и на кафу сирову т ј. два динара и педесет пара од сто килограма.

3 Да се услед изостављене и спуштене трошаринске таксе исвиси и наплаћује иста на ове предмете:

а, на млеко и павлаку од млека и јаја од сто килограма пет динара;

б, на вино обично у бурадима од сто литара осам динара;

в, на ракију до десет гради од сто килограма десет динара.

4. Да се грис и гершла оптерете са три динара од сто килограма.

Дара да се рачуна по тарифи царинској. Члан II ги да отпадне. Члан III-ћи да буде члан II ги и да гласи: Општина ће прописати, како ће се вршити реекспедиција и повраћај трошарине Члан IV-ти да буде члан III-ћи и да гласи: Кола са раном, сувим шљивама и кожама из Србије на жељезничкој станици ослобођавају се. Члан V ти да буде члан IV-ти. Члан VI ти да буде члан V-ти. Члан VII-ми да отпадне. Да се дода члан VI ти и да гласи: На увоз наведених предмета из страних држава, трошарину ће ову наплаћивати царинарница београдска једновремено, кад наплаћује на њих и државне дажбине. Из новаца из нето прихода царинарница ће задржати за своје указне и неуказне посленике по два на сто а остатак предаваће управи градске трошарине

Пошто министарства намеравају, да трошарину на пиво спусте на осам динара од хектолитра и тиме би приходи трошарински знатно подбацили, то је одбор одлучио, да господа: Андра Одавић, Милутан Марковић и Др. Павао Поповић као одборски повереници лично предстану г Министру унутрашњих дела, да му разложе потребу, да се на пиво наплаћује десет динара.

Шта ови повереници буду у овоме погледу учинили, одбор ће признати за пуноважно.

Да председништво општине одмах сутра дан пошље на одобрење Влади Његовог Величанства ову тарифу заједно са свима овим изменама и допунама.

VI.

Председник износи понова на решење молбу друштва за улепшавање Врачара, пошто се у седници од 13 Јула ове год по истој није могло донети пуноважно решење.

После поновног прочитања те молбе АБр. 3876. одбор је после поименичног гласања са осамнајест гласова (тројица се уздржала од гласања) решио, општина београдска оставља још за шест година т ј. од првог Септембра 189 треће до првог Септембра 189 девете године, Друштву за улепшавање Врачара право руковања цветним тргом и његовим приходима под овим погодбама:

1. да друштво плати општини шест хиљада девет стотина двадесет и шест динара и двадесет и четири паре за сграђени тротоар поред цветног трга.

2. да друштво по истеку шесте године врати

општини Цветни трг са свима грађевинама у својину без икаква дуга.

3 Да друштво поднесе извештај о досадањем свом раду а у будуће сваке године да такав извештај подноси. Извештаји да се штампају у општинским новинама.

VII.

Председник моли одбор, да му одобри петнаесто дневно осуство, ради свршавања извесних својих породичних послова.

Одбор одобрава председнику општине тражено петнаесто-дневно осуство с тим, да га у дужности председничкој заступа члан суда г. Јован Антонијевић. Осуство се има рачунати од дана кад га стане употребљавати

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ.

Исправка. У прошлом броју ових новина, штампана је тарифа варошке трошарине у Београду. У тарифи, под VI број 40 стоји, да ће се на камени угаљ без разлике наплаћивати 25 дин. од вагона. То је погрешно, и треба да стоји, да се наплаћује на камени угаљ од вагона *шест динара*. Моле се поштовани читаоци, да ову исправу приме к знању.

Испит глувонемих ђака у Београду биће, према одобрењу г. Министра просвете, 25. Јула ове год. у 10 часова пре подне, у теразијској мушкој основној школи. Приступ је свакоме слободан.

ОГЛАС

Општини београдској потребна је једна или две куће у једној авлији за становање ноћних стражара, од 1-ог Новембра тек. године.

Кућа треба да је велика, те да у њој могу обитавати до 200 ноћних стражара, да је по могућству у близини команде жандармеријске, да је видна и потпуно подесна за становање људи.

Позивају се сопственици који имају овакове зграде и желе их дати под закуп, да поднесу понуде суду ово општинском најдаље до 15. Августа ове год.

У понуди треба означити, колико и каквих одељења има зграда коју нуди, место где она постоји и колику цену годишњу на име кирије тражи.

Рок је закупу најмање 3 године.

СБр. 11.846. Од суда општине града Београда, 24. Јула 1893 год. у Београду.

САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

Држан 13. Маја 1893 год.

(ПО СТЕНОГР. БЕЛЕШКАМА)

Председник — Отварам седницу. Молим господу да чују записник прошлог састанка (секретар прочита). Има ли ко да примети на записник (Нема)

Секретар чита писмо којим је суд овлашћен да кандидује лица за присутнике код истражног судије за срез врачарски и косанчки (Одбор прима кандидате).

Председник — Г. Мин. Народ. Привреде поновио је своју молбу да суд општински одреди кандидате за избор чланова за контролни одбор управе фондова. Ово је хитна ствар и молим да се избор одмах изврши (Чује се: кандидујте ви). Ја сам о томе мислио и с некима од вас сам и говорио. Ја бих кандидовао ову господу: Тодора Ђурића трговца, Тасу Спасића трговца, Јосифа Матковића гвожђара

Ђока Нешић — На место Јосифово молим да дође Андра Одавић.

Председник — Ја немам ништа против тога. Примате ли господо ову кандидацију? (Примамо) за заменике кандидујем: Стевана Максимовића, Младена Стојановића трговца, и Младена Влајића рентијера (Врло добро)

Председник — Молим вас да ми одобрите ово. Управи грађевинског одељења потребно је да прибави техничких снага да би могла отпочети радове. Она је предложила да се узме натраг у службу Ђура Николић који је пре напустио службу, и да се на његово место узме Милорад Гајић родом из Јагодине, и свршени ђак минхенске политехнике са месечном платом од 240 дин. (Чује се то је много плате). Али он је свршени политехничар. Дакле усвајате ли ово? (Усвајамо).

А. Одавић — Ја бих молио за реч Већ као што видите тражи се персонал за предузимање радова који стоје пред општинском управом. То је све лепо, лепо је и што ми одобравамо, али шта ћемо да радимо кад нема пара. Ја бих молио председништво да ми каже да ли се што год ради на зајму.

Председник — Могу да вам кажем да сам на зајму почео да радим и чинио сам кораке где треба. Надам се да ћемо моћи успети да закључимо тај зајам о ком имамо толико брига Ја сам се споразумевао овог ради и са г. Министром финансије. Видео сам се с њиме и он ми је рекао како ће кроз који дан доћи једна група која ће с државом да преговара о зајму, па ће он — г. Министар — том приликом повести реч и о нашем општинском зајму. То је група с којом сам се и раније познао и која познаје све наше послове. Надам се дакле да ћу моћи у скоро и с тим питањем изићи пред одбор.

А. Одавић — Је ли то француска кућа молим вас.

Председник — Није Имам да вас замолим за ово. Пред задругом за међусобно помагање и штедњу видели сте гомилу материјала спремљеног за довршење калдрме. Требала је још у Октобру да се направи по цени како је направљена и Тројичка улица и њен предузимач је имао и одобрење да то грађење изврши Али кад су наступиле познате вам прилике у општини та је ствар испала тако да сад нема формалног одобрења одборског за тај посао. Сад вас молим да то одобрите. То је врло мали посао.

Одобравате ли? (одобравамо) — Да би могао свршити питање о купатилима за времена ја сам одредио био једну комисију која је расправила то питање пошто настаје сезона за купање Молим вас да чујете извештај комисије који ће вам секретар прочитати (секретар чита).

СРПСКИ УСТАНИЦИ ПРОТИВУ ТУРАКА

У ВЕЗИ

СА НАРОДНИМ СЕОБАМА У ТУЂИНУ

од 1459.—1814. године.

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

У ДВА ДЕЛА

написали

Р. Агатоновић и Л. М. Спасић.

(Академијски Савет Вел. Школе наградио првом видовданском наградом општ. београдске).

Мото:

— „Пора нам престать быть умными чужимъ умомъ и славными чужою славою“ (Време је да престанемо мудровати туђом памећу, и славити се туђом славом).

Карамзин.

ПРЕДГОВОР

(НАСТАВАК)

Србија некад онако весела, жива, као кошница испуњена вредним челицама, сада је на један пут постала — пустиња! Болно слика један наш историк тадање стање Србије, истина из мало каснијег доба, али почетак кога датира од половине XV. столећа. „У Србији XVI. в. звучна хармонија са кула црквених давно је замукнула, звона су Турци прелили у топове, или су их калуђери закопали дубоко под земљу. Са најлепших црквених зграда, које су подигли били српски владаоци, звучи меланхолично запевање муезина. Место ресавских писара који златом и пурпуром осветљују преписе својих хришћанских писаца, видимо пред хановима и мошејама дервише, који продају амајлије, што бране од злог ока, оштре сабље и самртног зрна, који уз бесомучне скокове гутају шљунак и гвоздене клинце, боду се ножевима и ударају буздованима. Место веселих српских сватова, видимо по друмовима српско робље ланцима повезано, које трговац анадолијски или мисирски тера од трга, до трга, од Дунава до Еуфрата, тражећи да продајом људскога меса и људских душа стече блага.“(1) Од свију досадашњих сеоба српских у Угарску, ова, која се, дакле, збила после пропасти српске државе, била је највећа и најзначајнија. Многобројна места раније настањених Срба у Срему, Бачкој и Банату овом приликом знатно су попуњена и увећана. Наши крајеви близу Дунава и Саве, Кучево, Браничево, моравска долина и питома Мачва, бесумње су овог пута највише опустели. Видећемо и доцније, како су ова иста места, приликом сваког преласка српских јунака и српске војске из Угарске у наше крајеве, највише слала својих исељеника у туђину, које су мађарски краљеви све насељавали по истим раније насељеним српским местима у угарској краљевини.

Вредно би било знати воће, који су стајали на челу ових исељеника српских после 1459. год. Страни историци, као и сви готово наши домаћи, почињући од Рајића, држе, да је на челу ових пресељења стајао средњи син деспота Ђурђа, слепи *Стефан*. „Средњи син деспота Ђурђа Смедеревца — вели Стојачковић — који је, страха ради да га најмлађи брат Лазар живота не лиши, из Србије с многим народом прешао у Срем.“(2) Исто то понавља и Витковић.(3) А обилати угарски историк Енгел(3) вели: „После оне коло-

(1) Годишњица Н. Чупића I., стр. 52 и 53.

(1) Стојачковић А: Черте и т. д. стр. 8.

(2) Гласник срп. уч. др. књ. 28. стр. 45.

(3) Allg. Weltthist, III. стр. 414.

Соломон Азријел — Од кад се рачуна време?

Председник — Време је приближно прорачунато.

Соломон Азријел — Ја не могу то да разумем Узмимо да време буде једнако рђаво до месеца јула; сопственик купатила би у том случају платио само од Јула од кад би почео да ради.

Председник — За оно време кад не ради неће платити.

Доктор П. Поповић — Онда нећемо имати прихода колико је речено.

Соломон Азријел — Како онда може да се каже да нећемо имати оволико прихода. Онда треба такса да се наплати одсеком, за сезону.

Председник — Па добро, нека се тако и каже. — Молим вас да одобрите да се за закуп песка на Дунаву држи лицитација.

Ђорђе Трифковић предузимач поднео ми је за такав песак ову понуду. (Чита). Друштво за унапређење Дунавског краја молило ме је да се тај песак не дира. Међу тим људи га бесплатно узимају и кад се већ разноси, онда је боље да општина отуда има прихода. Дакле ја мислим да држимо лицитацију. (Чује се: почевши од понуђене суме). Разуме се од понуђене суме почевши. — Главна контрола је одобрила била продужење рока за подношење рачуна општинских за 1891 год. Те рачуне склопио је био један чиновник, и он, на основу једне наредбе г. Татића тражи да му се за то плати хонорар. Ја нисам могао да наредим наплату, него сам одобрио да узме нешто на рачун — 60 динара — пошто нисам сигуран да ћете ви одобрити тај хонорар. Молим да одобрите ово што сам учинио и да донесет решење о овом хонорару.

А. Одавић — Тај чиновник, који је склопио рачуне то је Никола Николић, он је био општински чиновник У колико сам се известио у службу је био примљен више онако да му се дâ нека плата, а посао није имао никакав. Ја не могу да увидим како он од одбора може да тражи хонорар за општинске послове које је радио као општински чиновник. Кад је радио тај посао, није радио други, а кад је г. Татић решио: да се хонорише, онда он нека му и плати. Мени је жао што је председник решио да му се изда и оволико динара, није му требало дати ни 60 пара. Ја ћу признати ових 60 дин. али више да му се не дâ

Председник — У својој наредби г Татић каже да је то општински чиновник, с тога нисам хтео ни да је извршим. Овоме пак што сам дао, дао сам с тога што сам и сâм имао прилике да хоноришем општинске чиновнике за ванредан, нарочито ноћни рад. За остало вас питам шта да радим. Он међу тим није више општински чиновник, ја сам га отпустио

Ја вас молим да ово питање расправите. (Чује се: дајте му тих 60 динара) Дакле одобравате ово што сам учинио, а више ништа. (Одобравамо) — Ви сте господо имали прилике да видите да већ месец дана не можемо да предузмемо никакве радове који нас чекају. Видите да је раскопана улица од железнице до Академије, а не може ништа да се ради. Видели сте и шта је на Теразијама — да се ти радови могу предузети треба да смо финансиски снабдевени. Но с нашим приходом не стојимо тако да можемо те радове да наређујемо и предузимамо; с тога молим да одобрите да се обратимо с молбом Задрузи да нам учини привремени зајам да не би губили време те да можемо бар нешто од радова наређивати док не свршимо с главним питањем: о закључењу сталног зајма. Ја вас молим да одобрите да узмем 100 000 динара код Задруге под условима како смо и до сад узимали.

А. Одавић — Нећу да говорим о меничним таксама, које нам узимају 1 од сто више на име интереса Хоћу да кажем само то, да се од Задруге тражи зајам само тако ако задруга може да нам дâ без своје опасности

Мата Јовановић — Задруга води о себи рачуна Она може да нам дâ, а може да нам и не дâ. Најпосле онс прилике у којима је била није изазвао наш дуг него друге прилике. Наше је да одобримо председништву да ступи у преговоре, а хоће ли задруга да дâ то је њена ствар.

Председник — Ја вас молим да одобрите ово да би могли узети у рад ове послове да не губимо време јер ми смо много изгубили (одобравамо).

Раденко Драговић — Молим вас да се види како стоји ствар с закупцем џубока. Треба позвати адвоката да не оклева с њим; ако закупац није положио кауцију нека му се одмах одузме право

Председник — Он је положио кауцију али није уредно плаћао месечне рате и њоме се тако задужио — Г. Раденко потсетио ме је на једну потребу. Молим вас треба издати формално пуномоћије заступнику г. Николићу. (Чује се: па ми смо га изабрали) Јесмо, али му нисмо издали пуномоћство. (Чује се: па нека му се изда). Добро.

Соломон Азријел — Ја бих молио г. председника да каже да ли се наплаћује такса за воду од оних лица која имају спроведен водовод но не употребљавају га. На прилику у мојој кући општина је везала водовод, али се вода не употребљава; треба ли да плаћам општини.

Председник — У овом случају ствар стоји овако, Кад се намести водомер сопственик по правилима има рок месец дана да инсталира водовод; после тога рока ако не инсталира он по правилу опет плаћа. (Чује се: нигде се то не врши).

С. Азријел — Ја сам за то и питао.

Председник — Није се вршило зимус, али сад се почело вршити. Данас лично уверио сам се да се о томе прави рачун.

С. Азријел — Има преко 200 кућа у које је вода спроведена, али је не употребљавају и од њих се ништа не наплаћује.

Председник — У упуствима и правилнику стоји објављено да ће наплата да се врши, па ма шта они радили. Општина мора да веже све куће и намести водомер, а ко неће да инсталира, он ће опет да плаћа.

Коста Петровић — У нашој улици, абаџиској, водомер је у свакој кући намештен има 4 месеца па се ништа не наплаћује.

Председник — Врло добро кад сте ми то јавили; ја ћу предузети кораке да се наплаћује. Ја ћу то да запишем.

Од управе вароши Београда добио сам ово писмо (чита писмо о кући А. Матића телалина). Ово питање као што знате стоји одавно пред одбором. Имање овог Матића узето је за улицу тако да му је сад од њега остало свега на 4 квадратна метра, и на том земљишту разуме се, он не може ништа да дигне Сад је настала потреба или да се мења регулациони план или да општина све то имање Алексино откупи и да

није Жигмундове на Чепељу и Владислављеве у Јенополју, дође дакле још и *треће* у Срем,(1) под Матијом I. *предвођена Стефаном Бранковићем* (angeführt von Stephan von Brankovics). Сви су ови историци примили Рајићеве речи: *„Завојевану бившу Смедереву от Махомета II. год. 1459. Стефан Бранковић с частију Сербов јего придержавајушче сја* и за *деспота својего признавајушчују в унгарскују страну преселсја*...“(2) Према свему овоме могло би се оправдано мислити, да је на челу ове велике српске сеобе стајао Стефан Бранковић, и да је он чак био и деспотом пресељених Срба у Угарској. Све до најновијих историјских ресултата заиста се тако и држало, и чак и по школама деци предавало. Међутим данас стоји та ствар са свим друкчије. Деспот Стефан Бранковић, као што ћемо ниже видети, не само да није био вођ те сеобе Срба у Угарску, него није био ни њихов деспот, нити је он у ово доба, о коме је реч, био не само у Угарској, него ни у Србији, а још мање да се прогласио деспотом у „Угарску преселивших се Срба“, и да га је у том звању потврдио и краљ Матија, како би хтео Стојачковић, а по њему и Пико.(1) Откуда је ово овако погрешно мишљење завладало код свију ових историка и њихових подражавалаца, мислимо, да је најбоље показао г. Новаковић у својој расправи „Последњи Бранковићи“.

Без сумње, да се после 20. јула 1459. год. преселило са мноштвом српских сељака и неколико српских властеоских породица, а међу њима и угледних Срба и јунака, па су они и могли предводити сеобу. Да овако мислимо, нагони нас околност, што су властела српска највећма била у могућности да се брзо преселе, и нове земље у Угарској добију; и што доцније, при свакој сеоби Срба у туђину, видимо по неколико таких властелина српских, као вође појединих сеоба. Истина у миланском архиву налази се једно писмо млетачкога посланика из Угарске од 13. новембра 1461. год., како су се некакви „Турци почели примицати к Београду, и како је, сазнавши зато, *син десиота српског* изашао пред њих, те их више од две хиљаде исекао и многе заробио.“(2) Те би се овим као поузданим доказом још јаче потврдила мишљења горњих историка. „Али пошто се не може знати ко би то био, јер се Стефан баш у тај мах далеко налазио другим послом бавећи се, то се мора мислити, да се неко други под тим именом разумева, или да је обмана каква учинила, да се такав глас пронесе.“(1) Врло лако може бити, да су том сеобом руководили и мађарске војсковође, на пример командант града Београда, по заповести краља Матије, који је у ово доба баш највише настојавао, да што више српског народа насели у пусте сремске и бачке равнице, дуж обала Саве и Дунава, као што се може врло лако и оно „син деспота српског“ у поменутом писму односити баш на београдског команданта. По неким знацима још можемо претпоставити, да су као вође ове сеобе фигурисали и сами свештеници и калуђери српски. Када са високих, сребром и златом покривених, торњева српских цркава и манастира „наших славних царâ задужбинâ“, место звучног гласа хришћанскога звона меланхолично одјекиваше глас турског муезина; када се ливена звона са српских цркава и манастира свуда скидаху, и ношаху у

(1) Ово ће бити, по нашем рачунању, пета сеоба.

(2) Рајић Ј.: Историја Сербов. втд. св. III., стр. 269.

(1) Срби у Угарској, I. стр. 40.

(2) Макушев А. у Гласнику срп. уч. др. књ. 14. другог одељења, стр. 155. бр. 3.

(1) Новаковић Ст: Последњи Бранковићи, стр. 53—55.

му да накнаду. Оваким стањем Алекса је необично оштећен: не да му се да диже зграду, а овамо није свршено питање о експропријацији.

А. Одавић — Крајње је време да се с њим сврши.

Р. Драговић — Ја сам слушао да се та ствар потеже од пре 3 године. Он — Алекса — хтео је да зида кућу а инжињери му не дају и човек сад има материјал за зидање а од имања не може да чини никакву употребу То је грозно Треба наћи лека а ако општина треба то земљиште нека га узме и плати, ако не, нека допусти човеку да зида. Немојте да упропаш ћујемо човека.

А. Одавић — Ја мислим да не треба много говорити. Кад и сам извештај тако гласи да је имање узето за улицу, и да је остало само 4—5 квадратних метара, онда је ствар јасна. Ја нећу никад пристати да се мења регулациони план, него нека се човеку плати. И то нека се што пре сврши. Ја сам разговарао с многима и сви ми вele да овај човек просто пропада.

М. Бончић — Дакле, регулациони план не може да се мења, општина опет нема извора; где је онда излаз?

Председник — Има новаца у регулационом фонду.

М. Бончић — Кад има новаца онда ја држим да он зида шта хоће па после кад се стигне са регулацином на том крају општина ће му откупити и он нека дигне што је саградио, кад, вели, да му није до чекања.

Мата Јовановић — Овди један поменуо, како би ваљало изменути регулациони план, а други, како би Матићу ваљало одобрити да привремену грађевину подигне. Та господа говоре не знајући да је регулациони план у тој улици тако рећи изведен. Од железничке станице до Академије он је изведен раније, од Академије па преко плаца касарнског видили сте да је држава већ повукла ограду до регулационе линије, — остаје само да се изврши један део, а то је онај горњи од штале коњичке касарне па до Матића куће у писарској улици. И тај део мора се извршити. Те према томе не може бити измене регулационог плана, јер је он више од пола изведен. Навести пак човека да зида нешто привремено, па после да руши и то неби било паметно Једини је пут да се експропише оно све, ја то предлажем.

Председник — Ја мислим да ћете се сви сложити с тим да се овласти општински суд, да ово питање путем експропријације сврши и да нађе начина да се ово накнади.

Пристајете ли на то? (Пристајемо).

Командир пожарне чете молио је да му се набави једна пумпа за цријење воде, јер има само једну, која му је недовољна. Ја сам се обраћао управи водовода за мишљење, и управа предлаже да се набави једна која ће коштати до 1500 динара. Одобрава ли се? (Одобрава).

Поп Таса Кашетан Спасић — Баш за то, што сам ја био те среће да у овоме пожару будем баш до саме ватре са станом, могу да кажем да је набава ове пумпе прека потреба. Ви знате да смо ми решили да дрваре буду ван вароши међутим видимо их да су у сред фамилијарних кућа, као што је била ова у Косовској улици Човек је наслагао 10—15.000 дасака на плацу мањије Кујунџићеве, који је узео под аренду не разбирајући ни мало што тим ваљаже опасности околину те дрваре. Ја мислим да одбор треба да донесе одлуку да се дрваре отклоне од фамилијарних кућа и да се та одлука одмах изврши. Код таквих и тишлерских радњи бива да људи напуне не само оно што је по авлији шушкама, него и цео таван и то држе преко лета остављајући за зиму, и ништа не треба, него једна мала варница непажњом окресана, па да оде цела једна улица

С тога молим, да се преко управе обрати пажња на ово, и да се дрваре из вароши уклоне

Мата Јовановић — Овакав предлог ја не бих могао усвојити, јер у целом свету допуштено је трговање са грађом, с даскама по вароши, по стоваришта и магазама и ово би било врло незгодно ако би наредили, да то буде ван вароши, јер би једа и сиромашак тишлер морао да продангуби толико времена док би набавио једну даску, која му је за посао потребна. То дакле није ништа, а ономе другоме што помену Поп Таса ваља поклонити озбиљну пажњу.

Председник — Питање о овоме доћи ће касније пред одбор, па ће се у њему расправљати а сад молим Вас одобрите набаву пумпе. (Одобрава се).

Поп Таса Кашетан Спасић — Поводом овога пожара слушао сам, где људи говоре благодарећи радикалној општинској управи, која је се постарала да имамо водовод и довољно воде, варош је овом приликом спасена од штете, која би изнела од прилике 100 000 динара. С тога вас молим да мој предлог којим се иде на осигурање имовне безбедности сматрате као хитан.

Лазар Дашковић — Ја бих желио да се о једној ствари разговоримо у тајној седници.

Председник – Претварам седницу у конференцију.

По свршетку конференције састанак закључен у 8 и по часова.

Састанак држан 24. Маја 1893 г.

Председник — Пошто има довољан број одборника, то отварам седницу и молим вас да чујете записник прошасте седнице (секретар прочита Учињене примедбе г. г. Никола Хаџи Поповић, Раденко Драгојевић и Милутин Марковић, које се приме и протокол исправи).

Прима ли одбор прочитани протокол? (прима) Молим вас, да сад чујете извештај комисије о избору благајника за општину, (секретар прочита) Предлаже се за благајника Ђока Ж. Нешић трговац).

Прима ли се извештај (прима се). Изабран је дакле за благајника г. Нешић.

Сад је на реду да се расправи питање о цубоку. Молим вас да чујете извештај Као што сам имао прилике да вам раније саопштим на питање некога од г. г. одборника, ствар о цубоку овако стоји.

Цубок је уступљен Петру Мијаиловићу још раније привремено и он је положио био неку кауцију али није платио никако одобрену аренду за неколико месеци по условима. Са тога је позиван неколико пута да положи аренду али он није хтео то да уради и мисмо морали путем забране да осигуравамо општинско примање. То је учињено; новац је депонован код суда колико припада за месеце: Јануар, Фебруар Март и Април а за Мај не. Положено је 12.000 динара Право цубока уступљено је њему за 28.000 дин. па је у једној последњој одборској седници пред наш повратак у општину решено да се уступи њему и да се уговор с њиме закључи.

Остало је дакле да ми тај посао свршимо а да захтевамо да он уредно плаћа аренду јер иначе не може овако и даље ићи.

Једрене, да се од њих лију топови за разбијање хришћанских градова; када оне смирене слуге божјег олтара ни у густим и мрачним горама српским не нађоше мирна склоништа за свршавање свете литурђије — онда беше ли свима српским калуђерима и свештеницима останка у Србији? Не. Као намесници Христови на земљи; као утешитељи очајнима, помагачи беднима и невољнима, они беху она звезда преходница, у коју још једино очајни српски народ полагаше своје наде на бољу будућност, и гледаше спас душе своје. Они беху покретачи свих духова људских у своме народу; они беху прави пастири свога стада. За њихов живот и њихову службу олтару божјем беху угодније прилике у Угарској. „Добра српских манастира, која су овим насељавањима непрестано јачала и множила се, такође су била места, која су к себи привлачила српско насељавање.“(1) А понајпре она су привлачила к себи ове служитеље божјега олтара. Можда не вели без разлога један страни историк: „Најенергичнији део народа српског, *предвођен патријархом*, претпоставио је исељење (exil) ропству“,(2) само што је он овде помешао улогу патријарха из много доцнијега доба. Зар из свега овога, дакле, не можемо држати, да су при овој сеоби играли важну улогу и српска свештена лица, било као вође, било као највећи подстрекачи? —

.....Српске деспотовине више нема; и последњи комад Душановог царства заузели су Турци. Српски је народ нешто расељен у туђину, нешто разбегао по горама и пећинама, а највећи део исечен и одведен у ропство. Поља и села пуста, а варошци и градови пуни белих турбана. То је слика Србије после 1459. год. Судбина наших предака тадашњих двојака је; двојако је, јадна и несрећна. Док се они одсељени у Угарску, крепљаху надом на скори повратак и ослобођење *своје* домовине; и док они узалуд залагаху тамо главу и имање своје и у службу са свим туђих егоистичних интереса, само да на тај начин добију моралне потпоре за ослобођење своје потиштене домовине — дотле они који и даље осташе на своме огњишту, подношаху Танталове муке, гледећи очајним погледом, како им ропски ланци све то јаче стежу руке и ноге, како им бесни Муслимани отимљу из наручја најдрагоценије благо њихово — *децу*, одводећи их у јаничаре, и поучавајући их на страховиту освету својим родитељима, што се усуђиваху бранити своју слободу и своје име. Али ако је лице српскога роба морало само очај изразити, срце *сваког* Србина пламтело је за осветом: и у оних који прећоше у туђину, и оних који остадоше под Турцима. И једни и други очајнички се трућаху да се освете своме непријатељу, само што им земљиште њихове радње не беше једно исто. Док се они у Угарској под својим обновљеним деспотима трудише на туђем земљишту организовати и прибрати своју снагу за осветнички бој с тиранином; дотле ови овде испуњаваху мрачне пећине и густе горе, уређујући ту своју снагу за освету. *Хајдуци српски*, чији постанак истина датира из мало ранијега доба, истом су сада добили *праву и истинску улогу* своју. Нештедимице крв су своју на свима местима проливали за одбрану своје слободе, али су и Турци врло скупо плаћали своју тиранску владавину над Србјом. А зар и сме друкчије бити, зар *сме* Србин икада духом клонути? — „Народ који је преко 250 година живео под својим народним владаоцима, кроз земље којега је протицала 400 година богата струја трговачког саобраћаја између Ви-

(1) Новаковић Ст.: Последњи Бранковићи стр., 52.
(2) Jorgni ère: Histoire de l' empire ottoman, p. 165.

Уговор није начињен јер ми треба ваш пристанак. Цубок је под истим условима под којима смо га давали и ми, само што је дат с мањом арендом због тога што се неузима као пре цубок од стоке која се коље за војску. Војска коље у режији и неда цубок општини. Молим вас дакле да ово једном пречистимо

Коста Б. Михајловић — Нека се направи уговор и да закупац положи кауцију па да свакога месеца плаћа уредно аренду.

Председник — Па тако и стоји у условима и он полаже сваког месеца Дакле одобравате? (Одобравамо).

Изволите чути лицитацију о давању кошења траве под закуп на општинским плацевима (секретар прочита чује се: да се држи друга лицитација), добро.

Један број грађана овдашњи написао је и упутио на управу вароши једну молбу да се образује тамишански еснаф — за туцање кафе. То право на тамис налази се у општини Београдској као њено право и она га је дала под закуп. Управа је спровела молбу овамо и ево је.

Раденко Драгојевић — Ја мислим да ти молиоци немају своје радње на јавном месту на пијаци београдској и са тога им се ово право не може дати и ваља их одбити.

Стеван Чађевић — Ако почнемо да позицију по позицију буџетских прихода уништавамо, да би позиције расхода покрили, које морају да стоје у равновази ми ћемо, господо, брзо бити принуђени да тражимо изворе прихода па ма то било новим наметом на грађане. Али остављајући то све на страну, ја мислим да ти људи нису признати као мајстори. Еснаф образују људи извесних занатских способности а ја би рекао да туцање кафе долази у опште способности човека и да свака добра домаћица то разуме. Међутим ја држим да су молиоци обични радници који су туцали кафу. И то није признат занат, па да се еснаф образује. Но и то на страну, али ја мислим да је кафа увек била и остаје луксуз и да наша општина може имати од овог луксуза извесан приход као што га данас и има у 5000 дин. на годину. Из ових разлога мислим да треба молбу одбити

Др. Павао Поповић — Ми треба да двојимо питање о приходима општинским од права на образовање еснафа. Општина има по Високој уредби од 1861 године права наплате тамиса али ја држим да по праву и уредби о еснафима она не може крњити право грађанима да образују еснаф кад имају за то законских погодаба.

Нека општина и даље као и до сад наплаћује аренду од тамиса, али нека не смета овоме. Као год што се даје под закуп акцис механски, може се тако исто давати и ово право наплате на тамис.

Држим да би требало да се ова ствар с правног гледишта проучи па онда да нам се изнесе на решење а да је не прекршавамо овако преко колена.

Мата Јовановић — Г. Др. Павле моли да се не огрешимо о закон. Ја мислим да ми је познат закон о еснафима и знам да су тамо изрично побројане радње које могу образовати еснаф и тамо нема тога заната тамишког. Ја држим да ово и није никакав занат те да би се еснаф могао допустити. А еснаф је по закону врло лако образовати. Кад се 12 људи од једног заната јаве, имају права да образују еснаф, ако га већ нема у месту.

Овде може бити питање о томе, да ли је туцање кафе занат, и ако је, да ли су ови људи, људи од тога заната, и имају ли доказа за то. Закон условљавајући образовање еснафа за број 12. не допушта, да се може јавити 12 буди каквих људи, да образују занат, него сваки мора имати за себе сведоџбу, да је тај занат изучио, и тек 12 тако квалификованих занатлија имају право да образују еснаф засебан

Председник — Мислим да ће најбоље бити да ово питање дамо нашем адвокату те да га он прегледа и реферише. (Прима се).

Вама је познато, господо, да су општини предани неки новци и планови регулационог фонда још јесенас. Послови око регулације развијају се тако, да се мора на њима радити, и са тога је потребно да општински одбор приступи организовању одељка за те послове, који ће да даје упутства, како да се ради по питању регулације. Ви знате да има више питања по тој ствари. Ту је позната Вам молба Алексе Матића, ту Симе Јовановића — Племића и много других са чега би требало са организацијом овом похитати. Општински суд мисли да ми морамо за то питање да створимо нарочиту уредбу по којој ће мо се управљати при регулацији и да извршење тога поверимо под надзор нашег грађевинског одељења.

Филип Васиљевић — Па ми не знамо ништа какав је тај фонд.

Председник — То сад треба да се уреди. Акта су примљена, треба их прегледати па да се види шта да се ради (чује се: па ,одредите једну комисију која ће да ради)

Д. М. Радовановић — Не треба сад да се одређује комисија.

Прдседник — Мора да буде сад. Ту треба да буде директор грађевинског одељења, затим оно лице коме долазе та питања на расправу, на пример председник општине, јер он не може бити изузет; за тим адвокат или у опште једно правно лице, или два, ако ви мислите да толико треба.

Д. М. Радовановић — Ја мислим да прво управник грађевинског одељења начини пројект о томе шта треба да се ради, па онда ми да бирамо комисију, а не сад одмах.

Ст Чађевић — Овде управо имају две ствари да се расправе; прво да се сазна финансиско стање које на себе примамо узимајући регулациони фонд у своје руке, а друго да се направи један правилник о томе како да у будуће општина поступа. С тога је потребна комисија из финансиских и техничких особа а овакав правилник припомогао би да се радња око регулације што правилније свршава Ја питам г. председника каква је раније комисија образована; да ли да види финансиско стање које смо уз тај фонд добили или је комисије образована да и ово друго питање у ред доведе.

Председник — Ја не могу да се сетим и тачно да кажем какав је задатак био тој комисији о којој је реч, али знам ово да је то поводом закона било. Изашао је био закон по ком је општини београдској уступљен регулациони фонд са свима примањима и даваљима за онај плац на батал-џамији и поводом тим наређено је да се приме акта од Министарства Грађевина ца тој ствари и акта су примљена. Ја ништа даље це знам.

Ф. Васиљевић — Па за што су донели тај закон?

Председник — Е, за што! Кад смо већ примили онда треба да се види у каквом се стању

зантије и Италије, — који је на уроћеној питомости словенској неговао клице византијско-италијанске културе, — народ који је уживао приличну меру удобности у материјалном погледу, и приличну меру безбедности у социјалном погледу, који је преко свега уживао велику меру среће у домаћем погледу, поштујући фамилију као свето, и који је на послетку дорастао био да замишља велике политичке планове, и да покушава да их остварује — а ми још додајемо: народ који је после свега тога родио и одгајио у својој средини једнога Обилића, Косанчића, Топлицу Милана, Југ-Богдана, Кнеза Лазара, Марка Краљевића, Смедеревца Ђурђа и многе друге своје хероје, — такав народ није могао равнодушно подносити оне муке, на које су Турци стављали и државу и отаџбину, и веру и фамилију његову. Историја може да каже у напред даној мери културе, коју је српски народ у петнаестом веку имао, мора у шеснаестом веку да одговара ступањ његове бољe душевне, његове жеђи за слободом народном, и његових напора да до ње дође.“[1] .....„Турци су разорили стари државни склоп народа српског, али нису разорили извор животне снаге у народу, способност његову, да ради било на обнављању старога или на стварању са свим новога склопа.“ У таком раду своме, у титанским напорима да обнове своју слободу, живе Срби и на једној и другој страни ових вода наших. За то нам је доказ цео њихов историјски рад и живот од дана пропасти српске државне самосталности, па до дана данашњега. Само што су и једни и други Срби имали на путу остварења својих идеала разне сметње. Онима у Угарској сметале су разне политичке прилике и лични прохтеви појединих владалаца аустро-мађарских, а овима у Србији: дезорганизација свију делова, и не јединство радње њихове. Хајдука српских истина има по свима планинама, друмовима и горама, али нигде међу њима нема сагласности у раду, нема договора, сваки арамбаша ради за свој рачун, и на свој начин извршује мисао која подједнако све њих одушевљава по свима крајевима потлаченога Српства. Томе је као главни узрок *политичка поцепаност* и дезорганизација српских покрајина. Јер Србија, по освојењу од Турака, би раздељена на пашалуке, и санџаке, који су политички међу собом јако били одвојени, имајући за господаре оне, који су непосредно зависпли само од свог беглербега. Србија је одмах постала санџаком смедеревским, са седиштем „војводе од Смедерева“ у Смедереву. Тек кад доцније, падом Београда (1521.) смедеревски војвода доби под своју власт и београдски санџак, онда он доби титулу паше, а санџак смедеревски промени се у пашалук београдски. Од осталих српских земаља саставили су Турци санџаке полазећи са севера на југ: *Алаџахисар* (Крушевац с Нишем), *Вучитрн Призрен*, *Алабасан*, *Дукађин*, *Ушкуб* (Скопље), и ставили их под управу румелијског беглербега, који је становао у Софији.[1]

Мало јача и боља је била организација и концентрација оних Срба у Угарској а и њихов рад на остварењу *сриске мисли*, — која још од овог доба датира — кретао се у бољој хармонији, с тога ћемо се и ми за њима тамо преселити, и испитивати им даљи живот и рад на угарском земљишту.

---

(1) Годишњица Н. Чупића, I. стр. 54.

(1) Гласник срп. уч. др. књ. 36. стр. 181—182.

налази тај фонд, да се створи уредба како да се даље ради То мора одбор општински да предузме Г. Селесковић је овде и он мисли да за тај посао треба одбор општински да одреди да се узме нарочито лице које ће непрестано на том послу да ради.

С. Азријел — То треба комисија да реши. Она прво нека прегледа акта и да свој извештај па после ћемо ми да решимо ову ствар.

Председник — Кога ћемо у комисију?

Ст. Чађевић — Ја држим, према мом малопређашњем говору треба прво да изиђе пред одбор, и да видимо шта смо и колико са регулационим фодом примили, па за у будуће да се састави један правилник по ком има наше техничко одељење да се управља. Према томе имају три гране: финансиске и техничке и правно да се расправе, извиде и у склад доведу и за то је комисија нужна, али мени се чини да би посао њој био олакшан ако би техничко одељење уз приномоћ једног лица направило скицу тог правилника и да покаже потребне издатке који би се у будуће имали да предвиде То је један врло важан посао, и мислим, да је нужно, да се прво побрину за њ стручњаци Ми их немамо, па нека се побрину за такав правилник. Дакле мислим најпре да наша техничка лица и плаћени општински органи израде најпре један нацрт па после да се комисија бира која ће даље да ради.

М. Бончић — Ту треба видети и где су та имања.

Ст. Чађевић — Нека у комисију уђу г. г Селесковић и још један инжињер, председник општине и једно финансиско лице

Ф. Васиљевић — И Чађевић нека уђе.

Ст. Чађевић — Ја ћу послеући као одборник

П. Поповић — Нека буду: председник општине, Селесковић, општински адвокат и Леко

Д. Леко — У министарству грађевина има чиновника који су већ радили на томе послу. Добро би било да и један од њих буде члан ове комисије.

Ст. Чађевић — То исто хтео сам и ја да кажем.

М. Кашетановић — Нека се то остави комисији, па нека она зове кога хоће.

Председник — Дакле ова тројца (Чује се: и Х. Поповић). Хоћете ли и њега? (Хоћемо) Даље и тај из министарства грађевина? (И он)

М. Бончић — Али то брзо да са реферише да не чекамо месец дана.

М Кашетановић — У једној од првих седница.

Председник — Морам да вам саопштим ово. У почетку кад смо дошли овде на посао затекли смо једну комисију која је била одређена да прегледа рачуне трошаринске. Та комисија прегледала је рачуне откад је трошарина установљена па до 1893 год. дакле за 1891 и 1892 год. и поднела је овде извештај. Ја сам те извештаје прочитао и прегледао и видео да се чине примедбе на изнесене ствари у руковању и наплаћивању такса трошаринских, па сам тај комисиски извештај спровео управи трошаринској и наредио да по свима примедбама учини извиђај и ако ко има да плати, да плати. Тај посао свршен је у трошаринској управи и ја сам упутио онај извештај да се претресе од лица која су вршила преглед, па после да поднесем одбору и извидимо. Чланови комисије као што знате имају 8 дин. дневно за сваки радни дан, они су посао свршили и треба да им се плати (чује се: колико их има). Двојица, Милисав Миловановић и Светозар Ђорђевић. Они су поднели извештај и сад треба да их разрешимо. (Бива).

Соломон Азријел — Поводом овог да питам ово: била је одређена једна комисија трошаринска од стране одбора. Да ли она постоји?

Председник — Кад је била одређена?

Соломон Азријел — Још лане, па питам, да ли она и данас важи.

Председник — Да, сећам се да смо лане одредили били једну комисију.

Соломон Азријел — Били смо ја Андра Одавић и још неки. То је била стална комисија.

Председник — Узећу то питање да видим како стоји, па ћу известити одбор; не могу сад да се сетим свега.

Председник — Имам сад да вам изнесем предлог г директора грађевиног одељења о радовима техничким који би се у општини а у току ове године имали предузети и довршити. Ви знате да у овој потпуности не можемо још да радимо, али да би сте знали шта можемо према приликама и средствима, ја сам молио г. Селесковића да он то означи и предложи. Ја вас молим да чујете његово мишљење.

Директор Селесковић — Господо ако мислимо да радимо што год ове године, онда би, по моме мишљењу најважније било да доведемо терази ску и споменичку улицу у ред. После тога ваљало би кнез Михаилову, Ломину, Љубичину, и Вук Караџића улицу поправити јер су у врло жалосну стању. Да се само то уради, треба нам кредит од 120.000 динара.

Андра Одавић. — Шта би имало туда да се ради?

Председник. — Да се нивелишу улице и оправи калдрма.

Директор Селесковић. — Ја мислим да не треба да се упуштамо у израду коцкасте калдрме док се не изврши канализација јер она ће да буде скупа а мора се кварити па би то била штета Боље да с малим оправкама остане како је.

Ник. Хаџи-Поповић. — Онакав лом какав је у Душановој улици не сме да остане никако

Председник — Ја сам помишљао о овој ствари подуже времена и нашао сам да према времену које нам стоји на расположењу, и према средствима финансијским којима сад располажемо, можемо само оволико примити у рад ове године и свршити за времена.

А да су те улице најпрече за рад, може се сваки уверити који прође Споменичком улицом и Теразиском и види оне брежњиће. Дакле да се то доведе на равницу, да се нивелише да отиче вода и да се употреби оваква калдрма каква је данас док неби отпочели и свршили у тим улицама канализацију, за то треба оволики кредит. Боље је тако радити него правити скупу коцкасту калдрму па је после кварити због канализације.

Нећу спорити да и у Душановој, у Видинској и другим улицама није све како треба, али овде је оцењено као пре че.

Стеван Чађевић — Нико не може и не сме спорити крајњу потребу за поравњивање ових улица које су споменуте Ну пре него што би одпочели да дискутујемо шта нам треба радити, ваљало би да знамо с којим новчаним средствима за те радове располажемо. Ја држим да општинска каса сигурно располаже с више од 100.000 дин за ту цељ, а ако не располаже онда престаје разговор о ма чему другоме него да се ово одобри јер је крајња потреба да се ове улице

II. Срби у Угарској под својим деспотима.

Ко је био први деспот Срба у Угарској? — Прелазак неких знатних личности српских у Угарску. — Деспотовање Вука Бранковића-Змаја (1471—1485).

Мисао, која је руководила седога деспота, да још за свога живота ради на концентрацији својих насеобина по Угарској, што ближе границама своје деспотовине, канда је била довољно позната и његовим поданицима, те се они по своме преласку најгушће населише по јужним деловима Срема, како би били што ближи граници своје домовине, те у даној згодној прилици брзо прискочили у помоћ овамошњој браћи својој, да своју домовину извуку из чељусти анадолске аждаје. Али се том мишљу српске породице, нарочито приликом последње најгушће сеобе, пренети су међу оне Србе и многи обичаји и навике српскога народа, многе песме и успомене на омиљене јунаке народне, на славну прошлост српску. А са таким историјским предањима, живим традицијама, пренета је уједно и мисао не само о ослобођењу отаџбине, него и о поновном државном уједињењу свих пресељних Срба, о њиховој политичкој самосталности, о српској слободи и независности. А кад су таке мисли владале целокупном оном густом масом српском, насељеном најгушће у јужном Срему, онда „Срем се у течају XV. века потпуно асимиловао свему ономе, што је у старој краљевини чинило суштину наших народних историјских предања.“ У њему су се исељени Срби осећали као у својој домовини, самостални, слободни, са извесним само тешким дужностима. Осећали се јаки, доста поуздани у своју снагу, да могу извршити своје племените намере. Једно им само недостаје: народни поглавар у лицу каквог деспота из старе лозе Бранковића. Истина је, да су одмах по преласку свом добили поједине војничке старешине; јер краљ Матија познаваше добро њихову бојну снагу, па их употреби на организовање своје на далеко чувене *коњице*, и на славне и неумрле српске *шајкашке* батаљоне, који на лађама и шајкама својом окретношћу, смелошћу, издржљивошћу и храброшћу зачуђаваху цео ондашњи свет. Али сви ти поглавари њихови нису били оно што су они од њих тражили, нису били *народом изабрани*, и нису имали ону власт, коју треба да има један *деспот српски*. Мисао о своме народном деспоту, о државном јединству и политичкој независности, била је код њих у ово доба доста јака, кад се краљ Матија бојао да их задовољи у тим националним осећајима одмах по доласку њихову у његову краљевину; него је то учинио тек много доцније, када су га на тај корак нагнале тешке политичке прилике, у којима се налазио. Кад је то било и којим поводом, виде ћемо доцније; а сада да расправимо питање: ко је први могао добити деспотску титулу српску?

Говорећи о вођама последње сеобе српске, напоменусмо, како неки историци држе, да је слепи Стефан Бранковић био и деспотом оних Срба у Угарској, те би по томе изгледало, као да је он први и понео ту титулу под покровитељством краља Матије. Али рекосмо, да је то историјска погрешка. Интересно је, да ту погрешку прима без критичке оцене једна велика група виђених историка наших и страних: Енгел,(1) Мајков,(2) Рајић,(3) Стојачковић,(4) Фр. Миклошић(5) и

(1) Allg. Welthistorie B. III. S. 144.

(2) Историја Срба, друго издање, стр. 115. у преводу В. Давичића.

(3) Истор. Сербов итд. св. III. стр. 269.

(4) Черте итд. стр. 8.

(5) Rad jugosl. akad. XII. стр. 1.

из највећу јер су оне највидније целом месту и најживље у Београду. У осталом нико не може спорити ни потребу у оним улицама које никакове калдрме немају. Што се тиче оправке с ломљеним каменом то је — опростите ми израз — скоро будалаштина, будалаштина је с тога што се та калдрма у поменутим улицама мора сваке године да оправља и претреса и већ је крајње време да се бар у тим најглавнијим улицама замени та калдрма коцкастом.

Овом приликом напоминьем да смо ми раније решили да се калдрмише онај део у Добрачиној улици где се човек може стојећи да закопа на и то није урађено, а крајња је потреба

По нпак пре свега треба знати цифру кредита.

Раденко Драгојевић. — Мени се чини да треба направити тротоаре и нивелисати улице, а кад се направе канали, онда ударати коцкасту калдрму и са тога ја се слажем с предлогом.

Мика Бончић. — Нисам противан предлогу директоровом али треба знати да има улица у којима нема никако калдрме и у којима је грозно блато као н. пр. у Београдској и другим улицама. Ја мислим да је то прво па канализација и коцкаста калдрма.

Председник. — На питања г. Чађевића могу приближно да кажем, али ништа тачно ни дефинитивно. Ви знате из записника да сам се ја обратио за кредит Београдској задруги те да можемо што год радити. С тим кредитом ми би могли ово радити и плаћати а међутим би смо настојали да се прикупљају приходи те би смо из тих прихода платили ову привремену позајмицу. С тога сте ви и одобрили да могу тражити кредит од новчаних завода а на рачун ових прихода које одма очекујемо. Израчунато је, да ћемо са цифром коју је предложио г. Селесковић моћи да располажемо. То је 100 или 120.000 дин. Ја мислим да ће мо моћи толику цифру прихода прикупити и да са тога смемо се користити овим кредитом те да радимо а гледаћемо да остваримо и онај већи кредит који нам за веће радове треба

Стеван Чађевић. — Према овоме што нам је председник ставио на знање, не остаје нам ништа друго него да усвојимо предлог грађевинског одељења а ево зашто. Господо, Ломина улица, то је важна саобраћајна спона Саве с Теразијом, она је уска 10 метара и туда кола иду као караванн — једна за другима. То је једна рампа са блатним утоном која веже водомеђу Београда са Савом и она мора да се доведе у ред. Преко Теразија кола скоро не могу ла иду и ми несмемо да ову најживљу улицу оставимо неизпланирату и са избрешцима по којој страни свет цени и остали Београд на нашу поругу.

Кнез Михаилова је улица такође искварена и мора се у ред довести

Ви сте чули од председника где наглашује да у каси нема ништа и да ће се истом узајмити толико да се ово улице изплапирају и поправе и зајам да се поступно одплаћује прибранм приходима. Са тога сам и ја уверен да се не може ништа ново да предузима већ да се усвоји овај предлог.

Председник — Одобравате ли, господо, овај предлог грађевинског одељка? (одобрава се)

Марко Леко Мени се чини да је главна сметња у решењу овога питања у томе што одборници нису за то да се троши на обичну калдрму. Али у колико сам разумео предлог грађевинског одељења, главна сума утрошиће се на нивелисање. Ја бих молио г. директора да каже шта ће да кошта само калдрмисање За нивелисање трошиће се кад тад.

Т. Селесковић. Главна сума ићи ће на нивелисање, а и калдрма мора да буде. На калдрму отићи ће не потпуна четвртина може бити

Председник. Одобрено је буџетом на одржање калдрме и оправке 50000 динара. Ми тражимо да нам се да кредит за нивелисање. То је ово што се тражи.

М. Бончић. Није нам председник рекао имали он пара; је ли пашао? (Чује се: па он је рекао да нема). Па онда што нам је изнео ово да решавамо.

Председник. — Ја ћу да тражим и наћи ћу. Ви ми одрешите руке, а ја ћу се старати.

Учитељи су молили да на Калимегдану могу дићи споменик покојном Јовану Гавриловићу па моле да им општина одобри то учинити на месту које нађу да је погодно. (Одобравамо).

А. Одавић. Место да одреди г. Капетановић у договору с њима (чује се: врло добро).

Председник. Они су погодили већ и постоље само моле да се одреди место. То дакле да уради г. Капетановић; (бива)

Учитељи даље моле и ово: Они намеравају да дигну једну кућу тако звани *учитељски дом* где би имали локале за удружења Они моле да им општина одобри место где би могли да дигну тај дом, а обвезују се да ће дом израдити по плану, који општина има да одобри и свршиће га за две године јер су прибрали 50000 динара за то. Ја вас молим да чујете молбу (чита). Дакле они су означили место. Ви знате да је то место било одобрено за читаоницу. Учитељима сам рекао да општина мора да одобри план и да им остави рок докле треба да су готови.

Др. М. Радовановић — Ја се сећам да је прошле године лекарско друштво поднело молбу одбору за плац и о томе до сад није ништа решено, колико ми је познато. Пошто су се и учитељи обратили ја бих био мишљења да се одреди једна комисија која би према молбама оба ова друштва изабрала плац.

Ст. Чађевић — Господо, придружујем се жељи г Радовановића да се образује комисија, али не да испитује обе молбе него само молбу учитељског удружења, а то поглавито за то, што је истакло племениту намеру да очува и оплемени сиротну учитељску нејач. Ну никад опет не бих био мишљења да им се уступи то место. Према регулационом плану туда иде једна широка улица од 22 метра и кад би тај плац уступили онда би се улица сломила и тим би се булевар са свим уништио. Ну пошто је дивна намера тога удружења, ја мислим да им дамо један плац који не би сметао регулацији, и која би општина могла без штете да уступи. За то сам мишљења да се одреди комисија да потражи место које би општина могла да уступи, а не знајући циљ и намеру лекарског друштва, да ли мисли да подигне дом за састанке или још и за прихватање и васпитање лекарске нејачи, не могу ништа о томе да кажем нити ћу гласати док само друштво то неискаже.

М. Јовановић — Ја немам ништа противу предлога који су изнели, но знам то да не можемо говорити о поклону. Можемо говорити о послузи ама не и поклону. Ми не можемо поклањати општинско земљиште. Нека се одреди комисија да изабере једно место које није у пројекту општинском да се употреби на друге цељи па да им се да на послугу.

М. Марковић — Имам да допуним говор г. Чађевића у томе да из прошле године има решење о том месту што тражи учитељско удру-

---

други њихови следбеници. Док на другој истинитој страни стоје само српски летописи — разуме се поузданији — а уз њих Новаковић[1] и Руварац.[2] С тога оправдано вели г. Новаковић: „Заиста је каткад и чудновато и интересантно, како гдекоје погрешке у историјама стеку право грађанства, и како их дуго времена из једне књиге у другу преписују и даље шире често и такви људи, који би били у стању на чисто изаћи и забуну уклонити.“ Интересно је наћи извор прве погрешке. Ми мислимо да је први Рајић, криво разумевши смисао речи Бранковићеве „хронике“, а не вермајући аутентичност наших летописа, дао повода таком учењу. Ако је веровати Рајићеву наводу. Бранковић вели овако: *Брат Иргурев и Лазарја деспота Стефан безчаден сиј и дражајши зниц лишен, в христианских странах пребивајушч от некоторих рода своего деспотом поставлјаетсја, в л. г. 1461.*“[3] Из ових се речи никако не може извести оно што хоће Рајић[4] тим пре, што исти Бранковић мало ниже вели: „*...другиј же от них, коториј с Турками соглашахусја, осем доле негодовавше, в толику мерзост на него притли, јако на последок Стефана деспота новаго во училиште ввергше, в далчаишују далматијскују страну отслали.*“ Исти је смисао његових речи и у латинској хроници, његовој преведеној од Пејачевића: „1458. Moritis Despota Lazar Januarii 21. die Veneris Et Stephanus coccus Despota, post patris mortem, abiit in Dalmatiam, ibique accepit in uxorem filiam Savestiam(?) ex Aranitarum familia, dominam Angelinam, ex ea genuit filios duos: Georgium et Joannem“[1] А заједно из тих речи не могу ни Рајић ни Стојачковић извести своју хипотезу, да је деспот Стефан чак год. 1461. прелазио у Србију из Мађарске, покушавао васпоставити деспотску власт над Србијом, али га „народ није хтео за деспота свога признати, већ га још натера да је у Албанију бегати морао.“(?!) Речи Бранковићеве потпуно се слажу са речима летописа: „*и низложен бист Михаил* [за кога народ вели, да је заједно деспотовао са деспотицом Јеленом, удовом Лазаревом и „*Стјпаном братом Лазаревим до марта ла (31) дн*“] ПРИЛЕТ НАЧЕЛСТВО СТЕФАН *брат Лазарев.*“[1] То стоји под 1458. а под 1459.[2] стоји: „*Тожде лето свриноут бист с престола от своего хранјенија* (од своје властеле) *Стефан брат Лазарев изгнан бист из отечества априла н (8).*“ У истом смислу говори и писац „Житија архиепископа Максима“, сина Стефанова: „*Стефан же априомлјет дослотства сан ... оставлјает отчство и отходит на запад.*“[3] Из ових неколиких примера види се заиста то, да је Стефан Бранковић био деспотом, али не Срба у Угарској, већ Срба у Србији, и то у друштву са деспотицом удовом Јеленом „од априла 1458., па све до 21. марта 1459.“ када је Стефан морао бити лишен тога звања, које је иначе уза своју снаху само титуларно носио, пошто је тога дана примио деспотство Стефан Томашевић, престолонаследник босански.[4]

(1) Последњи Бранковићи, стр. 43—47.

(2) Матица за 1870. год. стр. 13.

(3) Истор. Сербов итд. св. III. стр. 258.

(4) На истом месту, стр. 269.

(1) Arkiv, III. стр 22.

(2) Šafarik P. Pamatky, стр. 79.

(2) На истом месту, стр. 80.

(3) Гласник срп. уч. др. књ. XI, стр. 126.

(4) Новаковић Ст.: Последњи Бранковићи стр. 40.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

жење. Тамо је било у плану, да се дигне грађевина па је од тога одустало се, и та је улица сад нивелисана. То место не може ни долазити у питање.

Ст. Чађевић — Са свим да се искључи (чује се: нека се одреди комисија па ће нам они поднети извештај).

Председник — Докле шта желите? (Комисију).

С. Азријел — У комисији да буду г. председник, Никола Хаџи Поповић и Мата Јовановић. (Прима се).

Председник — Имамо да решимо о Панчића статују. (Чита акта о томе) Ми смо издали све што је било прилога и сад остало је да се Ђ. Јовановићу исплати остатак ако одбор општински налази да му је потраживање оправдано, и онда статуа прелази у сопственост општине.

М. Бончић — Да ли је ту била некаква комисија? Шта је она рекла: да се исплати или да се не исплати?

Председник — Комисија је била још лани и сад не сећам се шта је радила.

М. Кашетановић — Комисија колико се сећам није ништа радила.

М. Марковић — Ја колико се сећам, радио сам два пут о овом и говорило се о томе да ли је статуа својина г. Јовановића или не, јер ми смо се бојали овог: да све исплатимо па да дође сопственик и каже моје је.

А. Одавић — Је ли питање о својини расправљено?

М. Марковић — Није било решавано.

Р. Драговић — Тако је као што каже г. Милутин.

Председник — Ја ћу да претворим ову седницу у кратку конференцију и да умолим г. Јовановића који је овде да то објасни. После конференције.

Председник — Господо Налазите ли да треба да се плати? (одобравање) Господо, молим. У овој 1893 год. нама је исцрпена сума на непредвиђене трошкове. По томе немамо откуда да учинимо нову исплату. Остаје да овластите да се може исплатити из уштеда по другим буџетским партијама: друкче не може. (Одобравање).

М. Кашетановић — Може ли то да буде:

Председник — Може одбор то да реши. Другог изласка нема. — Има још једна молба: Драгутина Марковића тексатора Он тражи хонорар од 360 дин. вели, да је болестан и моли да му се учини помоћ.

А. Одавић — Ради ли он то по дужности.

Председник — Ради.

А. Одавић — Хоћу да констатујем да нема довољно одборника за решавање, а за тим ипак кажем да не треба да му се да.

Председник — Због недовољног броја одборника закључујем седницу.

Седница закључена у 8 сати.

НАРЕДБА.

Старајући се о интересима општине београдске и о тачном прикупљању њених прихода, законом и од надлежне власти одобрених, Суд општ. вар. Београда, на основу решења Државног Савета од 24. Октобра 1892. год. Бр. 3438. чл. 40. зак. о општинама и решења одбора општинског од 12 Маја 1890 год. Абр. 839, и 11 Јуна 1892. Абр. 7537, а у свези с наредбом Управе вар. Београда од 10 Новембра 1892. год. Бр. 10975.

наређује

Да сваки онај који према поменутој наредби Управе вар. Београда од исте добије дозволу за давање балова, концерата и других забава, буде дужан с том дозволом пријавити се општинском Суду и њему положити ниже означену таксу, која је установљена у корист сиротиње београдске и народног позоришта.

Ако који од сопственика или закупца локала где се дају јавне забаве, допусти да у његовом локалу какво страно лице даје представе и друго томе подобно, а не увери се да је дотично лице поред дозволе добијене од управе вароши Београда и општини таксу платило, биће он одговоран општини за неплаћену таксу

ТАКСЕ

ЗА ЈАВНЕ ЗАБАВЕ У ОПШТИНИ БЕОГРАДСКОЈ

I.

а, За свирање муш. оркестра по кафанама, баштама и т. д. од концерта до . . . 3 д.
б, За свирање са певањем вештака од 1 концерта . . . . . 5 д.
в, За свирање женског оркестра (дамен-капеле) . . . . . 20 д.

II.

а, За игранку у локалу I-ог реда . . . . 15 д.
б, За игранку у локалу II-ог реда . . . . 10 д.
в, За игранку у локалу III-ег реда . . . . 5 д.

III.

а, За панораму на дан . . . . . 5—10 д.
б, За разне преставе и показивање вештина, дневно . . . . . 10—50 д.
в, За менажерије и музеуме . . . . . 5—15 д.
г, Циркус од преставе . . . . . 10—20 д.
д, За забаве „Тингл-Тангл“ т. ј. (певање, свирање и представљање) од вечера . . . . . 50 д.

IV.

За друге врсте забава које овде нису предвиђене решаваће општински Суд засебно.

V.

Сем овога наплаћиваће се још половина од гореозначене таксе у корист крал. српског народног позоришта.

Од суда општине вар. Београда 14. Новембра 1892. год. АБр. 11331. у Београду.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ.

I. Димничарство:

а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0·20 д.
б) За неузидан шпархерд . . . . . 0·20 д.
в) За узидан „ . . . . . 0·40 д.
г) За велики узидан шпархерд у гостионици . . . . . 0·50 д.
д) За чишћење димњака од два спрата 0·20 д.
ђ) За чишћење простог димњака . . . 0·10 д.
е) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са пећима . . . . . 0·10 д.
ж) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са више пећи . . . . . 0·20 д.
з) За паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0·75 д.

II. Пражњење помијара и нужника:

а) Од кубног метра . . . . . 10·— д.
б) Од акова . . . . . 0·50 д.

III. Псетарина:

а) Марка за пашче за годину дана . . 3·— д.
б) Обнављање изгубљене марке стаје . . 1·— д.

IV. Гробарина.

а) Гроб за децу . . . . . 7·— д.
б) Гроб за одрасле . . . . . 12·— д.
в) Мала гробница . . . . . 555·52 д.
г) Велика гробница III. реда . . . . . 998·39 д.
д) Велика гробница II. реда . . . . . 1099·32 д.
е) Велика гробница I. реда . . . . . 1684·57 д.

V. Мртвачка кола:

а) Мртвачка кола стара са два коња . . 12·90 д.
б) Мртвачка кола са анђелима са два коња . . . . . 24·90 д.
в) Мртвачка кола нова са два коња . . 36·90 д.
г) Мртвачка кола нова са 4 коња . . . 72·90 д.

ТАКСЕ

ЗА ИЗНОШЕЊЕ ЂУБРЕТА

За квартове: Савамалски, Теразијски, Варошки и Врачарски:

1. Од собе и кухиње или мањег дућана са собом . . . . . 0·25 д.
2. Од две или три собе, са кухињом или већег дућана са магазом . . . . . 0·70 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1·50 д.

За квартове: Дорћолски и Палилулски:

1. Од собе и кухиње, или мањег дућана са собом . . . . . 0·20 д.
2. Од две или три собе са кухињом или већег дућана са магазом . . . . . 0·60 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1 д.

Од суда општине београдске 28. Августа 1892. године АБр. 9449.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА

Власник Општина Београдска — ПАРНА РАДИКАЛНА ШТАМПАРИЈА — Уредник Урош Кузмановић

БРОЈ 31. год. XI.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
НА ГОДИНУ . . . . . 6 дин.
НА ПОЛА ГОДИНЕ . . . . . 3 „
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ . . . . . 9 „

ПОНЕДЕЉАК 2. АВГУСТА 1893.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 ПР. ДИН. ОД ВРСТЕ

ПРЕТПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПУТНИЦОМ НА ОПШТИНСКИ СУД
А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА

Рукописи не враћају се

Неплаћена писма не примају се.

ГРАЂАНСТВУ ВАРОШИ БЕОГРАДА

Његово Величанство, наш млади и узвишени Краљ **Александар Први** навршује 2-ог августа ове год. 17 година.

Овај дан, који ће у повесници Србије бити забележен златним словима, јер је ово први рођен дан, који Његово Величанство прославља као Краљ-Владалац, прославиће се и ове године на најдостојнији начин.

Преставништво општине београдске сматра за своју пријатну дужност, да напомене грађанству београдском, да тога дана своје домове оките тробојкама а у вече их осветле.

Благодарење ће бити у саборној цркви пре подне.

Од суда општ. вароши Београда 1. Августа 1893 год.

АБр. 4252.

ОБЈАВА.

Комисија за регрутовање младића за сталан кадар, за ову календарску годину, отпочеће свој рад 12. Августа ове године и радиће до 17. истог месеца закључно у згању VII. пуков. окр. команде, ратарска улица бр. 10.

С тога се позивају сви младићи, који су 1873. год. рођени овде или на страни, да горњих дана непремено пре подне у 7 часова предстану истој комисији ради горње цељи.

Даље, имају доћи и сви неспособни задругари појединих регрута, чија неспособност даје регруту право на скраћени рок службе, а могу доћи и други из задруге ради објашњења задружног имовног стања, како после не би било молби и жалби за скраћивање рока.

Горњих дана имају се јавити комисији и сви привремено неспособни регрути од прошлих година, који ће собом понети комисијска уверења по којима су за привремено неспособне оглашени.

Регрутној комисији престаће и сви обвезници редовне и оба позива народне војске, који се осећају да су неспособни за војну службу, те да се том приликом и они лекарски прегледају.

Ко се горњих дана не пријави регрутној комисији сматраће се, да је службу у сталном кадру избегао и према чл. 14. закона о устројству војске, кад год се ухвати до 30. година, без обзира на задружно и имовно стање, служи ће три године, а поред тога платиће и војницу.

Од стране суда општине вароши Београда, 1. Августа 1893. год. АБр. 3227.

ПОЗИВ

Према парзећењу VII пуков. окр. команде од 26. Јула т. г. Бр. 4950 позивају се сви резервни официри који припадају територији VII. пуков. округа да сви без разлике а најдаље до 5. Августа предстану истој команди ради извесног саопштења.

Од стране суда општине вар. Београда 28. Јула 1893. г. АБр. 4156.

НАРЕДБА.

Показало се да у Београду има много прекупаца, који по трговима купују и препродају разне продукте и ако нису грађани ове вароши пити подносе грађанске терете и да се тако под именом прекупаца прикривају и многе варалице кесароши и беспосличари.

Услед тога и пошто је општинска власт позвана законом, да у сваком погледу штити како интересе општинске тако и интересе грађанства — Суд општине вароши београда, на основу 7 и 13 тач. 36 члана закона о општинама,

Наређује:

Да од сада могу вршити прекуповање на трговима само они грађани који имају отворене радње, и они који овом суду поднесу уверење од трговачког суда, да су испунили законске прописе.

Оваквим лицима суд ће издавати дозволе, а свима осталим забрањује да на трговима врше прекуповање

Ко противно овој наредби поступи казниће се по закону.

Овом се наредбом замењује наредба од 21. Априла 1890 год. АБр. 610.

Од стране Суда општине вароши Београда 29. Јула 1893 год. АБр. 4284.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

I РЕДОВНИ САСТАНАК

22. Јула. 1893 год.

Председавао заступник председника г. Јован Антонијевић од одборника били г. г. Никола Х. Поповић, поп Таса Капетан Спасић, М. О. Петровић, М. Велизарић, Др. Павао Поповић, Рад. С. Филиповић, С. Ј. Азријел, Илија Ђорђевић, Милош Трнковић, Коста Б. Михајловић, Ј. Ђуровић, Лазар Радовић, Др. М. Радовановић, Мих. М. Ђорђевић, Мих. П. Бончић, Др. Марко Т. Леко, Лазар Дашковић, Р. Драговић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 15. Јула ов. год. и учињене су ове измене и допуне, у одлуци КЊБр. 360 да председник поднесе одбору објашњење, да неће бити сувише велики хонорар два од сто прихода трошаринских на ћумруцима и да ли је у општ општина дужна, да овај хонорар даје; у одлуци КБр. 361, да се врачарско друштво извести о одлуци одбора и да оно одговори да ли пристаје на погодбе у решењу означене.

II.

Одборник г. Соломон Азријел саопштава, да предузимач у кнез Михајловој улици не гради калдрму према решењу одборском, но мање дотеран камен само по средини улице. У исто време предлаже, да се та улица преко целе своје ширине калдрмише дотераним каменом.

Одбор је одлучио, да заступник председника одмах обустави неправилан рад а г. Азријел да поднесе свој предлог у идућој седници.

III.

Одборник г. Др. Марко Т. Леко пита, да ли су Перишон и компанија, предузимачи за грађење коцкасте калдрме у Београду остали и даље у обвези према решењу одборском о калдрмисању кнез Михаилове улице дотераним каменом Заступник председника одговара, да њему

СРПСКИ УСТАНИЦИ ПРОТИВУ ТУРАКА

У ВЕЗИ

СА НАРОДНИМ СЕОБАМА У ТУЂИНУ

од 1459.—1814. године.

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

У ДВА ДЕЛА

написали

Р. Агатоновић и Л. М. Спасић.

(Академијски Савет Вел. Школе наградио првом видовданском наградом општ. београдске).

Мото:

— „Пора нам престать быть умными чужимъ умомъ и славными чужою славою“ (Време је да престанемо мудровати туђом памећу, и славити се туђом славом).

Карамзин.

(НАСТАВАК)

Рајић је знао да је Стефан био деспотом, а по овим његовим речима: „*пребедное десиотствование Стефаново ни стопи земли не имии, и ни от кого за десиота непризнании единоточију голое титло, и то не с согласием всех придержаше, воистину странствованием паче, нежели десиотствованием нарешчи можно.*“(1) — бисмо тврдили, да је назирао и време кад је био деспотом и место где је тако бедно владао. Али нити он нити пак његови следбеници мориште мозак разбистравањем оних хаотичних догађаја што наступише на српском престолу после смрти деспота Лазара, већ Рајић остави своју противречност, (стр. 269.) а његови је следбеници не исправише. Још је интересантнија погрешка у коју је пао Стојачковић, а по њему Нико, Витковић и др. У својим „Чертама“ вели он на једном месту. „И онда Стефан Бранковић прогласи себе деспотом Срба̀ља иселивших се у Угарске области. За деспота признавао га је и сам краљ Матија Корвин, као што се то дознаје из једне његове повеље“(2), па се за тим позива на мађарског аналисту Pray-a.(3) Међутим то је писмо краља Матије о зајму 12 000 дуката, које су му дали деспот Ђорђе и Јован, синови Стефанови. А место из кога Стојачковић испреда на силу своју претпоставку ово је: „.....respectum habentes ad integerrimam fidem, et fidelitatem fidelium nostrorum illustris Georgii Despoti Rasciae ac Magnifici Joanims fratris eiusdem filiorum rei licet illustris quondam Stephani rimiliter Despoti Rasciae“. Писмо каже само то, да су Ђорђе и Јован синови деспота Стефана, а никако и то, да је деспот Стефан владао над угарским Србима. „Кад се томе да више значења него што је у ствари, изметну се, као што се види једна из друге многе забуне.“ Сувишно би и било после расправе г. Новаковићеве наводити нове доказе, како Стефан није никако ни могао ићи у Угарску, пошто је он тада одлуком саборском од 24. децембра 1458. год. био лишен свих добара свога оца Само напоменућемо, да је, пошто је „*сринут храњением*“ својим са деспоства у Србији, 21. марта 1459. год., провео у својој домовини до 8. априла исте године, а после, како и наши летописи веле, отишао у Арбанију. „У те пределе одвеле су га успомене на некадашње господарство, које је још прадед Бранко имао над Охридом, и Костуром, и родствене везе са знатним породицама арбанске властеле Топијама и Шпанима, јер је за једним Топијом била Воислава, сестра Вука Бранковића,

(1) Ист. Сербов, св. III. стр 259.

(2) Черте итд., стр. 8.

(3) Pray: Annales r. Hung. t. IV. p. 185.

ова ствар није позната и да ће на ову интерпелацију дати одговора председник општине, кад са осуства дође.

IV.

По прочитању акта истражног судије за вар. Београд АБр. 3907, 3400, 3401, 3976, 3925, 3917 3926, 3929, и акта управе вар. Београда АБр. 3922 којим се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, одбор је изјавио да су му непознати: Тома Егедуш амалин Софија жена Томина и Антоније Шандоровић слуга, Цветко (Цека) Станковић клач и Милош Симовић скитница; да су Мијајло Стевановић бакалин Добривоје Влајић бив. чинов и Влада Ђ. Илић трговац доброг владања и доброг имовног стања: да је Божидар Јанковић чогачар сиротног имовног стања, а да му је његово владање непознато; да је Милан Ђуришић пиљар доброг владања и сиротног имовног стања, да је Тихомир Томић бивши контролор доброг владања а да му је његово имовно стање непознато.

V

Председавајући износи одбору на мишљење молбе, којим се траже уверења о сиротном стању. По прочитању тих молаба СБр. 11695, 11963, 11733, 11972, 11861 11998, 12001, 12002, 12006, 12003, 12004, и 12005 одбор је је изјавио мишљење, да се суд претходно увери о имовном стању молилаца: Јуце Лукић, Милеве Д Живковић, Милке Петковић, Милана П. Срећковића свршеног матуранта, Јаше Драгашевића, Алексе Протића пуков у пензији, Војислава Милошевића, Василија С. Бандовића, Рудолфа Бикловића, Жарка Г. Трковића, Др. Фрање Рибникара оп. лек., Петра Стаменковића филозофа па тек онда да им изда тражено уверење.

VI.

Председавајући извештава одбор, да је Министар унутр. дела актом својим АБр. 3930. известио суд, да је Његово Величанство Краљ указом својим од 17 Јула 1893. год. одобрио тарифу општинске трошарине онако, како ју је одбор општински предложио. Одбор је примио к знању ово саопштење.

VII.

По прочитању молбе општинске бабице Ане Колеровске АБр. 2842, одбор је решио да се молитељици Ани одобри четрдесето дневно осуство, ради лечења стим, да је у дужности заступа Јелено Протић оп. бабица Осуство да јој се рачуна од дана кад га стане употребљавати

VIII.

По прочитању протокола лицитације ГБр. 3125, држане 15 Јула ове год. за кречење и оправку свију основних школа у Београду, одбор је решио, да се оправка свију основних школа у општини београдској уступи према прописаним погодбама Дамјану Спасићу по укупној цени од четири хиљаде три стотине деведесет динара.

IX.

Председавајући износи одбору на решење акт команданта дунавске дивизијске области, којим се тражи, да општина да извесну количину вина за напојницу оним војницима што раде на затрпавању језера у доњем граду.

По прочитању тога акта АБр. 3944, одбор је решио да се за напојницу овим војницима купи десет акова вина, и ако ова количина буде недовољна а рад око затрпавања дуже устраје, да се купи још десет акова вина. Суд општински да набави ово вино и да оцени потребу за оних других десет акова вина. Потребна сума за ово вино, да се стави на терет партије буџетом одређене за непредвиђене трошкове

X.

По прочитању молбе општинских лекара АБр. 2478, да им се врати додатак што им је 18 Јануара ове год одузет и по објашњењу председавајућег одбор је решио, да се шефу лекара да додатак од хиљаду динара годишње, лекарима кварта палилулског, дорћолског, врачарског и теразијског по пет стотина динара годишње који ће им се додатак издавати у месечним ратама почевши од десетог априла ове год. као дана поднете молбе Додатак овај, да падне на терет партије буџетом одређене за непредвиђене трошкове до првог Јануара 1894. год. а после првог Јануара, да се овај издатак уврсти у буџет расхода.

XI

Председавајући износи одбору на решење молбу Др Косте Динића, којим моли да га одбор изабере за општинског лекара на место Др. Самуила Попса, кога би требало отпустити пошто нема квалификације по закону од 30 Марта 1881. године.

По прочитању те молбе АБр. 3763. и претписа санитетског одељења министарства унутр. дела АБр. 3881. у коме стоји, да је Др. Самуило Попс задобио право на праксу и на службу општинску према ранијем закону, одбор је после поименичног гласања са десет гласова против пет (троица нису гласали) решио, да се преко молбе Др Косте Динића пређе на дневни ред.

XII.

Председавајући саопштава одбору да је суд општински, решењем својим АБр. 3540, издао наредбу по којој се имају управљати купци и продавци стоке на марвеном тргу на тркалишту Одбор је одлучио, да ову наредбу проуче и одбору поднесу извештај господа Никола Х Поповић, Др Марко Т Леко, Мих П. Бончић, Раденко Драговић и Коста Б Михајловић

Исти повереници, да поднесу своје мишљење о томе, да ли касапи и друга лица, која шпекулишу са месом имају плаћати и аренду касапску и трошарину или само касапску аренду.

XIII.

По прочитању извештаја суда, којим се предлаже, да се за школу на Чубури узме под закуп кућа Младена П. Тодоровића као најподеснија за ово, одбор је одлучио, да кућу Младена Тодоровића прегледају господа Др Мих. Х. Лазић, Соломон Ј. Азријел и Милан О. Петровић и поднесу одбору извештај на решење.

XIV.

Сходно решењу одборском од 10. Маја 1893. год. АБр. 2693, председавајући позива одбор, да изабере црквени одбор за цркву на новом гробљу.

Одбор је решио да чланови црквеног одбора цркве на новом гробљу буду ова лица: Милан Димић цигљар, Јован Миловановић дрвар. трговац, Коста Ђорђевић барунција Ђорђе Перић тежак, Филип Филиповић тежак, Живко Ђорђевић воскар, Алекса Стојановић сапунџ., Милан Симић управ. трошарине општинске, Поп Таса Капетан Спасић члан дух. суда, Никола Хаџи-Поповић пензионар.

LI. ВАНРЕДНИ САСТАНАК
26. Јула 1893. год.

Председавао заступник председника г. Јован Антонијевић члан суда, од одборника били г. Мата Јовано-

---

а за једним Шпаном је опет била сестра му, кћи Ђурђа Бранковића од прве жене Комненке. К овима се у својој највећој несрећи упутио Стефан.“(1) На молбу и наваљивање тих својих сродника, он се ту и ожени „да му кућа не остане пуста“, *Ангелином* кћерју Аранита (*Ἀρανίτης*) Комнена, арбанског великог властелина, чија су добра била на Шкумби, око кандавских планаца.(2) Та женидба његова, по мишљењу г. Руварца(3) морала је пасти око 1461. године јер већ 24. јуна 1462. Стефан се налазио у Санфрањиску у Италији.(4) Тога дана имали су код њега политичку аудијенцију талијанска господа Jo. Antonius, episkopus Mutinensis, и Jo. Arcimboldus, и остали о њему лепа спомена, хвалећи га као „достојанствена, стаса довољно великог, изгледа озбиљног и пун мудрости, што му се и у речима огледа.“

Изгледа, да се у Италији није дуго задржавао. Чује за њега немачки цар Фридрих III., супарник у круни краља Матије, и „*призивает его к себи жалуя и любазно оучреждло диво се премудрости его*“(1), и дâ му на уживање Београд, у Фурланској *(Белград иже в Фриоле)*. Ту је проживео до 1477. год., које је године његова мученичка душа одлетела у царство духова небеских.

На годину дана пред своју смрт, 1. октобра 1476. год., писао је Стефан Дубровчанима једно писмо, које ми због његове важности у целини саопштавамо, да се види, у каквом је бедном стању скончао још последњи у животу син деспота Ђ. Смедеревца. Писмо гласи: „...Ја и Ангелина, Гјура и Мара, Јован милошћу божјом живимо, колико је воља божија. Властеле, ви знате, и пређе сам био у велике болести и скрби, да смо вољу, јере приходи кончина моја, јере сам у сумње од живота мога, и за тој пишу вашему господству, да не жалу моје болести и смрти, колико жалим моје Ангелине и моје дечице Гјуре и Маре и Јована, на ким их месту оставлам. Да, господо, много бих писал вашему господству мнозех ради узрок. и ради уздања и љубве, које смо имали наши први и ми: да не могох ви много писати вашему господству, јере сам много боли и нејаки од болести моје. Да, властеле, много се молу вашему господству много милостиво и смерено, и препоручују ви моју Ангелину и моју дечицу, Гјуру и Маре, Јована, пред Богом и пред пречистом и пред свеми светими, што ви шњими, то и Бог с вама; и, властеле, молим ви се, не моџте оставити моју Ангелину и моју дечицу да погину по мени, и да ви Бог научи, да имате к ним љубав, како сте имали к нашем првим, и с нами, и да их не оставите у них неволно време. И моја господо, аво се видех, јере прехоћу од овогај света, и овој учиних напоконе препоручење господству ви, и властеле, ни на чим несам имал у мому богом дому учинити тестамент, ни злата ни сребра ни покукија, што бих оставил Ангелине з децицом, одложивши за све добро и за благо и за све утешење по Богу тој сам оставил, и ваше господство за све благо напокону препоруку од мене и напокону помок овој учиних напоконе препоручење господству вашем с великом мојом скрбљу и с великом жалошћу, видеки, јер се ћу одлучити од овогај света. И овој напоконе препоручење господству вашему, слободан будуки памећу мојом.“(1)

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

---

(1) Новаковић Ст.: Послед. Бранковићи, стр. 45.
(2) Rad jugolav. akad., књ. XII. стр. 1.
(3) „Матица“ за 1870. год. стр. 13.
(4) Макушев А.: у Гласн. срп. уч. др. књ. XIV. друго одељење, стр. 206.

(1) Miklosichich Fr.: Monumenta serbica, p. 518.

вић, М. Ј. Марковић, Никола Х. Поповић, Р. Драговић, Коста Б. Михаиловић, Јован Ђуровић, Михајло М. Ђорђевић, Др. Марко Т. Леко, М. О. Петровић, поп Таса Капетан Спасић, М. М. Ђорић, Ђ. Димитријевић, А. Ј. Одавић, М. Велизарић, Лазар Радонић, Др. Павао Поповић, С. Ј. Азријел, Лазар Дашковић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 22. Јула ове године и учињене су ове измене и допуне, у одлуци КЊБр. 372, да се додатак лекарима има рачунати од дана решења т. ј од 22. Јула ове године; и у одлуци КЊБр. 376, да је за одборника цркве на новом гробљу изабрат Ђорђе Пецић тежак а не Ђорђе Перић.

II.

Одборник г. Коста Б. Михајловић јавља, да је Настас Димић отворио кафану на Врачару према „Лепој Катарини“ а одбор општински нити је питан, нити је дао свог пристанка за то.

Преседавајући изјављује, да ће у идућој седници на ово питање одговорити, пошто се предходно извести.

III.

Поводом интерпелације одборника г. Соломон Ј. Азријела учињене у седници одборској од 22. Јула 1893 год. управник грађевинског оделења подноси писмен предлог, да се кнез Михајлова улица калдрмише преко целе своје ширине дотераним каменом у интересу лакшег саобраћаја, сталности калдрме и лакшег одржавања чистоће.

По прочитању тога предлога ГБр. 3265 одбор је решио, да се у улици кнез Михајловој од западног ћошка Стаменковићеве трокатнице до раскрснице са топличиним венцом калдрмише преко целе ширине дотераним каменом; остали део улице да се калдрмише по средини дотераним а крајеви обичним каменом.

Пошто ће на овај начин калдрма скупља бити одобрено је и више к шест хиљада осам стотина четрнајест динара.

Овим се замењује решење одборско од 9. Јула 1893 год ГБр. 2831 односно каквоће калдрме у кнез Михајловој улици.

IV

Приликом решавања питања о грађењу калдрме у кнез Михајловој улици одбор је изјавио, да канделабри за електрично осветлење сметају уличном саобраћају па с тога препоручује председништву, да саопшти ово надзорној комисији за електрично осветлење, да поради код друштва, да се канделабри уклоне и да се лампе тако наместе, да буду опет по средини улице, али да не буду, као до сада на стубовима.

V.

По прочитању акта истражног судије из Шапца АБр. 4086 одбор је изјавио, да му је Никола Лагунчић непознат.

VI.

Председавајући износи одбору на мишљење молбе, којима се траже уверења о сиротном стању.

По прочитању тих молби СБр. 12168, 12085, АБр. 4089, 4141, 4144, 4094, СБр. 12007 АБр. 4188 одбор је изјавио мишљење, да се суд претходно увери о имовном стању молилаца, Драге Јоцић удове, Лазара Т. Влајића ђака, Тодора Радивојевића сврш. гимназисте, Полексије Хаџићеве, Крсте Јовановића служ, општ. Михајла Радивојевића ђака, Анке Ж. Стојковић, Лепосаве и Данице Стаменковић, па тек онда да им изда тражено уверење.

VII.

По прочитању протокола лицитације ГБр. 3110. држане 14. Јула ови год. за набавку и израду нових школских предмета на коју није било ни једног лицитанта и по прочитању понуде Павла Радосављевића ГБр. 3109, којом нуди да ове ствари изради и набави по предрачунској цени — одбор је решио, да се понуда Павла Радосављевића одбаци и да се распише друга лицитација на којој да се лицитира од понуђене цене.

VIII.

По прочитању протокола лицитације ГБр 3288 држане 23. Јула за израду калдрме и тротоара од ломљеног камена и откопавање земље у Јевремовој улици, одбор је решио, да се ова лицитација одбаци и друга распише с тим, да се претходно сопственици имања у тој улици упитају хоће ли они сами градити тротоар и какав. Па ако пристану, да граде тротоар од каменог плоча, да им се то допусти, а лицитација да се држи само за калдрмисање коловоза.

IX.

Пошто се често дешава, да приликом решавања појединих ствари, потребују одбору разна обавештења, која му могу дати само шефови појединих оделења, а нарочито при решавању предмета из грађевинског оделења, то је одбор општински на предлог одборника г. Андре Одавића решио, да од сада свакој седници одборској безусловно присуствују сви шефови оделења.

Да се свака лицитација општинска објави у општинским новинама.

X.

По прочитању извештаја комисијског ГБр. 3274, одбор је одобрио одређену осу у улици Призренској.

XI

Одборник г. Никола Х. Поповић подноси писмено питање зашто није до сада калдрмисана Доситејева улица кад је то још у 1891. год. решено.

По прочитању тог питања АБр. 4207, председавајући је изјавио, да ће у идућој седници одговорити.

XII

Одборник г. Никола Х. Поповић предлаже да се јаруга у улици од парнога млина у Душановој улици ка централи електричног осветлења засипе и калдрмише

Одбор је одлучио, да грађевинско оделење што пре поднесе предлог и предрачун за извршење овога.

XIII.

По прочитању молбе Др. Е. Михела општ. лекара АБр 4208 одбор је решио, да се молиоцу одобри тронедељно осуство с тим, да га у дужности заступа Др. Јован Јовановић Змај.

XIV.

Председник износи одбору на решење предлог суда, да се Јовану Илићу члану суда да награда у двеста динара за вршење дужности главног благајника.

По прочитању тог предлога АБр. 3607 одбор је решио, да се преко овога предлога пређе на дневни ред

XV.

Погодбом од 15. Јула 1890 год. између општине београдске и команданта београдске тврђаве утврђено је, да се приход од траве с Калимегдана прикупља у корист фонда инвалидског с тим, да се сваке године шаље прикупљени приход министарству војном.

Приход овај досада није слат а према извештају рачуноводства исти износи за 1891. 1892 и 1893. годину свега осам стотина педесет и три динара и двадесет пара.

По саслушању овога и по прочитању извештаја председника општине о овоме АБр. 3638, — одбор је решио, да се осам стотина педесет и три динара и двадесет пара као приход од траве на Калимегдану за 1891, 1892 и 1893 год пошље министарству војном за инвалидски фонд, и да се ова сума стави на терет партије буџетом одређене за непредвиђене трошкове за ову годину.

Да се од сада сваке године уредно овај приход шаље министарству војном.

XVI

Председавајући износи одбору на решење извештај повереништва изабратог у седници одборској од 22. Јула 1893 год. АБр. 2274, за преглед куће Младена П. Тодоровића за школу на чубури.

По прочитању тога извештаја АБр 4169 одбор је решио, да се исти извештај у свему прими с тим, да се повереништво са понуђачем Младеном Тодоровићем погоди о цени закупа и пропише погодбе о истом па о учињеном извести одбор.

На место повереника г. Милана О. Петровића, који је отпутовао, изабрат је за повереника одборник г. Никола Х. Поповић.

ОГЛАС

Општини београдској потребна је једна или две куће у једној авлији за становање ноћних стражара, од 1 ог Новембра тек. године.

Кућа треба да је велика, те да у њој могу обитавати до 200 ноћних стражара, да је по могућству у близини команде жандармеријске, да је видна и потпуно подесна за становање људи.

Позивају се сопственици, који имају овакове зграде и желе их дати под закуп, да поднесу понуде суду ово општинском најдаље до 15. Августа ове год.

У понуди треба означити, колико и каквих одељења има зграда коју нуди, место где она постоји и колику цену годишњу на име кирије тражи.

Рок је закупу најмање 3 године.

СБр. 11.846. Од суда општине града Београда, 24. Јула 1893 год. у Београду.

ТАКСЕ

ЗА ИЗНОШЕЊЕ ЂУБРЕТА

За квартове: Савамалски, Теразијски, Варошки и Врачарски:

1. Од собе и кухиње или мањег дућана са собом . . . . . 0·25 д.
2. Од две или три собе, са кухињом или већег дућана са магазом . . . . . 0·70 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1·50 д.

За квартове: Дорћолски и Палилулски:

1. Од собе и кухиње, или мањег дућана са собом . . . . . 0·20 д.
2. Од две или три собе са кухињом или већег дућана са магазом . . . . . 0·60 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1 д.

Од суда општине београдске 28. Августа 1892. године АБр. 9449.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА

Власник Општина Београдска — ПАРНА РАДИКАЛНА ШТАМПАРИЈА — Уредник Урош Кузмановић

БРОЈ 32. ГОД. XI.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
НА ГОДИНУ . . . . . 6 дин.
НА ПОЛА ГОДИНЕ . . . . . 3 „
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ . . . . . 9 „

НЕДЕЉА 8. АВГУСТА 1893.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 пр. дин. ОД ВРСТЕ

ПРЕТПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПУТНИЦОМ НА ОПШТИНСКИ СУД
А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА

Рукописи не враћају се

Неплаћена писма не примају се.

ОБЈАВА.

Комисија за регрутовање младића за сталан кадар, за ову календарску годину, отпочеће свој рад 12. Августа ове године и радиће до 17. истог месеца закључно у згању VII. пуков. окр. команде, ратарска улица бр. 10.

С тога се позивају сви младићи, који су 1873. год. рођени овде или на страни, да горњих дана непремено пре подне у 7 часова предстану истој комисији ради горње цељи.

Даље, имају доћи и сви неспособни задругари појединих регрута, чија неспособност даје регруту право на скраћени рок службе, а могу доћи и други из задруге ради објашњења задружног имовног стања, како после не би било молби и жалби за скраћивање рока.

Горњих дана имају се јавити комисији и сви привремено неспособни регрути од прошлих година, који ће собом понети комисијска уверења по којима су за привремено неспособне оглашени.

Регрутној комисији престаће и сви обвезници редовне и оба позива народне војске, који се осећају да су неспособни за војну службу, те да се том приликом и они лекарски прегледају.

Ко се горњих дана не пријави регрутној комисији сматраће се, да је службу у сталном кадру избегао и према чл. 14. закона о устројству војске, кад год се ухвати до 30. година, без обзира на задружно и имовно стање, служи ће три године, а поред тога платиће и војницу.

Од стране суда општине вароши Београда, 1. Августа 1893. год. АБр. 3227.

ПОЗИВ

Према наређењу VII пуков. окр. команде од 26. Јула т. г. Бр. 4950 позивају се сви резервни официри који припадају територији VII. пуков. округа да сви без разлике а најдаље до 5. Августа предстану истој команди ради извесног саопштења.

Од стране суда општине вар. Београда 28. Јула 1893. г. АБр. 4156.

НАРЕДБА.

Показало се да у Београду има много прекупаца, који по трговима купују и препродају разне продукте и ако нису грађани ове вароши нити подносе грађанске терете и да се тако под именом прекупаца прикривају и многе варалице кесароши и беспосличари.

Услед тога и пошто је општинска власт позвана законом, да у сваком погледу штити како интересе општинске тако и интересе грађанства — Суд општине вароши београда, на основу 7 и 13 тач. 36 члана закона о општинама,

Наређује:

Да од сада могу вршити прекуповање на трговима само они грађани који имају отворене радње, и они који овом суду поднесу уверење од трговачког суда, да су испунили законске прописе.

Оваквим лицима суд ће издавати дозволе, а свима осталим забрањује да на трговима врше прекуповање

Ко противно овој наредби поступи казниће се по закону.

Овом се наредбом замењује наредба од 21. Априла 1890 год. АБр. 610.

Од стране Суда општине вароши Београда 29. Јула 1893 год. АБр. 4284.

ОБЈАВА.

Према наређењу VII пуков. окр. команде од 17. Јула ове год. Бр. 4635. позивају се сви обвезници пешаци II. позива народне војске и сва комора, да 8. Августа ове год. у вече на конак дођу на зборно место — бањичко брдо, гди ће се вежбати 9, 10, 11. истог месеца. Са собом понеће и предато им оружје.

Обвезници артиљеријске и болничке чете II. позива народ. војске и сва комора, позивају се, да 16. Августа ове год. у вече на конак дођу на зборно место — бањичко брдо, гди ће се вежбати 17 и 18. истог месеца.

Осим тога позивају се и сви резервни официри који припадају II. позиву народ. војске, да и они означеног дана предстану на зборно место својим јединицама

Даље имају сви обвезници понети собом и свој војнички билет, потребно одело, кошуље, прибор за јело, ћебе или поњаву за покривање.

Према наређењу ове команде од 9 Јуна ове год. Бр. 3360. позивају се сви обвезници коњичког ескадрона II. позива народ. војске и ординанси свих пешадиских штабова са прописним коњем и прибором, да 11. Септембра ове године у 6 часова у јутру дођу на зборно место — Тркалиште, гди ће се вежбати два дана.

Сваки обвезник понеће собом војнички билет, храну за себе и коња за два дана.

Према наређењу VII. пуков. окр. команде од 17. Јула ове год. Бр. 4635. позивају се обвезници — пешаци I. позива народне војске и сва комора да 20. Августа ове год. у вече на конак дођу на зборно место — бањичко брдо, гди ће се вежбати 21, 22, 23, 24 25, 26, 27, 28. 29 и 30. истог месеца.

Обвезници болничарске, пекарске, занатлијске чете и пиротехничко одељење који припадају I. позиву народ. војске као и сва лица која комору за ове јединице дају, позивају се, да 1. Септембра ове год. у вече на конак дођу на зборно место —

бањичко брдо, гди ће се вежбати 2 и 3 истог месеца.

Обвезници артиљеријског пука без стоке, као и сва лица која за ову јединицу комору дају, позивају се, да 5. Септемара ове год. у вече на конак дођу на зборно место — бањичко брдо, гди ће се вежбати 6 и 7. истог месеца.

Обвезници профијант и муниционе колоне са штабом без стоке и без коморе, позивају се, да 9. Септембра ове год. у вече на конак дођу на зборно место — бањичко брдо, гди ће се вежбати 10 и 11. истог месеца.

Обвезници месног пешадиског батаљона, коњичких возова и осталих местних трупа свију јединица I. позива народ. војске, позивају се, да 16. Септембра ове године у вече на конак дођу па зборно место — бањичко брдо гди ће се вежбати 17 и 18. истог месеца.

Осим тога, позивају се сви ордонанси, коњаници, да и они следују својим јединицама.

Сви обвезници имају понети собом и свој војнички билет, потребно одело, кошуље прибор за јело, ћебе или поњаву за покривање.

Они обвезници који се према овоме позиву имају вежбати само два дана, понеће собом храну за себе и стоку за два дана.

Према наређењу исте команде од 9. Јуна ове год. Бр. 3360. позивају се сви коњаници редовне војске и ордонанси код свих пешадијских штабова, да са прописним коњем и прибором 4. Септембра ове год. у јутру у 6 часова дођу на зборно место — Тркалиште, гди ће се вежбати два дана.

Сваки обвезник понеће собом војнички билет, храну за себе и коња за два дана.

Који обвезник овом позиву не следује строго ће бити кажњен и при том издржаће дупло вежбање, о свом трошку.

Од стране суда општине вар. Београда 1. Августа 1893 год. АБр. 3178 и 3969.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

LII РЕДОВНИ САСТАНАК

29. Јула. 1893 год.

Председавао председник г. Милован Р. Маринковић од одборника били г. г. М. Велизарић, Р. Драговић. Др. Павао Поповић, Илија Ђорђевић, М. О. Петровић, Мчлутин Марковић, поп Таса Капетан Спасић, С. Ј. Азријел, Милан М. Ђорић, Ј. Ђуровић, Коста Петровић, Мих. М. Ђорђевић, Мат. Јовановић, Др. Марко Т. Леко, Коста Б. Михајловић, Ник. Х. Поповић, А. Ј. Одавић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 26. Јула ове године и учињене су ове измене и допуне: у одлуци КЊБр. 392, да се реч „Чубура" изостави и да се место ње употреби „Чупићева улица", у одлуци КЊБр 379, да се почетак калдрме од дотераног камена у Кнез Михајловој улици рачуна од Спасићеве трокатнице а не Стаменковићеве.

II.

По прочитању акта истражног судије за варош Београд АБр. 4216, 4224 и 4218, којим се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, одбор је изјавио, да су Коста Глишић бакалин и Јосиф Здравковић кафеџ. доброг владања и доброг имовног стања; да је Коста Митић пиљар доброг имовног стања, а да му је његово владање непознато; да се о владању и имовном стању Стевана Хаџића гимназисте изиште извештај од управитеља прве београдске гимназије.

III.

Председник износи молбе одбору на мишљење, којим се траже уверења о сиротном стању.

По прочитању тих молби СБр. 12248, 12470, 12237, АБр. 4215, 4214, 4244, 4243, 4242, 4255, 4254, одбор је изјавио мишљење, да се суд претходно увери о имовном стању молилаца, Милке Н Димитријевић, Христине Магдић, Настаса Костића, Љубице Николић, Петра Буковића, Живке Јовановић, Милана Јовановића и Драгољуба Јовановића, Јелене Ранковићеве, Милеве Благојевићеве и Петра Маговчевића правника, па тек онда да им изда тражено уверење.

IV.

Одборник г. Соломон Ј. Азријел као члан повереништва за узимање куће за школу у Чупићевој улици извештава одбор, да је повереништво, према овлашћењу одборском од 26. Јула ове године узело под кирију кућу Младена П. Тодоровића за школу у Чупићевој улици за сто тридесет динара месечне кирије и према осталим погодбама АБр. 4169, које је исто повереништво потписало.

Одбор је примио к знању овај извештај.

V

Одборник г. Соломон Ј. Азријел изјављује, да је дозн о, да иљесно друштво из Париза поднело веома повољну понуду за грађење кеја и антропота, па тражи, да се то изнесе пред одбор на решење.

Одбор је одлучио, да председник ову ствар изнесе пред одбор онда, кад прилике допусте, да се о овом питању решава.

VI.

Председник износи одбору на решење предлог грађевинског оделења општине београдске за основно оправљање топчидерског друма.

По прочитању тога предлога ГБр. 2857. Одбор је решио, да се топчидерски друм поправи онако, како је у предлогу и предрачуну означено, одобрив кредит за ово од тридесет и шест хиљада седам стотина шеснајест динара.

Да се овај посао да на лицитацију још ове године а да се оправка почне вршити на пролеће 1894 године.

VII.

Решењем одборским од 9. Јуна ове год. АБр. 3814. премештен је мраморни трг на тркалиште и грађевинско оделење општине београдске израдило је план и предрачун за подизање тога мраморног трга.

По прочитању акта грађевинског оделења о томе ГБр. 3342, одбор је одлучио, да се о овоме предмету донесе решење у идућој седници, пошто се приликом гласања доказало, да услед одласка

СРПСКИ УСТАНИЦИ ПРОТИВУ ТУРАКА

У ВЕЗИ

СА НАРОДНИМ СЕОБАМА У ТУЂИНУ

од 1459.—1814. године.

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

У ДВА ДЕЛА

написали

Р. Агатоновић и Л. М. Спасић.

(Академијски Савет Вел. Школе наградио првом видовданском наградом општ. београдске).

Мото:

— „Пора нам перестать быть умными чужим умомъ и славными чужою славою" (Време је да престанемо мудровати туђом памећу, и славити се туђом славом).

Карамзин.

(НАСТАВАК)

Поред беднога и јаднога стања његове породице у време смрти његове, види се из овога писма и ред деце његове. А то је потпуно аутентичан и важан историјски документ. Неки наши летописи, такође помињу његово жалосно стање у туђини: — *„до мюзех злостраданих конц жизни приемлет"*(1), знају само за два његова детета: Ђорђа, потоњег владику Максима, и Јована. За кћер Мару не веле ништа. То је, држимо с тога, што се она родила, живела и удала у туђини. Родила се 1466. а удала се посредовањем цара Фридриха III. за Бонифација Палеолога V., маркиза монтфератског, 17. окт. 1485., дакле пре него што су се њена браћа вратила у Срем на српски деспотски престо.(2) При удадби њеној мати Ангелина обвезала се дати мираза 10 000 дуката; из тога би се дало извести, да се после смрти Стефанове, породица његова није налазила у бедности, док је год стајала под заштитом Фридриховом. Када се узму у рачун ондашње околности, да је цар Фридрих био супарник у круни мађарској краљу Матији, и да су њега — Фридриха — једном приликом неки мађарски великаши прогласили за краља, онда се да лако разумети она љубав и оно заузимање Фридрихово за Стефана у оно доба, кад је он баш вољом краља Матије и угарског сабора од 1458. год. лишен не само љубави и наклоности краљевске, већ и својих наследних добара, која су му по праву наслеђа припадала у Угарској.

Срби у Угарској дакле, још немају свога деспота. Чекајући га, остаће све до год. 1465. када ће у њихову средину ступити један човек, око кога ће се они окупити, и кога ће Матија тек год. 1471. произвести за деспота српског. А ми да пређемо дотле раније догађаје.

Турци, као што смо рекли Србију су поделили на санџаке. Смедерево доби „војвода" *Али-бег.*(1) Али султан још није задовољан својим успехом. Београд му је био сад мета, њега да може освојити. Кад паде Смедерево, султан заузме одмах и све градове низ Дунав, али на Београд не смеде, већ се врати у своју царевину, да у другом делу света утиша подигнуту буну. Срби пак не скрстише руке. Што не утече у Угарску, и што се спасе по збеговима планинским, појури у *београдски град*, који сада држаху Мађари, на ту оштраху осветнички мач за Турке. Они пак, што пређоше у Угарску, гоми-

(1) Šafarik P. dr.: Památky, стр. 6.

(2) Новаковић Ст.: Послед. Бранковићи, стр. 47.

(1) Ст. Новаковић, (Последњи Бранковићи, стр. 114.) хтео би да је то Лукарићев Алија Анђеловић.

неколишње одборника из седнице није остао довољан број за решавање.

LIII ВАНРЕДНИ САСТАНАК
1. Августа 1893 год.

Председавао председник г. Милован Р. Маринковић од одборника биди г. г. Никола Х. Поповић, К. Б. Михајловић, Илија Ђорђевић, Јован Христић, Соломон Азријел, А. Шток, М. О. Петровић, Ђ. Димитријевић, Др. Марко Т. Леко, М. Велизарић, Р. Драговић, Милан М. Ђорић, Љ. Јовановић, Михајло М. Ђорђевић, Милут. Ј. Марковић, Лазар Дашковић, Др. Павао Поповић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 29. Јула ов. године и примљен је без икаквих измена.

II.

По прочитању акта истражног судије за варош Београд АБр. 4250, 4248, којим се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, — одбор је изјавио, да су му Петар Узелац и Душан Предраговић трговачки помоћници непознати, да је Давид Леви сараф доброг владања и доброг имовног стања.

III

Председник износи одбору на мишљење молбе, којим се траже уверења о сиротноме стању

По прочитању тих молби АБр. 4262, 4345, одбор је изјавио мишљење, да се молиоцима Јовану Зорко и Морену Анаћу може дати тражено уверење.

IV

Председник саопштава одбору, да су рачуни општински за друго тромесечје готови па позива одбор, да одреди повереништво, које ће их прегледати.

По саслушању овога и прочитању извештаја књиговодства ББр 3073, — одбор је решио, да и ове рачуне прегледа и поднесе одбору извештај исто оно повереништво, које је прегледало рачуне за прво тромесечје.

V.

Председник саопштава одбору, да је досадања тарифа за наплаћивање таксе за јавне забаве у Београду врло незгодна и непрактична, те је с тога суд општински саставио нова правила о јавним забавама у општини београдској.

По прочитању тих правила АБр. 4344. одбор је решио, да се ова правила у свему усвоје и по њима такса за јавне забаве наплаћује с тим да такса под 2 В. члан 4. правила буде пет динара, и да се не наплаћује никаква такса за забаве које дају друштва грађанске касине и официрске касине у својим локалима, (члан 4. А. под 4 правила).

VI.

Председник извештевава одбор, да ће се 2 Августа свечано прославити дан рођења Његовог Величанства и позива одборнике да у свечаном оделу присуствују благодарењу у Саборној цркви Одбор је примио к знању ово саопштење.

VII.

Председник износи на решење молбу Косте Јовановића општ. инжињера, којом моли, да под погодбама означеним у његовој молби општина закључи уговор са њим, о његовом службовању тна пе година, како би могао дати оставку на државну службу и тиме добио могућности, да се једино општинским стварима ода.

По прочитању његове молбе, погодаба и мишљења грађевинског одељења АБр. 4347. одбор је решио да се Коста Јовановић инжињер узме у службу општинску под погодбама у молби назначеним и да суд општински према истима закључи уговор са њиме.

VIII

Председник износи одбору на решење план и предрачун грађевинског одељења за подизање марвеног трга на тркалишту.

По прочитању предрачуна прегледу планова и акта грађевинског одељења ГБр. 3342, одбор је после поименичног гласања са тринајест гласова против два, (двојица нису гласали) решио, да се марвени трг на тркалишту подигне према поднетом плану одобрив за ово кредит од двадесет и три хиљаде седамдесет и четири динара (23074) на терет прихода трошаринских, пошто се овај и оваки трг подиже у интересу тачнијег наплаћивања трошарине на стоку што се у варош уноси, сходно решењу од 9. Јула 1893. год. АБр 3841.

Да се израда овога трга изда предузимачима на лицитацију.

IX

Одборник г. Коста Б. Михаиловић саопштава одбору, да се многе неправилности дешавају приликом наплате трошарине на појединим линијама.

Председник изјављује да ће предузети нужне мере, да се свака неправилност у овој радњи отклони.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ОГЛАС

Општини београдској потребна је једна или две куће у једној авлији за становање ноћних стражара, од 1-ог Новембра тек. године.

Кућа треба да је велика, те да у њој могу обитавати до 200 ноћних стражара, да је по могућству у близини команде жандармеријске, да је видна и потпуно подесна за становање људи.

Позивају се сопственици који имају оваквe зграде и желе их дати под закуп, да поднесу понуде суду ово општинском најдаље до 15. Августа ове год.

У понуди треба означити, колико и каквих одељења има зграда коју нуди, место где она постоји и колику цену годишњу на име кирије тражи.

Рок је закупу најмање 3 године.

СБр. 11.846. Од суда општине града Београда, 24. Јула 1893 год. у Београду.

САСТАНАК
ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ
Држан 30. Маја 1893 год.

(ПО СТЕНОГР. БЕЛЕШКАМА)

Председник — Молим вас господо да чујете записник последњег састанка.

лама летиште у војничке логоре Матијине, где је било њихове браће још изодавна. Чувена Матијина коњица, састављена готово из све самих Срба, овог пута постаде јача и већа, а мађарска флота, којом руковаху све сами српски шајкаши постаде добеглим Србима најглавније уточиште. На хиљаде шајака бројала је у то доба краљева флотима на Дунаву, а у њима по неколико хиљада чврстих српских мишица журно веслају, хитајући, да препречe пут турској флоти, која мишљаше од Смедерева даље продирати уз Дунав. Султан се са сувоземном војском вратио у Угарску, али је код Смедерева оставио јаку своју флоту с налогом, да ако може с воде бомбардује Београд, да га бар толико ослаби, те да њему до године кад се врати, лакше буде освојити га. Она је то заиста и покушавала год. 1460. Чанадски бискуп Алберт и београдски командант Симеун Нађ, јављали су страшљиво крају, да огромна турска флота продире у тамишку покрајину, али су је српски шајкаши још код Смедерева тако притеснили, да није могла никуд даље ни мрднути.(1)

На мађарском престолу у ово доба седи млади син Хуњадијев, *Матија Корвин*, кога је сабор угарски од 1. јануара 1458. г. у седамнаестој години(1) извукао из Подјебрадове тамнице и узвисио на краљевски престо. Млад, енергичан, талентован, наследио је све ратне врлине свога оца. Видећи какви се бурни таласи с турске стране најзад спремају да заплусну и његове обале, занимаше се у ово доба знатним реформама своје војске, нарочито коњице и дунавске шајкашке флотиле. Уз то јако беше заузет савлађивањем неких упорних властела, који оспораваху његов ауторитет, признавши за краља мађарског немачког цара Фридриха III.(2) Султан Мухамед II. као да је знао прилике у којима се Матија налазио, кад је, по свршетку свога ратовања у Азији, у пролеће год. 1463. кренуо са 150 000 војске на нова освајања у Европи. Овог пута циљ му беше поносна Босна. Како је прошао тамо, видећемо ниже. У исто доба, кад је на Босну полазио, заповедио је султан своме „војводи од Смедерева“ Али-бегу, да са турском војском, која је била у Србији, пређе преко Саве у Славонију, да задржи српску и мађарску војску из Срема, ако би оне притрчале у помоћ Босни. Али-бег са великом флотом и сувоземном војском пређе Саву, попали Митровицу, Купиново, допре до Футога, остављајући свуда за собом густе пламенове од запаљених села и поља, и голу пустош. Са 70 000 заробљених Хришћана, хтеде се одатле овај крволок турски вратити, да једренску пијацу окити новим робљем, али му српска мишица скрати крила. Два брата *Сокољанина, Петар и Михајло*, на челу своје малене, али ерчане и огорчене војске, сустигоше Али-бега на самој обали савској, сударише се с њим. Прво је напао Петар. Видећи како је мала војска његова противника, Али-бег раздели своју војску на два дела, мислећи да непријатеља обухвати и с леђа, и да га са свим уништи. Може бити да би се тако и догодило, да у најодсуднијем часу не груну из заседе други брат Михајло са одморним четама, на већ уморене турске војнике, па их као плеву разасепе по обалама Саве. Гоњени од витешких чета српских, гомилама падаху у валовиту Саву, сам Али-бег једва се спасе жив, оставивши на обали и у реци мртвих до 4 000 својих бораца. Грдно робље хришћанско имало је захвалити за спас

(1) Гласник срп. уч. друшт. књ. 67. стр. XXV.

(1) Weber G. dr.: Allg. Weltgesch. B. IX. S. 200. (II. изд.)

(2) Souis-Seger: Histoire de l' Autrich-Hongrie, p. 230.

Секретар прочита састанак.

Председник — Има ли ко да примети на састанак.

Соломон Азријел — Онамо где је реч о оном земљишту није речено да се дâ и лекарском удружењу, а решили смо да се обе молбе здруже.

Ф. Васиљевић — Није решено; решили смо само да се обе молбе здруже

М. Велизарић — Према оном што је прочитано изгледа ми да је решено да ми то земљиште отуђимо; ја нисам био у седници, али чиним пажљивим, одбор нема права на таква решења и да то решење не може остати.

Н. Х. Поповић — То је начелно решење; тек кад комисија сврши посао онда ће то питање да дође на ред.

Соломон Азријел — Друго; ја нисам тражио да се изабере нова комисија за трошарину него сам само чинио питање: да ли је у сили стара комисија, то сам само питао и нека се према томе исправи записник.

Председник — Има ли још ко шта да примети на записник? (Усвајамо).

Секретар чита извештај комисије за преглед рачуна општинских за прво тромесечје ове год.

С. Азријел — Господо, ми смо вам већ говорили о решењима за ове издатке. Нећу да претерујем али нашли смо најмање на 100 до 150 решења где фале потписи једног или двојце судија.

И ако нисам правник, ипак могу да мислим да тако решење није законито. Благајник је учинио исплату, њега треба за то за врат, треба он да плати за то што је платио по непотпуном решењу.

Н. Х. Поповић — Има ли то у извештају?

Соломон Азријел — Има

Председник — Као што сте чули, овај извештај износи је једно стање које казује много неисправности у вођењу издатака. Комисија је то констатовала и изнела пред одбор. Сад по закону одбор има према таком извештају да учини кораке да се ствар доведе у ред и да се према онима који су проузроковали ово, предузму мере. Сад је на реду да одбор општински размисли о овом извештају какве мере да предузме, да се ове ствари доведу у ред да се одбрани општина од штете.

М. Велизарић — То су све правна питања, нека се сав материјал преда нашем општинском адвокату да га по реферату среди и поднесе одбору своје мишљење, шта треба да се даље ради и да ли има законског основа да се онај ко је одговоран тужи.

С. Азријел — Још нешто молим да кажем Онамад кад смо прегледали те рачуне нашли смо један акт данашње општинске управе који је дошао књиговодству непотписан од судије. Ја сам тај акт вратио. Молим да председник нареди да књиговодство не сме да прима акта без потписа свих чланова.

Председник — О том не може бити разговора, без тога не сме да се учини издатак.

Н. Х. Поповић — А је ли учињен издатак?

С. Азријел — Није.

Милутин Марковић — У овом комисиском извештају има више питања. Односно оних издатака где има решења, али решења која нису као што треба потписана, моје је мишљење ово: ти чиновници учинили су злоупотребу али нема законског ослонца да им се тражи да врате те суме сем случаја ако су учинили издатке на оне потребе које нису општинске. Ако и овога има онда је то преступни злочин а не злоупотреба. За злоупотребу може се тражити да се казне само она лица која су у општинској служби. Сад остаје да се извиди да ли су ти издаци доиста издати за општинске потребе и ако су постојале те потребе онда се с тим свршава цела ствар и нема се ништа више чинити. По оним позицијама које износе већу суму а представљао је да су учињене за издатке који у ствари не постоје, такве позиције дају основа да се по њима може отпочети истрага, али у сваком случају потребно је претходно испитати дотично лице, посебно за сваку позицију. Узмимо за пример позицију: издавање фијакерис тима за подвоз дифтеричне деце. Ако је било 10 до 15 случајева већ не може се учинити за законит и савестан рад што је на то издато 3000 динара. О томе се мора положити тачан рачун. Тако исто за позиције по којима је издат новац за чишћење блата у оном времену кад није било блата него снега, који није ни чишћен. У таким случајима има места и основа да се прибирају подаци како за осигурање суме тако и против кривца. Ја мислим да ће довољно бити да адвокат с општинским судом предузме потребне кораке на прибирање података о свему и доказе, на основу којих мислим да може поднети тужбу. То је моје мишљење како би требало по овоме отпочети рад у корист општинску. Што се тиче органа општинских који су и сад у служби а чинили су издатке без решења потпуно потписаних, налазим да их треба одмах узети на одговор и у границама закона казнити. У поновљеном случају таквог чиновника треба одмах отпустити па ма ко то био.

Председник — Ми би имали још да говоримо о појединим стварима, али мислим, као што су поменули Марковић и Велизарић да треба ући и у детаљно испитивање свег овог рада, и да је најправилније, овај пут да се ова ствар с општинским правозаступником претресе и доведе у ред, шта треба да се предузме и како Што се тиче премештања партија о чему је реч у извештају може да се исправи. На прилику исплате земљишта за потребу водовода, то пада на партију водовода а не на непредвиђене издатке и т. д. Има дакле ствари које можемо да упутимо на ону страну где им је место. Мислим да је најбоље да пођемо овим путем.

С. Азријел — Имам још нешто што нисмо ставили у извештај. Има исплаћених рачуна за штампање неких ствари на 800 динара. И за то нема одборског решења, него судског и опет фали потпис једног судије, г. адвокату да се обрати пажња да и то види.

Председник — Дакле усвајате ли мишљење које је г. Марковић изнео? (усвајамо). Према оном што смо видели ја сам рекао да је партија на непредвиђене трошкове исцрпена, сад према овом изгледа да ћемо се моћи помоћи.

Н. Х. Поповић — За што књиговодство није водило рачун о томе? Адвокат треба да узме једног члана комисије кад буде радио.

Председник — Добро. Да идемо даље.

Ви сте изабрали једну одборску комисију која ће да проучи питање о оним одборницима који до сад нису позивани у одборске седнице са тога што их управа вароши Београда није

свога живота једино срчаности и одважности ова два брата Србина.(1)

Падом Босне, задрхтале су и лукаве Млетке, оне се тек сада најпре побуђене да ступе у договор, са Матијом, о заједничкој одбрани од Турака. Године 1463. 12. септембра би уговорен савез у Петроварадину, и краљ Матија концем истога месеца летно је на челу своје војске први пут на бојно поље против Турака, право на град *Јајце,* „кључ од крајине“. На другом месту говорићемо, опширније, о овом походу, који је и повукао султана на поновни упад у Босну. Но срећна звезда Матијина ове, као и до године, нагнала је охолога освајача светског, да у своме беснилу попусти, и понуди мир краљу мађарском, нагнан и приликама у азијској својој царевини. Почетком год. 1465. султан изведе у Смедерево многу војску, па посла у београдски град једно посланство, да од стране његове понуди краљу Матији мир; а у исто време трућаше се, да задовољи Млетке, не би ли тиме раскинуо онај њихов савез.(1) Том приликом, вели Смичиклас, понудио је султан краљу Матеји сву *Србију и Босну.* Међу члановима тога посланства био је и Вук Бранковић, син Гргура, унук Ђурђа Смедеревца.(2) Краљ угарски нареди, да се мир одбаци, и посланици врате, али Вука Гргуревића-Бранковића, задржи при себи. С овом врло важном историјском личношћу овде се први пут сретамо, с тога се на њему сада морамо дуже задржати, испитујући прво: где се он до сада налазио, и како је доспео, да буде посланик султанов.

Захваљујући најновијим истраживањима историјским г. Новаковића, лако можемо попунити време, од Вукова рођења, па до дана кад је ступио на хришћанску страну.

Премда је тама тајанствености покрила његово рођење, окитивши га оделом народне поезије, ипак се поуздано зна, да је он син Гргура Бранковића, слепог, сина Ђ. Смедеревца. „*А брат јего* (Стефанов) *Гргоур деспот слепи роди сина Влка, деспота, и бист храбар и воин зјело велик*“ (Споменик III, 106). Кад се родио, не зна се. Из једне версије у народној поезији може се само слободном вољом нагађати. У песми једној, Змај-Огњени Вуче пије вино са својом невестом, па га она пита:

„Што те зову Вуче Ковиљане?
„А Вук њојзи право каживаше:
„Кад ме питаш ваља да ти кажем,
„*Кад ми се је бабо преставио,*
„Ја сам оста' мајци под појасом.
„Те ме зову *Вуче Ковиљане.*“

Ну зна се поуздано то, да је „Змај-деспот-Вук заједно са Јерином и Гргуром у мају 1457. год. отишао к Турцима; да је тада од Турака земљу какву и положај добио, и да је уз оца био, у оно време, кад је он после смрти Лазареве, уз турску војску у Србији одлазио, и права своја на српски престо подизао. После пропасти Србије, остао је у Турској, по свој прилици, вели г. Новаковић, у звању каквог потчињеног турског племића, каквих је у то доба доста било у турској царевини. Наше народне песме

(1) Smičiklas T.: Povj. hrvat. књ. I. стр. 628–629; — Гласник срп. учен. др. књ. 67. стр. XXV. Ма да тако и у Гласнику V. стр. 189. стоји, да се та Али-бегова погибија десила 1462. год. Новаковић вели (П. Бранковићи, стр. 113.) то исто резонујући: „кад је Али-бег имао да збуни Мађаре, који су били пошли у помоћ Румунима.“ Али ми не налазимо оправданих стратегијских разлога, зашто би Али-бег задржавао и „збуњивао“ Мађаре у Славонији, а не би негде ближе Румунији, па пр. у Банату или Потисју. Већ су пре стратегијски разлози руководили султана, да при освојењу Босне „збуни“ Мађаре у Славонији.

(1) Smičiklas T.: Povj. hrvat. књ. I. стр. 636. — Новаковић Ст.: Последњи Бранковићи, стр. 56.

(2) Engel v. H. J.: Allgem. Welthistorie, одељак. Gesch. v. Serv. B III. стр. 445.

означила у своме акту којим уводи у дужност садањи одбор. Комисија је свршила рад и ја вас молим, чујте њено мишљење.

(Секретар прочита. Мњење је да се сви позивају осем Николе Поповића).

Прима ли се ово мишљење? (прима).

Изволите чути мишљење комисије о одређивању осе за Дунавску улицу. (Секретар прочита).

Ово је било изнесено пред седницу одборску 19. Септембра прошле године и одбор је одлучио да се ствар да другој комисији која ће проучити ствар и дати мишљење. Комисија је сазивана, али се није могла скупити ма да је решено да од 6 може 3 пуноважно решавати Шта сад да се ради па да се сврши ствар (да се позове иста комисија да ово што пре сврши)

Грађевинско одељење поднело је предрачун о нивелисању цариградске улице т. ј. онога парчета од кафане код „Албанеза“ до „Коларца“ и предлаже да се одобри тај рад. (Секретар чита). Примате ли ово? (Прима се).

Дунавско коло јахача јавља ми писмом да ће 6. Јуна *приредити* овде велику трку па Баничком полу, па шаљући програм о томе моли да му се и од стране општине укаже каква помоћ.

Ви знате, господо, колико та кола јахача утичу на одгајивање добрих грла стоке. Са тога је помоћ врло оправдана. Ми смо му ту и лане чинили само не знам колику. Требало би се и сад одазвати према средствима молби друштвеној јер потпомажући њега, ми тиме посредно потпомажемо подизање и гајење коњарства у нас.

Мора се признати овом приликом да је код нас врло незгодан и непријатан положај финансијски не у опште него у партија из кога би се ово плаћало. Ми би смо ове издатке имали да чинимо из партије на непредвиђене потребе, а то је, како сам вам објаснио, већ исцрпена и ми морамо да јако жалимо што не би смо могли одазвати се овој молби како би и колико би требало.

Са тога ако се у опште сложите да друштву дате помоћ, треба и да решите из које ће се партије платити. Могло би се, на прилику решити: да се из уштеда свих партија буџетских подмири издатак који буде одобрен

Др. Марко Леко — С обзиром на стање општ. касе, које нам је свима познато, мислим да се због других много пречих потреба, овај издатак не одобри.

Анђра Одавић — О цели коју ово друштво постиже, нећу да говорим Она је позната довољно. Нагласићу само да ми морамо да дамо помоћ јер је ангажована овде и наша част и, јер смо и ранијих година давали. Ми треба, господо да водимо рачуна и о угледу наше општине и кад је општина пожаревачка могла дати 1500 дин. колу јахача, треба тим пре да дâ општина београдска. Ја сам за то да се дâ, а колико — то да се реши. Али мислим да не треба силазити испод 1000 динара.

Соломон Азријел — Ја мислим да би 1000 динара било много, али 400 доста је.

Љуб. Јовановић — Увиђам и сâм потребу да се дâ али како у партији на непредвиђене потребе нема више кредита за овај циљ, то, ако се може нека се реши да се дâ из уштеда разних буџетских партија.

Овај случај даје ми повода да рескирам учинити један предлог, који, и ако истина нема непосредне везе с овим, има ипак врло тесне везе с њиме Мени се чини да би требало да се нешто ради и наће лека овом стању створеном, без наше кривице, од наших претходника. Ми не можемо целе године остати овако везани у раду и да стојимо пред задацима, што их имамо да остварујемо, забезекнути и ништа више. За то бих ја био мишљења да се стави у дужност комисији која је састављала буџет, да проучи стање садањег буџета и да нам каже каква излаза може бити. А ја не верујем да закон није предвидио ма какав излаз. Ако баш не би било никаква лека, скупштина је ту, па се и преко ње може што свршити само ваља знати шта се и због чега хоће. Ми никако не смемо остати овако, лишени сваког излаза.

Председник — Ево одредаба у закону о општинама које говоре о свима појављеним случајевима у општини а нарочито о буџету и издацима у опште (чита).

Ђока Димитријевић — Да ли може овде да помогне што Државни Савет па да му се упути предлог?

Марко Велизарић — При састављању буџета ми смо најпре предвидели све приходе па смо према истима саставили буџет расхода хода. Сад кад се од буџета прихода одузело 28 од сто приреза, настаје питање, чиме да заменимо тај приход? Сазвати збор да опет одобри овај прирез, било би доцкан, јер и кад би га одобрио не би се могао уз порез прикупити, других извора немамо и онда нам не остаје друго но сачекати нов буџет.

Раденко Драгојевић — Ја мислим да о заслузи тих установа нема шта да се говори јер су те признате. И ми би радо учинили помоћ и ове године какву смо и лане учинили, када смо имали 50 - 60)00 динара кредита у партији на непредвиђене потребе. Али сад није лако. Дошла је била после нас друга струја, друга врста одборника која каже: нећемо калдрму, нећемо потпомагање привреде, нећемо осветленье нећемо ништа! и ти су људи смањили постојећу партију на 15000 динара! Тиме су један део грађана задовољили и ми сад немамо могућности да то исправимо Ја држим дакле да и ово друштво и сва друга хуманитарна друштва, треба да се за ову годину претрпе а до године боже здравља

Председник — Ми морамо да жалимо што смо постављени у немогућност да помоћ учинимо како би смо желели према задаћи коју ово друштво има. Но пошто потреба постоји а појављиваће се и нове то да ли би сте ви пристали да учинимо предлог Државноме Савету и да му претставимо целу ствар и немогућност да радимо на нашим радовима, ако ово овако остане. И ако Државни Савет реши по нашем предлогу: да се нови издаци могу чинити на рачун буџетских уштеда, онда да их и наређујемо.

Ако би Савет донео оваку одлуку онда би смо имали да пазимо да буде у истини уштеда по појединим буџетским партијама.

Милутин Марковић — Требало би у предлогу који се буде слао Савету поменути и ванредне приходе од старе вересије ако ови нису у буџету предвиђени.

Председник — Ванредни приходи предвиђени су у буџету и нема се шта сад наглашавати Савету; једино, ако приходи ти буду што већи, тоће бити боље.

Никола Х. Поповић — У прошлој години био је буџет на непредвиђене трошкове 72000 динара и ја мислим да би и то био довољан мотив за Савет те да нам одобри кредит који будемо тражили, кад му се каже да је сад само 15000 дин.

често говоре о неком његовом познанству и пријатељству с Турцима; поминју изрекôм његово побратимство са *Али-бегом*, оним истим „војводом од Смедерева“. По томе може се претпоставити, да се Вук добро познавао и живео заједно са Али-бегом, баш у Смедереву, имајући може бити чак и неку нижу власт од Али-бега над Србима у смедеревском санџаку. Султану је требао мир у Србији, морао је своје покорене поданике ма у чему задовољити, како би му биле одрешене руке за друга освајања српских земаља. А у томе је могао само тако успети, ако је поред Али-бега наместио на управу смедеревскога санџака, наравно са потчињеним положајем, и једнога потомка деспотске лозе, који је тада био у његовој царевини. Да је овако, сведоче нам и други докази. Летописац српски вели: „*В лето 1485. престави се Воук деспот, владев ·кс· лет.*“(1) Одакле би изашло, да је деспот Вук, деспотовао још од год. 1459. Енгел, говорећи о узроку преласка Вукова у Угарску, вели како се краљ Матија хвалио почетком год. 1465. „dass der Türkische Kaiser ihm durch den Despoten von Servien Friede angeboten habe.“(1) Не би ли се из ових речи могло извести, ако не баш да је Вук имао у Турака деспотску власт, а оно бар, да је имао неко ниже звање у државној служби турској над Србима у Србији?

Прво зближење Вука Гргуревића са краљем угарским, јесте један врло важан историјски акт, који је имао судбоносних последица, не само по Србе у Угарској, који су у овоме човеку први пут после свога преласка тамо угледали, достојног потомка Бранковићеве лозе, већ и по саме аспирације краља Матије на пољску и чешку круну, за које се надао да ће их моћи добити, захваљујући јунаштву Вукову и његових храбрих Срба. Породица Бранковићева лишена милости краљеве још од онога сегединскога сабора 1458. год., а такође и добара својих у Угарској, први пут сада, преко Вука Гргуревића, ступа у измирење са Матијом. Онога, који је од тога доба заузео био на угарском двору место Бранковића, нестало је, на доста недостојан начин, једнога краља српског. Времена су мрзње прошла. И сада су пријатељи поново могли један другоме стиснути пријатељску руку. Вук Гргуревић је, без сумње, био такав човек, који је изазвао ову прву поправку у понашању краљеву према Бранковићима; који је дао наслутити сва она јунаштва, којима је доцније овековечио своје име и име својих земљака. Срби у Угарској без сумње су овог тренутка, угледав пред собом импозантну личност, па још и потомка своје старе династије, били најсрећнији и најрадоснији. Ако им је и била клонула снага и охладила се нада на боља времена, сада се наново пренула, букнула пламеном још веће радости, још већег одушевљења за *своју* ствар. У Вуку Гргуревићу су сада они концентрисали све своје лепе планове; он им је сада био њихов *идеал*. Очекивати је било само, да ће га Матија прогласити одмах за деспота над свима угарским Србима. Али тога још није било. Краљ се бојао, као што смо напоменули, концентрисати снагу српску у једној тако важној личности, али ће га на то најзад нагнати много доцније, незгодне прилике.

Давши му *Сланкамен* за обитавање, краљ Матија овог пута уздиже Вука само до на степен угарског магната,(1) поставивши га још уз то за војводу његових

(1) Šafarik P. dr.: Památky, стр. 82.

(1) Allgem. Welthistorie, B. III. одељак Gesch v. Servien, S. 445.

(1) Новаковић Ст: Последњи Бранковићи, стр. 66.

Соломон Азријел — Ја мислим да је сво прекорачење буџета произишло отуда што је трошена партија ова на непредвиђене трошкове и за издатке који нису смели да се чине из ње. И кад се то све одбије што је неправилно наређено остаће не 15000 дин него више.

Председник — Партија на непредвиђене потребе само је 15000 дин. те се не би могло имати на располагању више па ма се шта изашло од онога што је већ из ње исплаћено. Но овом приликом имам да напоменем још нешто што чини повећање овога кредита неопходним. Бива случајева да је општина примила чеке суме од приватних лица па надлежна власт или судови реше да им се врати. И зато не мамо кредита а новац вратити морамо.

Ја сам имао већ неколико таких случајева и нисам знао шта да радим и одкуд да исплатим потраживање.

Марко Велизарић — Били се могли помоћи овим начином. Ми смо затекли и до прошле године одобравали у буџету расход за 100 ноћних стражара.

Кад смо боље проучили закон о општинама и уверили да је по том закону, изузетно за град Београд дужна држава (Управа града београда) старати се о безбедност грађана, ми смо ноћне стражаре избрисали били из буџета Но кад либерали онако подло заузеше општину, они су не само задржали ноћне стражаре, већ су њихов број повећали на 150 (председник, повећано је на 180) Они су повећали тај број само да би имали више гласова при гласању.

Према томе предлажем да се обратимо Држ. Савету за одобрење да расход за ноћне стражаре укинемо сасвим са општине и нека га држава сноси, или бар да се њихов број смањи на 50 или 100. Том уштедом могли би подмирити све показане нужне потребе до новог буџета.

Љ. Јовановић — Ја мислим да треба г. председник да настане те да Министар унутр. дела у овај буџет, који ће ових дана изаћи пред Народну Скупштину, унесе кредит да држава држи ноћне стражаре, што по закону мора да уради. Онда бисмо одма ми имали неколико десетина хиљада динара. То треба да се уради, то је наше право, иначе: ја не бих плаћао ове луде.

Председник — Ово питање није расправљено. Ми, по закону општинском држимо да нисмо дужни да плаћамо, међу тим државна власт каже да јесмо, још нам натоварила грдне издатке на те ноћне стражаре. За нас би то била лепа закрпа и добра уштеда кад би могли да успемо да се ово питање реши у корист општине и то по закону. Чинићемо да се сачувамо од трошкова који нису на закону основани, и ако на пр. подносимо трошкове за зграде у којима станују полицијска одељења у варошп то је бар на закону основано. Буде ли успеха у овој радњи онда ће бити више уштеда и онда бисмо могли боље крегати се у својим пословима — Молим вас сад да се сврши с овим питањем· шта мислите с овом молбом?

Н. Х. Поповић — Ове неприлике у које смо дошли утрошив ову суму на непредвиђене трошкове дошле су отуда што смо, правећи буџет, рекли: може нам бити довољно 15000 дин.

Председник — Ама нисмо ми правили буџет. Ограђујем се од тога; ми смо ставили били у ову партију деведесет и неколико хиљада дин,

Н. Х. Поповић — Па онда треба то рећи, да нас је то довело у неприлику.

Председник — Ја вас молим за решење ове молбе.

Радован Филиповић — Нека се поднесе Државном Савету на одобрење да можемо трошити из једне партије на другу. Треба да тражимо такво решење да можемо да се крећемо слободно, а овако без тога одобрења не можемо да радимо.

Председник — Молим прво да решите ову молбу, па онда онај мој предлог. Ви мој предлог усвајате? (Усвајамо) Е, шта ћемо с молбом? Хоћете ли овако да се одговори друштву: пошто одбор није био у стању да се сад за трке одзове молби, али ће накнадно учинити своје док расправи питање свог буџета. (Одобравамо).

Љ. Јовановић — Ми можемо рећи да они из својих средстава учине што више, у нади да ћемо ми после дати своју помоћ.

А. Одавић — Молим да се у одговору употребе речи: прошла управа утрошила је, иначе не потписујем никако.

Председник — Ми ћемо отворено да им кажемо, — За последњу седницу оставили сте таксатора. Њему се може дати из партије из које се исплаћују лекови Он се обратио мени с овим писмом (чита писмо).

Ђорђе Димитријевић — Ја не знам како се водила реч у прошлој седници, али видим да је расположење било прилично неповољно по молитеља. Кад ми плаћамо државне чиновнике и то чланове главне контроле за преглед општинских рачуна, онда је и овај човек заслужио кад је чабе 4 године радио и кад обећава да ће и даље бити савесан. Било би рђаво да га одбијемо. А ако ли хоћете чабе да нам ради, онда би то могле и све општине.

М. Трифковић — Како се то ради с рецептима.

Председник — Ми добијамо на исплату рецепте, па да би контролисали апотекара, ми их њему пошљемо, он их прегледа па ако нађе да је ко прекарашио цену, он му брише, а ако не нађе он одобрава.

Марко Леко — Из извештаја, који нам прочитан види се, да је молилац радио с вољом и пажњом па да би и даље још с већом вољом радио мишљења сам да се награди али не са 360 већ са 150 дин.

Радован Филиповић — Ово није милост него заслуга, он није дужан да ради чабе.

Председник — Одобравате ли да се исплати по молби 360 динара? (не одобравамо) него колико? (чује се ставите на гласање. Жагор) Дакле у опште решавате да треба да се дâ награда. (Чује се: из које партије?) Из партије из које се издаје на лекове. Молим да ставимо на гласање.

А. Одавић — Ја предлажем да му се не дâ ништа (жагор). Предлажем да се више и не шаљу рецепти таксатору.

Р. Филиповић — Ми не плаћамо њему да нам штеди него за то што нам прегледа ове рачуне

М. Велизарић — Кад апатекари знају да постоји таксатор они се тога боје па добро пазе да не греше у таксирању То је за њих баук, који не да да се општина штети.

Председник — Молим сведите разговор о овој ствари

земљака у Срему. Као такав Вук је од сада морао свуда ићи уз краља, где је год овај водио ратове.

Заједно са Вуком прешле су из Србије, по свој прилици, из Кучева и Браничева и неке угледне личности српске.(1) Изреком се спомињу војвода *Дмитар Јакшић* и кнез *Павао Бранковић*. Они су били сродници куће Бранковићеве, па и Вука. Павао је, по хроници Бранковићевој, и сведоџби Рајићевој мушки потомак лозе Бранковићеве, откуда му је и презиме дато, ма да Енгел, по речима Бонфинијевим, тврди, да је то сроство дошло по *тазбини* (werschwägert war). Дмитар Јакшић био је зет деспота Лазара, узев за жену његову ћер *Јерину*, те по томе и зет Вука Гргуревића. Ове две знатне породице властеоске превеле су, без сумње, собом и повећи број својих земљака. С тога се ова особа може сматрати као знатнија, којој је „на челу стајао, вели Салаји,(2) Вук Бранковић, унук Ђ. Смедеревца.“ Ови нови насељеници заузели су места највише у Срему, а неки су прешли у Банат и Јенопољ.

(1) Engel v. H. J.: Allgem. Welthistorie, B. III. одсек Gesch. v. Servien, стр. 444—445. — Рајић Ј.: Историја Серб. итд. св. III. стр. 270—271. — Стојачковић А.: Черте итд. стр. 9—10.

(2) Гласник срп. уч. др. књ. XXVIII. стр. 46.

Преласком ових тријух војвода српских у Угарску, у повесници угарских Срба јавља се један значајан феномен. Све до сада, тамошњи Срби, истина војнички раздељени под разним, можда више мађарским, него српским војничким старешинама, нису осећала међусобом толико раздвојености и поцепаности. Али сада, чудновато, Срби се одмах деле у три са свим засебна политичка табора Историци бележе, да је краљ Матија дао, своја тројици војвода, племићске титуле, и поставио их за војводе њихових земљака у Угарској: *Вука Гргурова Бранковића у доњем Срему, са средиштем у Сланкамену, Дмитра Јакшића у гор. Срему, а Павла Бранковића у Банату и Јенопољу*, где је 1479. год. постао и баном темишварским. Сви су они, у подареним земљама од краља Матије, владали са свим независно један од другога, стојећи једино под непосредном влашћу краља Матије. Нама се чини, да је ова децентрализација угарских Срба била од врло судбоносних последица по даљи политички живот њихов. У овоме видимо једну тајну намеру Матијину, којом хоће да парализе снагу српску. Он се радовао што већем броју српских исељеника у своју краљевину, али се њихове централизације, њихове јаке концентрације, јако бојао. Са гледишта угарске политике, он је заиста имао разлога, али са нашега гледишта он је први поткопао темељ свакој могућној јачој организацији нашега народа у угарској краљевини. Када би пресељени Срби у Угарској сви били концентрисани у једну целину и имали *једнога* засебнога поглавара, коме би се сви покоравали, они би тада били јачи и снажнији, и били би моћни одупрети се свакој намери краљевој, да их употреби на своју личну службу и корист, а не на борбу противу Турака. А Матија то није смео да допусти, с тога, што су му храбре српске мишице у то доба биле неопходне, да њима затегне узде својим силним магнатима, а у исто време, да помоћу њих оствари давнашње своје аспирације на чешки престо. И заиста краљ је сјајно постигао своју задњу намеру; јер кроз све ратове његове око круне чешке, и касније са пољским Казимиром, као и око савлађивања унутарњих буна магнатских, ми видимо, да главну масу војске Матијине чине Срби, под поменутим трима својим војводама. Чувена и целој Европи страшна *Црна чета* (legio nigra, feketo sereg) Матијина састављена је била из све самих српских коњаника, под кне-

А. Одавић — Да ли је који апотекар оптужен што је покушао да на рачун општине више наплати?

Ђ. Димитријевић — То су случајне погрешке.

А. Одавић — Шта погрешке?

Председник — Стављам на гласање ову ствар (настаје гласање).

(После гласања).
Гласала је већина за 200 динара.

Састанак држан 3. Јуна 1893 г.

Председник. — Пошто има довољан број одборника отварам седницу Молим вас да чујете записник последњег састанка. (Секретар прочита). Има ли ко да примети на овај записник?

Соломон Азријел — Тамо у решењу за преглед рачуна општинских стоји да је решено да суд учини даље што треба. Ја мислим да је одбор донео решење да се то да адвокату да он тужи оне који су учинили издатак

Председник. — Прочитајте још једанпут тај део записника.

Секретар. — Прочита.

Милутин Марковић. — Решено је да адвокат предузме што је потребно те да би се отпочело потребно ислеђење против криваца.

Председник — Има ли још ко шта да примети. (Нема)

Марко Леко — Молим да се прочита још једанпут онај део о напредним трошковима.

Секретар — Прочита.

Др. Леко. — Мени се чини да није тако решено

Председник. — Ја сам вам рекао да је утрошено све што је на ове трошкове одређено, и да се непрестано појављују нове потребе. Ово је питање дошло поводом оног захтева „Кола Јахача“ и ја сам рекао да нема другог начина него да гледамо да штедимо на другим партијама и уштеде да пренесемо на партију непредвиђених трошкова а за то да се тражи потребно одобрење

Мика Банковић. — То је најбоље решење, другог пута нема па да се извучемо из тог стања у које смо запали.

Председник. — Још нешто што бих могао да вам кажем у прилог овоме и то, што сам данас дознао Још у јануару месецу донесена је слична одлука за повећање партаје на непредвиђене трошкове, само нису решили да то треба да одобри Државни Савет. Ја кажем да је овако решено, а ово сам рекао да објасним којим је путем дошла ова одлука. — Немате ништа више на записник да приметите? (Немамо). Усвајате ли записник? (Усвајамо).

Мика Банковић — Хтео сам да скренем пажњу господина председника на комисију која надгледа калдрмисање у београдским улицама. Улица од Гранд Хотела оправља се и калдрмише се земљом, нигде не видех песка Тог нема нигде у свету. Питао сам ко то има у рукама, и рекоше ми општина. Ја то не могу да разумем. Кад оскудевамо у песку, не треба онда ништа да радимо. Тамо се земљом калдрмише а овамо наређујем грађанима да сваки дан чисте улице. Тако се и у Ломиној улици ради. Тамо има 10 до 20 кола земље Питах, шта ће то, и рекоше ми: калдрмишемо улицу.

Пот Т. Капетан Саавић — За то је одговоран грађевински одељак.

М. Банковић. — Ја не знам ко је, али председник је глава на нека надгледа.

Председник. — Добро, ја ћу узети ово да извидим шта је, и да наредим шта да се ради

А. Одавић. — Господо. Можда вам је познато да је, кад се полиција спремала да нас избаци одавде, било и општинских чиновника, који су као општински чиновници потписали не поверење општини, и не само да су потписали, него су и сами купили потписе Један такав чиновник купио је потписе и у кавани код „Ариза“ где се случајно десио био секретар Свилокосић. Он реферише ову ствар председнику и председник отпусти чиновника, који је био хонорарни чиновник општине. Ја је само потписао неповерење ја бих разумео, рекао бих мила му је државна служба, али он је ишао и даље и купио потписе. То значи да такав човек нема вере у нама и данас тог човека прима председник поново натраг у службу. Ако председник није водио рачуна о својој части, требао је о нашој, ту је моја част у питању. С тога тражим да се тај чиновник одмах отпусти из службе, а ако он и даље остане онда ја нећу да останем овде. Тај чиновник је г. Бешлић шеф статистичког одељења.

Председник. — Ја ћу да вам на ово питање одговорим и да вам објасним како ова ствар стоји. Ја сам затекао за шефа статистичког одељења неког Димитрија Николића. Неколико пута обилазио сам статистичко одељење и видео сам да тамо никад не долази тај Николић. Тражио сам да поднесе извештај и видео сам да он сматра да то није нужно да чини. С тога сам га отпустио. На место њега узео сам Бешлића и ако је он потписао неповерењицу за то — што налазим да је способан човек за овај рад, а он је мени дошао лично и извинио ми се за то, што је морао да потпише неповерењицу Ја сам му рекао што је било било, ја тражим рад. Да г. Одавић а и остали не мисле да сам то учинио ради својих личних осећаја ја изјављујем и сад да је то потреба била која у београдској општини тражи способне раденике. Што се пак осећаја мојих тиче ја сам њему показао како сам осећао. То зна и г. Одавић. Што ме је нагонило да га узмим то је оскудица у способним лицима за те послове У осталом могу да кажем да је се све то изјалавило тиме што нисмо могли добити одобрење од онога који је Бешлићу и пре дао да ради и по томе то место биће упражњено докле год не нађемо способно лице. (А. Одавић: Врло добро), а вас молим да пређемо на дневни ред

Секретар чита молбу Серафима Дабића хлебара, који тражи уверење, да је усљед регулације вароши његово имање оштећено и да му је нуждан прекорећи зајам из управе фондова.

Председник — Ово је прва молба овакве врсте, која долази на мишљење пред одбор општине београдске. Овакве ствари до сад је свршавао општински суд; али најновијим расписом министра народне привреде тражи се, да оваква уверења и оцене не даје само општински суд, него и одбор општински. Оваквих молби биће од сад више. Молилац Серафим има кућу, има кафану на углу Крунске и београдске улице Тамо је за три метра откопана улица и њему је имање доведено у неред, па и опстанак имања и рада поколебан је. То знамо и ја а и ви сви.

Што се пак тиче навода о болести, то ми

зом Павлом Бранковићем, који се у свима ратовима толико одликовао својим јунаштвом, да се ни мађарски историци не устрчавају причати о њиму читаве бајке. радо присвајајући његово порекло својој народности, прометнувши оно „кнез“ у „kinys“, а одатле и у Павле „*Кињижи*“!..(1)

Пошто краљ не прими султанове понуде о миру, изгледало је, да ће се још исте 1465. год. отворити рат с Турцима, негде на границама јужне Угарске. Мухамед II. је цикнуо тада гневан на Матију: „волим умрети, него ли дуже глетати Јајце и Београд у хришћанским рукама“(1) На лето већ су се са свију страна кретале турске војске према Угарској, а држало се, да ће тада на војну поћи сам султан. Краљ Матија овако јавља тада Млечићима, позивајући их у помоћ: „Послао је већ, (султан) напред неке своје четовође с налогом, да дође пределе мађарске, што даље могу опусте, и у повратку Београд опседну; ови су већ пре неколико дана у Србији око Смедерева станили се; њима ће до ког дана сам султан и његов најстарији син са осталом војском и целом масом своје силе следовати; он сада намерава покорити Београд и целу Србију. (Види се, да се још не држи да је пропала цела Србија док је Београд у хришћанским рукама), а за тим тврдињу Јајац и Босну; јер он вели, да му се не мили живети, ако за кратко време ове две тврдиње не освоји, од којих ће му прва бити врата у Мађарску, Чешку и Пољску, а друга у Далмацију, Истрију, Италију и Немачку.“(2) Али овог пута султанова војска није се кренула преко Србије, где би било приличније, него је пробила са свим на другу страну. Може бити, да је и сам султан знао, какви га непробојни бедеми чекају на обалама Саве и Дунава, од српских војника под Вуком, кнезом Павлом и Јакшићем, кад је послао војску на Херцеговину, која је тада, услед нелоге Херцегових синова, слабо била заштићена. И краљ се спремао на отпор. Појачавши посаде у Београду и Јајцу, сам се с војском крене октобра месеца на Драву, да заустави Турке, ако би хтели упасти у Хрватску. Ну, дошавши до Загреба, није се смео упуштати у бој, што се морао брзо натраг вратити, да угушује неке хуситске покрете у Угарској,(1) обећавајући папи, да ће идуће године сам потражити Турке на Хелеспонту (den Sultan am Hellespont selbst aufzusuchen). Султанова војска лако је могла побрати лаворике у Херцеговини, што ћемо на свом месту опширније споменути.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

---

(1) Павле је био чист Србин, родом негде, по свој прилици из Браничева, из села „Киниз“, по Бонфинију. Енгел (III, 444.) вели, да је он био син неког воденичара, и да је толико био снажан, да је оцу свом сам окретао млин. Могао је, вели, једном руком дићи пуно буре вина, а оружаног човека носити у зубима. Бонфиније га зове Aiax-ом угарско-царских барона. Кад полази у бој, обично наше по два мача, и обојима сече непријатеље. По свој прилици, да је титулу кнеза, добио од својих земљака, још док је био у Србији, какав старешина народни. Значајно је за порекло Павлово, што сви готово пољски историци онога времена нигде не зову Павла: „Кињижи“, већ „Кнез“. А тако га зове и папа Сикст IV. у једном своме писму од 1482. године „Siquidem significasti mihi recentem victoriam sub Paulo Knesio copiarum tuarum praefecto, cum tanta eorum (Turcarum) strage ut internecione partam.“ (Навод у Гласнику XXVIII. стр. 46. Стојачковић А.: Черте. стр. 10.; Picot E. Срби у Угар. I, 41, примедба под 2).

(1) Смичиклас Т.: Povj. hrvat. кн. I. стр. 636. — Ове речи Енгел меће у уста „смедеревском војводи“. (Allgem. Welthistorie, B. III. стр. 429).

(2) Гласник срп. уч. др. књ. V. стр. 190—191.

(1) Engel v. H. J.: Allgem. Welthistorie, B. III. одсек Gesch v. Servien, S. 429.

није познато и то би требало нарочито испитати. Сад, ако се слажете, да му дамо тражено уверење, онда да му се да

Коста В. Мијајловић — Ја бих био мишљења, да се од Серафима тражи, да ли има какког интабулисаног дуга на имање и да ли су га притегли повериоци за наплату, па да му дамо ово уверење; иначе може бити да је он богат човек, коме прекорелни зајам није потребан.

Милош Траковић — Ја знам да је Серафим дужан преко две хиљаде дуката.

Раденко Драгојевић — Он вели да је ишао по бањама и да би односно белести требало да му се да уверење, али ја мислим да то није ствар одбора него лекара. Кад би се упуштали у то, врло би много имали да радимо, и ја сам мишљења, да се овако уверење не да.

Филип Васиљевић — Ми сви знамо, да би кућа Серафимова пропала, да је није подупро и да није потрошио. Да је, дакле, оштећен, то сви знамо, и да му је потребна помоћ, и то је јасно Ја сам за то, да му се учини.

Мика Банковић — Факт је, који се не може порицати, да је имање Серафимово доведено у питање и да је он био изложен трошковима, које је тешко издржати. На основу постојећег расписа он се обраћа одбору и моли га, да му да уверење, те да може дићи прекорелни зајам. И шта се чини с тим? Ништа. Оклева се, да се да уверење за прекорелни зајам једном грађанину, који је доиста оштећен радовима у општини београдској. Нека изиђе тамо који год хоће, па ће се уверити, да је покварена кућа молиочева и да је оштећено његово имање. С тога сам ја за то, да му се да уверење.

Милутин Марковић — Ја ову молбу делим на двоје. На тражење, да се утврди, да је он био болестан и на тражење потврде, да је у имању претрпио штету усљед регулације. Уверење о боловању дају лекари, и ми ту не можемо ништа радити, а можемо по овој другој ствари. Али, да би могли дати уверење односно тога, да ли је у истини оштећен приликом регулације, ја држим да није довољно, да ми то од прилике кажемо. Ова уверења не траже се, да се од прилике каже једно стање, него се мора детаљно навести: усљед каквих је радова, у чему и колико је молилац оштећен Тек усљед тога он би имао право, да тражи прекорелни зајам. Но како може бити некога, који је богат, те му није зајам потребан и ако је оштећен, то је добро казао Коста Мијајловић, да молилац треба да поднесе доказе, да има терета на кући, и да би велику штету претрпео, што би му се имање продало и т. д. ако не би добио прекорелни зајам. У осталом може бити, да је он регулацијом добио више него што је оштећен, па и с тога је потребно, да се претходно известимо, па да донесемо одлуку.

Мата Јовановић — Неколицина одборника говорећи о овом питању, вели, да је молиоцу општина нанела несрећу регулацијом, да га је упропастила и т. д. Ја држим, да ће се сваки сложити са мном, да његово имање није регулацијом оштећено, него је побољшањем саобраћаја у улици усљед нивелације и калдрмисања имање добило већу цену, јер је постало приступније саобраћају. Имање ово бар с крунске улице осигурано је, — ако није још и са београдске, с које је само нивелисано. Оно је добило већу цену, и ја не могу да се сложим с тим, да је оно изгубило у вредности. Оно је истина, да је усљед регулације нешто утрошно, али му је за то имању скочила цена. Сад, да ли је он тај новац узео од каквог зеленаша, или је имао готовог, или је узео од каквог пријатеља с јевтинијим интересом, ја то не знам. И сложио бих се с Милутином Марковићем и Мијајловићем, да му се да прекорелни зајам, ако поднесе уверење, да је имање презадужио, и да ће да се прода, ако не добије прекорелни зајам. Ако то не стоји нема никаква смисла тврдити да је он у опасности, јер општински одбор дужан је притеће у помоћ онде, где је опасност због продаје имања и где би оно могло отићи у бесцење

Никола Вулковић — Господо, познато ми је, да је човек оштећен нивелацијом. И ако нисам противан да му се изда уверење, ја ипак мислим, да не треба губити из вида да су таква уверења онако давана, довела у незгодан положај управу Фондова и министра навела да изда онај распис и да апелује на савесност одбора. С тога, дакле, треба добро да отворимо очи, кад издајемо ова уверења. И ја се слажем с мишљењем Косте Мијајловића, да он поднесе интабулационо уверење о својим дуговима То треба чинити према њему, а и будуће према свима

Председник — Примате ли ово мишљење. (Прима се).

Секретар чита молбу Змаја Јована Јовановића лекара општинског, за једномесечно одсуство (одобрава се).

Молбу Косте Ризнића, да се разреши од дужности члана црквеног одбора или присутника при испитивању криваца (ослобођава се).

Председник — Изволте чути неколико лицитација.

Инжињер Рака Мутавџић прочита све протоколе држаних лицитација (одбор их одобри).

Председник — Имам само да вам напоменем да су ове лицитације испале за 4000 динара испод предрачуна. Молим вас сада да чујете извештај онај, који сам вам дао штампан, и који је одавно стављен општинском одбору на расправу. То је извештај о канализацији (чује се: за то закажите нарочиту седницу).

Председник — По вредности предмета, који има да се расправи треба доиста нарочита седница у којој ће се најпажљивије претрести. И ја ћу је заказати. Г. Управник грађевинског одељења предлаже да се прими у рад неки Милан Обрадовић, инжињер, геодет, који би имао да се бави пословима премеравања, на којима смо сад стали. Управник предлаже, да га примимо на шестомесечну пробу, те да се види, какав је у раду. А сведоџбе има добре. У име плате предлаже се 200 динара (одобрава се)

Састанак је закључен.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ.

I. Димничарство:

а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0·20 д.
б) За неузидан шпархерд	0·20 д.
в) За узидан „	0·40 д.
г) За велики узидан шпархерд у гостионици	0·50 д.
д) За чишћење димњака од два спрата	0·20 д.
ђ) За чишћење простог димњака	0·10 д.
е) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са пећима	0·10 д.
ж) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са више пећи	0·20 д.
з) За паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0·75 д.

II. Пражњење помијара и нужника:

а) Од кубног метра	10·— д.
б) Од акова	0·50 д.

III. Поетарина:

а) Марка за пашче за годину дана	3·— д.
б) Обнављање изгубљене марке стаје	1·— д.

IV. Гробарина.

а) Гроб за децу	7·— д.
б) Гроб за одрасле	12·— д.
в) Мала гробница	555·52 д.
г) Велика гробница III. реда	998·39 д.
д) Велика гробница II. реда	1099·32 д.
е) Велика гробница I. реда	1684·57 д.

V. Мртвачка кола:

а) Мртвачка кола стара са два коња	12·90 д.
б) Мртвачка кола са анђелима са два коња	24·90 д.
в) Мртвачка кола нова са два коња	36·90 д.
г) Мртвачка кола нова са 4 коња	72·90 д.

ТАКСЕ

ЗА ИЗНОШЕЊЕ ЂУБРЕТА

За квартове: Савамалски, Теразијски, Варошки и Врачарски:

1. Од собе и кухиње или мањег дућана са собом	0·25 д.
2. Од две или три собе, са кухињом или већег дућана са магазом	0·70 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале	1·50 д.

За квартове: Дорћолски и Палилулски:

1. Од собе и кухиње, или мањег дућана са собом	0·20 д.
2. Од две или три собе са кухињом или већег дућана са магазом	0·60 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале	1 д.

Од суда општине београдске 28. Августа 1892. године АБр. 9449.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА

Власник Општина Београдска — ПАРНА РАДИКАЛНА ШТАМПАРИЈА — Уредник Урош Кузмановић

БРОЈ 33. ГОД. XI.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
НА ГОДИНУ . . . . . 6 Дин.
НА ПОЛА ГОДИНЕ . . . . . 3 „
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ . . . . . 9 „

НЕДЕЉА 15. АВГУСТА 1893.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 ПР. ДИН. ОД ВРСТЕ

ПРЕТПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПУТНИЦОМ НА ОПШТИНСКИ СУД А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА

Рукописи не враћају се

Неплаћена писма не примају се.

ПРАВИЛА

ЗА ЈАВНЕ ЗАБАВЕ У ОПШТИНИ БЕОГРАДСКОЈ.

Старајући се о интересима општине београдске и о тачном прикупљању њених прихода законом и од надлежних власти одобрених, суд општине вароши Београда на основу решења Државног Савета, од 24. Октобра 1892. год. Бр. 3438. члана 40. зак. о општинама и решења одбора општинског од 1. Августа 1893 АБр. 4344. а у свези са наредбом Управе вар. Београда од 10. Новембра 1892 год. Бр. 19.975, — прописује ова

ПРАВИЛА

ЗА ЈАВНЕ ЗАБАВЕ У ОПШТИНИ БЕОГРАДСКОЈ

Чл. 1.

Свако лице или удружење, које жели давати у општини београдској какву год било забаву, дужно је пријавити се Управи вароши Београда и од ње добити допуст за ову. У овом допусту назначиће се, да се је молилац обвезао, да ће се према овим правилима владати и њима прописану таксу уредно општини плаћати.

Чл 2.

Са добивоним допустом, дотично лице или удружење има престати општинскоме суду, где ће тачно назначити какву врсту забаве оће да даје и која и колико лица ће у томе учествовати.

Чл. 3.

Ни једна забава не може се у Београду држати а да се зато општинском суду не плати прописна такса, која се установљава у корист општинске сиротиње и народног позоришта.

Ову таксу плаћаће оно лице или удружење, које је за давање забаве изискало и добило допуст од управе вароши Београда.

Чл. 4.

Такса за јавне забаве ова је:

А.

1. За давање балова, од стране каквог удружења у корист своје касе,

а, у локалу првога реда . . .	20	динара
б, у локалу другога реда . .	15	динара
в, „ „ трећега „ . .	10	„

2. Кад балове даје сам сопственик локала у своју корист,

а, у локалу првог реда . . .	25	„
б, „ „ другог „ . . .	20	„
в, „ „ трећег „ . . .	15	„

3. За давање концерта или села са играном или без игранке, кад их даје какво удружење у корист своје касе,

а, у локалу првог реда . . .	15	„
б, „ „ другог „ . . .	10	„
в, „ „ трећег „ . . .	5	„

4. Кад ове концерте или села даје сам сопственик локала у корист своју,

а, у локалу првог реда . . .	20	„
б, „ „ другог „ . . .	15	„
в, „ „ трећег „ . . .	10	„

Такса означена под бројем 1 и 3. наплаћиваће се и онда, кад се једна од ових забава даје у локалима грађанске касине и т. п., као и онда, кад се даје у корист каквог лица, удружења или установе, сем добротворних циљи.

Но, кад друштва грађанске касине и официрског дома сама дају у својим локалима, неће се никаква такса наплаћивати.

Суд општине цениће за сваки појединн случај, да ли је циљ добротворна и према тој својој оцени доноснће решење о ослобођавању или неослобођавању.

Б.

1. Свирање оркестра или музике састављеног од мушких чланова, који су грађани општине београдске и који се стално тиме занимају, плаћаће сваки члан тога оркестра или музике месечно,

а, за локал првог реда . . .	3	динара
б, „ „ другог „ . . .	2	„
в, „ „ трећег „ . . .	1	„

Такса ће се ова наплаћивати за цео месец па макар и не свирали целог месеца.

2. Тамбураши ако су грађани општине београдске и ако се стално тиме занимају, плаћаће исту таксу као и чланови оркестра и музике.

3. Свирачи означени под 1 и 2. ако нису београдски грађани но кад и кад дођу из Србије у Београд на кратко време плаћаће за свако вече кад свирају

а, у локалу првог реда . . .	3	„
б, „ „ другог „ . . .	2	„
в, „ „ трећег „ . . .	1	„

4. Кад оваки свирачи из друге земље дођу плаћаће за сваког члана и за свако свирање

а, у локалу првог реда . . .	3	„
б, „ „ другог „ . . .	2	„
в, „ „ трећег „ . . .	1	„

5. Свирачи под бр. 4. кад наплаћују улазак плаћаће двапут онолико таксе, колико би иначе плаћали.

6. Свирачи на клавиру или другом каквом инструменту, сем виолина, кад свирају у проституткским радњама плаћаће месечно 15 „

7 Свирачи „цигани“ београдски грађани и гајдаши, који немају сталног локала за свирање без обзира на то, да ли су стална дружина или не, плаћаће сваки свирач за себе месечно . . . 0·50 „

8. Ако имају сталну дружину и сталан локал, равнају се оркестру означеном под 1.

9. Свирачи, као што су под бр. 7. кад из Србије дођу у Београд, плаћаће сваки за себе и за свако вече кад свирају . . . . . 0·50 „

10. Свирачи, као што су они под бр. 8. кад из Србије дођу у Београд, плаћаће као и они свирачи означени под бр. 3.

11. Свирачи, као што су под бр. 7 и 8 који дођу из друге земље, плаћаће два пут онолико, колико они под 9 и 10.

12. Верглаши и други свирачи, што по улицама дању свирају, ако су грађани београдски плаћаће сваки за себе месечно . . . . . 1 динар

13. Свирачи, као што су они под бр. 12, ако нису грађани београдски, не могу у општини београдској свирати.

14. За свирање оркестра или музике без разлике у коме има чланова женских, без обзира на број женскиња и без обзира на локал, плаћаће сваки члан за себе за вече кад свира . . . . . 2 „

В.

1. Певање невача, невачица и комичара, који стално живе у Београду и који су српски грађани без обзира на локал сваки за себе од вечера плаћаће . . . . . 1 „

2. Певачи, певачице и комичари, кад су са стране и на страном језику певају и представљају, кад је свака особа за себе и кад не образују целину, плаћаће од вечера по 5 „

3. Друштво од више чланова мушких и женских певача, певачица и комичара кад образују једну целину и имају свога преставника плаћаће за свако вече без обзира на локал

а, друштво до 5 чланова . . 3 „
б, „ „ 10 „ . . 6 „
в, „ преко 10 „ . . 12 „

4. Ако друштво под бројем три наплаћује улазак, плаћаће дуплу таксу означену под бр. 3.

5. Ако друштво под 3. и после 12 сахати по допусту управе вароши Београда ради, без обзира, да ли наплаћује улазак или не, плаћаће трипута онолико колико је означено под бр. 3.

6. Ако која од особа под бр. 1. буде у друштву означеном под број 3 и 4. неће се бројати у друштво и плаћаће таксу, која је за њих прописана. Ако певање буде праћено клавиром или другом каквом музиком, која није оптерећена нарочитом таксом, онда ће се свирач или свирачица рачунати као певач или певачица.

I

1. Разне вештачке преставе као: гимнастичке, жонглерске акробатске и т. п. кад их изводи једна особа плаћаће од вечера . . . 2 динара

2. Кад их изводе више особа од особе и вечера . . . . . 1·50 „

3. Разне преставе мађионичне, хипнотичне, и т. п. кад их српски грађани изводе, од вечера . . . 2·— „

4. Кад их изводи један странац, од вечера . . . . . 5·— „

5. А кад их изводе више њих, од особе и вечера по . . . . 3·— „

6. Ако се наплаћује улазак онда двапут онолико, колико је означено под бр. 1, 2, 3, 4, и 5.

У свима овим приликама, музика не плаћа никакве таксе.

Д

Ако се у једном локалу више врста вештина и забава показују, од којих је свака за се таксом оптерећена, плаћаће свака своју таксу.

Ђ.

1. За панораму, менажерију и ону у којој се животиње продуцирају дневно од . . . . . 5—10 дин.

2. За музеуме и паноптикуме за 24 сах. од . . . . . 5—15 „

3. За циркусе за 24 сах. . . . 5—25 „

Ако су ова забавишта смештена на државном земљишту имаће да плате и кирију за исто према погодби са државом.

Суд ће општински увек определити решењем таксу под бројевима 1, 2 и 3.

4. Позоришне дружине, које искључиво преставе позоришне дају на страном језику, од преставе . 50 динара

Члан 5.

За друге врсте забава које овде нису предвиђене, решаваће општински суд засебно.

Члан 6.

Сем овога наплаћиваће се још двадесет од сто од горе означене таксе у корист краљев. срп. народ позоришта.

Члан 7.

Сваки свирач, свирачица, певач, певачица и комичар, имају пре почетка престављања испунити погодбе члана 1.

Исто је тако преставник дружине дужан сваку промену у својој дружини односно броја њеног општинском суду пријавити.

Члан 8.

Кафеџије и гостионичари не могу бити представници оваких дружина.

Члан 9.

Ако који од сопственика или закупаца локала где се дају јавне забаве, допусти да у његовом локалу какво лице даје представе и друго т. под. а не увери се, да је дотично лице поред допуста добијеног од управе вароши Београда и општини таксу платило, биће он одговоран општини за неплаћену таксу а поред тога и кажњен по §. 326 крив. закона.

Члан 10.

Лица, која у Београд дођу, да разне представе дају, па се не буду владали тачно по овим правилима, биће кажњени први пут са 10—50 динара, а други пут ће им се забранити даља радња у Београду.

Члан 11.

Сваки је сопственик локала дужан ова правила на видном месту у локалу држати.

ОБЈАВА

Према наређењу VII. пуков. окр. команде од 6 Августа ове год. ПБр. 39. позивају се резервисти и обвезници редовне војске доле означених јединица на вежбу и то:

1. Пиротехничка чета, да дође 20 Августа тек. год. увече на конак на зборно место — Крагујевац, где ће се вежбати од 20. Августа па закључно до 10. Септембра ове год. у фабрици и лабораторији. Обвезници ове јединице имају доћи 20 овог месеца у 4. часа у јутру на железницу где ће путовати са теретним возом бр. 41.

2. Коњичка бригада и то: II и III. активни коњички пук са штабовима и својом пописном комором и товарним коњима, да дође 12. Септембра тек. год. увече на конак на зборно место — Ћуприја, где ће се вежбати од 12. Септембра па закључно до 4. Октобра ове год.

3 Брдски артиљеријски пук, са својом пописаном комором и товарним коњима, да дође 18. Септембра тек. год. увече на конак на зборно место — Крушевац, где ће

СРПСКИ УСТАНИЦИ ПРОТИВУ ТУРАКА

У ВЕЗИ

СА НАРОДНИМ СЕОБАМА У ТУЂИНУ

од 1459.—1814. године.

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

У ДВА ДЕЛА

написали

Р. Агатоновић и Л. М. Спасић.

(Академијски Савет Вел. Школе наградио овом видовданском наградом општ. београдске).

Мото:

— „Пора нам престать быть умными чужимъ умомъ и славными чужою славою“ (Време је да престанемо мудровати туђом памећу, и славити се туђом славом).

Карамзин.

(НАСТАВАК)

Наилазимо у историји угарскога народа на једну жалосну епоху, с којом је живот српског народа врло тесно скопчан. У часу када дивље азијске хорде мушевитом брзином прелећу с једног краја Србства на други, захватајући и земље хабсбуршке и угарске круне, остављајући за собом трагове ужасне пустоши — мађарска и српска војска купи се под краљеву заставу, па у место да се креће онамо где потлачено српско робље ваиије за помоћ, она иде на другу страну, да угуши слободне мисли, које су последице развитка и напретка човечанства, да угуши националне осећаје храброг чешког народа, једино из егоистичних прохтева краљевих. Несрећна судбина српскога народа, хтела је и овде сав свој гнев да излије над несрећним синовима српским, да и овог пута нештедимице пролевају своју крв, све за туђе користи, и туђе интересе. Краљ Матија носи зато проклетство српскога народа. Место да тада или никада, када му бесни Анадолац већ кућну беше ђордом на вратима његове краљевине, напрегне све своје силе, да одагна насртљивога противника од својих граница, и да оберучке прихвати предлог француског краља за општи савез свих хришћанских владалаца противу Турака,(1) Матија окреће своје оружје противу онога човека, који би својим јуначтвом и већ стеченим гласом могао бити душа овом савезу — против једнога краља *Подјебрада*; „Какав би тријумф тек славило Хришћанство, да се овај савез заиста и остварио — узвикује болно један мађарски историк. — Али не смемо превише кривити краља Матију Корвина, што је напустио хрватске земље — ми додајемо: и српске интресе — да себи нађе нову славу и ново краљевство на северу, када је папа Павао II. проклињао Бура Подјебрада, краља чешкога, само да отвори тамо краљу Матији пут на престо; када је папа привидно сазивао крсташку војну на Турке, а све новце и сву силу у истини сабирао, да обори краља чешкога, јер му се није безусловно покоравао.“(1) У своме мрачњаштву није могао несрећни Павао II. предвидети, ако се сруше још и они бедеми српски и хрватски, што још једино бране хришћанство од османске бујице, да ће тада и пред његовим Ватиканом захрзати ђога султанов.

Какво је било расположење народа под крупом угарском према овој „антихришћанској војни“, види се из овога. Баш у часу, када Матија хоће да пође

(1) Louis — Leger: Histoire de l' Autriche-Hongrie, p. 230—231.

(1) Smičiklas T.: Povj. hrvat. knj. I. str. 647.

се вежбати од 18 па закључно до 28. Септембра ове год. Стоку ове јединице сваки сопственик довешће 12 Септембра ове год. на тркалиште ради комисијског прегледа. Обвезници ове јединице имају доћи 18. Септембра у 4 часа у јутру на железничку станицу где ће ду путовати са теретним возом бр. 41.

4. VII. активни пешадијски пук Краља Александра I. са пуков. и батаљонским штабовима, III. активни гардијски пук са пуков. и батаљонским штабовима, са својом пописаном комором и товарним коњима, да дођу 15. Септембра тек. год. увече на конак на зборно место и то: VII. пук на бањичко брдо III. пук на топчидерско брдо више Вајферта где ће се вежбати од 15. па закључно до 28. Септембра ове год.

5. Допунски батаљон III гардијског пука, допунски батаљон VII. пешадијског пука и местне трупе свију родова војске са својом пописаном комором и товарним коњима, да дођу 15. Септембра тек. увече на конак на зборно место и то: Допунски батаљон III гардијског пука на топчидерско брдо, а остали на Тркалиште, где ће се вежбати 16 и 17. Септембра ове год.

6. Штаб и сви ескадрони дивизијске коњице са својом пописаном комором и товарним коњима, да дођу 16. Септембра тек. год. увече на конак на зборно место — „западни врачар" код војног сењака, где ће се вежбати од 16. па закључно до 27. Септембра ове год.

7. Допунски ескадрон дивизијске коњице, са својом пописаном комором и товарним коњима, да дођу 16. Септембра тек. год. у вече на конак на зборно место — „западни врачар" код војног сењака, где ће се вежбати 17. Септембра ове год.

8. Дунавски артиљеријски пук и то: Штаб пука и I. дивизиона, по том 1, 2, 3 и 7. батерија, са целом пописаном запрегом за топове и каре, као и са целом комором и товарним коњима, (само обвезници и резервисти 7 батерије, да дођу без стоке,) имају доћи 17. Септембра ове год. увече на конак на зборно место — Топчидерско брдо више Вајферта, где ће се вежбати од 17 па закључно до 26. Септембра ове год. Сваки сопственик стоке ове јединице, довешће исту на тркалиште дан раније од позива на вежбу ради комисијског прегледа.

9. Допунска батерија дунавског артиљеријског пука, без стоке, да дође 17. Септембра т. год. увече на конак на зборно место топчидерско брдо више Вајферта, где ће се вежбати 18. Септембра ове године.

10. Болничарске чете, дивизијска етапна пољска болница, дивизијска марвена пољска болница и дивизијска санитетска колона, без стоке, да дођу 1. Октобра ове год. увече на конак на зборно место — Тркалиште, где ће се вежбати 2 и 3. Октобра ове год.

11. II ги дивизион дунав. артиљеријског пука и то: 4, 5, 6 и 8. батерија, са целом пописаном запрегом за топове и каре као и са комором и товарним коњима, (само обвезници и резервисти 8-ме батерије, да дођу без стоке), имају доћи 5. Октобра ове год. увече на конак на зборно место — Топчидерско брдо више Вајферга где ће се вежбати од 5. па закључно до 15. Октобра ове год. Сваки сопственик стоке ове јединице, довешће исту на тркалиште дан раније од позива на вежбу ради комисијског прегледа.

12. Дивизијска профијант колона, пекарске чете са покретном пекарницом, месарска чета, занатлијска чета и дивизијски марвени депо без стоке да дођу 15. Септембра ове год. увече на конак на зборно место — Тркалиште, где ће се вежбати 16 и 17. Септембра ове год. Ослобођавају се од ове вежбе само они резервисти пекарске и месарске чете који су летос издржавали вежбу.

13. Дивизијска муниционa колона са покретном артиљеријском радионицом, дивизијска војна пошта без стоке, да дође 10. Октомбра ове год. увече на конак на зборно место — Тркалиште, где ће се вежбати 11 и 12. Октомбра ове год.

14. Муниционa колона коњичке бригаде без стоке, да дође 13. Октомбра тек. год. увече на конак на зборно место — Тркалиште где ће се вежбати 14. и 15 Октомбра ове год.

Обвезници, који се имају вежбати мање од три дана, храниће себе и стоку о свом трошку.

Сваки обвезник понеће собом војнички билет одело и обућу, кошуље, цео прибор за јело и пиће и за покривање ћебе или поњаву.

Према наређењу исте команде од 17. Јула ове год. Бр. 4635—5345. Позивају се обвезници дивизијске коњице I. позива народне војске са својим штабом сви на коњима са јахаћим прибором, и сва комора за штаб и ескадроне да неизоставно 18. Септембра тек. год. увече на конак дођу на зборно место — „Западни врачар", где ће се вежбати од 18 па закључно до 30. Септембра ове год.

Који обвезник неби овом позиву следовао строго ће бити кажњен, а при том издржаће дупло вежбања о свом трошку.

Од стране Суда општине кар. Београда 13. Августа 1893. г. АБр. 4415—4467.

ОБЈАВА.

Комисија за регрутовање младића за сталии кадар, за ову календарску годину, отпочеће свој рад 12. Августа ове године

на Подјебрада, своју сакупљену војску мора да окрене назад, да угуши буну народну у Трансилванији, изазвану увећаним данцима и ратним трошковима, трошеним на амбициозне прохтеве краљеве. То је било год. 1467. Матија истина угуши ту буну, али у бој против молдавског војводе Стефана, у мало што и сам није главом платио, добивши само рану у руку.(1) Подстицан наново од папе, крене се Матија 1468. године 13. априла из Пожуна са 16 000 војника и 50 топова на Подјебрада. Рачунао је, да ће тада од Турака бити на миру, пошто су му они сами понудили примирје (2) Уза се крене и сву српску војску под њеним војводама, да се и она за туђ рачун бори противу своје браће. „Најбољу прилику, да се верношћу својом препоруче краљу, употребили су Срби и Вук овог тренутка у рату са Чесима", вели Енгел.(3) Ко зна, да ли би заиста краљ и пожњео ону ратну славу, да му Срби не беху његова главна победоносна војска.(4) „Јер докле Мађари негодоваху према овом рату, дотле Срби беху непоколебљиви у верности према краљу Матији."

Ну, докле је на једном крају своје краљевине брао лаворике, дотле је краљ Матија, на другом крају претрпео осетних губитака. Турци, и ако су му пређе били понудили примирје, ипак су њихови пљачкашки чопори згодно употребили ову прилику, заузетости Матијине на северу, на продру у Далмацију, поробивши и пленивши чак до Задра. Нису поштедели с пролећа год. 1469. ни земље српске преко Врбаса и Уне, о чему ћемо на своме месту опширније говорити. Као да ово није била довољна опомена краљу, да окрене победоносне своје чете противу овог другог непријатеља, већ је требао на то да га нагна један још страховитији турски поход баш у близини праве његове домовине. Турци се вешто користе сваком згодном приликом, која би им послужила на олакшање њихових пљачкашких упада у непријатељску земљу. Њихове пограничне паше као да су имале такав нарочити налог од султана, јер таке пљачкашке упаде у хришћанске земље чине они и у будуће готово сваког дана. Јуна месеца 1469. год. дигне се босански паша *Асан-бег* са својом, већим делом коњаничком војском, па користећи се малим водама, пређе Саву и упадне у Славонију, у намери да је што више опустоши и пороби. Али тамошњи српски народ, навикнут на таке турске посете, дочека га оружаном руком, те се Турци окрену ка другу страну. Случајно Сава јако надође, и чопори турски не могући продрети у Хрватску, куда беху наумили, окрену онамо, куда се нико није надао да ће се упутити. Обишав границе Матијине краљевине на западу, ударе на земље хабсбуршке круне, на Штајерску, Корушку и Истрију, допревши чак до Циља; 30 000 робља хришћанског, густи пламенови многобројних запаљених села и варошн, крунисали су овај дрски турски пљачкашки поход. Не

(1) Louis-Leger Histoire de l' Autriche-Hongrie, p. 231. — Смичиклас Т.: Повј. hrvat. кн. I стр. 648.

(2) Louis-Leger. На истом месту.

(3) Allgem. Welthistorie, B. III. одсек Gesch. v. Servien, S. 445.

(4) Признати и уважени немачки историк, светскога гласа, dr. Georg Weber говорећи о учествовању Срба у чешком рату, веома се неправедно изражава о Србима у речима: „...die wilden Raizen wüteten furchtbar in dem unglücklichen Lande" (Allgem. Weltgeschichte, B. IX. S. 151.) — Не знамо, да ли су били питомији Мађари, са својим Матијом на челу, који и подстицаху Србе на тако беснило, плаћајући им обећану војничку плату као бакшиш за донесене посечене главе непријатељске, — или су „дивљи" Срби, што су се трудили, да своме краљу покажу безграничну верност, и да макар на тај начин добију своју најамничку плату, да од глади не скапају, као и склониште од навале Турака.

и радиће до 17. истог месеца закључно у згању VII. пуков. окр. команде, ратарска улица бр. 10.

С тога се позивају сви младићи, који су 1873. год. рођени овде или на страни, да горњих дана непремено пре подне у 7 часова предстану истој комисији ради горње цељи.

Даље, имају доћи и сви неспособни за другари појединих регрута, чија неспособност даје регруту право на скраћени рок службе, а могу доћи и други из задруге ради објашњења задружног имовног стања, како после не би било молби и жалби за скраћивање рока.

Горњих дана имају се јавити комисији и сви привремено неспособни регрути од прошлих година, који ће собом понети комисијска уверења по којима су за привремено неспособне оглашени.

Регрутној комисији престаће и сви обвезници редовне и оба позива народне војске, који се осећају да су неспособни за војну службу, те да се том приликом и они лекарски прегледају.

Ко се горњих дана не пријави регрутној комисији сматраће се, да је службу у сталном кадру избегао и према чл. 14. закона о устројству војске, кад год се ухвати до 30. година, без обзира на задружно и имовно стање, служи ће три године, а поред тога платиће и војницу.

Од стране суда општине вароши Београда, 1. Августа 1893. год. АБр. 3227.

НАРЕДБА.

—

Показало се да у Београду има много прекупаца, који по трговима купују и препродају разне продукте и ако нису грађани ове вароши нити подносе грађанске терете и да се тако под именом прекупаца прикривају и многе варалице кесароши и беспосличари.

Услед тога и пошто је општинска власт позвана законом, да у сваком погледу штити како интересе општинске тако и интересе грађанства — Суд општине вароши београда, на основу 7 и 13 тач. 36 члана закона о општинама,

Наређује:

Да од сада могу вршити прекуповање на трговима само они грађани који имају отворене радње, и они који овом суду поднесу уверење од трговачког суда, да су испунили законске прописе.

Оваквим лицима суд ће издавати дозволе, а свима осталим забрањује да на трговима врше прекуповање

Ко противно овој наредби поступи казниће се по закону.

Овом се наредбом замењује наредба од 21. Априла 1890 год. АБр. 610.

Од стране Суда општине вароши Београда 29. Јула 1893 год. АБр. 4284.

ОБЈАВА.

—

Према наређењу VII пуков. окр. команде од 17. Јула ове год. Бр. 4635. позивају се сви обвезници пешаци II. позива народне војске и сва комора, да 8. Августа ове год. у вече на конак дођу на зборно место — бањичко брдо, гди ће се вежбати 9, 10 11. истог месеца. Са собом понеће и предато им оружје.

Обвезници артиљеријске и болничке чете II. позива народ. војске и сва комора, позивају се, да 16. Августа ове год. у вече на конак дођу на зборно место — бањичко брдо, гди ће се вежбати 17 и 18. истог месеца.

Осим тога позивају се и сви резервни официри који припадају II. позиву народ. војске, да и они означеног дана предстану на зборно место својим јединицама

Даље имају сви обвезници понети собом и свој војнички билет, потребно одело, кошуље, прибор за јело, ћебе или поњаву за покривање.

Према наређењу ове команде од 9 Јуна ове год. Бр. 3360. позивају се сви обвезници коњичког ескадрона II. позива народ. војске и ординанси свих пешадиских штабова са прописним коњем и прибором, да 11. Септембра ове године у 6 часова у јутру дођу на зборно место — Тркалиште, гди ће се вежбати два дана.

Сваки обвезник понеће собом војнички билет, храну за себе и коња за два дана.

Према наређењу VII. пуков. окр. команде од 17. Јула ове год. Бр. 4635. позивају се обвезници — пешаци I. позива народне војске и сва комора да 20. Августа ове год. у вече на конак дођу на зборно место — бањичко брдо, гди ће се вежбати 21, 22, 23, 24. 25, 26, 27, 28. 29 и 30. истог месеца.

Обвезници болничарске, пекарске, занатлијске чете и пиротехничко одељење који припадају I. позиву народ. војске као и сва лица која комору за ове јединице дају, позивају се, да 1. Септембра ове год. у вече на конак дођу на зборно место — бањичко брдо, гди ће се вежбати 2 и 3 истог месеца.

Обвезници артиљериског пука без стоке, као и сва лица која за ову јединицу комору дају, позивају се, да 5. Септемара ове год. у вече на конак дођу на зборно

самo краља Матију, већ и цео хришћански свет, та дрскост турска, задиви и доведе у трепет. Ну, то је било тек прво изненађење; јаком ће ови варвари азијски мало доцније још страховитије задрмати цео хришћански свет.

„Турци су — вели г. Новаковић — узели Смедерево и Жрнов[1] али је у рукама угарским остао Београд. Турци су узели Бобовац, Сарајево и све скоро босанске градове, али су Мађари од њих повратили Јајце и одржали се у њему. *Јајце* је бранило сву северо-западну Босну. Пре него што би се освојио Београд, тада први на реду јаки угарски град, није било могућно кретати се даље у Угарску. Београд је био капија за Будим, јер је он чувао Саву, а прелазак из Смедерева отварао је само Потисје и леву страну угарскога Подунавља, на којој се није могао дати одсудан удар, пошто се престоница угарске налазила на десној страни. Пре него што би се даље пошло у озбиљна освајања, Турцима је требало узети ова два града. И Турци почну мислити, како ће да начине клин један између Јајца и Београда, који би у исти мах претио путу будимском, повратној линији београдској и лађама Београда. Они су тражили место, на које ће се наслањати њихова страховита упадања у Славонију и у Срем, с којега ће моћи непрекидно сипати огањ узнемиравања у Угарску. Онима, који су о овоме имали да мисле падну очи на мачванску Посавину и на околину садашњег Шапца."[1] Требао им је дакле неки тврди град негде између Београда и Јајца. „При познатом начину коњичко-четничког турског војевања, градови Београд и Јајце заштићавали су само у извесној мери, у колико би се сталног освајања тицало. Околне пак области остале су савршено без одбране пред свима пролазним, повременим нападима. Подизањем *Шапца* хтело се томе четничко-коњичком војевању дати још шира основа и поуздана повратна линија. Шабачки град, као тврда тачка, требао је још да раздваја Јајце од Београда, и да испадима у области позади тих градова и њихову сигурност сваки час у питање доводи." Сви угарски писци, а и наши, у колико су се те ствари дотицали, веле, да је Шабац подигнут год. 1470.[2] За остварење једног таког важног задатка по турску ствар, султан Мухамед II. употребио је врло згодно време, кад се краљ Матија још једнако бавио горе на северу у Чешкој. Колико је пак сам султан ценио важност свога предузећа, види се најбоље из овога. По наредби султановој скупи румелиски паша око 40 000 војске. Једну половину, повећану, са 5 000 Исак-бегових коњаника из Босне, пошље преко Босне, да продире у Хрватску и у Крањеску; а другу половину, са огромним материјалом потребним за зидање града, сам поведе у највећој тишини обали савској, да њоме заштићује подизање града, ако би од стране мађарске било каквих спречавања. Само зидање ишло је тако брзо, да је град већ био готов, кад је о томе допро глас до Матије. Сад тек он разумеде добро турску политику, па брже боље посла једно одељење српске војске, да спречи зидање. Али је то већ било доцкан. Надошла Сава и јаче турске чете с ове стране паралисале су сваки покушај српске војске с оне стране. Да ли је било каквих сукоба, не знамо поуздано. Рајић вели: *„...и многократно с Турками борјушчесја, овогда Турци* саву *преходили, овогда же Унгарји, едини других прогонјајушче.*"[1]

(1) Град на Авали, више Београда.

(1) Годишњица П. Чупића, IX. стр. 6—7.

(2) Hammer v. J. (Gesch. d. osm. Reiches, B. I. S 519.) вели, да је то било год. 1471.

(1) Истор. Сербов. итд. св. III. стр. 280.

место — бањичко брдо, гди ће се вежбати 6 и 7. истог месеца.

Обвезници профијант и муницијоне колоне са штабом без стоке и без коморе, позивају се, да 9. Септембра ове год. у вече на копак дођу на зборно место — бањичко брдо, гди ће се вежбати 10 и 11. истог месеца.

Обвезници месног пешадиског батаљона, коњичких возова и осталих местних трупа свију јединица I. позива народ. војске, позивају се. да 16 Септембра ове године у вече на копак дођу на зборно место — бањичко брдо гди ће се вежбати 17 и 18 истог месеца.

Осим тога, позивају се сви ординанси, коњаници, да и они следују својим јединицама.

Сви обвезници имају понети собом и свој војнички билет, потребно одело, кошуље прибор за јело, ћебе или поњаву за покривање.

Они обвезници који се према овоме позиву имају вежбати само два дана, понеће собом храну за себе и сточу за два дана.

Према наређењу исте команде од 9. Јуна ове год. Бр. 3360 позивају се сви коњаници редовне војске и ординанси код свих пешадијских штабова, да са прописним коњем и прибором 4. Септембра ове год. у јутру у 6 часова дођу на зборно место — Тркалиште, гди ће се вежбати два дана.

Сваки обвезник понеће собом војнички билет, храну за себе и коња за два дана.

Који обвезник овом позиву не следује строго ће бити кажњен и при том издржаће дупло вежбање, о свом трошку.

Од стране суда општине вар. Београда 1. Августа 1893 год. АБр. 3178 и 3969.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

LIII ВАНРЕДНИ САСТАНАК

1. Августа 1893 год.

Председаваo председник г. Милован Р. Маринковић од одборника биле г. г. Никола Х. Поповић, К. Б. Михајловић, Илија Ђорђевић, Јован Христић, Соломон Азријел, А. Шток, М. О. Петровић, Ђ. Димитријевић, Др. Марко Т. Леко, М. Велизарић, Р. Драговић, Милан М. Ђорић, Љ. Јовановић, Михајло М. Ђорђевић, Милут. Ј. Марковић, Лазар Дашковић, Др. Павао Поповић.

(НАСТАВАК)

X.

Одборник г. Др. Марко Т. Леко, понавља своје питање, учињено у седници одборској од 27. Јула ов. год. КЊБр 365 да ли су Перишон и компанија предузимачи за грађење коцкасте калдрме још у обвези према томе што је израда калдрме са дотераним каменом у кнез Михајловој улици дата другоме предузимачу.

Председник изјављује, да су Перишон и компанија још и даље у обвези за грађење коцкасте калдрме у Београду, пошто је калдрма са дотераним каменом у кнез Михајловој улици привремена

Предузимачи су ови поднели молбу за раскидање уговора, али по истој још није никакво решење донето

XI.

Сходно решењу одборском од 30. Маја 1893 год. АБр. 2753, председник износи поново на решење одбору молбу дунавског кола јахача кнез Михајло по којој је решење одложено због исцрпљења партије буџетом одређене за непредвиђене трошкове.

По прочитању поновне молбе АБр. 4343, одбор је решио, да се дунавском колу јахача кнез Михајло даде помоћ за награђивање приликом овогодишњих трка из касе општинске а из партије буџетом одређене за непредвиђене трошкове иста сума као и прошле године, то јест пет стотина динара (види решење одборско од 7 Маја 1892 год. КЊБр 368 АБр. 6928).

XII.

Председник износи одбору на решење молбу професорског друштва АБр 4342 и општег радничког друштва АБр. 4341, којима се траже новчане помоћи приликом држања професорског збора и прославе десетогодишњег делања општег радничког друштва.

По прочитању тих молби одбор је решио, да се професорском друштву изда помоћ из општинске касе а из партије буџетом одређене на непредвиђене трошкове три стотине динара а опште радничком друштву из исте партије две стотине динара

XIII.

По прочитању молбе друштва за уређење и унапређење дунавског и варошког кварта АБр. 1520, којом друштво моли за новчану помоћ за продужење радова око утврђивања обале дунавске. — одбор је одлучио, да грађевинско одељење општ. београдске на лицу места прегледа и поднесе одбору извештај, какви би се још радови имали предузети за утврђење дунавске обале и шта би ти радови коштали

XIV.

На тражење одборника г Николе Х. Поповића, председник износи попова ча решење одбору молбу станице удове пок Тасе Башкалфића див. трговца, овдашњег за издржавање.

По прочитању те молбе АБр. 3313 одбор је решио, да се молитељици Станици Башкалфићки издаје месечна помоћ онолика, колико највише може да дâ сиротињски одбор.

XV.

Председник извештава одбор, да ће се ове године у Бечу отворити изложба средстава за живот, и да је изложбени одбор позвао и општину београдску, да у томе суделује.

По саслушању овога, одбор је одлучио, да одборник г. Др. Марко Т. Леко, поднесе одбору што пре опширан извештај и своје мишљење по овоме предмету.

LV. ВАНРЕДНИ САСТАНАК

7. Августа 1893 год.

Председаваo председник г. Милован Р. Маринковић од одборника биле г. г. Ник. Х. Поповић, Коста Б. Михајловић, Ј. Ђуровић, Милутин Марковић, Илија Ђорђевић, Др. Марко Т. Леко, С. Ј. Азријел, Стев. Чађевић, Јован Христић, М. О. Петровић, А. Шток, А. Ј. Одавић, М. Велизарић, Лазар Дашковић, Мих. М. Ђорђевић, Ђорђе Наранџић, Мих. П. Бончић, Р. Драговић. поп Таса Капетан Спасић, Др. Павао Поповић, Ђ. Димитријевић, Мат. Јовановић, Милан М. Ђорић.

Имамо спомена(1) да су овога пута (Енгел мисли 1471. год.) по краљевој наредби калочки бискуп *Гаврило* и *Јов. Унгар* подигли с оне стране Саве према Шапцу неку тврђаву, која би Шабац држала као у шаху. Ну како се звао тај градић, и да ли и данас постоје какви трагови од њега, нисмо могли докучити.

Сазидавши град, Турци ставе у њега јаку посаду од 5 000 људи. Иначе шабачки град био је врло тврд, а својим положајем доминирао је целом Мачвом. Околина му је била равна и баровита, те нападач нигде није могао наћи згодна наслона, са кога би га могао бомбардовати. А да је потпуно одговарао цељи својој, доказало се одмах исте године, месеца октобра, када су шабачка Турци без заповести султанове упали у Славонију, а одатле и у Фриолију, а почетком год. 1471. и по други пут допру до Љубљане.(2) Можда би се тада кренуо на Угарску и сам султан, да није био заузет ратом у Азији, са опаким противником својим Узун-Хасаном.(3)

(1) Engel v. H. J.: Allgem. Welthistorie, B. III. одсек Gesch. v. Servien, S. 430. — Hammer v. J: Gesch. d. osm. Reiches, B. I. S. 520.

(2) Hammer v. J. Gesch. d. osm. Reiches, B. I. S. 520. — Engel v. H. J.: Allgem. Welthistorie, B. III. одсек Gesch. v. Servien, S. 430.

(3) Jonquière: Histoire de l' empire ottoman, p. 217.

Међутим у ово доба догоди се у Мађарској један догађај, чије су последице врло значајне по даљу судбину српскога народа. Мађарски народ већ изнурен и до голе душе оглобљен огромним ратним трошковима, и сваке године увећаним новим прирезима, који се трошаху на егоистичне намере краљеве, отворено је почео роптати на краља, због чешког рата, не устежући се да и отвореном буном због тога јавно протествује. Племство мађарско, које је било незадовољно са самовољом Матијином, прихвати радо народни покрет у своју корист, и на чело устанка стави се најбољи пријатељ Хуњадијеве куће, а у исто исто доба највиђенија личност у угарском онодобном племству — примас и архиепископ остригонски *Јован Витез*.(1) Уз њега пристану и мањи магнати, међу којима опет беше најзнатнији *Никола Илочки-Ујлакија*, који је био љут на краља, што му није дао пре петнаест година обећану титулу босанскога краља. Мислећи да ће га исто онако лако збацити, како су га из Подјебрадове тамнице подигли на трон. Побуњени племићи збаце Матију с краљевства, а прогласе за мађарског краља, пољског владаоца *Казимира*, синовца онога код Варне погинулога краља Владислава. Већ су по њега и посланство послали, да га у Пешту доведу, кад ал' сто ти храброг Матије као муње из Чешке, и једним одважним кораком осујети својим противницима све планове наперене против њега.

Ми смо напоменули напред да су једва неке политичке прилике нагнале Матију на извесну политику југословенску „политику обнављања старих круна балканских.“ Ово су те прилике, због којих је тек сада краљ морао обратити највећу пажњу на главни контигенат својих пријатеља — своју војску — на Србе, па задовољивши њихове већ одавно жељене националне осећаје, привеза их чврсто уза се у овом судбоносном часу његове круне. Шта Срби вреде у рату, уверио се довољно краљ у овој последњој војни у Чешкој; а колико су противници његови ценили храброст и важност Срба, види се из тога, што су се сада надметали са краљем, у задобијању наклоности Срба, знајући добро, на чијој страни буду српски борци, да ће та страна бити и победилац. Али Срби нису лавирали, већ одлучно пристану уз краља.

Да сатре своје противнике, Матија се

(1) Louis-Keger: Histoire de l' Autriche-Hongrie, p. 232. — Smičiklas T.: Povj. hrvat. knj. I. стр. 652.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 1 Августа о. г. и у одлуци КЊБр. 407 учињена је измена, да је приликом гласања гласало 13 за, 2 против, један се уздржао од гласања а један је раније изашао из седнице.

II.

По прочитању акта истражног судије за вар. Београд АБр. 4339 4340, 4402, 4403, 4361, којим се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, одбор је најавио, да су му непознати Радован Јовановић и Јован Јовановић овд. цигани; да су доброг владања и доброг имовног стања Младен Лавадиновић кравар и Лазар Ковачевић машиниста; да је Стеван Хаџић гимназиста доброг владања и сиротног имовног стања.

III.

Председник износи одбору на мишљење молбе, којима се траже уверења о породичном односу и сиротном стању.

По прочитању тих молби СБр. 12587, 12491, АБр 4286, 4285, 4319, 4321, 4320, 4420, 4421, 4325, 4326, одбор је најавио мишљење: да се Ђорђу Стојковићу може дати тражено уверење, да се суд предходно увери о имовном стању молиоца Стевана В. Поповића, Зорке М. Аџићеве, Димитрија М. Аџића, Никодија Богдановића, Мирославе Југовић, Боривоја Богдановића ђака Алексе Абдулића практиканта, Ђорђа Јовановића, Даринке Лазић, Драгиње Лазић и Василије Здравковић па ток онда да им изда тражено уверење.

IV.

По прочитању извештаја комисијског ГБр 3451, одбор је одобрио одређену осу у улици Полунавској.

V.

На саопштење председника општине АБр. 4255, одбор је решио, да ова господа одборници присуствују овогодишњем раду регрутне комисије: А. Одавић, Милан Ђорић, Соломон Ј. Аврилел, Михајло Јанковић, Ђорђе Нарандић и Јован Христић. Овлашћује се председник да овим присутницима према потреби одређује замењке.

VI

Председник саопштава одбору акта надзорне водоводне комисије, у којима комисија најављује да је према уговору са О. Сирекером о грађењу водовода у Београду она престала фуниционисати крајем Јула месеца ове године и да ће водовод варошки предати управи водовода на даље руковање.

По прочитању тих актова АБр. 3426 и 4389 одбор је примио к знању садржину ових актова с тим, да председник општине при овој предаји присуствује овластив га, да позове још неколико одборника, да и они овоме буду присутни.

VII.

На примедбу председника општине, да би требало на место Ђорђа Ж. Нешића садањег главног благајника општине изабрати другог одборника за члана повереништва за преглед општинских рачуна, одбор је овластио председника општине да члана овоме повереништву одреди.

VIII.

Председник саопштава одбору да је 3. Августа 1893 године био рок када је српско француско друштво према уговору са општином требало да доврши инсталацију електричног осветљења и грађење трамваја у Београду, да су сталне комисије за надзор при грађењу тих предузећа на дан 3. Августа о. г. састале се, да констатују, у каквом се стању налазе та предузећа и да ли су и у колико израђена, као и да су те комисије поднеле своје извештаје; да је друштво поднело акт, у коме саопштава, да је са инсталацијом електричног осветљења само у неколико улица готово и да ће те неколике улице осветљавати стално, тражећи, да му општина на крају Августа месеца плати ону суму, која му према уговору припада.

По прочитању извештаја комисије за електрично осветљење, АБр. 4362, из кога се види, да инсталација електр. осветљења није довршена, као и да су чланови комисије стручњаци одсутни, те се ово предузеће није могло са техничке стране оценити, по прочитању допуног извештаја г. Т. Селесковића, као техничара, из кога се види како је урађено оно, што је до сада свршено, и по прочитању акта друштва ГБр. 3455, одбор је решио, да се позову чланови комисије стручњаци, да поднесу свој стручни извештај о стању у коме се налази инсталација електричног осветљења; ако ови не би могли то учинити због тога што нису овде да председник општине у споразуму са г. Т. Селесковићем позове једног познатог стручњака са стране, да прегледа и поднесе извештај о досада извршеној инсталацији електричног осветљења.

Да се српско-француско друштво извести, да оно није у уговореном року извршило потпуно инсталацију електр. осветљења у Београду и да општина београдска не пристаје на делимично осветљавање вароши, те према томе не пристаје ни на плаћање ма које суме на име овог делимичног осветљавања.

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ.

Његово Величанство Краљ полази сутра на пут кроз Отаџбину. Око 7. сати ујутру укрцаће се у српски пароброд Мачву и ноћи ће у Обреновцу, докле ће га и неколико преставника општине Београдске са председником отпратити.

Личне вести. Г ђа Јелисавета Манаковић удова свршила је курс бабичлука у Загребу о општинском трошку и настанила се је у Београду где ће практиковати.

Станује у улици Савамалској бр. 1.

Концерат. Општина београдска у Недељу 15 овог месеца у 3 и по часа по подне, даваће концерат на Калимегдану у корист његовог улепшавања.

На концерту ће свирати целокупна војена музика.

Улазница је од особе 50 пара динарски, за добровољни прилог, који ће поштовани посетилац спустити својеручно у нарочито за то одређену кутију, женске ће добијати по китку цвећа.

Обраћа се пажња грађанству на овај концерат, да би изволело у што већем број присуствовати, и на тај начин дало могућности општини, да га што лепше и боље украси.

заиста одважи на један корак, пун политичке мудрости. У септембру 1471. године сазове он у Будиму на сабор сву мађарску властелу, као да му је она сва одана. Дођу и побуњеници, међу њима и Никола Илочки. Само не беше ту Јована Витеза, главнога вође устаничког. Али лукави Матија знађаше и посредним путем укротити и тога поноситога лава. Једним актом, који он учини на овом сабору, постаде тако силан и моћан, да његови противници од једном клонуше духом. *У седници саборској Матија свечано прогласи за десиота свих Срба у Угарској, Вука Гр. Бранковића,* онога истога, кога је пре шест година узвисио само на степен војводе свог. Давно жељену тежњу српскога народа, ради остварења које не жељаху српски синци нигде за краља свога гинути, сад је Матија испунио. Никад радосније, од преласка Срба у Угарску, није можда срце српско закуцало него овог пута, кад Срби не гледаху пред собом само *војводу* Вука, већ *десиота српског*, свог народног поглавара, који ће, као што се они вазда одушевљаваху, моћи ујединити све раштркане српске јединке по Мађарској; организовати их јаче, и повести онамо, куда им срце жуди, куда их народна мисао гони — на ослобођење домовине своје. Жеља, да под заштитом краљевом, на угарском земљишту, обнове своју стару политичку државо-правну установу, на још под потомком старе династије Бранковића, сад је остварена, и краљ Матија за таку доброту може увек у будуће рачунати на љубав и безграничну одност, код свих угарских Срба.

Изгледа, да краљ Матија није овог пута пренебрегао ни остале српске војводе: Јакшића и Павла Бранковића, којима је такође захвалан за славне победе над Чесима. И њих, по своју прилици, обдари богатим наградама, а Јакшићу још да и *„хоругв начальника.“*(1)

Није сад ни мало било тешко Матији да савлада и распрши своје противнике. И иначе, губитком тако моћних савезника какви би им могли бити Срби, клонули духом, један по један приклањаху колена краљу, молећи га за опроштај. Краљ их помилује све, а незадовољноме Николи Илочком да овог пута пређе обећану титулу „regis Bosnae“, узвисивши му и сина Лавренција до на степен херцега илочкога.(2) У томе се већ кретала Казимирова војска из Пољске, да изабраног пољског краљевића постави на угарски престо. Краљ Матија дочека Казимира на пољу *Ракошу* изнад Пеште, и Срби под својим новим деспотом и војводама одмах показаше, како још радосније гину за краља под заставом свога деспота. Казимир би до ноге потучен, али се је и Вук деспот том победом толико прославио, да га његови земљаци више не зваху простим именом, већ *Змај-деспот Вуком.*

Правица би изискивала од Матије да сада потпомогне Вука, да Срби почну остваривати свој народни задатак. Али не само да то Матији ни на ум није сад падало, већ по наговору папе Сикста IV. опет се крену на север у Чешку, да силом нагна измученог пољског краљевића, *Викторина*, сина Подјебрадова, да му преда краљевску круну.(3) Турци пак за то време нису стајали скрштених руку,

(1) Рајић Ј.: Истор. Сербов. итд св. III. стр. 284. — Без сумње, кад је краљ Матија подигао Вука на тако високо звање, и политика његова према угарским Србима налагала му је, да прошири власт и овим двома војводама, који су, изгледа, овога пута истина признали Вука за деспота српског, али су према њему били мање зависни, него непосредно према краљу. Доцније ово ће се још боље очитовати, у почетку XVI. столећа.

(1) Engel v. H. J.: Allgem. Welthistorie, B. III. одсек Gesch. v. Servien S. 430. — Новаковић Ст.: Последњи Бранковићи, стр. 57.

(2) Smičiklas T.: Povj. hrvat. књ. I. стр. 6 3.

СТАТИСТИЧКИ ЗАПИСИ
У ОПШТИНИ БЕОГРАДСКОЈ

Путнички саобраћај вароши Београда. У седмици од 1. до 7. Августа 1893. год. допутовало 793 одпутовало 632. Од којих су:

а.) Пола: мушког 757, женског 36.

б) Вероисповести: православне 666, католичке и протестан. 94, мојсијевске 20, мухамеданске 13, свега 793.

в.) Постојбина: Србија 573, Аустро-Угарска 116, Босна и Херцеговина 32 Црна Гора 12, Грчка 3 Турска 11, Бугарска 8, Румунија 6, Русија 3, Германија 10, Франц. 8, Италија 4, остале државе 7.

г) Занимање путника: Тежаци и економи 35, Занатлије 76, Трговци 346, индустријалци 3, шпекуланти и предузимачи 9, Гостионичари 30, Интелигенција (војска) 179, ђаци 27, раденици и помоћници 25, Пиљари и бозаџије 8 надничари и слуге 31.

Из статистичког одељка општине вароши Београда 9. Августа 1893. год.

ОГЛАС

Општини београдској потребна је једна или две куће у једној авлији за становање ноћних стражара, од 1-ог Новембра тек. године.

Кућа треба да је велика, те да у њој могу обитавати до 200 ноћних стражара, да је по могућству у близини команде жандармеријске, да је видна и потпуно подесна за становање људи.

Позивају се сопственици који имају овакове зграде и желе их дати под закуп, да поднесу понуде суду ово општинском најдаље до 15. Августа ове год.

У понуди треба означити, колико и каквих одељења има зграда коју нуди, место где она постоји и колику цену годишњу на име кирије тражи.

Рок је закупу најмање 3 године.

СБр. 11.846. Од суда општине града Београда, 24. Јула 1893 год. у Београду.

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

Рачуноводство суда ово општинског, држаће у својој канцеларији јавну усмену лицитацију и то:

I. На дан 20. Септембра ове године од 8—12 пре и 2—5 сахати по подне, — за давање под закуп 12 општинских дућана у Фишекцијској улици.

II. На дан 25. Септембра од 8—12 пре и 2—5 сахати по подне, — за давање под закуп 16 плаценва у бари венецији, за смештај дрва и јапије.

III. На дан 27. Септембра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп општинског земљишта „стари сењак".

IV. На дан 28. Септембра од 2—5 сах. по подне. — за давање под закуп земљишта општинског до бив. ботаничке баште на јалији.

V. На дан 29. Септембра од 2—5 сах. по подне. — за давање под закуп општинског земљишта код војног сењака.

VI. На дан 4 Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп 12 плацева на великом тргу за свињске месарнице.

VII. На дан 5. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп 7. плацева на великом тргу за говеђе месарнице.

VIII. На дан 7 Октобра од 8—12 пре подне, — за давање под закуп 12 општинских дућана на зеленом венцу за месарнице говеђе и свињске и пиљарнице.

IX. На дан 12. Октобра од 2—5 сах по подне, — за давање под закуп права наплате таксе од акциза на пиће.

X На дан 15. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп права туцања каце — тамиса.

XI. На дан 18 Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп права наплате таксе Фијакерске.

XII. На дан 20. Октобра од 8—12 сах. пре подне, — за давање под закуп меса од бобичавих свиња, које се коље на општин. клаоници.

XIII. На дан 23. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп оправке возова општинских, ковачко-коларски рад.

XIV. На дан 25. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп оправке возова општинских, сарачко-тапетарски рад.

XV. На дан 27. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп подкивања коња пожарне чете и волова рабац. општин. возова.

XVI. На дан 28. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп оправке рабац. општинских возова.

XVII. На дан 1. Новембра од 8—12 сах. пре подне, — за давање под закуп плаца општинског ниже чесме „књагиње Љубице".

XVIII. На дан 1. Новембра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп I и II. пећине у таш-мајдану.

XIX. На дан 2. Новембра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп чишћења нужаца у вар. Београду.

Погодбе о овим закупима могу се сваког радног дана видети у канцеларији рачуноводства.

Ко жели ма шта од овде изложених

Њихови пљачкашки походи коњанички шетали се често по Хрватској, Крањској и Штајерској, допирући чак до Цила и Горице. Пустош и робљење свега живога, што им шака падне, траг је њиховом беснилу.(1) Сам пак султан, свршивши год. 1473. своје ратове у Перенји, могао је 6. фебруара 1474. год., подстаћи један испад своје војске из Смедерева у Угарску, до Вел. Варадина; а маја месеца исте године послати и румелијског беглербега Сулејман пашу са 70 000 војске на Скадар.(2) Експедицију турску према Варадину предводио је смедеревски бег *Бали-огли Малкоцовић*. Ужасна пустош, пљевине, пљачке и робљења, траг су његове крвожедне освете над бедним варадинским српским и мађарским становницима. „Мноштво џакова пуних глава, ушију и носева од посечених Хришћана, послао је овај бег у Цариград", зацело да пред пророковим заступником покаже ужасну своју способност за истребљивање „проклетог неверничког семена". Као по некоме тајноме плану, прелетаху турске чете с једнога краја мађарске краљевине на други, за све време, док се Матија бавио у Чешкој. Док је сам сутлан са 100 000 своје војске ратовао ове године по Румунији, где га на *Раковици* храбри војвода молдавски Стефан ужасно потуче са својих 40 000 војника,(1) — дотле поједине турске чете провађиваху преко Хрватске у Крањску и Штајерску, одакле се враћаху „са много плена а још више среће."(2)

Тек овако учестани и систематски организовани напади турски на све стране угарске краљевине, могли су подсетити краља Матију, а и цео остали хришћански свет, на озбиљно старање, како да се препречи поплава валовите османске бујице. Закључивши са Чесима мир 12. фебруара 1475. г.( ) — по коме добије целу Моравију и један део Шлезије — Матија похита с војском у Будим, где у октобру исте године сазове сабор ради договора о одбрани јужних граница мађарске краљевине (·) Разнео се био глас, да ће те године сам султан поћи с војском на Угарску, пошто је био довршио све своје ратове у Азији. Цео се хришћански свет необично ужурбао да се састави нека нова крсташка војна; папа је плачним гласом позивао хришћанске владаре на слогу и савез.(3) Цар немачки, Фридрих, подвеза савез са Матијом, а Млечани дадоше 200 000 дуката, само да се што већа војска дигне. Договор је био, да се све војске састану у Угарској, а одатле да краљ Матија поведе Хришћане на Турке.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

---

(1) Hammer v. J.: Gesch. d. osm. Reiches, B. I. S. 520 д. 521).

(2) На истом месту. — Jonquière: Hfstoire de l' empire ottoman, p. 173. — Милаковић Д.: Нет. Ц. Горе, св. I. стр 62. (Нар биб. св. 70.) — Бранковић у својој хроници (Arkiv. III, 23.) вели: „Et czar Mehmet destruit urbes ad Moravam, quas arces aedificavit Vlk Grgurevich, cum Ungaris. Et tunc abstulerunt magnas campanas Ressavienses, prodente quodam monacho (sic!)". Не знамо, какви су то градови били, где су постојали, и да ли их је у опште деспот Вук могао, до овог доба, (1474. г.), подићи. Рекли смо, да се ова белешка односи на сличан догађај из год. 1476. кад је цар Мухамед заиста порушио неке тврђаве око Смедерева, које је деспот Вук са Угрима био подигао.

(1) Hammer v. J.: Gesch. d. osm. Reiches, B. I. S. 523. — Jonquière: Hist. de l' empire ottoman, p. 173. — Рајић Ј.: Нет. Сербов. итд. св. III. стр. 285.

(2) Smičiklas T.: Povj hrvat. књ I. стр. 656.

( ) Louis-Leger: Histoire de l' Autr.-Hongrie, p. 232.

(2) Engel v. H J.: Allg. Welthistorie, B. III. одсек Gesch. v. Servien, S. 431. — Новаковић Ст: Последњи Бранковићи, стр. 59.

(3) Smičiklas T. у Povj. hrvat. књ. I. стр. 657. наводи папино писмо.

права узети под закуп, нека означеног дана дође и лицитира, пошто положи прописану кауцију.

СБр. 12.755 — Из канцеларије суда општ. града Београда, 14. Августа 1893 год. у Београду.

САСТАНАК
ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

Држан 6. Јуна 1893 год.

(по стеногр. белешкама)

Председник — Пошто има довољан број одборника на окупу то отварам седницу. Молим да чујете записник последњег састанка. (Секретар прочита) — Има ли ко од господе да приметн на записник? (Нема). Усвајате ли прочитани записник? (Усвајамо). — По жељи одборској да се сазове седница искључиво да претресе питање о извештају који је поднела комисија за канализацију Београда, ја сам сазвао данашњу седницу, како би ово питање привели решењу те да би се могли предузети потребни радови. Јер што год би доцније то учинили то би се радови отежавали. Потребно је пак да се тај посао час пре начелно реши да би се могли предузети и остали радови Ја вас молим да чујете извештај.

Љуб. Јовановић — Зар ће ово све да се чита; па ми смо читали.

Председник — Ако желите да се чита, читаћемо.

Раденко Драговић — Ја мислим да је ред да се прочита

Председник — Па како желите. Ако сте сагласни онда нека се чита (чује се: не треба да се чита). Једни желе да се чита, други да се не чита; молим вас решите ту ствар.

Љ. Јовановић — Па ми смо сви ово прочитали, за што да ново да се чита.

Милан Капетановић Да би смо се боље обавестили о целој ствари ми смо тражили, да се извештај штампа. У њему има два дела: извештај комисије и он почиње од стране 35, а други, до те стране, то су обавештења комисиска, намењена стручњацима. То није део, који ми треба овде да читамо, него онај, који хоће боље да штудира ствар. С тога мислим, да би најбоље било, да почнемо читати од стране 35, од мишљења саме комисије (Одобравање) јер је комисија могла само то да напише; а оно друго дато је само ради обавештења.

Секретар прочита онај део извештаја, који садржи предлог комисије

Милош Трковић — Овде се не каже да ли ће канали бити зидани, да ли од бетона, од чега ли?

Тодор Селесковић — Односно материјала који ће да се употреби, имам да кажем ово. Има две могућности. Једна је, да се главни канал озида с циглом, а друга с бетоном. За сад не би било практично решити да се зида цементом за то, што би цемент морао да се набавља из прека. А ако се до тога доба кад почнемо зидати канале дигне каква фабрика цемента код нас или ако се ова коју сад имамо усавршн онда можда ће се моћи приступити грађењу канала с бетоном јер је то боље. То је сад отворено питање, које ће се решити у току самог почетка рада.

Никола Х. Поповић — Молим да ми се објасни ово што се каже да је остало нешто од суме одређене на канале.

Селесковић — Па то се види; није сва одређена сума утрошена.

Ђока Димитријевић — Овде се каже да се узму још неки инжињери. Тај ће посао бити предузет грађевинским одељком, за што се онда тражи накнадно 30000 динара?

К. Главинић — За израду детаљног пројекта морају се узети нарочити инжињери који ће под надзором управника грађевинског одељења радити. Сем тога има извесних претходних послова који се морају још извршити, па је с тога и нужна ова нарочита сума. Међу тим, још у прошлој години одбор је вотирао кредит од 40 и неколико хиљада динара на претходне радове и израду пројекта из које је суме плаћено г.г. Смекеру и Хобрехту за израду генералних пројеката; али, та сума није сва утрошена.

Н. Х Поповић — И тако има још 30000 дин.

К. Главинић — Мислим да има.

Н. Х. Поповић — Да ли би било нужно да се још сад ради на финансиским средствима.

К. Главинић — На сваки начин, да и о томе треба водити рачуна

Н. Х. Поповић — То ће ваљда опет бити зајам.

К. Главинић — Данас је на дневном реду: да се реши начин на који да се приступи за ради детаљних пројеката. Ови су до сад већ требали да буду готови и можда би сад већ требали да радимо на извршивању канализације Без овог пак не можемо да се макнемо. Потребно је да се реши питање: хоћемо ли да приступимо изради детаљних планова, а после одмах за тим долази уређење финансиске стране. да се благовремено побринемо да нам новчана средства буду на расположењу

Раденко Драговић — Ви хоћете за прављење планова да узмете људе, лепо, али ја нисам за то да општина гради канале у режији. Ако се грађење дâ другом пре ће се доћи до канала, а овако ће се радити више година. (Чује се: па то још није свршено). Е лепо онда кад није.

Председник — Овде има више питања које је комисија изнела Хоћете ли редом о сваком питању да решавамо (Хоћемо) Добро. На 41. стр. има ово (Чита тачку под 1) (Чује се: прима се) Ја мислим да ово може да се прими? (Прима се). Добро. Сад даље. (Чита тачку под 2).

М. Капетановић — Ја би молио г. Селесковића да нам дâ обавештења о овом. У принципу и ја се слажем с овим, јер никако не бих био рад да нам се планови за канале раде на страни, као што су се радили за водоводе, па да нам се после чине накнадне измене Али сад само не разумем каква би та лица требала да буду која би се ангажовала. По моме мишљењу то би морали да буду људи стручни. На другом месту каже се да можемо имати људе домородне за тај посао. То је незгодно, ако у свако питање будемо уплетали наш патриотизам. Ово је питање стручно. Као што смо за израду генералног пројекта морали да се обратимо на Хобрахта и Смрекера тако исто мислим и за ово да морамо узети стручњаке. Ово није мали посао, он ће засецати у 3 а можда и 4 и више милијуна. Моја би жеља била да се за прво време узму људи који су се већ показали на послу, да су ове ствари радили, да се узме бар г. Хобрехт или други неко њему сличан који ће дати правац овом раду. Молим дакле г. Селесковића да нам дâ обавештења како он о овом мисли.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ.

I. Димничарство:

а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0·20 д.
б) За неузидан шпархерд	0·20 д.
в) За узидан „	0·40 д.
г) За велики узидан шпархерд у гостионици	0·50 д.
д) За чишћење димњака од два спрата	0·20 д.
ђ) За чишћење простог димњака	0·10 д.
е) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са пећима	0·10 д.
ж) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са више пећи	0·20 д.
з) За паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0·75 д.

II. Пражњење помијара и нужника:

а) Од кубног метра	10·— д.
б) Од акова	0·50 д

III. Пописарина:

а) Марка за пашче за годину дана	3·— д.
б) Обнављање изгубљене марке стаје	1·— д.

IV. Гробарина.

а) Гроб за децу	7·— д.
б) Гроб за одрасле	12·— д.
в) Мала гробница	555·52 д.
г) Велика гробница III. реда	998·39 д.
д) Велика гробница II. реда	1099·32 д.
е) Велика гробница I. реда	1684·57 д.

V. Мртвачка кола:

а) Мртвачка кола стара са два коња	12·90 д.
б) Мртвачка кола са анђелима са два коња	24·90 д.
в) Мртвачка кола нова са два коња	36·90 д.
г) Мртвачка кола нова са 4 коња	72·90 д.

ТАКСЕ
ЗА ИЗНОШЕЊЕ ЂУБРЕТА

За кварто ве: Савамалски, Теразијски, Варошки и Врачарски:

1. Од собе и кухиње или мањег дућана са собом . . . . . 0·25 д.
2. Од две или три собе, са кухињом или већег дућана са магазом . . . . . 0·70 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1·50 д.

За кварто ве: Дорћолски и Палилулски:

1. Од собе и кухиње, или мањег дућана са собом . . . . . 0·20 д.
2. Од две или три собе са кухињом или већег дућана са магазом . . . . . 0·60 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1 д.

Од суда општине београдске 28. Августа 1892 године АБр. 9449.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА

Власник Општина Београдска — ПАРНА РАДИКАЛНА ШТАМПАРИЈА — Уредник Урош Кузмановић

БРОЈ 34. ГОД. XI.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
НА ГОДИНУ . . . . . 6 дин.
НА ПОЛА ГОДИНЕ . . . . . 3 „
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ . . . . . 9 „

НЕДЕЉА 22. АВГУСТА 1893.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 пр. дин. од врсте

ПРЕТПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПУТНИЦОМ НА ОПШТИНСКИ СУД
А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА

Рукописи не враћају се

Неплаћена писма не примају се.

ОБЗНАНА

У вези свог парећења АБр. 2366 од 30. Априла о. г. Суд општине вароши Београда објављује грађанству, да ће Управа Водовода од 1. Октобра ове године наплаћивати воду према члановима 8 и 9. правила за издавање воде, од свију оних кућа, које су до 1. Јуна о. г. са водоводом спојене без обзира на то, да ли се вода у кући троши или не, или да ли је инсталација у кући извршена или не.

Ово решење своје суд општине вароши Београда оснива на чл. 2 и 13. правила за везивање водовода са зградама у Београду и издавање воде из истог водовода, која су правила добила закону силу решењем владе Њ. В. Краља од 10. Јуна 1892. год. ПБр. 10381 основаним на чл. 6. 7. и 9. зак. о варошкој трошарини у Београду од 13. Јуна 1884. год.

АБр. 4717 Од суда општине вароши Београда 19. Августа 1893. год у Београду.

ОБЈАВА

Према наређењу VII. пуков. окр. команде од 6. Августа ове год. ПБр. 39. позивају се резервисти и обвезници редовне војске доле означених јединица на вежбу и то: 1. Пиротехничка чета, да дође 20 Августа тек. год. увече на конак на зборно место — Крагујевац, где ће се вежбати од 20. Августа па закључно до 10. Септембра ове год. у фабрици и лабораторији. Обвезници ове јединице имају доћи 20 овог месеца у 4. часа у јутру на железницу где ће путовати са теретним возом бр. 41.

2. Коњичка бригада и то: II и III. активни коњички пук са штабовима и својом пописном комором и товарним коњима, да дође 6. Септембра тек год. увече на конак на зборно место — Ћуприја, где ће се вежбати од 6. па закључно до 28 Септембра ове год.

3. Брдски артиљеријски пук, са својом пописаном комором и товарним коњима, да дође 18. Септембра тек. год. увече на конак на зборно место — Крушевац, где ће се вежбати од 18 па закључно до 28. Септембра ове год. Стоку ове јединице сваки сопственик донешће 12. Септембра ове год. на тркалиште ради комисијског прегледа. Обвезници ове јединице имају доћи 18. Септембра у 4 часа у јутру на железничку станицу где ће ду путовати са теретним возом бр. 41.

4. VII. активни пешадијски пука Краља Александра I. са пуков. и батаљоним штабовима, III. активни гардијски пук са пуков. и батаљоним штабовима, са својом пописаном комором и товарним коњима, и месарска чета да дођу 9. Септембра т. г. увече на конак на зборно место и то: VII. пук на бањичко брдо III. пук на топчидерско брдо више Вајферта где ће се вежбати од 9. па закључно до 22. Септембра ове год.

5. Допунски батаљон III гардијског пука, допунски батаљон VII. пешадијског пука и местне трупе свију родова војске са својом пописаном комором и товарним коњима, да дођу 9. Септембра тек. увече на конак на зборно место и то: Допунски батаљон III гардиског пука на топчидерско брдо, а остали на Тркалиште, где ће се вежбати 10 и 11. Септембра ове год.

6. Штаб и сви ескадрони дивизијске коњице са својом пописаном комором и товарним коњима, да дођу 9. Септембра тек. год. увече на конак на зборно место — „западни врачар“ код војног сењака, где ће се вежбати од 9. па закључно до 20. Септембра ове год.

7. Допунски ескадрон дивизијске коњице, са својом пописаном комором и товарним коњима, да дођу 9. Септембра тек. год. у вече на конак на зборно место — „западни врачар“ код војног сењака, где ће се вежбати 10. Септембра ове год.

8. Дунавски артиљеријски пук и то: Штаб пука и I. дивизиона, по том 1, 2, 3 и 7. батерија, са целом пописаном запрегом за топове и каре, као и са целом комором и товарним коњима, (само обвезници и резервисти 7 батерије, да дођу без стоке,) имају доћи 9. Септембра ове год. увече на конак на зборно место — Топчидерско брдо више Вајферта, где ће се вежбати од 9 па закључно до 18. Септембра ове год Сваки сопственик стоке ове јединице, довешће исту на тркалиште дан раније од позива на вежбу ради комисијског прегледа.

9. Допунска батерија дунавског артиљеријског пука, без стоке, да дође 17. Септембра т. год. увече на конак на зборно место топчидерско брдо више Вајферта, где ће се вежбати 18. Септембра ове године.

10. Болничарске чете, дивизијска етапна пољска болница, дивизијска марвена пољска болница и дивизијска санитетска колона, без стоке, да дођу 1. Октобра ове год увече на конак на зборно место — Тркалиште, где ће се вежбати 2 и 3. Октобра ове год.

11. II-ги дивизион дунав. артиљеријског пука и то: 4, 5, 6 и 8. батерија, са целом пописаном запрегом за топове и каре као и са комором и товарним коњима, (само обвезници и резервисти 8-ме батерије, да дођу без стоке), имају доћи 1. Октобра ове год. увече на конак на зборно место — Топчидерско брдо више Вајферта где ће се вежбати од 1. па закључно до 10. Октобра ове год. Сваки сопственик стоке ове јединице, довешће исту на тркалиште дан раније од позива на вежбу ради комисијског прегледа.

12. Дивизијска профијант колона, пекарске чете са покретном пекарницом, занатлијска чета и дивизијски, марвени депо без стоке да дођу 15. Септембра ове год. увече на конак на зборно место — Тркалиште, где ће се вежбати 16 и 17. Септембра ове год. Ослобођавају се од ове вежбе само они резервисти пекарске и месарске чете који су летос издржавали вежбу.

13. Дивизијска муниционна колона са покретном артиљеријском радионицом, дивизијска војна пошта без стоке, да дође 10. Октомбра ове год. увече на конак на зборно место — Тркалиште, где ће се вежбати 11 и 12. Октомбра ове год.

14. Муниционна колона коњичке бригаде без стоке, да дође 13. Октомбра тек. год. увече па конак на зборно место — Тркалиште где ће се вежбати 14. и 15. Октомбра ове год.

Обвезници, који се имају вежбати мање од три дана, храниће себе и стоку о свом трошку.

Сваки обвезник понеће собом војнички билет, одело и обућу, кошуље, цео прибор за јело и пиће и за покривање ћебе или поњаву.

Према наређењу исте команде од 17. Јула ове год. Бр. 4635 до 5345. Позивају се обвезници дивизијске коњице I. позива народне војске са својим штабом сви на коњима са јахаћим прибором, и сва комора за штаб и ескадроне да неизоставно 20. Августа тек. год. увече па конак дођу на зборно место — «Западни врачар», где ће се вежбати само седам дана.

Према наређењу VII. пуков. окр. команде од 13. Августа ове год. Бр. 5404. Позива се пекарска чета I. позива народ. војске, да место 1. Септембра, увече на конак на зборно место — бањичко брдо престане 20 Августа ове године где ће се вежбати 21 и 22 истог месеца.

Који обвезник неби овом позиву следовао строго ће бити кажњен, а при том издржаће дупло вежбања о свом трошку.

Од стране Суда општине кар. Београда 13. Августа 1893. г. АБр. 4415—4467.

ОБЈАВА

Комисија за регрутовање младића за стални кадар, за ову календарску годину, отпочеће свој рад 12. Августа ове године и радиће до 17. истог месеца закључно у згању VII. пуков. окр. команде, ратарска улица бр. 10.

С тога се позивају сви младићи, који су 1873. год. рођени овде или на страни, да горњих дана непремено пре подне у 7 часова предстану истој комисији ради горње цељи.

Даље, имају доћи и сви неспособни задругари појединих регрута, чија неспособност даје регруту право на скраћени рок службе, а могу доћи и други из задруге ради објашњења задружног имовног стања, како после не би било молби и жалби за скраћивање рока.

Горњих дана имају се јавити комисији и сви привремено неспособни регрути од прошлих година, који ће собом понети комисијска уверења по којима су за привремено неспособне оглашени.

Регрутној комисији престаје и сви обвезници редовне и оба позива народне војске, који се осећају да су неспособни за војну службу, те да се том приликом и они лекарски прегледају.

Ко се горњих дана не пријави регрутној комисији сматраће се, да је службу у сталном кадру избегао и према чл. 14. закона о устројству војске, кад год се ухвати до 30. година, без обзира на задружно и имовно стање, служи ће три године, а поред тога платиће и војницу.

Од стране суда општине вароши Београда, 1. Августа 1893. год. АБр. 3227.

НАРЕДБА.

Показало се да у Београду има много прекупаца, који по трговима купују и препродају разне продукте и ако нису грађани ове вароши нити подносе грађанске терете и да се тако под именом прекупаца прикривају и многе варалице кесароши и беспосличари.

Усљед тога и пошто је општинска власт позвана законом, да у сваком погледу штити како интересе општинске тако и интересе грађанства — Суд општине вароши београда, на основу 7 и 13 тач. 36 члана закона о општинама,

Наређује:

Да од сада могу вршити прекуповање на трговима само они грађани који имају отворене радње, и они који овом суду поднесу уверење од трговачког суда, да су испунили законске прописе.

Оваквим лицима суд ће издавати дозволе, а свима осталим забрањује да на трговима врше прекуповање.

Ко противно овој наредби поступи казниће се по закону.

Овом се наредбом замењује наредба од 21. Априла 1890 год. АБр. 610.

Од стране Суда општине вароши Београда 29. Јула 1893 год. АБр. 4284.

ОБЈАВА.

Према наређењу VII пуков. окр. команде од 17. Јула ове год. Бр. 4635. позивају се сви обвезници пешаци II. позива народне војске и сва комора, да 8. Августа ове год. у вече на конак дођу на зборно место — бањичко брдо, где ће се вежбати 9, 10, 11. истог месеца. Са собом понеће и предато им оружје.

Обвезници артиљеријске и болничке чете II. позива народ. војске и сва комора, позивају се, да 16. Августа ове год. у вече на конак дођу на зборно место — бањичко брдо, где ће се вежбати 17 и 18. истог месеца.

Осим тога позивају се и сви резервни официри који припадају II. позиву народ. војске, да и они означеног дана предстану на зборно место својим јединицама.

СРПСКИ УСТАНИЦИ ПРОТИВУ ТУРАКА

У ВЕЗИ

СА НАРОДНИМ СЕОБАМА У ТУЂИНУ

од 1459.—1814. године.

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

У ДВА ДЕЛА

НАПИСАЛИ

Р. Агатоновић и Л. М. Спасић.

(Академијски Савет Вел. Школе наградио првом вадовданском наградом општ. београдске).

Мото:

— „Пора нам престать быть умными чужимъ умомъ и славными чужою славою“ (Време је да престанемо мудровати туђом памећу, и славити се туђом славом).

Карамзин.

(НАСТАВАК)

Али као и увек, ратна струја брзо прође хришћанске владаре, како је мало ослабио утисак од најновијег турског изненађења или страха. Чим некрстаре турски пљачкаши по хришћанским земљама, чим се престане за часак пушити проливена хришћанска крв, на бојним пољима, од бесних јаничара, неосетљиви западни и северни паразити предаду се својој свакидањој болести — сањарењама. Сам краљ Матија опет је остао да брани своје границе, и да буде бедем Хришћанства противу Турака. И он не седи скрштених руку.

Да заштити Славонију и Срем, земље, које су тада највише страдале од турских пљачкаша, Матија је ваљало узети град *Шабац*. С тога с јесени новембра 1475. год. крене се са 10 000 људи право на Шабац.(1)

Још год. 1472. покушавао је нови титуларни краљ босански, Никола Илочки, да освоји Шабац, а одатле и целу Босну, те да једном постане и „дејствителни“ краљ. Али није постигао никаквих стварних успеха.(2)

Шабачки град бранило је у ово доба 5 000 лутих јаничара, којима је, вели Енгел, сам султан задео перјанице за турбане њихове. Осим те градске посаде, недалеко од Шапца, налазила се на обали савској и друга једна турска војска. Матија пошље против ње једно одељење своје војске, а сам се на чамцу крене уза Саву, изложен ватри топовској са града, да осмотри положај и јачину града. И сам се сада морао уверити о нечувеној јачини Шапца, о чему је дотле само могао слушати. Он окрене на град главну убојну своју трупу. Пуцало се из топова и из старих машина, из којих се пре употребе топова при опсадама камење бацало. Војници су нападали копањем јаркова, кроз које су се граду приближавали, и засипањем шанчева земљом и прућем. Али поред свега тога напрезања посада турска храбро је одбијала сваки јуриш Матијине војске. Цео месец дана узалуд је краљ употребљавао разне начине при нападању. На послетку употреби и ратно лукавство. Једнога дана, после једнога одбијеног јуриша, краљ Матија сакрије известан број својих најхрабријих војника, а са осталом војском повуче се натраг, као да хоће са свим да отпутује. Турци мислећи заиста, да је краљ прекинуо даље ратовање и вратио се у своју земљу, не знајући пак ништа о скривеној војсци, предаду се весељу

(2) Engel v. H. J.: Allg. Welthistorie, B. III. одсек Gesch. v. Servien, S. 431. — Pray: Annales etc. t. IV. p. 98—99. — Рајић, Ј.: Истор. Сербов. итд. св. III. стр. 286.

(1) Smičiklas T.: Povj. hrvat. knj. I. стр. 655

Даље имају сви обвезници понети собом и свој војнички билет, потребно одело, кошуље, прибор за јело, ћебе или поњаву за покривање.

Према наређењу ове команде од 9 Јуна ове год. Бр. 3360. позивају се сви обвезници коњичког ескадрона II. позива народ. војске и ордонанси свих пешадиских штабова са прописним коњем и прибором, да 11. Септембра ове године у 6 часова у јутру дођу на збориште место — Тркалиште, где ће се вежбати два дана.

Сваки обвезник понеће собом војнички билет, храну за себе и коња за два дана.

Према наређењу VII. пуков. окр. команде од 17. Јула ове год. Бр. 4635. позивају се обвезници — пешаци I. позива народне војске и сва комора да 20. Августа ове год. у вече на конак дођу на збориште место — бањичко брдо, где ће се вежбати 21, 22, 23, 24. 25, 26, 27, 28, 29 и 30. истог месеца.

Обвезници болничарске, пекарске, занатлијске чете и пиротехничко одељење који припадају I. позиву народ. војске као и сва лица која комору за ове јединице дају, позивају се, да 1. Септембра ове год. у вече на конак дођу на збориште место — бањичко брдо, где ће се вежбати 2 и 3 истог месеца.

Обвезници артиљериског пука без стоке, као и сва лица која за ову јединицу комору дају, позивају се, да 5. Септемара ове год. у вече на конак дођу на збориште место — бањичко брдо, где ће се вежбати 6 и 7. истог месеца.

Обвезници профијант и муницијоне колоне са штабом без стоке и без коморе, позивају се, да 9. Септембра ове год. у вече на конак дођу на збориште место — бањичко брдо, где ће се вежбати 10 и 11. истог месеца.

Обвезници местног пешадиског батаљона, коњичких возова и осталих местних трупа свију јединица I. позива народ. војске, позивају се, да 16. Септембра ове године у вече на конак дођу на збориште место — бањичко брдо, где ће се вежбати 17 и 18. истог месеца.

Осим тога, позивају се сви ордонанси, коњаници, да и они следују својим јединицама.

Сви обвезници имају понети собом и свој војнички билет, потребно одело, кошуље прибор за јело, ћебе или поњаву за покривање.

Они обвезници који се према овоме позиву имају вежбати само два дана, понеће собом храну за себе и стоку за два дана.

Према наређењу исте команде од 9. Јуна ове год. Бр. 3360 позивају се сви коњаници редовне војске и ордонанси код свих пешадијских штабова, да са прописним коњем и прибором 4. Септембра ове год. у јутру у 6 часова дођу на збориште место — Тркалиште, где ће се вежбаги два дана.

Сваки обвезник понеће собом војнички билет, храну за себе и коња за два дана.

Који обвезник овом позиву не следује строго ће бити кажњен и при том издржаће дупло вежбање, о свом трошку.

Од стране суда општине вар. Београда 1. Августа 1893 год. АБр. 3178 и 3969.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

LVII. РЕДОВАН САСТАНАК

12. Августа 1893 год.

Председавао председник г. Милован Р. Маринковић присуствовао кметовски помоћник г. Андра Надеждић, од одборника били г. г. Никола Х. Поповић, Милош Трифковић, Мизан М. Ђорић, Ј. Ђуровић, Мијајло Јанковић, Илија Ђорђевић, Михајло М. Ђорђевић, Н. Вулковић, М. О. Петровић, Ђорђе С. Новаковић, Соломон Азријел, Мих. Д. Банковић, поп Таса Капетан Спасић, А. Ј. Одавић, Др. Марко Т. Леко, Р. Драговић, К. Петровић, К. Б. Михајловић, Др. Алкалај, Др. Павао Поповић, Мих. П. Бошњић, Гаврило Бркић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 7. Августа 1893 године и у одлуци КЊБр. 422 учињена је измена, да је г. Т. Селесковић поднео извештај о електричном осветљењу као управник грађ. одељења и као техничар

II.

Одборник г. Никола Х. Поповић примећује да многи одборници врло ретко долазе у седнице, па пита, да ли је председник предузео какве законске мере противу њиховог невршења дужности одборничке.

Председник одговара, да је према члану 79. закона о општинама позван одбор општински да против таких одборника изриче казну, а не суд општински.

III.

Одборник г. Соломон Азријел пита да ли страна паробродска друштва плаћају што на име обаларине општини београдској за пристајање њихових лађа уз обалу Савску код Београда.

Председник одговара, да је учињено потребне кораке да се на име обаларине од ових друштава наплаћује прописана такса, но да је та ствар још у преписци, која се води са тим друштвима преко министарства иностраних дела. Друштва се међутим за неплаћену таксу задужују.

IV.

По прочитању акта истраж. судије за варош Београд АБр. 4510, 4509, 4438, 4454, 4436, 4430, 4437 — и акта управе вар. Београда АБр. 4496, којима се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, одбор је изјавио, да су му непознати: Петар Машић колачар, Ђорђе Радосављевић калфа лимарски, Светозар Поповић касапин и Милица Комненовић собарица; да је Алекса Миловановић кафеџија доброг владања и доброг имовног стања; да је

и одмору и не поставивши стражу на бедемима. У глухо доба ноћи, изађе она скривена четица Матијина, па се без икаква отпора успне на бедеме градске и уђе у град. На дати знак, груне у истом тренутку, с друге стране, краљ Матија снажним јуришем са осталом војском, и разузурене Турке у граду тако збуне, да се они без икаква отпора сви предаду. Готово сву градску посаду победиоци после посеку.(1) Тако је почетком год. 1476. та тако важна позиција турска, а толико опасна тачка за безбедност угарских земаља, била већ у рукама Матијиним.

Радосни глас о томе електризовао је целу Европу. Све силе радосно поздраве тај неоцењени добитак за хришћанску ствар. Папа пошље нарочито посланство да честита Матији за ту добит, а млетачка република одреди му на ратне цељи 93 000 дуката.(2)

Угарски писци, бележећи овај поход Матијин на Шабац, ништа не спомињу о српској војсци, која је без сумње чинила главни контингенат опсадне Матијине војске. Јер Шабац сам по себи највећма је претио Срему и Славонији, те је и природно, да је при опсади тога града учествовало и мноштво сремских и славонских Срба, којима је највише стало до тога, да Шабац буде у хришћанским рукама. Наши пак летописци наравно водећи више рачуна о Србима, овако вели: *„В лето 1476. прими Матеаш крал и Воук деспот Заслон град на реци Сави иже зовет се Шабац, ферварк и посла воиску, и плени Сребрницоу и прегна оу Срем“*.(1) Из чега се јасно види, да је при опсади Шапца било Срба, и то под деспотом Вуком. Да је тако, види се и из даљег ратовања на обалама Саве и Дунава, које је деспот сам продужио, што нам у неколико сведочи и сам горњи навод из летописа нашег. Иза заузећа Шапца, Матија се, по свој прилици са свом мађарском војском, врати у Будим, у намери да се жени Беатричом, кћерју напуљскога краља Фердинанда. А деспот Вук, по заузећу града прешао је Дрину, заузео и „опустошио“ Сребрницу, па се вратио у Срем. По Бранковићевој хроници, деспот је овог пута продро чак до *Сарајева*: „Tunc Grgurevich comburit et populatur Sarajevo et Szrebrnizam, et fugavit versus Belgradum.“(1)

Са освајењем Шапца, пала је у руке деспоту и цела стара Мачва, а то је: „цела водопаћа Колубаре и Тамнаве са оним крајем између Цера, Дрине и Саве, заједно са Подрињем, до садашњих ужичких горâ“. А тако исто овог пута је ослобођен и онај део Босне, ближи Сави, и градови: *Тешањ*, *Сребрник* (у Босни) и *Сокô*, који су Мађари и дотле држали, премда не свакад стално.(2)

„Овај је крај, вели г. Новаковић, умножавао ону власт, коју је, над Сремом имао деспот српски, и чинио је заједно са Сремом једну заокругљену групу српске земље под угарском влашћу.“ Све до 1521. год., докле је год Београд био у рукама мађарским, та је српска земља као целина била прибежиште свима Србима. Ни народна поезија није пропустила, а да својим споменом не обележи високи значај онога успеха, што га овог рата постиже српско оружје, смештајући

(1) Новаковић Ст.: Послед. Бранковићи, стр. 61. (по Zinkeisen-овој Gesch. d. osm. Reiches in Europa, B. II. S. 371.)

(2) Engel v. H. J.: Allg. Welthistorie, B. III. одсек Gesch. v. Servien, S. 431. — Smičiklas T.: Povj. hrvat. kn. I. стр. 657. — Новаковић Ст.: Посл. Бранковићи, стр. 61—62. и у Годиш. Н. Чупића IX. стр. 9—12.

(1) Šafarik P. dr.: Památky, итд. стр. 81. — Споменик срп. кр. акад. III. стр. 142. — Гласник срп. уч. др. књ. XI. стр. 154.

(1) Arkiv III. стр. 23.

(2) Годишњица, Н. Чупића, IX. стр. 11.

Милан Петровић кафеџија доброг владања и средњег имовног стања; да су Љубомир Ваџић обућар, његова жена Ленка и Ђура Маринковић механџија доброг владања и сиротног имовног стања.

V.

Председник износи одбору на мишљење молбе којима се траже уверења о сиротном стању.

По прочитању тих молби АБр. 4522, 4457, 4456, 4448, 4501. 4502. 4500, 4499, 4429, 4447, 4498, 4472 СБр. 13054 одбор је изјавио мишљење, да се суд претходно увери о имовном стању молилаца: Стевана Симића надничара, Лепосаве Алексићеве, Јулијане Алексићеве ученица, Радомира Бандовића ученика, Милице Мијатовићеве ученице, Радокира Дачића, Симе Николића, Милана Васића, Петра Вучковића, Константина Мојсиловића ученика, Косаре Анђелковићеве ученице, Милана Младеновића ученика и Максима П Атанацковића, — па тек онда да им изда тражено уверење.

VI.

На молбу Крсте Јовановића општ. служитела АБр. 4503, одбор је решио, да се молиоцу одобри петнајестодневно осуство, с тим да му се исто рачуна од дана кад га стане употребљавати.

VII

По прочитању извештаја комисијских ГБр. 3564 и 3597 одбор је одобрио одређене осе у улицама „Цетињској“ и „Милетиној“.

VIII.

По прочитању протокола лицитације ГБр. 3583 држане 7. Августа за израду 40 комада скамија за основне школе, и ГБр. 3582, држане 7. Августа за израду разних школских потреба, — одбор је решио, да се ове лицитације одбаце. Да се позове Павле Радосављевић и да се узме реч од њега да ли пристаје да све ове предмете изради по предрачунској цени као што је понудом својом од 14. Јула ове године ГБр. 3109 понудио Ако пристаје, да му се уступи, а ако не пристаје, да се држи друга лицитација.

IX.

Председник извештава одбор да је због приближавања заразне болести колере наредио, да се предузму нужне санитетске мере ради сузбијања исте болести. Па како је општина београдска у прошлој години потрошила већу суму новаца на набавку средстава за сузбијање колере и грађења колеричне бараке, којим се предметима може и ове године послужити, — потребно је ове године да се одобри сума од 3000 — 4000 дин. ради поправке онога, што је неисправно и набавке потрошних предмета за сузбијање колере.

По саслушању овога одбор је после поимеичног гласања са 16 гласова против 5 (који су били за 6000 дин.) 1 није гласао, решио, одобрава се кредит од три хиљаде динара из партије буџетом одређене за непредвиђене трошкове ради сузбијања колере с тим, да суд општински може ову суму у случају неодољиве и неодложне потребе и прекорачити па накнадно тражити од одбора одобрење за више утрошену суму.

X.

Председник саопштава одбору, да је стална комисија за надзор при грађењу и експлоатацији трамваја у Београду поднела свој извештај о стању овога предузећа на дан 3. Августа о. г. када је према уговору срп. француско друштво имало грађење трамваја потпуно довршити и саобраћају предати

По прочитању тога извештаја АБр. 4409 из кога се види, да друштво није испунило своје обвезе према уговору, јер није саградило онако и онолико пруга, колико је и како је уговором предвиђено, одбор је решио, да суд општински поступи у свему по уговору о грађењу и експлоатацији трамваја у Београду према српско-француском друштву за неиспуњење овог уговора и да о учињеним извести одбор.

Да суд са друштвом направи акт, у коме тачно да се назначи почетак повластице о експлоатацији трамваја. —

XI.

Одборник г. Др Марко Т. Леко предлаже да се сталној комисији за надзор при грађењу и експлоатацији трамваја у Београду одреди награда, пошто се из последњег извештаја види, да је та комисија много труда положила, да се ово предузеће што боље и саобразније уговору изради.

Одбор је одлучио, да се о овом предлогу решава у једној од идућих седница.

XII.

Председник извештава одбор да Њ. Величанство Краљ полази 16. Августа о. г. у 7 часова у јутру на пут кроз отаџбину па позива одборнике, да га у што већем броју испрате.

Одбор је примио к знању ово саопштење и одлучио, да Њ. Величанство испрати до Обреновца: председник општине са секретаром и одборницима г.г. Н. Х. Поповићем, Ђ С. Новаковићем, А. Одавићем, Др М Т. Леком, Р. Драговићем, М. Трповићем, Н. Вулковићем, К. Б. Михаиловићем, М. Јанковићем, поп Тасом Капетан Спасићем.

Ако ко од одређених одборника не би могао на овај пут ићи, овлашћује се председник да другога на његово место одреди.

XIII.

Председник општине предлаже, да одбор одобри извесну суму новаца, којом би се наградило стручно лице за израду пројекта грађевинског закона с нарочитим обзиром на прилике у Београду и к ји је тако преко потребан за Београд.

Одбор је одлучио, да се о овом предлогу ретава у идућој седници

СТАТИСТИЧКИ ЗАПИСИ
У ОПШТИНИ БЕОГРАДСКОЈ

Путнички саобраћај вароши Београда, У седмици од 8. до 14. Августа 1893. год. допутовало 727 одпутовало 793. Од којих су:

а.) Пола: мушког 673, женског 54.

б.) Вероисповести: православне 589, католичке и протестан. 111, мојсијевске 11, мухамеданске 16, свега 727.

в.) Постојбина: Србија 518, Аустро-Угарска 114, Босна и Херцеговина 27, Црна Гора 13, Грчка 6 Турска 10, Бугарска 10, Румунија 9, Русија 5, Германија 6, Франц. 6, Италија 1, остале државе 2.

г.) Занимање путника: Тежаци и економи 41, Занатлије 58, Трговци 313, индустријалци — шпекуланти и предузимачи 3, Гостионичари 14, Интелигенција (војска) 98,

---

на ову земљу, „као на театар радње, дела последњих средњевековних српских витезова: браће Јакшића и Змај-деспота Вука. У песми „О диоби Јакшића“, где се пева, како браћа деле очевину, вели се:

„Дмитар узе земљу Каравлашку,
„Каравлашку и Карабогданску,
„И сав Банат до воде Дунава;
„Богдан узе Сријем земљу равну,
„Сријем земљу и равно Посавље
„И Србију до Ужице града.“ —

У Богдановом делу, види се целокупна деспотовина Вукова, концентрисана тако, све до год. 1521. — пада Шапца и Београда.

Не смејући због недовољне ратне спреме дубље загазити низ Дрину, деспот Вук крене на другу страну Београда, к Смедереву, којим су Турци доминирали целом моравском долином, имајући згодан ослонац и за своје испаде у Потисје. Важност смедеревског града, кад би био у српским рукама, појмио је врло добро Змај-Вук, па с тога и није чудо, што он, повећавши своју војску још и темишварском српском војском под Дм. Јакшићем, и мађарском, под војводама: Петром и Францем Доци-а, Нађ Албертом, и Нађ Амброном, Имром и Ласлом — хита као врховни командант целе те армије, да свом снагом рупи на Смедерево, не би ли га послужила јуначка српска срећа, да га отме од Турака. Градски заповедници били су Михал-огли-Али-бег и Скендер-бег. Турци су имали на супротној обали Дунава, мали градић *Ковин*. По једној белешци нашега летописца: „*И расипа десиот Воук Ковин оу Банату прама Смедеревоу*“(1) закључујемо, да је деспот, приступајући извршењу свога ратнога плана, почео прво са обезбеђивањем позиција на угарском земљишту. Турци су бранили овај свој градић, али узалуд. Потиснути одонуда, они се брзо концентришу с ове стране Дунава, и утврде се код једнога места „на три стотине корака од Смедерева“ — које неки историци, Engel и Hammer, зову: „Pozazin“ и „Bozazis“ (Пожаревац?) — очекујући са 4 000 спахија деспота на овој страни, знајући, да ће он сада право на Смедерево. Прешавши са целокупном војском својом на ову страну Дунава, сједини се овамо са посадом београдском, која му у помоћ беше дошла, па одмах заметне, са турском коњицом, крваву битку; очајна с обе стране, свршила се врло несрећно по Турке. Једва се спасу само Али-бег и Искендер-бег флотом у Смедерево. Огромна маса нађе гроба свог у Дунаву, а што до њега не могаше доћи, би посечено и похватано и ланцима хришћанским оковано. Две стотине и педесет заробљеника са 5 застава турских буду послани краљу у Будим, да му женидбу са Беатричом увенчају. „Заробљени Хришћани (да ко други до Срби?)(2) — вели Рајић — чувши за ову погибију Турака, охрабре се, раскину ропске ланце, па се и сами устреме на турски логор, растеравши и последње остатке турских чета, срећно спасу ропства своје жене и децу; и не само да повратише све своје отето имање, него и од турскога богатства толико заграбише, да није било ни једне жене, ни једног детета, које не би водило по једног коња турског окићена богатим украсима.(3) Богате плачке награбе се и српски и мађарски војници. Између осталих уплачканих ствари била је, вели Енгел, и једна „tympana cum fistulis, quibus equi volucres adurgentius conscitantur“.

(1) Споменик срп. кр. акад. III, стр. 156.

(1) Врло лако, да ово нису биле прости заробљеници, већ раја у војничкој служби турској, као што ћемо доцније наилазити на многобројне примере, где Срби на силу ратују у друштву с Турцима противу Хришћана.

(2) Hammer v. J.: Gesch. d. osm. Reiches, B. I. 528. — Engel v. H. J.: Allg. Welthistorie, B. III. одеск Gesch. v. Servin, S. 437. — Рајић J.: Историја Сербов. итд. III. стр. 285—286.

ђаци 33, раденици и помоћници 6, Пиљари и бозаџије 3 надничари и слуге 32.

Из статистичког одељка општине вароши Београда 19. Августа 1893. год.

ОБЈАВА.

Суду општ. града београда, потребна је једна зграда за основну школу.

Зграда ова треба да је на западном врачару, да има довољно простора за смештај 2 разреда, где могу стати 80—100 ђака.

Ко има овакову зграду и жели је дати под закуп, нека поднесе понуду рачуноводству овог суда најдаље до 1. Септембра ове године.

Понуђач у понуди треба да означи где постоји зграда (улица и број) колико и каквих одељења има, и колику кирију годишњу тражи.

СБр. 12895 — Од суда општине града Београда, 20. Августа 1893 год. у Београду.

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

Рачуноводство суда ово општинског, држаће у својој канцеларији јавну усмену лицитацију и то:

I. На дан 20. Септембра ове године од 8—12 пре и 2—5 сахати по подне, — за давање под закуп 12 општинских дућана у фишекцијској улици.

II. На дан 25. Септембра од 8—12 пре и 2—5 сахати по подне, — за давање под закуп 16 плацева у бари венецији, за смештај дрва и јапије.

III. На дан 27. Септембра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп општинског земљишта „стари сењак".

IV. На дан 28. Септембра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп земљишта општинског до бив. ботаничке баште на јалији.

V. На дан 29. Септембра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп општинског земљишта код војног сењака.

VI. На дан 4. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп 12 плацева на великом тргу за свињске месарнице.

VII. На дан 5. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп 7. плацева на великом тргу за говеђе месарнице.

VIII. На дан 7 Октобра од 8—12 пре подне, — за давање под закуп 12 општинских дућана на зеленом венцу за месарнице говеђе и свињске и пиљарнице.

IX. На дан 12 Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп права наплате таксе од акциза на пиће.

X На дан 15. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп права туцања каће — тамиса.

XI. На дан 18. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп права наплате таксе фијакерске.

XII. На дан 20. Октобра од 8—12 сах. пре подне, — за давање под закуп меса од бобичавих свиња, које се коље на општин. кланици.

XIII. На дан 23. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп оправке возова општинских, ковачко-коларски рад.

XIV. На дан 25. Октобра од 2—5 сах по подне, — за давање под закуп оправке возова општинских, сарачко-тапетарски рад.

XV. На дан 27. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп подкивања коња пожарне чете и волова рабаџ. општин. возова.

XVI. На дан 28. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп оправке рабаџ. општинских возова.

XVII. На дан 1. Новембра од 8—12 сах. пре подне, — за давање под закуп плаца општинског више чесме „књагиње Љубице".

XVIII. На дан 1. Новембра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп I и II. пећине у таш-мајдану.

XIX. На дан 2. Новембра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп чишћења пијаца у вар. Београду.

Погодбе о овим закупима могу се сваког радног дана видети у канцеларији рачуноводства.

Ко жели ма шта од овде изложених права узети под закуп, нека означеног дана дође и лицитира, пошто положи прописану кауцију.

СБр. 12.755 — Из канцеларије суда општ. града Београда, 14. Августа 1893 год. у Београду.

САСТАНАК
ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

Држан 6. Јуна 1893 год.
(ПО СТЕНОГР. БЕЛЕШКАМА)

(СВРШЕТАК)

Тоша Селесковић — Програм целега рада, он је у довољној мери дат, и то дат је од капацитета Хобрехта и Смрекера а за детаљније извршење овога плана о канализацији, ту су нужни инжењери, који могу то јевтиније израдити него Хобрехт и Смрекер. Тим, што је у овом извештају наведено, да се у овој прилици доморотци узму за инжињере при извршењу радова о канализацији није казато да то безусловно мора бити; јер ће их наравно бити ако их ми имамо, а ја држим да ћемо таквих људи моћи наћи, најзад потреба је, да ми наше људе у том послу образујемо јер су нам они потребни за све доцније радове око канализације.

После овог првог срећног успеха Змајдеспот Вук приступи главној операционој тачци свога ратнога плана — опсади Смедерева. Без икакве сметње од стране преплашеног Али-бега из Смедерева, подигне деспот на пољу Годоминском, по пут оних тврђава турских око Шапца, нека нова утврђења, око оних опкопа турских који чуваху сам главни град, која сграђена од палисада, земље и плетена прућа, имала су са суха потресати безбедност Смедерева. Енгел спомиње *три* така „Erdschlösser von aufgeworfener und verzäunter Erde", од којих се једно зваше *Витешка трпеза*.(1) Из њих стане сада деспот живо тући Смедерево; опсада је трајала преко целог лета, али све узалуд. Да се заузме град, требаше јаке флоте, која би с Дунава блокирала и бомбардовала бедеме. А у њој се сад највише оскудеваше, јер оно што беше српских Шајкаша на Дунаву, не беше у стању потиснути усидрену и спремну за бој јачу турску флоту, а наручене лађе у Регенсбургу још не беху стигле. То беше главни узрок што сви труди деспотови, да заузме Смедерево, бише узалудни. Краљ Матија је волео свадбовати читав месец дана, него притећи у помоћ своме савезнику, а зато ће се сада и султан лакше наплатити са деспотом. Победивши молдавскога војводу Стефана, окрене се са 40000 војске к Смедереву, и по највећој цичи пређе Дунав, у децемрру месецу, преко леда, нападе на оне деспотове палисаде, запали дрвенарију око њих, натера посаду на предају, а утврђења сруши до темеља, и сви трудови деспота и његових срчаних бораца бише крунисани савршеним неуспехом.(1)

Када већ прође и Матијино пировање, освану нова 1477. година, када се мислило отпочети нови рат противу Турака, коме би на челу стајао сам краљ Матија. И Турци су се због тога бојали, јер су знали, да се Хришћани одавна спремају, и да су доста добро спремни. Ну не би тако. Некако несрећна судбина Хришћана увек хоће згодне тренутке за хришћанску ствар да омете. Краљ Матија као да није довољно искуства стекао, колико му ратови са Чесима донеше штете, него и овог пута заметне рат са другим својим суседом, немачким царем Фридрихом III. Турци су опет могли јужне границе мађарске краљевине пленити и палити до миле воље, јер Матија беше повео на Фридриха и сву српску војску, под деспотом Вуком и Јакшићем. Само кнеза Павла оставио беше у Банату. Српска коњица опет беше Матији главна узданица, да освоји Беч, с тога и није чудо, што по речима једнога очевидца, краљ иђаше на Беч „возећи се са својом женом у колима, као да иде на свадбу". Турци употребе ову прилику, па год. 1477. отворе рат с Млечанима на мору, а год. 1478. пренесу га на сухо код Скадра, који су Турци дуго узалуд опседали (1)

За то време поједине чете турске прелазиле се преко Хрватске у Крањску, Истрију и Фурланску, чинећи ужасне пустоши и робљења, тако, да су год. 1478. продрли једном до Илока у Славонији и 30000 душа одвели у ропство.(2)

Године 1479. Млечани већ исцрпљени у борби с Турцима, буду принуђени, ми-

(1) Гласник срп. уч. др. књ. 49. стр. 215.

(1) Hammer v. J.: Gesch. d. osm. Reiches, B. I. S. 529. — Engel v. H. J.: Allg. Welthistorie, B. III. одсек Gesch. v. Servien, S. 432. — Новаковић Ст.: Посл[illegible] Бранковића стр. 63. — Гласник срп. уч. др. књ. 47. стр. 215. — Ако би се ова наша примедба (стр. ...) на Бранковићеву белешку о овим градњама, које је цар Мухамед порушио на Морави, по њему год. 1474. заиста била оправдана; онда би се она могла односити на овај догађај, од год. 1476. одакле би се видело, да је Турска војска први пут тек сада порушила ресавске манастире — Раваницу, и то: „prodente quodam monacho."

(1) Види врло опширно ову ствар у Hammer-a (Gesch. d. osm. Reiches, B. I, S. 536—545.)

(2) Engel v. H. J.: Allg Welthistorie, B. III. одсек Gesch. v. Serv. S. 432.

Милан Капетановић — Мени није познато, господо, да ли је г Смрекер извршио какву канализацију вароши, и молио бих г. Селесковића, да ме о томе обавести.

Тоша Селесковић — Извините г. Капетановићу, ни мени то није познато.

Коста Главинић — И мени, као члану ове комисије, није познато, да ли је г. Смрекер извршио какву канализацију вароши али ми се чини, да није.

Пројект Хобрехтов, он је детаљан, и у њему се помиње највећи део ствари, које ће се извршити код наше канализације, а код г. Смрекера главна је сама идеја, како треба нечистота да се изнесе из вароши; па је комисија нашла, да је предлог г. Смрекера у томе бољи. Г Хобрехт у његовом програму обзирао се је више на економску страну, да је извршење канализације што јевтиније; он је хтео да нечистоту из једног дела вароши спроведе у Саву, а из другог дела вароши у Дунав. Разуме се, тако избацивање нечистоте из вароши јевтиније је, али здравствени разлози говоре, да сва нечистота из вароши треба да се одведе у Дунав У томе је, дакле, разлика између та два генерална пројекта.

Пројект г. Хобрехтов, може се у многоме сматрати као детаљан и он ће, у главноме, и послужити за израду детаљнога пројекта, с тога може и отпасти бојазан г. Капетановића, што г. Смрекер није извршио канализацију вароши, јер је нама главно пројект г. Хобрехта, који је извршио канализацију у Берлину и признат као капацитет у овоме послу. Ја мислим да нећемо погрешити ако усвојимо прва ових шест тачака без даље дебате, а сад остаје да овластимо грађевинско одељење општинско, да изради пројект и програм за извршење, а о броју потребних лица за извршење, ту ми не можемо ништа казати ни прецизирати, јер то зависи од послова, који ће требати да се изврше, па их може бити два, три, четири или више.

Милан Капетановић — Нисам ја питао за број потребних лица, него је мене више квалитативна страна тих лица интересовала. Г. Селесковић рекао је да ми не можемо да узмемо лица, као што су Хобрехт и Смрекер, али ја не знам, да ли би ми имали својих људи за тај посао. Међу тим, ја не знам, да ли је г. Смрекер израдио какву канализацију, али ми изгледа, да он овакав посао није нигде радио, јер се у оно детаљну израду пројекта као г. Хобрехт, није ни упуштао, већ је почео да идеалише тражећи да се сви канали само у Дунав сливају.

Дакле ове две тачке тесно су везане још са нечим, а то је са мишљењем санитетског савета, јер санитетски савет треба да дâ одсудно своју реч о одвођењу нечистоте, пошто је то чисто игијенска ствар. Дакле, пре него што би се приступило изради овога посла, треба затражити и мишљење санитетског савета, како нам се не би после пребацивало, као што је то већ раније бивало; јер ако санитетски савет да своје мишљење: да се нечистота из извесног дела вароши може одвести у Саву, онда ће овај посао јевтиније коштати, а ако се сви канали морају сливати у Дунав, онда ће поскупети.

Односно квалитативне стране лица, која имају да изврше овај програм, ја сам напоменуо, да се не закачимо за докоротне, којих најмање имамо у инжињерској струци. Ми ћемо дакле морати да имамо људи, који су овај посао радили, а не да овој посао поверавамо грађевинском одељењу општине, јер ту немамо таквих лица.

Истина ја имам веру у г Селесковића, али он неће моћи да ради на овоме послу, јер је његова дужност да мотри, да ли се сви послови тачно извршују. Ја дакле тражим да се узме г. Хобрехт или други који капацитет да даје обавештења, а не никако људи, који нису овај посао радили, па да се тек сад уче у овоме послу.

Тоша Селесковић — Ја сам слободан нешто да приметим на жеље г. Капетановића, прво, односно предлога његовог. да тај пројект иде санитетском савету. Та је ствар била већ једном у санитетском савету, и они су дали своје мишљење да треба нечистоту одводити у Дунав. А сем тога у комисији, која је ту ствар разсматрала, била су и три лекара, који су то питање решили; и кад је та комисија у начелу решила, да се нечистота мора одводити у Дунав, шта онда даље имамо ми да тражимо, већ једино да усвојимо то њихово мишљење.

Односно предлога г Капетановићевог, да се за ту ствар ангажују странци, ја бих имао да кажем, да ми већ имамо све податке, који нам инжињери странци могу дати за извршење тога посла, те нам према томе не требају никаква даља обавештења; а само се по себи разуме, да се за тај посао морају узети стручњаци с тога не треба овде изричито помињати да се морају употребити странци за извршење овога посла. А што се у извештају помиње да се за овај посао употребе наши људи, ја држим да то одбор треба и мора да усвоји, јер ми морамо наше људе да образујемо у том послу за доцније одржавање канализације, те с тога овај посао и треба да се повери грађевинском одељењу и њему оставити право да за тај посао ангажује персонал.

Милан Капетановић — И ја сам, господо, техничар, али ми није познато, да ми имамо наших људи који су овај посао радили; међу тим и ја бих волео да ми имамо наших стручних људи за тај посао, али шта ћемо, кад су на жалост, капацитети све странци! Ми имамо овде сад један пројект о канализацији, и ми га не можемо поверити нашим техничарима, да га они изврше јер је то за њих са свим нова ствар, а што се г. Селесковића тиче, као што рекох, он не може на томе послу радити, већ ће једино водити контролу свих послова; међу тим, нама је потребан човек, на кога ће пасти морална одговорност за израду ових послова, а ми таквог нашег човека немамо.

Што г. Селесковић рече, да је ова ствар већ била пред санитетским саветом. то мени није познато, али ако је тако, онда је то требало у извештају да се каже.

Што г. Селесковић вели, да су у комисији била три лекара, то није разлог, да ова ствар не треба да иде санитетском савету, јер је ово чисто игијенско питање. дакле питање које треба игијеничари да третирају. Међу тим поменута господа доктори јесу доктори медецине, а нису и стручни хигијеничари па с тога држим да би ово питање свакако требало претходно послати на решење санитетском савету, те да он да своје мишљење о томе, како нам се не би доцније и путем штампе и приватно пребацивало, да смо неправилно радили.

Љуба Јовановић — Г. Капетановић је мало незгодно унео у ток дебате разговор о санитетском савету.

М. Капетановић — Без тога не може да се изради детаљни пројект.

Љ. Јовановић — Може. О томе се говори у 3 тачке. Овде се говори ко ће израдити а 3 тачка позива се на све ове напред. Ако хоћете

ром од 26. јануара, да им уступе Скадар уз друге повољне услове. Вели се, да су они тада с Муслиманима уговорили и неки савез, коме су се и сами Турци подругљиво смејали: „les chiens contre les pores et les pores contre les chiens.“(1) Ово ново изненађење узбуни онда цео хришћански свет, а највише самога краља Матију, који је томе свему био узрок, ратујући са Хришћанима на север, а остављајући Млечане саме у борби са надмоћнијим непријатељем. С тога он похита да закључи с Фридрихом мир, па се врати у Будим, где сазове нови сабор, ради договора о одбрани противу Турака, а сада и њихових савезника Млечана. Међутим Турци оспу сада своје стреле на Угарску. Њихови пљачкаши већ су августа месеца исте (1479.) год. прелетали преко Хрватске у унутрашњост аустријских земаља, робећи и палећи до миле воље, све што им до руке дође. Краљ Матија да опере свој образ, који окаља бескорисним ратовима са хришћанским владаоцима, реши се на одсудну борбу с Турцима. Подели своју војску на два дела, према томе, како су и Турци сада удешавали своју офанзиву. Како ће проћи са походом својим на Босну, видећемо на другом месту, а сад да видимо: куда ће она турска војска, која се код Смедерева у то доба скупљаше?

До почетка октобра (1479.) беше по заповести султановој код Смедерева на окупу до 40 000 турске војске.(1) Циљ је био Ердељ. Њени главни команданти беху она нама позната два брата Михалогли-Али-бег и Искендер, чувени још и по својим пљачкашким походима у Крањску и Фриолију. Уз њих се налажаху и синови Евреносови, Хасан-бег и Исак-бег, и син Бали-бега Малкоцовића, сви чувени турски пљачкаши. Сви су они хтели да буду врховни команданти, не покоравајући се један другоме. То нејединство у команди и би узроком, да снага, ове иначе силне војске, јако ослаби. Прешавши Дунав сниже Смедерева, турске хорде разлију се по своме обичају по ердељским селима, жудећи за пљачком. Храбри трансилвански војвода *Стефан Батори* очекиваше их код *Сас-Вароши* (Кењер-мезе = хлебно поље), у намери да их при повратку њихову онако претоварене пленом, сагна у клапац *Црвена кула*, одакле ће се једва ко жив спасти. У помоћ му беху дошли и Срби из Баната и Гор. Срема, под својим војводама Павлом Бранковићем, грофом темишварским и Јакшићем, који је сам под собом имао око 900 Срба коњаника.(1)

(1) Jonquière: Histoire de l'empire ottoman, p. 178.

(1) Не слажу се сви наши извори о броју ове војске. Наиме по Dlugoss-y наводи 100 000. по Бонфинију и Одаху 60 000, а по турским изворима 30 000. Он је узео средину 40 000, коју смо и ми одатле узели.

(1) Поп Ђорђе Сремац у својој књизи: „De regni Hungariæ perditione“ напомиње, да је Јакшић био пре овога при опсади Беча, па га краљ Матија послао у Ердељ. „Један између непријатеља, врло разглашени немачки јунак, дојахао је Мађарима оружан на коњу. Нико га не смеђаше дочекати, само га гледаху, многе покоре чињаше од Мађара. Краљ се разљути и рече: „Ко је тај јунак, да ми надбије овога лопова, таки бих му поклонио град један са свима приходима.“ На то стане пред њега један војник Рац, Димитрије Јакшић: „Ако ми дадеш краљу, што си казао, ја ћу покушати с њиме.“ Краљ даде руке своје у руке Дим. Јакшића. Димитрије с војницима својим спреми се за битку, како најбоље може. Други дан немачки војник изађе на бечку капију и почне дрзновено своја коња заигравати, јаве Дим. Јакшићу, да је немачки војник већ изашао на међдан. Онда Рац овај скочи на коња са својом дружином и рекне својим војницима: „Браћо моја, војници моји, дајте ми само, да узмем у десницу мач мој, одмах ћете видети моје дивно војевање, борећи се сам самцит одважно с његовом четом.“ Тако и учине. А кад узме мач у своју десницу, удари један пут и одмах га свали на земљу. Али је Немац био сав у оклопу, и Јакшић узме стражњу половину сам у своје руке, па је баци пред краља у чадору. Краљ, кад то виде, дивно се врло, како је рацки војник тако свој посао свршио с разглашеним немачким војником. Краљ рече жалостиво: „А што си га погубио? Боље да си ми га жива довео, да га у мојој земљи храним и негујем, због његова славна јунаштва.“ И краљ испуни обећање, поклони му град Короћ. Рац војник, видећи краља ожалошћена због немачког војника, рекне краљу у очи: „Добро гледај краљу сама себе; а ако нећеш да се бијемо, а оно да се бијемо, а ако нећеш, пуштај нас доћ’авола.“ Краљ чувши војникову дрскост и слободу, погледа у мађареке великаше и рекне: „Шта да радимо с њиме?“ А они ту свеговаше,

да вам кажем своје мишљење, држим да 3 тачку најтеже можемо решити, и да за њу неће бити довољна једна седница. Сад да свршимо другу ствар. Што се тиче ње, ја не могу говорити у оном правцу како су говорили г. Селесковић и г. Капетановић, али могу да питам: како се радило при примању људи за досадашње радове. Ком је то до сад било остављено, да ли председнику или управи, или је долазило да одбор о томе реши. Ако ће опет доћи да решава одбор, онда не бих био мишљења да г. управник скупља сав тај да речем лични материјал. С тога молим да ми се каже како је до сад рађено и како се мисли да се даље ради. То би требало знати.

Председник — Све техничко особље по закону о општинама мора имати квалификацију, а одбор га прима

Љ. Јовановић — Дакле онда ово што је рекао г. Капетановић то је једна жеља његова. Ја мислим да ми са свим можемо усвојити ову другу тачку.

М. Капетановић — Ту стоји да се одељење овласти да може ангажовати, и ја хоћу да се осигурам у напред

Љ. Јовановић — Ја сам за то и питао и по закону то не може да буде.

М. Капетановић — Ја сам хтео у напред да се осигурам.

К. Главинић — Овде се мисли да се грађевинском одељењу оставе што одрешеније руке да не мора да чека по две недеље док се састане одбор да реши хоће ли примити једног инжињера или не. Нешто слично ми смо имали при грађењу водовода; образована је нарочита комисија којој су дата извесна права и та је комисија с руковањем радова имала да ангажује извесно особље сама, а извесно с одбором. Дакле овде се хтело да се даду одрешене руке грађевинском одељењу да не мора да чека по 15 дана и 3 недеље.

— Г. Капетановић је покренуо то питање хоће ли да се оставе одрешене руке грађевинском одељењу да оно ангажује потребни персонал, или ће да се уради друкче. Кад је комисија овакви предлог учинила, она је сама мислила да грађевинско одељење мораће ангажовати једног човека који је већ вршио овакве послове, јер ће тај имати да буде непосредни надзорник при изради пројеката а управник грађевинског одељења он је врховни надзорник. Молим вас да свршимо ово да се не бавимо више око ове тачке.

Ф. Васиљевић — Г. Селесковић тражи да се одобри грађевинском одељењу ово. Ја бих ово одобрио, па он нека води бригу и набавља људе какви њему требају.

Председник — Па добро господо; предложите редакцију

Љуб. Јовановић — Нека се дода; од којих бар једно, које је практички радило на овим пословима (Чује се: усвајамо).

Председник — Усвајате ли (Усвајамо) — Изволте чути трећу тачку (чита).

Др-Марко Леко — Г. Капетановић напоменуо је да би умесно било запитати и санитетски савет да ли каналску нечистоћу можемо спровести и у Саву или не. Против тог предлога не бих имао ништа; али њиме не би смо могли постићи оно што г. Капетановић жели, а то је да нас канализација стане јевтиније Санитетски савет решаваће према подацима које је и комисија имала. Ја се само бојим да санитетски савет не потражи нешто више, јер су лекари увек строжији од техничара. Али на послетку да би избегли пребацивања да у овом важном питању нисмо хтели да чујемо мишљење наших лекара добро би било да се обратимо главн. сан. савету или лекарском друштву, с молбом да нам у што краћем року одговори, пошто се само на то чека па да се приступи раду

К. Главинић — Г. Леко је, чини 'ми се, рђаво разумео г. Капетановића. Ја сам га разумео: да је он свој предлог изнео за то: да нам се после не би чиниле замерке што нисмо питали санит. савет а не за то што се надо, да ће одговор санит. савета бити такав да ће нас канализација јевтиније стати. Ми истина, имамо и овде у нашој средини лекаре, и они су, чини ми се и чланови санитетског савета, а, сем тога у ранијој комисији био је и г. Др-Пачу, који није хрђав хигијеничар, и ми смо заједно с њима претресали ово питање, али, и поред тога, ја нећу да дам повода никому да нам пребацује да навалице нисмо хтели да тражимо о овој ствари и мишљење глав. санит. савета. Санитетски савет је и надлежан за оваква питања, па ће, можда, и сам покренути г. министра унутрашњих дела да пита: како општина може овакав посао да ради а да о томе не тражи и мишљење санит. савета. Али, ми треба да управимо санит. савету прецизна питања, на која да нам да одговор: јеу не желим да нам он претреса питања чисто техничка. Кад дакле будемо слали ово њему, треба да се прецизира и каже тачно на која питања треба да нам одговори а та су питања, по моме мишљењу: 1.) Може ли се каналска нечистоћа спровести и у Саву и 2) који материјал треба употребити за канале. Ја држим, да ова два питања имамо да ставимо, па ако не будемо задовољни с његовим мишљењем, онда да се обратимо и лекарском друштву. Био бих мишљења као и Капетановић, да се то учини пре него што се приступи изради детаљног пројекта и да замолимо: да нам се у што краћем року одговори (Одобравање).

Др-Марко Леко — Само хоћу да се оградим од навода да писам разумео г. Капетановића. Ја сам га д бро разумео, пошто сам се с њим пре тога о томе и приватно разговарао.

Р. Драговић — Треба ова ствар да се упути санитетском савету, и нарочито да питамо може ли вода и у Саву да се упути или не. Кад су пре говорили да не може било је о тога што се рекло да ћемо воду за водоводе узимати из Саве. Данас је стање ствари промењено.

Ф. Васиљевић — И ја сам то хтео да кажем. Нека се каже како данас немамо потребе да употребљавамо савску воду за пиће. Ако је због купања онда нека илица буде тамо горе.

М. Капетановић — Ми дакле господо морамо да питамо санитетски савет и мени је жао што то до сад није учињено. Ја не могу пристати да се приступа изради док санитетски савет не да реч. И за водовод смо питали па иначе и поред тога доцније су писали по новинама и што јесте и што није. Доцније то неће моћи да се учини кад кажемо да смо питали санитетски савет. Надам се да ни он неће ништа друго рећи до оно што смо и ми рекли. Треба чисто да се пита може ли и у Саву или само у Дунав. Ако буде прво онда ће и пројект бити јефтинији. Из одговора саветског добићемо одговор и о економској страни ове ствари.

Писам за то да се пита и за материјал.

М. Јовановић — Г. Главинић је лепо покренуо друго питање: да се том приликом пита и односно материјала. На сваки начин да са

Октобра 13. поставе се обе стране у бојну линију. Батори постави на лево крило Сасе, на десно Сикуле, иза њих Влахе, а иза њих Србе и Угре. Сам пак са оклопницима постави се у центруму своје војске. По одслужењу службе божје отпочне се борба у један исти мах с обе стране. Испрва лево и десно крило Баторијево би потиснуто, ред се поремети. Баторије лети с једне на другу страну, да поврати ред, изгуби већ два коња под собом, али и сам најзад, савладан добивеним ранама (6), стропоштa се на земљу. Већ је изгледало, да је откуцао последњи час Хришћанима, када се у тренутку највеће опасности, појави непобедни херој српски кнез Павле, са својим јунацима, завитлавши се на већ бесне, од тренутне победе, Турке, беснећи осветом као фурија на непријатеља Хришћанству. Правећи пред собом широке пролазе, обарајући Турке обема рукама и на једну и на другу страну; кнез Павао вичe на разбојиште: — Батори, брате, где си? Јави ми се, ако си жив; ево сам ти дошао на избављење твоје и отаџбине наше.

да га пошље кући, јер се чује, да је Турчин у Ердељу, по имену Али-бег, па да тамо буде у војсци са Павлом Кинижићем. И тако и буде. Јакшић оде са својом четом кући.[1] (Серб. летопис за 1858. г. ч. II. стр. 15—16.)

Снажни глас јунаков, у сред оне силне звеке ратнога оружја, јаука и лелека рањеника с обе стране, продре до ушију већ полумртвога Баторија: — Ево ме, друже, и брате мој Павле, ево ме још жива; брани брате краљевство, брани отаџбину и штити веру нашу.

Ово је, вели Рајић, толико усхитило кнеза Павла, да се као љути тигар на ново баци на онај остатак разбијене турске војске, коју тако дотуче, да је веома мало весника отишло с бојног поља, да Мусломанима приповеда невиђено чудо српскога јунаштва: да се Срби у осветничкој борби боре и са два мача. На 30000 турских лешина биле су сведоком славне победе Срба. Једва је умакао сам Али-бег, и то прерушен у просто војничко одело. Од Хришћана пало је у том боју око 8000 Мађара, 2000 Саксонаца и Влаха, што се првим поразом беше потопило у води.[1]

Овом пободом стекао је кнез Павао себи бесмртна гласа, као јунак над свима јунацима онога доба. Угарски писци толико га славе, да причају о њему читаве гатке и приче. Тако вел: Пошто се сврши битка, скупе се сви поглавари, са целом војском, и договоре се, да ту на мртвим турским телесима заједнички вечерају. Поставе трпезу и поседају у наоколо на мртве Турке. Кад се понапију вина, скоче, ухвате се у коло, и стану сви играти и јуначке песме певати. На један пут скочи кнез Павао, дохвати зубима једнога мртвога Турчина, а друга два у обе руке, стане се с њима тако лако и гипко окретати, да је јачином свога тела све присутне задивио.[2] Сутра дан, да би увеличали погреб Баторија, који умре у крилу победе, направи Павао од мртвих турских лешина читаве пирамиде, запали их, а остале турске заробљенике посече на гробу Баторијеву.

Цео хришћански свет сматрао је ову победу као врло значајну добит за хришћанску ствар. Краљ Матија наредно је, да се по целој краљевини чине у славу Бога свечана благодарења.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

(1) Hammer v. J.: Gesch. d. osm. Reiches, B. I. S. 548—549. — Рајић Ј.: Истор. Сербов. итд. св. III. стр. 292—294. — Engel v. H. J.: Allg. Welthistorie, B. III. одсек Gesch. v. Servien, S. 432. — Jonquière: Hist. de l' empire ottoman, p. 179. — Louis-Leger: Hist. de l' Autr.-Hongrie, p. 233. (само погрешно да је то било 1480. год.) — Новаковић Ст.: Последњи Бранковићи, стр. 64—65.

(1) За ову битку везује се и она Бонфинијева прича, да је кнез Павао секао Турке двама мачевима.

нитетски савет има права и доцније да нам прави примедбе и с тога треба пречистити ствар раније. Капали на свки начин не могу бити тако озидани да не пропуштају нечистоћу да она не инпрегује земљом што је поред канала. Свакојако и то питање треба да се покрене.

Председник — Код ове тачке све се свело на то да се при изради детаљног пројекта придржавамо правца који је утврђен раније и да се пре израде тога пројекта саслуша и главни санитетски савет о томе: на коју страну нечистоћу можемо спровести, да ли би то могло и у Саву и у Дунав. Ми не би смели никако у Саву него само у Дунав. Како дакле мислите да поставимо питање.

Милутин Марковић — Треба додати на завршетку још и ово: и мишљење санитетског савета које се има пре почетка овога рада изискати (Одобравање) а дебата која је овде вођена има бити основа за акт који се има упутити министру унутр. дела.

К. Главинић — Ова је редакција добра и може да остане.

Р Драговић — Г. Марковић не помену нигде Саву.

Марко Велизарић — Колика ће бити нов чана разлика, ако се нечистоћа из вароши спроведе у Саву, или у Дунав

Председник — Разлика би била око $^1/_2$ милиона динара.

Дакле, усвајате ли, господо ову трећу тачку? (Усвајамо).

Сад долази тачка четврта, која гласи: „да се изради тога пројекта приступи још ове зиме а најдаље у Децембру ове године и да исти буде до Маја идуће године у толико готов, како би се могло још идуће године отпочети са извршењем. Чује се: да се избаци. Јесте ли сви зато господо, да се ова 4 тач. избаци? (Јесмо). Сад је на реду тач. 5. која гласи: да се грађевинском одељењу стави на расположење сума од 30000 динара за израду детаљног пројекта, као и за претходне радове који ће бити потребни ради израде детаљног пројекта, као сума која је преостала од одобрене суме за те радове.

Примате ли, господо, тач. 5. како је прочитана? (Прима се).

На реду је тач. 6. која гласи: да грађевинско одељење изради тачан финансиски план за само извршење каналисања из године у годину.

Др Марко Лека — Истина, господо, ја сам члан комисије и као такав не би требао ништа ново да предлажем, али ипак држим, да се огрешити нећу ако кажем, да сам сад читајући ову тачку предлога нашао да би је требало попунити.

Ова тачка 6. гласи: да грађевинско одељење изради тачан финансиски план за само извршење каналисања из године у годину: по моме мишљењу овде би требало додати још и ово: и да сав тај елаборат, заједно са детаљним пројектом и извештајем о свима претходним радовима, који су потребни били ради израде детаљнога пројекта поднесе одбору беогр. општине до Јануара идуће године. Дакле да се и извештај поднесе онда, кад се поднесе и детаљни план.

Милутин Марковић — Мени се чини, да предлог г. Марка у овој тач. 6. обухвата целину, а не годину, за коју би извештај имао да се поднесе и с тога, ја држим, да би боље било да ово што предлаже г. Марко дође као прва тачка, а остало као друга, те с тога не би могла да остане оваква стилизација, да се извештаји подносе из године у годину до Јануара месеца, него у опште, да се подноси извештај из године у годину.

Председник — Примате ли, дакле господо, тач. 6 са додатком? (Примамо). Сад је на реду тач. 7. која гласи: да се само извршење каналисања повери грађевинском одељењу и да се у погледу тога извршења остави томе одељењу што већа самосталност.

Андра Одавић — Молим вас, господо, како се ово разуме: „што већа самосталност "

Милан Каштановић — Ја држим, да ова тачка за сад треба са свим да одпадне

Коста Главинић — Ствар је у овоме, хоћете ли ви, господо начелно да решите, да се каналисација врши у општинској режији или ћете је предати на израду каквом грађевинском предузећу, како општина неби давала 45 и 20% процента предузимачима. То је есенција 7. тач. Ја држим, да би то питање требало у начелу решити, најзад ако то сад нећете нека се одложи.

Раденко Драговић — Ја држим, да ову тачку треба одложити за решење, и о њој решавати тек онда, кад буде готов план.

Председник — Дакле, јесте ли вољни, господо, да ову тачку одложимо доцније за решавање? (Јесмо). Седма тачка, дакле одложана је за решење

Сад још имамо неке хитне ствари да решимо.

Држата је лицитација за давање под закуп попаше на општинском земљишту и на лицитацији је изашла цена 630 дин а предвиђено је 600 динара. Одобравате ли сву лицитацију? (Одобравамо).

За ових 15 дана пена је лебу 0·20 дин.

Господо, потреба је, да се на Калимегдану подигну нужници. Овде је одређена сума 1800 динара. Одобравате ли, да се ово изврши. (Одобравамо).

Анта Алексић нуди ивични камен по 6 дин. Примате ли господо, ову понуду? (Примамо).

Сад још остаје; да вас запитам, хоћете ли да одобрите, да које лице, иде као изасланик општине у Дубровник?

Милан Каштановић — Господо, многе општине из Србије послаће своје изасланике у Дубровник па и Београд свакако не сме изостати, јер је ово српска свечаност. Држим да би најбоље било, да иде сам председник општине, ако он може ићи а ако он не може, онда нека иде који од господе одборника, нарочито лица, која се баве књижевношћу. То би лице било г. Љуба Јовановић (Чује се: нека иде г. председник.

Коста Главинић — Најбоље је, да иде г. председник и да му се путни трошак призна и плати

Чује се: усваја се.

Председник — Седница је господо закључена.

Састанак закључен у $^1/_2$ 12 часова

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ.

I. Димничарство:

а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0·20 д.
б) За неузидан шпархерд	0·20 д.
в) За узидан „	0·40 д.
г) За велики узидан шпархерд у гостионици	0·50 д.
д) За чишћење димњака од два спрата	0·20 д.
ђ) За чишћење простог димњака	0·10 д.
е) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са пећима	0·10 д.
ж) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са више пећи	0·20 д.
з) За паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0·75 д.

II. Пражњење помијара и нужника:

а) Од кубног метра	10·— д.
б) Од акова	0·50 д

III. Пописарина:

а) Марка за пашче за годину дана	3·— д.
б) Обнављање изгубљене марке стаје	1·— д.

IV. Гробарина.

а) Гроб за децу	7·— д.
б) Гроб за одрасле	12·— д.
в) Мала гробница	555·52 д.
г) Велика гробница III. реда	998·39 д.
д) Велика гробница II. реда	1099·32 д.
е) Велика гробница I. реда	1684·57 д.

V. Мртвачка кола:

а) Мртвачка кола стара са два коња	12·90 д.
б) Мртвачка кола са анђелима са два коња	24·90 д.
в) Мртвачка кола нова са два коња	36·90 д.
г) Мртвачка кола нова са 4 коња	72·90 д.

ТАКСЕ

ЗА ИЗНОШЕЊЕ ЂУБРЕТА

За кварове: Савамалски, Теразијски, Варошки и Врачарски:

1. Од собе и кухиње или мањег дућана са собом	0·25 д.
2. Од две или три собе, са кухињом или већег дућана са магазом	0·70 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале	1·50 д.

За кварове: Дорћолски и Палилулски:

1. Од собе и кухиње, или мањег дућана са собом	0·20 д.
2. Од две или три собе са кухињом или већег дућана са магазом	0·60 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале	1 д.

Од суда општине београдске 28. Августа 1892 године АБр. 9449.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА

Власник Општина Београдска — ПАРНА РАДИКАЛНА ШТАМПАРИЈА — Уредник Урош Кузмановић

БРОЈ 35. ГОД. XI.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
НА ГОДИНУ . . . . . 6 дин.
НА ПОЛА ГОДИНЕ . . . . . 3 „
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ . . . . 9 „

НЕДЕЉА 29. АВГУСТА 1893.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 ПР. ДИН. ОД ВРСТЕ

ПРЕТПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПУТНИЦОМ НА ОПШТИНСКИ СУД
А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА

Рукописи не враћају се

Неплаћена писма не примају се.

ОБЈАВА

Хемијским анализама, до сада чињеним над водом из београдских водовода доказано је, да је вода из новог водовода много здравија и чистија од оне из старог реконструисапог водовода.

С тога суд општине вар. Београда *препоручује* грађанству, да у данима, када прети опасност од колере, употребљује за пиће и кување искључиво воду из новог водовода београдског. За друге своје намирнице може се служити водом из старог водовода али воду Савску и Дунавску да никако не употребљује.

Од стране суда општине вар. Београда 27. Августа 1893. г. АБр. 4869.

ОБЗНАНА.

Према наређењу VII. пуков. окр. команде од 27. овог месеца Бр. 5845. ставља се до знања свима онима обвезницима — резервистима редовне војске, који су зимус издржали десетодневно вежбање, да и они имају следовати позиву, да издрже вежбање са осталим обвезницима, који су позвати наредбом исте команде од 6 и 19 Августа ове год. ПБр 39 и 46.

Од стране суда општине вар. Београда 27. Августа 1893. год. АБр. 4917.

ГРАЂАНСТВУ ВАРОШИ БЕОГРАДА

Ради предохране од колере, која се појавила у суседним нам државама: Румунији и Аустро-Угарској, Г. Министар унутрашњих дела наредио је, да се на свима улазним станицама у нашу државу врши лекарски преглед над долазећим путницима, и да се подвргну тродневном посматрању сви они путници, који долазе из држава колером заражених.

Управа вароши београда доставила је суду општинском, да поједини путници, који долазе из држава колером заражених, махом при улазу намерно казују и означују погрешно стан где ће одсести, те тиме онемогућавају тачну контролу о тродневном посматрању од стране лекара, а предпоставка је основана, да нам се на овај начин и оваким поступком долазећих путника из држава колером заражених, може лако колера унети и у нашу земљу.

Да би се ова контрола што тачније могла вршити, суд општински наређује свима гостионичарима и приватним грађанима у овд. вароши, да одмах пријављују дошавше путнике из држава колером заражених, како би се над истима могао извршити лекарски преглед и подвргнути посматрању.

Ко поступи противно овом наређењу, казниће се према распису г. мин. унутр дела од 22. Септембра 1892. год. СБр. 7348, а по чл. 33. тач. 2. санитет. закона до 30 дана затвора или 150 динара новчано Исто ће се овако казнити и путник, који не оде лекару на преглед.

Од стране суда општине вароши Београда, 25. Августа 1893. год. АБр. 4820.

ОБЈАВА

Досадањи вашар, који се је у општини Крушевачкој држао на дан 8, 9 и 10 Септембра сваке године, држаће се и ове године као и прошле у дане 6, 7 и 8 Септембра, на коме ће се вашару продавти сви ово земаљски производи законом дозвољени.

Од суда општине Крушевачке, 20. Августа 1893. год. РН. 1000.

ОБЗНАНА

У вези свог наређења АБр. 2366 од 30. Априла о. г. Суд општине вароши Београда објављује грађанству, да ће Управа Водовода од 1. Октобра ове године наплаћивати воду према члановима 8 и 9. правила за издавање воде, од свију оних кућа, које су до 1. Јуна о. г. са водоводом спојене без обзира на то, да ли се вода у кући троши или не, или да ли је инсталација у кући извршена или не.

Ово решење своје суд општине вароши Београда оснива на чл. 2 и 13. правила за везивање водовода са зградама у Београду и издавање воде из истог водовода, која су правила добила закону силу решењем владе Њ. В. Краља од 10. Јуна 1892. год. ПБр. 10381 основаним на чл. 6. 7. и 9. зак. о варошкој трошарини у Београду од 13. Јуна 1884. год.

АБр. 4717 Од суда општине вароши Београда 19. Августа 1893. год у Београду.

ОБЈАВА

Према наређењу VII. пуков. окр. команде од 6. Августа ове год. ПБр. 39. позивају се резервисти и обвезници редовне војске доле означених јединица на вежбу и то: 1. Пиротехничка чета, да дође 20 Августа тек. год. увече на конак на зборно место — Крагујевац, где ће се вежбати од 20. Августа па закључно до 10. Септембра ове год. у фабрици и лабораторији. Обвезници ове јединице имају доћи 20 овог месеца у 4. часа у јутру на железницу где ће путовати са теретним возом бр. 41.

2. Коњичка бригада и то: II и III. активни коњички пук са штабовима и својом пописном комором и товарним коњима, да дође 6. Септембра тек год. увече на конак на зборно место — Ћуприја, где ће се вежбати од 6. па закључно до 28 Септембра ове год.

3. Брдски артиљеријски пук, са својом пописаном комором и товарним коњима, да дође 18. Септембра тек. год. увече на конак на зборно место — Крушевац, где ће се вежбати од 18 па закључно до 28. Септембра ове год. Стоку ове јединице сваки сопственик довешће 12. Септембра ове год. на тркалиште ради комисијског прегледа. Обвезници ове јединице имају доћи 18. Септембра у 4 часа у јутру на железничку станицу где ће ду путовати са теретним возом бр. 41.

4. VII. активни пешадијски пука Краља Александра I. са пуков. и батаљоним штабовима, III. активни гардијски пук са пу-

ков. и батаљонским штабовима, са својом пописаном комором и товарним коњима, и месарска чета да дођу 9. Септембра т. г. увече на конак на зборно место и то: VII. пук на бањичко брдо III. пук на топчидерско брдо више Вајферта где ће се вежбати од 9. па закључно до 22. Септембра ове год.

5. Допунски батаљон III гардијског пука, допунски батаљон VII. пешадијског пука и местне трупе свију родова војске са својом пописаном комором и товарним коњима, да дођу 9. Септембра тек. увече на конак на зборно место и то: Допунски батаљон III гардиског пука на топчидерско брдо, а остали на Тркалиште, где ће се вежбати 10 и 11. Септембра ове год.

6. Штаб и сви ескадрони дивизијске коњице са својом пописаном комором и товарним коњима, да дођу 9. Септембра тек. год. увече на конак на зборно место — „западни врачар“ код војног сењака, где ће се вежбати од 9. па закључно до 20. Септембра ове год.

7. Допунски ескадрон дивизијске коњице, са својом пописаном комором и товарним коњима, да дођу 9. Септембра тек. год. у вече на конак на зборно место — „западни врачар“ код војног сењака, где ће се вежбати 10. Септембра ове год.

8. Дунавски артиљеријски пук и то: Штаб пука и I. дивизиона, по том 1, 2, 3 и 7. батерија, са целом пописаном запрегом за топове и каре, као и са целом комором и товарним коњима, (само обвезници и резервисти 7 батерије, да дођу без стоке,) имају доћи 9. Септембра ове год. увече на конак на зборно место — Топчидерско брдо више Вајферта, где ће се вежбати од 9 па закључно до 18. Септембра ове год. Сваки сопственик стоке ове јединице, довешће исту на тркалиште дан раније од позива на вежбу ради комисијског прегледа.

9. Допунска батерија дунавског артиљеријског пука, без стоке, да дође 17. Септембра т. год. увече на конак на зборно место топчидерско брдо више Вајферта, где ће се вежбати 18. Септембра ове године.

10. Болничарске чете, дивизијска етапна пољска болница, дивизијска марвена пољска болница и дивизијска санитетска колона, без стоке, да дођу 1. Октобра ове год увече на конак на зборно место — Тркалиште, где ће се вежбати 2 и 3. Октобра ове год.

11. II ги дивизион дунав. артиљеријског пука и то: 4, 5, 6 и 8. батерија, са целом пописаном запрегом за топове и каре као и са комором и товарним коњима, (само обвезници и резервисти 8 ме батерије, да дођу без стоке), имају доћи 1. Октобра ове год. увече на конак на зборно место — Топчидерско брдо више Вајферта где ће се вежбати од 1: па закључно до 10. Октобра ове год. Сваки сопственик стоке ове јединице, довешће исту на тркалиште дан раније од позива на вежбу ради комисијског прегледа.

12. Дивизијска профијант колона, пекарске чете са покретном пекарницом, занатлијска чета и дивизијски, марвени депо без стоке да дођу 15. Септембра ове год. увече на конак на зборно место — Тркалиште, где ће се вежбати 16 и 17. Септембра ове год. Ослобођавају се од ове вежбе само они резервисти пекарске и месарске чете који су летос издржавали вежбу.

13. Дивизијска муниционна колона са покретном артиљеријском радионицом, дивизијска војна пошта без стоке, да дође 10. Октобра ове год. увече на конак на зборно место — Тркалиште, где ће се вежбати 11 и 12. Октобра ове год.

14. Муниционна колона коњичке бригаде без стоке, да дође 13. Октобра тек год. увече на конак на зборно место — Тркалиште где ће се вежбати 14. и 15. Октобра ове год.

Обвезници, који се имају вежбати мање од три дана, храниће себе и стоку о свом трошку.

Сваки обвезник понеће собом војнички билет одело и обућу, кошуље, цео прибор за јело и пиће и за покривање ноћу или поњаву.

Према наређењу исте команде од 17. Јула ове год. Бр. 4635 до 5345. Позивају се обвезници дивизијске коњице I. позива народне војске са својим штабом сви на коњима са јахаћим прибором, и сва комора за штаб и ескадроне да неизоставно 20. Августа тек. год увече на конак дођу на зборно место — „Западни врачар“, где ће се вежбати само седам дана.

Према наређењу VII. пуков. окр. команде од 13. Августа ове год. Бр. 5404. Позива се пекарска чета I. позива народ. војске, да место 1. Септембра, увече на конак на зборно место — бањичко брдо предстане 20 Августа ове године где ће се вежбати 21 и 22 истог месеца.

Који обвезник неби овом позиву следовао строго ће бити кажњен, а при том издржаће дупло вежбања о свом трошку.

Од стране Суда општине вар. Београда 13. Августа 1893. г. АБр. 4415—4467.

ОБЈАВА

Комисија за регрутовање младића за сталин кадар, за ову календарску годину, отпочеће свој рад 12. Августа ове године и радиће до 17. истог месеца закључно у згању VII. пуков. окр. команде, ратарска улица бр. 10.

С тога се позивају сви младићи, који су 1873. год. рођени овде или на страни,

---

СРПСКИ УСТАНИЦИ ПРОТИВУ ТУРАКА

У ВЕЗИ

СА НАРОДНИМ СЕОБАМА У ТУЂИНУ

од 1459.—1814. године.

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

У ДВА ДЕЛА

написали

Р. Агатоновић и Л. М. Спасић.

(Академијски Савет Вел. Школе наградио првом видовданском наградом општ. београдске).

Мото:

— „Пора нам престать быть умными чужимъ умомъ и славными чужою славою“ (Време је да престанемо мудровати туђом памећу, и славити се туђом славом).

Карамзин.

(НАСТАВАК)

Али поред свега тога, ипак се Турци нису овим својим поразом толико запрепастили, те да престану са упадањем у хришћанске земље. Већ на против, целе 1480. године по неколико пута су продирали њихови пљачкаши опет у Краљску и Штајерску.(1) Једина добит сас-варошке победе, била је та, што су овом приликом Турци задржани за неко извесно време, да преко Ердеља и Баната с леђа не попрете срцу Угарске, краљевој престоници „и што је Дунав овог пута остао као потпуна природна граница турске и мађарске власти.

Султан Мухамед II. није више доживео, да се за ове неке своје незнатне неуспехе освети Матији, већ у походу на Узум-Хасана у Азију умре 3. маја 1481. год.(2) На глас његове смрти обузме целу Европу велика радост, што тај силни освајач света не успе извршити потпуно своју заклетву, дату пророку: „да неће пре заспати, нити јела окусити, нити се чиме наслађавати, нити учинити што добро, нити се на другу страну окренути, докле не продрма и копитама својих коња, не погази дрвене, сребрне и насликане богове, што су их Хришћани направили, и докле не збрише грехове њихове од истока до запада.“(3) Европа која је дрхтала од страха пред једним освајачем: византијског и трапезунтског царства, Србије, Босне, Албаније и свију отока Јегејскога мора, истом се тек сада мало смири.

По смрти остави Мухамед II. два сина: Бајазита и Бема. Међу њима се изроди свађа око престола, Бем се мораде одрећи круне, али утече 1482. год. Јовановцима на Родос, а одатле би пресељен у Француску, затим у Рим и Неапољ. Краљ Матија мишљаше, да је ово згодан тренутак, да се Турци одагнају што даље од граница мађарске краљевине, и да се срећним ратом спасу потлачени Хришћани. Стаде се спремати на рат, коме дадоше повода сами Турци.

Године 1481. учини Искендер-паша један испад у Угарску. По заповести краљевој дигне се бан темишварски, кнез Павао Бранковић, са 32 000 војника, већином Срба, па се упути 2. новембра Смедереву. Придружи му се и војвода Дмитар Јакшић, са својим јунацима из гор. Срема. Стотину коњаника под управом два брата Текелија, Николом и Андријом посла Павао напред као извидницу. Она западне у једној шуми, на турску заседу са четири пута јачом силом. Половина изгине, а другу половину

(1) Hammer v. J.: Gesch. d. osm. Reiches, B. I. S. 549—550.

(2) Hammer v. J.: Gesch. d. osm. Reiches, B. I. S. 572. — Jonquière: Hist. de l' empire ottoman, p. 184.

(3 Smičiklas T.: Povj. hrvat. kn. I. str. 665.

да горњих дана непремено пре подне у 7 часова представу истој комисији ради горње цељи.

Даље, имају доћи и сви неспособни задругари појединих регрута, чија неспособност даје рекруту праву на скраћени рок службе, а могу доћи и други из задруге ради објашњења задружног имовног стања, како после не би било молби и жалби за скраћивање рока.

Горњих дана имају се јавити и комисији и сви привремено неспособни регрути од прошлих година, који ће собом понети комисијска уверења по којима су за привремено неспособне оглашени.

Регрутној комисији престаје и сви обвезници редовне и оба позива народне војске, који се осећају да су неспособни за војну службу, те де се том приликом и они лекарски прегледају.

Ко се горњих дана не пријави регрутној кимисији сматраће се, да је службу у сталном кадру избегао и према чл. 14. закона о устројству војске кал год се ухвати до 30. година, без обзира на задружно и имовно стање, служи ће три године, а поред тога платиће и војницу.

Од стране суда општине вароши Београда, 1. Августа 893 год. АБр. 3227.

НАРЕДБА.

Показало се да у Београду има много прекупаца, који по трговима купују и препродају разне продукте и ако нису грађани ове вароши нити подносе грађанске терете и да се тако под именом прекупаца прикривају и многе варалице кесароши и беспосличари.

Усљед тога и пошто је општинска власт позвана законом, да у сваком погледу штити како интересе општинске тако и интересе грађанства — Суд општине вароши београда на основу 7 и 13 тач. 36 члана закона о општинама,

Наређује:

Да од сада могу вршити прекупљање на трговима само они грађани који имају отворене радње, и они који овом суду поднесу уверење од трговачког суда, да су испунили законске прописе.

Оваквим лицима суд ће издавати дозволе, а свима осталим забрањује да на трговима врше прекуповање.

Ко противно овој наредби поступи казниће се по закону.

Овом се наредбом замењује наредба од 21. Априла 1890 год. АБр. 610.

Од стране Суда општине вароши Београда 29. Јула 1893 год. АБр. 4284.

ОБЈАВА.

Према наређењу VII пуков. окр. команде од 17. Јула ове год. Бр. 4635. позивају се сви обвезници пешаци II. позива народне војске и сва комора, да 8. Августа ове год. у вече на конак дођу на зборно место — бањичко брдо, где ће се вежбати 9, 10 11. истог месеца. Са собом понеће и предато им оружје.

Обвезници артиљеријске и болничке чете II. позива народ. војске и сва комора, позивају се, да 16. Августа ове год. у вече на конак дођу на зборно место — бањичко брдо, где ће се вежбати 17 и 18. истог месеца.

Осим тога позивају се и сви резервни официри који припадају II. позиву народ. војске, да и они означеног дана представу на зборно место својим јединицама.

Даље имају сви обвезници понети собом и свој војнички билет, потребно одело, кошуље, прибор за јело, ћебе или поњаву за покривање.

Према наређењу ове команде од 9 Јуна ове год Бр. 3360. позивају се сви обвезници коњичког ескадрона II. позива народ. војске и ордонанси свих пешадиских штабсва са прописним коњем и прибором, да 11. Септембра ове године у 6 часова у јутру дођу на зборно место — Тркалиште, где ће се вежбати два дана.

Сваки обвезник понеће собом војнички билет, храну за себе и коња за два дана.

Према наређењу VII. пуков. окр. команде од 17. Јула ове год. Бр. 4635. позивају се обвезници — пешаци I. позива народне војске и сва комора да 20. Августа ове год. у вече на конак дођу на зборно место — бањичко брдо, где ће се вежбати 21, 22, 23, 24 25, 26, 27, 28, 29 и 30. истог месеца.

Обвезници болничарске, пекарске, занатлијске чете и пиротехничко одељење који припадају I. позиву народ. војске као и сва лица која комору за ове јединице дају, позивају се, да 1. Септембра ове год. у вече на конак дођу на зборно место — бањичко брдо, где ће се вежбати 2 и 3 истог месеца.

Обвезници артиљериског пука без стоке, као и сва лица која за ову јединицу комору дају, позивају се, да 5. Септемара ове год. у вече на конак дођу на зборно место — бањичко брдо, где ће се вежбати 6 и 7. истог месеца.

Обвезници профијант и муниционе колоне са штабом без стоке и без коморе, позивају се, да 9. Септембра ове год. у вече на конак дођу на зборно место — бањичко брдо, где ће се вежбати 10 и 11. истог месеца.

Обвезници месног пешадиског батаљона, коњичких возова и осталих местних трупа

једва спасе бегством, један рањен Текелијевић. Ну то није смело Павла, скупивши све чете код *Хорома* (Оршаве), пребаци их код *Рама* на ову страну Дунава. Ту су српски Шајкаши показали велику брзину и вештину у превожењу. Од Рама пошље Павао једно одељење српске коњице под Дм. Јакшићем на *Голубац*, да спречи голубачке Турке, ако би они хтели с леђа напасти осталу српску војску, коју сад креташе Смедереву. Голубачки заповедник изађе Јакшићу на сусрет са 1.000 коњаника, али зло прође, јер му Јакшић половину људи потуче, а остале све зароби. Самог њега гонио је Јакшић до градских капија, где сустигавши га, једним хитцем одруби му главу. Кнез Павао заповеди, да се изведу преда њ сви турски заробљеници, па их све посече, да би тиме запалшио смедеревске Турке, те да му предаду град без отпора, ако су жељни носити главе на рамену. У то дође Павлу у помоћ и Змај-деспот Вук са командантом Београда, Розгоњијем, који се беху, у исто време кад и Павао, упутили из Београда на Смедерево. Здруженим војскама налаху се збиља брзом паду града. Међутим под самим зидинама, отворила се беше прва битка на води између храбрих српских Шајкаша и турских лађара. Лепо ту битку описује сам краљ у једном писму римпапи.(1) „.Nam Paulus Kinisy вели краљ — generalis capitaneus noster, ad custodiam partium inferiorum Regni nostro deputatus collectis ad se gentibus nostris, que sibi in praesidium dim per nos date sunt, iussu nostro deductis per Danubium navibus, in distantia triginta quinque millium passum infra Senderew transportavit (tranfretavit), totamque Rasciam ultra Senderew usque ad Chrwosowatz (Крушевац) depopulatus est. Deinde ut maiori Turkos iniuria afficeret navibus certis traiectis sub ipsius civitatis muro, in ripam Danubii descendit, ibique Malcoczowich Dominum Rasciae Wayvodam eius loci, cum suis omnibus collectum, et expedita manu nequiquam suos defendere cupientem. invitavit ad pugnam, manusque cum illis consternit, donec illi verten tur in fugam. Deinde conscensis navibus, cum nostri abirent, naves turcorum que septem et decem, nostrorum naves celeritate illa navali invaserant, duas nostrorum naves abripuerant, quas sic abreptas nostri in secuti et illas recuperaverant, et insu per turcorum navibus submersis, quindecim reliquas cum universis turcis, qui in eis tuerant, asportarunt, atque sub conspectum Capitanei nostri trecenta turcorum capita, ut erant recens amputata posuerunt etc" Исту вест јавља и епископ Хадрије краљу сицилијанском, у писму од 15. новембра 1481. год.(1) „Утрос је Њ. В. добило новости од војске своје, да је ова, идући Дунавом на лађама, потукла Турке, који су били тако исто на лађама, излазећи на сусрет, да препрече пут краљевој војсци. Од ових Турака заробљено је живих 800, а остали су погубљени." Писмо је ово врло важно, и по опису тврђаве смедеревске и појединостима ратовања сухоземне војске Павлове. За Смедерево вели Хадрије, како је то „место врло важно за целу краљевину, врло јако и неосвојимо оружјем, само глађу." Даље, како је краљ заповедио да се према Смедереву, на левој обали Дунава, подигне једна тврђава, тако да „између Смедерева и речене тврђаве биће само простор реке Дунава, који ће пролазити кроз друге две тврђаве, које зида на другој обали (десној), у намери да се забрани унос хране у град. Поменуте тврђаве,

(1) Гласник срп. уч. др. књ. 67. стр. 34—35. — Писмо је од 14. децембра 1840. год., али је то погрешка, већ мора бити 1881. год.

(1) Макушев А. у Гласнику срп. уч. др. одел друго) књ. 14. стр. 50. под бр. 18.

свију јединица I. позива народ. војске, позивају се, да 16. Септембра ове године у вече па конак дођу на зборно место — бањичко брдо гди ће се вежбати 17 и 18 истог месеца.

Осим тога, позивају се сви ордонанси, коњаници, да и они следују својим јединицама.

Сви обвезници имају понети собом и свој војнички билет, потребно одело, кошуље прибор за јело, ћебе или поњаву за покривање.

Они обвезници који се према овоме позиву имају вежбати само два дана, понеће собом храну за себе и стоку за два дана.

Према наређењу исте команде од 9. Јуна ове год. Бр. 3360 позивају се сви коњаници редовне војске и ордонанси код свих пешадијских штабова, да са прописним коњем и прибором 4. Септембра ове год. у јутру у 6 часова дођу на зборно место — Тркалиште, гди ће се вежбати два дана.

Сваки обвезник понеће собом војнички билет, храну за себе и коња за два дана.

Који обвезник овом позиву не следује строго ће бити кажњен и при том издржаће дупло вежбање, о свом трошку.

Од стране суда општине вар. Београда 1. Августа 1893 год. АБр. 3178 и 3969.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

LIX. РЕДОВАН САСТАНАК

18. Августа 1893 год.

Председава председник г. Милован Р. Маринковић од одборника беше г. г. Ђорђе С. Новаковић, А. Ј. Одавић, Л. П. Дашковић, Мијајло Јанковић, Ј. Ђуровић, С. Чађевић, Илија Ђорђевић, К. Петровић, Др. Марко Т. Леко, Милан М. Ђорић, поп Таса Капетан Спасић, М. Велизарић, Р. Драговић, Михајло М. Ђорђевић, С. Вељановић, Соломон Азријел, К. Б. Михајловић, Мих. Д. Банковић, Др. Павао Поповић, Љ. Јовановић, Никола Х. Поповић, Др. М. Радовановић, М. Капетановић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 12 Августа 1893 год. и примљен је без икаквих измена.

II.

Одборник г. Мијајло Ђорђевић пита, зашто се већ једном не регулише питање о црквеном одбору цркве св. Марка.

Председник одговара, да овај предмет стоји на дневном реду и да ће се решити, кад на њега ред дође.

III.

Одборник г. Коста Б. Михајловић предлаже, да се прокопа шанац код дрвене ћуприје до жељезничке станице, како се неби вода задржавала и кужила ваздух.

Председник изјављује, да је предузето све што треба, да се ово изврши.

IV.

Одборник г. Ђорђе Новаковић предлаже, да се оправе басамаци, што спајају Топличин венац са Космајском улицом.

Председник изјављује, да је овај предмет на дневном реду и да већ од дугог времена чека на одборско решење.

V.

Одборник г. Соломон Азријел примећује да је у буџету прихода за ову годину стављена цифра од пет хиљада динара, као приход од лекарског прегледа проститутских радња, но да се овај приход никако не прикупља, пошто је државна власт преглед проституткиња узела у своје руке, — па пита председника, да ли је предузео што год, да се приход овај општини осигура.

Председник одговара, да је овај предмет у току расправе са министарством унутрашњих дела, па кад буде свршено известиће и одбор.

VI.

Одборник г. Мијајло Д. Банковић пита, зашто до сада није оправљен канал у Каменичкој улици који је од дужег времена разваљен.

Председник одговара, да је већ отпочет рад око оправке овога канала.

VII.

По прочитању акта истражног судије за варош Београд АБр. 4518, 4532, и акта исљедног судије за варош Београд АБр. 4540, којима се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица — одбор је изјавио, да су му Душан Предраговић и Петар Узелац трговачки помоћници и Владимир Костић скитница непознати; да је Божидар Јанковић погач. сиротног стања а да му је његово владање непознато.

VIII.

Председник износи одбору на мишљење молбе, којима се траже уверења о сиротном стању. По прочитању тих молби АБр. 4592, 4548, 4586, 4588, 4607, 4681, 4680, 4679, 4678, 4677, 4676, 4675, 4674, 4515, 4618, 4590, 4579, 4578, 4577, 4610. — одбор је изјавио мишљење, да се суд претходно увери о имовном стању молилаца: Јована Манаковића, Милке Милутиновића, Живке Радић, Софије Б. Исак, Даринке Павићевић Љубинке Поркићеве ученице I р. в. ж. школе, Наталије Марићеве учен. VI. раз. Василија Вукомановића ђака, Теофила Бекића ђака, Ружице Лазаревић, Милоша Томичића служитеља, Даринке Путник ученице, Катарине Петровићеве, Душана Рајковића ђака, Марте Петровићеве ученице, Густава Хомолке ђака, Николе Т. Павловића ђака, Сретена Т. Павловића ђака, Светиславе Атанасијевић, Ивана Павићевића правника, па тек онда да им изда тражено уверење.

IX.

По прочитању протокола лицитације, ГБр. 3685, држане за грађење обора на марвеном тргу на Тркалишту — одбор је решио, да се грађење ових обора уступи А. Кнолу и Ђ. Ссколовићу као најнижим понуђачима и то, грађење свињских обора по осам стотина динара и грађење обора за ситне преживаре по шест стотина динара, према осталим погодбама и подпетом плану с тим, да предузимачи неће моћи тражити никакве накнаде, ако рад око подизања ових обора буде спречен или одложен због колере.

X.

Председник општине извештава одбор, да је еснаф бозаџијски понудио по две хиљаде динара

дао је краљ утврдити и снабдети свима потребама, а особито топовима, јер их храном може снабдети колико и кад хоће. Остатак војске обилази предео палећи и пљачкајући сва села и места у околини, где нема никакве тврђаве, да само убију сваку наду опсаћеницима у граду, да ће, ма с које стране добити хране.... Около Смедерева има 3 редута (шанца) т. ј. града, који чувају јаничари, и којима је наложено, да никада и ни за што на овоме свету не смеју изаћи из тих редута, јер сваки, ко би ту заповест прекорачио, смрћу би био кажњен. У те редуте нико, осим јаничара одређених за стражу, није смео ући. Кад би заповедник оне земље (patria), који се зове војвода, хтео ући у град, *мора да је сам и да положи оружје пред капијом.* (!) Иза тога града налази се други град од земље, озидан у наоколо врло јаким роововима, кроз које тече једна река, пунећи их увек водом. У томе граду станује, ради чувања, поменути војвода са *тежацима* — јамачно српски сељаци, силом приморавани на такву службу — одређеним на стражу; и они такође не смеју одатле никако и ни за какву ствар изаћи; морају само пазити на стражарење и чување поменутог града, и ни један од ових тежака *не сме ући у прави град* (!), нити изаћи ради пљачке или какве друге штете суседима. За овим озиданим градом, има други редут утврђен врло јаким и широким опкопима пуним воде: и у овом шанцу станује стража за чување земље и предела... Нашао сам за потребно, да Вас о овоме известим, како бисте дознали за положај и стање Смедерева, које, ако Бог да, овом св. краљу, да га освоји, *неће бити друге препреке до Цариграда.*"(1) — Није, дакле, ни чудо, што су и Турци и Срби давали толику важност Смедереву и трудили се, једни да га одрже и што боље утврде, а други да га пошто по то освоје.

Не могући због толике јачине града, продужити озбиљнију опсаду, а немајући у први мах, ни потребна материјала за опсађивање — који је, како се из Хадријевога писма види, касније стигао — српске војсковође спусте се на шајкама низ Мораву, оставивши код Смедерева малу војску, колико само да себи обезбеде леђа, од могућих Али-бегових испада из града. Дођу до *Крушевца* (Chrwosowatz). Пробаве у околини читавих 12 дана, пустошећи је и спремајући народ на сеобу. Кад су били готови, врате се истим путем, водећи собом око 50 000 српских исељеника, „cum mille naturalibus Turcis, viris strenuis." Код Смедерева пребаце их у Угарску,(1) где им краљ тек доцније одреди земље за насеље.

Тако је и овај знаменити покушај целокупне српске војске, да отме Смедерево, остао узалудан, опет из недостатка довољне ратне спреме, зашто је наравно крив сам краљ Матија, што томе предузећу Срба није поклонио озбиљније пажње.

Турци су се овог пута уверили по свој прилици, да им линија, између Смедерева и Голупца, није увек обезбеђена тим двама градовима, те су подигли одмах међу њима још два града, како и наши летописи сведоче: „*В лето 1483. ходи Мехмет паша на Дунав и сазида 2 града:* храм *и* коулич."

За живота деспота Вука, ово је био

(1) У истом смислу, о свему томе, јавља писмом својим од 19. нов. 1481. год. и краљица будимска, истом сицилијском краљу. (Гласник срп. уч. др. (II. одељак), књ. 14. стр. 52.)

(1) Hammer v. J.: Gesch. d. osm. Reiches, B. I. S. 625—626. — Engel v. H. J.: Allg. Welthistorie, B. III. odeek Gesch. v. Servien, S. 448. — Pray: Annales etc. t. IV. p. 157. — Рачки Fr. dr.: Књижевник, II. стр. 485 до 486. — Picot E. (Павловић Ст.): Срби у Угар. I. стр. 41—42. Гласник срп. уч. др. књ. 67. стр. XXVIII. и даље. — Наши летописи бележе, у кратко, овај поход са ово неколико речи: „*В лето 1481. поиде цар Воук Бранчичево и расипа Кроушевац.*"

годишње за три године на име прихода од бозе, што се у вароши Београду производи и троши — па предлаже, да одбор усвоји ову понуду, пошто нема изгледа да ће се моћи од бозе прикупити годишње пет хиљаде динара, колико је буџетом предвиђено.

По прочитању тога предлога ББр. 1648 одбор је решио, усваја се понуда еснафа бозаџијског, да на име прихода од бозе плати општини две хиљаде динара за ову 1893 годину, за идуће године, да се поднесе одбору чланова на решење.

XI.

Председник износи одбору на решење предлог суда за набавку сточне хране.

По прочитању тога предлога АБр. 4757 одбор је решио, да се за храну стоке пожарне чете и рабацијских возова набави до сто двадесет хиљада килограма сена, двадесет хиљада килограма сламе, по двадесет и пет хиљада кгр. зоби, јечма и мекиња. Сено и слама, да се купује од селака а зоб, јечам и мекиње да се набавља путем лицитације онако како се предлаже.

XII.

Председник износи одбору на решење предлог управника грађевинскога одељења о чишћењу улица и изношењу ђубрета из домова.

По прочитању тога предлога ГБр. 2601 одбор је решио, да се чишћење улица београдских у први мах покуша вршити као што је у предлогу за први покушај назначено, одобрив за то кредит од две хиљаде динара за сваки месец.

XIII.

На предлог грађевинског одељења општине београдске ГБр. 3452 а у вези са својим решењем од 18. Јуна 1892. год. АБр. 7587, одбор је решио, одобрава те кредит од хиљаду две стотине тридесет динара из партије буџетом одређене за непредвиђене трошкове за израду постоља од гранита за споменик Ђуре Даничића.

XIV.

На предлог грађевинског одељења општине београдске ГБр. 3266 одбор је решио одобрава се кредит од хиљаду четир стотине дин. за калдрмисање житног трга на Малој пијаци.

XV.

Према одлуци одборској од 9. Јула о. г. ГБр. 2970 председник износи одбору на решење предлог грађевинског одељења заједно са плановима и предрачуном о грађењу ограде око нове школе на Дорћолу.

По прегледу планова и предрачуна одбор је решио, одобрава се кредит од осам хиљада и пет стотина динара из партије одређене на грађење основних школа за подизање ограде око нове школе на дорћолу према поднетом плану.

XVI

Председник износи одбору на решење извештај поверенштва изабратог у седници одборској од 24. Априла 1892 год. АБр. 6641 за избор плаца за основну школу у Палилули.

Одбор је одлучио, да овај предмет остане за идућу седницу.

LX ВАНРЕДНИ САСТАНАК
22. Августа 1893 год.

Председавао председник г. Милован Р. Маринковић присуствовали чланови суда г. г. Јов. Антонијевић, Јов. Илић, кметовски помоћник К. Чупић, од одборника били г. г. Н. Х. Поповић. Филип Васиљевић, Др. М. Т. Леко, Љ. Јовановић, М. Капетановић, М. П. Вончић, Ст. Чађевић, Ј. Ђуровић, М. Јанковић, Г. Бркић, С. Вељановић, М. М. Ђорђевић, Л. Радовић, М. Трифковић, Ђ. С. Новаковић, А. Шток, К. Петровић, А. Ј. Одавић, Ј. Христић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 28. Августа 1893 г. и у одлуци КЊБр. 447 учињена је допуна, да се о изношењу ђубрета из домова поднесе одбору доцније на решење.

II.

Председник износи одбору на мишљење молбе, којим се траже уверења о сиротном стању.

По прочитању тих молби АБр. 4757, 4760, 4735, 4709, 4714, 4738, 4753, 4744, 4749, 4778, 4790, 4809, 4810, 4811, 4828, 4831, 4830 одбор је изјавио мишљење, да се суд претходно увери о имовном стању молилаца: Константина Костића ђака, Драгоја Д. Котлајића ђака, Драге Стефановић, Бранисава Ђурића, Натаније Ж. Радовићеве, Милоја Миљковића ђака, Аце Пековића кројача, Даринке Васијевић ученице, Катарине О. Доронтић, Милоша Стефановића ђака, Милана Обрадовића ђака, Јована М Ђермановића ђака, Милана Ђ. Радукића, Наталије Капетановић ученице, Милана Грола ђака, Јелене Грол ученице, Даринке Стошић ученице и Марије Бандине ученице па тек онда да им изда тражено уверење.

III.

Председник износи одбору на решење извештај поверенштва за избор места за подизање основне школе у Палилули.

По прочитању тога извештаја АБр 4787 1893. год. одбор је после поименичног гласања са 12 гласова против 8. (један није гласао) решио, да се од понуђених плацева ни један не откупи, пошто ни један не одговара потреби, већ да се основна школа за кварт палилулски подигне на палилулском тргу.

IV.

Одборник г. др. Марко Леко предлаже, да суд општински препоручи грађанству, да за време док траје опасност од колере, употребљује искључиво воду из новог београдског водовода, пошто је то чистија и здравија, но она из старог реконструисаног водовода.

По саслушању овога одбор је усвојио у свему предлог г. др Марка Лека и препоручио суду, да путем огласа у новинама препоручи грађанству употребу воде из новог водовода као здравије и чистије, као и да од сада редовно објављује у општинским новинама хемијску анализу воде из новог водовода.

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ.

Смотра изложбе пољопривредних алата, справа и машина.

Раније је парочитим прогласом објављено, да ће српско пољопривредно друштво приредити ове године, у Септембру месецу у Јагодини, смотру свију и сваковрсних алата, справа и машина пољопривредних, *израђених у Србији.*

Али како се је у остављеном року показало врло слаб одзив од стране наших

последњи већи поход Срба у ове крајеве. Спомиње се још да је у септембру 1482. год. не далеко од Смедерева, кнез Павао опет задобио једну победу над Турцима, и то у друштву са Змај-деспотом Вуком, и да су тада један део пљачке, који том приликом задобише, послали краљу на дар.(1)

Султан Бајазит настојавао је, да у ово време буде са Хришћанима на миру, бојећи се свога брата Ђема, да га Хришћани не потпомогну. Ђем је, као што смо споменули, одбегао 1482. Јовановцима, и тражаше помоћи од краља Матије, нудећи му *сву Србију, Босну и Благарску.*(2) Али Матија беше без савезника, и то добро доће Бајазиту, те похита и са Матијом закључи 1483. год. примирје на пет година, продуживши га доцније још на три године.(3)

Ово мирно време, од стране Турака, употреби краљ Матија, да сврши ствар са Фридрихом III. Скупи војску, пође право на Беч, цар утекне у Нирнберг, а Матија нагна Беч на предају. Године 1485. 1. јуна свечано је ушао у ту Фридрихову престоницу.(1) Како сведочи поменути поп Ђорђе Сремац, Срби су и овог пута решили предају града.(2)

После овога времена Срби, за све време живота свога деспота, нису нигде више ратовали, те је сада Змај-деспот Вук могао обратити пажњу и на уређивање стања својих поданика, чији се број, оном последњом сеобом српском из моравске долине и Браничева, јако умножио. Наши извори, истина, спомињу од год. 1465. само ову последњу сеобу под 1481. год. Али поуздано можемо мислити, да је мањих пресељавања овостраних Срба, нарочито из крајева уза Саву и Дунав, било више, приликом сваког преласка српске и мађарске војске у наше стране, које су заштићавале исељенике. Јер речи наших летописаца: „*попљени*“ „populatur“, које се чују врло често, не могу друго значити, до — *исели;* а такав је случај нарочито био после пада Шапца, када деспот Вук „populatur Sarajevo et Szrebrnizam.“ —

Ови последњи пресељеници српски — вели Енгел — беху одвећ сиромашни; не имађаху ни шатора, под којима би се склонили од непогоде, већ лежаху на голој земљи, изложени без прекидном пљуштању кише, која као за инат, у доба њихова преласка, падаше за дуго време. Поред тога, од дугог путовања, тако беху изнемогли, да их је жалост било погледати. Ну, заузимањем деспотовим, и за њих се постара краљ. Дадоше им се ненасељене земље у Банату око Темишвара, које они населе. Међутим настане сада Змај-деспот Вук око краља, да скине Србима један велики терет с леђа, који они неправедно ношаху све до сада. По примеру осталих католичких становника угарских, морали су и Срби, дошав у земље католичке, плаћати свештеницима католичким неки десетак, поред онога, што су Срби морали давати својим православним свештеницима на издржавање Овај им је намет био и неправедан и тежак. Краљ, да ма колико било захвали Србима за до сада учињене му, у свима приликама, неизмерне услуге, на молбу деспотову, укине давање тог *десетка* засебним чланком сабореким од год. 1481. „..Item quod Rasciani — вели се у том чланку — et caeteri huiusmodi Schismatici, ad salutionem decimarum non astringantur, et neque per Comites parochiales,

(1) Engel v. H. J.: Allgem Welthistorie, B. III. одсек Gesch. v. Servien S. 448.

(2) Louis-Leger: Hist. de l' Autr.-Hongrie, p. 233.

(3) На истом месту. — Engel v. H. J.: Allg. Welthistorie, B. III. одсек Gesch. v. Servien, S. 434. — Smičiklas T.: Povj. hrvat. kn. I. стр. 667. — Рајић Ј.: Истор. Сербов. итд св. III. стр. 301. Он погрешно ставља овај мир у 1484. годину.

(1) Louis-Leger: Histoire de l' Autr.-Hongrie, p. 234.

(2) Серб. Летопис за год. 1858. ч. II. стр. 16—17.

занатлија и мајстора за учашће на ову смотру, — то сада према накнадном решењу срп. пољопр. друштва саспштавамо о томе следеће:

1. Да је рок за пријаву продужен до 20. Септембра ов. год.

2. Ако до тога рока буде пријава у *довољној мери*, како се за смотру у правом смислу изискује, — смотра ће се држати у Јагодини концем Септембра или у почетку Октобра. Иначе држање те опште смотре *одложиће се*, а само пријављене справе, алати и машине *прикупиће се у Београду код срп. пољопривредног друштва, ту прегледати и оценити, па према томе и наградити.*

Чини се и чиниће се све, само да што обилатије и разноврсније б,ду представљене на овој смотри све справе, алати и машине, што се за употребу у пољопривреди израђују у нашој земљи. Одређена је и повећа сума — 3000 дин. — за награде у новцу, а поред тога даваће се и лепе похвалнице. Штета би била, ако се само са немара и неодзива наших занатлија и мајстора, не оствари ова тако лепа и корисна намера нашег пољопривредног друштва.

С тога срп. пољопр. друштво и опет позива у првом реду наше занатлије и мајсторе, да се сами што пре и у што већем броју пријаве за ову смотру. А све своје подружине, управе занатлиског удружења и занатл. радничког савеза и њихове пододборе и подружине, окружне одборе, полицијске и општинске власти и све пријатеље привредног напретка моли, да га потпомогну у овоме подузећу, обавештавајући и упућујући занатлије на смотру и чинећи им у томе све могуће олакшице. Пријаве и за све упућивати и обраћати се срп. пољопр. друштву Београд.

По представци и молби друштва, г. министар грађевина је већ решио и одобрио извесне олакшице, како за препос предмета железницом, тако и за подвоз занатлија и посетилаца, до места где би се смотра држала.

Концерат. Данас по подне у 4. часа биће на Калимегдану концерат целокупне војне музике у корист улепшавања Калимегдана.

Лажни гласови. Има неколико злих људи, који проносе гласове по варошн, нарочито међу сељацима, што доносе своје производе на београдску пијацу, да ће општина београдска наплаћивати у име трошарине на суве шљиве од сваких кола по пет динара Ово није истина. Општина београдска неће наплаћивати ништа на име трошарине на суву шљиву, већ ће се плаћати само по један грош од сваких кола, кад у варош уђу на била она шљивама или чим другим натоварена или празна.

Сува шљива је нарочито ослобођена трошарине чланом III тарифе општинске

Умољавају се сви листови да ову злобну лаж на овај начин опроврну.

СТАТИСТИЧКИ ЗАПИСИ
У ОПШТИНИ БЕОГРАДСКОЈ

Путнички саобраћај вароши Београда, У седмици од 15. до 21. Августа 1893. год. дошутовало 977 одшутовало 628. Од којех су:

а.) Пола: мушког 921, женског 56.

б.) Вероисповести: православне 873, католичке и протестан. 78, мојсијевске 15, мухамеданске 11, свега 977.

в.) Постојбина: Србија 799, Аустро-Угарска 92, Босна и Херцеговина 20, Црна Гора 15, Грчка 2 Турска 13, Бугарска 7, Румунија 2, Русија 3, Германија 10, Франц. 7, Италија 4, остале државе 3.

г.) Занимање путника: Тежаци и економи 47, Занатлије 75, Трговци 315, индустријалци 4, шпекуланти и предузимачи 22, Гостионичари 32, Интелигенција (војска) 303, ђаци 100, радници и помоћници 8, Пијаци и бозаџије 7, надничари и слуге 63.

Из статистичког одељка општине вароши Београда 26. Августа 1893. год.

ОБЈАВА.

Суду општ. града београда, потребна је једна зграда за основну школу.

Зграда ова треба да је на западном врачару, да има довољно простора за смештај 2 разреда, где могу стати 80—100 ђака.

Ко има овакову зграду и жели је дати под закуп, нека поднесе понуду рачуноводству овог суда најдаље до 1. Септембра ове године.

Понуђач у понуди треба да означи где постоји зграда (улица и број) колико и каквих одељења има, и колику кирију го дишњу тражи.

СБр. 12895 — Од суда општине града Београда, 20. Августа 1893 год у Београду.

---

instar aliorum, ad huiusmodi decimarum compellantur; quodque ad Christian s in quorum medio tales Schismatici morantusr, aut e contra, ratione ipsorum Schismatjcorum et non solutione decimarum, inter dictum ecclesiasticum non imputantur". Краљевски сабор потврдно је поново ову наредбу год. 1495. чл. XIV.: „Sunt plurima loca in confiniis regni sita, in quibus Rasciani. Rutheni. Wallachi, et alii Schismatici in terris christianorum habitant, et de eisdem terris hactenus iuxta eorum ritu viventes nullas peritus decimas solvere consueverunt quos tamen ipsi domini Praelati ad decimas s lvendas cogere niterentur. Et quia ipsae decimae in patrimonium Christi hominibus, praesertim vero illis ad vocationem et assecurationem Regiae Maiestatis ac Woywodarum, Baronum et caeterorum officialium ipsa confinia Regni tenontium, dicta loca incolentibus exigi solent; ob hoc ardinatum est et conclusum:

„Quod a modo de caetero ab ipsis Rascianis, Ruthenis, Wallachis et aliis Schismaticis in quibus cunque terris Christianorum residentibus nullae penitus decimae exigantur."(1)

(1) Pisot E.: (Павловић Ст.): Срби у Угарској, I. стр. 43.

Врло је занимљив и поучан разлог, који је, веле угарски историци, и руководио Матију, да изда овакав чланак законски и односно Срба. Салаија вели: „да се Раци и још други шизматици не приморавају на давање десетка . . под том примедбом, и по том изричном изјашњењу: да се овакви Раци или шизматици *не сматрају слободнима за вечита времена од давања десетка* — као што и нису слободни — *но само до тог доба док се овакви иностранци или бегунци у Мађарској, на областима, које су потчињене светој круни, на добар начин населе, и на ту цељ да по примеру оваквих бегунаца и други становници турскога царства што више се клоне на досељавање, пошто би видели, да су они, што су већ пре овамо прешли, таквим преимућствима награђени.*"(1) Овоме не треба никаква коментара. Доцније ћемо имати прилике још боље уверити се о дволичној политици свих мађарских и аустријских владара према Србима; а и њиховој великој издашности у обећавању, али и о *вољи*, да се ни једно такво обећање не испуни.

Краљ Матија се овом приликом видним знаком захвалио и деспоту, давши му писмом својим од 12. априла 1482. год.(1) добра: „...castella Komogoyno et Gradisky appelata, item oppidum similiter Komogoyno cum tributo nec non possessiones Gradyzza, Ozelzko, Brebrownyeza, Gradya, Oresya, ac porciones possessionarias in possessionibus Zelcze, Ztermina vocatis, in comitatu Zagrabiensi exsistentibus habitis, uiiversaque alia bona possessiones porcionesque et quelibet iura possessionaria nobilis Joannis Traylikowyth etc." Из другог писма деспотова 1. јуна 1478. епископу загребачке дијецезе. Освалду,(2) види се, да је деспот у загребачком комитету имао осим својих градова Feyekew (Бела Стена) и Thethewsewyna (Тетушевина) и других још добара. Она се још боље могу видети у самом деспотовом завештању својој жени *Барбари*, од 3. маја 1485. год.(3) где се набрајају до неких *сто* села и градова у „crisiensi et zagrabiensi comitatibus" — које је све деспот: „Barbare consorti sue infra totam eiusdem vitam" дао и уписао.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

(1) Гласник срп. уч. др. књ. XXVIII. стр. 47—48.

(1) Starine, издаје југосл. акад. књ. V. стр. 121.
(2) Starine, издаје југослав. акад. књ. V. стр. 120.
(3) На истом месту, стр. 122—123.

О ВОДИ ИЗ БЕОГРАДСКИХ ВОДОВОДА.

У извештају сталнога техничког одбора за истраживање воде: „О каквоћи воде за будући варошки водовод", публикован је 1889. год. поседњи број анализа разних вода из Београда и околине. И после тога, воде, из старога и новог водовода, редовно се у Државној хемијској лабораторији анализиру и резултати тих анализа, саопштавају се управи београ. водовода.

По изјављеној жељи, у последњој седници одбора општине варошн Београда, од сада ће се помењути извештаји редовно сваког месеца у општинским новинама, објављивати.

Последњи извештај гласи:

АНАЛИЗЕ БЕОГРАДСКИХ ВОДА ЗА ПИЋЕ, КОЈЕ СУ У ДРЖАВНОЈ ХЕМИЈСКОЈ ЛАБОРАТОР. ПРОШЛОГА МЕСЕЦА И ТО

од 21. Јула до 21. Августа ов. г. извршене.

Број.	КОЈА ВОДА:	Кад је узета проба:	Кад је анализана:	Температура воде.	Температура ваздуха и време	ЈЕДАН ЛИТАР ВОДЕ ИМА ГРАМА: чврстих материја сушених на 110—110°C	утрошеног калијумпермангана	хлора Cl_2	азотне киселине N_2O_5	азотасте киселине N_2O_3	амонијака NH_3	Албуминоидног амон.	силицијумдиоксида SiO_2	оксида гвожђа и алуминијума $Fe_2O_3Al_2O_3$	оксида гвожђа Fe_2O_3	креча CaO	магнезије MgO	слободне угљене киселине CO_2	кисеоника O_2	Немачких степена тежине:	Број бактерија у 1 cm^3	НАПОМЕНЕ:
1.	I. Нов водовод: Чесма у лабораторији	26/VII	26 VII	16.3	киша 15°.	0.510.	0.0011.	0.0177.	0·0 23.	0.	0.										
2	„ терезијска	26/VII	26/VII	15.25.	киша 15°.	0.539.	0.0014.	0.018.	0·0023.	0.	0.		0·020.	0.012.		0.147.	0.069.			24.36.		
3.	I бунар у Макишу	6/VIII	6/VIII	15.5.	ведро 27.	0.495.	0.001.	0.0355.	0·0 1.	0.	0.00001.	незнатни трагови	0.020.	0.006.	траг.	0.142.	0.045.	0.055.	0.0049.	20.5		
4.	II „ „	6/VIII	6/VIII	14.85.	ведро 27.	0.478.	0.0014.	0.0248.	0·012	0.	0.0 061.	0.	0.018.	0.0056.	траг.	0.141.	0.051.	0.052.	0.005.	21.24.		
5.	III „ „	6/VIII	6/VIII	14.	ведро 27.	0.560.	0.003.	0.0171.	0.0008.	0.	0.00004.	незнатни трагови	0.0172.	0.0088.	0.0021.	0.160.	0.080.	0.058.	0.0033	27 2.		
6.	IV „ „	6/VIII	6/VIII	13.95.	ведро 27.	0.540.	0.0027.	0.0095.	0.0008.	0.	0.00005.	незнатни трагови	0.015.	0.012.	0.006.	0.136.	0.098.	0.057.	0.0026.	27.32.		
7.	V „ „	6/VIII	6/VIII	14.	ведро 27.	0.532.	0.0027.	0·0078.	0.0013.	0.	0·0 05.	незнатни трагови	0.009.	0.018.	0.003.	0.146.	0.098.	0.059.	0.0029.	27.62.		
8	Главни „ „	6/VIII	6/VIII	1 .5.	ведро 27.	0.523.	0.0023.	0.022.	0.0012	0.	0.000 4.	незнатни трагови	0.021.	0.009.	0.0028.	0.149.	0.0698.	0.045.	0.0020.	24.67.		
9.	Чесма у „	6/VIII	6/VIII	15°.	ведро 27.	0.522.	0.002.	0.0188.	0·0012.	0.	0.00001.	незнатни трагови	0.014.	0.010.	0.0016	0.1464.	0.073.	0.020.	0.0128.	24.86.		
10.	„ „ лабораторији	9/VIII	9/VIII	16°.	ведро 28°.	0.530.	0.0018.	0.0195.	0.0012.	0.	0.00001	0.034. милиграм						0.018.				
11	„ „ јеврејској мала	18/VIII	18/VIII	18°.	ведро 25°.	0.536.	0.0005.	0.020.	0.002.	0.	0.00001.										12	
12	„ „ лабораторији	18/VIII	18/VIII	17°.	ведро 25°.	0.537.	0. 008.	0.0193.	0.002.	0.	0.00001.										10	
1.	II. Стари водовод: варошки, цветни трг.	26/VII	26/VII	16°	киша 15.	0.310.	0.001.	0.00 3.	0.0068.	0.	0.		0.013.	0.0 6.		0.097.	0.0522.			17.08.		
2	„ цветни трг.	18/VIII	18/VIII	16.75.	ведро 25°	0.340.	0.0013	0.0054.	0.005.	0.	0.											
3.	„ код сабор. цркве.	18/VIII	18/VIII	19°	ведро 25°	0,400.	0.0023.	0.0056.	0.005.	0.	0.										422.	Вода мутна
4	бињбиљдер. пијаћа чес.	26/VII	26/VII	16.5	киша 15°.	0.352.	0.001.	0.0051.	0.0 5.	0.	0.		0.010.	0.004.		0.103	0.052.			17.60.		
5	„ чукур чесма	26/VII	26/VII	18.25.	киша 15°.	0.357.	0.001.	0.005.	0.005.	0.	0.											
6	„ код ев. сав. дома.	18/VIII	18/VIII	19°.	ведро 25°.	0.347.	0.0005.	0.0058.	0.003.	0.	0.										102.	
7.	римски, чесма I	26/VII	26/VII	17.	киша 15°.	.357.	0.0008.	0.005.	0.011.	0.	0.		0.007.	0.005.		0.097.	0.056			17.52.		
8.	„ „ II	18/VIII	18/VIII	17°.	ведро 25°.	0.324.	0.001.	0.0062.	0.0075.	0.	0.										114.	

Др. А. Зега, општински хемичар

Др. Марко Т. Леко, државни хемичар.

Ови најновији резултати анализа, спроведени су следећим писмом:

УПРАВИ БЕОГРАДСКОГ ВОДОВОДА

У прилогу част ми је поднети два табеларна прегледа о саставу беогр. пијаћих вода, које су од 21. прошлог до 21. ов. м., у Државној хемијској лабораторији, анализане, и то I воде из новога и II из старога водовода.

Како по хемијском саставу, тако и према броју бактерија, вода из новога водовода, која у варош долази, у свему је, као што се види, исправна и боља је од воде из старога водовода. Боља је с тога, што је готово без бактерија а у води из старога реконструисаног водовода, има увек више и по кад кад далеко преко оне границе, која је за пијаће воде, допуштена. Вода из старога водовода, особито кад је мутна, није никако за пиће. За то би нужно било, бар за време, док нам опасност од колере прети, најозбиљније препоручити само воду из новога водовода за пиће. Ово напоминем овом приликом нарочито с тога, што се из искуства зна, од каквога је великог утицаја чиста пијаћа вода, на здравље, за време владања колере. Доказано је, да је обично у оним варошима најжешће беснила колера, које оскудевају у чистој пијаћој води. И кад се то зна, онда по себи се разуме, да треба редовно, а нарочито као сад, кад нам прети опасност од колере, пити само ону воду, која је најчистија, и која најмање може учинити, да организам човечији буде наклоњен болести, а том захтеву, од свију београдских пијаћих вода, најбоље одговара вода из новога водовода.

23. Августа 1893. год.
у Београду.

ДРЖАВНИ ХЕМИЧАР
Др. Марко Т. Леко.

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

Рачуноводство суда ово општинског, држаће у својој канцеларији јавну усмену лицитацију и то:

I. На дан 20. Септембра ове године од 8—12 пре и 2—5 сахати по подне, — за давање под закуп 12 општинских дућана у Фишекџијској улици.

II. На дан 25. Септембра од 8—12 пре и 2—5 сахати по подне, — за давање под закуп 16 плаћева у бари венецији, за смештај дрва и јапије.

III. На дан 27. Септембра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп општинског земљишта „стари сењак".

IV. На дан 28. Септембра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп земљишта општинског до бив. ботаничке баште на јалији.

V. На дан 29. Септембра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп општинског земљишта код војног сењака.

VI. На дан 4. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп 12 плаћева на великом тргу за свињске месарнице.

VII. На дан 5. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп 7. плаћева на великом тргу за говеђе месарнице.

VIII. На дан 7 Октобра од 8—12 пре подне, — за давање под закуп 12 општинских дућана на зеленом венцу за месарнице говеђе и свињске и пиљарнице.

IX. На дан 12 Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп права наплате таксе од акциза на пиће.

X. На дан 15. Октобра од 2—5 сах. о подне, — за давање под закуп права тућања каце — тамиса.

XI. На дан 18. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп права наплате таксе фијакерске.

XII. На дан 20. Октобра од 8—12 сах. пре подне, — за давање под закуп меса од бобичавих свиња, које се коље на општин. кланици.

XIII. На дан 23. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп оправке возова општинских, ковачко-коларски рад.

XIV. На дан 25. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп оправке возова општинских, сарачко-тапетарски рад.

XV. На дан 27. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп подкивања коња пожарне чете и волова рабац. општин. возова.

XVI. На дан 28. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп оправке рабац. општинских возова.

XVII. На дан 1. Новембра од 8—12 сах. пре подне, — за давање под закуп плаца општинског више чесме „књагиње Љубице".

XVIII. На дан 1. Новембра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп I и II. пећнице у таш-мајдану.

XIX. На дан 2. Новембра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп чишћења пијаца у вар. Београду.

Погодбе о овим закупима могу се сваког радног дана видети у канцеларији рачуноводства.

Ко жели ма шта од овде изложених права узети под закуп, нека означеног дана дође и лицитира, пошто положи прописану кауцију.

СБр. 12.755 — Из канцеларије суда опш. града Београда, 14. Августа 1893 год. у Београду.

—

Рачуноводство суда општине београдске, држаће на дан 1. Септембра ове године од 2—5 сахати по подне јавну усмену лицитацију за набавку 25.000 кгр. јечма, 25.000 зоби за исхрану коња пожарне чете, за рачун. 1893 годину.

Ко има вољу примити се ове набавке, нека означеног дана дође и лицитира.

Услови набавке могу се видети сваког радног дана у канцеларији рачуноводства а и на сам дан лицитације.

Кауција се полаже у 600 дин. у готову или српско-државним папирима од вредности.

АБр. 4757 — Од суда општине града Београда, 27. Августа 1893 год. у Београду.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ.

I. Димничарство:

а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0·20 д.
б) За неузидан шпархерд	0·20 д.
в) За узидан „	0·40 д.
г) За велики узидан шпархерд у гостионици	0·50 д.
д) За чишћење димњака од два спрата	0·20 д.
ђ) За чишћење простог димњака	0·10 д.
е) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са пећима	0·10 д.
ж) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са више пећи	0·20 д.
з) За паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0·75 д.

II. Пражњење помијара и нужника:

а) Од кубног метра	10·— д.
б) Од акова	0·50 д.

III. Поетарина:

а) Марка за пашче за годину дана	3·— д.
б) Обнављање изгубљене марке стаје	1·— д.

IV. Гробарина.

а) Гроб за децу	7·— д.
б) Гроб за одрасле	12·— д.
в) Мала гробница	555·52 д.
г) Велика гробница III. реда	998·39 д.
д) Велика гробница II. реда	1099·32 д.
е) Велика гробница I. реда	1684·57 д.

V. Мртвачка кола:

а) Мртвачка кола стара са два коња	12·90 д.
б) Мртвачка кола са анђелима са два коња	24·90 д.
в) Мртвачка кола нова са два коња	36·90 д.
г) Мртвачка кола нова са 4 коња	72·90 д.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА

Власник Општина Београдска — ПАРНА РАДИКАЛНА ШТАМПАРИЈА — Уредник Урош Кузмановић

БРОЈ 36. ГОД. XI.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
НА ГОДИНУ . . . . . 6 дин.
НА ПОЛА ГОДИНЕ . . . . . 3 „
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ . . . . . 9 „

НЕДЕЉА 5. СЕПТЕМБАР 1893.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 ПР. ДИН. ОД ВРСТЕ

ПРЕТПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПУТНИЦОМ НА ОПШТИНСКИ СУД
А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА

Рукописи не враћају се

Неплаћена писма не примају се.

ОБЈАВА

Хемијским анализама, до сада чињеним над водом из београдских водовода доказано је, да је вода из новог водовода много здравија и чистија од оне из старог реконструисаног водовода.

С тога суд општине вар. Београда *препоручује* грађанству, да у данима, када прети опасност од колере, употребљује за пиће и кување искључиво воду из новог водовода београдског. За друге своје намирнице може се служити водом из старог водовода али воду Савску и Дунавску да никако не употребљује.

Од стране суда општине вар. Београда 27. Августа 1893. г. АБр. 4869.

ОБЗНАНА.

Према наређењу VII. пуков. окр. команде од 27. овог месеца Бр. 5845 ставља се до знања свима онима обвезницима — резервистима редовне војске, који су зимус издржали десетодневно вежбање, да и они имају следовати позиву, да издрже вежбање са осталим обвезницима, који су позвати наредбом исте команде од 6 и 19 Августа ове год. ПБр 39 и 46.

Од стране суда општине вар. Београда 27. Августа 1893. год. АБр. 4917.

ГРАЂАНСТВУ ВАРОШИ БЕОГРАДА

Ради предохране од колере, која се појавила у суседним нам државама: Румунији и Аустро-Угарској, Г. Министар унутрашњих дела наредио је, да се на свима улазним станицама у нашу државу врши лекарски преглед над долазећим путницима, и да се подвргну тродневном посматрању сви они путници, који долазе из држава колером заражених.

Управа вароши београда доставила је суду општинском, да поједини путници, који долазе из држава колером заражених, махом при улазу намерно казују и означују погрешно стан где ће одсести, те тиме онемогућавају тачну контролу о тродневном посматрању од стране лекара, а предпоставка је основана, да нам се на овај начин и оваким поступком долазећих путника из држава колером заражених, може лако колера унети и у нашу земљу.

Да би се ова контрола што тачније могла вршити, суд општински наређује свима гостионичарима и приватним грађанима у овд. вароши, да одмах пријављују дошавше путнике из држава колером заражених, како би се над истима могао извршити лекарски преглед и подвргнути посматрању.

Ко поступи противно овом наређењу, казниће се према распису г. мин. унутр дела од 22. Септембра 1892. год. СБр. 7348, а по чл. 33. тач. 2. санитет. закона до 30 дана затвора или 150 динара новчано Исто ће се овако казнити и путник, који не оде лекару на преглед.

Од стране суда општине вароши Београда, 25. Августа 1893. год. АБр. 4820.

ОБЗНАНА

У вези свог наређења АБр. 2366 од 30. Априла о. г. Суд општине вароши Београда објављује грађанству, да ће Управа Водовода од 1. Октобра ове године наплаћивати воду према члановима 8 и 9. правила за издавање воде, од свију оних кућа, које су до 1. Јуна о. г. са водоводом спојене без обзира на то, да ли се вода у кући троши или не, или да ли је инсталација у кући извршена или не.

Ово решење своје суд општине вароши Београда оснива на чл. 2 и 13. правила за везивање водовода са зградама у Београду и издавање воде из истог водовода, која су правила добила закону силу решењем владе Њ. В. Краља од 10. Јуна 1892. год. ПБр. 10381 основаним на чл. 6. 7. и 9. зак. о варошкој трошарини у Београду од 13. Јуна 1884. год.

АБр. 4717 Од суда општине вароши Београда 19. Августа 1893. год у Београду.

ОБЈАВА

Према наређењу VII. пуков. окр. команде од 6. Августа ове год. ПБр. 39. позивају се резервисти и обвезници редовне војске доле означених јединица на вежбу и то: 1. Пиротехничка чета, да дође 20 Августа тек. год. увече на конак на зборно место — Крагујевац, где ће се вежбати од 20. Августа па закључно до 10. Септембра ове год. у фабрици и лабораторији. Обвезници ове јединице имају доћи 20 овог месеца у 4. часа у јутру на железницу где ће путовати са теретним возом бр. 41.

2. Коњичка бригада и то: II и III. активни коњички пук са штабовима и својом пописном комором и товарним коњима, да дође 6. Септембра тек год. увече на конак на зборно место — Ћуприја, где ће се вежбати од 6 па закључно до 28 Септембра ове год.

3. Брдски артиљеријски пук, са својом пописаном комором и товарним коњима, да дође 18. Септембра тек. год увече на конак на зборно место — Крушевац, где ће се вежбати од 18 па закључно до 28. Септембра ове год. Стоку ове јединице сваки сопственик донешће 12. Септембра ове год. на тркалиште ради комисијског прегледа. Обвезници ове јединице имају доћи 18. Септембра у 4 часа у јутру на железничку станицу где ће ду путовати са теретним возом бр. 41.

4. VII. активни пешадијски пука Краља Александра I. са пуков. и батаљоним штабовима, III. активни гардијски пук са пуков. и батаљоним штабовима, са својом пописаном комором и товарним коњима, и месарска чета да дођу 9. Септембра т. г. увече на конак на зборно место и то: VII. пук на бањичко брдо III. пук на топчидерско брдо више Вајферта где ће се вежбати од 9. па закључно до 22. Септембра ове год.

5. Допунски батаљон III гардијског пука, допунски батаљон VII. пешадијског пука и местне трупе свију родова војске са својом пописаном комором и товарним коњиха, да дођу 9. Септембра тек. увече на конак на

зборно место и то: Допунски батаљон III гардиског пука на топчидерско брдо, а остали на Тркалиште, гди ће се вежбати 10 и 11. Септембра ове год.

6. Штаб и сви ескадрони дивизијске коњице са својом пописаном комором и товарним коњима, да дођу 9. Септембра тек. год. увече на конак на зборно место — „западни врачар“ код војног сењака, гди ће се вежбати од 9. па закључно до 20. Септембра ове год.

7. Допунски ескадрон дивизијске коњице са својом пописаном комором и товарним коњима, да дођу 9. Септембра тек. год. у вече на конак на зборно место — „западни врачар“ код војног сењака, гди ће се вежбати 10. Септембра ове год.

8. Дунавски артиљеријски пук и то: вбШт пука и I. дивизиона, по том 1, 2, 3 и 7. батерија, са целом пописаном запрегом за топове и каре, као и са целом комором и товарним коњима, (само обвезници и резервисти 7 батерије, да дођу без стоке,) имају доћи 9. Септембра ове год. увече на конак на зборно место — Топчидерско брдо више Вајферта, гди ће се вежбати од 9 па закључно до 18. Септембра ове год. Сваки сопственик стоке ове јединице, довешће исту на тркалиште дан раније од позива на вежбу ради комисијског прегледа.

9. Допунска батерија дунавског артиљеријског пука, без стоке, да дође 17. Септембра т. год. увече на конак на зборно место топчидерско брдо више Вајферта, гди ће се вежбати 18. Септембра ове године.

10. Болничарске чете, дивизијска етапна пољска болница, дивизијска марвена пољска болница и дивизијска санитетска колона, без стоке, да дођу 1. Октобра ове год. увече на конак на зборно место — Тркалиште, гди ће се вежбати 2 и 3. Октобра ове год.

11. II-ги дивизион дунав. артиљеријског пука и то: 4, 5, 6 и 8. батерија, са целом пописаном запрегом за топове и каре као и са комором и товарним коњима, (само обвезници и резервисти 8-ме батерије, да дођу без стоке), имају доћи 1. Октобра ове год. увече на конак на зборно место — Топчидерско брдо више Вајферта гди ће се вежбати од 1. па закључно до 10. Октобра ове год. Сваки сопственик стоке ове јединице, довешће исту на тркалиште дан раније од позива на вежбу ради комисијског прегледа.

12. Дивизијска профијант колона, пекарске чете са покретном пекарницом, запатаријска чета и дивизијски марвени депо без стоке да дођу 15. Септембра ове год. увече на конак на зборно место — Тркалиште, гди ће се вежбати 16 и 17. Септембра ове год. Ослобођавају се од ове вежбе само они резервисти пекарске и месарске чете који су летос издржавали вежбу.

13. Дивизијска муниционa колона са покретном артиљеријском радионицом, дивизијска војна пошта без стоке, да дође 10. Октомбра ове год. увече на конак на зборно место — Тркалиште, гди ће се вежбати 11 и 12. Октомбра ове год.

14. Муниционa колона коњичке бригаде без стоке, да дође 13. Октомбра тек год. увече на конак на зборно место — Тркалиште гди ће се вежбати 14. и 15. Октомбра ове год.

Обвезници, који се имају вежбати мање од три дана, хранiће себе и стоку о свом трошку.

Сваки обвезник понеће собом војнички билет, одело и обућу, кошуље, цео прибор за јело и пиће и за покривање ноћу или поњаву.

Према наређењу исте команде од 17. Јула ове год. Бр. 4635 до 5345. Позивају се обвезници дивизијске коњице I. позива народне војске са својим штабом сви на коњима са јахаћим прибором, и сва комора за штаб и ескадроне да непозаставно 20. Августа тек. год. увече на конак дођу на зборно место — «Западни врачар», гди ће се вежбати само седам дана

Према наређењу VII. пуков. окр. команде од 13. Августа ове год. Бр. 5404. Позива се пекарска чета I. позива народ. војске, да место 1. Септембра, увече на конак на зборно место — бањичко брдо предстане 20 Августа ове године гди ће се вежбати 21 и 22 истог месеца.

Који обвезник неби овом позиву следовао строго ће бити кажњен, а при том издржаће дупло вежбања о свом трошку.

Од стране Суда општине вар. Београда 13. Августа 1893. г. АБр. 4415—4467.

ОБЈАВА.

Према наређењу VII пуков. окр. команде од 17. Јула ове год. Бр. 4635. позивају се сви обвезници пешаци II. позива народне војске и сва комора, да 8. Августа ове год. у вече на конак дођу на зборно место — бањичко брдо, гди ће се вежбати 9, 10 11. истог месеца. Са собом понеће и предато им оружје.

Обвезници артиљеријске и болничке чете II. позива народ. војске и сва комора, позивају се, да 16. Августа ове год. у вече на конак дођу на зборно место — бањичко брдо, гди ће се вежбати 17 и 18. истог месеца.

Осим тога позивају се и сви резервни официри који припадају II. позиву народ. војске, да и они означеног дана предстану на зборно место својим јединицама

Даље имају сви обвезници понети собом и свој војнички билет, потребно одело,

СРПСКИ УСТАНИЦИ ПРОТИВУ ТУРАКА

У ВЕЗИ

СА НАРОДНИМ СЕОБАМА У ТУЂИНУ

од 1459.—1814. године.

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

У ДВА ДЕЛА

НАПИСАЛИ

Р. Агатоновић и Л. М. Спасић.

(Академијски Савет Вел. Школе наградио првом видованском наградом општ. београдске).

Мото:

— „Пора нам престать быть умными чужим умомъ и славными чужою славою“ (Време је да престанемо мудровати туђом памећу, и славити се туђом славом).

Карамзин.

(НАСТАВАК)

Ова добра његова у близини Загреба давала су му прилике, да ступи у дубље односе и познанство са хрватском господом; те је, као што ћемо на свом месту видети, са неким хрватским војсковођама једном приликом, (г. 1483.) победио неку турску војску, која је ради пљачке била упала у Хрватску. Од овог доба па све до смрти своје, која га у скоро снађе, живео је мирно на својим добрима, или у престоници својој Сланкамену, једино старајући се, да краљ Матија испуни она, у много прилика, дата обећања угарским Србима. И да га је Бог још мало дуже подржао у животу, на срећу српскога народа, за цело би стање Срба угарских било знатно поправљено, но што беше кад он премину. Наш латописац бележи тај значајан тренутак, када нестаје с лица земље овог најомиљенијег деспота српског, врло кратко: „В. лето 1485. престави се Воук деспот владев К. С. лет,“(1) те по овој белешци већина историка наших и страних бележе смрт Вукову, да је била *16 Априла 1485. год.*(2) Међутим се неки историци дијаметрално разликују у години Вукове смрти. Прво, што хроника Бранковићева ставља Вукову смрт у г. 1484.(3) можда долази отуда, што се у последње доба деспот повукао у миран живот, не учествујући нигде у ратовима. Али је најинтересантнија Рајићева погрешка, да је деспот умро тек *1497.* год.(4) Да ту годину узме, Рајић се поглавито ослања на ону белешку летопишчеву: „*владѣ КС (26) лет*,“ рачунајући бројање година деспотовог владања од 1471. г. кад је било званично проглашење за деспота. Ну то не може опстати, не само по томе, што је летописац очевидно подразумевао континуитет деспотовања Вуковог још у Србији, од г. 1459. а не од 1471. — него и по другим околностима. Краљ Матија је 19. Августа 1485. год. дао: „Barbarae, Vuk despotae viduae“ на уживање добро „...Comogoyno.. simul cum universis oppidis, villis possessionibus ... cum quibus prefatus quondam despotus idem castellum tenuit ac pariter cum cunctis suis utilitatibus et perirnenciis — memorato domine Barbare vita sibi comite dedimus donavimus“(5) А да ли би могло бити ово, да је

(1) Šafarik P. Památky стр 82. — Споменик срп. кр. акад. III. стр. 156.

(2) Новаковић Ст: Посл. Бранковићи, стр. 65. — Engel, V. H. J.: Allg. Welthistorie, B. III. одеск Gech. V. Servien, S. 448. —Picot E. (Павловић Ст.) Срби у Угарској, I. стр. 44. — Стојачковић А.: Черте и т. д. стр. 10 и даље.

(1) Arkiv, III. стр. 24.

(2) Рајић Ј.: Истор. Серб. итд. свеска III. стр. 524 до 225.

(3) Starine, издаје југосл. акад. књ. V. стр. 124—125.

кошуље, прибор за јело, ћебе или поњаву за покривање.

Према наређењу ове команде од 9 Јуна ове год. Бр. 3360. позивају се сви обвезници коњичког ескадрона II. позива народ. војске и ордонанси свих пешадиских штабова са прописним коњем и прибором, да 11. Септембра ове године у 6 часова у јутру дођу на зборно место — Тркалиште, гди ће се вежбати два дана.

Сваки обвезник понеће собом војнички билет, храну за себе и коња за два дана.

Према наређењу VII. пуков. окр. команде од 17. Јула ове год. Бр. 4635. позивају се обвезници — пешаци I. позива народне војске и сва комора да 20. Августа ове год. у вече на конак дођу на зборно место — бањичко брдо, гди ће се вежбати 21, 22, 23, 24. 25, 26, 27, 28, 29 и 30. истог месеца.

Обвезници болничарске, пекарске, занатлијске чете и пиротехничко одељење који припадају I. позиву народ. војске као и сва лица која комору за ове јединице дају, позивају се, да 1. Септембра ове год. у вече на конак дођу на зборно место — бањичко брдо, гди ће се вежбати 2 и 3 истог месеца.

Обвезници артиљериског пука без стоке, као и сва лица која за ову јединицу комору дају, позивају се, да 5. Септемара ове год. у вече на конак дођу на зборно место — бањичко брдо, гди ће се вежбати 6 и 7. истог месеца.

Обвезници профијант и муниције коло са штабом без стоке и без коморе, позивају се, да 9. Септембра ове год. у вече на конак дођу на зборно место — бањичко брдо, гди ће се вежбати 10 и 11. истог месеца.

Обвезници местног пешадиског батаљона, коњичких возова и осталих местних трупа свију јединица I. позива народ. војске, позивају се, да 16. Септембра ове године у вече на конак дођу на зборно место — бањичко брдо гди ће се вежбати 17 и 18. истог месеца.

Осим тога, позивају се сви ордонанси, коњаници, да и они следују својим јединицама.

Сви обвезници имају понети собом и свој војнички билет, потребно одело, кошуље прибор за јело, ћебе или поњаву за покривање.

Они обвезници који се према овоме позиву имају вежбати само два дана, понеће собом храну за себе и стоку за два дана.

Према наређењу исте команде од 9. Јуна ове год. Бр. 3360 позивају се сви коњаници редовне војске и ордонанси код свих пешадијских штабова, да са прописним коњем и прибором 4. Септембра ове год. у јутру у 6 часова дођу на зборно место — Тркалиште, гди ће се вежбаги два дана.

Сваки обвезник понеће собом војнички билет, храну за себе и коња за два дана.

Који обвезник овом позиву не следује строго ће бити кажњен и при том издржаће дупло вежбање, о свом трошку.

Од стране суда општине вар. Београда 1. Августа 1893 год. АБр. 3178 и 3969.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

LXI. РЕДОВАН САСТАНАК

26. Августа 1893 год.

Председавао председник г. Милован Р. Маринковић од одборника били г. г. Никола Х. Поповић, Л. П. Дашковић, Милан М. Ђорић, Ј. Ђуровић, С. Вељановић, Мијаило Јанковић, Р. Драговић, Михајло М. Ђорђевић, К. Б. Михајловић, Соломон Ј. Азријел, Милутин Ј. Марковић, М. О. Петровић, Филип Васиљевић, Милош Трифковић, А. Ј. Одавић, Др. Марко Т. Леко, Ђорђе С. Новаковић, Мат. Јовановић, Свет. И. Ристић, Мих. Д. Банковић, С. Чађевић, М. Велизарић, М. Капетановић, Лазар Радовић, Др. Павао Поповић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 22 Августа ове год. и примљен је без икаквих измена.

II.

Одборник г. Коста Б. Михајловић обраћа пажњу г. Председника општине, да се неправилно врши наплата трошарине на живу стоку што у вароши улази.

Председник изјављује, да ће учинити, да се свака неправилност у овоме послу отклони.

III.

По прочитању акта истражног судије за варош Београд АБр. 4871, 4872, 4848, 4846, 4672, 4671, 4670, 4755, 4739, 4740, 4754, 4879, 4741, 4802, 4846, 4873, 4803, 4847, којима се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, одбор је изјавио, да су му непознати Коста Ђорђевић шпедитер, Даница Ђ. Главашевић овд. Божа Кривокапић момак посластичарски, Стеван Костић свирач, Лоренц Либерт надничар, Лудвиг Хам слуга, Васа Јовић надничар, Полексија Д. Михајловић овдашња, Ђура Шубер цимерман, Михајло Д. Богдановић бив. ђак, Роза Лондоар овд. да су доброг владања и доброг имовног стања: Живко Трифуновић сензал и Војислав Спасић кафеџија, да је Евгенија П. Јовановић овд. доброг владања и средњег имовног стања; да су доброг владања и сиротног имовног стања: Јосеф Барух лимар, Коста Бајактаровић лутријаш и Ђока Црвенчанин пијар с тим да је овај последњи познат у грађанству, као пијаница и убојица; да је Сотир Михајловић скитница крђавог владања и сиротног имовног стања; да се од истражног судије затражи извештај за коју Катарину Месаровић удову тражи уверење, пошто их има више под тим именом и презименом, и да се том приликом умоли истражни судија, да у будуће тачније определи лице, за које уверење тражи, како би одбор био у стању да што тачније уверење изда.

IV.

Председник износи одбору на мишљење молбе, којим се траже уверења о сиротном стању.

По прочитању тих молби АБр. 4888, 4883, 4884, 4885, 4886, 4887, 4791, 4793, 4774, 4772,

---

деспот, по Рајићу, у то доба био у животу?

Може се само замислити колико је јако потресла све угарске Србе смрт Змај-деспота Вука. Јер Срби не само да у њему изгубише. свога најомиљенијег деспота и јунака, већ и једину најпоузданију наду на остварење оних идеала својих ради којих и проливаху, на све стране, нештедимице толико крв своју. Само је деспот Вук могао извести у потпуности ону народну мисао, која одушевљаваше све оностране Србе при крају XV. столећа. И као такав, Змај-деспот Вук био је љубимац народни, његов идеал, љубимац и народне поесије. Ни један српски јунак није дивније окићен уресима поезије, као овај херој српски, на измаку XV. столећа. Деспот-Вук у очима свога народа није био само човек-Вук, већ **Змај-Вук** Куда ћете лепшег и достојнијег имена за онога, који је на измаку XV. ст. представљао цео српски народ? Ни једно дело његово, од рођења па до смрти му, није пропустила народна лира, а да га не окити красним споменима. А све то зар не показује колику је љубав и оданост имао Змај-деспот у своме народу, и колико је је јако заболело срце сваког Србина, на дан 16. Априла 1485. год.? Они који осташе по смрти деспотовој, да по старешинству заузму место Вуково, не могаху бити српском народу оно, што му беше покојни деспот. И кнез Павао Бранковић и Дмитар Јакшић, и ако беху чувени и омиљени јунаци српски — а таки беху и сви Срби — осташе и даље војводе српске у својим крајевима, не проширивши ни мало круг своје власти. Они би требали да замене Вука у срцу народном, али не могаху, што народ немаше према њима оног неограниченог поверења, које Вуку даваше. Они беху независни од деспота, самостални господари у својим покрајинама, а већина српског народа у Угарској, која се до одушевљења беше предала своме деспоту, као да осуђиваше такав њихов сепаратизам.

Рана српска у толико је била дубља, што Змај-деспот Вук немаше наследника своме престолу. Неки историци[1] бележе, да се Змај-деспот Вук женио два пута, и да му је прва жена била сестра велико-варадинског бискупа Јована Филипца из Простејова, (Пруиса), и да је од ње остао по смрти Вуковој један син *Валентин* Lupus *(Вук)*, који је 1490. г. наследио дијецезу свога ујака. Међутим по досадашњем историјском ресултату ствар никако тако не стоји. Змај-деспот Вук не само да није имао у опште ни јеногa сина, а најмање тога Валентина Lupus a, него се није ни женио сестром поменутога бискупа.[1] Он се женио само једном, и прва и једина му је жена била *Варвара*, кћи Жигмунда Франкипана, а венчао се са њом г. 1481. или најдаље почетком 1482. г.; пошто већ 3. Маја те године, Вук јој уписује Белу Стену, Комогојно, и стотину других добара у загребачком комитету. И од те жене није после себе оставио ни једно дете; јер да није тако, како би могао краљ Матија казати у дипломи својој од 1486. г. дајући деспотима Ђорђу и Јовану — што ћемо ниже видети — добра Змај-деспота Вука: „.....per mortem et defectum seminis eiusdem?“ Јасно је да је смрћу Вуковом српски деспотски престо остао упражњен[2]

Emgel v. H. J. Allg. Welthistorie, B. III. одсек. Gesch. v. Servien, S. 445. — Picot E. (Павловић Ст.) Срби у Угарској. I. стр. 59.

(1) Bug. Rad jugosl. akad. књ. VIII. стр. 50—60.

(2) Женидба Вукова са Варваром овековечена је и у народној поесији. У Богишићевој збирци народ. песама, има под бр. 12. (стр. 37) песма: *„Варбара сестра краља босанскога, краљ угарски и деспот Вук,“* где се пева, како је краљ, хотећи да уда Варвару, скупио за трпезом сву господу, и казао Варвари, да ту, кад господа буду највеселија, изабере оног, који јој се допадне. Варвари се

4867, 4866, 4834, 4829, 4909, 4908, 4907, 4906, 4905, 4910, одбор је изјавио мишљење, да се суд претходно увери о имовном стању молилаца: Невене Секулић удове, Милице Младеновић ученице, Стојана Стојановића ђака, Милорада Ракића ђака учит. школе, Драгутина Л. Анђелковића ђака, Ружице М. Лазаревић, Јелене Костић ученице, Николе Ранојевића ђака, Ђорђа Ранојевића ђака. Тодора Франтла ђака, Милорада Лазића ђака, Илије Тодоровића ђака, Душана Тодоровића матуранта, Милице Илић ученице, Илије Зорића чув. осуђеника, Љубомира Недељковића ђака, Лепосаве Јанковић ученице, Станке Јанковићеве ученице Косаре Савић ученице, Милана Петровића ђака, Милутина Петровића ђака, Љубице Срећковић ученице, па тек онда да им изда тражено уверење.

V.

По прочитању молбе Косте Лекића пензион. овд. АБр. 4918, одбор је решио, да се молилац Лекић ослободи дужности поротничке, овластив суд општински, да на његово место одреди друго лице за поротника.

VI.

Одборник г. Јован Ђуровић пита, зашто до сада није извршена оправка куће, која је узета за школу у Чупићевој улици.

Председник изјављује, да је наређено, да се оправка изврши, и да до сад то није учињено с тога, што се није знало, колико ће ђака ту школу похађати.

VII.

Одборник г. Стеван Чаћевић моли, да одбор сматра, да он није учествовао у седници од 22 Августа ов. године, пошто је пре почетка те седнице морао отићи по свом приватном и неодложном послу.

Одбор изјављује, да сматра, да г. Стеван Чаћевић никако није учествовао у седници од 22. Августа ов. год.

VIII.

Одборник г. Андра Ј. Одавић предлаже, да се још ове године, калдрмише Вук-Караџићева улица од Пролећа кафане па до велике пијаце, пошто је у овој улици велики колски и пешачки саобраћај.

По саслушању овога одбор је одлучио, да се калдрмисање Вук-Караџићеве улице предузме према овом предлогу, ако новчано стање општине београдске то допусти.

IX.

Сходно одлуци одборској од 1. Августа 1893 год. АБр. 4414, одборник г. Др. Марко Т. Леко подноси усмен извештај о позиву изложбеног одбора из Беча, да и општина београдска учествује у изложби средстава за живот, што ће се 1894 год. отворити у Бечу.

По прочитању тога извештаја, из кога се види, да би на овој изложби могла општина учествовати само са плановима водовода, канализације и других игијенских установа, одбор је одлучио, да општина београдска за сада не учествује у овој изложби, пошто су сва велика предузећа, која ће имати да служе здрављу становништва београдског, тек у почетку извршења.

X.

По прочитању протокола лицитације, ГБр. 3831 држане 21. Августа за израду тротоара и откопавање земље у Београдској улици, одбор је са свима гласовима против два решио, да се израда тротоара и откопавање земље у Београдској улици уступи Јакову Дамњановићу по прописаним погодбама и по цени и то: за тротоар по два динара седамдесет и четири и по паре од квадр. метра; за откопавање земље по један динар и четрдесет и две паре од куб. метра.

XI.

Председник износи одбору на решење извештај комисије за преглед понуђених зграда за стач ноћних стражара.

По прочитању тог извештаја СБр. 13541 и 13780 одбор је решио, пошто ни једна зграда не одговара потреби овлашћује се комисија, да потражи другу и да коначно ствар реши, па да о учињеном извести одбор. Закуп да траје само годину дана. Да суд предузме претходне радове, да се на општинском земљишту подигне зграда за стан ноћних стражара.

XII.

Председник извештава одбор, да је г. Министар унутрашњих дела поново решио, да варошке општине имају искључиво право, држања мртвачких кола и пренос умрлих.

Но како има приватних људи, који су пре овог решења радили са мртвачким колима то предлаже, да се пренос мртваца уступи под закуп тим сопственицима мртвачких кола под извесним погодбама.

По саслушању овога одбор је с погледом на данашње прилике општине београдске решио, да се радња са мртвачким колима за сада не даје под закуп, но да општина и даље сама врши пренос мртваца у смислу решења министра унутрашњих дела од 21. Маја ов. год. ПБр. 4821 и расписа од 19. Октобра 1891 год. ПБр. 16355 и СБр. 7666.

XIII.

Председник износи одбору на решење понуду Радована Миленковића, којом нуди, да му општина откупи 400. куб. метара камена по четири и по динара од кубног метра, који је камен он набавио за темељ основне школе на Дорћолу па га из архитектонских обзира није употребио.

По прочитању те понуде АБр. 4815 и мишљења грађевинског одељења ГБр. 3867 одбор је решио, да се за потребу општинску за калдрмисање улица откупи од Радована Миленковића до 400 куб. метара камена сложеног код основне школе на Дорћолу по четири и по динара од кубног метра.

XIV.

На предлог грађевинског одељења ГБр. 2781, одбор је решио, да се смедеревски друм према предрачуну оправи одобрив зато кредит од шест хиљада седам стотина седамдесет и шест динара, с тим, да се овај посао изда на липитацију.

XV.

Председник износи одбору на решење предмет о црквеном одбору цркве св. Марка.

Одбор је одлучио, да овај предмет проуче г. г. Милутин Марковић, Поп Таса Капетан Спасић, Милан Ђорић и Мих. Ђорђевић одборници као одборски повереници и поднесу одбору своје мишљење на решење.

XVI

Одборник г. Мих. Д. Банковић извештава одбор, да је Његово Високопреосвештенство г. Митрополит Михајло у прошлој недељи, противно правилима, допустило, да се у цркви саборној држи парастос и да је услед тога један же-

---

III. Последњи деспоти из лозе Бранковића и даље борбе с Турцима.

Деспотски престо за неко време упражњен. — Деспот Ђорђе Бранковић са братом Јованом и мајком Ангелином — Смрт Дм. Јакшића код Смедерева. — Бојеви кнеза Павла с Турцима на Сави и Дунаву. — Смрт Павлова. — Деспот Јован Бранковић сам за се. — Смрћу његовом прекида се лоза Бранкозића.

Је ли одмах попуњен, и ко је наследио деспотски престо угарских Срба — јесу питања, која претходно морамо расправити.

Како Змај-деспот Вук није оставио наследнике, питање је: да ли има још у животу кога потомка лозе Бранковићеве, коме би по породичном праву требао да припадне престо деспотски? Раније смо поменули (стр) да су иза смрти слепога Стефана Бранковића, остала у животу његова деца: *Ђорђе, Мара и Јован*, и мати њихова Ангелина. Мара се, као што смо казали, удала 17. окт. 1485. за монтфератског грофа Бонифација — Паеолога. И настаје питањ: где су живели синови Стефанови са матером, до смрти Змаја-деспота Вука? Да ли су остали и даље на добру свога оца у Београду у Фурланској, под заштитом царевом, или су се одмах по смрти родитељевој доселили у Угарску, међу своје сународнике, па чак можда и своме брату од стрица, Змај-Деспоту Вуку? —Ако бисмо се држали наших летописа, који кажу: *„Тожде лето (1485) од Херделја доидоше синови слепаго Стефана деспотовикја од Срем: Георг и Иоан деспот — и остави крал Иоана господствовати в Сремоу“* — Онда би изашло, да се породица Стефанова г. 1477. одселила из Фурланске у Ердељ, тамо живела до 1485. и тада дошла у Срем, на упражњени престо деспотски, где је краљ Матија поставио млађег брата Јована за деспота. Тако мисли и Рајић: *„Зане Волк владел до лета 1496. догадателно убо ест, јако они возвратише сја из западних стран, в Среме не полућили желаемаго владенија. но или тамо в мочанји пребивали, владелошчу брату их двојуродному Волку или изселили сја во седмиградне на некое времја, откуду по смерти Волковој пеки* (sic!) *возвратили да јакоже хошчет летописи.“* (1) Ну према другим вероватнијим доказима, ни једно од ова два тврђења не може да опстане, нарочито Рајићево, који изводи своју поставку на основу погрешне потсавке о смрти Змај-деспота Вука. Такође не може да опстане и она летопишчева реченица: *„И постави крал Иоана господствовати в Сремоу“* — пошто се из других писама и докумената зна, да је пре или сам Ђорђе пре свога калуђерства деспотовао, или у друштву са братом Јованом. Али никако није Јован деспотовао сам пре свога старијега брата. С тога ћемо се при овом питању ми држати оних извора, који нам се чини вернији, а то је сам

допадне Вук, и она му напије здравицу, понудивши му се за љубу. Вук јој одговори:

„Остави се дивојко од убога сиромаха
Варбаро дивојко,
Који јунак не има куће своје и баштине:
Ер је њему краљ узо куће своје и баштине
Тај будимски краљу.“

Тада устане Матија:

„Мучи, слуго, мој Вуче, ништа ми се не припада“
мој деспоте Вуче,
Даћу теби, слуго Вуче, очине баштине твоје,
Још ће ти ћу од мојијех добар дио учинити
Мој деспоте Вуче.“

Како је верно народна поезија очувала спомен и о обновљеном пријатељству између Хуњадија и Бранковића, приликом преласка Вукова у Угарску 1465 г.

(1) Рајић Ј.: Истор Сербов итд. св. III. стр. 330.

ник морао чекати за венчање, док се парастос сврши.

Председник општине изјављује да прима к знању ову доставу и да ће обратити пажњу надлежних на исту.

XVII.

Председник износи одбору на решење молбу Димитрија Ристића, којом тражи помоћи од општине београдске, пошто је несретним случајем његово имање изгорело.

По прочитању те молбе одбор је решио, да се м лиоцу Димитрију Ристићу даде сто педесет динара помоћи из општ. касе а из партије буџетом одређене за непредвиђене трошкове.

XVIII

Пошто се повереништво, одређено решењем одборским од 10. Септембра 1892. год. ГБр. 1986 за преглед нивелационих и регулационих планова за Енглезовац до сада није могло састати, то је одбор општински на предлог грађевинског одељења ГБр. 1986 решио, да нивелационе и регулационе планове за Енглезовац прегледају и поднесу одбору извештај г. г. Марко Ђурковић начелник мин. грађевина, Др. М. Т. Леко, Мата Јовановић и Милан О. Петровић одборници и Коста П. Јовановић општ. инжињер.

Повереништво ово има решити ствар са онолико повереника, колико њих дођу на састанак.

LXIII ВАНРЕДНИ САСТАНАК

1. Септембра 1893 год.

Председавао председник г. Милован Р. Маринковић присуствовали г. г. Јов. Илић члан суда, К. Чупић кметовски помоћник, од одборника били г. г. Н. Х. Поповић, А. Ј. Одавић, И. Ђорђевић, М. М. Ђорић, М. Капетановић, Ђ. Наранџић, К. Б. Михајловић, К. Петровић, М. Јанковић, Др. М. Т. Леко, Р. Драговић, М. Јовановић, М. Марковић, В. М. Тодоровић, Филип Васиљевић, М. Велизарић, С. Азријел, Др. П. Поповић, М. М. Ђорђевић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 26. Авг. 1893 год. и у одлуци КЊБр. 471 учињена је измена, да се реч „неправилност" изостави.

II.

По прочитању акта истражног судије за варош Београд АБр. 4947, 4895, 4911 и 5022, којим се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, одбор је изјавио, да је Сава Антонијевић проф доброг владања и доброг имовног стања; да су му непознати Тодор Јовановић бив. јорганџија, Јаков Витошевић чиновник и Ђура Барић зидар.

III.

Председник износи одбору на мишљење молбе, којим се траже уверења о сиротном стању и породичном односу.

По прочитању тих молби СБр. 14026 АБр. 5033, 5052, 5047, 4981, 5063, 5045, 5044, 4915, 4950, 4964, 4982, 5032, 5004, 5005, 4991, 4990, 4980, 5053, 5054, 5062, 5046, 4965, 4963, 5051, 5050, 5048, 5049, 5079, 5097, 5096, 5095, 5105, 5106, 5113, 5118, одбор је изјавио мишљење, да се М. С Ђурковићу може дати тражено уверење; да се суд претходно увери о имовном стању молилаца: Војислава Симоновића философа, Милисава М. Дедовића ђака, Данице Антонијевић учен., Новака Грујића ђака, Марка Ђурашковића правника, Милице Арсеновић удове, Јелене Достоничке удове, Анастасије Анђелковић учен. Мице Докић удове, Лепосаве Глигоријевић учен., Милана Грујића филол., Милоша Лукића ђака, Анке Драшковић удове, Живке Младеновић ученице, Станисаве Павловић удове, Зорке Мургуловић ученице, Драгољуба К. Николића ученика, Живојина К. Николића ученика, Огњана Кузмановића технич., Божидара Јанковића ђака, Марије Симићеве ученице, Милице Богдановићеве ученице, Софије Бранковић овд., Миливоја Павловића великошколца, Љубомира Антонијевића ђака, Јована Антонијевића ђака, Радосава М. Бацковића ђака, Живојина С. Миленковића ђака, Цана Јовановић удова, Љубомира Станисављевића ђака, Лепосаве Решићеве ученице, Босиљке Антоновић ученице, Радмиле Д. Ђорђевић и Јелице Ђорђевић ученица, Данице Спасићеве ученице; па тек онда да им изда тражена уверења.

IV.

Председник извештава одбор, да је суд општински решењем својим од 31. Августа 1893 год АБр. 5024 решио, да од 1. Септембра ове год. буде цена лебу ссамнаест пара динарски по килограму, а да се продаје леб по вароши по двадесет пара у тежини од хиљаду сто дванаест грама.

Одбор је примио к знању ово саопштење.

V.

На молбу школског одбора за дунавски крај АБр. 4949, одбор је решио, да на место Јакова Мевораха и Марка Велизарића, буду од сада чланови школског одбора за дунавски крај Соломон Азријел и Ђорђе Димитријевић.

VI.

Одборник г. Раденко Драговић пита, ко је и зашто допустио, да приватна лица сграде привремену грађевину пред винарским магацином те смета саобраћају са винарским магацином а и није по новој регулационој лицији

Одборник г. Мата Јовановић пита ко је и зашто наредио да се пред општинским имањем код врачарске школе калдрмише само једна стазица на ненивелисаном земљишту у место да се тамо сагради сталан тротоар, какав је за ту улицу прописан и какав је испред приватних имања сграђен.

По саслушању овога одбор је одлучио, да председник општине извиди обе ове ствари и поднесе одбору извештај у једној од првих седница.

VIII.

На захтев одборника г. Соломона Ј. Азријела председник износи одбору на решење понуду Периклеса Цикоса за грађење кеја и антрпота у Београду.

Пошто се после дуже дебате приликом гласања, да ли да се ова понуда упути комисији на проучавање или не, — увидело, да услед одласка неких одборника из седнице није остао довољан број за решавање, то је одлучено, да се овај предмет остави за идућу седницу.

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ.

Концерат. Војна музика дунавске дивизије под управом свога капелника г. Јосифа Бродила приређује концерат на Калемегдану у Недељу 5. тек. мес. у своју корист.

На овом концерту свираће војна музи-

животопис архиепископа Максима, или световнога Ђорђа Ст. Бранковића, који је написао неки савременик Максимов.

Рекосмо, да се Марија удала 17. Октобра 1485. г., а то је на шест месеци после смрти Деспота Вука. На брачном уговору потписан је и Ђорђе, њен старији брат.(1) То је најаутентичнији доказ, из кога се види, да је породица Стефанова живела у Фурланској, све до г. 1485. — смрти Змај-деспота Вука. И како животопис Максимов вели: *„остављајут Фриолу и взмше мошти отца своего и матере и приходет к кралју љубзно приете бише кралјем"*(2) — из Фурланеке је право дошла у Срем, а није никако ишла најпре у Ердељ, па одатле после дошла у Срем. Зашто је пак Ђорђе седео за све време живота деспота Вука у Фурланској, ваља да ће се објаснити тиме, што му је аристократски понос средњевековног властелина јако био увређен поступком краљевим, што је деспотску власт пре добио Змај-деспот Вук, а није отац њихов, који је на то имао преча права. Кад је умро деспот, наступиле су прилике за измирење. Краљ Матија је у то доба био у завади са царем ридрФихом.(1) Без сумње, да је Матија знао за ове потомке Бранковића, и да њима по породичном праву припада престо деспотски. Али они су били у рукама цара Фридриха, и он их је могао противу њега употребити као навек моћно оружје. Знао је њихову вредност и Фридрих, кад се онолико заузима за удадбу Маријину. Ну и браћа Бранковићи гледали су сада и на своје интересе; мерили су околности, од кога владара могу веће користи за се извући. И на понуду Матијину, да се преселе у Угарску, приме деспоство над Србима, нису се дуго устезали, знајући моћност његову. Преговори су зацело вођени преко зиме 1485—1486. г. и свршени су повољно по обе стране. Цару Фридриху наравно то није било мило, ма да Максимов животописац облачи растанак њихов пријатељском одећом: *„Угрски крал о њем и брате его Иоанне слишав посилает к кесару послати их к њему и тако с чстију отпушчени бише."* Већ по Ускрсу, г. 1486. синови Стефанови Ђорђе и Јован са матером Ангелином били су у Угарској, код краља Матије. Плод њиховог првог састанка био је: *остављење Ђорђа за деспота сриског.* Истина, ми немамо засебне дипломе краљеве о томе чину његовом, али имамо једно његов заложно писмо, по коме је он дао *Беркасово* у залогу Ђорђу и Јовану, за 12·000 дуката, које су му они позајмили; и из тога писма види се, да је било и неког раније Матијиног писма, којим је Ђорђа поставио за деспота. Почетак тога заложног писма гласи: „Nos Mathias Dei gratia rex Hungariae etc .memoriae comendamus tenore praesentiam: quod nos debitum, ut decet, respectum habentes ad integerrimam fidem et fidelitatem fidelium nostrorum illustris Georgii Despoti Rasciae ac magnifici Joanis fratris eiusdem, filiorum scilicet illustris quondam Stephani similiter despoti Rasciae, quam idem nobis et sacrae regni nostri Hungariae, coronae iureiinrandopromiserunt, et propter quod etiam ipsum Georgium despotum paterno principatus honore esse volumus adornatum, sperantes eum et consequenter fra trem suum fore paternae virtutis et cete rorum maiorum suorum imitatores nobis et regnonostro ac universae Christianitati eam fidem quam promiserunt servituros."(1) Из речи: propter quod etiam ip-

(1) Новаковић Ст.: Послед. Бранковићи. стр. 66.

(2) Гласник срп. уч. др. књ. XI. стр. 127.

(1) Новаковић Ст.: Послед. Бранковићи, стр. 67.

(1) Pray: Annales, r. Hung. t. IV. p. 185.

ка између осталих одабраних комада и омиљену композицију г. Чижекову. „Један дан из београдског гарнизонског живота," која већ три године није свирана.

Почетак концерта тачно у 4. часа по подне (почетак композиције „Један дан из београдског гарнизонског живота" тачно у 5 и по часова по подне.)

Програм концерта добија се на каси.

Улазна цена од особе 0.50 динара.

СТАТИСТИЧКИ ЗАПИСИ
У ОПШТИНИ БЕОГРАДСКОЈ

Путнички саобраћај вароши Београда, У седмици од 21. до 28. Августа 1893. год. допутовало 1073 одпутовало 904. Од којих су:

а.) Пола: мушког 1001, женског 71.

б.) Вероисповести: православне 950, католичке и протестан. 88, мојсијевске 13, мухамеданске 12, свега 1073.

в.) Постојбина: Србија 864, Аустро-Угарска 100, Босна и Херцеговина 23, Црна Гора 12, Грчка 14, Турска 24, Бугарска 7, Румунија 4, Русија 5, Германија 1, Франц. 11, Италија 2, остале државе 6.

г.) Занимање путника: Тежаци и економи 63, Занатлије 47, Трговци 294, индустријалци 10, шпекуланти и предузимачи 22, Гостионичари 15, Интелигенција (војска) 28, ђаци 128, радници и помоћници 86, Пијари и бозаџије 11 надничари и слуге 237.

Из статистичког одељка општине вароши Београда 26. Августа 1893. год.

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

Рачуноводство суда ово општинског, држаће у својој канцеларији јавну усмену лицитацију и то:

I. На дан 20. Септембра ове године од 8—12 пре и 2—5 сахати по подне, — за давање под закуп 12 општинских дућана у фишекцијској улици.

II. На дан 25. Септембра од 8—12 пре и 2—5 сахати по подне, — за давање под закуп 16 плацева у бари венецији, за смештај дрва и јапије.

III. На дан 27. Септембра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп општинског земљишта „стари сењак".

IV. На дан 28. Септембра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп земљишта општинског до бив. ботаничке баште на јалији.

V. На дан 29. Септембра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп општинског земљишта код војног сењака.

VI. На дан 4. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп 12 плацева на великом тргу за свињске месарнице.

VII. На дан 5. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп 7. плацева на великом тргу за говеђе месарнице.

VIII. На дан 7 Октобра од 8—12 пре подне, — за давање под закуп 12 општинских дућана на зеленом венцу за месарнице говеђе и свињске и пиљарнице.

IX. На дан 12 Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп права наплате таксе од акциза на пиће.

X. На дан 15. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп права туцања каље — тамиса.

XI. На дан 18. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп права наплате таксе фијакерске.

XII. На дан 20. Октобра од 8—12 сах. пре подне, — за давање под закуп меса од бобичавих свиња, које се кође на општин. кланици.

XIII. На дан 23. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп оправке возова општинских, ковачко-коларски рад.

XIV. На дан 25. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп оправке возова општинских, сарачко-тапетарски рад.

XV. На дан 27. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп подкивања коња пожарне чете и волова рабац. општин. возова.

XVI. На дан 28. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп оправке рабац. општинских возова.

XVII. На дан 1. Новембра од 8—12 сах. пре подне, — за давање под закуп плаца општинског више чесме „књагиње Љубице".

XVIII. На дан 1. Новембра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп I и II. пећине у таш-мајдану.

XIX. На дан 2. Новембра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп чишћења пијаца у вар. Београду.

Погодбе о овим закупима могу се сваког радног дана видети у канцеларији рачуноводства.

Ко жели ма шта од овде изложених права узети под закуп, нека означеног дана дође и лицитира, пошто положи прописану кауцију.

СБр. 12.755 — Из канцеларије суда опш. града Београда, 14. Августа 1893 год. у Београду.

---

sum Georgium despotem paterno principatus honore esse adornatum volumus" — које узете у садашњем времену — види се она горња нажа поставка: кад је Ђорђе произведен за деспота и кад су браћа положила заклетву верности краљу. Том приликом краљ је Ђорђа и Јована увео и у ред мађарске властеле, и подарио им добра Змај-деспота Вука, која су по феудном праву њему припала, пошто је Вук умро без мушких наследника. То се види из даљег текста истог заложног писма: „..Inter aliasr igiturdonatione et remunerationes, quibus eosdem praevenimus, nobis que et regno obligavimus castrum Berekzö vocatum in comitatu de Valko habitum (изгледа да им даје по феудном праву, а не у залогу!) quod alias fidelis nostres illustris quondam Vok consimiliter Despotus ex nostra donatione et inscriptione tenuit et possedit, sed per mortém et défectum seminis eiusdem rursum ad Ma N. extitit devolutum simul cum omnibus oppidis, villis ..ete memoratis Georgio Despoto et Joani fratri eiusdem ipsorumque haeredibus ac posteritatibus universis pro 12000 florenorum auri duximus inscribendum ... etc." Тако је тек у пролеће г. 1486. обновљен српски деспотски престо, који је дотле, од 16. Априла 1485., био упражњен.

Деспот Ђорђе утврди своју столицу у Купинову, и одатле „*храбровавше на агарјане*" заједно са братом. Ђорђе и ако је сам добио од краља деспотску титулу, ипак је своју власт делио из почасти са братом Јованом и матером Ангелином, која је већ давна носила таку титулу свога мужа. Док је год он деспотовао, увек се уза њ' спомињу и млађи му брат и мати. То се види из неколико њихових писама и повеља појединим манастирима, очуваним и до данас. Тако су 3. Новембра 1459. г. дали неко завештање манастиру св. Павла.(1) На крају тога писма стоји: „*Писа се сија књига в граде Купиньном потружденa же и сетављена Георгием деспотом иодписано Иоаном деспотом, благоволјением деспотице Ангјелине.*" А мало ниже: „*В Христа Бога благочетиви и христолјубиви госпоја деспотица Ангелина и деспот Георгие и деспот Иоан.*" Из другог пак писма од г. 1496. којим се даје Хиландару манастиру неки прилог, види се само потпис два брата, без матере, што даје права нагађати, да је деспотици Ангелини само из почасти уступљено место при потпису на повељама, али да се није много пачала у државне послове српске деспотовине. С тога је и чудна она претпоставка неких наших историка, који тврде, да је после смрти Змај-деспота Вука, дошла на престо најпре удовица Ангелина, а тек тек по њеној смрти, најстарији њен син Ђорђе.(1) —

Изложив у кратком прегледу стање по смрти Змај-деспота Вука, да наставимо историју борбе с Турцима, под новим деспотом.

После оних славних победа Матијиних под царем Фридрихом, наступили су срећнији дани за угарску краљевину, а у исто доба и за онај јадни српски народ у њој. Јер Срби, добив опет новога деспота у лицу потомка Бранковића, могаху се бар у први мах надати достојном заменику Змај-деспота Вука. С турске стране били су у то доба мирни, јер тада беше стање турске царевине врло ровито. Трои Бајазит бораше се о престо са, истина доста меланхоличним, али много вреднијим и способнијим братом својим Џемом. А такво стање даваше краљу Матији највеће гаранције за мир с турске стране, те се и он могао мирно предати размишљању: како да своме сину осн-

(1) Mikloschich Fi, Dr.: Monumenta serbica, стр. 539.

(1) Види у Стојачковића А.: „Черт" итд. стр. 10—11 Picot E. (Павловића Ст.): Срби у Угар. I. стр. 45; Рајића Ј.: Истор. Сербов, итд. св. III. стр. 323. и др.

САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

Држан 8. Јуна 1839 год.

(ПО СТЕНОГР. БЕЛЕШКАМА)

—

Председник — Изволите чути записник прошлог састанка. (Секретар прочита.) Има ли ко да примети шта на записник? (Нема).

Председник — На реду је да се сврши са оним питањем које је раније у одбору претресано о изменама неким у електричном осветљењу.

Вама је познато, да је још у седници од 3 Маја т. г. изнесено пред обор мишљење надзорне комисије за електрично осветлење о томе: да се извесан број лампа сијалицаса замени већим т. з. в. пламенимлампама. Према понуди друштвеној, да би ту замену најповољније и најјефтиније сад извршили ствар је упућена надзорној комисији за електрично осветлење, те да утврди какве би измене требало учинити и да каже колико би то више стало преко одређене цифре. Надзорна комисија примила је тај предлог и нашла, да је за општину корисна та замена, оценила је шта се има заменити и вредност те замене. Да би могли да добијете опширнија обавештања шта је комисија закључила, ја молим г. Ђоку Станојевића да вам о томе реферише

Ђока Станојевић — Ви се сећате, господо, да сте пре неког времена у начелу усвојили ту замену и да сте ставили у дужност комисији да изради предрачун колико друштво треба да утроши на израду тих послова, јер се у члану 19 каже: (чита члан уговора).

На првом месту треба прорачунати, колики је трошак око замене ових лампа сијалица са пламеним лампама. И тај се трошак може платити на два начина. Или ће се платити готовим новцем, или ће се претворити у годишњину ако друштво на то пристане.

Количина енергије израчуната је у ват — сатима и према њима ми смо нашли да се у место 600 сијалица може добити 130 плам лампи, и то 118 од по 650 свећа а 12 од по 500 свећа. (Тачан рачун показује да је цифра у ват-сатима за нове лампе мало већа.) Али се може узети да би количина енергије нових лампи била иста и утрошило би се електрицитета колико би се утрошило на лампе сијалице од по 16 свећа.

Сад да кажи други рачун по коме треба одредити и трошак око замене. Тај трошак има на овај начин да се прорачуна. Пре свега треба израчунати количину бакра који је употребљен за 600 лампи сијалица. Садање жице преносе струју од 600 амперсати и за нов пројект њих треба повећати са 150, дакле да буде на 750 амперсати. Кад се зна колико сада има бакра и кад се узме цена бакра по три динара, онда излази да треба да се утроши за ту већу количину бакра 19.500 дин. Даље за нове лампе треба набавити нове стубове који морају бити од ливеног гвожђа, и према ценама за које смо раније дознали излази да један ливени стуб од 8½ м. висине са постављањем кошта око 300 динара. Значи да за 130 таквих стубова треба да се плати 39 000 дин. за тим треба споменути и радну снагу око замене која ће у најмању руку коштати око 5000 динара. Најзад у место 600 сијалица од по 2 до 2½ динара треба наместити 130 пламених лампа од по 250 дин. што чини новога издатка на лампе око 32 500 дин.

Неће да узмем у рачун то, што друштво тражи извесан проценат на изгубљени материјал, по само цифру коју треба утрошити за нову инсталацију и материјал, а то је цифра од 96 хиљада динара. То је капитал који они морају утрошити сад кад буду чинили ову замену. Сад ви на тај капитал одредите какав хоће интерес а ми смо га узели 5% Сем тога треба имати у виду и амортизацију за лампе које трају највише 3, 4.—5 година. Дакле кад се узме тако јака амортизација онда сем оних 5% треба да дођу још 4—5% амортизације, дакле око 8000 динара годишње. То је као што рекох капитал који треба да се утроши, а сад долази разлика у издржању обе врсти лампи. Сијалице лампе намештене су једном и не мењају се а у другим лампама треба мењати угљенове сваких 24 сата. Израчунато је да на сат изгори 7 см. угљена, а то износи 140 мет. за сваку лампу годишње.

Метар угљена кошта 0·80—0·90 дин и кад се цифра од 180 мет. помножи са 0·80 динара онда износи 112 дин за сваку лампу годишње, и кад се та цифра од 112 помножи са 130 лампи онда целокупна цифра износи око 15 600 дин. да кошта само трошење угљена. Лампа сијалица не тражи никаква рада око себе осим ако се кад разбије или на какав други начин поквари. Међу тим око ових великих лампи треба да врши човек који разуме ствар, а то лице мора да се плати најмање са 150 дин. месечно. Један такав човек да најбрже ради те послове мора утрошити 15—20 минута за једу лампу дневно. То значи да се на дан може свршити 30—35 лампи. Према томе за 130 лампи требало би најмање четири човека да раде, а то даље значи кад сваки од њих има месечно по 150 д. да они укупно чине месечно издатак од 600 д. дакле за 12 месеци 7200 динара. Од те суме има да се одбије извесна сума Једна лампа сијалица горе 800 сати и они морају три пут у години, да је мењају 600 лампи, да се измени три пута преко године чини 1800 и кад се узме. да једна лампа кошта око 2 дин., 3600 динара, Кад се дакле узме у рачун 8000 дин. годишњега интереса 15600 дин. трошење угљена и 7200 д. послуге онда годишњи издатак друштвени износи око 30.000 динара. Од те суме ваља одбити горе поменути 3600 дин. па се добија да издржање нових лампи износи преко 26 000 динара годишње. Та се сума може свести било од капитала, било од издржања за 2 или 3000 дин., али испод 23 000 дин., не може се никако сићи. Кад смо ми у комисији видели тај рачун, ми смо нашли за добро да отпочнемо, да се погађамо са друштвом ћутуре Па имајући на уму стање у коме се друштво налази, ми смо већали о овој ствари и по дужем саветовању нашли, да ово што предлажемо може да се прими и да би то било корисно за општину. Комисија је нашла за добро да ослободи друштво обавезе члана 41 уговора, а да му рачуна годишњину од 5000 д. На такво мишљење друштво није пристало и ја вас молим да ми дозволите да вам прочитам акт, којим оно одговара да не може да пристане на учињене услове од стране комисије. Сад остаје да одбор ово проучи и да донесе своју одлуку како за сходно налази.

(Чита одговор, а г. Капетановић услове чл. 41 уговора).

Дозволте сад, господо да вам објасним овај удео — партиципацију општине у добити друштвеној. Добит друштвена па и део добити општинске зависи од одзива публике који може једне године бити бољи а друге гори, а то значи да се и општина излаже свима променама у добитку. Али узимо, да се за две или пет година удвоји потрошња електричне енергије у том случају општина би имала 16.000 динара. Али у том случају да општина дође до 16.000 динара, она мора држати једнога чиновника, који ће да води контролу над друштвом Тај

гура престо. Бајазит се трудио, да са свима Хришћанима живи у љубави, нарочито са Матијом, кога се због највише бојао, да не помогне његовом брату, преотети му — Бајазиту — султански престо; с тога је врло радосно примио посланство Матијино г. 1487. за уговарање о продужењу мира. Вођ тог посланства био је српски војвода Дмитар Јакшић, коме краљ нареди, поред званичне му дужности, да се извести добро о стању турске царевине, и о сиријском рату (des Sirisehen Krieges Nachrixhten einzuziehen). Јакшић је у то доба био нешто слаб, и пошто се мало опорави отпутова у Цариград. Бајазит га лепо прими, обдари га једним врло скупоценим кафтаном, и другим разним поклонима па га отпусти. Али кад је Јакшић у повратку своме, био близу Смедерева, мучки га убије његов пратилац *Гази-Мустафа-паша*.(1) Узрок тога убиства била је лична мржња Мустафина на Јакшића. Једном је, веле, Јакшић у боју победио тога истог Гази-Мустафу, па га с братом му и заробио. Затим му брата погубио, натакао на ражањ, и натерао Мустафу да га пече уз ватру. Кад се овај устезао, Јакшић га је тукао тако, да му је свих 32 зуба избио из главе. С тога му се Гази-Мустафа за све то на овај начин осветио.

Губитак Јакшића могли су само Срби оценити, којима је он поред Змај-деспота Вука био оличени представник српске идеје и српскога витештва. Тај случај узбуни оба двора, и цариградски и будимски. Чим је чуо Бајазит за смрт краљевог посланика, а још и српског војводе, знајући, како му се сада могу зато Хришћани љуто осветити, одмах ђудње 1488. г. посла посланика краљу Матији, да му се извини за такву случајност, којој он, без сумње, није ни мало био рад. Краљ се наравно задовољи само тим! Али ни сам није дуго уживао плодове овога мира Уморен дуготрајним ратовима са Чесима, Турцима, Аустријанцима, Пољацима, а и са незадовољницима у својој краљевини, најзад испусти и он душу свују 16. Априла 1490. г. у својој новој престоници — Бечу. Српски Шајкаши одали су 11. Априла своме краљу и последњу пошту, пренесавши његово тело из Беча у Будим.

Срби су морали искрено оплакивати смрт Матијину. Јер и ако им ни он не беше потпуно испунио сва дата им обећања, ипак то беше први и последњи краљ мађарски, који имађаше према српском роду неке искрене симпатије. Не само због тога, већ и политичке прилике, које насташе у Угарској одмах по смрти његовој, даваху повода Србима, да наричу за прераном смрћу Матијином, која је и ускорила поновљење турских пљачкашких напада на хришћанске земље.

Сад настаје у Угарској борба око престола. Већина магната са краљицом на челу, нису хтели признати за краља Матијиног сина Јована Корвина већ доведоше на престо слабомоћнога краља пољског Владислава Јагелоновића, који не беше способан држати своје краљевство. Мањина магната хтела је опет Корвиновића, те се тако изроди унутарња борба, која из почетка занесе и Србе, те се поделише у непријатељске таборе. Деспот Ђорђ и Јован најпре су били уз Јована Корвина, а кнез Павле постаде одмах најревнивији Владисављев присталица.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

(1) Engel v.H. J.: Allg. Welthistorie, B. III. одеек Gesch v. Servien, S. 449. — Hammer v. J.: Gesch. d. osm Reiches, B. I. S. 635.

чиновник мора бити електро-техничар и он би се морао платити око 4000 динара, јер он мора да прати развиће саме ствари те да може рећи да општина може имати 5 или 20% процената у добити. То значи да општина од 16000 што би у повољнијем случају могла добити мора да изда 4000 и да јој дакле остане само 12000. Осим тога развића рада мора бити бележено од самога почетка; мора се чинити трошак и ако се још никакве добити нема. Ми дакле хоћемо да са користимо тим чланом од кога немамо, нити ћемо за дуже време имати какве хасне и хоћемо, да га друштву продамо Ми му ценимо годишњу вредност 16000 динара и хоћемо да га по то продамо. Ми га продајемо дакле пре, него што је се и један грађанин уплатио и пре него што смо видели, колико ће лампи бити годишње употребљено. Ово је у осталом прилика, да ми тај члан што скупље друштву продамо и ми га продајемо за 16000 дин. Ако се одреди годишњина 5000 дин. а остане на цифри од 23000 динара, онда значи, да ми друштву продајемо то наше право за 18000 дин., а то је повољна цена. То је разлог, који је руководио комисију да пристане на укинуће чл. 41.

Ми смо од друштва тражили одговор на извешће комисиско, а друшво је одговорило, да не пристаје. Да вам прочитам цело писмо друштвено. (Вита) а ево какав је комисиски извешта. (Чита).

Ето такво је стање ствари и ви сад имате да решите пристајете ли за једно или друго?

Др. Марко Леко. — Да ли су већ намештене те сијалице

Јока Станојевић. — Нису намештене због ових преговора, а они их могу форсираним радом наместити до остављеног рока

Др. Марко Леко. — Ја сам ово запитао с тога, што ми по уговору а према члану 17 имамо права да пламене лампе замењујемо сијалицама па мислим да истим правом можемо тражити измену сијалица пламеним лампама. Пошто сијалице као што смо сад чули нису још намештене, онда тим чланом уговора можемо се користити па да нас ова замена ништа не кошта

Јока Станојевић. — Кад бисмо се користили чл. 19 ми би били у штети, јер би добили за 7 8 сијалица 1 пламену лампу, а овако добијамо на 4, 5 једну. Дакле ми не смемо да се користимо овим чланом, јер он за нас не би био повољан.

Никола Вулковић. — Ја из искуства знам да когод је са општином имао посла, да је гледао, да је увек колико толико очерупа, То је историја рада у свим општинама па и код нас. И ако нисам посвећен у ове ствари, и ако не знам. да ли су боље сијалице или пламене лампе, ја ипак налазим, да ово друштво иде на то, да још нешто очерупа од општине. И кад се то очевидно види онда шта ће остали свет казати за овакав рад. Назваће нас, да смо ортаци с друштвом, да смо продали општину, кад још нисмо ништа установили а мењамо и подижемо неке ус. ове у концесији Ја мислим, да за Београд, који је толико година живео у мраку, да је ово осветлење које је уговорено и више него довољно и да не треба сад да мењамо друго у толико више што електрична наука има сваки дан неке нове проналаске, те не би требали да се трудимо и дангубимо око нечега што је добро и што се може доцније заменити нечим много бољим, него што би ми хтели.

(наставиће се)

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ.

I. Димничарство:

а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0·20 д.
б) За неузидан шпархерд	0·20 д.
в) За узидан „	0·40 д.
г) За велики узидан шпархерд у гостионици	0·50 д.
д) За чишћење димњака од два спрата	0·20 д.
ђ) За чишћење простог димњака	0·10 д.
е) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са пећима	0·10 д.
ж) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са више пећи	0·20 д.
з) За паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0·75 д.

II. Пражњење помијара и нужника:

а) Од кубног метра	10·— д.
б) Од акова	0·50 д

III. Посетарина:

а) Марка за пашче за годину дана	3·— д.
б) Обнављање изгубљене марке стаје	1·— д.

IV. Гробарина.

а) Гроб за децу	7·— д.
б) Гроб за одрасле	12·— д.
в) Мала гробница	555·52 д.
г) Велика гробница III. реда	998·39 д.
д) Велика гробница II. реда	1099·32 д.
е) Велика гробница I. реда	1684·57 д.

V. Мртвачка кола:

а) Мртвачка кола стара са два коња	12·90 д.
б) Мртвачка кола са анђелима са два коња	24·90 д.
в) Мртвачка кола нова са два коња	36·90 д.
г) Мртвачка кола нова са 4 коња	72·90 д.

ТАКСЕ

ЗА ИЗНОШЕЊЕ ЂУБРЕТА

За кварове: Савамалски, Теразијски, Варошки и Врачарски:

1. Од собе и кухиње или мањег дућана са собом	0·25 д.
2. Од две или три собе, са кухињом или већег дућана са магазом	0·70 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале	1·50 д.

За кварове: Дорћолски и Палилулски:

1. Од собе и кухиње, или мањег дућана са собом	0·20 д.
2. Од две или три собе са кухињом или већег дућана са магазом	0·60 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале	1 д.

Од суда општине београдске 28. Августа 1892 године АБр. 9449.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

ПРЕМЕРЕНО НА БЕОГРАДСКОМ КАНТАРУ

Од 22. Августа до 1. Септембра 1893. год.

КИЛОГРАМА	НАИМЕНОВАЊЕ	ЦЕНА НАЈВЕЋА дин.	пр.	НАЈМАЊА дин.	пр.
3076	Арнаутка	12		11	
	Бранша кукурузна				
	„ пшенична				
	Вина бела (од лит.)				
25128	„ црна „ „		60		30
3790	Волова	45		40	
	Вуне не пране				
	„ пране				
1331	Грожђа	80		70	
12897	Јабука	12		9	
415067	Јечма	9	40	8	80
157	Кајмака	140		130	
	Кожа воловских				
33955	„ јагњећих				
	„ овчијих				
12682	Коре брезове	15		13	
	Крава				
109915	Креча	4		3	50
9918	Кромпира	9		8	
529	Крупника	12	50	12	
24122	Крушака	15		9	
111	Кудеље	60		55	
182380	Кукуруза	10		8	80
	Купуса				
	Лоја нетопљеног				
	„ топљеног				
	Лука аршламе				
640	„ бела	40		30	
6089	„ црна	9		8	
43	Масла	140		130	
587	Масти	120			
92	Меда	100		98	
	Оваца				
207570	Овса	11	50	10	50
	Ораја				
1356	Пасуља	20		13	
	Пекмеза				
	Просе				
984511	Пшенице	11	20	10	
106761	Ражи	9	20	8	
	Рак. комов. (од лит.)				
	« „ меке «				
	„ шљив. љуте «				
9469	„ „ меке „		55		45
42688	Свиња дебелих	80		75	
	„ средњих				
272730	Сена	5		4	
2190	Сира	80		60	
8020	Сламе	2	50	2	
	Сланине				
66	Сочива	20		18	
	Угљена дрвеног				
249760	„ каменог	3		2	50
288	Шишарке	20		18	
16546	Шљива сирових	10		8	
2386	„ сувих о. год.	22		16	
20804	разна поврћа				
11989	разна воћа				
30000	Цемента				
10385	Коске				

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА

Власник Општина Београдска — ПАРНА РАДИКАЛНА ШТАМПАРИЈА — Уредник Урош Кузмановић

БРОЈ 37. ГОД. XI.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
НА ГОДИНУ . . . . . 6 дин.
НА ПОЛА ГОДИНЕ . . . . . 3 „
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ . . . . . 9 „

НЕДЕЉА 12. СЕПТЕМБАР 1893.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 ПР. ДИН. ОД ВРСТЕ

ПРЕТПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПУТНИЦОМ НА ОПШТИНСКИ СУД
А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА

Рукописи не враћају се

Неплаћена писма не примају се.

Београд, 9 септембра.

Његово Величанство Краљ приспео је данас у по дне у Своју престоницу.

Београђани су свечано дочекали високог путника. Домови су били искићени заставама. Улицом испред саборне цркве па до „народне гостионице" беху побијене с обе стране на кратким размацима бандерице са заставама, окићене гирландима од зеленога лишћа. Улица беше застрта зеленом травом. На пристаништу где ће стати пароброд „Мачва" беше подигнут леп славолук, испрћен заставама и зеленилом.

Свет се почео рано искупљати на савској обали и свуда по улицама куда ће Краљ проћи. Око 11 и по сахата беше калемегданска коса према Сави начичкана густим редовима света. Пристаниште беше пуно. С дунавске стране тако исто.

У $11\frac{3}{4}$ сахата указаше се три парода поред аде вишњичке. Напред је бродила „Мачва" свечано искићена заставама, грбовима и зеленилом. На „Мачви" беше Његово Величанство Краљ са Својом свитом и министрима. За њом је бродио пароброд „Дрепкова" с Београђанима који су јуче отишли у сретање Краљу, и пароброд „Делиград" са Смедеревцима који су допратили високог путника до Београда. Топови с тврђаве београдске и прангије поред дунавске обале огласише долазак Његовог Величанства. Свет пагрну на савску обалу. Кад се „Мачва" појави испод тврђаве београдске захори се на пристаништу клицање: „Живео!" Уз пуцањ топова с тврђаве и с пароброда „Дрепкове" и „Делиграда" и непретржно клицање искупљеног света на пристаништу пароброд „Мачва" стаде уз обалу.

На изласку из лађе дочекали су Краља: официрски кор у парадној униформи, председник и чланови Државног Савета, председник и чланови Главне Контроле, председници и чланови касације и апелације, председници првостепених судова и трговачког суда, ректор и професори Велике Школе, начелници и шефови министарстава, професори средњих школа, управитељка и наставнице Више Женске Школе, наставници и наставнице основних школа и многобројно грађанство. Пред изласком дочекала је Краља почасна чета с војном музиком на челу; чета је узела оружје пред прси а музика је свирала народну химну.

С пристаништа се Краљ одвезао, у отвореним колима а праћен министрима и Сво јом свитом, до саборне цркве. У цркви Га је дочекао Митрополит са свештенством. После благодарења Његово Величанство Краљ одвезао се у Двор. Прошао је Дубровачком и Кнез-Михаиловом улицом. Од [illegible] обе стране улица гомиле света, те поздрављале Краља одушевљеним клицањем.

У 7 и по сахата у вече грађанство београдско приредило је Његовом Величанству велику бакљаду. Пред бакљоношама ишла је војна музика, београдско певачко друштво и певачко друштво „Даворје". Од Милутиновића апотеке па далеко иза зграде министарства унутрашњих послова беше се згрнуо толики свет да се није могло проћи.

Кад се Његово Величанство Краљ, окружен гг. министрима, појавио на балкону, председник општине београдске Милован Р. Маринковић поздравио Га је овом беседом:

„Ваше Величанство! Краљу, Господару!

Мучан је и тежак задатак који си Ти решио с витешком издржљивошћу. Љубав којом си задахнут према Своме народу савладала је све тегобе. Та љубав носила Те из питомих и плодних долина наше лепе Отаџбине преко кршевитих и врлетних њезиних гора, па Те вратила здрава и чила нама Београђанима. Добро нам дошао!

Господару! Ти си први Владалац који се родио у Београду. Дани Твога рођења — дани су Србинових ратова за независност и слободу. Београђани се радују и поносе што Те могу назвати својим Београђанином. Радују се и поносе Београђани Тобом, јер си првим делом Своје владалачке самосталности показао да љубиш Свој народ запосно и витешки. Ту љубав, Светли Краљу, утврдио си садашњим путовањем кроз народ. Из народних уста чуо си, очима си могао видети, колико народ одобрава Твоју владавину и колико Те љуби. Сјајни и велелепни дочеци, приређени у славу Твоју, најбољи су доказ народне љубави према Теби и према Твоме Дому.

Господару! Само владавини заснованој на узајамној љубави Бог помаже, и она мора бити срећна. Београђани се радују, што Краљ и народ, обогаћени на овом путу познанством, утврђују међу собом љубав.

Светли Краљу! Ти си витешки заштитник уставних и грађанских права [illegible] рода. У тој је заштити извор истините Твоје љубави. Из уставних и грађанских права Твога народа развиће се снага, која ће Србију начинити још јачим средиштем Србинових идеала. Тој снази, Господару, Ти си дао животворнога духа, јер си постао бранич највећих светиња Твога народа. Београђани, у чијој си се средини родио, дочекујући Те, кличу: Живео Краљ Александар I!"

Бурно клицање „Живео!" захори се једногласно из хиљадама грла. Његово Величанство Краљ изволело је одговорити на поздрав, рекавши од прилике ово: „Мили Моји Београђани! Хвала вам на љубави и оданости коју Ми указујете и овом приликом кад се враћам с пута по Отаџбини нашој Ја сам се вратио из народа пуно задовољан. Мој Ме је народ свуда дочекивао одушевљено и безграничном љубављу. Можете бити уверени да ћу Ја Моме народу вратити љубав за љубав. Ја ћу све учинити да се у нашој Отаџбини учврсти и одржи уставност и законитост, јер само тим путем можемо постићи оно што сви желимо. Захваљујући вам на лепом дочеку, кличем: Живели Моји мили Београђани!"

Говор Краљев прекидан је готово код сваке реченице громким усклицима: „Живео!" За тим је војна музика свирала химну, а после свирања певачка друштва отпевала су химну. После певања бакљоноше с музиком на челу и с огромним гомилама света отишли су, уз свирку и клицање, улицом поред „Лондона" и скупштинске зграде, на

даље министарском, абаџијском и госпоском улицом до Калемегдана.

Варош је била осветљена У 9 сахата почео је у парку калемегданском концерат. Сав парк био је дивно осветљен електричном светлошћу. На Каламегдан се слегло неколико хиљада душа. Стазама се није могло проћи од силнога света. До по ноћи шетао се свет по парку и слушао лепе мелодије које је изводила војна музика.

„С. Н.“

ОБЈАВА

Хемијским анализама, до сада чињеним над водом из београдских водовода доказано је, да је вода из новог водовода много здравија и чистија од оне из старог реконструисапог водовода.

С тога суд општине вар. Београда *препоручује* грађанству, да у данима, када прети опасност од колере, употребљује за пиће и кување искључиво воду из новог водовода београдског. За друге своје намирнице може се служити водом из старог водовода али воду Савску и Дунавску да никако не употребљује.

Од стране суда општине вар. Београда 27. Августа 1893. г. АБр. 4869.

ГРАЂАНСТВУ ВАРОШИ БЕОГРАДА

Ради предохране од колере, која се појавила у суседним нам државама: Румунији и Аустро-Угарској, Г. Министар унутрашњих дела наредио је да се на свима улазним станицама у нашу државу врши лекарски преглед над долазећим путницима, и да се подвргну тродневном посматрању сви они путници, који долазе из држава колером заражених.

Управа вароши београда доставила је суду општинском, да поједини путници, који долазе из држава колером заражених, махом при улазу намерно казују и означују погрешно стан где ће одсести, те тиме онемогућавају тачну контролу о тродневном посматрању од стране лекара, а предпоставка је основана, да нам се на овај начин и оваким поступком долазећих путника из држава колером заражених, може лако колера унети и у нашу земљу.

Да би се ова контрола што тачније могла вршити, суд општински наређује свима гостионичарима и приватним грађанима у овд. вароши, да одмах пријављују доцније путнике из држава колером заражених, како би се над истима могао извршити лекарски преглед и подвргнути посматрању.

Ко поступи противно овом наређењу, казниће се према распису г. мин. унутр дела од 22. Септембра 1892. год. СБр. 7348, а по чл. 33. тач. 2. санитет. закона до 30 дана затвора или 150 динара новчано Исто ће се овако казнити и путник, који не оде лекару на преглед.

Од стране суда општине вароши Београда, 25. Августа 1893. год. АБр. 4820.

ОБЗНАНА

У вези свог наређења АБр. 2366 од 30. Априла о. г. Суд општине вароши Београда објављује грађанству, да ће Управа Водовода од 1. Октобра ове године наплаћивати воду према члановима 8 и 9. правила за издавање воде, од свију оних кућа, које су до 1. Јуна о. г. са водоводом спојене без обзира на то, да ли се вода у кући троши или не, или да ли је инсталација у кући извршена или не.

Ово решење своје суд општине вароши Београда оснива на чл. 2 и 13. правила за везивање водовода са зградама у Београду и издавање воде из истог водовода, која су правила добила закопу силу решењем владе Њ. В. Краља од 10. Јуна 1892. год. ПБр. 10381 основаним на чл. 6. 7. и 9. зак. о варошкој трошарини у Београду од 13. Јуна 1884. год.

АБр. 4717 Од суда општине вароши Београда 19. Августа 1893. год у Београду.

ОБЈАВА

Према наређењу VII пуков. окр. команде од 6. Августа ове год. ПБр. 39. позивају се резервисти и обвезници редовне војске доле означених јединица на вежбу и то: 1. Пиротехничка чета, да дође 20 Августа тек. год. увече на конак на зборно место — Крагујевац, где ће се вежбати од 20. Августа па закључно до 10. Септембра ове год. у фабрици и лабораторији. Обвезници ове јединице имају доћи 20 овог месеца у 4. часа у јутру на железницу где ће путовати са теретним возом бр. 41.

2. Коњичка бригада и то: II и III. активни коњички пук са штабовима и својом пописаном комором и товарним коњима, да дође 6. Септембра тек год. увече на конак на зборно место — Ћуприја, где ће се вежбати од 6 па закључно до 28 Септембра ове год.

3 Брдски артиљеријски пук, са својом пописаном комором и товарним коњима, да дође 18. Септембра тек. год увече на конак на зборно место — Крушеван, где ће се вежбати од 18 па закључно до 28. Септембра ове год. Стоку ове јединице сваки сопственик довешће 12 Септембра ове год. на тркалиште ради комисијског прегледа. Обвезници ове јединице имају доћи 18. Септембра у 4 часа у јутру на железничку станицу где ће ду путовати са теретним возом бр. 41.

4. VII. активни пешадијски пука Краља Александра I. са пуков. и батаљонским штабовима, III. активни гардијски пук са пуков. и батаљонским штабовима, са својом пописаном комором и товарним коњима, и ме-

---

СРПСКИ УСТАНИЦИ ПРОТИВУ ТУРАКА

У ВЕЗИ

СА НАРОДНИМ СЕОБАМА У ТУЂИНУ

од 1459.—1814. године.

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

У ДВА ДЕЛА

НАПИСАЛИ

Р. Агатоновић и Л. М. Спасић.

(Академијски Савет Вел. Школе наградио првом видовданском наградом општ. београдске).

Мото:

— „Пора нам престать быть умными чужим умомъ и славными чужою славою“ (Време је да престанемо мудровати туђом памећу, и славити се туђом славом).

Карамзин.

(НАСТАВАК)

Ну када млади краљевић би, у боју противу Владислава, побеђен, оставе га и Срби под деспотом, па по примеру осталих пријатеља пораженога краљевића, пређу сви на страну немачкога цара Максимилијана. Ну већ у г. 1491. ми видимо и ове Србе на страни Владислављевој, у борби противу новог му супарника, брата Алберта. Енгел(1) наводи да је тада у Владислављевој војсци било под деспотом Ђорђем и Јованом 600 „galeatos“ — тешко наоружаних коњаника; под кнезом Павлом 100 тешко и 200 лако наоружаних (levis armaturae); а под Јакшићевим синовима до 300 тешко наоружаних.

Овај метеж у Угарској иза смрти Матијине, обрати пажњу иначе тромога султана Бајазита, и распламти у њему жудњу, да сада или никада освоји Београд, пред којим уступаху онако срамно сви његови силни преци. Смрт Матијина разрешила га је заклетве, а жеља, да освоји Београд, покренула га је на нови поход на Угарску, да новим успесима заглади онај губитак, који га постиже у рату с Египтом. Глас о његовом спремању допре брзо до граница угарских, и архиепископ калочки Петар Варда, јављa краљу шта је све чуо од својих људи у своме замку *Барићу*. „Тврдиња београдска, вели, доста је слабо снабдевена потребама; ратници су се по готову сви отуда разбегли. Турци до 4 000 пешака и незнано колико коњаника спремају се да ударе на град. Надежда је врло слаба, да ће се град моћи одржати, ако Турци навале; јер су, вели, сопственим очима видели, да је доиста тврдња без људи остала, и оно мало што их има, голи су и без оружја. Нити су Турци на друго што до сада чекали, него да настане време бербе, да би се житељи београдски из вароши по виноградима својим разилазили“.(2) При оваком стању одбране Турци заиста ласкаху себи да ће најлакше заузети Београд. Кадим-Сулејман-паша, нови смедеревски заповедник, понуди бана Ујлакију, да му за добру награду преда градове: *Београд*, *Алаџа-Хисар*,(3) и Зворник, кад се иначе не зна ко је њихов краљ. Не добив по-

(1) Pray: Annales r. Hung. etc. t. IV, p. 228. (превод из Гласника срп. уч. др. кн. V. стр. 193).

(2) Алаџа-Хисар је стари Крушевац; и кад га сада по Хамеровој свеодорби тражи султан на предају, изгледа, да је он тада био у рукама Мађара. Ако би тако било, онда би Крушевац морао бити заузет хришћанском војском, приликом оног пешада Змај-деспота Вука из Мораву до Крушевца год. 1481. Ну ми сумњамо, да је Крушевац могао дотле бити у хришћанским рукама, кад је Смедерево онако силно пркосило.

(1) Allg. Weethistorie, B. III одсек gesch. v. Servien, S. 450. — Летопис М. С. за 1858. г. г. II. стр. 21—22.

сарска чета да дођу 9. Септембра т. г. увече на конак на зборно место и то: VII. пук на бањичко брдо III. пук на топчидерско брдо више Вајферта где ће се вежбати од 9. па закључно до 22. Септембра ове год

5. Допунски батаљон III гардијског пука, допунски батаљон VII. пешадијског пука и местне трупе свију родова војске са својом пописаном комором и товарним коњима, да дођу 9. Септембра тек. увече на конак на зборно место и то: Допунски батаљон III гардиског пука на топчидерско брдо, а остали на Тркалиште, где ће се вежбати 10 и 11. Септембра ове год.

6. Штаб и сви ескадрони дивизијске коњице са својом пописаном комором и товарним коњима, да дођу 9. Септембра тек. год увече на конак на зборно место — „западни врачар“ код војног сењака, где ће се вежбати од 9. па закључно до 20. Септембра ове год.

7. Допунски ескадрон дивизијске коњице са својом пописаном комором и товарним коњима, да дођу 9 Септембра тек. год. у вече на конак на зборно место — „западни врачар“ код војног сењака, где ће се вежбати 10. Сепгембра ове год.

8. Дунавски артиљеријски пук и то: вбШт пука и I. дивизиона, по том 1, 2, 3 и 7. батерија, са целом пописаном запрегом за топове и каре, као и са целом комором и товарним коњима, (само обвезници и резервисти 7 батерије, да дођу без стоке,) имјау доћи 9. Септембра ове год. увсче на конак на зборно место — Топчидерско брдо више Вајферта, где ће се вежбати од 9 па закључно до 18. Септембра ове год Сваки сопственик стоке ове јединице, довешће исту на тркалиште дан раније од позива на вежбу ради комисијског прегледа.

9. Допунска батерија дунавског артиљеријског пука, без стоке, да дође 17. Септембра т. год. увече на конак на зборно место топчидерско брдо више Вајферта, где ће се вежбати 18. Септембра ове године.

10. Болничарске чете, дивизијска етапна пољска болница, дивизијска марвена пољска болница и дивизијска санитетска колона, без стоке, да дођу 1. Октобра ове год увече на конак на зборно место — Тркалиште. где ће се вежбати 2 и 3. Октобра ове год.

11. II ги дивизион дунав. артиљеријског пука и то: 4, 5, 6 и 8. батерија, са целом пописаном запрегом за топове и каре као и са комором и товарним коњима, (само обвезници и резервисти 8 ме батерије, да дођу без стоке), имају доћи 1. Октобра ове год. увече на конак на зборно место — Топчидерско брдо више Вајферта где ће се вежбати од 1. па закључно до 10. Октобра ове год. Сваки сопственик стоке ове јединице, довешће исту на тркалиште дан раније од позива на вежбу ради комисијског прегледа.

12. Дивизијска профијант колона, пекарске чете са покретном пекарницом, запатлијска чета и дивизијски, марвени део без стоке да дођу 15. Септембра ове год. увече на конак на зборно место — Тркалиште, где ће се вежбати 16 и 17. Септембра ове год. Ослобођавају се од ове вежбе само они резервисти пекарске и месарске чете који су летос издржавали вежбу.

13. Дивизијска муниционна колона са покретном артиљеријском радионицом, дивизијска војна пошта без стоке, да дође 10. Октомбра ове год. увече на конак на зборно место — Тркалиште, где ће се вежбати 11 и 12. Октомбра ове год.

14. Муниционна колона коњичке бригаде без стоке, да дође 13. Октомбра тек. год. увече на конак на зборно место — Тркалиште где ће се вежбати 14. и 15 Октомбра ове год.

Обвезници, који се имају вежбати мање од три дана, хранiће себе и стоку о свом трошку.

Сваки обвезник понеће собом војнички билет одело и обућу,кошуље, цео прибор за јело и пиће и за покривање ћебе или поњаву.

Према наређењу исте команде од 17. Јула ове год. Бр. 4635 до 5345. Позивају се обвезници дивизијске коњице I. позива народне војске са својим штабом сви на коњима са јахаћим прибором, и сва комора за штаб и ескадроне да неизоставно 20. Августа тек. год. увече на конак дођу на зборно место — «Западни врачар», где ће се вежбати само седам дана

Према наређењу VII. пуков. окр. команде од 13. Августа ове год. Бр. 5404. Позива се пекарска чета I. позива народ. војске, да место 1. Септембра, увече на конак на зборно место — бањичко брдо предстане 20 Августа ове године где ће се вежбати 21 и 22 истог месеца.

Који обвезник неби овом позиву следовао строго ће бити кажњен, а при том издржаће дупло вежбања о свом трошку.

Од стране Суда општине нар. Београда 13. Августа 1893. г. АБр. 4415—4467.

ОБЈАВА.

Према наређењу VII пуков. окр. команде од 17. Јула ове год. Бр. 4635. позивају се сви обвезници пешаци II. позива народно војско и сва комора, да 8. Августа ове год. у вече на конак дођу на зборно место — бањичко брдо, где ће се вежбати 9, 10 11. истог месеца. Са собом понеће и предато им оружје.

Обвезници артиљеријске и болничке чете II. позива народ. војске и сва комора, позивају се, да 16. Августа ове год. у вече на конак дођу на зборно место — бањичко брдо, где ће се вежбати 17 и 18. истог месеца.

војна одговора, Кадим-паша, по заповести султановој, посла 1491 г. једно одељење своје коњице у Трансилванију, да преко тамишког Баната с леђа зађе престоници угарској, а он с другим одељењем, да блокира Београд, па да се са првим, по свој прилици, састане негде у срцу Угарске. Ну овог пута је још прерана била нада султанова на освојење „капије краљевства“; јер и ако Београд тада не бранаху довољно мађарских руку, беше српских мишица доста, које у Београду гледаху спас своје отаџбине. С тога по свршетку рата са Албертом, на глас да Турци с две стране упадају на Угарску, полети кнез Павле као мућа најпре на ону војску пашину у Трансилванији, па потукавши је, похита Београду у помоћ. Једнога јутра укаже се на бедемима градским, па удари одмах снажним јуришем на Турке, тако силно, да их за тили часак одагна далеко од градских зидина.(1) Ова двострука погибија турска, није их омела да још исте године не понове напад на угарске земље. Сремске равнице у другој поли 1491. г. слабо беху заштићене, што се

(1) Engel v. H. J.: Allg. Welthistorie, B. III. одсек Gesch. v. Servien, S. 450. — Jonquière: Hist. de l' empire ottoman, p. 195—196. — Хамер (Gesch. d. osm. Reiches, B. I S. 639) стара овај догађај у 1492 години.

тада Georgius despotus Rasciae беше заплео у неку свађу са сремским војводом Лавренцијем. Турци се користе том приликом, па на три стране нападну на мађарску краљевину: у темишварски Банат, Хрватску, а једним одељењем опседну Шабац, које за време опсаде, продре у Босну, освоји неколико села, па се озбиљно попрети и Јајцу. Краљ Владислав задрхта за безбедност Јајца и Босне.(1) Архиепископ калочки Петар добије налог од краља, да што пре, и који је ближи граници, скупи војске и пође у помоћ Јајцу, и да: „Georgium quoque Rasciae despotem ad propulsandum communi studio discrimen adhortatus est“ — па да сви заједнички похитају на Турке. Највише се краљ бојао за Јајце. С тога му архиепископ Петар пише значајно писмо, о положају и одбрани Београда, који краљ, као да хоће да занемари: „...dum M. V. regni Bosnae curam habet castrum Belgradum et hos fines non obliviscatur: quia sicut prioribus litteris meis n. t. vel n. qn. scripsi, si cito, cito de hominibus et necessariis castra praesertim Belgrado non providetur, postquam hac

(1) Katoni: Epitome Hronologica etc. t. II. p. 548—549. — Engel v. H. J.: Allg. Welthistorie, B. III. одсек Gesch. v. Servien, S. 450

partes copiis evacuabuntur. timendum est, et certissime formidendum, ne dum Bosnam defendimus Belgradum amittamus“.(1) Ну како је скоро јака зима наступила, Турци се врате на зимовнике, задовољивши се те године само богатим пленом. Преко зиме су се опет спремали, да на пролеће понове нападе. Ево шта опет о томе пише краљу калочки архиепископ: „Sciat M. V. hesterno die ex Belgrado hac nova nobis fuisse allata: quod Turcorum Caesar, in Plodyn (Пловдив) fuerit ante diem quintum decimum constitutis cum ingenti apparatu Bassa vero in Sophia dicitur cum 10 000 Janisariorum esse, in Caesaris comitatu; — 20 000 Thinasiotarum praeterea 7 000 Chiaussorum (спахија) et relique multitudinis non esse nimerum. Turcorum etiam 10 000 esse cupro et sagitis, ac bombardis et omnis generis instrumentis et machinis onerata, classem quoque plus quam posse explicari. Nondum vero ex transmaritimas copias in partem citeriorem traiecisse, sed in dies traicere et festinato iussos omnes subsequi Caesarem.“(2) Чувши за ове немиле гласове, краљ се истина

(1) Pray: Annales r. Hung. etc. t. IV. p. 228—230.

(2) Pray: Annales r. Hung etc. t. IV. p. 250.

Осим тога позивају се и сви резервни официри који припадају II. позиву народ. војске, да и они означеног дана предстану на зборно место својим јединицама.

Даље имају сви обвезници понети собом и свој војнички билет, потребно одело, кошуље, прибор за јело, ћебе или поњаву за покривање.

Према наређењу ове команде од 9 Јуна ове год. Бр. 3360. позивају се сви обвезници коњичког ескадрона II. позива народ. војске и ордонанси свих пешадиских штабова са прописним коњем и прибором, да 11. Септембра ове године у 6 часова у јутру дођу на зборно место — Тркалиште, гди ће се вежбати два дана.

Сваки обвезник понеће собом војнички билет, храну за себе и коња за два дана.

Према наређењу VII. пуков. окр. команде од 17. Јула ове год. Бр. 4635. позивају се обвезници — пешаци I. позива народне војске и сва комора да 20. Августа ове год. у вече на конак дођу на зборно место — бањичко брдо, гди ће се вежбати 21, 22, 23, 24. 25, 26, 27, 28, 29 и 30. истог месеца.

Обвезници болничарске, пекарске, занатлијске чете и пиротехничко одељење који припадају I. позиву народ. војске као и сва лица која комору за ове јединице дају, позивају се, да 1. Септембра ове год. у вече на конак дођу на зборно место — бањичко брдо, гди ће се вежбати 2 и 3 истог месеца.

Обвезници артиљериског пука без стоке, као и сва лица која за ову јединицу комору дају, позивају се, да 5. Септемара ове год. у вече на конак дођу на зборно место — бањичко брдо, гди ће се вежбати 6 и 7. истог месеца.

Обвезници профијант и муниционе колоне са штабом без стоке и без коморе, позивају се, да 9. Септембра ове год. у вече на конак дођу на зборно место — бањичко брдо, гди ће се вежбати 10 и 11. истог месепа.

Обвезници местног пешадиског батаљона, коњичких возова и осталих местних трупа свију јединица I. позива народ. војске, позивају се, да 16. Септембра ове године у вече на конак дођу на зборно место — бањичко брдо, гди ће се вежбати 17 и 18. истог месеца.

Осим тога, позивају се сви ордонанси, коњаници, да и они следују својим јединицама.

Сви обвезници имају понети собом и свој војнички билет, потребно одело, кошуље прибор за јело, ћебе или поњаву за покривање.

Они обвезници који се према овоме позиву имају вежбати само два дана, понеће собом храну за себе и стоку за два дана.

Према наређењу исте команде од 9. Јуна ове год. Бр. 3360 позивају се сви коњаници редовне војске и ордонапси код свих пешадијских штабова, да са прописним коњем и прибором 4. Септембра ове год. у јутру у 6 часова дођу на зборно место — Тркалиште, гди ће се вежбати два дана.

Сваки обвезник понеће собом војнички билет, храну за себе и коња за два дана.

Који обвезник овом позиву не следује строго ће бити кажњен и при том издржаће дупло вежбање, о свом трошку.

Од стране суда општине вар. Београда 1. Августа 1893 год. АБр. 3178 и 3969.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

LXIV. ВАНРЕДНИ САСТАНАК

3 Септембра 1893 год.

—

Председавао председник г. Милован Р. Маринковић присуствовао кметовски помоћ. К. Чупић, од одборника били г. г. Никола Х. Поповић, Ђ. Димитријевић, М. Велизарић, Милан М. Ђорић, Коста Петровић, Р. Драговић, В. Тодоровић, Филип Васиљевић, Др. Марко Т. Леко, Лаз. Дашковић, Илија Ђорђевић, Лазар Радовић, Стев. Чаћевић, Михајло М. Ђорђевић, Сол. Ј. Азријел, Андреја Ј. Одавић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 1. Септембра 1893 год. и у одлуци КЊБр. 475 учињена је измена да је Тодор Јовановић бивши јорганција доброг владања и сиротног имовног стања.

II.

Председник износи одбору на мишљење молбе којима се траже уверења о сиротном стању и породичном односу.

По прочитању тих молби СБр. 1435 Абр 5125 СБр. 14078 Авр. 5119, 5151, 5154, 5153, 5152, 5173, 5180, 5181, 5191, 5193. Одбор је изјавио мишљење, да се суд претходно увери о породичном односу Станије, пок. Јована Бошковића, и о имовном стању молилаца Луке Т. Крстића, Драге Тодоровић удове, Марије Радовановић ученице Љубомира Димитријевића ђака, Стеве Марковића ђака, Миодрага Ристића ђака, Александре Јовановићеве ученице, Софије И Протић удове Војислава Милошевића ђака, Радивоја Остојића правника, Петра Јелића ђака Милутина Лазаревића ђака па тек онда да им изда тражена уверења.

III.

Одборник г. Никола Х. Поповић предлаже да се казне сви они одборници, који пре свршетка седнице оду а не оправдају се као и они, који у седницу не дођу а свој изостанак не оправдају.

По саслушању овога одбор је решио, да се сваки одборник писмено опомене, да у седнице одборске уредно долази, и да из седнице пре свршетка не излази, у противном, ако се не оправда, биће кажњен по закону о општинама.

IV.

На предлог суда АБр. 4798 а по мишљењу грађевинског одељења ГБр. 5868. одбор је решио, да се постави телефонска веза између општине и колеричне бараке и да се овај посао уступи Ђорђу П. Наслазу за триста динара према његовој понуди од 27 Августа 1893 год Трошак овај треба да се стави на терет партије буџетом одређене на непредвиђене трошкове.

V.

Сходно решењу одборском од 1. Септембра 1893 год КЊБр. 480, председник износи одбору

постара за добру одбрану: Темишвара, Јајца, Северина, а у Београд посла 1 000 Чеха, с налогом: „moenia cum fossis que ex ritu militaris disciplinae reparari iussit. „Ну мало касније могао је архиепископ јавити краљу још поузданије вести о турском спремању, које је дознао од једног турског бегунца, за кога, веле, да је био „secretarium seu scribam Basse de Szmendrö (Смедерева)“, и кога му шаље, да се лично увери. „Is (тај бегунац) affirmat Caesarem Turcorum expugnatibus hostibus illis ad quos transierat iam in regressu, et omnino statuisse, castra primum minora inxta Savum aggrendi deinde illis obtentis etiam Belgradum obsidere. Refert etiam homo noster, quem verus castellum nostrum Barich (Барич) his diebus miseramus octo millia Turcorum apud fodinas esse congregata, eo proposito ut transito fluvio Savo, quem decrevisse multum dicunt, ade ut pervium iter equitibus praebeat, in cursionem in comitatum Sirmiensem faciant, et nunc finitomos illos iuxta Savum maximo esse terrore perculsos. Scriba vero dicit ultra ultra maritomos omnes Bassam de Szmendrö ex Sophia advocasse et eos non longe a Szmendrö constitutos praestolari Caesaris adventum“(1).Затим саветује архиепископ краљу, какве мере да предузме, те да повећа одбрану градова на Сави, и вели, да изда плату војницима, која им се одавно дугује, па ће они опет добити јако одушевљење за краља, које је до сада, наравно, било клонуло. У лето 1492. Турци заиста пођу с војском на Београд, ну њега обишавши, нападну ноћу на Шабац — баш по плану, како га исприча горњи бегунац турски — опседну га, а друго одељење коњице, пређе Саву, и расплину се по по сремским и славонским равницама. Ну јула месеца год. 1492. дочека их кнез Павао код Илока са својим јунацима, и у боју, у коме је без сумње учествовала и војска деспота Ђорђа, савршено их разбије. На 15 000 заробљених Хришћана, по свој прилици српских сељака из Срема и Славоније, раскину ропске ланце, па с леђа помогну кнезу Павлу, да дотуче остатак живих Турака. Бојно поље покри 10 000 Турака, а око 7 000 заробљеника увеличавали су Павлов тријумф. Историци су забележили и грозан начин, на који се овај наш неустрашими јунак светио заробљеним Турцима. „Једне је живе везивао у џакове, и бацао у воду, друге пак живе драо, а неке и на точку мрцварио, па као храну бацао гладним свињама“. Сам паша Михал-огли остао је на бојном пољу. А така је срећа постигла и друга му Кадим-Сулејман-пашу у Трансилванији, где га Мађари, при повратку његову с пленом, дочекају у *Црвеној кули*, и до ноге потуку(1).

Овако у неколико бојева поражени, Турци су престали за неко време са својим навалама преко Саве и Дунава; али су зато своју бојну линију пренели на Драву. Тако се чини, да су сремске и славонске равни г. 1493. биле на миру, изузимајући један мали испад смедеревског паше у Трансилванију, где га марта месеца Мађари добро истуку.(2) Ну већ почетком 1494. г. учини кнез Павао један дрски прелаз преко залеђеног Дунава код Смедерева на нашу страну. Превевши сву војску, пошље најпре 3000 коњаника да пљачкају околину око Смедерева, а он са осталом коњицом нападе

(1) Pray: Annales r. Hung. etc. t. IV. p. 252.

(1) Hammer v. J.: Gesch. d. osm. Reiches, B. I. S. 641. — Engel v. H. J: Allg. Welthistorie, B. III. одсек Gesch. v. Servien, S. 451. — Но Katon-y (Epit. Hronol. etc. t. II. p 557) и Jonquière-y (Hist. d. emp ottoman, p. 196) ово је било 1493. године.

(2) Pray: Annales r. Hung. etc. t. IV. p. 255.

на решење понуду Перикласа Цикоса за грађење кеја и антрпота.

По прочитању те понуде, АБр. 4259 одбор је решио, да се ова понуда као и све остале што по овоме предмету буду дошле општини, упути нарочитом одборском повереништву, да је оно проучи и поднесе одбору своје мишљење на решење

Повереништво да се састоји из ових чланова: председника општине, одборника Андре Одавића, Марка Веливарића, Милутина Марковића, Велимира Тодоровића, Соломона Ј. Азријела. Милана Капетановића, Стевана Чађевића и Тодора Селесковића. Да се умоли трговачко удружење, да оно одреди три своја члана, који ће са именованима, као одборски повереници ову понуду проучавати.

Сем овога да се овом повереништву придруже и г. г. Главинић и Милан Петровић одборници М. Марковић инжињер мин. грађевина као чланови повереништва одређеног за преглед планова за кеј што их је израдио А Мареш општински инжињер.

VI

На предлог грађевинског одељења ГБр. 3923 одбор је решио, одобрава се кредит од осам хиљада сто четрдесет осам динара за калдрмисање Добрачине улице између Горње Јованове и Душанове улице. Да се овај посао изда на лицитацију, па ако лицитација буде испод предрачунске цене овлашћује се суд, да исту одобри и без одбора.

VII.

Председник саопштава одбору, да би требало одредити лицитацију за набавку дрва за огрев суда и других општинских одељења

Одбор одлучује, да се одреди лицитација за набавку осам стотина двадесет и четири метарских хвати по одбитку сто деведесет и седам и по метарских хвати што је од ланске године преостало.

Погодбе за ову набавку да су оне, које су вределе за прошло годишњу набавку.

VIII.

По прочитању протокола лицитације ГБр. 3893. држане 28 Августа 1893 године за израду зграда на мрвеном тргу на тркалишту, Одбор је решио, да се израда ових зграда према поднетим плановима и погодбама уступити Петку Вељковићу за девет хиљада сто педесет осам динара и двадесет и пет пара.

IX.

По прочитању извештаја грађевинског одељења ГБр. 3595 о радовима за утврђење обале дунавске израђеног према решењу одборском од 1. Августа 1893. год. АБр. 1520, одбор је решио, да се утврђивање обале дунавске према овом извештају и поднетом плану предузме у границама кредита од четир хиљаде седам стотина педесет динара, који се одобрава из партије буџетом одређене за непредвиђене трошкове. Да се овај посао изда на лицитацију, коју ће суд општински одобрити.

X.

На предлог грађевинског одељења ГБр. 3852 одбор је решио, да се ове године сагради и друга шупа за смештај кола кола за војену камору у границама остатка кредита од 100 00 динара одређеног решењем одборским од 2. Октобра 1892 године АБр. 10483 за грађење две шупе, од којих је једна у прошлој години сграђена.

XI.

На предлог грађевинског одељења ГБр. 3731 у свези са предрачуном и предлогом ГБр. 2188 1892 год. одбор је решио, да се према поднетом нацрту и предрачуну предузме грађење степеница што спајају Космајску улицу са Топличиним венцем. Да се овај посао изда на лицитацију, па ако ова испадне испод предрачуна, да је суд одобри без одбора.

XII.

Председник износи одбору на решење понуду Мите Стајића агента слика за откуп слике „Св. Сава благосиља Србчад“ за основне школе београдске тражећи за сваку слику педесет дин.

По прочитању те понуде АБр. 5260 и акта главног школског одбор АБр. 5259 којом се та слика препоручује, одбор решио, Овлашћује се председник општине, да за сада купи двадесет комада слика „Св Сава благосиља србчад“ но тако, да једна слика не буде скупља од четрдесет динара, пошто је тражена цена од педесет динара сувише велика.

XIII.

Председник износи одбору на решење пет молби за месно кафанско право које су спроведене од Управе вар. Београду одбору на мишљење.

По прочитању тих молби и то: Ђорђа А. Торбаревића АБр. 512 из 1891 год; Фр Тоболара ГБр 158|91 г. и Павла Лучића АБ. 5318|93 г. Николе Јовановића АБр. 4899|93 и Фрања Штибнера АБр. 5317|93 одбор је с погледом на велики број кафана у Београду изјавио мишљење, да се ни једном од поменутих молилаца не да месно кафанско право, пошто у општини београдској има довољно механа и кафана.

XIV

Председник износи одбору на мишљење извештај повереништва изабратог у седници одборској од 21 Јуна 1893 г. АБр. 3447 за проучавање питања о регулисању онога краја доње Јованове улице што излази на Скадарску улицу.

По прочитању тога извештја Абр. 4410, одбор је решио, да се регулисање оног дела доње Јованове улице што излази на Скадарску улицу изврши онако, како се овим извештајем предлаже а експропријација да се изврши по закону о експропријацији.

XV

Председник извештава одбора, да ће се Његово Величанство Краљ са свога пута по Отаџбини вратити у Београд 9. Септембра ов. године, па предлаже, да одбор одобри извесну суму новаца за приређивање дочека.

По саслушању овога одбор је решио, да у част повратка Његовог Величанства Краља цео општински одбор са извесним бројем грађана изађе на сусрет Његовом Величанству до Смедерева на засебној лађи

Овлашћује се суд, да у тој цељи закупи лађу и да учини и друге спреме у вароши, које ће увеличати ову свечаност. Сав трошак да падне на терет партије буџетом одређене на непредвиђене трошкове.

СТАТИСТИЧКИ ЗАПИСИ
У ОПШТИНИ БЕОГРАДСКОЈ

Путнички саобраћај вароши Београда. У седмици од 29. Авг. до 4. Септ. 1893. год. допутовало 990. одпутовало 762. Од којих су:

а.) Пола: мушког 915, женског 75.

б.) Вероисповести: православне 885. католичке и протестан. 86, мојсијевске 17, мухамеданске 2, свега 990.

в.) Постојбина: Србија 793, Аустро-Угарска 121, Босна и Херцеговина 11, Црна

на оне градиће око града, у намери да их освоји, и отме Турцима у њима скривену велику пљачку. Са невероватном одважношћу и храброшћу, заузме први опкоп, али га је тај успех стао *цет* ранâ. Са истом одважношћу заузме и други опкоп, који скривеном пљачком не беше ништа сиромашнији од првога. Војска пак, послата да пљачка околину, опустоши је до на 10, 5km. даљине од Смедерева, и претоварена пленом врати се натраг. Кнез Павао, видећи да не може освојити главни град, поруши она два заузета редута, па пребацив сву пљачку и *велики број нових српских исељеника у Угарску,* упути се 1. новембра Београду. Међутим излети сада Кадимпаша из града(1) са 8 000 коњаника и негде на дунавској обали нападне кнеза Павла, но не учини му ипак никакве штете, морајући се што брже натраг повлачити. Дошавши у Београд, Павао уђе у траг једној завери мађарске посаде, која је у одсуству заповедника градског Зоборија (Czoboriö) предати град Турцима. Похвата све завереике и њихове коловође, па их казни грозном смрћу, и васпостави после миран поредак у граду.(1)

За оволика славна и јуначка дела и за непоколебљиву верност и преданост престолу мађарском, краљ Владислав одликова кнеза Павла звањем iudex-Curiae, највишим степеном државне службе. Поводом тога одликовања пише кнезу Павлу архиепископ калочки: „Hodie r. M. D n et vester gratiosissimus intellecto prius desiderio magnificentiae vestrae suae Maiestati satis, superque per hos dies declarato consideratis etiam meritis et fidelibus servitiis magnificentiae vestrae, quae servitia et merita vestra non parum perpenderat, ut consolitur in hac senectute sua, et inter tot curas ac labores multiplices quos assidue magnificentiae vestra pro suae Maiestatis obsequio et pro defensione regni promptiosissime tolerat magnificentiam vestram pronunciari fecit, Comitem Paulum de Kinys iudicem Curiae regiae, magno omnium Dominorum Praelatorum et Baronum consensu et absensu... etc.“ Ну слаба је то утеха била за *српски народ,* за његове јуначке подвиге и борбе с Турцима. Срби са својим последњим преставником српскога јунаштва, друго су захтевали од тромога краља Владислава, али он то или није хтео, или није могао разумети.

Кнез Павао је међутим још један пут морао исте године прелазити Дунав са својом коњицом, и одбијати Турке од бедема београдских. Катон пише: „У то доба — т.ј. кад су краљев благајник и још неки прокуратори, дошавши у Лавренцијеве земље да траже данак, били погубљени по заповести Лавренција, не далеко од вароши „Лева“ — две стотине Турака почели су опсађивати Београд, подигавши неких седам застава на брежуљцима око Београда, да би на тај начин лаком плашњом завладали градом. Кад за њих чује темишварски бан кнез Павао, дотрчи — Pray вели са 10 000 коњаника — и одагна их од зидина. Ну они, нашавши згодно место на Сави, пређу је и без икакве сметње уђу у *Митровицу* (ad Demetrium, Laurentii Ducis castellum, nullo prohibente), па ватром и пљачком опустоше све друге земље, само штедећи Лавренцијеве, што је дало повода мислити, да је Лавренције с њима у договору био. Одатле

(1) Угарски писци везују одбрану Смедерева овом приликом за име Али-бега; док по турским изворима, Али-бега није тада било у животу, већ је градом управљао поменути Кадим-Сулејман-паша.

(1) Katoni: Epitome Hronologica etc. t. II. p. 561. — Engel v. H. J.: Allg. Welthistorie, B. III. одсек Gesch. v. Servien, S. 451. — Hammer v. J.: Gesch. d. osm. Kesches. B. I. S. 642—263. Pray: Annales r. Hung. etc. t. IV. p. 262—263.

Гора 6, Грчка 1, Турска 22, Бугарска 6, Румунија 5, Русија 6, Германија 3, Франц. 10, Италија остале државе 5.

г.) Занимање путника: Тежаци и економи 49, Занатлије 72, Трговци 384, индустријалци 5, шпекуланти и предузимачи 20, Гостионичари 17, Интелигенција (војска) 135, ђаци 161, радници и помоћници 10, Пијари и бозаџије 5 надничари и слуге 48.

Из статистичког одељка општине вароши Београда 26. Августа 1893. год.

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

Рачуноводство суда ово општинског, држаће у својој канцеларији јавну усмену лицитацију и то:

I. На дан 20. Септембра ове године од 8—12 пре и 2—5 сахати по подне, — за давање под закуп 12 општинских дућана у фишекџијској улици.

II. На дан 25. Септембра од 8—12 пре и 2—5 сахати по подне, — за давање под закуп 16 плацева у бари венецији, за смештај дрва и јапије.

III. На дан 27. Септембра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп општинског земљишта „стари сењак".

IV. На дан 28. Септембра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп земљишта општинског до бив. ботаничке баште на јалији.

V. На дан 29. Септембра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп општинског земљишта код војног сењака.

VI. На дан 4 Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп 12 плацева на великом тргу за свињске месарнице.

VII. На дан 5. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп 7. плацева на великом тргу за говеђе месарнице.

VIII. На дан 7 Октобра од 8—12 пре подне, — за давање под закуп 12 општинских дућана на зеленом венцу за месарнице говеђе и свињске и пиљарнице.

IX. На дан 12 Октобра од 2—5 сах по подне, — за давање под закуп права наплате таксе од акциза на пиће.

X На дан 15. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп права туцања каше — тамиса.

XI. На дан 18. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп права наплате таксе фијакерске.

XII. На дан 20. Октобра од 8—12 сах. пре подне, — за давање под закуп меса од бобичавих свиња, које се коље на општин. кланици.

XIII. На дан 23. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп оправке возова општинских, ковачко-коларски рад.

XIV. На дан 25. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп оправке возова општинских, сарачко-тапетарски рад.

XV. На дан 27. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп подкивања коња пожарне чете и волова рабац. општин. возова.

XVI. На дан 28. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп оправке рабац. општинских возова.

XVII. На дан 1. Новембра од 8—12 сах. пре подне, — за давање под закуп плаца општинског више чесме „кнагиње Љубице".

XVIII. На дан 1. Новембра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп I и II. пећине у таш-мајдану.

XIX. На дан 2. Новембра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп чишћења пијаца у вар. Београду.

Погодбе о овим закупима могу се сваког радног дана видети у канцеларији рачуноводства.

Ко жели ма шта од овде изложених права узети под закуп, нека означеног дана дође и лицитира, пошто положи прописану кауцију.

СБр. 12.755 — Из канцеларије суда опш. града Београда, 14. Августа 1893 год. у Београду.

По што на дан 2-ог овог месеца, није био довољан број лицитаната, — то ће суд општине града Београда, држати другу јавну усмену лицитацију на дан 24 тек. месеца од 2—5 сахати по подне, у канцеларији рачуноводства овог суда за набавку 25.000 килограма мекиња, за изхрану волова рабацких возова општине Београдске.

Кауцију полажу српски грађани 200 дин. а страни двапут толико у готову новцу или српско државним папирима од вредности

Услови о овој набавци могу се видети сваког радног дана у канцеларији рачуноводства.

Ко има вољу примити се ове набавке, нека означеног дана дође и лицитира,

СБр. 14473 — Од суда општине града Београда, 7 Септембра 1893 г. у Београду.

Суд општине Београдске, држаће на дан 23 Септембра тек. год. оферталну лицитацију на набавку 696 метарских хвати букових дрва, за огрев својих канцеларија и основних школа а за рачунску 1894 годину.

Оферти имају се означеног дана до 12 сахати тре подне поднети председавајућем судији овог суда у затвореном коверту, а снабдевени таксеном марком од 10 дин.

Кауцију полажу српски грађани 1800 дин, а страни дупло, у готову или српско-државним папирима од вредности.

Оферти ће се отворити истог дана у присуству понуђача.

Погодбе о набавци овој могу се видети сваког радног дана у канцеларији рачуноводства овог суда.

СБр. 14662 — Од суда општине града Београда 8. Септембра 1893 г. у Београду.

оду на Драву, допру до *Петаве*, ухвате до 7 000 заробљеника и почине грдне штете." Кад то чује краљ Владислав, дојури из Трансилваније у Темишвар. На сусрет му, са својом војском, изађе кнез Павао, па како му се на један пут језик укочи (добије „шлог") да га није могао покретати, главом и десном руком показа на турску страну, па онда на свој врат, хотећи показати, да ће радо свој живот заложити, да се Турци казне за последњи њихов пљачкашки поход (Engel). Овога, невероватне хвале достојнога храброг и побожног човека, краљ загрли и гушећи се у сузама, заповеди му да устане (јер је био клекнуо пред краљем). Кад му затим краљ покаже на своју, собом доведену, војску, Павао је тако ускликнуо радосно и као младић поскочио, не могући уздржати се, а да мач свој не извади, машући њиме, и показујући, да ће тако сећи непријатеља.(1) Краљ оде после овога у Петроварадин, где скупи до 14 000 коњаника, предавши их кнезу Павлу и војводи Вартоломију, с налогом, да упадну у непријатељску земљу и да пљачкају.

(1) Katoni: Epitome Hronolog. etc. t. II. p. 564.

Ови пређу код Смедерева Дунав, наложе једну ватру под оним градињима, у намери да изазову Турке али се они не показаше. Ови се затим баце на пљачку, допиру и у Србији до на 70km. (Енгел вели, до црнога Врха — Schwarzen Berg). Тада се толико пљачке награбе, да нису имали ни кола ни марве за довоз пљена до Дунава. Павао хтеде и даље продужити пљачкање, али му војници отказаше послушност, из страха, да их претоварене пленом не стигну Турци, и исти им одузму. Петар Моровић, који је тада као посланик краљев ишао у Цариград, ради преговора о миру, прича по своме повратку, да су се Турци од овог Павловог пљачкашког похода били толико заплашили, да су и своје: „praetorianae cohortes in Asiam repente traiecerint." Првог новембра били су сви Павлови пљачкаши у Београду (Alba Graeca), одакле Павао пребаци преко Дунава сав богати плен, па и сам преноћивши с војском тамо, настани се у граду Divi Clementis, ibique post paucos dies, cum ad familiarem morbum, quo per intervalla laborabat, letalis praeterea febris accederet ingenti omnium dolore extinctus est" — *умре,* не оставивши, пошто беше мутав, ни тестамента, нити пак каква порода (nullaque prole relicta).(1)

По речима неких мађарских историка [Енгела, Катона и попа Сремца(2)] кнез Павао био је католичке вере; али се то без јачих доказа не може примити, ма да се зна, да му је жена била католичкиња, кћи Блаза Мађара. Нарочито ми не можемо томе веровати с тога, што је кнез Павао био *чисти Србин,* а Мађари би се врло радо хтели китити српским јуначким перјем, присвајајући и овог јунака српског својој народности, па наравно као „Мађару", дају му и католичку веру! —

Несрећна судбина српска тако је љуто кажњавала кукавне Србе, да им је за непуних девет година истргла из наручја три највећа њихова јунака, три највеће узданице своје. Године 1485. 1487. и ова 1494 смрћу Змај-деспота Вука, Дим. Јакшића и најзад кнеза Павла Бранковића, дубоко су зариле жаоку своју у срца српска... Истина, у животу је њихов деспот, али он ка' н' да не

(1) Pray: Annales r. Hung. etc. t IV, p. 265; — Katoni: Epitome etc. t. II. p. 565. — Engel v. H. J.: Allg. Welthistorie, B. III. одсек Gesch. v. Servien, S. 451.

(2) Види Летопис М. С. за 1858. год. ч. II. стр. 23—24.

САСТАНАК
ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ
Држан 8. Јуна 1839 год.

(ПО СТЕНОГР. БЕЛЕШКАМА)

(СВРШЕТАК)

Ђока Димитријевић. — Ја се не слажем са разлозима г Вулковића. Комисија је оценила, да ће бити користи од тога за Београд а и ја то увиђам и с тога држим да би требали тај предлог комисиски да усвојимо.

Мене једино буни 41. тачка јер кад би баш продали за 16000 дин. ми ћемо за 41 год. колико траје уговор да платимо 205 000 динара друштву. Зашто ми да се одречемо тога?

Општина београдска имаће свакако више људи јер ће се Београд увеличати, и према томе биће и већа корист и ја ћу бити с тога за то, да се овај предлог комисије прими, али само нисам за то, да се одречемо права које нам уговор даје.

Марко Велизарић. — Ја сам чуо да друштво сем овога питања о електричном осветљењу, тражи продужење рока за свршавање трамвајске линије до Топчидера и неке измене у недовршеним линијама.

Према томе ја мислим, да би најбоље било да ми ова два питања спојимо у једно питање о осветљењу са питањем о трамвају. Оба ова питања треба да решимо тако да буде од користи и општини и друштву, и то овако: Они су са радом на трамвају изостали, па за то траже продужење рока. Ако би се од њих захтевало, да они одмах изврше оно што су се уговором обвезали, они то не би могли извршити и дужни би били плаћати општини уговором предвиђене казне. Да не би тога било ја бих предложио да друштву продужимо рок за трамвај не до Новембра месеца колико они траже него до Априла месеца 1984 год., а за овај уступак тражио би, да они по предлогу комисије замену 600 сијалица, са 120 пламених лампа и да им се у накнаду зато да само 3000 дин. годишње. Писам за предлог комисије за трамвај, да за Топчидерску линију замени електрицитетом, јер би то значило тражити од друштва оно, што је немогуће, кад знамо да подигнутом централом не могу толику снагу производити. Сем тога не треба дозволити, да они напусте трамвајску линију кроз дупавски и палилулски крај. Овим начином, било би више користи за општину него за друштво.

Раденко Драговић. — То друштво ради већ на томе послу 1½ год. дана и ја не видим да је оно што урадило у Београду, сем што је поправштало неке дирекс, а сад наједаштут тражи, те да измени неке чланове уговора, те неко плаћање а ми не видимо да је друштво осветлило ма једну улицу.

Ја мислим, да рад треба да се почне и кад ми то видимо, знаћемо да ли што треба изменити или доплатити, али данас кад још није ни једна улица осветљена, да се одступа од уговора ја не налазим никаква разлога за то и с тога сам против тог.

Мата Јовановић — Господо, питање о трамвају и питање о електричном осветљењу то су два питања, која су засебним уговорима регулисана и не могу се заједно третирати како хоће г. Марко.

Ми овде немамо вечерас да расправимо питање, односно извесне замене у електричном осветљењу, а што се тражи по уговору о трамвају, то је засебна ствар.

Ја свакако држим, да би корисније по општину било да још сад изврши ову замену лампи сијалица са пламеним лампама, јер би то сада општину јефтиније коштало, него доцније.

Из рачуна, који је г. Станојевић сад овде изнео видим, да је комисија годишњину свела на минимум, и ја би се сложио с тим, да ако друштво пристане на то, што је комисија предложила, да се учине они уступци, а ако не пристану на то, онда нека се врши онако како је у уговору стављено.

Соломон Азријел — Ја просто не могу да разумем шта ово друштво тражи, да се лампе сијалице замене пламеним лампама. Ми још нисмо ни видели те сијалице, те да знамо да ли ваљају или не, с тога ја држим, да они то предходно треба да уради, па ако не ваљају, онда, да их замењујемо а пре не, јер ја не могу пре да кажем да нешто не ваља, што и не постоји. Ја сам за то, да остане како је.

Председник — Ја ћу само у неколико да вам скратим пажњу, да је то питање било претресано у одбору, да ли је за општину корисно, да ту ствар сад расправимо или доцније? То је питање изношено пред одбор и у седници од 3 Маја т. г. оно је решено, али се одбор уздржао да коначно решење о тој ствари донесе, док не прибави још нека дата. То је решење гласило: „Да се решење пре извршења поднесе одбору и т. д (чита), а то је била реч о тој замени, да ли је боље да се учини сад или доцније и онда је по мишљењу комисије усвојено такво мишљење а остало је, да се види шта ће коштати та замена сад.

Све што се сад има решити то је, пристаје ли одбор на ту цену или не?

Др Марко Леко — Кад је одбор у начелу о тој замени решио мислило се, да ће нешто моћи да се уради без нарочите накнаде, или у крајњем случају, да се друштву накнади трошак за већ намештане сијалице. Али како се сад из извештаја надзорне комисије види, да је општина дужна да да и извесне накнаде друштву то мислим, да је боље да останемо при старом уговору, а ако друштво пристаје ту измену да учини без икакве накнаде онда добро, иначе не.

Узгред да напоменем, да сам и у своје време доказивао, да за улично осветљење нису сијалице Онда писам имао среће, да мој предлог усвоји. Истина писам ни за пламене лампе, због блештеће светлости За сијалице потврђује се дакле да је моје одбачено мишљење било коректно т. ј да сијалице нису за улично осветљење.

Милан Кашетановић — Пре него што је прављен овај уговор, била је одређена једна комисија, која је направила програм, по коме ће да се уведе електрично осветљење у Београду. У тој комисији био је и г Леко. Расписат је стечај у нашим и страним новинама и ту је било јасно казато, да ће бити 1000 сијалица и толико пламених лампа. Дакле г. Леко, кад је био у тој комисији он је требао онда да каже, да је он са свим против сијалица. Онда је о томе требало говорити, а не сад пошто је то уговором већ утврђено.

Др. Марко Леко — Факт је да сам био члан комисије али сам био против електричног осветљења.

Милан Кашетановић — Главно је, да сте били члан, и да сте потписали онај стечај за 1000 сијалица.

Др. Марко Леко — Као противник електричног осветљења писам могао утицати на то, како да се стечај распише. Било је од мене позванијих који су се требали о томе бринути

играше више улогу Змај-деспота Вука. Јер оно јако истицање и учествовање кнеза Павла у свима последњим борбама с Турцима дуж обала Саве и Дунава, и неспоминање деспота Ђорђа, без сумње је значајан појав у животу ондашњег народа српског. Па можда је то и узрок скоре промене на деспотском престолу.

Зна се, да деспот Ђорђе није све до смрти своје уживао звање српског деспота. Може бити, осећајући сву тежину одговорности, коју је са тим чином на се узео, а уједно разумевши и свој тежак положај, да није у стању играти улогу Змајеву међу својим сународницима — највише је имао разлога, да се деспотског звања одрече у корист свога млађег брата, и да свој мирни и тихи темпераменат посвети на службу Богу и вери православној. Истина, животописац Максимов, друкчије нам објашњава узрок те промене, да је био у несвршеном, или свршеном, али наскоро несрећно раскинутом браку деспотову са краљевом сродницом Јелисаветом — за коју се још и не зна, да ли се баш и венчала за Ђорђа, или не. Али и поред свих тврђења г. г. Руварца и Новаковића, који и сами нису с тим питањем начисто, ми остајемо при своме: да су то све летописни украси, и да ћемо у томе питању још дуго, може бити, лутати само по области хипотеза.

Кад је пак деспот Ђорђе оступио с престола, не знамо тачно. На повељама, на којима су за његова деспотовања потписивали се и брат му Јован и мати Ангелина, последњи пут се налази потпис његов као *деспота* Rasciae, г. 1496. кад су браћа дала Хиландару неке милостиње.(1) Већ на доцнијој дипломи манастиру *Свигмену* (Свименъ) од 23. јула, 1499. г. налази се потпис само брата му Јована као деспота, и матере, *без његова имена: милостиєю божиєю госпоѕа деспотица Ангелина и син наш милостиєю божиєю* деспот Иоан", одакле се види, да тада Ђорђе није био више деспотом, и да се морао закалуђерити негде у међу времену година 1496. и 1499. Витковић(2) од некуда дознаје, да је баш: „1497. Ђорђе Бранковић уступио деспоство брату своме Јовану, закалуђерио се и под именом Максим постаде митрополит". Њега као и више других Срба у Срему закалуђерио је софијски митрополит *Калевит*, који је на позив Ђорђев дошао у Купиник; јер је тада Србима и требало више образованијих, виших свештеника, за чврсту одбрану православља од католицизма, који још тада поче по мало помаљати своје оштре црне зубе.(1) Даљи живот бившега деспота Ђорђа припада црквеној историји, а ми сада констатујемо само: да је после Ђорђа, наследио српски деспотски престо млађи му брат *Јован Ст. Бранковић*.

Ожењен кћерју војводе Дм. Јакшића, деспот Јован могао је имати, кад је ступио на деспотски престо 38-40 година. Посланик млетачки на угарском двору, Севастијан Ђустинијанић, који је за Јована много распитивао и интересовао се, хвали га у једном извештају својој влади, као човека врло храбра, лична, „да може дићи до 2 000 лаких коњаника, да је велики властелин над Србијом, која је потчињена круни угарској, и да ће о Ђурђеву-дне доћи на сабор у Угарску."(2)

(1) Miklosich Fr. dr: Monumenta Serbica, p. 542.

(2) Гласник срп. уч. др. књ. 67. стр. XXX.

(1) Engel v. H. J.: Allg. Welthistorie, B. III. одсек Gesch. v. Serv. S. 452.

(2) Новаковић Ст. (по Макушеву: Послед. Бранковићи, стр. 72.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Илија Ђорђевић — Ја мислим, да треба оставити да друштво осветли Београд лампама како је у уговору, и на тај начин ми ће мо имати свакако бољу светлост него до сада. Кад то будемо имали, онда ћемо видети шта да радимо, а не да им продужујемо рок пошто ништа израдили нису.

Ђока Станојевић — Из говора г. Марка Лека изгледа, да је комисија радила против уговора, јер да се држала тога не би може бити ништа платила. Негде има погрешке, или до г. Марка, или до комисије

Па дозволте ми, да прочитам члан. уговора који говори о замени.

Г. Марко цитира чл. 17. који каже: (чита) и хоће да то не види, и ако нам се тим чланом, даје право, да једном пламеном лампом заменимо 6—7 сијалица, ако нам се ове не буду свиделе Напротив у чл. 19 стоји: (чита) Ми у овим улицама у којима су постављене лампе не тражимо, да се оне замене сијалицама. То је чиста и јасна ствар. На против ми хоћемо да се користимо чл. 19 онде где нема још лампи сијалица.

Ја одбијам тај прекор од комисије, да се ми нисмо придржавали уговора и хоћу да објасним господи, која су у начелу против те замене, да сам и ја био против сијалица, кад је била реч у принципу и ако сам се бојао, да ћу и са оним бројем пламених лампи продрети. Ја сам казао да је боље осветљење пламеним лампама. То мора да буде после извесног низа година, ако не сад, а паравно, да смо ми одма тражили толики број пламених лампи, колики је број сијалица, ми не би могли изаћи на крај ни са 500.000 динара и ми смо добили јефтиније осветљење, него ма која варош у Јевропи.

Знајући унапред како треба да буде осветљење вароши, ми смо тако и предложили, и ја држим, да би свакако требало веровати људима, који то знају, јер сви не могу бити компетентни у свима стварима Код нас је ушла та рђава навика, да ми хоћемо да говоримо и о оним стварима, које незнамо, и ја држим, да није ни најмање оправдано, пребацивати комисији да је радила мимо уговора, кад то у ствари не стоји. Одбор је решио да се приступи овој измени и сад се има гласати за предлог комисиски или за друштвени, трећег питања ту не може бити?

Раденко Драговић — Ми комисији ништа не замерамо, али изгледа, да је комисија нешто погрешила, кад се већ ево сад траже неке измене, а ми још немамо ни осветљења сијалицама

Председник — Ја се сећам, да је први пут, кад је ово питање изнесено пред одбор, било о томе речи, како би та замена доцније кад се све инсталира, више коштала него сад. То је оно што је се тада у одбору као најјачи разлог употребљавао, да би се сад усвојила ова измена по предлогу комисије и тада је била потреба да одбор у начелу донесе одлуку да ли се једино може сложити са ценама или не, а у главноме је решено, да се измена учини. И сад одбор има да цени, да ли треба да се одрече појединих одредаба чл. 41. и плаћања годишњег 5000 дин. С тога ја мислим да би то било од прилике за оцену.

Моје је мишљење, да је то прилична цифра и да је добро плаћено, кад се одречемо користи чл. 41. али да ипак није преплаћено, и уверен сам, да је свакако корисније решити то питање сад, него доцније

Др. Марко Лека — Из последњег говора г. Станојевићевог изгледа, као да је осветљење сијалицама јефтиње од осветљења пламеним лампама, и напоменуо је како је страховао да и са оних 60 пламених лампи неће продрети.

Међу тим у колико је мени познато, осветљење пламеним лампама далеко је економније нол сијалицама. Једном коњском снагом може се у неподељеној светлости у једној пламеној лампи произвести интензитет светлости од 1500 до 2000 нормалних свећа, истом пак струјом може да се подмири само 10 сијалица од 16 нормалних свећа свега дакле само 160 нсрм. свећа (место 1500 — 2000)

Ја нисам електро техничар, али би молио г. Ђоку, да нам објасни је ли то тако.

Ђока Станојевић — То стоји написано у чл 41. и ко је хтео да зна, он је прочитао тај члан.

Др. Марко Лека — У своме говору напоменуо је г. Станојевић и то, како би општина морала да држи једнога електротехничара нарочито за контролисање потрошње електричне енергије и да би га морла плаћати око 4000 дин. годишње. У сваком случају по моме мишљењу општина и треба да ангажује једнога електротехничара. Али само за контрол потрошње није потребно држати сталног електротехничара, јер се тај посо према чл. 42 уговора само двапут годишње врши а то је г. Станојевић изгубио из вида. Потрошњу електр енергије могла би према томе и сама надзорна комисија да контролише. А кад већ за друге послове општина треба да ангажује једнога електротех. онда ће он и то контролисање о истом трошку вршити.

Ђока Станојевић — Ја мислим да вам није нужно да износим нарочите цифре и да их упоређујемо, те да би сте веровали, да пламене лампе, en gros узете, коштају јефтиније у погледу осветљења но сијалице.

У члану 41 речено је да једна свећа у лампи сијалици троши 4 вата а иста та свећа у плам. лампи 0·44. вата. према тој теоријској вредности једна свећа плам. лампе кошта од прилике 9—10 пута јевтиније као што приближно и од г. Марковог рачуна са коњским снагама излази.

И да г. Марко није навалице превидно те цифре у чл. 41..

Др. Марко Лека — Молим вас, господине уздржавајте се и ограничите строго на предмет. Иначе ствар може узети врло неповољан обрт (излази из седнице)

Ђока Станојевић — И ако стоји то да по теоријском рачуну пламене лампе коштају око 10 пута јевтиније ипак због скупљега прибора за њих, због скупљега издржавања и т. д оне ни су 10 него 5—6 пута само јевтиније Према томе ми имамо право на 600 сијалица са по 16 свећа а то значи на 9600 свећа.

Па пошто су плам лампе стварно 5—6 пута јевтиније ми имамо право на светлост од 47000 до 56000 свећа у плам. лампама. Али у место тога ми добијамо у замену 118 пламених лампи са 87000 свећа. И само тај вишак од преко 20 000 свећа у светлости ми имамо да платимо са 5000 дин. на годину· Ми плаћамо сада 80000 свећа целог [illegible] електр осветљења са 80000 динара а он де комисија предлаже да више од 20000 платимо само са 5000 дин. то је и навело комисију да пристане на ову измену

Сад је моменат кад имамо могућности да примимо ову замену по јевтинију цену, он се више не враћа а замена се по скупљу цену може и касније вршити јер на то имамо права.

Од вас дакле зависи хоћете ли ово примити или не.

Ми смо вам референсали све шта је у ствари и ви сад изволте одлучити.

Соломон Азриел — Нема довољно одборника за решавање стога ваљаоставити за идућу седницу.

Председник — Видим и ја то те са тога и закључујем седницу.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

ПРЕМЕРЕНО НА БЕОГРАДСКОМ КАНТАРУ

Од 1. Септембра до 8. Септембра 1893. год.

КИЛОГРАМА	НАИМЕНОВАЊЕ	ЦЕНА НАЈВЕЋА дин.	ЦЕНА НАЈВЕЋА пр.	ЦЕНА НАЈМАЊА дин.	ЦЕНА НАЈМАЊА пр.
4825	Арнаутка	12	40	11	50
	Бранина кукурузна				
	„ пшенична				
	Вина бела (од лит.)				
35128	„ црна „ „		60		30
	Волова				
	Вуне не пране				
	„ пране				
1517	Грожђа	80		30	
	Јабука				
338263	Јечма	9	20	8	90
744	Кајмака	140		135	
	Кожа воловских				
3271	„ јагњећих				
	„ овчијих				
20984	Коре брезове	15		13	
	Крава				
55430	Креча	4		3	50
11391	Кромпира	9		8	
745	Крупника	12		10	50
3107	Крушака	14		9	
	Кудеље				
100918	Кукуруза	9	50	9	
	Купуса				
	Лоја нетопљеног				
	„ топљеног				
	Лука аршламе				
135	„ бела	50		40	
7226	„ црна	10		7	
8	Масла	160			
557	Масти	120		115	
170	Меда	100		50	
	Оваца				
99081	Овса	11	20	10	50
201	Орања	50		40	
3008	Пасуља	20		13	
	Пекмеза				
389	Просе	9			
889410	Пшенице	11	60	10	80
106761	Ражи	9	20	8	
	Рак. комов. (од лит.)				
	« „ меке „				
61	„ шљив. љуте «	2			
6846	„ „ меке „		55		30
23159	Свиња дебелих	80		75	
	„ средњих				
262600	Сена	5		4	
1500	Сира	80		60	
60390	Сламе	2	50	2	
	Слапине				
60	Сочива	20		18	
	Угљена дрвеног				
153800	„ каменог	3		2	50
122	Шишарке	30		25	
30293	Шљива сирових	9		8	
59312	„ сувих о. год.	23		15	
5718	разна поврћа				
24216	разна воћа				
40000	Цемента				
	Коске				

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА

Власник Општина Београдска — ПАРНА РАДИКАЛНА ШТАМПАРИЈА — Уредник Урош Кузмановић

БРОЈ 38. ГОД. XI.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

ЦЕНА ЗА СРВИЈУ:
НА ГОДИНУ . . . . . 6 дин.
НА ПОЛА ГОДИНЕ . . . . . 3 „
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ . . . . . 9 „

НЕДЕЉА 19. СЕПТЕМБАР 1893.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 ПР. ДИН. ОД ВРСТЕ

ПРЕТПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПУТНИЦОМ НА ОПШТИНСКИ СУД А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА

Рукописи не враћају се

Неплаћена писма не примају се.

ОБЈАВА

Хемијским анализама, до сада чињеним над водом из београдских водовода доказано је, да је вода из новог водовода много здравија и чистија од оне из старог реконструисаног водовода.

С тога суд општине вар. Београда *препоручује* грађанству, да у данима, када прети опасност од колере, употребљује за пиће и кување искључиво воду из новог водовода београдског. За друге своје намирнице може се служити водом из старог водовода али воду Савску и Дунавску да никако не употребљује.

Од стране суда општине вар. Београда 27. Августа 1893. г. АБр. 4869.

ОБЗНАНА

У вези свог наређења АБр. 2366 од 30. Априла о. г. Суд општине вароши Београда објављује грађанству, да ће Управа Водовода од 1. Октобра ове године наплаћивати воду према члановима 8 и 9. правила за издавање воде, од свију оних кућа, које су до 1. Јуна о. г. са водоводом спојене без обзира на то, да ли се вода у кући троши или не, или да ли је инсталација у кући извршена или не.

Ово решење своје суд општине вароши Београда оснива на чл. 2 и 13. правила за везивање водовода са зградама у Београду и издавање воде из истог водовода, која су правила добила закону силу решењем владе Њ. В. Краља од 10. Јуна 1892. год. ПБр. 10381 основаним на чл. 6. 7. и 9. зак. о варошкој трошарини у Београду од 13. Јуна 1884. год.

АБр. 4717 Од суда општине вароши Београда 19. Августа 1893. год у Београду.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

LXV ВАНРЕДНИ САСТАНАК

6. Септембра 1893 год.

Председавао председник г. Милован Р. Маринковић од одборника биди г. г. Н. Х. Поповић, Милутин Ј. Марковић, Ђ. С. Новаковић, Филип Васиљевић, Стеван Чађевић, Др. М. Т. Леко, И. Ђорђевић, Др. Павао Поповић, Сава Вељановић, М. М. Ђорић, М. М. Ђорђевић, К. Б. Михајловић, Н. Вулковић, Мих. П. Бончић, Р. Драговић, Лазар Радовић, М. Капетановић, Милош Трнковић. С. Азријел, А. Ј. Одавић, М. О. Петровић, М. Јовановић, М. Велизарић,

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице државе 3 Септембра ове године и примљен је без икаквих измена.

II.

Одборник г. Стеван Чађевић тражи, да се унесе у протокол његово одвојено мнење у погледу грађења кеја на дунавској обали.

Одбор одлучује, да се господичу Чађевићу не може учинити по вољи, пошто се у записнику заводе само одлуке већине а одвојена мњења су забележена у стенографским белешкама.

III.

По прочитању акта истражног судије за вар. Београд АБр 5129, којим тражи уверење о владању и имовном стању извесних лица, одбор је изјавио, да су му Едвард и Стеван Налепка радници на водоводу непознати.

IV.

Председник износи одбору на мишлење молбе, којима се траже уверења о породичном односу и сиротном стању.

По прочитању тих молби СБр. 14498, АБр. 5186, 5198. 5208, 5303 5304, 5305, 5306, 5307, 5308, и 5309, одбор је изјавио мишљење, да се суд претходно увери о породичном односу Васе Анастасијевића, и имовном стању Анке Летић удове, Јелене С. Јаковљевић удове, Стојана. Петковића ђака, Владислава Стојићковића правника, Владислави А Настића гимназисте, Султане Ђорђевић. Јулке жене Петра Пандуровића, Јулијане Вуловић ученице, Драгољуба Вуловића гимназисте и Салије А. Мустафића гимназисте, па тек онда да им изда тражено уверење.

V.

По прочитању протокола лицитације СБр. 14472 држане 1 Септембра ове године, за набавку по двадесет и пет хиљада кила јечма и зоби, одбор је решио, да се ова лицитација одбаци и да се распише друга, која ће се држати на малој пијаци.

VI

Председник износи одбору на решење предмет о згради за топчидерску школу.

По прочитању акта управе вар. Београда АБр. 4279. којим се препоручује суду, да се друга зграда за ту школу узме, и извештаја повереништва одборског АБр 10743/92год. којим се препоручује, да се за школу топчидерску купи кућа Матије Батоклетог која је на топчидерском брду, одбор је решио, да се за школу топчидерску не купује кућа, но да се узме под кирију, ако се уговор са Вукашином Петровићем може раскинути Исто повереништво да ово изврши и да поднесе одбору извештај.

VII

Председник општине извештава одбор, да је војена власт наредила, да општина београдска набави за војену комору 227 кола и то 113 коњских и 114 воловска; да је општина београдска у прошлој години израдила и војеној власти предала свега 115 кола и то 52 коњских и 63 воловских кола, и да су ова кола израдили овдашњи колари, — на предлаже, пошто војена власт захтева, да се и остатак кола што пре даде у израду.

По саслушању овога одбор је решио, да се и остатак кола за војену комору и то: шездесет и једна коњск и шездесет и три воловских ладу на израду овд. коларима под истим погодбама, под којима је и прва партија кола рађена но тако, да комисија, која је кола прегледала и примала, сада по нова та кола прегледа, па којих је израда најбоља да ономе колару највећи број кола да на израду.

VIII.

Председник износи одбору на решење молбу еснафа рибарског, да му уступи наплаћивање трошарине на сирову рибу за хиљаду пет стотина динара до првога Јануара 1894.

По прочитању те молбе и мишљења трошаринске комисије. одбор је после поименичког гласања са четрнаест гласова против седам, двојица нису гласали, решио, уступа се сенафу рибарском наплаћивање трошарине на сирову рибу до првог Јануара 1894 год за хиљаду и пет стотина динара под овим погодбама:

Да еснаф буде дужан положити првих пет стотина динара одмах, других пет стотина динара 15 Октобра ове године а трећих 500 дин. 25 Новембра ове год. Риба која преко ђумрука пређе не спада овамо и на њу ће трошарину наплаћивати сама управа општинске трошарине.

IX.

Председник извештава одбор, да су земљишта Симе Јовановића, Јоце Чобанића и Делимарковића експроприсана за улицу и комисијски процењена тако да маса Делимарковића има општини да плати извесну суму новаца за земљиште што јој се додаје, а друга двојица имају од општине да примају за земљиште што им одузима.

Па како маса Делимарковића нуди готов новац, а ова остала двојица траже, да им се одузето земљиште плати што пре, пошто им управа фондова хоће да прода остатак имања за своје примање, а они би међутим својом

тражбином од општине могли измирити управу фондова, то предлаже, да одбор реши, да се од масе Делимарковића прими процењена вредност за рачун фонда регулационог а да се овој двојици из регулационог фонда исплати по процени

По саслушању овога, одбор је одлучио, да одборски повереници г. г. Милутин Ј. Марковић, Мих. П. Бончић и Ђорђе С Новаковић одборници проуче акта о овим предметима и поднесу одбору извештај, да ли је све што треба по закону извршено, да се пријем повца и исплата по овим предметима може извршити и ако није, шта треба све урадити, па да се то може учинити.

LXVI ВАНРЕДНИ САСТАНАК
11. Септембра 1893 год.

Председавао председник г. Милован Р. Маринковић од одборника били г. г. Никола Х. Поповић, Милош Трифковић, Филип Васиљевић, Мизан М. Ђорић, Р. Драговић, Сава Вељаповић, Коста Б. Михајловић, Мих. П. Бончић. М. Велизарић, М. Капетановић, Ђ. С. Новаковић, Др. М. Радовановић, Др. Павао Поповић, Стев. Чаћевић, Андреја Ј. Одавић, Др. Алкалај. М. М. Ђорђевић, С. Ј. Аврамовић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 6. Септембра ов. год. и примљен је без икаквих измена.

II.

Председник износи одбору на мишљење молбе, којим се траже уверења о сиротном стању и породичном односу.

По прочитању тих молби СБр. 14824. АБр. 5262, 5333, 5199, 5292, 5282, 5294, и 5357, одбор је изјавио своје мишљење, да се суд предходно увери о породичном односу Арсенија Илића позлатара и имовном стању Савке Н. Богдановић удове, Стевана Бркића ћурчиског раденика. Данице Виторовић ученице, Љубице Виторовић ученице, Владислава Настића ђака, Радисава Прокића див. кројача Михајла Петровића ђака, Танасија С. Поповића служитеља па тек онда да им изда тражено уверење.

III

Председник износи одбору на решење извештај комисије за грађење електричног осветљења у Београду.

По прочитању тога извештаја и предлога исте комисије, одбор је после поименичног гласања са девет гласова против осам, двојица нису гласали одлучио, да се овај извештај са предлогом штампа и разда одборницима на проучавање, па по том у идућој седници изнесе одбору на решење.

IV

Председник надзорне комисије за електрично осветљење г Ђорђе М. Станојевић подноси писмен извештај као одговор на извештај г. Т. Селесковића о стању електричног осветљења на дан 3. Августа ове год.

По прочитању тога акта одбор је примио к знању садржину његову.

СТАТИСТИЧКИ ЗАПИСИ
У ОПШТИНИ БЕОГРАДСКОЈ

Путнички саобраћај вароши Београда, У седмици од 5. Септ. до 11. Септ. 1893. год. дошутовало 938. одшутовало 811. Од којих су:

а.) Пола: мушког 890, женског 48.

б.) Вероисповести: православне 865. католичке и протестан. 58, мојсијевске 7, мухамеданске 8, свега 938.

в.) Постојбина: Србија 808, Аустро-Угарска 68, Босна и Херцеговина 11, Црна Гора 9, Грчка 1. Турска 24, Бугарска 2, Румунија 6, Русија 1, Германија 1, Француска 1, Италија 3 остале државе 3.

г.) Занимање путника: Трговци и економи 35, Занатлије 94, Трговци 438, индустријалци 3, шпекуланти и предузимачи 20, Гостионичари 16, Интелигенција (војска) 22, ђаци 132, раденици и помоћници 71, Пијаре и бозаџије 3 надничари и слуге 50.

Из статистичког одељка општине вароши Београда 17. Септембра 1893. год.

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

Рачуноводство суда ово општинског, држаће у својој канцеларији јавну усмену лицитацију и то:

I. На дан 20. Септембра ове године од 8—12 пре и 2—5 сахати по подне, — за давање под закуп 12 општинских дућана у Фишекџијској улици.

II. На дан 25. Септембра од 8—12 пре и 2—5 сахати по подне, — за давање под закуп 16 плацева у бари венецији, за смештај дрва и јапије

III. На дан 27. Септембра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп општинског земљишта „стари сењак“.

IV. На дан 28. Септембра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп земљишта општинског до див. ботаничке баште на јалији.

V. На дан 29. Септембра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп општинског земљишта код војног сењака.

VI. На дан 4. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп 12 плацева на великом тргу за свињске месарнице.

VII. На дан 5. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп 7. плацева на великом тргу за говеђе месарнице.

VIII. На дан 7 Октобра од 8—12 пре подне, — за давање под закуп 12 општинских дућана на зеленом венцу за месарнице говеђе и свињске и пиљарнице.

IX. На дан 12. Октобра од 2—5 сах по подне, — за давање под закуп права наплате таксе од акциза на пиће.

X На дан 15. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп права туцања каве — тамиса.

XI. На дан 18. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп права наплате таксе фијакерске.

XII. На дан 20. Октобра од 8—12 сах. пре подне, — за давање под закуп меса од бобичавих свиња, које се кође на општин. клаипици.

XIII. На дан 23. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп

СРПСКИ УСТАНИЦИ ПРОТИВУ ТУРАКА
У ВЕЗИ
СА НАРОДНИМ СЕОБАМА У ТУЂИНУ
од 1459.—1814. године.

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

У ДВА ДЕЛА

написали

Р. Агатоновић и Л. М. Спасић.

(Академијски Савет Вел. Школе наградио првом видовданском наградом општ. београдске).

Мото:

— „Пора нам престати бити умнима чужим умом и славнима чужом славом“ (Време је да престанемо мудровати туђом памећу, и славити се туђом славом).

Карамзин.

(НАСТАВАК)

Извештају овог непристрасног странца можемо поклонити потпуно поверења. Јер је деспот Јован заиста био друкчије природе од свога брата. Неки наши историчари спомињу за неке његове ратне успехе још у добу деспотовања његовог брата. Тако веле, да је г. 1494. отео од Турака Митровицу и Раолце, места на левој обали Саве у Срему, топовима их разорио, да се згодном приликом Турци не би могли њима опет користити. Зато га је краљ јако заволео и богато обдарио.(1) Као такав јунак, који је потпуно можда наследио војничке врлине свога стричевића, наравно је тежио, да што пре заузме место свога кроткога и побожнога, и за деспота српског неспособног брата. Ступивши пак на тако високо достојанство, деспот Јован је потпуно схваћао и тежак задатак, а уједно и тешку одговорност, ако га не изврши. Угледајући се у свему на Змај-деспота Вука, план његовога будућега рада био је јасан и одређен, а извршењу истога приступао је непоколебљивом вољом. Тежио је, да ослободи своју потлачену домовину, да постане деспотом целе Србије. Та пламена тежња не само да се види из целог његовог, по несрећи за српски род кратког деспотовања, већ нам то сведоче и оновремени писци, који су пратили сваки рад деспотов, а и саме неке речи деспотове. Мало пре поменути посланик млетачки, Ђустинијанић, чим је дошао у Будим, по налогу своје владе, известио се тачно о деспоту Јовану и јавља својој влади, поред осталога и ово: *„да Јован деспот тежи да постане деспот над Србијом“*, т.ј. пошто је ослободи од Турчина.(1) А његове пак речи, које нам ово исто потврђују, виде се у његовом сопственоручном писму манастиру Свигмену од 23. јула 1499. г. где се на једном месту вели: *„ашче ли же благоволит господ Бог наш иже (в) троици славими и пречистаа Богомати, и створит с нами милост своју*, **створити ме господина Србљем.“**(2)

Бедном српском народу, остављеном без јунака и вођа својих, који сви један за другим брзо изчезоше са земаљског шара, и требао је овако одлучан човек за деспота. С тога није ни чудо, што се око њега стаде прикупљати гомилама сав растурени српски народ по целој Угарској. И онај део Срба, који пређе

(1) Стојачковић А.: Черте итд. стр. 11. — Витовић у Гласнику срп. уч. др. кн. XXVIII. стр. 52.

(1) Годишњица Н. Чупића, I. стр. 67. Ђустинијани је и лично познавао деспота, хвалећи га као јунака, помиње да му је и народ врло ратоборан, да му је већ у навику прешло, да се бори с Турцима.

(2) Miklosichich Fr. dr.: Monumenta Serbica, p. 543.

оправке возова општинских, ковачко-коларски рад.

XIV. На дан 25. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп оправке возова општинских, сарачко-тапетарски рад.

XV. На дан 27. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп подкивања коња пожарне чете и волова рабац. општин. возова.

XVI. На дан 28. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп оправке рабац. општинских возова.

XVII. На дан 1. Новембра од 8—12 сах. пре подне, — за давање под закуп плаца општинског више чесме „књагиње Љубице".

XVIII. На дан 1. Новембра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп I и II. пећине у таш-мајдану.

XIX. На дан 2. Новембра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп чишћења пијаца у вар. Београду.

Погодбе о овим закупима могу се сваког радног дана видети у канцеларији рачуноводства.

Ко жели ма шта од овде изложених права узети под закуп, нека означеног дана дође и лицитира, пошто положи прописану кауцију.

СБр. 12.755 — Из канцеларије суда општ. града Београда, 14. Августа 1893 год. у Београду.

По што на дан 2-ог овог месеца, није био довољан број лицитаната. — то ће суд општине града Београда, држати другу јавну усмену лицитацију на дан 24 тек. месеца од 2—5 сахати по подне, у канцеларији рачуноводства овог суда за набавку 25.000 килограма мекиња, за изхрану волова рабацких возова општине Београдске.

Кауцију полажу српски грађани 200 дин. а страни двапут толико у готову новцу или српско државним папирима од вредности

Услови о овој набавци могу се видети сваког радног дана у канцеларији рачуноводства.

Ко има вољу примити се ове набавке, нека означеног дана дође и лицитира,

СБр. 14473 — Од суда општине града Београда, 7 Септембра 1893 г. у Београду.

Суд општине Београдске, држаће на дан 23 Септембра тек. год. оферталну лицитацију на набавку 696 метарских хвати буковых дрва, за огрев својих канцеларија и основних школа а за рачунску 1894 годину.

Оферти имају се означеног дана до 12 сахати тре подне поднети председавајућем судији овог суда у затвореном ковертy, а снабдевени таксеном марком од 10 дин.

Кауцију полажу српски грађани 1800 дин, а страни дупло, у готову или српско-државним папирима од вредности.

Оферти ће се отворити истог дана у присуству понуђача.

Погодбе о набавци овој могу се видети сваког радног дана у канцеларији рачуноводства овог суда.

СБр. 14662 — Од суда општине града Београда 8. Септембра 1893 г. у Београду.

Пошто одбор општине београдске није одобрио држану лицитацију на дан 1 ог тек месеца, за набавку 25.000 кгр зоби за исхрану коња пожарне чете, — то ће суд општине београдске, одржати другу јавну лицитацију на дан 21-ог овог месеца од 2—5 сахати по подне, пред кафаном код „Босне" на Сави.

Кауцију полажу српски грађани 600 динара, а страни двапут толико у готову или српско-државним папирима од вредности.

Остале погодбе о овој набавци могу се видети сваког дана у канцеларији рачуноводства овог суда, а и на сам дан лицитације.

Ко жели примити се ове небавке, нека означеног дана дође и лицитира.

СБр. 14.472. — Од суда општине града Београда, 16 Септембра 1893 године у Београду.

САСТАНАК
ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

Држан 11. Јуна 1893 год.
(по стеногр. белешкама)

Председник — Пошто има довољан број одборника отварам седницу, молим да чујете записник (Секретар прочита). Има ли ко што да примети? (Нема. Усвајате ли прочитани записник? усвајамо).

Председник — Сад је на реду да свршимо с питањем о електричном осветљењу и понуди друштва. Ви знате да се у последњој седници одборској водио разговор и да је одбор одлучио да се о томе данас донесе решење. Вама је познато у чему је ствар, друштво је јавило општини како, ако општина жели да учини какву замену да то учини сад. То питање одбор је упутио комисији Она га је проучила и изнела пред одбор да је за општину корисно. Комисија је за тим овлашћена да прорачуна хоће ли и колико то коштати општину. Комисија је проучила то питање и нашла да би ову замену требало примити а за то дати друштву 5000 дин. год. и одређи се права, које је предвиђено у члану 41 уговора. Поводом тог питања које је вођено овде започео се разговор о томе да ли треба, да примимо ту понуду или не. Међу тим о томе је донето решење и сад треба, да се ствар сведе на то, да се види: да ли је замена скупа или не, јер је решење о замени донето а сад остаје да се каже је ли скупо или није.

Марко Велизарић — Ми смо прошлог пута толико о тој ствари говорили да не би требало даље више ни говорити него да се гласа. Ну како има у овој седници чланова, који у прошлој седници нису били, ја би молио г. Капетановића, да још једном објасни како стоји ствар, па да одмах прећемо на решење.

Председник — Ја сам саопштио мишљење комисије. Комисија је правила рачун и она предлаже одбору да би ову замену могла општина

не потпадаше под власт сремскога деспота, сад се по свој прилици сједињо са деспотовим Србима, и организовао једноставнију а компактнију масу. Јована, као деспота над свима овим Србима признао је и сабор од 1498. г. с обвезом, да у случају рата даје држави мађарској један бандеријум од 1 000 коњаника(1) (Чл. XXII. уг. зак. despotus autem equites mille dare tenebitur).

За време првих година деспотовања Јовановог, јужне границе мађарске краљевине биле су од Турака на миру. Јер је још г. 1495. краљ Владислав израдио, преко свог посланика *Петра Моровића*, од султана мир на *три* године уз повољне услове.(2) Турци су се тада окренули на Млечане, са којима су водили борбу и на суву и на мору, са променљивом срећом. Тек почетком г. 1500. Млетке буду принуђене замолити хришћанске владаоце, да јој помогну савладати Бајазита. Начини се савез Хришћана, у који уђе и краљ Владислав. Напад је био управљен на Босну, где је врио народни покрет, што ћемо ми на свом месту видети. Овде да наведемо један документат, који нам врло лепо илуструје расположење српскога народа под Турцима пред почетак овога атака здружених Хришћана. Маја 11. г. 1500. пише Ћустинијаније својој влади, о разговору што га је имао са угарским послаником, који је ишао био султану. „Осим свега, угарски ми посланик причаше, како су му — док се још у турском стану бавио — долазили многи Хришћани, т. ј. Срби, Рашани и други (Serviani, Rasciani et alteri subditi del Turco) поданици Турчинови, па му говорили: „Шта стојите и шта чините те не долазите одмах сад противу овога цара, да ослободите народ хришћански од невоље и робовања?! Ми волимо далеко више сви да помремо, него да у оваком ропству више живимо! Јер не само што нам све, што хране и имања имамо, узимљу него још хоће и десетак од наших синова, отимљу нам кћери наше да се њима пред нама наслађују, а ако се противе терају их бојем да вољи њиховој служе, и најпосле отимљу нам и жене наше на очи наше. С тога, тако вам љубави божје, дођите ви Угри сувим, а Млечићи морем, да нас ослободите од толиких невоља. И боље је за вас да пре изгинете, него да оваког бедног стања допаднете!" И многи од ових људи (Срба), који служе султана као војници, код нас нико не могаше чути, говораху ми: „шта стојите и шта чекате; а што не ударите на овога цара? Та ми сви, чим би се само две војске поставиле једна према другој, окренули бисмо се, да се боримо за вас." Овако красно расположење Срба и под Турцима за ослобођење домовине, без сумње није било непознато ни деспоту Јовану, кад је највише наваљивао на краља Владислава, да уђе у савез с Хришћанима. Будући тврдо уверен, да ће плод тога савезнога ратовања бити сјајан, само ако се успе оружати добро сву војску, и подићи потлачене Србе на устанак, деспот Јован понуди г. 1500. Млечанима да ће уз њихову помоћ наоружати до 1 000 пешака, и 1000. коњаника све самих Срба,(1) с тога нека му пошљу новаца, како би могао спремити и своје саплеменике под Турцима на општи устанак. И не чекајући на одговор лукавих Приморца, који у оваким приликама увек воле дуго да већају а ништа да не одлуче, он пређе 29. јула 1501. г. — како бележи Ћустинијаније — Дунав са свом

(1) Стојачковић А.: Черте итд. стр. 12. — Picot E. (Павловић ст.). Срби у Угар. I. стр. 46.

(2) Pray: Annales r. Hung. etc. t. IV. p. 268. — Jonquière: Hist. de l' empire ottoman, p. 196.

(1) Rad jugoslav. akad. књ. VIII. стр. 77.

да прими ако би друштво пристало да општина за те лампе и замењивање плати друштву 5000 дин. годишње и одриче се свога права чл. 41 уговора, који говори о проценту кад се потрошња електрицитета увећа. На то се своди сав разговор.

Р. Драговић — Ја сам и пре нешто слушао кад се говорило о тој ствари. Комисија је прорачунала 5000 дин. годишње. То износи интерес на огромно велику суму, али ја мислим да се можемо послужити чл. 19. и да платимо само лампе; другу накнаду не може предузимач да тражи.

Др. П. Поповић — Најбоље би било да г. Капетановић у кратким цртама изнесе решење комисиско, предрачун цео па онда да разговарамо о томе.

М. Бончић — Ја мислим да је ова ствар техничка и стручна. О тој не могу ништа паметније да кажем но што су чланови комисије рекли и у овом питању морам апсолутно да се ослањам на њихову памет савест и поштење као што у питањима правним треба одбор да се ослони на мене. Ја овде као одборник руковођим се том мишљу.

Др. М. Леко — По мом мишљењу општина је већ примила врло велики терет с електричним осветљењем и сад не могу да се сложим да тај терет још повећамо а у толико пре што се уговором можемо користити да извесне измене за време извођења инсталације, у начину осветљења учинимо а без икакве накнаде друштву. Према члану 17. имамо право кад нађемо да нам једна врста осветљења не конвенира да је заменимо другом. Слажем се с предлогом комисије да сијалице заменимо пламеним лампама с тога што су пламене лампе боље за улично осветљење. Комисија предлаже и то да се та замена изврши с накнадом од стране општине у 5000 дин. годишње. С тим не могу да се сложим с тога, што је у члану 17 уговора предвиђено ако би се пламене лампе заменуле сијалицама да се у том случају свака пламена лампа замени са 6—7 сијалица. Ја мислим да се овим чланом можемо користити и у обратном случају, т. ј. пошто нећемо сијалице ми сад тражимо да друштво замени сијалице пламеним лампама и да за сваких 6—7 сијалица да једну пламену лампу а без накнаде. Ово важи у том случају, ако повлашћари нису још ништа утрошили на постављање оних сијалица, које се имају пламеним лампама да замене. Ако су пак што год за те сијалице утрошили, онда би им општина имала само тај трошак да накнади; у колико сам извештен, та би накнада била врло незнатна.

М Бончић — Да ли они у том случају не губе на електрицитету.

Др. М. Леко — Не губе јер ја не тражим већу електричну струју у пламеним лампама од ове, коју су повлашћари дужни дати у сијалицама.

М. Бончић — Ето за то ја кажем да верујем стручним људима.

М Капетановић — Ја сам мислио да не говорим о овој ствари, него да се с њом и без мога говора сврши. Мислио сам да би незгодно било да приступам говору кад се боје неки да ту има „нешто", и да може да има неке „подвале" и кад неће да се разуме да једна велика лампа кошта преко 200 дин. и неће да се увиди да морамо да платимо кад тражимо да нешто купимо. Али сад морам да говорим. Неко рече много ће бити, 200 динара за једну велику ламцу. чини ми се газда Раденко. Ја сам добавио неке ценовнике и видео да таква лампа кошта око 200 марака, што чини преко 200 динара. То је више но што је друштво тражило у предрачуну и кад те ламце тражимо; ми морамо и да их платимо ако нам требају, а ако нам не требају онда не треба више о томе да говоримо. Таквих лампа има 130, то чини око 30000 дин. то мора да се плати, ту нема разговора. 130 гвоздених стубова — око 7 метара високи такви стубово коштају преко 200 динара. Друштво је метло у предрачун за такве стубове 475 дин, а комисија им је понудила 175 и на то су они одговорили господо, ми ћемо вам платити 200 дин. за сваки стуб. Ако има некога из одбора који би хтео да се прими те ликвидације ето му згодне прилике да заради, људи дају 200 дин. за онакав стуб. Пошто смо добили још неке ценовнике, нашли смо: да за један такав стуб са подвозом и монтажом треба платити 300 дин. Ми смо само толико рекли и казали да нећемо да знамо за више од 300 дин. а они су нам одговорили да не могу да изађу на крај с 300 дин. Ну рецимо 300 дин. то је сума од 39000 дин. коју би имали да платимо без разговора. Електрицитета се троши толико исто колико и у сијалицама али за лампе треба друкчији рад, и по њиовом — друштвеном прорачуну излази 19000 дин. што мора да се утроши на бакарне жице. То су суме које морамо да платимо. За конзоле нисам знао тачне цене па сам отишао г. Селесковићу да видим шта конзоле коштају заједно с рефлекторима и израчунали смо да ће коштати око 28 дин. Ја сам отворио предрачун и нашао да су толико и они ставили да кошта. ја сам вам рекао како стоји с ценама у друштвеном предрачуну и да ту нема никакве подвале. Господин Станојевић израчунао је за бакар и за намештане шта ће да кошта, и излази да ће да кошта око 130000 дин. Господо ово није нова ствар, јер се о овој замени говори још од фебруара месеца, пошто је још прошли одбор ступио с њима у погодбу но ова се није извела само с тога, што је прећашња комисија имала седницу, последњега марта а трви април прекинуо им је даљи рад, после тога дошли смо ми и узели тај посао. Ово дакле није нов посао; људи од фебруара месеца не могу да раде због одбора београдске општине, они од нас траже решење да одговоримо: хоћемо ли овако или онако, само да могу да раде а ми по Београду идемо па протестујеме како не раде ништа. Међу тим кривица је само до одбора београдске општине који ту ствар није свршио.

М. Бончић — Ко је био у прошлој комисији у месецу Фебруару.?

М. Капетановић — Били су: Стаменковић, Андра Ђорђевић Аца Борисављевић, и не сећам се ко још. Они су од фебруара до марта отезали и тек тада састали се у седницу, а кад смо дошли ми нисмо могли одма да уђемо у послове. Друштво сада тражи одговор,

М Бончић — Па њутање значи да нећемо.

М Капетановић — Не, ми смо рекли да у начелу хоћемо ову замену. Сад ствар стоји овако: о замени, о жицама, о конзолама, о стубовима, о лампама, ту нема поговора, да нећемо да платимо — Ми можемо само још да не питамо као што смо у прво време мислили, да ли треба да ми платимо одржавање, па да им кажемо: ми смо вам дигли те лампе, а ви изволте одржавајте их. Концеспонар нам је одговорио, да ће извршити ову замену сијалица, само ако платимо и замену њихову и одржавање нових пламених лампи. Ја не могу да се упу-

---

својом војском, па се код Београда удружи са командантом града, Ђорђем. Тако здружени пођу Смедереву. Из једног другог писма млетачкога архива од 18. новембра 1501. г.(1) види се ток ратовања бана београдскога и деспота: „Пред самим Смедеревом причека их једна хиљада турских коњаника, у намери да им забрани опсаду града. Али их здружена мађарска и српска војска, које је било до на 14 000 коњаника, страховито потуче, многе зароби, секући им живима главе и набијајући их на колац. Сутра дан, после битке, упуте се победиоци Морави, коју немогавши прелазити, разлију се једно три хиљаде коњаника по околини ради пљачке, па се хтедоше опет другим путем вратити на Смедерево. Али их не далеко од града, од прилике на једну малу мађарску миљу, сусретоше смедеревски Турци под командом *Керим*-паше, кога је султан послао тада из Цариграда, да брани прелазак Мађара преко Дунава. Сударе се, али Турци буду лоше среће, јер и сам Керим са још две војсковође своје паде у ропство деспоту. Остатак разбијених Турака гонили су наши до самих градских врата, многе посекли, а многе живе похватали. Са 2 000 заробљеника и богатом пљачком врате се затим савезници у Београд, после петнаест дана крстарења по околини Смедерева. У исто ово доба прешао је био Дунав код Оршаве и трансилвански бан Петар, напао изненада на *Видин*, који после кратког времена и узме. Исто тако нападне и на *Кладово*, et complures villae quaqua versum adiacentes eandem fortunam subire. Опљачка многу ситну и крупну стоку, од које нешто и краљу на дар пошље".(1)

Овоме походу деспотову, који ипак није донео никаква сјајна резултата, придавали су Турци велики значај. Сматрали су га као предигру оном већем походу свих хришћанских владара, за који су и Турци знали, да се спрема. С тога они похитају, да склоне деспота Јована, на мир, да би тиме добили одрешене руке да се окрену противу Млечића, према којима су почели губити позиције. По сведоџби Ђустинијанијевој, од 9. новембра исте 1501 г. деспот Јован био је врховни командант целе српске и мађарске војске, која се спремала за Турску. С тога су Турци и рачунали, ако склоне деспота на мир, да ће тада и Млечани остати сами, јер други савезници још не беху стигли. Ну тог пута није се дошло ни до каквих резултата о миру, јер је деспот пред сами Божић исте године са 2 600 својих коњаника пошао низ Колубару у Босну. И пошто је попалио и опленио многе вароши и села чак до Црне Горе, врати се натраг, водећи собом и многе заробљенике Турци и опет наставе преговарања о миру и у јануару 1502. г. Међутим деспот је скупљао на Дунаву све већу војску, тако, да је 1. маја 1502. г. Јован био старешина над 10 000 коњаника. Турци су се још већма плашили толике силе деспотове, па с тога при понављеном преговору 4. и 12. јуна, понуде Јовану од стране порте *један део Србије и Босне;* само да склони краља Владислава на мир. Али све то није могло склонити јуначнога деспота, да пропусти згодну прилику, а да се не освети своме крвнику, у часу, када му се сила на све стране почела колебати. Чујући можда за оне славне успехе млетачких адмирала Пезара Ник. Капела код Превеса и Кипра, деспот је овог пута био у блаженој радости, гледећи пред собом откуцани час

(1) Макушев А. у Гласнику срп. уч. др. књ. XIV. (II одељ.) стр. 59. бр. 26.

(1) Katoni Epitomehronolog. etc. t. II. p. 587. — Hammer v. J.: Gesch. d. osm. Reiches, B. I. S. 657. — Обојица дуже, да је то било г. 1502.

штам у стручно објашњење у како се је г. Станојевић упустио прошлог пута.

М. Бончић — Шта каже г. Леко о члану 19?

М. Каћетановић — Кад је г. Леко прошлог пута навео чл. 19 г. Станојевић је хтео да му га објасни, онда је г. Леко отишао и није био овде. г. Станојевић сада није овде, а ја нити смем нити хоћу у то да се упуштам. Г. Леко нашао се био уверећен од г. Станојевића, а г. Станојевић опет од стране г. Лека. То су њихове личне ствари, али господо, кад се третирају општинска питања у којим су општински интереси тако јако ангажовани, ту много што шта мора и да се прогута. на пр. кад газда Трпковић фурунџија каже да ту има нешто што хоће да нам се „подвали" а неће да се верује г. Ђоки Станојевићу онда наравно, да он мора да се нађе уверећен. И кад се је ослоним на газда Раденка Драговића дрварског трговца да ми каже пошто је хват дрва, то је с тога што мо рам да му верујем. Г. Станојевић је имао пот пуно право кад је мало оштријим гласом почео да говори онда кад је г. Леко рекао нешто.

Ја нећу нити могу да се упуштам у овака објашњења каква је давао г. Ђока Станојевић, али хоћу нешто да вам објасним. Кад је одбор београдске општине донео одлуку, да је сад време погодно, да се замене сијалице пламеним лампама, г. Ђока Станојевић је објаснио био зашто и одбор је увидео те разлоге. Сад треба да се одреде годишње цене, колико треба да се плати за ову замену, Г. Стојановић засео је, радио је и израчунао колико кошта ова замена, па нам је рекао: компанија тражи 26000 дин. ми смо нашли да, рецимо 25000 дин. треба да се плати као амортизацију на једну суму коју захтева то повећање. Колико ће то повећање да буде, ја ћу господо да објасним на други начин. Ако се изведе по уговору ми ћемо имати 600 сијалица у свакој 16 свећа то чине 9600 свећа, то је чист рачун. Имамо дакле 9600 свећа у ових 600 сијалица; место њих ми би до били 130 лампи, узми у средњу руку сваку од 700 то чини 91000. Дакле видите, да ћемо по новој измени коју је најзгодније сад учинити имати скоро 10 пута више нормалних свећа. Хоће ли бити светлије у Београду тада или онда кад би било десет пута мање, то је тако јасна ствар да ту не треба објашњавати. За ово мора нека жртва да се поднесе. А какве су то жртве? — Детељни прорачун о овој повишици састоји се из два дела. Из једног дела: по ком морамо да платимо гвоздене стубове за конзоле, за жице, и намештање то је око 130000 дин капитала који се улаже, ту нема сумње да морамо да плаћамо амортизацију, ако немамо положити одмах 130000 дин Сад је питање о другоме делу предрачуна, о одржавању нових лампи и ово неке буни. По рачуну г. Станојевића да чујете шта кошта одржавање њихово. На једну лампу троши се 7 сантиметара угља, сад за 130 лампи треба угља за 16.080 динара, за толико ће да изгори угља. Од тога треба одбити оно, што се троши на сијалице, на које имамо права. На њима се 5 пута годишње мења лампа. Једна лампа сијалица кошта 2.25. дин 600 таких сијалица, излази 6750 дин да вадимо је ли то много или мало. Ја сам рекао да нам они рачунају једну сијалицу по 2 25 динара, неки вичу то је много она би могла бити по 2 динара. Па то је горе за компанију што нам сад скупље рачуна.

М. Бончић — Шта ће коштати чишћење лампи?

М. Каћетановић — Доћи ће и то. По рачуну г. Станојевића са чишћењем и намештањем стоји овако. Један електротехничар и један помоћник могу пазити на 33 лампе и у њих намештати угаљ; то значи да за 130 лампе треба 4 такве групе радника. Рачунајући електротехничара по 5 динара а раденике 2.25 дин. свега дневно по 7.25 за 365 дана то износи 10 000 дин. то је 365 пута 4 пута 7.25, толико би дакле ми имали да платимо. Али од тога треба да одбијемо оно што су имали трошити за сијалице. Је дан радник може да обиђе 100 сијалица за 1 дан а та замена према овом износи 4800 дин. и кад то одбијемо остаје 5150 дин да морамо да платимо ако хоћемо то све да добијемо. Све дакле одржавање износи 9630 дин. томе додајте и о вих 5100 то је 14780 дин. годишње. Томе даље треба да додамо годишњину на ону суму од 129000 динара коју њима имамо да платимо. — Они су рачунали да се ово за 20 година са 6 од сто амортизира, дакле треба платити годишње 11.850 дин. за техничку инсталацију, а за одржање годишње 14780 динара. Толико ће да кошта ова повишица, ако ми будемо тражили тај десет пута јачи број свећа, дакле ако кошта 26000 дин. Компанија нам каже, ако хоћетето да имате, ми хоћемо да направимо али за то морате да нам платите После овога пред рачуна, одговорили смо компанији, да општина нема финансиске могућности, да поред 80.000 дин. које по уговору има да плаћа за електрично осветљење, још 26000 дин. плаћа за ову повишицу.

(Овде опет узгред додајем да садање жалосно петролеумско осветлење кошта око 40·000 дин. годишње.)

Због тога је компанија поднела предлог, да се у ово урачуна вредност, члана 41, коју би он у најбољем случају по општину имао, и по коме општина има да суделује у добати компаније. — У најбољем случају кад би ми почели одмах сви да осветљујемо наше домове електричном светлошћу, у опште кад би дакле био тај случај, да они тако добар ћар имају од своје инсталације ми никад од њих неби имали више него 20% од 80000 динара што чини 16000 динара. А да би ово добили морали би поднети материјалне жртве јер њиховим изводима из књига њихови неби могли да верујемо, бар ја не бих био за то да верујемо него би увек морали да их контролишемо, морали би да плаћамо човека за то, па да нам каже како стоји с напредовањем њихове инсталације и колико ми у ствари имамо да добијемо. Но да оставимо то на страну. Више има сумње да ћемо одмах од идуће године добити 20% дакле 16000 динара. Компанија каже пошто хоћете да проширите потрошњу електрицитета а то нама у корист иде, ми ћемо вам одкупити овај члан 41 и то овако. По предрачуну њиховом кошта 26000 динара годишње то појачање осветљења у Београду и за то они траже 10000 динара и 41 члан као вредност од 16000 динара. Ту је сад тежина целог питања. Хоћете ли ли примите или не; и има ли вероватноће да ћемо због њега имати одмах од 1 јуна сав овај ћар или ће то бити после 10 и после 20 година. Они нам нуде то одмах, али у облику појачања осветљења. Решите ово питање како хоћете то је ваша ствар а имам само да одго ворим на једно: да г Леко читајући члан 17 није га прочитао целог. О овој замени говоре два члана чл. 17 и 19. Ја ћу бити принуђен да прочитам и један и други члан. (чита). Можемо ли ми по овој тачци да их натерамо на ову заме ну? Г. Леко хоће тако. У први мах и ја сам мислио, да по томе члану решимо ово питање, али после објашњења г. Станојевића, и пошто нам је компанија поднела пре рачун о овој за мени и казала да ће се она у ове преговоре у пустити само на основу чл. 19 који говори о

ослобођења своје домовине. С тога се исте 1502 г. 29. јула крене са свом својом војском опет на Босну, и у бојУ код *Зворника* разбије једну турску војску, варош заузме, али се ипак, немајући за леђима никаква поуздана ослонца, мораде вратити натраг, да преклиње тромога Владислава, нека и он покуша ловити тице по турском логору.(1) Али све узалуд! На престолу угарскоме не сећаше човек храбрости и крви краља Матије, који би могао појмити опасност од Турака, већ сећаше једна слаботиња, једна лутка у рукама разузданих магната мађарских; на престолу мађарском у то доба сећаше један *Добше Ласло* који беше само страстан непријатељ новини и ваздушним тицама, а о убојним крику и о намерама и идејама српскога народа немаше ни појма. У очајању своме деспот Јован покуша код Млечана потражити јаче помоћи. Посла свога рођеног брата, владику Максима(2) да престави господи млетачкој колика је опасност од Турака за све Хришћанство ако се испусти сада прилика да се сузбије турска сила, кад је она већ на све стране јако поколебана. Али опет све узалуд. Млетачка господа беху глува према вапајима српскога деспота, с тога, што у тренутној слави својој не мораше да назре будућу и своју опасност. Сва уверавања деспотова, да је он готов увек на Турке ударити, не ометоше их да с Турцима, при крају 1502. г., не закључе мир. Немио призор пропасти свих лепих планова и идеала српских за ослобођење Србије, јако потресе организам деспотов, и стреле опаке грознице, наскоро после добивене вести о неуспеху мисије Максимове, разнесе срце тога последњег преставника лозе Бранковићеве, и последњег достојног деспота српског. У *Беркасову* (у гор. Срему), куда у последње доба беше пренета столица деспотска из Купинова,(1) жалосно се вила црна застава *10. декембра 1502. г.* објављујући тужним лепршањем, свему српском народу, да је тако рано нестало с лица земље *деспота Јована Ст. Бранковића.*

Тај тужни час у животу српскога народа, забележили су наши летописи верно али кратко: „*В лето 7011 (1502) пре-*

тави се Иоан деспот син благочестиваго Стефана, декемврија ·и· (10)".(1)

Колико је јако овај кобни случај потресао цео народ српски, нека нам буде сведоком факат, да је народна поезија својим уресима окитила спомен смрти деспотове. У песми: „*Смрт Деспотовић Јове*" пева се, како се разболео деспот па шаље свога слугу Милутина, брату Максиму у Крушедо:

„И кажи му ништа не затаји,
„Да сам се ја на смрт разболео".

Па онда да јави и мајци његовој Анђелији у Срему у Беркасову:

„Ал' њој немој право казивати,
„Да сам се ја на смрт разболео,
„Већ јој кажи од мене поздравље,
„Да се ја сад на војску опремам,

(1) Новаковић Ст.: Послед. Бранковића, стр. 73. — Годишњица Н. Чупића, I. стр. 69.

(2) Rad jugosl. akad. књ. VIII. стр. 77.

(1) Engel v. H. J.: Allgem. Welthistorie, B. III. одсек Gesch. v. Servien S. 453. Рајић J.: Истор. Сербов итд. св. III. стр. 336.

(1) Šafarik P. d:r: Památky itd. стр. 82. — Неки наши летописи, а по њима и неки историци (Енгел, Рајић, Стојачковић, Витковић и Нако) тврде: да је деспот Јован умро 10. дек. 1503. г.; а Ч. Мијатовић (Годишњица I, 69) иде још даље па ставља деспотову смрт на дан 5. јануара 1503. г. када је Бустинијанић јавно својој влади за тај случај. Међутим таку збрку унели су у живот историје они, који су годину летописчеву од створења света 7011. погрешно превели у данашње бројање, одузимајући само 5508, не обазирући се на то, што се смрт деспотова збила д е ц е м б р а месеца А кад се по правилу одузму 5509, (јер при бројању година од створења света, нова година почиње септембром) онда излази: 7011— 5509=1502, онако, како тврди горњи Шафарикова летопис, а како мисле и гг. Руварац (Стари Сланкамен, 24.) и Новаковић (Послед. Бранковића, 73(

замени сијалица пламеним лампама и никако другче, онда смо и ми тек узели предрачун у претрес и уверили се да нас у цифрама нису преварили.

Компанија нам је даље изјавила: да чл. 17 регулише питање о осветљењу само у улицама прве класе оне где су оних 65 ламца, а ако хоћете у осталим деловима вароши де извршите замену то можете само на овај начин. Ако хоћете добро, ако нећете реците па да наставимо рад јер нас од фебруара задржавате. Решите ово питање како хоћете, ја сам објаснио у чему лежи тежина питања. Комисија мисли да треба пристати на оваку замену сада. Ствар је нагађања за што они нама данас рачунају чл. 41 по 16000 динара. Они су морали мало рачунати кад нама дају 16000 динара за један члан за који ми сумњамо да ће скоро донети општини 16.000. Ја сам објаснио ову ствар као и г. Ђока Станојевић. Он је рекао да више неће да објашњава, и да у опште више неће да води бригу о њој, јер кад може неко да му каже да ту мора „нешто" да има и кад смо га замолили да израчуна колико жица треба за ову замену а неко се нађе да каже: „неће бити толико," онда о целој ствари не вреди говорити.

Хоће ли после 5 година компанија општини да да 16000 дин. за 41 члан или не то је питање, и ко ће да сноси одговорност за то што се општина није користила то ће будућност показати, а кад се он ангажовао за ову ствар на првом месту он ће да одговара ако не буде ваљало. Овом приликом хоћу да вам рекнем још нешто, што овде у одбору до сада није речено. Комисија није била овде на окупу, када је компанија почела да подиже она вешала каква су у Душановој и другим улицама. Нити је г. Станојевић то дозволио, нити ма ко из комисије. Компанија је то извршила на своју руку, а њезини представници веле да су радили по одобрењу госп. председника. Дакле видите оно што смо ми трпели да се нама натовари на леђа, као да смо ми одобрили подизање вешала, то није истина Председник је одобрио само за то што су они рекли да је то привремено, и то је учињено на основу њиховог објашњења да је то провизорна ствар. Је ли тако г. председниче? Одговорите на то. (Председник, на што да вам одговорим.?) Да сте на основу њиховог објашњења то одобрили. (Председник, Ја сам рекао да могу да раде на свој ризик). Шта је наша дужност била? Да ослободимо Београд од ових вешала. Ми смо то извршили онако како смо требали. Чим смо са пута дошли ја сам рекао да нећу да знам за та вешала, а у једној тајној одборској седници објаснио сам за што смо тражили да она вешала остану 3—4 месеца Ја сам објаснио ствар овако господо: ако одмах будемо од компаније тражили да обарају оне мотке они ће покупити све жице па ће отићи, јер машине тада још нису дошле биле у Београд Ја сам молио да се ствар не решава док машине не дођу, док им онемогућимо одлазак, а кад су машине дошле, кад су се укопитили са неколико стотина хиљада динара ја сам онда тражио од одбора да им се одмах заповеди да склањају све што није по уговору. Овако смо обазриво радили само за то, што смо хтели да Београду осигурамо електрично осветлење Одбор је о овоме донео своју одлуку и Београд мора бити осветљен онако како треба да буде. Кад смо се после првог априла вратили овде ми смо рекли да ступамо с другом снагом у београдску општину и тражили да дигну она вешала. Одговор је од компаније на неколико дана после тога стигао „београдску општину молимо да нам допусти да не скидамо одмах мотке него да нам дозволи да у току од 4 год. ово учинимо, и да одмах почнемо да радимо чим нам се сокаци предаду, и да све каблове метемо под земљу о нашем трошку о трошку компаније, док то радимо нека стоје мотке да би могао Београд да се осветли. Ми смо предложили да то одобрите јер је то било најбоље решење и ви сте одобрили. Ми смо дакле решили ту ствар о вешалима на нашу корист. Да су одмах почели да спроводе под земљу они не би имали тај трошак, то је њихова штета. Ми имамо двојаку корист: прво што ћемо имати електрично осветлоње а друго што смо осигурани да ћемо имати подземне спроводнике и питање је решено како смо само могли желети; а одгађали смо дотле док нису донели своје машине То сам рекао у тој седници а данас кажем јавно да и компанија и цео Београд знају, за што се овако радило, те да појединци не говоре којешта. Таку одлуку донели смо тајно зато, да компанија не би за њу дознала. Сад нема могућности да оде И члановима комисије довољна је сатисфакција што компанија не може да оде из Београда и што Београд мора да буде електрично осветљен. Етб вам њих, а ето вас па одредите нову електричну комисију, ко ја ће да заступа општинске интересе онако како мислите да ће боље бити. Г. Ђока Станојевић поднео је оставку, неће да ради, а правно и ми без њега нећемо; нећу ни ја ни г. Павле Поповић; ми смо солидарни с њим јер смо сад јавно рекли да са свим оним што смо радили можемо да се поносимо а оно што нам је трпано на леђи није наше било.

Ствар дакле тако стоји. Ми смо у комисији мислили да ће за београдску општину боље бити да има место 9.000 90 000 свећа и мислили смо: да ће за општину бити боље, да одмах од нове године у облику осветлења прима 16000 дин. за 41 чл. које по мишљењу наших колега неће бити ни после 20 година Ви не мислите тако, сукобили смо се у мишљењу. Изволите решите ствар дефинитивно и према томе решењу видећемо хоће ли остати на овом како вам је комисија предложила или не. Имам још ово да додам, да оно што смо предлагали још не значи да ће компанија примити јер су они тражили 10.000 дин и чл. 41 па и члан 20 уговора. Ми овај члан нисмо хтели да уступимо јер у том члану говори се о једном *плану* који морају да нам предаду. У њему мора тачно да буде означено колико је која лампа јака, колико у приватним кућама троше електрицитета да би општина после била у стању да тачно зна колико се електрицитета троши и да зна да ли има рачуна да *откупи* инсталацију или не. Они су дакле тражили и чл. 20 а хоће ли пристати на наше понуде то је питање. Ја пак сматрам да се чл. 20 ни под којим условом не бих могао уступити; за мене је он исто тако јак као и 41 члан јер и тај члан казује тачно колико се троши електрицитета.

Марко Леко. Само неколико речи да кажем. Из говора г. Капетановића изгледа као да сам прошлог пута утекао од објашњења. Да сам хтео бегати не бих га нарочито тражио и очекивао сам то објашњење али нисам могао да сносим увреде. У осталом г. Капетановић објаснио је да је пре тога г. Станојевић био увређен и као ја је онда хтео на мене да се искија. Ја сам морао отићи, да не би дошло до свађе или можда још и до чега горега. Што се тиче рачуна, који нам је госп. Капетановић сад извео поред све опширности мени је нејасан.

Ми сви знамо, да од повластичара не купујемо сад инсталацију, већ осветлење и наше није да сад водимо рачуна о вредности инсталације. Уговором је утврђено пошто ће повластичар продавати осветлење општини и ја друго ништа

„Преко мора за девет година,
„Па је зовем да ме благослови."

Долази мати, али место „алаја барјака." „бубња и свирала" и „оседланих коња", види: „слуге гологлаве", коње пуштене по ливади „без седла и без покривача". Она се чуди и пита, али је слуга лаже:

„Ваља да је господар на ручку,
„Па у здравље пије рујно вино,
„И за срећна пута Бога моли.
„За то су му слуге гологлаве,
„Што су врани коњи по ливади,
„Без седала и без покривача,
„Пуштени су да се ионаћасу,
„Сарећају се далеко, путовати;
„Бубњи били, па су и престали;
„Вијали се алаји барјаци,
„Дуну вјетар од Фрушке планине,
„Кад барјаке земљи положише."

Али се мати, приближивши се граду, досети вељу јаду, и чујте, како кроз њема уста цвилн народ српски за својим деспотом:

„Јао Јово моје ране грдне!
„Што ће, Јово, Србијем земља равна?
„Што ће, Јово, твоји б'јели двори?
„Што ће, Јово, твоји врани коњи?
„Врани коњи и сиви соколи?
„Што ће, Јово, твоје пусто благо?
„Што ће, Јово, твоја верна љуба?
„Што ће, Јово, твоја стара мајка?

Али се народ ипак теши у нади, кад кроз мртвачка уста Јованова одговара:

„Србијем земља стећ'ће господара
„Ил' бољега, или ће *горега*" — како је заиста и било. —

Деспот Јован није иза себе оставио мушких наследника, јер је са деспотицом Јеленом имао само једну кћер *Марију*, која се доцније удала за хрватскога грофа Фердинанда Франкопана.(1) Смрћу његовом дакле, не само што је у ово критично време, по српски народ, опет остао празан деспотски престо, већ се њиме прекида у мушкој линији стара владалачка династија Бранковића, која је била тако худе среће, да је својим члановима постепено пратила над српске државе од царевине на деспотат, на пропаст отаџбине, и од обновљеног деспоства у туђини, до краја његовог последњег ропца и издисаја!... Судбина династије, судбина је и целог српског народа! Можда је то казна божја!....

(1) Engel v. H. J: Allg. Welthistorie, B. III. одсек Gesch v Servien, S. 452. — Рајић Ј.: Ист. Сербов итд. св. III. стр. 336.

IV. Срби у Босни и Херцеговини, до краја XV. века.

Пад босанскога краљевства 1463. Краљ Матијаште године повратка Јајце и један део Босне. — Други поход султанов на Јајце 1464. г. — Херцеговина губи политичку независност. — Падом Босне почиње расељавање босанских Срба. — Пљачкашки походи босанских Турака у суседне хришћанске земље за време чешкога рата. — Узалудни покушаји хрватских великаша, да се Босна ослободи. — Турци обнављају босанско краљевство. — Наподаље Матијино на Босну. — Народни покрет у Босни. — Пад Херцеговине. — Босански исељеници насељавају хрватске земље и бране их од Турака. — Битка код Јајца. — Мир од 30. авг. 1503. г.

Године 1459. српска деспотовина постаде турском провинцијом, раздељена на пашалуке; а на 4 године доцније — 1463 — та иста судба постиже и другу српску самосталну краљевину, *поносну Босну*. Са 150 000 момака, и огромним ратним материјалом, кренуо се силни освајач Балканскога полуотока у пролеће г. 1463. из Једрена преко Скопља, Вучитрна, Старе Рашке и Сенице, јездећи преко Дрине, као на крилима,

не тражим, већ, да се уговора строго држимо и да за осветлење плаћамо оноликo, колико је уговором одређено.

Изгледа ми врло чудновато што се овде непрестано износи, како ћемо овом заменом добити већу светлост, па да је право, да више и плаћамо. Тако би могао да говори само неко, који ову ствар не разуме и незнам зашто тако говоре и они, који ту ствар морају знати. Не треба изгубити из вида, да у предложеној замени и ми имамо права на 10 пута већу светлост но што смо је имали. И прошлога пута напоменуо сам а и сад морам да поновим, да једном коњском снагом, у непосредњој светлости једне пламене лампе може се произвести интензитет светлости од 1500 до 2000 свећа а истом електричном струјом могу да се подмире само 10 сијалица од по 16 нормалних свећа. Како то ,сад изгледа, према оном доказивању, да за већу количину светлости треба више и да платимо кад на тај вишак, према самој природи ове замене, имамо врло права и без икакве накнаде.

Даље се помињу чланови 17 и 19 уговора како тим члановима немамо права да се користимо јер овај случај не подудара се с тим члановима. Ја бих молио да ми се каже, на који се онда члан подудара сад са овим случајем. Ми смо за то овде да објаснимо и да тражимо у уговору оно што је најближе овом случају. Јер у уговору и нема предвиђен случај како да се сијалице замену пламеним лампама а у току саме инсталације. Кад тога нема онда ми морамо у уговору тражити оно што је најближе томе а у овом случају најбоље се може применити чл. 17 где је одређено како да се поступа. Само је овде обратан случај, т. ј. ми желимо сијалице да заменимо пламеним лампама а у том члану одређено је под каквим условом можемо тражити да се пламене лампе замене сијалицама Према томе, за што се не би могли тим чланом послужити? Односно вешала комисија се брани (М. Капетановић не брани се) и доказује да је крив за то г. председник. Господо, надзорној комисији није нико сметао да предузме кораке онда кад је то могло да се спречи и без штете по само друштво, а и по углед наше општине, а кад је надзорна комисија то пропустила, она сад не треба своју кривицу на другог да баци. За чл 41 на послетку незнам колико је изнети рачун тачан. То ће се показати доцније кад се отпочне с осветљењем вароши. Да ће нас пак контрола скупо стати сматрам да је то мишљење врло погрешно.

Прошлога пута г Станојевић напоменуо је да би за то морали држати нарочитог електротехничара. Међу тим ми морамо и за друге послове узети једнога електротехничара а не само због чл 41 и онда нема смисла наводити тога електротехничара као неко страшило, само да би друштву уступили тај 41 члан уговора. И овом приликом напомињем, да сам одсудно против томе, да се тај члан из уговора изостави.

М Капетановић — Да дам г. Леку објашњења као члан комисије Г. Леко каже да ми не купујемо инсталацију него електрицитет. Господо, кад ми од њих тражимо да нам дају електрицитет у овом облику и ако решите да хоћете у том облику а ово кошта више, онда треба да им платите јер иначе компанија, на ову замену неће пристати. То не можемо тражити, да нам дају на основу сличности овог и оног члана. Па за Бога ваљда хоћете што јасније од овога, кад се каже у уговору „чист трошак око ове замене сноси општина“. Ако хоћете да се разговарамо како би за општину боље било то можемо, али питање је слаже ли се то са самим уговором. Најзад ми не знамо ни да ли ће компанија и на ово пристати. Питање ово изишло је на дневни ред за то што смо увидели сви да ако се сад изврши замена, да ће бити много јефтиније него ли после пет година или после две године пошто инсталација буде готова. За то што је одбор то увидео он је наложио комисији да види колико ће то да кошта. Г. Леко не увиђа то и тврди непрестано да неће бити 10 пута више свећа. Ја вас молим (М. Леко; па биће не кажем да неће бити) имајте на уму да ми купујемо исту сперцију, али у другом облику и ми морамо то да платимо. Ја вас молим да прекинете ову ствар. Г. Станојевић рекао је да неће више да даје објашњења; ова објашњења која сам ја дао, то су његова објашњења као електротехничара и професора физике. Ја сам на се примио само да се известим о неким ценама и пошто сам ствар изнео ја вас молим да решите ову ствар данас и да се један пут сврши, било на један било на други начин.

Мика Банковић — Ја не знам за какву је сцаљ ова дебата развијена. По мом рачуну а и по оном што рече г Капетановић као члан те комисије излази да општина има свега више 5000 дин. да плати. Стоји ли то г Капетановићу. (М. Капетановић: стоји и члан 41 уговора) О другим спорним питањима нећу да говорим, овде је у питању хоћемо ли да жртвујемо још 5000 динара да имамо и боље лампе а више светлости. Ја мислим да не би требало за 5000 динара ни говорити. Али само може ли бити да се уступи право чл. 41. уговора. Ја мислим да ни г. Леко не би имао ништа против тога За то место 80000 дин. да им дамо 85000 динара, верујте да је штета да толике сеинице губимо.

М. Леко. — Ако је општини да баци 5000 динара за ништа, онда смо далеко дотерали.

М. Банковић Јер нам се нуди нешто боље и савременије

Н. Вулковић. — Ја хоћу сад противу рачуна да говорим. Члан 19 јасно каже да око замене општина има да плати трошкове али оно око те замене не односи се на одржавање. Дакле кад је реч о замени онда се сматра да има да плати 130000 динара и по њиховом рачуну апунтет износи 5—6 хиљада динара и само о томе треба да се говори. И њихов рачун није тачан Што хоће да укидају онај члан то не разумем како може да се за 6000 динара тражи да изгубимо онака права за која ће можда после добити много. Ја не разумем да можемо напустити ту добит. Нека се срачуна па да платимо све али из уговора ништа да се не брише.

Др. Марко Леко — Члан 19 јасан је и о њему не треба говорити, али — --

Председник — Немате реч; има реч Раденко

Раденко Драговић. — Ја поштујем свачију науку. Овде су се дотакли неки људи који су лаици у тој ствари. Изнео се неки рачун, али ја видим другу господу која су рачунала да *нама* не подноси ценовник фабрике шта кошта него шта каже друштво — — —

М Капетановић. — Није друштво него по ценовницима, које смо нашли код г Селеско вића. Пазите шта говорите.

Р. Драговић — То је само предрачун Ми знамо како се стварају ти радови, да се неки пут с 20 и 40 јефтиније ради од предрачуна дакле смемо ли допустити да продамо један члан за 16000 динара? То несме да буде нити би грађанство допустило.

право срцу босанске краљевине. Ни једну српску земљу није постигла црња судбина, да тако брзо за не пуна два месеца, сва падне у канџе крволочнога орда анадолског. А ни један пак краљ српски није срамније изгубио круну и главу своју, него несрећни последњи Томашевић. Ако је игде неслога народна, а на по се неслога властеле, верска поцепаност, и ужасна међусобна омраза имала несрећнијих последица, по једну државу — то је најбоље огледало свега тога жалосни пад босанскога краљевства. „Предаја и издаја — ове две ужасне речи показују пут, којим је султан Мухамед II. дошао у посед ове прекрасне југословенске земље.“ Томе је пак главни узрок у јакој великашкој болести: која потицаше из „верске и ћудоредне разваљености, која се у њезину (Босне) телу од више векова залегла, те га мало по мало растровала. Верске размирице особито између Хришћана једне и друге цркве и Патарена пређоше у страсти, које се међу њима у толико распламтише, да се Патарени још за владе Стефана Томе придружише Турчину из освете, или га у помоћ позиваху противу своје иновериe браће.“(1)

Оно што је и сваку другу хришћанску земљу постизавало после њенога пада под Турцима није мимоишло ни несрећну Босну. Стотине хиљада робља обојега пола, и 30 000 *младића босанских* бише одведени у ропство, а ови последњи на спремање за љуте осветнике роду хришћанском.(1) Цела земља се подели на санџаке, у којима су заповедали *беглербези*. У сваки град — којих се рачунало на 117(2) — постави се јака војничка посада, а најјача у град *Јајце*, чији згодан стратегијски положај, као капија за хрватску крајину, Херцеговину и Далмацију, каживаше султану, да ће се око њега проли ти много крви хришћанске и турске. У њему је заповедао *Харам-бег*, а у граду *Звечају*, — што је за нас значајно — заповедао је онај чувени Србин, јаничар, *Михаило из Острвице*. Над свима пак беглербезима заповедао је *Мизет бег*, који је са 20 000 војске стајао негде у средини Босне, мотрећи одатле бадрим оком на све стране, где би се указала потреба, да турску власт треба боље обезбедити и заштитити од великашких или народних устаника, или од краља Матије, за кога је знао, да не може Босну лако прежалити. Уредивши тако стање у Босни, султан се, после узалудног покушаја, да завлада и Херцеговином, врати у Једрене.

Међутим док је султан један по један босански град освајао предајом, издајом, а најмање силом; и док су његове бесне хорде прелетале и по кршној Херцеговој земљи, дотле је краљ угарски мирно стајао са својом војском код Футога, на Сави, спокојно гледећи, како одлетају главе босанских великаша, и њиховог краља. Да ли је он тако намерно хтео: „да краљевство пропадне, па да он тада Босну из турских руку отме и као покрајину својој држави придружи“(1), или јој није могао притећи у помоћ, што је и сам, како вели, имао посла у то доба са Али-бегом смедеревским на Сави и Дунаву(2) — не знамо; тек ми овде констатујемо, да је Босна пропала *на очиглед блиске сакупљене целе војске мађарске.*

(1) Rački Fr. dr. у Rad-у југосл. акад. књ. III. стр. 173—174.

(1) Hammer v. J.: Gesch. d. osm. Reiches, B. I. S. 480. — Klajić Vj.: Poviest Bosne, стр. 339.

(2) Макушев А. у Гласн. срп. уч. др. књ. XIV. (II. одел.) стр. 26.

(1) Klajić Vj.: Povj. Bosne, стр. 341.

(2) Katoni: Epitome chronol. t. II. p. 488.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

М. Капетановић — Господо ја кад сам устао да говорим рекао сам да сам дошао да говорим само за то што г. Станојевић неће да долази и о овоме више говори а г. Леко дошао је да говори. Поштовани газда Раденко каже: да сам донео предрачун, али нисам донео ценовник те да и он контролише да ли смо из ценовника тачно прочитали цене. Ми смо љути за то и имамо права да се љутимо. Кад вам кажем да сам код г. Селесковића из његових ценовника прочитао цене то вам стоји до воље, да ви одете то грађ. одељења и уверите се. Пошто има неколико одборника којима ово објашњење није довољно јасно, ја молим да прекинете целу ствар и оставимо да буде по уговору, без икаквих измена. Ја први гласам против сваке замене и желим да остане ствар тачно по уговару, да не би било ни једног од другова наших, који би могао да рекне: «има нешто;« дакле молим ставите да гласамо, а мени забележите г. секретару одмах да гласам против измене. Ако будете за измену онда нека г. Леко и газда Раденко нађу други модус за ову измену Могу бити два начина за решавање: или ће бити измене или не. Ставите на гласање.

Мата Јовановић — Г. Капетановић лепо је објасно ну има људи који не могу да се обавесте. Жао ме је што г. Вулковић онако представља ствар с оним капиталом од 130000 динара. Господо то је капитал у лампама које трају 3—4 године. треба замишљати у шта је уложен тај капитал, и према томе колико та ствар треба да траје, тај капитал треба да се амортизира не са 6% него и са 20 ако хоћете.

М. Капетановић — Молим вас да решимо ту ствар. шта да се објашњавамо.

Др. М. Леко — Г. Капетановић мисли да би могли ову ствар да примимо. Ја нисам за то али пошто нисам електротехничар те да би се одбор уверио, да ли су моји разлози против комисијског предлога, умесни, молим одбор да реши, да се у овом предмету запита који од електротехничара ваш одбора. Само на тај начин могла би ова ствар правилно да се реши.

Мата Јовановић — Леко предлаже да се не верује петорици него још да тражимо.

Др. П. Поповић — Ама за Бога то је ствар уговора.

М Капетановић — Резумите ово: ми нећемо да се пачамо више у ово питање јер смо солидарни у овоме са г. Станојевићем и ја вас молим решите да остане по уговору.

Др. М. Леко — Хоћемо да решимо онако како налазимо да је у интересу општине најбоље.

Председник — Ја вас молим да решите то питање. Стављам питањем: ко је за комисиско мишљење гласаће за, а ко је против гласаће против. Да гласамо сад.

М. Капетановић — Не можемо тако.

Председник — Пошто нема 16 одборника на окупу с тога закључујем седницу. Састанак закључан у 9 и по сати у вече.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ.

I. Димничарство:

а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0·20 д.
б) За неузидан шпорхерд . . . . . 0·20 д.
в) За узидан „ . . . . . 0·40 д.
г) За велики узидан шпорхерд у гостионици . . . . . 0·50 д.
д) За чишћење димњака од два спрата 0·20 д.
ђ) За чишћење простог димњака . . . 0·10 д.
е) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са пећима . . . . . 0·10 д.
ж) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са више пећи . . . . . 0·20 д.
з) За паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0·75 д.

II. Пражњење помијара и нужника:

а) Од кубног метра . . . . . 10·— д.
б) Од акова . . . . . 0·50 д

III. Поетарина:

а) Марка за пашче за годину дана . . 3·— д.
б) Обнављање изгубљене марке стаје . . 1·— д.

IV. Гробарина.

а) Гроб за децу . . . . . 7·— д.
б) Гроб за одрасле . . . . . 12·— д.
в) Мала гробница . . . . . 555·52 д.
г) Велика гробница III. реда . . . . . 998·39 д.
д) Велика гробница II. реда . . . . . 1099·32 д.
е) Велика гробница I. реда . . . . . 1684·57 д.

V. Мртвачка кола:

а) Мртвачка кола стара са два коња . . 12·90 д.
б) Мртвачка кола са анђелима са два коња . . . . . 24·90 д.
в) Мртвачка кола нова са два коња . . 36·90 д.
г) Мртвачка кола нова са 4 коња . . . 72·90 д.

ТАКСЕ

ЗА ИЗНОШЕЊЕ ЂУБРЕТА

За квартове: Савамалски, Теразијски, Варошки и Врачарски:

1. Од собе и кухиње или мањег дућана са собом . . . . . 0·25 д.
2. Од две или три собе, са кухињом или већег дућана са магазом . . . . . 0·70 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1·50 д.

За квартове: Дорћолски и Палилулски:

1. Од собе и кухиње, или мањег дућана са собом . . . . . 0·20 д.
2. Од две или три собе са кухињом или већег дућана са магазом . . . . . 0·60 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1 д.

Од суда општине београдске 28. Августа 1892 године АБр. 9449.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

ПРЕМЕРЕНО НА БЕОГРАДСКОМ КАНТАРУ

Од 8. Септембра до 16. Септембра 1893. год.

КИЛОГРАМА	НАИМЕНОВАЊЕ	ЦЕНА НАЈВЕЋА дин.	НАЈВЕЋА пр.	НАЈМАЊА дин.	НАЈМАЊА пр.
3244	Арнаутка	13		12	
5000	Бранша кукурузна „ пшенична	16		15	
10924	Вина бела (од лит.) „ црна „ „		60		35
900	Волова	45		40	
	Вуне не пране				
	„ пране				
4364	Грожђа	40		30	
1039	Дуња	20		12	
2370	Јабука	13		9	
209090	Јечма	9	20	8	80
1993	Кајмака	140		135	
10433	Кожа воловских „ јагњећих „ овчијих				
3485	Коре брезове	12		10	
	Крава				
54197	Креча	4		3	50
8762	Кромпира	9		7	50
220	Крупника	12		10	
3013	Крушака	14		10	
46034	Кукуруза	9	50	9	
	Купуса				
1373	Лоја нетопљеног „ топљеног	80			70
	Лука аршламе				
439	„ бела	45		40	
8335	„ црна	10		9	
26	Масла	160		150	
795	Масти	120		115	
354	Меда	120		70	
	Оваца				
116074	Овса	11		10	
1051	Ораја	40		30	
3213	Пасуља	15		12	
	Пекмеза				
804	Просе	9		5	50
934490	Пшенице	11		10	60
49029	Ражи	9	20	8	80
	Рак. комов. (од лит.) « „ меке „ „ шљив. љуте «				
12290	„ „ меке „		45		30
27291	Свиња дебелих „ средњих	80		75	
112910	Сена	5		4	
5850	Сира	80		60	
6360	Сламе	2	50	2	
	Слапине				
	Сочива				
	Угљена дрвеног „ каменог				
115250		3		2	50
884	Шипарке	25		22	
76461	Шљива сирових	10		8	
141000	„ сувих о. год.	22		14	
3204	разна поврћа				
36434	разна воћа				
40000	Цемента				
	Коске				

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА

Власник Општина Београдска — ПАРНА РАДИКАЛНА ШТАМПАРИЈА — Уредник Урош Кузмановић

БРОЈ 38. ГОД. XI.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
НА ГОДИНУ . . . . . 6 дин.
НА ПОЛА ГОДИНЕ . . . . . 3 „
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ . . . . . 9 „

НЕДЕЉА 26. СЕПТЕМБАР 1893.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 ПР. ДИН. ОД ВРСТЕ

ПРЕТПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПРАВНИЦИМА НА ОПШТИНСКИ СУД А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА

Рукописи не враћају се

Неплаћена писма не примају се.

ОБЈАВА

VII пуков. окр команде од 21. Септем. бра 1893 год Бр, 6788. позива Војислава А Буџевца и Николу Ј. Бошковића, да у року од 15. дана предстану истој команди.

Од стране суда општине вар. Београда 23 Септембра 1893. год. АБр. 5603.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

LXVII ВАНРЕДНИ САСТАНАК

15. Септембра 1893 год.

Председавао председник г. Милован Р. Маринковић присуствовали г. Јован Антонијевић члан суда и г. Коста Чупић кметовски помоћник, од одборника били г. г. Ник. Х. Поповић, Илија Ђорђевић, К. Б. Михајловић Др. Марко Т. Леко, Ђ. С. Новаковић, Сол. Ј. Азријел, Н. Вулковић Милутин Ј. Марковић, Филип Васиљевић, Милош Трифковић, Љ. Јовановић, Мих. П. Бончић, Др. Павао Поповић, Сава Вељковић, М. М. Ђорић, М. М. Ђорђевић, Рад. С. Филиповић, Свет. Ристић, М. Капетановић, Р. Драговић, Мат. Јовановић, М. Велизарић, Ђ. Димитријевић, А. Ј. Одавић, Др. М. Радовановић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 11. Септембра ове године и примљен је без икаквих измена.

II.

По прочитању акта истражног судије за вар. Београд АБр. 5244, 5373, 5270, којим се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, одбор је изјавио, да су му непознати Србин Крстић, Илија Димитријевић, и Ђурађ Спасић млекарије и Божа Дамњановић слуга; да је Панта Мијатовић ложач доброг владања, а да му је његово имовно стање непознато

III.

Председник износи одбору на мишљење молбе, којим се траже уверења о сиротном стању.

По прочитању тих молби АБр. 5407, 5408, 5409, 5410, и 5412, одбор је изјавио мишљење, да се суд предходно увери о имовном стању молилаца: Драгутина Костића филозофа, Саве Весковића богослова Спире Скобле ђака Данице Душановићеве ученице, Владислава Р. Савића техничара, па тек онда да им изда тражено уверење.

IV.

По прочитању извештаја комисијских ГБр 4701, 4702 одбор је решио, одобрава се одређена оса у Јаворској улици; извештај о одређивању осе у министарској улици, да се врати грађевинском одељењу на извештај, да ли се одређеном осом мења регулациони план.

V.

По прочитању протокола уже лицитације ГБр 4149 држане за израду ограде око нове школе на Дорћолу, одбор је решио да се грађење ограде око нове основне школе на Дорћолу уступи према прописаним погодбама и поднетом плану Јовану Мијкау и другу по укупној цени од две хиљаде сто четрдесет динара.

VI.

Председник износи одбору на решење молбу Косте Станимировића бив. општин. чиновника којом моли издржавање од општине.

По прочитању те молбе АБр. 2793 и накнадног акта АБр. 4547 одбор је решио, да се молиоцу Кости Станимировићу издаје из општинске касе а из партије буџетом одређене за издржавање овдашње сиротиње по тридесет динара месечно на име издржавања, рачунајући од 15 Септембра ов. године.

VII.

Сходно одлуци одборској од 11. Септембра ове године КЊБр. 507, председник износи одбору на решење извештај и предлог надзорне комисије за електрично осветлење у Београду о продужењу и довршењу инсталације електричног осветлења.

По прочитању тога извештаја и предлога АБр. 5374, одбор је усвојио у свему, како извештај надзорне комисије за електрично осветлење, тако и предлог стим, да се ово ома сматрати као додатак уговору и ако српско — француско друштво у року од осам дана изјави, да пристаје, да под овим погодбама продужи и доврши грађење електричног осветлења, да се надлежном влашћу потврди о трошку друштвеном.

Да се у члану 2. предлога изостави реч „радни" која се на три места појављује.

VIII.

По прочитању протокола лицитације ГБр 4148, држане 13 Септембра 1893 г. за израду калдрме и откопавање земље у Јевремовој улици, одбор је решио, да се ова лицитација одбаци. Да се овај посао одложи до пролећа 1894 год.

IX.

На предлог грађевинског одељења општине београдске ГБр. 4011, одбор је решио, да се калдрмисање коловоза у Београдској улици уступи Ристи Крстићу и Јакову Дамњановићу према њиховој понуди од 11. Септембра ов. године а по три динара од квадратног метра с тим да буду дужни овај посао у најкраћем року извршити.

X.

Одборник г. Марко Велизарић предлаже, да се изради тротоар око плаца где је изгорела зграда у којој је био смештен варошки суд.

Председник изјављује, да ће по овоме предлогу учинити шта треба.

XI.

Председник износи одбору на решење извештај комисије изабране у седници одборској од 26. авг. о. г. АБр. 4979 за проучавање предмета о црквеном одбору, цркве Св. Марка.

По прочитању тога извештаја АБр. 5439 одбор је решио, да се упражњена места оставком шест чланова овог одбора попуне овим лицима: Михајлом Цветковићем нижињером, Станојем Николићем учитељем, Јевђенијем Чоловићем бакалином Миланом М. Ђорићем тежаком Ђоком С. Јовановићем шпекулантом и Живком Тодоровићем, магазацијом

XII.

Председник извештава одбор, да је повереништво изабрато у одборској седници од 26 Августа ов. год. СБр. 13780, према овлашћењу одборским решењем својим од 7. Септембра СБр. 1442 (бр. одељка вар. дунавског) узело под кирију за стан ноћних стражара зграду Думе Деде за три стотине двадесет динара месечно и Јање Димитријевића за сто седамдесет динара месечно. Одбор је примио к знању овај извештај.

XIII

Председник износи одбору на решење понуду Филипа Васиљевића поткивача којом нуди општини тротоарске плоче по једанаест дин. и четрдесет пара динарских по кв. м. са полагањем.

По прочитању те понуде и мишљења грађевинског одељења ГБр. 2779 одбор је одлучио, да одборски повереници г. г. Никола Вулковић, Мата Јовановић, Илија Ђорђевић, Раденко Драговић и Андра Одавић одборници прегледају ове плоче односно квалитета и димензије тих плоча па поднесу одбору извештај.

XIV

Грађевинско одељење општине београдске подноси предрачун за нивелисање Косанчићевог венца, који је предрачун израђен по наредби суда а на молбу грађана овога краја.

По прочитању те молбе АБр. 3253 и извештаја грађевинског одељења ГБр. 2415 одбор је решио, да се нивелација Косанчићевог венца одложи, али да грађевинско одељење одма предузме све мере, да се куће од воде осигурају.

XV

Одборник г. Марко Велизарић саопштава, да се у Балканској улици провалио канал за нечистоћу те кужи ваздух.

Председник изјављује да ће учинити све шта треба, да се ово отклони.

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ.

Исправка У општинским новинама од петнајстог августа 1893 год. Бр. 33 на 6 страни у другом ступцу, у одлуци одборској под VI у другој алинеји после речи „примио к знању“ изостале су речи „са одобрењем“ што се овим исправља.

САСТАНАК
ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

Држан 14. Јуна 1893 год.

(ПО СТЕНОГР. БЕЛЕШКАМА)

Председник — Отварам састанак, и молим вас да саслушате протокол прошле седнице. (Секретар прочита). Прима ли се протокол? (Прима).

У једној од прошлих седница ви сте ми били учинили част, да решите да ја, као представник општине београдске, присуствујем свечаноме открићу споменика српскоме песнику, Ивану Гундулићу.

Спречен фамилијарним незгодама, ја нисам могао да отпутујем, него сам место себе послао Јоцу Илића, члана општинског суда, који ће представљати општину.

Господо, као што знате, данас се открива споменик томе великом Србину, и ја вас молим, да, устајући са својих седишта, укажете пошту неумрломе Великану нашем, узвикнувши: „Слава му.“ (Господа одборници саслушали су предлог стојећи и с пуно пијетета узвикнули: „Слава му!“)

Др. Марко Леко — Пре но што пређемо на дневни ред, допустите ми да вам скренем пажњу, да 18. о. м. чувени хигијеничар Петенкофер слави педесето-годишњицу свога доктората.

Познато вам је господо, да се приликом решавања питања о каквоћи воде за нов водовод Петенкофер одазвао жељи наше општине и дао своје стручно мишљење дакле и као научнику, који има непосредних заслуга за нашу општину треба да му честитамо прославу. (Чује се: тако је. Нек изврши председништво.)

Председник — Потребно би било, да се због новог трговачког уговора претресе тарифа трошаринска, и ја вас молим, да бисте изволели одредити комисију, која ће то извршити

Андра Одавић — Ја мислим да овај посао треба поверити оној комисији, која је имала да, истражује неке податке о трошарини, јер је она у неколико већ и упозната с радом, и мислим да је преко потребно да што пре рад отпочне, да прегледа све књиге трошаринске и у опште целу радњу, нарочито од 9 Августа, јер сам чуо, да се је у то време, не сандуцима него вагонима крало, Ја молим одбор, да стави у дужност тој комисији да на првом месту то узме у посао, а будите уверени, да ће се наћи на грдне злоупотребе. (Чује се: који су у комисији?)

Председник — Чини ми се да су: Марко Велизарић, Ђока Нешић, Гаврa Бркић, и Одавић.

Марко Велизарић — Комисија је требала да се састане, и састала се али само један пут, и тражила је извесне податке од управника трошарине но у том времену задеси ми се несрећа у кући Одавић је био на путу и тако није се ништа урадило. (Чује се: нек се од сад пожури.)

Председник — Захвалница, коју је општина спремила за г-ђу Драгињу Станојла Петровића, потписана је, и ја молим да одредите, ко ће је однети и њој предати. (Одређују се господа: Никола Хаџи Поповић, поп Таса Капетан Спасић, Марко Велизарић, председник општине, Мата Јовановић, и Никсла Вулковић.)

Сад је остало, да свршимо питање о замени лампе сијалице пламеним лампама. Овом приликом, ја могу да вам поновим оно, што сам говорио пре две три седнице Као што знате, друштво, које је узело на себе, да инсталира и да даје електрично осветљење, оно се још у Марту месецу обратило на нас с изјавом, да је за општину корисније, да замени известан број лампи сијалица са лампама пламеним, нагласивши, да би то општину много јевтиније стало сад него касније кад се наместе све лампе сијалице. Ту представку друштва ја сам изнео пред одбор општински и он је у седници од 3. Маја признао, да је у начелу предлог користан за општину, па га је упутио комисији надзорној за електрично осветљење, те да га она проучи и изјави, колико би та замена општину коштала, па тек онда да се реши можемо ли на њу пристати или не Комисија је, као што вам је познато то питање проучила и направила рачун, паравно опакав какав је она знала и умела и тај је рачун изнесен пред одбор. Да вам поново прочитам то мишљење комисиско (Чита)

Андра Одавић — Како гласи тај члан 41.?

Председник — У члану 41. уговора каже се, да општина има права да учествује у добитку од предузећа за електрично осветљење, чим почне да буде већи потрошак електричног осветљења код грађана од извесне количине електричне енергије. Добит општине при луплом увећању уговорене количине електричне енергије могла би да се увећа највише с 20% Кад би се, на прилику, трошило годишње 400 милиона ват. сати електричног осветљења, онда би општина имала да сматри своје годишње плаћање са 20%, плаћала би дакле место 80 хиљ. 64.000 динара. Сад комисија предлаже да се општина одрече тога учешћа у добитку а да примимо ону замену, а у исто доба да решимо, да се друштву издаје више 5000 динара годишње Сад је на одбору општине београдске да реши да ли ће пристати по ту цену на ту замену. Може бити да ће одбор наћи некакав средњи начин да предложи и да изврши управо ствар компромиса.

Соломон Азријел — Ја мислим да би најбоље било за ми примимо ову измену у осветљењу, али без измене ма које тачке уговора. Управо да нам друштво да у замену за извесну количину осветлења у сијалицама то исто у пламеним лампама.

Андра Одавић — Ја сам хтео у том истом смислу да говорим у коме и Соломон. Нисам био у седницама, у којима се решавало о питањима, и нису ми позната објашњења, која су давала поједини чланови комисије и одборници. Али, господо, чини ми се, да ми треба да водимо озбиљна рачуна о сталности уговора, и да не допустимо не само да се укине чл. 41. него ниједан други, јер би тиме могли довести цео уговор у питање Могао би сутра, после нас доћи ко год други и казати: кад су наши претходници укинули чл. 41. за што ми не би мог-

---

СРПСКИ УСТАНИЦИ ПРОТИВУ ТУРАКА

У ВЕЗИ

СА НАРОДНИМ СЕОБАМА У ТУЂИНУ

од 1459.—1814. године.

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

У ДВА ДЕЛА

НАПИСАЛИ

Р. Агатоновић и Л. М. Спасић.

(Академијски Савет Вел. Школе наградио првом видовданском наградом општ. београдске).

Мото:

— „Пора нам перестать быть умными чужимъ умомъ и славными чужою славою“ (Време је да престанемо мудровати туђом памећу, и славити се туђом славом).

Карамзин.

(НАСТАВАК)

Али сада чим се султан вратио у Једрене, краљ Матија ступа у акцију, да Босну отме из турских руку. Уплашени Млечани понуде Матији своје помоћи, те тако углаве уговор о савезу у Петроварадину 12. септембра 1463. г. А концем тога месеца, кретала се Матијина војска преко Саве Јајцу, да освоји прво тај кључ од Крајине. Од бегунаца из Босне, којих беше у Матијиној војсци повећи број, сазнао је краљ: колико има у Босни Турака, како је народ незадовољан, и да ће се сви Срби придружити његовој војсци, чим се појави у Босни. Херцегов син Владислав, дошав на престо свога оца, и он обећа помоћи Матијино предузеће.(1) По љутој зими, прикупљајући уз пут свуда драговољце српске, стиже Матија под Јајце, и одмах отпочне опсаду. Првим јуришем освоји град, али се турска опсада затвори у тврђаву. Опсада се продужи пуна три месеца. Више пута је војска Матијина храбро јуришала на тврђаву, али ју је турска посада увек одбијала са осетним губицима. Матија се најзад реши, да глађу примора Турке на предају. Затвори све пролазе и путове, куда би могла проћи храна за посаду градску, па онда позове Харам-бега да се преда. Турци видећи иначе да се дуго не могу држати, а помоћ им ни с које стране не може да дође, пристану на предају, под условом, да сва турска војска изађе из града са свим робљем хришћанским: „Крв мојих јунака узмутила би се, кад бих пустио, да се кроз моју војску проведе робље, ради чијег сам избављења и дошао“ одговори Матија. Није се имало куда, већ на сам дан Божића, г. 1463. турска посада пободе на бедемима белу заставу у знак предаје, а кроз отворене капије појури у град победоносна Матијина војска. Четири стотине турских заробљеника заједно са Харам-бегом, задржи Матија при себи, а остале турске војнике пусти на слободу. Око *шесет* околних градова драговољно се предаду Матији. Тако је краљ Матија овом приликом истргао из турских руку, „све доње крајеве и војводину Усору, са знатнијим градовима: *Јајце, Звечај, Врбаски град, Бањалука, Тешањ и Сребрник на Усори.* У турској власти остаде само горња или права Босна са Подрињем.“ И славни и достојни спомена Србин, Михајло из Острвице, овог пута пређе са предајом Звечаја међу своју браћу, „хвалећи Бога, што се тако са поштењем вратио међу Хришћане.“ — „Што је год било Турака, вели сам Михаило, у Јајцу и Звечају, мало се који од њих вратио

(1 Smičiklas T.: Povj. hrv. kn. I. стр. 633. — Klajić Vj.: Povj. Bosne, стр. 341.

ли који друг па и цео уговор? И ја би волио, да комисија каже: за ово повећање, које ће бити десет пута веће тражи се толико повећање годишње цифре за осветлење, па да то решимо, него ли да дајемо накнаде у укидању појединих тачака у уговору. Ја сам за то, да се понуда друштвена понововрати комисији те да она оцени колико да се у новцу плаћа, али да се уговор не дира.

Поп Таса Кашетан-Спасић — Врло би рђава практика била, кад би се уговор један, који још није почео да се извршује, почео да крњи и то, могу слободно рећи, на штету општине, јер жртва, коју тражи друштво, знатна је знатна, кад се узме у обзир број година, за које уговор важи, и за колико би општина имала хасне. Давати и поред тога друштву неке накнаде, то би била дупла добит за друштво а дупла штета за општину. Ово што рече мој поштовани друг Одавић, врло је умесно. Ако ми још сад у почетку нашега рада почнемо да крњимо уговор, ко зна, шта ће од њега остати, нарочито ако би дошли људи, који би хтели да се играју с интересима општине. За та сам мишљења, да комисија опет проучи то питање, па да ако буде потребно учинимо и веће жртве у новцу а да не дамо да се крњи ма и једна тачка уговора.

Никола Вулковић — Трећа је седница, како се о овоме говори, а никако се до резултата не долази. Штудирајући мало више то питање, ја сам увидео, да смо се доста удаљили од правца у коме треба да се решава. Овде је друштво покушало да чл. 19. уговора протумачи онако, како је за њега корисно, а не како он мора да се разуме. Молим, да са прочита тај члан, па да видите. (Г. Љуба Јовановић чита тај члан, који говори о замени лампи сијалица пламеним).

Ја дакле, господо, разумем, да је општина по овоме члану дужна да накнади друштву материјал утрошени око инсталације и замене сијалица пламеним лампама и рад око тога, али никако и рад око одржавања. С тога рачун од 26 хиљада динара нема никаква оправдања, а тако исто нема места ни накнади од 100.000 динара, о којој је било речи, јер ће они, тај капитал који утроше урачунати општини кад буде предузеће откупљивано; а разуме се, да имају права да наплате и интерес на тај капитал по споразуму. Намера је друштва, дакле, јасна у томе, да они хоће да се тај члан обори. Шта се мене тиче, а и свију вас, ја мислим да смо сви за боље осветлење, али то осветлење да се постигне у границама уговора и за накнаду која је умерена и која има своје основице у уговору. С тога бих ја предложио, да се пазари друштву, да се прима боље осветлење но с тим, да се чл. 19 задржава онакав, како он гласи а не, како га друштво тумачи, и да ће се друштву плаћати интерес и можда и ануитет на утрошени капитал око ове замене при набавци материјала али никако и за одржање предузећа.

Др. Марко. Леко — Г Вулковић је погодио, да је главно тежиште овога питања и у томе како ће се чл 19. уговора сматрати. У овоме члану стоји, да општина београдска може, ако хоће велике лампе да употреби место малих и обратно. И повластичар је у том случају дужан, да на чове лампе троши онолико електричне енергије, колико је требао да троши на оне, које замењује. Трошкове, око те замене има да поднесе општина, и ништа више. Ако пак нема, да се изврши никаква замена као што је овде случај пошто сијалице нису још намештене, онда нема се шта доплаћивати. Општина плаћа концесионару само за осветлење а не и за инсталацију, Исто тако ако у новим пламеним лампама има да се потроши исто онолико електр. енергије, колико је потребно било за пројектоване сијалице, онда и у том случају према уговору, није општина дужна никакве накнаде да даје друштву. По себи се разуме да и о уступању чл. 41. не може бити говора.

Председник — Комисија је своје мишљење предложила друштву, међутим друштво сазнав за то мишљење, 5. јуна упутило је акт комисији, по коме је комисија 8. јуна донела овакво решење: Надзорна комисија за електрично осветљење, на свом састанку претресло је и примедбу српско француског друштва, односно замене лампâ сијалица пламеним лампама, и решило је да и поред тих примедаба, остане при свом ранијем решењу, т. ј. да се годишње повећа сума плаћања осветљења од 80 на 85000 динара а да се укине чл. 41 и 42 уговора, међу тим, чл. 23. да остане у важности.

Марко Велизарић — По захтеву г. Марка Лека да нам друштво без накнаде замени онолико светлости у лампијонима колико нам даје у сијалицама, упоредивши цене за светлост што добијамо од једне лампе и једне сијалице на један сахат, израшао би овај рачун: свака се лампа плаћа за сахат 0·40 дин. и сијалице 0.03 дин. кад се то подели добијамо број 13, а то значи да једна лампа вреди колико 13 сијалица. Сад кад 600 (сијалица) поделимо на 13 добили би број 46, то значи да би нам друштво морало без накнаде заменити 600 сијалица само са 46 лампа, док нам оно нуди 130 лампа и за то тражи накнаду. С тога не слажем се са захтевом г. Марка већ са г. Вулковићем.

— Друштво мора или да нам сврши посао, до 3. Августа, (јер видим, да оно сваки дан намешта нове сијалице) или да пристане на наше погодбе, за ову измену због које смо у погодби. Ако ми узмемо то, што је г. Вулковић казао, да ће друштво коштати замена око сто хиљада динара, онда би ми друштву рачунавши 6% интереса имали да плаћамо годишње свега 6000 дин. и 1000 дин. амортизације, што би чинило 7000 дин. Ми би дакле могли друштву одговорити, да смо вољни да дамо 7000 дин. годишње свега на уложени капитал и на амортизацију и ништа више.

Не пристане ли оно на то, онда нека сврши посао у уговореном року.

Председник — Кад је већ реч о року онда је место, да вам прочитам једно писмо од друштва, које смо добили вечерас, којим тражи, да му се призна продужење рока због тога, што је у преговору са општином извесно време продангубљено (чита писмо.)

Др. Марко Леко — Рачун г. Марка Велизарића погрешан је; г. Марко изгубио је из вида, да је чланом 17. уговора, регулисан однос између великих и малих лампи. По том члану једној пламеној (великој) лампи одговарају 6—7 сијалица а још кад се узме у рачун, да нам се сад не нуде пламене лампе од 1000 свећа, већ слабије онда и за такви број сијалица имамо права да тражимо једну такву слабију пламену лампу. Однос између малих и великих лампа, који се из овога рачуна може извести, такав је отприлике и у новој понуди за замену и према томе за ту замену, на основу уговора, нисмо дужни никакву накнаду друштву да плаћамо. (Чује се: да се стави на гласање.)

Андра Одавић — Ја сам се у своме говору оградио и казао: да ми није познат рад досадањи ни комисије ни друштва, тим пре, што нисам био у седницама у којима је ова ствар објашњавана. Ја сам мој говор свео на то, да

у Турску, јер краљ Матија Корвин хтео је њих повести собом". Од ослобођених области босанских састави Матија две бановине. *јајачку* из доњих крајева са главним седиштем у Јајцу; и *сребрничку* од војводине Усоре, са седиштем управе у Сребрнику. Прва бановина имала је да брани Турцима улаз у Хрватску, а друга у Славонију.(1) Херцег Владислав добије од краља, за учињене услуге, град *Веселу Стражу*, са целом жупом Ускопљем; а град *Прозор* са жупом Рамом. Матија га још као и сина му уврсти у ред угарских барона, с тим да га потпомаже у ратовима, кад их год у овим крајевима буде водио с Турцима. А врховну управу над целом освојеном Босном повери Матија одличном хрватском великашу *Мирку Запољи;* поставивши га доцније и за бана хрватскога, те тако усредсреди одбрану тих блиских земаља у једне крепке руке. Остави затим у Јајцу и осталим градовима јаку посаду, па се врати у Будим, водећи собом и заробљене јајачке Турке, да му увеличају крунидбени тријумф 29. марта 1464. год.

Али са овим није свршено ратовање око Јајца. „Ја сам учинио почетак, те се сад може лакше лек пронаћи за рану, која је задана хришћанском свету, тиме што је пала Босна" пише краљ Матија папи, жалећи му се, да му оскудица у новцу није дала даље продужити срећно ратовање. С тога се сада папа озбиљно потруди да европске владаре покрене на крсташку војну, спремајући и сам велику флоту. Али од свега тога не би ништа. Времена крсташких ратова су већ прошла била, те је и овај покушај ревноснога Пија II. само један жалосни знак опадања вредности папских опроштајница грехова. Због тога напрасно умре 15. јула 1464. године.(1)

Међутим у Босни је у то доба већ у велико пламтео ратни огањ. Пад Јајца и већега дела Босне дубоко уједе султана за срце; те се чим грану пролеће 1464. г. крену к Јајцу. Са 30 000 јаничара, снабдевен свима ратним потребама, појави се јула месеца под самим градом. Почне га опседати, и туђи му бедеме из великих топова, које испод самих зидина лијаше. Великог везира Мухамедпашу, пошље да освоји остале градове, који се Матији беху предали, а сам продужи опсаду Јајца. Своју војску подели на три реда, у сваки ред стави по 10 000 људи, јуришајући тако на бедеме, кроз топовима отворене бреше. „Сваки дан бивао је јуриш по неколико пута, а обећавао је султан и велике награде својим јаничарима. Дубоки подземни прокопи дигоше најзад неке делове зида у зрак, а неке опет топови развалише. И жене и деца и сваки живи, рмзмахао је руке, да се зидови испуне и непријатеља одбране. Већ се један јаничар успе на бедем да развије султанов барјак, вргнувши мађарски барјак, док се један наш јунак с њиме ухвати и оба се у бездан строваліше. Већ се од мртвих телеса турских и српских јаме око града напунише, и засмрдеше, када дође глас, да граду долази у помоћ краљ Матија," који је скупљао војску код Футога, кренувши је одатле к Јајцу тек септембра месеца. Из неких писама млетачкога архива(1) дознаје се, да је краљ тек 11. септембра прешао Саву са 17 000 коњаника, 6 000 пешака и 7 000 крсташа. 20 000 војника узме Мирко Запоља, и пође

(1) Klajić Vj.: Povj. Bosne, стр. 341—342. — Smičiklas T.: Povj. hrv. кн. I. стр. 633—634. — Hammer v. J.: Gesch. d. osm. Reiches, B. I. S. 480—481. — Engel v. H. J.: Allg. Welthistorie, B. III. одсек Gesch. v. Servien, S. 427—428. — Katoni: Epitome chronolog. t. II. p. 408—409.

(1) Smičiklas T.: Pov. Hrvat. кн. 1. т.рс635.

(1) Макушев А. у Гласнику срп. уч. др. кн. XVI. (II одел.) стр. 161. и 162.

нећу да допустим, да се уговор крши, и да се поједини чланови уговора укидају тим пре, што се још није почело да ради на коначном довршењу радова. Пошто видим да је Вулковићев предлог умесан, и ја сам се сад к њему придружио, са додатком, да не пристајем, да се ма и један члан у уговору укида.

Н. Вулковић — Мој је предлог био у томе, да се друштву одговори на писмо, да одбор општински није вољан да чл. 19. разуме, како га је друштво за електрично осветлење разумело и како га је комисија усвојила, него да се тај чл. има разумети тако, да се друштву плати само оноликo, колико кошта материјал и то у годишњем ануитету, који амортизације нема јер кад нам друштво по извесном члану уговора буде предавало цело предузеће, оно ће нам више утрошени капитал урачунати. Ја тражим дакле, да им се плаћа интерес на онај капитал, који су више утрошили, него што би га утрошили, да су инсталирали сијалице.

Љуба Јовановић — Мени се чини, да ово, што сад рече г. Вулковић, они баш и хоће. Они баш и траже, да се ово не врши на основу чл. 19. Види се, да и они тај члан схватају као и ми. Него они траже, да им се додатак признa и плаћа интерес на уложени капитал; а да неби плаћали то у готовом, они нам предлажу да се одречемо чл. 41, јер ево шта се у предлогу њином каже: (чита). Они се позивају на то, да ће утрошити већи капитал око овога инсталирања и да према томе траже и већи интерес, већу плату а то је исто што говори и г. Вулковић.

Никола Вулковић — Интерес им се не сноси на 100000 5—6000, али да се одреку њихова рачунања утрошеног око одржавања осветлења који износи на 26 000 дин. јер на то немају права.

Марко Велизарић — Ја се потпуно слажем са г. Вулковићем, само што он вели да амортизацију не треба урачунати, ја тако не мислим. Ако ми урачунамо амортизацију онда ћемо за 40 година, колико у опште тај уговор траје, исплатити уз интерес и накнаду која им се даје, што кад тога не би било ми би за 40 год. плаћали само интерес а за накнаду остали би опет дужни преко 100000 дин. Колика ће бити амортизација то ће рачунске таблице показати, свакако неће бити много већа од ½ %.

То нам ништа не би сметало за случај ако би у времену од 40 год. хтели да откупимо од друштва концесију у том случају лако би се амортизација одрачунала онако исто као што се урачунала.

Ја мислим дакле да треба и амортизација да се стави.

Љуба Јовановић. — Ја мислим да би најзгодније било да ову ствар не свршимо него да предмет вратимо председништву и комисији, те да они покушају споразум са друштвом и резултат тога споразума да изнесу пред одбор. Међу тим једно се може још сад казати: — да је наше расположење да се од уговора ништа не крши.

Марко Велизарић — Треба друштву казати да ми њему не уступамо ни један члан уговора и да не дамо ни једне паре преко 6000 годишње, па у тим границама нека се креће споразум комисије са друштвом и шта буде у тим границама закључено ми бисмо одобрили.

Др. Леко. — Ја сам за то, да се строго држимо уговора, по коме нисмо дужни друштву никакве накнаде, у овом случају, давати.

Председник. — Пристајете ли да се ствар ова сматра за свршену.

Др. Леко — Ја мислим да се сврши.

Андра Одавић. — Ја сам за то да се покуша споразум, ако се може.

Председник. — Ја ћу да вам још једну ствар саопштим поводом оваквог расположења, ма да нисам мислио да је сад саопштим.

9. јуна председник надзорне комисије за осветлење госп. Ђока Станојевић поднео ми је писмо, а поводом седнице одборске од 8 јуна, које овако гласи: (чита)

Ја ово износим као писмо на ме упућено. Али кад овако расположење стоји нисам могао да га прећутим, те да видите, како је расположење чланова комисије о овој ствари.

Пикола Вулковић — Мени је врло жао што видим да је ствар узела такав облик, који није пријатан појединим радницима на овоме послу. Међу тим не видим, да је повод таквој љутњи у радњи одбора. Ја признајем господо, да сам један од оних, који се нису сложили са мишљем, што га је дала комисија. Али ипак одбијам да-леко од себе помисао да сам то говорио из неповерења према комисији (Чује се: то није нико ни мислио). Ми смо као одборници позвани да решимо, да ли ћемо одобрити плаћање, које се има учинити у већој суми него што је уговорено. Ја сам мислио да то не треба одобрити. Било право, било неправо, ја не одобравам овај вишак али не мислим да тиме вређам осетљивост стручне комисије јер не утичем у њену стручну радњу, него у финансијски део општинског рада.

Председник. — Ја видим да се овај разговор своди на то да ми не можемо да плаћамо оно што комисија предлаже, а да сви желимо јаче осветлење како комисија предлаже. Сад ваља наћи излаза и решити да ли да прекинемо са даљим преговорима или да их још наставимо, не би ли се дошло до каквог резултата

Љуба Јовановић. — Ти људи, који су радили на овом послу 3 године доиста су нас јако задужили, и мени је мило што видим да г. Вулковић и сам признаје да све што је говорено, није израз неповерења према комисији, него ствар са свим друге природе; а да комисија и даље као стручно тело ужива највеће поверење у одбору, то је ван сумње. Ја се надам, да ће се г. Станојевић с таковим схватањем задовољити и да ће даље остати члан комисије нарочито кад узмемо у обзир да се овде води реч о финансијској страни питања, а не о техничкој, и да дакле није у питању стручно мишљење комисијско него питање касе. У таком питању ми треба да мозгамо својим мозгом и да не слушамо никога, јер стручна комисија у овом и нема да нам даје никакав савет, осим што нам може узети рачун као што нам је и узела рачун, који смо тражили а наше је да према финансијској снази и приликама одлучујемо хоћемо ли се упуштати у ма какве нове издатке или не.

Кад се то објасни г. Станојевићу, а нарочито кад му се објасни намера појединих одборника, ја мислим да ће се он задовољити и остати и даље у свом положају. Што се осталога тиче, ја мислим да неће бити подесно, ако вечерес одредимо последњу суму, коју бисмо дали друштву јер може бити да ће се преговорима успети да још до мање суме дођемо.

Председник. — Хоћете ли бар да сведете на ово: да овластите председништво да ово у границама ових разговора и напомена води даљ

к Јајцу. Са остатком упути се краљ к Србији, бојећи се да му смедеревски Турци не зађу с леђа и препрече повратак у Угарску. Чим се појави Матијина војска пред Јајцем, султан одмах прекиде даљу опсаду града. Па да му топови и пртљаг не би пали у руке Хришћана нареди једном одељењу коњице, да их спроведе у Врбас, а он се пак са осталом војском склони у *Милодраж* у унутрашњости Босне.(1) У поменутом горњем писму млетачкога архива, говори се, да је мноштво мртвих Турака покрило пољану око Јајца, а више од 600 рањених одвучено. Султан се врло журно повлачио, а на то га је гонио и жалостан појав у његовој војсци, од које се већи део разишао самовољно, напустивши војну због велике оскудице у храни. „У Јајцу пак умрло је само четири, али ни педесет нису остали, а да нису рањени.“ Мирко Запоља не хтеде ићи за султаном, већ се окрене на оне градове, од којих је везир Мухамед неке већ био покорио; поново освоји Сребрник, и друге мање градове. Одатле се упути на Зворник, саставивши се у путу и са оним другим делом војске под краљем. Овако здружене војске стану сада опседати Зворник и туђи га из својих топова. Али је опсада ишла врло тешко. Турци су се борили у граду као лавови, уз пркос свој оскудици у храни. Тако прођу већ два месеца, а још никаква успеха. Зима већ у велико стегла, војска мађарска уморена, дугим ратом, а бан Запоља, изгубив и једно око при једном јуришу, малаксао духом, и већ почео саветовати краљу оступање. У томе, као олуја, дојури турска војска под вођством неких пет паша у помоћ Зворнику. Паша Алибег — Михал-огли летео је напред са својом коњицом, и чим се појави испред Зворника, краљ Матија нареди оступање. Али то није било оступање, него право бегање. Све топове и сву храну за војску и коње оставе испод Зворника, само да се што пре дочепају Саве. Ну у путу их пресретне Мухамед-паша са тешким турским оклопницима, нападне с леђа, и многе војнике и коње зароби, гонећи их до саме савске обале. Једва се са остацима јако умањене и разбијене војске сустави краљ у Срему, где постави ратни суд, тобоже да суди онима, који срамно утекоше, плашећи тиме и осталу војску.(1) Матија је правдао ово своје бегство *јаком зимом*, али његови војници нису умели краљевски извијати, казујући право: *да није тако лака ствар водити ратове с Турцима у Босни;* јер тамо беху видели: „arces ingis impositas opere et natura munitas, regionem minantibus in coelum scopulis asperam“.

Из оскудице извора нисмо у стању определити, у којој су мери учествовали и босански Срби у овом рату уз краља Матију. Али, зар се може замислити оно српско срце, које не би раздрагано одушевљењем, ступило уз војску онога владара хришћанскога, који и делом и речима даваше доказа, да је вољан ослободити Србе од Тукака? Без претеривања, дакле, можемо тврдити, да је скоро половину Матијине војске у овоме рату сачињавао српски елеменат. Јер оних *седам* хиљада крстоносаца, што се спомињу у оном млетачком писму, зар могу бити други, ако не, бар у већини, српски драговољци и бегунци из Босне и других потлачених крајева српских, који

(1) Недић М. Фра: Стање редодржаве Босне Сребрене, стр. 7.

(1) Види код Hammer-a: Gesch. d. osm. Reiches, B. I. S. 483. — Engel-a: Allg. Welthistorie, B. III. одсек Gesch. v. Servien, S. 428—429. — Katoni: Epitome chronolog. t. II. p. 414. — Смичиклас Т. Повј. hrv. књ. I стр. 635.

преговоре с друштвом, а да се ниједан члан уговора не измени. Друштво пак да сведе свој рачун на одредбу чл. 18 уговора. (Врло добро, прима се).

Састанак је закључен.

Свечани састанак држан 15. Јуна 1893 год.

Председник — Пошто има довољан број одборника, то отварам седницу и молим вас да извршимо онај посао, који је Представништво Београда на дан, кад се прослављала петстогодишњица Битке Косовске заветовало и одредило у томе: да се свак године изда награда из општинске благајне, оним младићима наше Велике Школе који буду израдили најодличније задатак, постављен од академског савета и то задатак који има да расправља питања из историје Српске и тиме да буди родољубље и патриотизам у омладини нашој. У овој свеченој седници, ово је трећа прилика у коју представништво Београда има ову заветну ствар представништва Београда да изврши. Као сваке године, тако и ове године Академски Савет Вел. школе, спровео је општини израђене радове наших великошколаца, и ја вас молим да саслушате његове оцене и донесете одлуке о наградама. (Секретар чита).

Председник — Дакле: рад „српски устаници против Турака у вези са себом Срба у туђини" израдили су: Радослав Агатоновић и Паун Спасић (чује се: живели!) — ако се господа налазе овде нека се прикажу (Бива)

Други рад исте теме израдио је г. Јован Васиљевић философ (живео)!

О трећем овом раду имам писмо Академ. Савета, у коме нам се препоручује, да се рад штампа, и да се изда извесан број примерака ради награде писцу; Молим одбор, ако усвоји ову мисао, да реши, колико примерака да се да као награда писцу.

Љуба Јовановић — Ја мислим да ћу бити тумач задовољства свију нас, што видим, да је родољубље и увиђавност наших претходника, пре три године дана, учинило овакав потстрек код омладине, тако да смо овакви успех пожели Доиста се ми можемо радовати што наша великошколска омладина показује оволику вољу на рад по овој струци, а нарочито имамо основа радовати се са овога успеха, који је прешао оне границе, које су се могле очекивати. Видимо, на име тога да оне награде, које смо ми одредили нису довољне, па да по заслузи наградимо радове који су око овога посла уложени. Ми видимо да поред одређене две и трећу награду предлаже Академ. Савет. Знајући како се са наградом прва два темата испуњује сума коју је општина одредила као годишњу награду, академски савет мисли да се овај трећи темат награди тиме, што ће се отштампати цео рад у „општинским повинама" па извесан број експемплара. дати писцу. Пошто је одбор општински био увек вољан да потпомогне сваку корисну установу, мислим да треба и овом приликом то да учини. Ја се надам, да ћемо ми то овде усвојити, при свем том што сам чуо у овом тренутку глас који говори, како нам новчана средства, која су нам нами непосредни претходници оставили не допуштају да и једну пару издатка на ову потребу учинимо.

Господо, кад узмемо на ум, за што се ово даје, мислим, да ћемо сви бити сложни, да учинимо ту жртву и надам се, да циљ ради кога је чинимо и заслужује; ваља да нађемо могућности, да је учинимо, рачунајући да ће омладина, за коју се ово чини потрудити се, да се што боље научно спреми и да буде пијонер оних мисли и дужности, које наш народ има да остварује. Ја предлажем да се прими овај предлог и да се и трећи спис општампа у онолико експемплара колико и остали списи, па да се извесни број од тих експемплара да писцу.

Марко Велизарић — Из извештаја Академског савета који нам је секретар прочитао види се да је он оценио да је добар рад и оног трећег младића, само што је рад оне двојице бољи Према томе ја бих предложио да се и тај трећи рад штампа, да се писцу да известан број примерака и да му се још дâ и награда од 120 до 150 дин. (Чује се: врло добро, прима се).

Председник — О расположењу нашем према оваквим радовима не може бити сумње, Ја верујем, да би ми сви ради били да се овом младићу да и већа награда, али као што знате наши претходници створили су нам немогућност, да се и овај трећи младић награди из буџетских средстава, којима сад располажемо. С тога бих вас молио, да означите партију. из које би ово могло да се учини, пошто партија на ванредне потребе не досеже за то јер је исцрпљена.

Стеван Чобевић — Г. председник ће најбоље знати која ће буџетска партија остати не исцрпљена до краја ове године и он треба да нам каже, откуд да се овом младићу да награда, а да је он заслужио, то сви признајемо, јер је радио на једном послу, који је важан за српско племе и српско име.

Председник — И ја господо, не знам коју би партију могао одредити за исплату ове награде, докле не добијемо одговор од Државног Савета, коме сам учинио питање, како ћемо вршити исплату извесних издатака, за које немамо кредита, а морамо их чинити.

Љуба Јовановић — Да би смо ову дугу дебату прекратили чини ми се да има могућности да се ова награда изда из партије на штампање листа и то ка награди чланка у њему, и ја *то* предлажем (Чује се: врло добро, прима се).

Председник — Молим, колика ће се сума издати (Чује се: 100 динара).

Добро, одобрава ли одбор ту суму? — (Одобрава).

Сад имам да вам саопштим, да је овај трећи рад израдио Гргур Јакшић свршени филосов (чује се: живео).

Ако су ту господа, која су награђена, могу прићи да приме награде. (Бива).

Кад смо се овако састали, после овога задатка, који смо сад свршили имам да вам учиним једно саопштење.

Вама је познато да је општински одбор овластио председништво да за кланице или за друге потребе општинске лицитира имање Цеханија на Карабурми. Лицитације су биле 2—3 и на њима се није нико јавио, него пријатељи који су лицитирали за општину и општински пуномоћници. Излицитирана сума није задовољила управу фондова јер је мања од оне суме коју Цехани дугује. С тим је ствар остала нерешена Пре неколико дана добио сам акт од Управе фондова, којим Министар привреде уступа то имање, али под извесном погодбом. Молим вас да те погодбе чујете

Секретар чита:

Стеван Чабевић — Молио бих да ми се каже колика је квадратура тога земљишта

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

тражаху и у туђини наслона за своју освету над Турцима? Без сумње, да је уз Матију било и по ког властелина Томашевићевог, који не запојен још отровним, патаренским задахом, тражаше уточишта у крилу мађарскога краља, молећи га на освету тиранима, и неверним синовима српским — потурицама. Енгел(1) спомиње неког *Стефана Марнавића* „Starosten von Zvornik", који се за све време ратовања од 1463. — 1465. г. показао врло храбрим, зашто га је краљ обдарио *Камен-градом,* са свима његовим приходима. А без сумње то није био једини пример.

И херцег Владислав овог пута помагао је краљу у рату тиме, што је бранио прелаз босанских Турака у Херцеговину. У једном писму млетачкога архива од 29. децембра 1464. г.(2) спомиње се, да је кнез Владислав победио на самој својој граници једног турског пашу, који је под собом имао до 7 000 Турака, многе му војнике побио, а остало заједно са пашом заробио. Из свега овога види се живо учествовање босанских и херцеговачких Срба у овим ратовима.

Можда је због ове своје победе, кнез Владислав навукао на се освету Турака, да га ускоро походе. Како се у ово доба — крајем 1465. г. — као што смо видели, (стр. 65) није дошло до мира, који султан предлагаше Матији, то се крајем исте године упути једна војска на Херцеговину, мислећи, да ће олако завладати оним непробојним кршевима. У Херцеговини, као што смо видели, у ово доба већ није било на врховној управи старога Херцега. Завадивши се са синовима, буде приморан оставити своју земљу и бегати у Нови. У писму млетачкога архива од 27. јануара 1466. г.(1) спомиње се, да је Херцег, видећи да не може одолети синовима, понудио краљу Матији оно парче земље, које му је још било остало, и још 100 000 дуката, с тим, да га прими у Загребу, и да му титулу барона. Краљ је послао неког *Панијана* са 5 000 Мађара, да заузме Херцегову земљу. „Ну Херцег, за кога се говорило, да држи веру, није хтео испунити краљу оно, што је обећао, но даде ону планину *Наренту* Госпоству (тј. Млецима)", затим се споразумео са старијим сином, и дао му неке градове босанске. Кад Панијан дође к њему, Херцег му одговори, да оне земље нису његове, већ његова сина, и да он са њима не може располагати; па да би га умирио, даде му само нешто новаца, па оде у Дубровник, и наскоро затим умре 22. маја 1466. г. на своме добру *Дубровачци* код Кастел Новога.(1)

Још за живота очева синови су поделили очевину, и Владислав је добио горњи а Влатко доњи део Херцеговине. Ну у сред опште опасности од Турака, нису ни они умели живети у љубави. Најмлађи брат, Стефан тражио је део очевине за себе; у томе га потпомагао средњи, Влатко, мрзећи на Владислава, што је овај хтео, да над њима обојима господари.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

---

(1) Allg. Welthistorie B. III. одсек Gesch. v. Servien, S. 430.

(2) Макушев А. у Гласнику срп. уч. др. књ. XIV. (II. одел.) стр. 159.

(1) Макушев А. у Гласн. срп. уч. др. књ. XIV. (II одел.) стр. 165.

(1) Rački Fr. dr. y Rad-y jугосл. акад. књ. VIII. стр. 174. — Тестаменат Херцегов види у Miklosichich-a Monumenta Serbica, p. 495—498.

О ВОДИ ИЗ БЕОГРАДСКИХ ВОДОВОДА.

АНАЛИЗЕ БЕОГРАДСКИХ ВОДА ЗА ПИЋЕ, КОЈЕ СУ У ДРЖАВНОЈ ХЕМИЈСКОЈ ЛАБОРАТОР. ПРОШЛОГА МЕСЕЦА И ТО

од 21. Августа до 21. Септем. ов. г. извршене.

Број.	КОЈА ВОДА:	Кад је узета проба:	Кад је анализана:	Температура воде:	Температура ваздуха и време	ЈЕДАН ЛИТАР ВОДЕ ИМА ГРАМА: чврстих материја, сушених на 100—110°C	утрошеног калијумперманата	хлора Cl_2	азотне киселине N_2O_5	азотасте киселине N_2O_3	амонијака NH_3	Албуминоид амон.	силицијумдиоксида SiO_2	оксида гвожђа и алуминијума $Fe_2O_3Al_2O_3$	оксида гвожђа Fe_2O_3	креча CaO	магнезије MgO	слободне угљене киселине CO_2	кисеоника O_2	Немачких степена тежине:	Број бактерија у 1 cm^3	НАПОМЕНЕ:
1.	I. Нов водовод: Чесма у Сава-мали	26|VIII	26 VIII	17°	ведро 25°.	0.535.	0.0016.	0.0199.	0·0023.	Нема	једва прим. трагове	0.01 мгр.									
2.	„ врач. код „дене Катарине“	31|VIII	31|VIII	17°	облачно 17°.	0.534.	0.0020.	0.0195.	0.0012.	„	Нема										
3.	„ у лабораторији	3|IX	3|IX	15.5°	ведро 20.5°	0.536.	0.001.	0.0192.	0·0013.	„	једва прим. трагова							0.025.			
4.	„ „ Макишу	9|IX	10 IX	14.6°	ведро 24°	0.552.	0.0018.	0 020.	0·0018.	Незн. трагова	0.000062.	0.018 мгр.	0.016.	0.006.	0.0012.	0.146.	0·073.			24.8	
5.	„ „ лабораторији	10|IX	10|IX	15°	ведро 20°	0.545.	0.0017.	0.02 .	0.0018.	једва прим. трагова	0.000013.	0.018 мгр.	0.0185.	0.006.	0.0010.	0.146.	0.074.			24.8.	16.	
6.	„ на калиаегсану	16|IX	10|IX	19°	ведро 20°	0.533.	0.0 03.	0.019.	0.002.	Нема	једва прим. трагова	0.010 мгр.									10.	
7.	„ Проф. Кнегапановића	16|IX	10|IX	16.5°	ведро 20°	0.542.	0.00033.	0·019.	0.002.	„	„	0.012 мгр.									9.	
8	„ теразијска	20|IX	20|IX	16°	облачно 18.	0.523.	0.0018.	0.0195.	0.002	„	једва прим. трагова											
1.	II. Стари водовод: варошки, Тоскина чесма	26|VIII	26|VIII	19.5°	ведро 25°	0.325.	0.·012.	0.00 2.	0.006.	Нема	0.000016.	0.018 мгр.								17.08.		
2.	„ абаџ. „	31|VIII	31|VIII	16.75°	облачно 17°	0.354.	0.0009	0.0053.	0.0058.	„	Нема											
3.	„ цветни трг.	31|VIII	31|VIII	16.5°	облачно 17°	0.350.	0.0009.	0.0053.	0.0058.	„	једва прим. трагова							0.029.				
4.	„ велика пијаца	16|IX	16|IX	16°	ведро 20°	0.314.	0.0003.	0.0068.	0.0 9.	„	Нема	0.01 мгр.	0.013.	0.0 65.		0.097	0.053.			17.1.	660.	Вода мало мутна
5.	билбилдер. чукурлија	16|IX	16|IX	16°	ведро 20°	0·3·4.	0.	0.0056.	0.008.	„	једва прим трагова	0.01 мгр.	0.010.	0.005.		0.036.	0.054	0.030.		17.2.	367.	
6.	римски, чесма I	31|VIII	31 VIII	17°	облачно 17°	0.340.	0.0006.	0.0061.	0.·08.	„	0.00001.	0.008 мгр.										
7.	„ „ II	3 IX	3|IX	17°	ведро 20.5°	0.312.	0.0012.	0.0052.	0.008.	„	једва прим. трагова		0.0075.	0.0014.		0.094.	0.052.	0.026.		16.68.		
8.	„ „ I	16|IX	16|IX	16·5°	ведро 20°	0.340.	0.	0.0056.	0.013.	„	„	0.02 мгр.									207.	Вода мало мутна

Напомена: Не попуњене рубрике у овом табелар. прегледу не показују, као што неки погрешно тумаче, да појединих састајака нема, већ да нису увек одређивани.

Др. А. Зега, општински хемичар

Др. Марко Т. Леко, државни хемичар.

(Наставак на идућој страни).

Из ових анализа види се, да су прегледане воде прошлога месеца, по хемијском саставу биле исправне.

Резултати бактереолошких испитивања и овога пута показују, да је вода из новога водовода чистија од воде из старих водовода.

При свем том непрестано се о води из новога водовода проносе разни узнемирујући гласови. У колико ми је познато, тим памфлетским гласовима поклања се неко веровање поглавито с тога, што се вода из новога водовода по кад кад замути. С тога је нужно, да се о томе и овом приликом обавестимо.

Што се вода из нов. водовода још и сад по кад кад замути, узрок су извесне техничке тешкоће.

Вода из н. водов. као и друге такве подземне воде, богатија је једним једињем гвожђа, које се лако из воде у виду жућкастога талога одваја. Да би се избегло одвајање тога талога у водоводним цевима, сад се вода пре но што се у водоводне цеви пусти, од гвожђа ослобођава и цеди. Али, како се у почетку, кад је водовод отворен, ово ослобођавање воде од гвожђа, ради покушаја а из економних обзира, није вршило, то се у водоводним цевима накупила прилична количина талога и тај талог, кад се покрене, замути воду и онда разуме се, вода је богата и бактеријама.

У памфлету, који је изашао у 199. бр. „Дневнога Листа“, плаши се грађанство тим бактеријама. Није шале у $1_{см^3}$ воде нађено је 1457 бактерија!

Нарочитим пак опитима доказано је, да се и у најбољим водама, кад се не троше, бактерије јако множе. Тако у води једнога бунара (не код нас) *), који неко време није употребљен био, нађено је у $1_{см^3}$, 56000 бактерија, за тим, пошто се извесна количина воде из тога бунара исцрпла, у истој води, не беше више ни једне бактерије. Такав је отприлике случај и с талогом у води н. водовода.

У осталом вода кад је мутна и без бактереолошкога испитивања, по самом изгледу, види се да није за пиће. У тим изузетним случајима, који код н. водовода дуго не трају, треба сачекати док не престане тећи мутна вода или у нестрпљењу помоћи се онако као што смо се помагали, кад није било новога водовода.

У колико сам из Управе београ. водовода извештен, ово од чести абнормно стање код н. водовода трајаће још неко време, док се испуштањем веће количине воде на хидрантама, цеви од поменутога талога савршено не очисте.

Међу тим од великога броја бактерија, кад се зна каквога су порекла, не треба се плашити. С једном кашиком киселога млека прогутамо више милијума бактерија. Питање је само, јесу ли бактерије у мутној води н. водовода шкодљиве или су исто онако безопасне, као што су н. пр. оне из киселога млека.

Пошто дакле још нико није фактама доказао, да су макишке подземне воде не здраве за пиће и пошто исто тако није констатовано, да се при грађењу београ. водовода није обратила најозбиљнија пажња на све што је потребно било, да се вода од сваке нечистоће сачува, то сва ларма око воде, до крајности је не основана.

22. Септембра 1893. год.
у Београду.

Др. Марко Т. Леко
државни хемичар

*) Kubel — Tiemann Untersuchung des Wassers (1889) стр. 565.

ОПШТИНА ГРАДА БЕОГРАДА

Преглед стања на 31. Августа 1893 год.

	Дугује	Потражује
Главница		6107078·22
Повериоци		372535·63
Тек. рачун код н. завода		2270721·25
Пријеми — Акценти		2310000
Буџет Гробљански		10331·68
„ Трошарински		236412·67
„ Општинског Суда	156804·24	
Имаовина	5068525·68	
Дужници	1231655·93	
Оставе код новч. завода	2310000	
Грађење Водовода	2540094·45	
	11307079·45	11307079·45

Књиговодство општине града Београда, 10 Септембра 1893 год.

Главни књиговођа,
К. Ј. Јанковић.

Млађи књиговођа,
Милија Јовановић.

СТАТИСТИЧКИ ЗАПИСИ
У ОПШТИНИ БЕОГРАДСКОЈ

Путнички саобраћај вароши Београда, У седмици од 12. Сепг. до 19. Сепг. 1893. год. допутовало 961. одпутовало 828. Од којих су:

а.) Пола: мушког 891, женског 70.

б.) Вероисповести: православне 855, католичке и протестан. 66, мојсијевске 19, мухамеданске 21, свега 961.

в.) Постојбина: Србија 751, Аустро-Угарска 119, Босна и Херцеговина 13, Црна Гора 10, Грчка 3 Турска 42, Бугарска 3, Румунија 3, Русија 2, Германија 1, Франц. 4, Италија 1 остале државе 9.

г.) Занимање путника: Тежаци и економи 70, Занатлије 84, Трговци 390, индустријалци 32, шпекуланти и предузимачи 22, Гостионичари 17, Интелигенција (војска) 26, ђаци 98, радници и помоћници 57, Пијари и боззације 2 надничари и слуге 44.

Из статистичког одељка општине вароши Београда 23. Септембра 1893. год.

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

Рачуноводство суда ово општинског, држаће у својој канцеларији јавну усмену лицитацију и то:

I. На дан 27. Септембра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп општинског земљишта „стари сењак“.

II. На дан 28. Септембра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп земљишта општинског до бив. ботаничке баште на јалији.

III. На дан 29. Септембра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп општинског земљишта код војног сењака.

IV. На дан 4. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп 12 плаценова на великом тргу за свињске месарнице.

V. На дан 5. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп 7. плаценова на великом тргу за говеђе месарнице.

VI. На дан 7. Октобра од 8—12 пре подне, — за давање под закуп 12 општинских дућана на зеленом венцу за месарнице говеђе и свињске и пиљарнице.

VII. На дан 12. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп права наплате таксе од акциза на пиће.

VIII. На дан 15. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп права туцања каце — тамиса.

IX. На дан 18. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп права наплате таксе фијакерске.

X. На дан 20. Октобра од 8—12 сах. пре подне, — за давање под закуп меса од бобичавих свиња, које се кољу на општин. кланици.

XI. На дан 23. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп оправке возова општинских, ковачко-коларски рад.

XII. На дан 25. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп

оправке возова општинских, сарачко-тапетарски рад.

XIII. На дан 27. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп подкивања коња пожарне чете и волова рабац. општин. возова.

XIV. На дан 28. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп оправке рабац. општинских возова.

XV. На дан 1. Новембра од 8—12 сах. пре подне, — за давање под закуп плаца општинског више чесме „књагиње Љубице".

XVI. На дан 1. Новембра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп II. пећине у таш-мајдану.

XVII. На дан 2. Новембра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп чишћења пијаца у вар. Београду.

Погодбе о овим закупима могу се сваког радног дана видети у канцеларији рачуноводства.

Ко жели ма шта од овде изложених права узети под закуп, нека означеног дана дође и лицитира, пошто положи прописану кауцију.

СБр. 12.755 — Из канцеларије суда опш. града Београда, 14. Августа 1893 год. у Београду.

—

Пошто се на дан 23 овог месеца није могла држати офертална лицитација за набавку 696 метар. хвати букових дрва, потребних за огрев канцеларија овог суда, из узрока што није било ни једног понуђача, — то ће суд општине Београдске држати другу јавну лицитацију за набавку горње количине дрва на дан 28-ог тек. месеца од 8—12 сахати пре подне, пред кафаном код „Венеције" до купатила савских.

Кауција је 1800 дин. у готову или српско-државним папирима од вредности.

Погодбе ове набавке могу се видети сваког дана у канцеларији рачуноводства овог суда, а и на дан лицитације.

Позивају се лицитанти да означена дана дођу и лицитирају.

СБр. 15578 — Од суда општине града Београда, 24 Септембра 1893 г. у Београду.

—

Пошто није имало довољно лицитаната, то се није ни могла држати одређена лицитација на дан 20 овог месеца, за давање под закуп 12 општинских дућана у фишекц. улици, — с'тога ће суд општине Београдске, држати другу јавну лицитацију на дан 30 тек. месеца од 8—12 сахати пре подне, за давање под закуп ових дућана, пред кафаном Лазаревића у фишекцијској улици.

Сваки дућан лицитараће се по особ, а кауција се полаже у 120 дин. у готову или државним папирима од вредности.

Услови могу се видети сваког дана у канцеларији рачуноводства овог суда, а и на дан лицитације.

Ко жели узети ове дућане под закуп, нека означеног дана дође и лицитира.

СБр. 15404 — Од суда општине Београдске, 24 Септембра 1893 г. у Београду.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ.

I. Димничарство:

а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0·20 д.
б) За неузидан шпорхерд . . . . . 0·20 д.
в) За узидан „ . . . . . 0·40 д.
г) За велики узидан шпорхерд у гостионици . . . . . 0·50 д.
д) За чишћење димњака од два спрата 0·20 д.
ђ) За чишћење простог димњака . . . 0·10 д.
е) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са пећима . . . . . 0·10 д.
ж) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са више пећи . . . . . 0·20 д.
з) За паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0·75 д.

II. Пражњење помијара и нужника:

а) Од кубног метра . . . . . 10·— д.
б) Од акова . . . . . 0·50 д

III. Псетарина:

а) Марка за пашче за годину дана . . 3·— д.
б) Обнављање изгубљене марке стаје . . 1·— д.

IV. Гробарина.

а) Гроб за децу . . . . . 7·— д.
б) Гроб за одрасле . . . . . 12·— д.
в) Мала гробница . . . . . 555·52 д.
г) Велика гробница III. реда . . . . . 998·39 д.
д) Велика гробница II. реда . . . . 1099·32 д.
е) Велика гробница I. реда . . . . . 1684·57 д.

V. Мртвачка кола:

а) Мртвачка кола стара са два коња . . 12·90 д.
б) Мртвачка кола са анђелима са два коња . . . . . 24·90 д.
в) Мртвачка кола нова са два коња . . 36·90 д.
г) Мртвачка кола нова са 4 коња . . . 72·90 д.

ТАКСЕ

ЗА ИЗНОШЕЊЕ ЂУБРЕТА

За квартове: Савамалски, Теразијски, Варошки и Врачарски:

1. Од собе и кухиње или мањег дућана са собом . . . . . 0·25 д.
2. Од две или три собе, са кухињом или већег дућана са магазом . . . . . 0·70 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1·50 д.

За квартове: Дорћолски и Палилулски:

1. Од собе и кухиње, или мањег дућана са собом . . . . . 0·20 д.
2. Од две или три собе са кухињом или већег дућана са магазом . . . . . 0·60 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1 д.

Од суда општине београдске 28. Августа 1892 године АБр. 9449.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

ПРЕМЕРЕНО НА БЕОГРАДСКОМ КАНТАРУ

Од 16. Септембра до 23. Септембра 1893. год.

КИЛОГРАМА	НАИМЕНОВАЊЕ	ЦЕНА НАЈВЕЋА дин.	пр.	ЦЕНА НАЈМАЊА дин.	пр.
1382	Арнаутка	13		12	
	Брашна кукурузна				
	„ пшенична				
	Вина бела (од лит.)				
	„ црна „ „				
	Волова				
	Вуне не пране				
	„ пране				
2914	Грожђа	80		30	
1804	Дуња	20		10	
1405	Јабука	15		9	
163459	Јечма	9	20	9	
959	Кајмака	130		120	
	Кожа воловских				
	„ јагњећих				
	„ овчијих				
1568	Коре брезове	12		11	50
	Крава				
67786	Креча	4		3	50
16693	Кромпира	10		7	
260	Крупника	9			
8493	Крушака	15		8	
30916	Кукуруза	10		9	
	Купуса				
	Лоја нетопљеног				
156	„ топљеног	100		96	
	Лука аршламе				
	„ бела				
6821	„ црна	12		9	
43	Масла	160		150	
100	Масти	120		115	
1108	Меда	100		50	
	Оваца				
181531	Овса	11	20	10	50
2436	Орања	35		30	
4311	Пасуља	14		12	
	Пекмеза				
377	Просе	6		5	50
562497	Пшенице	11		10	80
43046	Ражи	9		8	50
	Рак. комов. (од лит.)				
	„ „ меке „				
98	„ шљив. љуте „		70		
5975	„ „ меке „		45		30
22551	Свиња дебелих	80		75	
	„ средњих				
78240	Сена	5		4	
794	Сира	100		60	
3440	Сламе	2	50	2	
	Сланине				
59	Сочива	30		25	
	Угљена дрвеног				
183600	„ каменог				
	Шпицарке				
71643	Шљива сирових	7		6	
247829	„ сувих о. год.	22		14	
2589	разна поврћа				
48056	разна воћа				
8800	дуга пинтерских				
20080	Цемента				

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА

Власник Општина Београдска — ПАРНА РАДИКАЛНА ШТАМПАРИЈА — Уредник Урош Кузмановић

БРОЈ 40. ГОД. XI.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
НА ГОДИНУ . . . . . 6 дин.
НА ПОЛА ГОДИНЕ . . . . . 3 „
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ . . . . . 9 „

НЕДЕЉА 3. ОКТОБАР 1893.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 пр. дин. од врсте

ПРЕТПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПУТНИЦОМ НА ОПШТИНСКИ СУД
А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА

Рукописи не враћају се

Неплаћена писма не примају се.

ОДБОРУ ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

—

Надзорна комисија за електрично осветлење вароши Београда, састала се 2-ог овог месеца да констатује стање радова предузетих у том смислу, као и да их упореди са одговарајућим одредбама уговора. И комисији је част да о томе свом послу поднесе одбору општинском следећи извештај.

1 На првом месту комисија је констатовала да је повластичар подигао према чл. 3. уговора, једну централну радионицу за произвођење електр. струје по плану, који је комисија одобрила, с том само напоменом, да та радионица није подигнута на земљишту, које би му општина имала бесплатно уступити на тај циљ, (чл. 4) већ на земљишту, које је повластичар, по одобрењу комисије и одбора сам купио.

2. У централној радионици намештене су справе за кретање електричних машина (чл. 7). То су три хоризонталне парне машине система „Corliss“; брзина обртања осовине па дакле и замајца сваке такве машине износи 60 пута у минуту. Те три парне машине прате у другом одељењу радионице три парна мултитубуларна казана система „B bcock Vilcox“. У истом одељку зграде намештен је велики филтар за пречишћавање воде и два металпа резервоара за воду. као и остали прибор, потребан за такву врсту инсталација.

3. Кретање парних машина преноси се помоћу девет, односно дванаест трансмисионих точкова на девет динамо електричних машина за произвођење електричне струје (чл. 8). Све те машине дају једносмислену струју (чл. 20). Оне су намештене у три групе, тако да сваку групу окреће по једна парна машина. У свакој групи има две машине система „Edison“ за струју ниског напона од 120 до 150 волата и једна машина система „Edison Spevvy“ са напоном од 2000 волата. Поред машина постављен је нарочити табло за распоред струја а с друге стране потребан број фидера за гранање струје по вароши. На табло-у се налазе регулатори, прекидачи, амперметри, волтметри, комутатори, громобоње и тако даље, распоређени на начин згодан за лако руковање. У опште цела је радионица подигнута и уређена тако, као што се то и на другим местима ради, те се може рећи да је правилан рад осигуран (чл. 11).

Осим поменутих девет динамо машина има још једна десета намештена над бунаром за воду и која окреће центрифугалан шврк намештен у самом бунару.

У машинском одељењу радионице направљена је једна светла и једна мрачна комора са црно обојадисаним, дуваровима за фотометарске пробе са потребним справама (чл. 48).

4. Према природи горе поменутих динамо машина, оне могу произвести свакога сахата 441300 вата електричне енергије, којом се, *поред* предвиђених лампа за варошко осветљење може палити још преко 5400 лампа сијалица. Пошто је цела инсталација тако удешена да у редовним приликама раде две парне машине а да трећа служи за резерву, то се у обичним приликама може, сем утврђеног варошког осветљења палитијош преко 3000 лампа сијалица, а то јепрема садашњим приликама довољно. Према томе су и одредбе члана 9 уговора испуњене.

Спровођење је привремено извршено ваздушним спроводницима по целој вароши. Један и то најважнији део тих спроводника ваздушних замениће се у одређеном року подземним, о чему је већ одбор општинских своје решење донео (чл. 12.) Спровођење је пак тако изведено, да је све варошко осветљење подељено у четири засебна ланца, два за пламене а два за сијалице лампе; један ланац из сваке те групе пали лампе које горе само до 11 сати а други оне лампе које горе целу ноћ. Утврђивање оних ваздушних спроводника, који иду преко приватних и јавних грађевина није извршено свуда по одобреним моделима и могу остати такви само дотле докле то сопственици дотичних грађевина буду дозволили (чл. 15 и 16)

6. Цео је варошки рејон подељен у два дела и у њима распоређене пламене и и сијалице лампе, у смислу чланова 17 и 18 уговора. Место сваке поједине лампе уцртано је у нарочити план варошки и копија таквог једног плана предата је концесионару у своје време (чл. 20 тачка I)

7. Комисија је у току инсталације а на нарочиту понуду концесионареву ступила у преговоре ради замене 600 лампа сијалица са 130 пламених лампа а у смислу чл. 19 уговора. Ти су преговори према једном писму повластичара од 3 Јуна, имали бити прекинути 8 Јуна ове године, премда одбор општински још ни до данас није никако дефинитивно решење донео по тој ствари.

Намештање стубова за лампе обе врсте и један део консола за лампе сијалице извршено је на тачкама које је такође комисија претходно утврдила (чл. 21.) Међу тим, конзоли многих лампа сијалица утврђени су на дрвеним дирецима, што комисија није одобрила и што се не слаже са одредбама чл. 21. угов.

9. Испитивању и оверавању чланова 23, 24 и 25 уговора, комисија није могла приступити с тога, што су то послови, који се могу предузети тек пошто се призна, да је цела инсталација довршена што у ствари није, као што се то види из овога: комисија је на лицу места констатовала да је намештено 65 плам. лампа у улицама предвиђеним чланом 17. Што се тиче 1000 лампа сијалица, које предвиђа чл. 18. за остале улице, комисија је нашла, да је намештено свега 422 лампе у разним деловима вароши што у осталом потврђује и нарочити акт и план, који је концесионар упутио г. председнику општине 30 Јула ове године. Из тога разлога, што инсталација није довршена, комисији није стављен на расположење ни детаљан план инсталације, предвиђен у чл. 21. тач. II.

Према томе комисија констатује, да повластичар није испунио све одредбе члана 56. уговора.

Завршујући овај свој извештај надзорна комисија за електр. осветљење вароши Београда напоминје, да о осталим члановима

ма уговора није ништа говорила с тога, што су они такве природе да се о њима, овом приликом не може ништа рећи

3. Септембра 1893 год.
у Београду.

Надзорне комасије за електрично осветлење Београда:

ПРЕДСЕДНИК:
Ђ. М. Станојевић

ЧЛАНОВИ:
Др. Павао Поповић
Милан Капетановић
Милутин Ј. Марковић

Као што се из поднесеног извештаја надзорне комисије за електрично осветљење види, повластичар тога предузећа, није испунио све обавезе које је на се примио уговором, те према томе, општина београдска имала би право да се користи одредбама члана 56. уговора. Али желећи дати доказа о свом добром расположењу према предузећу о коме је говор, комисији је част предложити одбору општине београдске да продужи повластичару рок за довршење поменуте инсталације али само под овим погодбама:

Чл 1. Повластичар се обвезује да у што краћем року доврши постављање недовршених лампа сијалица и да за време, док се уговором утврђени број сијалица не постави (о чему има комисија своје решење донети), повластичар је дужан све, сада већ постављене лампе оба система бесплатно осветљавати по часовнику, који за одговарајуће доба године буде вредио и који ће комисија повластичару поднети одма по његовом пристанку на ове услове. Концесионару стоји на вољи, да ново постављене сијалице осветљава или одма или по довршењу целокупног броја тих лампа, предвиђеног чл. 18 уговора. Ако повластичар, са постављањем целокупног броја лампа сијалица не би био готов до 1 Јануара идуће године, он је дужан у свима оним улицама, у којима сијалице не би биле постављене, осветљавати општинске петролеумске ламне (фењере) о свом трошку и без икакве накнаде од стране општине, све док целокупни број сијалица не постави.

Чл 2. Раније постигнут споразум, који је одбор општински усвојио у својој седници од 3 Маја ове год. и по коме је повластичар обавезан да извесан део ваздушних спроводника замене подземним о своме трошку, и у току од 4 године, комисија мења на овај начин: концесионар је дужан у току од *две* године, све оне ваздушне спроводнике заменути подземним, где има два или више од два стуба или где има један стуб са подупирачем као и све оне, где на једном стубу буде више од једанаест спроводника. За све време замењивања ваздушних спроводника подземним, осветљење вароши не сме се прекидати. Да би се тачно одредио рок и трајање ове обавезе, комисија утврђује: концесионар је дужан у року од три месеца од дана његовога пристанка, поднети комисији планове подземних спровођења о којима се овде говори на одобрење. Од дана кад се ти планови одобрени доставе повластичару, почиње двогодишњи рок који је горе споменут. Ако би повластичар у своме раду око замене надземних спроводника подземним био спречен каквим елементарним или каквим другим непредвиђени узроком који од њега не зависи, он ће бити дужан позвати надзорну комисију да она констатује ту препреку и да му о томе писмену потврду изда. Надзорна ће пак комисија са своје стране писмено известити повластичара кад буду те препреке престале и кога дана мора своје радове наставити. Све оно време, које комисија на горе поменути начин буде огласила као немогуће за рад, не ће се узети у рачун при одређивању горе поменутог двогодишњег рока. Али ако повластичар поменуто ваздушно спровођење не би заменио подземним у горе утврђеном двогодишњем року, он ће бити дужан бесплатно осветљавати целу варош ноћев од истека горе поменутог двогодишњег рока на све до свршене замене напред утврђених надземних спроводника, подземним.

Чл. 3. повластичар је даље дужан, дрвене диреке осталих ваздушних спровод ника заменити гвозденим по моделима које комисија буде одобрила и које ће моделе концесионар поднети комисији у року од четири месеца од дана кад на ове услове пристане. Рејон варошки у коме ће се та замена дрвених дирека гвозденима извршити утврђује се на овај начин: Од почетка Душанове улице на дужином њеном, за тим видинском, болничком, палилулским тргом, тимочком улицом, фишегијском, Београдском, писарском, војничким пољем до краја кнез Милошеве улице, за тим цветном, железничком, споменичком поред железничке станице новим путем према савској обали, том обалом, богојављенском улицом, горњим и доњим градским пољем до почетка Душанове улице. По себи се разуме да и све именоване улице и поља спадају у тај рејон. У томе ће рејону повластичар извршити замену на првом месту у већ регулисаним улицама а по реду који му буде комисија назначила приликом одобрења модела, за гвоздене дирекс. У нерегулисаним улицама поменутог рејона остаће дрвени дирећи само до њиховог регулисања, па ће се и они по извршеном регулисању заменити гвозденим. Рок за извршење те замене дрвених дирека гвозденим утврђује се на четири године, почев од дана одобрења модела; код овог се рока не ће водити рачун о елементарним и другим сметњама ако их буде, као у претходном члану.

СРПСКИ УСТАНИЦИ ПРОТИВУ ТУРАКА

У ВЕЗИ

СА НАРОДНИМ СЕОБАМА У ТУЂИНУ

од 1459.—1814. године.

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

У ДВА ДЕЛА

НАПИСАЛИ

Р. Агатоновић и Л. М. Спасић.

(Академијски Савет Вел. Школе наградио првом видовданском наградом општ. београдске).

Мото:

— „Пора нам престать быть умными чужимъ умомъ и славными чужою славою“ (Време је да престанемо мудровати туђом памећу, и славити се туђом славом).

Карамзин.

(НАСТАВАК)

Свађа дође и до отворене буне, кад несрећни и лакоумни Стефан утече Турцима, не устежући се примити мухамедову веру, добив име *Мехмед-бег,* доцније постаде беглербег румелијски и велики везир. Друга два брата, чим назру опасност од Турака понудише своје земље под заштиту — по Хамеру — угарскоме краљу а по оном писму архива млетачкога, „Млецима, па чак и напуљском краљу, коме се нудио млађи брат Влатко.“ Така неслога, разуме се, јако је потресла и иначе слабу Херцегову кнежевину.

Ну још јаче њеном опстанку попретише сами Турци, тиме, што уведоше у Босну, одмах после бегства Матијина испред Зворника, неку врсту обновљења традиционалне босанске политике. Видећи, да се противу великог нерасположења српскога народа не могу лако утврдити у Босни, што се нарочито јасно огледало у последњој војни, Турци, да би народ за се придобили, поставе великог везира у Босни, са звањем и влашћу краља босанскога, обновивши и сва мања властеоска звања, од којих многа добише потурчени Срби.(1) Видећи, како су негдашњи босански Патарени, а сада само са промењеним именом, Мухамеданци, тако добро награђени, и херцеговачки Патарени, где их после пада Босне још понајвише беше, радо ступаху под заштиту султанову; а кад његова војска продираше крајем 1465. или почетком 1466. г. у Херцеговину, они је свуда радосно дочекиваху. Непатаренски народ из села разбеже се у горе и планине, да се спасе турске пљачке. Градови се неки истина храбро одупираху, али узаман, кад поједини срамно главу прикланаху. Турци тако један по један освоје све градове и целу Херцеговину. Али држећи се новог система политике своје у завојеваним земљама, не хтеше ни Херцеговини уништити са свим политичку егзистенцију, већ оставише браћу, да и даље владају, али само под сизеренством једнога турскога бега, и да плаћају султану одређени данак.(1) Тако је неслога браће Херцеговића ускорила пропаст политичке самосталности оне српске покрајине, која је природним положајем била позвана, да бар последња очува кандило српске слободе и самосталности. Овог пута није ни славни Дубровник поштеђен од турске посете. Кад Турци освоје сву Херцегову земљу, морадоше и Дубровчани примити једног тур-

(1) Smičiklas T.: Povj. hrv. knj. I. стр. 636.

(1) Engel v. H. J.: Allg. Welthistorie, B. III. одсек Gesch. v. Servien, S. 430. — Hammer v. J.: Gesch. d. osm. Reiches, B. I. S. 493. — Rački Fr. dr. у Rad-у југосл. акад. књ. VIII. стр. 174.

Пошто су овим рејоном обухваћена у главноме четири варошка кварта, повластичар ће бити дужан у свакој години поменутог рока свршити по један кварт и то најпре варошки, па онда теразијски, савамалски и врачарски.

Чл 4. Желећи непосредно испитивати резултате једносмислене и наизменичне струје за јавно и приватно осветљење, комисија тражи да концесионар, поред постојећих динамоелектричних машина за једносмислену струју постави о свом трошку у својој радионици још једну или две динамо машине било за обичну било за ротаторну (полифазну) наизменичну струју. Даље комисија одређује онај део врачара који лежи између Фишекџијске и кнез Милошеве улице да се на њему планом одређени број лампа пали наизменичном струјом али да се и та замена једносмислене струје наизменичном има извршити у року и по одредбама тачке 1 овога предлога. Нарочито се напомиње да интензитет наизменичне струје не сме прећи уговором утврђену границу и да се главни спроводници до поменутога дела вароши спроведу ваздушно и на дрвеним стубовима од централе баштованском и осталим улицама преко тркалишта (иза старога гробља) до београдске улице, за тим њоме и писарском улицом преко војничкога поља. О даљем поступању са наизменичном струјом а према постигнутим резултатима, комисија ће се споразумевати са повластичарем.

Подносећи ове своје предлоге одбору општинском, надзорна комисија за електр. осветљење вароши Београда моли Одбор, да их сматра као хитне и да о њима у што краћем року донесе своје решење.

4. Септембра 1893 год.

у Београду.

Надзорне комисије за електрично осветлење Београда:

ПРЕДСЕДНИК:
Ђ. М. Сганојевић

ЧЛАНОВИ:
Др. Павао Поповић
Милан Капетановић
Милутин Ј Марковић

— —

Одбор је општински у седници својој од 15 Септембра 1893 год. АБр. 5374 усвојио у свему како извештај надзорне комисије за електрично осветлење тако и предлог с тим, да се ово има сматрати као додатак уговору и, ако српско француско друштво у року од осам дана изјави, да пристаје, да под овим погодбама продужи и довршн грађење електричног осветлења, да се надлежном влашћу потврди о трошку друштвеном.

— —

Српско француско друштво, актом својим од 21. Септембра 1893 год. АБр. 5587, изјавило је, да пристаје на овај додатак уговора, те ће према томе довршити инсталацију електричног осветлења у Београду под погодбама, што су у овоме додатку побројане.

Од суда општине вар. Београда, 23. Септембра 1893 год. АБр. 5374 и 5587.

НАРЕДБА

Приметило се је да грађанство вароши Београда врло често у потребним случајевима само без споразума са надлежним свештеником, одређује обредне послове са захтевом да му свештеник исте извршује без обзира на то да ли је свештеник баш у то време имао други посао да изврши који је раније одредио. Оваквом радњом ствара се немогућност да свештеник тачно врши своју дужност и што је најгоре он се тиме доводи у непријатан положај, јер и ако је вољан он нема могућности да у једно исто време изврши две дужности у две цркве и услед овога се често рађају размирице и непријатности које доносе рђаве последице.

Да би се ово уклонило и свештенику пружила могућност за савесно и тачно обављање своје дужности, а тиме одржала неповређена она узајамна љубав која треба да постоји између свештеника и пастве духовни суд београдски отпушта следећу

Наредбу,

Да се у будуће грађанство вароши Београда за свако свештенодејство обраћа претходно своме пароху који ће у споразуму са дотичним лицем одредити време кад ће се и место где ће се оно извршити.

Из седнице Духовног Суда београдског 2. Јуна 1893 год. Бр. 3086.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

LXVIII РЕДОВНИ САСТАНАК

23. Септембра 1893 год.

Председавао председник г. Милован Р. Мариновић од одборника биди г. г. Никола Х. Поповић, Илија Ђорђевић, К. Петровић, Милош Трифковић, Мизан М. Ђорић, Филип Васиљевић, Коста Б. Михајловић, Р. Драговић, Мих. Д. Банковић, Ђорђе Наранџић, Др. Павао Поповић, М. Велизарић, Мих. П. Бончић. М. М. Ђорђевић, Н. Вулковић, Јован Христић М. О. Петровић, Др. Марко Т. Леко, Коста Д. Главиновић, Свет. И. Ристић, С. Ј. Азријел, М. Капетановић, Стев. Чађевић, Ђ. С. Новаковић, Др. М. Радовановић, Милутин Ј. Марковић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 15. Септембра о. г. и примљен је без измене.

II.

Председник износи одбору на мишљење молбе, којима се траже уверења о породичном односу и сиротном стању.

По прочитању тих молби СБр. 15527 АБр. 5489, 5619, 5540, 5532, 5640, 5639, 5638, 5637, 5636, 5650, 5670, одбор је изјавио мишљење, да се суд предходно увери о породичном одно-

---

ског пашу, да одатле управља суседним ново придобивеним земљама.[1])

Падом босанскога краљевства, отпочиње се велико расељавање српског народа из Босне у суседне хришћанске земље. Ни једна српска земља није била тако худе среће, да од своје пропасти па *до данашњих дана* непрестано шаље своје рођене синове у туђину. Свобе се те не ограничаваху само појединим местима, већ су захватале широм све ближе крајеве граници хришћанских слободних земаља. Отуда од саме пропасти Босне, а мало доцније и Херцегове кнежевине, није прошла ни једна година, а да се по неколико стотина српских породица не пресели у туђину, у слободне хришћанске градове. Још пре прве катастрофе, краљ Томашевић послао је у Хрватску своју жену краљицу *Марију*. Уз њу се тада спомињу и многа властела босанска, као први исељеници. Тако неки писци[1]) спомињу: хумског војводу *Ивaниша Влатковића*, кнеза *Николу Чивтовића*, *Јована Бакића* и *Јована Кучића*. Уз њих се, наравно, иселило доста и простог народа. Ако се известан део босанског српског народа, изодавна отрован млеком патаренским, сада радо приклонио падишаху, и примио пророкову веру, променивши готово својој старој вери само име, ипак је огромни део народа остао веран вери својих праотаца, не дајући се лако примамити преластивим обећањима турских бегова и паша, чувајући свој образ и онда, кад му над главом севаше оштри јатаган турски. Оно што не допаде турског ропства, а не утече у густу гору, ограби прилику да се исели из своје домовине, у намери, да се згодном приликом поново врати на своје огњиште, пошто са њега отера најпре свога непријатеља. Погранични угарски, хрватски и млетачки градови, као и сам Дубровник постадоше уточиште свима тим бегунцима, чији број с дана на дан све више растијаше, нарочито, кад и Херцеговина г. 1466. изгуби своју политичку независност. Али их се ипак највише налазило у Угарској и Хрватској, где подстицаху краља Матију и хрватске великаше на рат противу Турчина, да се ослободи Босна, јер је иначе ускоро и њихова сопственост у питању. С тога с поузданем можемо тврдити, да и у оној првој војсци Матијиној, која је пред крај 1463. г. ишла да ослободи Јајце, није био мали број тих српских бегунаца. Што се већма ширила власт турска по Босни и Херцеговини, и губила нада у успех Матијиног оружја, то је струја исељавања српскога народа, све већма беснила, тако, да је најзад и султан Мухамед II. био принуђен, да му заузета земља не остане пуста, попустити мало у своме уобичајеном беснилу према „иноверцима“, присиљавајући их силом, да љубе мач и заставу пророкову. Отуда је и потекла она његова мирољубива политика према Босанцима одмах иза оног Матијиног бегства испред Зворника; као год што је мало пре тога, кад се повукао испод Јајца у Милодраж, потписао ту неким босанским фрањевцима повељу, „по којој остају фратри у потпуној слободи штовања своје ве-

(1) По сведоџби Халкондиловој (Histoire des Turcs, t. I p. 225.) Омар војвода турски ушао у Херцеговину, заузео све градове, али престоницу Сандаљеву после узалудног покушаја, оставио неосвојену. Тада сељаци — les gens de guerre — утеку у планине, и одатле увребав згоду прилику, нападну изненада на турски табор, многе им штете нанесу, и тиме принуде Турке, да што брже потраже пут Цариграду.

(1) Klajić Vj.: Povj. Bosne, стр. 339—340. — Rački Fr. d r. y Rad-y jугосл. акад. књ. VIII. стр. 175 и књ. I. стр. 159—163.

су Терезије Биро овд. и о имовном стању Симе Бабића надничара, Милана К. Станимировића фил. Милана Бановића, ђака Мила Лекића ђака, Милана Гајића фил., Михајло Вукчевић, фил, Божидара Драгашевића ђака, Василија Огњеновића правника, Ст. К Грбића ђака, Анке Марковићеве, Милисава Комадина, — на тек онда да им изда тражено уверење.

III.

По прочитању акта истражног судије за вар Ниш АБр. 5591, акта управе вар. Београда АБр. 5494, акта истражног судије за вар. Београд АБр. 5428, 5429, 5449, 5448, 5605, 5606, 5450, 5347, — којима се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица одбор је изјавио, да су му непознати Стеван Марјановић практикант, Мита Младеновић келнер, Димитрије Живковић пиљар, Димитрије Илић скитница, Ђорђе Ђ. Васић скитница, Вероника Шрот собарица, Теохар Анђелковић винар, да су доброг владања и сиротног имовног стања Ђура Халас обућар и Павле Симић раденик да је доброг владања и доброг имовног стања Јоца Јуришић, ковач.

IV.

По прочитању молбе Павла Карарадовановића писара општинског АБр. 5598, којом тражи двадесето дневно осуство, — одбор је овластио председника општине, да по овој молби донесе решење, како за сходно нађе.

V.

По прочитању молбе Јована Обрадовића, АБр. 5446, којом моли да се ослободи дужности одборника црквеног, одбор је решио, да се молба ова не уважи но да Јован Обрадовић и даље остане у тој дужности.

VI.

Председник извештава одбор, да је српско — француско друштво за осветлење и железнице пристало на онај додатак уговора о електричном осветљењу, који је одбор општински у седници својој од 15 Септембра ов. год. АБр. 5374 на предлог надзорне комисије за електично осветлење усвојио.

По прочитању тога акта АБр. 5587, одбор је примио к знању овај пристанак.

VII.

Председник извештава одбор, да је управа вар. Београда. Актом својим АБр. 5276. известила општину београдску, да је министарство финансије на предлог министарства унутрашњих дела а на тражење општине београдске, — уступило у својину општини све зграде у којима су се затекле канцеларије управе вар. Београда и њених одељака кад је ступио у живот закон од 20 Марта 1892 год. о допуни § 36 закона о подизању јавних грађевина.

Уступљене зграде ове су:

1. Управа вар. Београда
2. Кварт теразијски
3. Зграда у којој је била канцеларија кварта Савамалског
4. Зграда кварта врачарског, и
5. Зграда одељка савског, све са земљиштем.

По прочитању тога акта АБр. 5276, одбор је решио, прима се к знању ово уступање зграда и земљишта у својину општ. београдске с тим, да суд општински надлежним путем прибави у општинску својину још и ове зграде са земљиштима:

Зграду у којој је топчидерска полиција и зграду у Вук-караџићевој улици, у којој се је затекао благајнички одељак управе вар. Београда, кад је поменута измена закона ступила у живот; да од државе тражи, да она плаћа општини кирију за просторије у којима су смештане канцеларије министарства правде пошто је та зграда општинска својина; да надлежним путем одбије услов овога уступања, да општина мора и даље ове зграде и земљишта употребљавати за смештај управе вароши и квартова, пошто те погодбе нема у закону но само, да је општина дужна, да се за потребне просторије за канцеларије управине и њених одељака стара.

VIII.

По прочитању акта управе водовода АБр. 5560 о томе, како се има разумети члан 15 правила о везивању кућа са новим београдским водоводом одбор је решио, да се члан 15. правила за везивање кућа са новим београдским водоводом има тако разумети, да се само оне просторије ослобођавају таксе означене у члановима 10 и 12 поменутих правила које се издају под кирију па остану неиздате а не и оне, којих становник оде на неко време, оставив своје покућанство у њима.

IX

Поводом саопштења, да су зграде у којима су полицијска одељења прешла у општинску својину, одбор на предлог председника решава, да се у свима тим зградама изврши нужна оправка

Овај посао да се да на лицитацију.

X.

Одборник г. Коста Д. Главинић пита, зашто се већ једном не расправи питање о исплати заузетог земљишта Ивана Зечевића.

Одборник г. Мијајло Д. Банковић пита, зашто општина не приступи регулисању мајданске улице, кад су становници те улице вољни да причекају општину за новац за заузето земљиште.

Председник на оба ова питања одговара да комисија постоји одборска, која има да поднесе одбору предлог како да се регулација врши и на који начин и одакле да се заузета земљишта исплаћују. Кад та комисија поднесе свој извештај и одбор о истоме донесе своје решење онда ће се и ова два предмета регулисати.

XI.

Одборско повереништво изабрато у седници одборској од 6. Септембра ове године АБр. 5356 подноси свој извештај о томе, да ли општина може исплатити заузета земљишта за улицу Симе Јовановића и Јоце Чобанића.

По прочитању тога извештаја АБр. 5356, у коме се наглашују неки недостатци у законским формалностима, одбор је решио, узваја се у свему овај извештај повереништва с тим, да суд општински по њему одмах поступи и по њему се управља у сличним случајевима.

XII

Одборско повереништво за преглед општинских рачуна, подноси свој извештај о стању буџетских партија према решењу одборском од 2. Јула ов. год ББр. 2290.

По прочитању тога извештаја ББр. 4070 и списка свију буџетних партија, по којима има већ прекорачења и по којима ће до краја године бити прекорачења, одбор је решио, одобрава се двадесет и девет хиљада девет стотина двадесет и шест динара и тридесет пара дин. са којом су сумом досад прекорачене буџетске партије у списку означене; и тридесет и три хиљаде седам стотина шесет и шест динара и три паре динар. накнадног кредита за буџетске партије у списку означене с тим, да се суд има у границама овог накнадног кредита до краја године управљати.

XIII.

Председник извештава одбор да према закону о општинама чл 40 има суд општински на

ре. Како они тако и њихове цркве и што поседују, остаје слободно и просто од свакога пореза и терета.“(1)

Како је поступао према фрањевцима, можемо мислити, да је тако толерантан био и према осталим Хришћанима православним. Зацело никад Турци нису лепше применили речи из своје *«Свечеве књиге»* према осталим народима друге вере, него овом приликом, кад им је требало умирити покорени народ и придобити га за се, да не оставља своја огњишта и њихове чифлике.(1) Ну и та турска лицемерна и извештачена толерантност у вери, није дуго трајала, и право говорећи, и сами Срби слабо су им веровали. „У Турчина вере нема“ одјекиваше у грудма свакога Босанца, кад год сретне пред собом каквог са чалмом око главе. С тога није било никаквих средстава, за спречавање исељавања, која су све већа, гушћа и чешћа, што су Турци били опречнији и строжији према њима. На колико ли ћемо примера наићи, где су стотине невиних душа српских љуто страдале од осветничка мача турског, само услед покушаја, да бега у слободну, суседну, братску покрајину? Па то ипак ни најмање не застрашиваше друге, да сутра дан не учине исти такав покушај.

Освојењем Херцеговине босански Турци су себи омогућили безбедне прелазе у Далмацију, а преко ње и на остале приморске млетачке и хрватске градове. Довде су Турци водили само политику редовног освајања, а од овог доба, они мењају начин свога ратовања, изминљајући дотле нечувену вештину ратну, да ужасним и страховитим пљачкама толико ослабе свога противника, да се он доцније не би могао одупрети ни најмањем њиховом покушају, потпуног покорења. А за такав начин ратовања никад им није била згоднија прилика него сада, кад краљ Матија, заузет чешким и ратом, није могао обраћати пажње на јужне делове свога краљевства. У самој Босни пак градови, који као неке оазе, опкољене са свију страна турским властима, осташе још у мађарским рукама, беху једва толико јаки, да одбрану ограниче само на рејон својих бедема, не могући бранити и пространа поља и равнице између себе, кроз које, по неколико пута

(1) Nedić M. Fra.: Stanje redodržave Bosne Srebrene, стр. 7. — Klajić Vj.: Povj. Bosne, стр. 340.

(1) Користимо се овом приликом да наведемо најважнији пасус из те „Свечеве књиге“, односно следбеника других вера: „Сви, који веру и закон мој штују — говори пророк — на Истоку и Западу у Арабији и Персији, сви близу и далеко станујући, учени и неуки, нека знаду, да је књигом овом Назареном (чит. Хришћанима) вера задата. Који год уговору овом и вери задатој супрот учини, мени се противи, и који пропушта или заповеда, да се с њиме неправда која учини, обећању се и речи божјој противи, на срџбу и проклетство заслужује. Или султан или други ко од верних, или који свештеник, или путник у њихове цркве и самостана места (манастире) прибегне, ја сам ових места чувар и бранитељ, мојој вери и заштити ова су предана. Све који неправду коју учине, ја ћу од њих одбити. И харач нек се од њих не изискује, нек се не напастују, нек им се ништа тешко не учини, и као што су судије у својим округима, тако ер жупани у својим жупама старешине. И кад су у својим самостанима нек се у њих нико не меша. И путници нек овде не досађују. Цркве и куће које њима припадају, нико нека не квари, покућанство и стечевине цркава нека се не употребе на грађење џамија, и ни један Мусломан од тога ништа себи нека не узме. А који год од овог што учини, нека истинито држи, да је речи божје прекршио и да се је његову посланику противио. Будући су они увек на молитви, нико од њих харач или мању коју плату нека не изискује. Ја њихове дугове побирам, где год буду, или на мору или на земљи, ја их под моју заштиту примам. Дужни харач и десетине од њих нико нека не изгони, с њима нико нек није деоник. И пук, који мора харач плаћати, нека више од дванаест драхма не плаћа, јер сваке године нек се не товаре тешким давама. Ако би ко хтео напастовати их, одбијте га, с њима нек се преговара најтишим начином, па и нек се помажу. Ако се који Мусломан с Хришћанком ожени допуштено јој је, код мужа остати, и с њиме живети, или нек иде молити у цркву по свом закону. И нико нек се слободи вере не противи. Који год буде радио противу ових наредаба, нека зна, да је Бога и његова пророка увредио. И у грађењу и поправљању цркава нека их нико не помете, и до дана страшнога суда нека их нико не напастује... и т. д.“ (Nedić, Stanje r-drž. стр. 19–20). Какав је контраст између овога и целокупног рада Турака према Хришћанима?..

два месеца пре почетка нове рачунске године саставити буџет за идућу годину и поднети га одбору на одобрење, па моли одбор, да изабере повереништво, које ће у споразуму са судом буџет саставити и поднети га одбору на одобрење.

По саслушању овога, одбор је изабрао, г. г. Марка Велизарића Соломона Аврамела Милана Капетановића Ник. Х. Поповића Ник. Вулковића одборнике и председника општине, да као одборски повереници спреме пројект буџета за 189 четврту годину и поднесу одбору на одобрење.

Три члана овога повереништва тегу пуноважно радити.

XIV.

Председник извештава одбор, да министар грађевина позива одбор, да од своје стране изабере четири грађанина, да прегледају израђени пројект грађевинског закона за град Београд.

По прочитању тога акта АБр. 5577, одбор је решио, да г. г. Милан Капетановић, Мих. П. Бончић, Никола Вулковић, одборници и Т. Селесковић управник грађанског одељења заједно са камесаром министарства грађевина прегледају израђени пројект грађевинског закона за град Београд и поднесу своје мишљење г. министру грађевина.

XV.

Грађевинско одељење актом својим ГБр. 4182 извештава одбор, да је нова школска зграда на Дорћолу довршена и моли одбор, да изабере повереништво, које ће исту прегледати и примити

По саслушању овог, одбор је решио, да зграду нову за основну школу на дорћолу прегледају и поднесу одбору извештај г. г. председник општине, Стеван Чађевић, др. Павао Поповић, Ник. Х. Поповић, Илија Ђорђевић одборници и Т. Селесковић управник грађевинског одељења.

XVI

По прочитању протокола лицитације ГБр. 4168, држане 15. Септембра ов. год. за оправку смедеревског друма, одбор је решио, да се оправка смедеревског друма уступи Ристи Крстићу по прописаним условима а за укупну цену од четири хиљаде шездесет девет динара.

XVII.

По прочитању протокола лицитације ГБр. 4260, држане 20. Септембра ове године за израду скамија и осталих школских предмета и за оправку старих скамија и других школских предмета, одбор је решио, да се израда скамија и осталих школских предмета и оправка старих скамија и других школских предмета према прописаним погодбама уступи Павлу Радосављевићу цо укупној цени од пет хиљада четири стотина деведесет динара с тим, да се изради нових ствари одмах приступи а да се оправка старих ствари изврши делимично тако, да се оправком раду школском не смета.

XVIII.

На захтев одборника Светозара Ристића, председник износи на решење молбу Милеве Арсићке удове, којом моли од општине издржање или служитељско место при којој основној школи. Одбор је после поименичког гласања са петнајест гласова против седам (који су били за двадесет и пет динара месечног издржања) двоица нису гласали одлучио, да председник општине извиди, да ли су наводи молитељице истинити, па поднесе одбору своје мишљење.

XIX.

У вези са решењем својим од 15. Септембра 1893 год. ГБр. 2415 а на поновну представку грађевинског одељења и грађана ГБр. 4265 одбор је решио, да се нивелисање Косанчићевог венца предузме одмах и да се тај посао изда на лицитацију, одобрив за то кредит од три хиљаде сто тридесет и шест динара и двадесет и шест пара динарских.

XX.

На молбу више одборника, одбор је решио, да се откопа и онај део Симине улице, што излази на скадарску улицу према зетској.

Овај посао да се уступи Ристи Крстићу под истим погодбама које вреде и за откопавање змајеве улице, и по истој цени по којој се и змајева улица откопава т. ј. по један динар и четрнаест и једну четвртину паре дин од кубног метра.

LXIX ВАНРЕДНИ САСТАНАК

27. Септембра 1893 год.

—

Председавао председник г. Милован Р. Маринковић од одборника биди г. г. Ник. Х. Поповић, М. Јанковић, М. Ђорђевић, Ј. Ђуровић, К. Б. Михајловић, Мих. М. Ђорђевић, Др. Павао Поповић, М. Велизарић, Сава Вељановић, Ђ. Наранџић, Мих. П. Бончић, Мих. Д. Банковић, Милутин Ј. Марковић, Др. Марко Т. Леко, Свет. И. Ристић, Р. Драговић, Ђ. Димитријевић, Мат. Јовановић, Ђ. С. Поваковић, М. Капетановић, А. Ј. Одавић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 23. Септ. 1893. године и учињене су следеће измене и допуне: у одлуци КЊБр 530, да се нареди одмах убаштињење општине на имања уступљена од стране државе, према измени § 36 зак. о подизању јавних грађевина од 20. Марта 1892. год.

У одлуци КЊБр. 535, да се одобрени накнадни кредити имају подмирити из овогодишњих уштеда буџетских и у одлуци КЊБр. 543, да се откопавање у означеном делу Симине улице изврши само у онолико, у колико ће довољно бити те да вода може правилно отицати.

II

Председник износи одбору на мишљење молбе, којима се траже уверења о сиротноме стању.

По прочитању тих молби АБр 5727, 5728, 5702, 5729, одбор је изјавио мишљење, да се Милану Дожићу, правнику може дати тражено уверење; да се суд претходно увери о имоћном стању молилаца Данице Коњевић ученице, Милана Ђурића, ђака и Срстена Јелисавчића ђака, па тек онда да им изда тражена уверења.

III.

По прочитању протокола оферталне лицитације ГБр. 4372, држане 25. Септембра 1893 год. за оправку зграде у којој су канцеларије кварта Врачарског Управе вар. Београда, одбор је решио, да се оправка ове зграде према прописаним погодбама и поднетом нацрту уступи Ф. Маркинију као најнижем понуђачу за укупну цену од четир хиљаде две стотине и осамнаест динара с тим, да се зидарски посао остави за пролеће, ако се ове јесени не буде могао извршити.

IV.

По прочитању протокола лицитације ГБр. 4330, држане 24. Септембра 1893 год. за набавку ивичног камена, одбор је решио, да се набавка пет стотина курентних метара ивичног камена уступи Ристи Крстићу према прописаним погодбама а по цени и то: за један метар правог ивичног камена по четир динара и деведесет и девет пара и за један метар кривог ивичног камена по пет динара и деведесет и девет пара.

преко године, јуриш силне бујице турских пљачкаша. Суседни хрватски великаши, баш као да су гоњени каквим проклетством, сматраху за пређе, да баш овог пута заметну крваву међусобну кавгу. Силни кнезови Франкопани, њих седморица браће, имајући у својој власти највећи део земаља, „од реке Уне на исток, па на запад до острва Крка са целим приморјем“, свађајући се између себе и са самим баном хрватским, највише су омогућили прелазак турских пљачкаша из Босне, не само у њихове земље, већ и у поседе других кнезова. Босански Турци добро су мотрили, на коју ће страну извршити свој први пљачкашки поход. Непосредна сусетка Херцеговине, Далмација, стајала им је отворена. Многобројне њихове уходе, којих беше пуно и тмаш, по свима новоосвојеним и неосвојеним градовима хришћанским, умели су им казати згодан тренутак, кад да изненаде Далмацију својом страном посетом. Године 1468. походили Турци први пут ту дивну српску земљу, допирући чак до Задра. „Народ је по бегао у градове, и навалио већ утеци на суседне отоке. Градови су дакако остали непредобити, али много хиљада душа крене у турско ропство“. Задовољни само пљачком, Турци се врате одакле су и дошли, али зададу велики страх свима становницима у Хрватској; па чак и Млечанима, упознавши их сада први пут са својим новим начином ратовања. И Млечанима и Хрватима беше очевидна ствар, да то неће бити последња турска посета, у њихове питоме и лепе крајеве; па се с тога бацише у озбиљну бригу, како да се то зло отклони. Преклињали су папу, нека саветује Матију, да одустане од чешкога рата, а достојна спомена Српкиња, кћи Ђ. Смедеревца, *Катарина*, удова грофа Улриха Цељског, показа овог пута сву своју жарку љубав према домовини, лативши се посредништва, да помоћу своје сестре, царице турске, Маре, измоли у султана мир.(1) Ну још се није ни приступило каквом договарању, а Турци већ с пролећа 1469. г. страшном силом нагрну на Хрватску, коју нађоше са свим без одбране, као да нигде у њој живе душе нема. Једно одељење Турака од 14 000 „и 2 000 Цигана и са некима из Босне“(2) под управом паше *Еси-бега*, залети се преко Врбаса и Уне у земље модрушких и врбавских кнезова тако силно, „да су готово остали сами градови и народа толико, колико је могло побећи у градове .... Праваје срамота била, да је непријатељ овако лагахно могао преко наше земље јурити, као да никога код куће нема“(3) — узвикује један „рођени“ Хрват. Исто тако г. 1470. Турци, користећи се свађом Франкопана са баном Блазом Мађаром, допру до *Сења*, одакле народ побеже на млетачке бродове на море. „У Модрушу, српској земљи близу Сења, већ се сабраше близу 20 000 Турака, и сваког дана све више расте број Цигана „Влаха“, Бошњака и других народности, који се скупљају и праве чете, да иду у крађу, а говори се да имају и 10 000 рушитеља (војника за рушење и палење градова), а не зна се шта ће да раде“.(4)

(1) Смичиклас Т.: Pov. hrvat. књ. I. стр. 648—649.

(2) Макушев А. у Гласнику срп. уч. др. књ. XIV. (II одељ.) стр. 172.

(1) Смичиклас Т.: Povj. hrv. књ. I стр. 649. — Engel v. H. J.: Allg. Welthistorie, B. III. одсек Gesch. v. Serv. S. 452.

(3) Макушев А. у Глас. срп. уч. др. књ. XIV. II одел.) стр. 166.

V.

Одборник г. Свет. И. Ристић саопштава, да многи лађари, кад уз савску обалу пристају, кваре исту копајући је и правећи мале заливе за пристанак, као и да аустријска власт на унутр наше обале, насипа доњи део острва те више одбија воду од своје и тера је на нашу обалу.

Председник изјављује, да ће наредити, да од сада лађари не кваре нашу савску обалу, и да ће обратити пажњу српске државне власти на рад аустријских власти.

VI.

По прочитању протокола лицитације, СБр. 15750, држане 25. Сепг. 1893 год. за давање под закуп 16. дрварских плацева у бари Венецији, одбор је решио, да се први и други дрварски плац у бари Венецији уступи А. Ђ. Кумануднћу за две хиљаде четир стотине и десет динара годишње; трећи плац Раденку Драговићу за хиљаду седам стотина шездесет и два динара годишње; пети плац Николи Мијатовићу за шест стотина седамдесет и пет динара годишње; четврти и шести плац Ковићу и Тодосијевићу за хиљаду пет стотина осамдесет и пет динара годишње; седми плац Кости Ђукићу за шест стотина седамдесет и шест динара годишње; осми, девети, десети и једанаести плац Васи Николићу за хиљаду четир стотине и тринаест динара годишње; дванаести и тринаести плац Пери А Јовановићу за хиљаду четир стотине и осамдесет и један динар годишње; четрнаести и петнаести плац Луки Ђеловићу за хиљаду три стотине и један динар годишње и шеснаести плац Браћи П. Ђорђевићима за хиљаду шест стотина шездесет динара годишње.

Да се суд побрине да изнађе начина за лакше истоваривање дрва на обалу савску, у погледу простора и да о томе поднесе одбору предлог.

VII

По прочитању протокола лицитације СБр. 15477, држане 21 Сепг. 1893 год. за набавку јечма и зоби за изхрану коња пожарне чете, и накнадне понуде Ђорђа Николића СБр. 15770, одбор је решио, да се како лицитација тако и накнадна понуда одбаци и да се држи друга лицитација на којој да се почне лицитирати од накнадно понуђене цене

VIII.

Председник износи одбору на решење акт господина Министра војног, којим се тражи да одбор одреди стручна лица за преглед и оцену ствари што се за војску набављају.

По прочитању тога акта АБр. 5453, одбор је решио, овлашћује се суд општински да потребан број стручњака изабере и о томе извести министарство војно.

IX.

Председник извештава одбор, да је Илија П Јовановић овд. волан да узме под кирију једно парче општинског земљишта, где је била чесма у скадарској улици, које земљиште не износи више од 4 квадратна метра; да је суд општински на предлог судске комисије решио, да му се то земљиште да под кирију за двадесет динара месечно но да Илија на ову суму није пристао изјављујући да је сувише велика.

По саслушању овога и по прочитању тих акта СБр 5741 и 14869 одбор је овластио Председника општине, да се са Илијом П. Јовановићем о закупу овога земљишта погоди и ствар коначно регулише.

X.

Више одборника примећују, да многи грађани заузимају општинско земљиште у бари Венецији те питају, да ли је општина београдска убаштињена на својим имањима, и ако није да се то одмах предузме и што пре изврши препоручујући суду, да при потврђивању тапија приватним строго пази на то, да се тим тапијама не заузима општинско земљиште.

По саслушању овога председник је изјавио, да се односно заузимања општинског земљишта од стране приватних чине извиђаји и да ће се и у будуће чинити; да општина београдска није на свима својим имањима убаштињена и да је овај посао прекинут укидањем геодетског одсека општине београдске, који је у тој намери био и установљен. Да ће напослетку, препоручити суду општинском да при потврђивању тапија пази, да се истима општинско земљиште не заузима

XI.

Председник извештава одбор, да има више молби за ослобођење плаћања мерине на угаљ, суву шљиву и камен, што се преко Београда на страну извози.

По прочитању тих молби и то: Момчиловића и Трнкова АБр. 5706, С. и В. Хофмана АБр. 5650 Компа Пати АБр. 3517, 3732 и 5777, Ђорђа Вајферта АБр 1623/90 и 5778/93 и акта Министарства народне привреде, АБр 5719, којим се ове молбе препоручују, одбор је решио, да одборници г. г Мата Јовановић, Мих. Д. Банковић и Милутин Ј. Марковић као одборски повереници о свима овим молбама донесу коначно решење према закону о општинској мерини с обзиром и на извозну трговину српску, па да о учињеном известе одбор.

XII.

Председник извештава одбор, да је еснаф рибарски протоколарно изјавио, да не пристаје на решење одборско од 6. Септембра о. г. АБр. 5389 донето по његовој молби АБр. 5325 односно уступања наплаћивања трошарине на рибу тражећи, да им се за понуђену цену уступи наплаћивање трошарине и на ону рибу, што преко Ђумрука улази у варош.

По прочитању те изјаве еснафа рибарског АБр. 5394, одбор је решио, да се еснаф рибарски одбије од тражења ако не пристане на решење одборско од 6. Септембра 1893 год. АБр. 5389.

СТАТИСТИЧКИ ЗАПИСИ

У ОПШТИНИ БЕОГРАДСКОЈ

Путнички саобраћај вароши Београда. У седмици од 18. Септ. до 25. Септ. 1893. год. допутовало 916. одпутовало 872. Од којих су:

а.) Пола: мушког 868, женског 48.

б.) Вероисповести: православне 836, католичке и протестан. 51, мојсијевске 19, мухамеданске 10, свега 916.

в.) Постојбина: Србија 725, Аустро-Угарска 110, Босна и Херцеговина 3, Црна Гора 5, Грчка 4, Турска 39, Бугарска 9, Румунија 4, Русија 3, Германија 3, Франц. 3, Италија 6 остале државе 2.

г.) Занимање путника: Тежаци и економи 46, Занатлије 69, Трговци 446, индустријалци 3, шпекуланти и предузимачи 13, Гостионичари 20, Интелигенција (војска) 18, ђаци 151, радници и помоћници 38, Пилари и бозаџије 26 надничари и слуге 39.

Из статистичког одељка општине вароши Београда 30. Септембра 1893. год.

У истом писму вели се даље, како се један капетан краља угарскога „који је био са 2 000 коњаника близу Сења, повукао, како би уступио места Турцима, да учине оно што хоће; те се посигурно држи, да је краљ у договору с Турцима“.

Једва је зидање Шапца нагнало охолу хрватску господу, да се измире, и да стану мислити о одбрани својих земаља. Краљ Матија беше још једнако заузет чешким ратом те хрватски бан и не покушаваше молити га за помоћ. Већ баци поглед на Млетке измири се са њом, јер је био у завади због земаља Франкопана, па потражи од ње помоћи за заштиту својих граница од турских пљачкаша. Сем тога бан комбиноваше и значајну мисао, да са својом војском упадне у Босну, да је ослободи од Турака, будући уверен, да докле је она у турским рукама дотле неће имати мира ни хрватске међе. Али лукаве Млетке, као и увек, подстицале су бана, нека сам започне рат, изговарајући се на разне начине, да ће га оне доцније потпомоћи. Ну банова сила беше за тај тежак задатак сувише слаба, и Босна оста и даље у рукама Турака, а хрватске и славонске границе баш су у ово доба *три пута* биле похађане од турских пљачкаша, који допираху и до аустријских земаља, одвевши отуда у сва три маха до на 80 000 људи[1] у ропство. А кад би и Шабац готов, онда ти испади турски беху још страшнији и боље организовани. Тако одмах 1471. г. Исакпаша босански диже се са 15 000 коњаника на Хрватеку, попали је и опустоши, одвевши до 20 000 заробљеника са мноштвом стоке. А кад поделише што упљачкаше, дигоше се опет при крају исте године, у јачини 10 000 људи, и нагрнуше на Крањску, попале Иг (Jgg), и манастир Ситих (Sittich); године 1472. појаве се и пред самом Љубљаном. Ну најстрашнији им је био поход који учинише 1473. г. у Крањску, шетајући се по њој од града до града, од вароши до вароши, робећи, палећи, секући, скоро цело лето, а нико их у томе не сметаше![2]

Тек кад кука и мотика устаде, да силом свога праведног гњева нагна обесног краља, да прекине чешки рат, дође прилика, да се обрати пажња и од стране краљеве на заштиту земаља Хрватске и Славоније, које не изгледаху у ово доба друкчије, до гола пустош, са небројеним пиним згариштима „Папа посла у ово време, свога посланика међу Хрвате, а с њиме дођоше и посланици млетачки, и краља напуљскога, да се на хрватској међи договоре о заједничкој одбрани... Талијани обећаше Хрватима, да ће м дати на границу у помоћ 1 000 пешад а другу 1 000 коњаника.“ Осокољени овм савезницима, Хрвати мишљаху и на нвалу, а нарочито нови титулирани крљ босански *Никола Илочки*, жељан да ће једном постане правим господарем пспарених му земаља. Али Матији није ило у рачун шуровање Хрвата са Млечанна, те настане да им поквари савез, узмајући сам на се дужност чувања свпх граница од непријатеља.[1] Из тога разлога и потекао је његов поход на Шбац, што смо ми већ (стр. 91) описали. Док је још опсада трајала, босански Трци су два пута продирали преко Сланије и Хрватске у Крањску, пљачкајући и пустошећи тамошње крајеве по своме старом начину.[2]

(1) Smičiklas T.: Povj. hrv. кн. I. стр. 651—652. — Engel v. H. J.: Allg. Welthistorie, B. III. одсек Gesch. v. Servien, S. 430.

(2) Hammer v. J.: Gesch. d. osm. Reiches, B. I S. 520—521.

(1) Smičiklas T.: Pov. hrvat. кн. I. стр. 55.

(2) Hammer v. J.: Gesch. d. osm. Reiches, I. S. 530.

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

—

По што одбор општински није одобрио ни другу лицитацију држату 21. пр. месеца, за набавку 25.000 кгр. јечма и 25.000 зоби, за исхрану коња пожарне чете, то ће суд општине Београдске држати трећу лицитацију на дан 5 овог месеца од 2—5 сахати по подне, пред кафаном код „Босне“ на малој пијаци у Савамали.

Кауција се полаже 600 дин. у готову или српско-државним папирима од вредности.

Остале погодбе оне набавке могу се видети у рачуноводству овог суда, сваког радног дана а и на сам дан лицитације.

Ко жели примити се горње набавке, нека означеног дана дође и лицитира.

СБр. 15770 — Од суда општине града Београда, 1. Октобра 1893 год. у Београду.

—

Рачуноводство суда ово општинског, држаће у својој канцеларији јавну усмену лицитацију и то:

IV. На дан 4 Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп 12 плаћева на великом тргу за свињске месарнице.

V. На дан 5. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп 7. плаћева на великом тргу за говеђе месарнице.

VI. На дан 7 Октобра од 8—12 пре подне, — за давање под закуп 12 општинских дућана на зеленом венцу за месарнице говеђе и свињске и пиљарнице.

VII. На дан 12 Октобра од 2—5 сах по подне, — за давање под закуп права наплате таксе од акциза на пиће.

VIII. На дан 15 Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп права туцања каце — тамиса.

IX. На дан 18 Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп права наплате таксе фијакерске.

X. На дан 20. Октобра од 8—12 сах. пре подне, — за давање под закуп меса од бобичавих свиња, које се коље на општин. клапици.

XI. На дан 23. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп оправке возова општинских, ковачко-коларски рад.

XII. На дан 25. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп оправке возова општинских, сарачко-тапетарски рад.

XIII. На дан 27. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп подкивања коња пожарне чете и волова рабаџ. општин. возова.

XIV. На дан 28. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп оправке рабаџ. општинских возова.

XV. На дан 1. Новембра од 8—12 сах. пре подне, — за давање под закуп плаца општинског више чесме „књагиње Љубице“.

XVI. На дан 1. Новембра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп II. пећнице у таш-мајдану.

XVII. На дан 2. Новембра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп чишћења пијаца у вар. Београду.

Погодбе о овим закупима могу се сваког радног дана видети у канцеларији рачуноводства.

Ко жели ма што од овде изложених права узети под закуп, нека означеног дана дође и лицитира, пошто положи прописану кауцију.

СБр. 12.755 — Из канцеларије суда општ. града Београда, 14. Августа 1893 год. у Београду.

САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

Свечани састанак држан 15. Јуна 1893 год.

(ПО СТЕНОГР. БЕЛЕШКАМА)

—

(СВРШЕТАК)

Председник — Могу да кажем да је комисија изаслата из општинског одбора пре 2—3 године ишла и прегледала терен, и оценила да би се могао употребити за клапице и потребне зграде поред оног општинског земљишта, које се такође тамо налази. Сад колико је тај терен ја не знам и могло би се тек сазнати, кад се добије тапија. У осталом није речено да општина мора купити ово земљиште него је казано, да поред осталог земљишта на другим местима може и ово подићи за општинску потребу. Услед тога овлашћено је председништво да одреди лица, која ће за општину лицитирати. Лицитација је извршена и сад је на вама да решите, хоћели се узети или не.

М. Велизарић. — Ја мислим да је општина доста учинила кад је попустила ону првобитну суму коју је издала управа фондова јер оно данас ни толико не вреди. Што ово имање дугује више управи фондова и што би управа услед ове излицитиране цене нешто изгубила није кривица наша него управина, која је била немарна у наплати интереса, те је дошло до тога да се основни капитал удвостручио. У осталом ја мислим да се други лицитант неби могао наћи, који би могао дати већу цену него што је наша и с тога нема никаквог смисла да ми нешто више дајемо преко цене понуђене на лицитацији.

Н. Вулковић — Господо и ја видим да је општина још раније помишљала на куповину тога места за клапице. Али ми се чини да је то место незгодно са хигијенских разлога. Истина је положај испод вароши и на страни дунавској али је тамо тако рећи најгори положај за клапице, јер је такав ветар у извесно доба да човек није у стању да опстане а камо ли стока. По реду ту, где је клапица, треба да буде и сточна пијаца. Сточна пијаца неби могла бити са разлога што би ветар стоку слабио, мршавио. Ја нисам компетентан, да у овоме у последњој линији изречем свој суд али бих молио, да се о подизању клапица размисли пре него што се реши да се оне ту на томе месту подигну.

Губитак Шапца осетан беше, нарочито за босанске Турке, јер им више не беху обезбеђени пљачкашки испади у хришћанске земље. А када им деспот српски одузе и онај део северо-источне Босне уза Саву, продирући чак и до Сарајева, онда им и опстанак целе Босне беше у питању. Ужасно се сада бојаху каквог народног покрета, који би био врло брзо потпомогнут и из Јајца и Шапца. Сем тога утврдо се надаху каквој озбиљнијој новој навали Матијиној, и то на Босну, пошто ту имађаше доста својих градова, који би му служили као потпора и поуздан наслон. Заиста врло згодан тренутак за ослобођење Босне. С тога Турци у овакој крајњој нужди прибегну својој старој политици, тренутном заваривању простога света, обећавајући му неку слободу и власт, коју дотле нису имали. Знајући, да босански Срби желе највише, да обнове своје краљевство, смисле Турци сада да сами прогласе Босну краљевином, и да јој поставе за краља човека, који ће служити њиховим интересима, али бити Хришћанин. Рачунали су да ће на тај начин умирити народне духове, и примамити к себи оне, који беху утекли из Босне, бавећи се по Хрватској и Мађарској, непрестано подстичући слободне Хришћане на рат с Турцима. Нађу некога *Хришћанина Матију* (Mathia Christianissimo) који неће бити нико други, до какав Србин Босанац, католичке или православне вере (christianissimus за разлику од patarenus) и поставе га за краља босанскога. „Тај је човек имао задаћу, да онај део Босне, што је признавао Николу Илочкога и краља Матију, а онда и друге хрватске земље, само да тобоже стеку мира од Турака, да сви признаду овога за краља.“ (1) Тако су мислили Турци, али је друкчије радио *нови* босански краљ Матија са својим великашима, који се обрате с молбом краљу Матији мађарском, да воле бити његови поданици, него ли под Турцима, само ако им призна овога новога босанскога краља. Али је мало било политичке увиђавности, код угарскога краља, који да умеде, могаше на овај начин лако ујединити сву Босну под једном руком, а после већ не би било тако тешко истерати из ње већ поколебану турску силу. С тога се на молбе њихове и не осврташе; али у накнаду тога, султан беше способнији да оцени врло опасан, по своју власт у Босни, корак свога изабраника, те га с места протера из земље, не сећајући се више да покушава са сличним експериментима. Краљу Матији беше сад пречи посао рат са Фридрихом, него да заглади своју дипломатску погрешку, кад заиста беше врло згодна времена. А Турци су то једва и чекали, па с тога беху врло весели, што опет могоше наставити своја пљачкања и упаде у хришћанске земље. У средини лета г. 1477. нагрнуше преко хрватске и аустријске земље, из Крањске пређу у Истрију, те направише у Фурланској такво пламено море, да су и саме Млетке сјајно осветлили. То исто ураде и г. 1478.(1) Ну овог пута не бише срећни да бар плен однесу у Босну, и да га по своме обичају разделе јер их на Уни пресретне, при повратку њихову, кнез *Петар Зрињски*, и тако потуче, да се од 20 000 Турака, колико их је ту било, једва у дивљем бегству спасло њих 5 000.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

(1) Smičiklas T.: Povj. hrvat. kn. I. стр. 658.

(1) Smičiklas T.: Povj. hrvat. kn. I. стр. 659. и 661

Стеван Чађевић — За праву оцену тога земљишта да ли је наша понуђена цифра довољна или није, мени је била потребна квадратура истог земљишта, јер то је важан фактор то је баква, са које човек може да оцењује ствар. Али кад је комисија нашла да је то земљиште општини нужно за подизање кланице и обора и доцније развиће обију инсталација лицитанти су нашли да треба дати 21000 динара за ово имање онда и ја дајем свој глас да се исто имање за излицитирану суму купи и стога што се плаћа само главница управи фондова која је давно процењена. Али разлог г. Николе ја не бих могао примити као оправдан што тамо ветар јаче дува па баш то је боље, и за препоруку јер се на тај начин ваздух стално прочишћава. У осталом ако је потребно направити какав заклон за кланице тај се може подићи, зар је тешко одгатну шуму. Што се тиче захтева управе фондова, ја мислим да је неоснован јер могла је управа за 100 година да не тражи интерес, па да се онда капитал потенцира на много већу суму коју управа никад неби могла добити. Ја мислим да управа може бити задовољна кад добије капитал натраг — кад се није завремена бринула о својој имовини.

Мата Јовановић — Имам да одговорим г. Вулковићу, јер сам био члан комисије, која је земљиште за кланицу бирала, и знам да је комисија казала, да између осталог земљишта и ово подесно за кланицу. Он вели, да треба испитати, да ли је земљиште подесно за кланицу због ветра и т. д.

Господо, свуда где су кланице, постоје штале за стоку, јер се стока не држи у брду везана већ затворена у шталама, где се храни и коље кад је потреба. Ту није важно питање, да ли ту дува јачи или слабији ветар. С тог гледишта ја не налазим приговора самом месту него налазим да понуђена цена ако није сувише велика а оно је бар довољна.

Што је г. Чађевић тражио квадратуру земљишта, то у овој прилици није нужно, јер нико не излази да лицитира и да истура толику цену сем општине београдске и по томе немамо шта да размишљамо, да ли да пристанемо на већу цену јер нема ко да нас гони, те да излицитираној цени што придајемо а од излицитиране не може се одступити.

Андра Одавић — У колико сам ја чуо, из акта и досадањег говора, овде је питање о томе, да ли ћемо дати већу цену па да управа реши да нам се имање уступи или хоћемо да останемо при цени од 21000 динара по коме је излишан говор г. Вулковића и осталих, јер ми треба да решимо, да ли ћемо дати што већу цену од излицитиране или не.

Ја мислим, да одбор треба да донесе једногласно одлуку да не да ни 5 пара више. Ако управа фондова хоће да уступи по излицитираној цени, нека уступи, а ако неће до воље јој стоји.

Др. Марко Леко — Као члан комисије ја знам да на страни дунавској тражећи не би могли да нађемо згоднијег места него што је ово, за потребу, коју општина има да намири.

Добро би дакле било да се ово имање откупи, али кад су овакви неповољни услови за откуп стављени општини, онда мислим, да пре него што прекинемо ову ствар, одредимо једну комисију, која ће да оде код г. министра привреде и да му опширно престави целу ствар, а министар ће, уверен сам, предругојачити своје решење и одобрити лицитацију без оних услова.

Никола Вулковић — Ја кад сам о тој ствари говорио замишљао сам, да не треба почудити већу цену с тога што сам имао прилике да неколико година будем у тој Цехановој кући, јер сам тамо млео брашно у сувачи и знам, да неможе ни цреп на кући да се одржи од силног ветра а не може се чак ни храна да одгне се стоци, ни да јој се полаже. То је један врло незгодан богаз за ову потребу. Треба дакле имати ту околност на уму и пре него што се реши ова ствар, да се то испита.

Стеван Чађевић — Ја мислим, да одбор треба да каже, да пристаје на излицитирану цену да не да ништа више.

Раденко Драговић — Ја држим, да је оправдано што г. Вулковић каже, и знам, да је и држава тамо правила неке оборе, па да су јој празни. Да се не би опет тако што и нама десило нарочито што кланице остају стално, ја мислим, ка би пре него што се утроши оволика сума, треба да се промислимо да ли је место подесно за кланицу.

Милутин Марковић — О покренутом питању и ја ћу да кажем две три речи. Напомене које су учинили Вулковић и Радовановић нису без значаја за ову ствар, али пошто је то питање решено и на основу тог решења приступљено лицитацији онда те напомене долазе доцкан кад је имање остало на општини београдској. Преко тих напомена ми сад морамо прећи и имати их у виду при непосредном решењу о месту за подизање кланица. То што се, при решавању питања оће ли се узети за општину Цеханово имање, говорило и о месту за кланицу неће ни уколико сметати да се реши да се кланица подигне на другом подеснијем месту.

Што се тиче саме цене ми не можемо више ни о њој говорити, јер је општина дала највећу цену која се могла дати само да би се управи сачувао капитал; али ако се и што више тражи и општина у неку руку уцењује онда треба одговорити управи да општина имање не мора купити, кад се од ње тражи већа сума по што је на лицитацији то имање изашло.

Др. Милан Радовановић — У прилог Вулковићева говора имам да кажем да је врло важна околност ветар. Ви се добро сећате да су пре две године подигнути обори код чукарице с тога што би обори на Дунаву били на незгодном месту због ветрова који стоци веома шкоде. Ако би општина подигла кланице то би веома много коштало јер би она морала да прави заклоне и да тиме брани стоку од студа. Ја мислим да без мало озбиљније студије неби требало решавати о тој ствари.

Мата Јовановић — Кад је требало одредити ме то за Кланице онда се није говорило о канализацији Београда јер није било изгледа да ће је бити. Кад сад имамо већ извршен водовод и кад је у току да се и канализација изврши ја напуштам своје гледиште о положају за кланице и заузимам друго са свим супротно. Ја сам скоро, ове године, имао прилике да видим неколико кланица у већим европским варошима и оне су тако рећи подигнуте у самим варошима само што нечистоћа има добар одвод те се сва опира и тако ни мало не шкоди здрављу ни хигијенским условима становништва. Кланице дакле могу бити много боље направљене кад се канализација изврши и ја налазим да ћемо ми за њих имати подесније земљиште.

Председник — Пристајете ли да се више не да од излицитиране цене? (пристајемо) Десета учитељска скупштина има да се састане 5 Јула ове год. у Београду. Досад су од сваке општине добијали помоћ у којима су своје скупове држале и сад је друштво молило да му и општина Београдска укаже помоћ од 1000 дин. (секретар чита молбу)

Ја мислим кад су друге општине много мање од београдске указивале помоћ овоме удружењу да би и ми требали да му укажемо јер су учитељи својим радом показали да умеју да служе народној задаћи онолико колико се то захтева од образованих људи. Друштво што више ради да прибере и здружи и растављене и раздвојене наше другове — нашу браћу ван границе Краљевине и по томе наша је задаћа у толико већа да их на путу остварења тог важног задатка помогнемо. Ја држим да их треба што више да потпомогнемо те да се они у што већем броју у Београду састану и разговоре.

Има општина као што је н. пр. Пештанска, која и мање важна удружења као што су удружења гимнастичка а ђачка, потпомажу јер рачунају да их тиме храбре у раду националној задаћи и одушевљавају их за бољитак отаџбине. Београд као средиште свега бољег у Србији, треба да предњачи у овоме погледу другим варошима.

Има реч г. Мата Јовановић.

Мата Јовановић — Моју реч сада уступам г. Љуби Јовановићу,

Љуба Јовановић — Ја не бих имао о овој ствари, скоро шта више да кажем, јер је председник општине довољно казао и истакао потребу помоћи учитељском удружењу. Само ћу толико додати, да ми не смемо да се оглушимо о ову молбу, у толико мање што се свако место из унутрашњости одазивало друштву кад му се оно обратило за помоћ ради држања своје скупштине у томе месту. Шабац, Крагујевац, и т. д. све те мање варош од Београда, указивале су потпору друштву па и ми стога треба да му укажемо. Разуме се да је то невоља што не располажемо кредитом за ову помоћ; али и без тога ја мислим да треба да истакнем потребу те помоћи па да нађемо начина одкуд да је дамо. Ја могу ово да поменем. Има учитеља који нису још видели Београда, јер сви они нису свршили учитељску школу овде, те и с те стране добро би било да им се укаже помоћ да виде Београд те би тиме били и интереси наставе и други обзири задовољени. Тако би исто био омогућен долазак и учитељима са стране на земљиште наше краљевине а сигурно је да би Срби који би дошли у Београд, не би отишли одавде мање Срби него су дошли.

Мата Јовановић — Господо ја нећу да говорим о потреби да се ово да, јер признајем да од кад су учитељска удружења покренута да су она доносила увек велике користи нашој основној настави, него имам да питам од куд да се та помоћ дâ. Ја мислим да са решењем ове ствари не смемо одлагати јер одбор који чини припрему за дочек својих чланова мора да зна средства с којим може да располаже. Ја мислим да ће те се сложити са мном да ми сад решимо да се та помоћ да и да оставимо председништву да изнађе позицију из које да се дâ.

Председник — Па лепо колико де одредимо на ту цељ.

Чује се (500, 600, 1000 дин.)

Добро да ставим на гласање ко је за то да се да 600 дин. гласаће за 600 дин. а ко је за 1000 дин гласаће за 1000 дин. и т. д.

(Гласало је дванаест чланова за 1000 дин. а осам за 600 дин.) дакле усвојено је да се да учитељском удружењу 1000 дин.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА

Власник Општина Београдска — ПАРНА РАДИКАЛНА ШТАМПАРИЈА — Уредник Урош Кузмановић

БРОЈ 41. ГОД. XI.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:

НА ГОДИНУ . . . . . 6 дин.
НА ПОЛА ГОДИНЕ . . . . . 3 „
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ . . . . . 9 „

НЕДЕЉА 10. ОКТОБАР 1893.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 ПР. ДИН. ОД ВРСТЕ

ПРЕТПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПУТНИЦОМ НА ОПШТИНСКИ СУД А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА

Рукописи не враћају се

Неплаћена писма не примају се.

Приликом доласка руских морнара у Париз председник општине београдске послао је председнику општине париске овај телеграм.

Београд, 5. октобра.

Председнику општине,

Париз.

Београђани, који су очи упрли у Париз, кад се братиме два велика и племенита народа, пријатељи Срба, — придружују се из све душе весељу Француза и честитају срдачно Парижанима и њиховим пријатељима.

Слава Француској! Слава Русији!

У ИМЕ ОПШТИНЕ
ПРЕДСЕДНИК,
М. Р. Маринковић.

Председник париске општине захвалио је овим одговором:

Париз, 17. октобра.

Општини београдској,

Париска општина дубоко дирнута осећајима исказаним од општине и Београђана захваљује из свег срца српском народу, пријатељу Русије и Француске.

Хумберт
ПРЕДСЕД. ПАРИСКОГ ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

НАРЕДБА

Правилима о новом гробљу ставом III. тач. А. и б. предвиђено је, да сваки онај, који купи зидану гробницу на новом гробљу или обичан гроб, има годишње да плати за одржање истих гробница и гробова следећу таксу и то:

I. За зидане гробнице под „Аркадом“ годишње динара . . . . . 40.
II. За зидане гробнице велике годишње динара . . . . . 15.
III. За зидане гробнице мале годишње динара. . . . . 10.
IV. За обичне гробове годишње динара . . . . . 2.

Даље исти став и исте тачке наређују да ако сопственик гробнице — гроба — не плати ову таксу за одржање од дана кад је купи па за пет година губи право на даљу употребу исте, а гробница прелази поново у општинску својину.

Па како је врло велики број оних лица, који таксу за одржање гробница и гробова никако не плаћају, — то се суд ово општински нашао побуђен овим наредити свима имаоцима гробница и гробова, да од дана, кад се ова наредба први пут објави па за месец дана донесу и горњу таксу плате, што ако не учине искусиће последице предвиђене горњим наређењима правила о новом гробљу.

Од суда општине вароши Београда 8. Октобра 1893. АБр. 6014.

ОГЛАС

Као сваке тако и ове године држаће се у вар. Александровцу срезу жупском, тродневни марвени панађур на дан 14, 15 и 16 октобра тек. год. на коме ће се поред стоке и сви ово земаљски производи законом одобрени продавати.

Од суда општине Александровачке, 26. Сепг. 1893. год. Бр. 1173.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

LXX РЕДОВНИ САСТАНАК

30. Септембра 1893 год.

Председавао председник г. Милован Р. Маринковић од одборника били г. г. Никола Х. Поповић, Милутин Ј. Марковић, Илија Ђорђевић, Коста Д. Главинић, Др. М. Радовановић, В. М. Тодоровић, М. М. Ђорђевић, Сава Вељановић, Милош Трифковић, Јован Христић, Лазар Дашковић, К. Петровић, Милан М. Ђорић, Јован Ђуровић, Свет. И. Ристић, Стев. Чаћевић, Н. Вулковић, Ђ. Димитријевић, Мих. П. Бончић. Мих. Д. Башковић, Др. Алкалај, Ђ. С. Новаковић,

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 27. Септембра 1893 год и у одлуци КЊБр. 553. учињена је допуна, да председник поднесе предлог на који начин да се продужи и доврши убаштињење општине на њеним имањима.

II.

По прочитању акта истражног судије за срез врачарски и космајски АБр. 5775, акта истражног судије за варош Београд АБр. 5742, 5844, 5804, 5741, 5483, 5715, 5746 5772, 5745, 5690, 5773, 5655, којима се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, одбор је изјавио, да су доброг владања и доброг имовног стања: Мијајло син Петка Стојановића баштована (доброг имовног стања по оцу), Сима Николић келнер и Христина жена Благоја Јовановића учит. играња, Адика Крстић и њена кћи Цилика сајџике, Никола Ђорђевић кафеџија и Климентије Ристић кафеџија; да су доброг владања и слабог имовног стања: Василије Цвијовић тргов. помоћник, и Васа Пелагић књижевник, да су му непознати: Димитрије Илић скитница, Евица Ж. Стојана Стевића служитеља Јован Томићевић слуга, и Коста Крстић надничар, Димитрије — Мита Суботић скитница, Љубомир Петровић скретничар, Јеремија Јорговић молер; да је Рудолф Хани фарбар хрђавог владања а да му је његово имовно стање непознато; да је Јован Димитријевић баштован — шпекулант доброг владања и доброг имовног стања ако је то онај што се и Јања зове, ако није онда је Јован доброг имовног стања а владања непознатог.

III

Председник износи одбору на мишљење молбе којима се траже уверења о сиротном стању.

По прочитању тих молби АБр 5753, 5821, 5822, одбор ја изјавио мишљење да се суд претходно увери о имов. стању молилаца: Војислава Качавенде ђака Чедомира Анђелковића и Мијајла Тасића правника, па тек онда да им изда тражено уверење.

IV.

По прочитању протокола лицитације ВБр. 4423 држане 28. Септембра ов. год за инсталацију водовода у општинским зградама одбор је решио, да се инсталација водовода у општинским зградама уступи Софронију Јовановићу по тридесет и осам од сто ниже од прописаног цењовника управе водовода.

V.

По прочитању протокола лицитације СБр 15926. држане 29. Септембра 1893 год. за да-

вање под закуп општинског земљишта до војеног сењака, одбор је решио, да се земљиште општинско код војеног сењака уступи под закуп Јовану Петковићу за годишњу кирију од пет стотина деведесет и девет динара и десет пара.

VI.

По прочитању протокола лицитације СБр. 15927, држане 27. Септембра за давања под закуп општинског имања „стари сењак" и накнадне понуде Карамфила Трајковића СБр. 15924, одбор је решио, да се накнадна понуда одбаци а да се општинско имање „Стари Сењак" изда под закуп Петру Димитријевићу за годишњу кирију од две статине четрдесет и један динар

VII.

Председник износи одбору на решење понуду Илије Половине и других месара, којом моле да им општина уступи месарске плаџеве на великој пијаци за 1894. год по истој цени, по којој су им ти плаџеви били уступљени у 1893 год.

По прочитању те молбе АБр. 5670, одбор је решио, да се молба ова одбаци и да се за давање под закуп ових плаџева држи лицитација с тим, да одборско повереништво претходно прегледа погодбе односно каквоће и величине дућана што су на тим плаџевима. Исто повереништво да поднесе предлог и о направи тезги за сељаке, који своје производе доносе и продају на великом тргу. За поверенике изабрати су г. г. С. Чађевић, Вел. Тодоровић Мих. Д. Банковић одборници и општински шеф лекар.

VIII.

Председник износи одбору на решење молбу еснафа механско кафанског, којом моли да му општина уступи наплаћивање акциза за дванаест хиљада динара за 1894 годину под истим погодбама под којима му је уступљено и за ову 1893. годину решењем одборским од 28. Децембра 1892 АБр 12252, По прочитању те молбе АБр. 5787, одбор је решио, наплаћивање акциза на пиће за 189 четврту годину уступа се еснафу механско кафанском за дванаест хиљада динара годишње под погодбама изложеним у решењу одборском од 28 Децем. 1892 год. АБр. 12252.

IX.

Одборник г. Коста Главинић предлаже, да се одмах огради општински плац до краљеве вешернице

Одбор је препоручио суду, да овај плац што пре огради.

X.

Председник износи одбору на решење извештај надзорне комисије за грађење и експлоатацију трамваја у Београду у коме се излаже стање овога предузећа.

По прочитању тога извештаја АБр. 5913 одбор је решио, усваја се у свему извештај надзорне комисије с додатком, да предузимач буде дужан до 1 Августа 1894 год. саградити пругу кроз доњи град, везујући пруге кроз Душанову и савску ул цу.

Пруга кроз доњи град има се сматрати као саставни део оне кроз Душанову улицу.

Да председник општине одмах предузме нужне кораке за одобрење, да се пруге трамвајске могу спровести кроз доњи град и Топчидер.

XI

Председник износи одбору на решење акт управе водовода АБр. 5814 којим се тражи, да се одреди повереништво одборско за преглед закључног рачуна и докумената коштања београдског водовода

Одбор је одлучио, да овај предмет остане за идућу седницу.

LXXI ВАНРЕДНИ САСТАНАК
4. Октобра 1893 год.

Председавао председник г. Милован Р. Маринковић од одборника биди г. г. Ник. Х. Поповић, В. М. Тодоровић, Илија Ђорђевић, Мих. М. Ђорђевић, А. Ј. Одавић, Коста Д. Главинић, Др. Павао Поповић, Др. Марко Т. Леко, Ст. Чађевић, Филип Васиљевић, Милутин Ј. Марковић, Р. Драговић, Ђ. Наранџић, Соломон Ј. Азријел, М. Велизарић, Мих. П. Бончић, М. Јанковић,

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 30 Сепг. 1893. године и усвојен одлуци КЊБр. 564 учињена је допуна, да се сви неограђени плаџеви општински што пре ограде.

II

Председник износи одбору на мишљење молбе, којима се траже уверења о сиротном стању. По прочитању тих молби АБр. 5862, 5952, 5953, 5954. одбор је изјавио мишљење, да се суд претходно увери о имовном стању молилаца: Сто јане Живановићеве ученице, Ивана Поповића правника Катарине Радисављевић удове, и Данице и Станке Стојановић ученице па тек онда да им изда тражено уверење.

III.

Председник износи на решење поновну молбу Јована Обрадовића бив. трговца, да се ослободи дужности одборника црквеног одбора цркве Вазнесенске.

По прочитању те молбе АБр. 5830, одбор је решио, да се молилац Обрадовић ослободи дужности одборника цркве Вознесенске а на његово место изабрао Стевана Миљковића бакалина

IV.

По прочитању лицитације ГБр. 4492, држане 30 Септембра 1893 год за оправку зграде управе вароши Београда, одбор је решио, да се оправка зграде у којој је управа вароши Београда уступи Павлу Костићу по поднетом нацрту за укупну цену од две хиљаде три стотине четрдесет и четири динара

V.

По прочитању протокола лицитације ГБр. 4509. држане 1. Октобра ове године за израду једне шупе за кола комордијска, одбор је решио, да се израда ове шупе уступи према прописаним погодбама Францу Ковачу за цену од три хиљаде деведесет и пет динара.

VI.

По прочитању протокола лицитације ГБр. 4517 држане 1 Септембра ове године за откопавање земље на „Косанчићевом венцу" и накнадне понуде Ђорђа Петровића ГБр. 4519 за исти посао одбор је после поименичног гласања са петнаест гласова противу двојице решио, да се накнадна понуда Ђорђа Петровића одбаци пошто није поднео кауцију Да се откопавање земље на Косанчићевом венцу уступи Ристи Крстићу као најнижем понуђачу за цену од једног динара и двадесет пара динар. од куб. метра стим да откопану земљу носи у бару Венецију.

VII.

По прочитању протокола лицетације СБр. 16098 држане 2. Окт. 93 год. за набавку 25,000

СРПСКИ УСТАНИЦИ ПРОТИВУ ТУРАКА

У ВЕЗИ

СА НАРОДНИМ СЕОБАМА У ТУЂИНУ

од 1459.—1814. године.

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

У ДВА ДЕЛА

НАПИСАЛИ

Р. Агатоновић и Л. М. Спасић.

(Академијски Савет Вел. Школе наградио првом видовданском наградом општ. београдске).

Мото:

— „Пора нам престать быть умными чужимъ умомъ и славными чужою славою" (Време је да престанемо мудровати туђом памећу, и славити се туђом славом).

Карамзин.

(НАСТАВАК)

Ово је била мала, али врло значајна победа српско-хрватскога оружја. Први пут сада је окушана снага страховитих турских пљачкаша на западним странама. и видело се, да је та снага ужасна само својом страхотом, а јачином врло слаба. Ова је победа повратила поверење народу хрватском и оним српским бегунцима у Хрватској, који до сада и не помишљаху на какав отпор турским бујицама, пуштајући их, да до миле воље плаве опустела поља и села. А то није била мала добит за хришћанску ствар уз оне друге околности које у то доба допринеше да настану светлији дани за живот народа, који с Турцима сваки дан имађаху посла. Мир Млетака с Турцима г. 1479. и она славна победа кнеза Павла Бранковића, код Сас-Вароши, окураже краља Матију, да предузме озбиљнији напад на Босну. Непосредна повода зато, даду му сами босански Турци, који, користећи се летњом сушом, прећоше Саву, и њих до 30 000 пљачкаша разплинуше се по Хрватској и Славонији. Интересно је, да краљ Матија не хтеде њих гонити него предузе исти њихов начин ратовања, да им на другом месту врати мило за драго. Реши се да их претоварење пленом дочека у Босни, а дотле, да сам пљачка турска имања. Шест хиљада његових коњаника пређу Саву, и стану немилице пленити турску имаовину. Турци се врате из Хрватске, и сусретну се са Матијиним коњаницима код Врбаса. При судару буду разбијени, запале нарош, и утеку, а Хришћани ослободе из врбаских тамница мноштво хришћанскога робља. Повећања, без сумње, многим, осветe жудним, домородцима босанским, победоносна војска краљева баци се на пљачку. Преоптерећена тако пленом, упути се Јајцу, али је у путу сустигне турски паша, и онако уморене нападне тако силно, да би сва пропала у бегству, да јој изненада не дође помоћ. Три хиљаде хришћанских коњаника, које предвођаше један хрватски великаш, бану са стране на тренутним успехом развеселене Турке, који мислећи да је то само предње одељење какве веће војске хришћанске, окрену леђа, ратосиљајући се и плена и глава хришћанских, којих се беху доста награбили. Увенчана славном победом, здружена војска дође Јајцу, где подели сав донесени плен, па се тек у позну јесен врати краљу, који је чекаше у Загребу.(1)

(1) Smičiklas T.: Povj. hrv. kn. I. стр. 663. — Engel v. H. J.: Allgem. Welthistorie, B. III. одсек Gesch. v. Servien S. 432—433. — Г. Смичиклас, кад му где дође, да мора споменути Србе или српску војску, он то увек назива, те их час назива Власима, час Хришћанима или просто хришћанска војска!

кила мекиња, на којој није било ни једног лицитанта, одбор је одлучио, да се поново држи лицитација за набавку мекиња

VIII.

На предлог г. Стевана Чађевића, одбор је решио, да се добрачина улица наспе откопавајући доњу Јованову и Симину улицу. Ако у овим улицама не буде доста земље за ово наспање, да се откопава и сама добрачина улица. Да се овај посао изда на лицитацију и ако не буде скупље од седамдесет пара по кубном метру, овлашћује се суд општински да лицитацију одобри и без одбора.

IX.

На примедбу неких одборника, да се лицитације општинске не објављују у новинама, одбор је препоручио суду, да се све лицитације општинске увек објављују у општ. новинама сем случаја кад је ствар хитна.

X.

На предлог одборника г. Косте Д. Главинића одбор је одлучио, да се благовремено — пре зиме — израде планови и предрачуни за нивелисање и калдрмисање улица, које ће се на пролеће радити, па да се још ове јесени држе лицитације.

Да се још ове зиме узме у студију Богојављенска улица за довођење у употребљиво стање за трамвај.

XI.

Одборник г. Др. Марко Т. Леко извештава одбор, да је изашла из штампе једна брошура, потписана од дра Косте Јовановића, дра Марка В. Николића и Војислава Прљевића, којом се тврди, да хемијске анализе воде из новог водовода израђене од дра Марка Т. Леко и објављене у општ. новинама нису тачне и да вода у новом водоводу није добра; да је председник општине поводом те брошуре одредио ширу комисију од стручњака, да изврше анализу воде из новог водовода те да дају своје мњење о њеној доброти и употребљивости.

По саслушању овога одбор је одобрио у свему поступак председника општине с тим, да дијурна члановима комисије по десет динара и трошак око утрошеног лабораторијскога материјала падне на терет партије за грађење водовода.

XII

Одборник г. Марко Велизарић предлаже, да се позове по један стручњак из Будим-Пеште, Прага и Минхена да и они изврше анализу воде из новог београдског водовода и дају своје мњење о њеној каквоћи у случају, да се комисија одређена председником општине не сложи у своме мњењу о води Одбор је примио к знању овај предлог с тим, да се по њему ништа не ради, док одређена комисија не сврши свој задатак

XIII.

По прочитању акта управе водовода АБр. 5814, одбор је решио, да г. г. Милан Капетановић, Марко Велизарић, Андра Одавић и Соломон Ј. Азријел одборници и општински рачуноиспитач Сима А. Добросављевић прегледају рачуне о грађењу и експлоатацији водовода и поднесу одбору свој извештај.

XIV

Председник саопштава одбору, да је надзорна водоводна комисија разрешена од дужности, пошто је експлоатација водовода београдског предата управи водовода и да је том приликом надзорна водоводна комисија поднела извештај о целокупном раду грађења водовода.

По прочитању тога акта АБр 5826 одбор је примио к знању ово саопштење.

XV.

Председник износи одбору на решење понуду Себастијана Раша и друштва за калдрмисање улица београдских на врачару.

По прочитању те понуде ГБр. 4279 и реферата грађевинског оделења о истој ствари, одбор је решио, да се ова понуда одбаци.

XVI.

Председник износи одбору на решење молбу Алфреда Голдштајна да му општина уступи у концесију искључиво право лепљења и објављивања страних објава у Београду за десет година а он за то да плати општини за сваку годину по четири стотине динара унапред.

По прочитању те молбе АБр. 4444, одбор је решио, да се молилац одбије од тражења. Да о овоме предмету као новом извору за општинске приходе размисле и поднесу одбору извештај одборници г. г. Др. Павле Поповић Коста Д. Главинић, Стеван Чађевић и управник грађевинског оделења Т. Селесковић.

ОПШТИНА ГРАДА БЕОГРАДА

ПРЕГЛЕД СТАЊА НА ДАН 30. СЕПТЕМБРА 1893. ГОД.

		ДУГУЈЕ	ПОТРАЖУЈЕ	СРАВЊЕНО СА ПРОШ. СТАЊЕМ
1	Главница	— —	6,106 127 45	— 950 77
2	Повериоци	— —	367 476 20	— 5 059 43
3	Текући рачун код повчаних завода	— —	2,233 721 25	— 37 000 —
4	Пријеми — Акценти —	— —	2,290 000 —	— 20 000 —
5	Буџет Гробљански	— —	11 292 19	+ 960 51
6	„ Трошарински	— —	365 647 37	+129234 70
7	„ Општинског суда	167 078 26	— —	+ 10 274 02
8	Имаовина општинска	5,068 525 68	— —	— —
9	Дужници	1,301 566 07	— —	+ 69 910 99
10	Остаре код повчаних завода	2,290 000 —	— —	— 20 000 —
11	Грађење водовода	2 547 094 45	— —	+ 7 000 —
		11374 264 46	11,374 264 46	

Из књиговодства београдске општине, 5 Октобра 1893 године.

Млађи Књиговођа,
Милија Јовановић с. р.

Главни Књиговођа,
К. Ј. Јанковић с. р.

Из једнога писма од 3. јануара 1480. г. писаног из Јајца, краљу Матији од „Вука деспота краљевине Расије', Владислава Хедерварија бана Хрватске и Славоније, и Петра Доција бана Јајца, видимо да је по свој прилици, у овом ратовању учествовао са својом војском и српски деспот. А то је за нас интересна појава, да је деспот појмио корист од заједничког рада српске и хрватске војске на обезбеђену угрожених граница Хрватске и ослобођењу потлаченога Српства. Писмо гласи: „Кад је Ваша Светлост решила била употребити нас на службу В. Светлости, тада ми пођосмо од Јајца трећи дан, и дођосмо у Врх-Босну (Сарајево) четврти дан тако, да нити је краљевство, нити је паша, нити су Турци за нас чули, док не стигоше рањени Турци к паши; а сам паша, видећи близу вароши војску, одмах је са нешто мало људи побегао у брда и у велике планине, . . . а ми остадосмо тамо пред вароши кроз три дана. Трећи дан оступисмо, а варош сву дадосмо спалити; благо пашино, и што је у вароши било, све узесмо, варош сву и околину попалити дадосмо. Шести дан у подне отидосмо, и тада је паша са многим Турцима к нама дошао а ми одмах на њега ударасмо и у бегство га окренусмо, па тамо се утаборисмо. У суботу смо се из табора кренули, и ту је паша, скупивши све Турке из Босне и од Дрине и из других предела, како са коњаницима тако и са пешацима и са својим сином, послао ону ноћ пешаке у једно тесно место, те су дрвима и камењем нама пут покварили, и један мост, који бејаше на великом блату, покварише. И кад ми дођосмо међу оно тесно место и међу онај разорени мост, тада Турци ударише са обадве стране на нас, тако, да смо цео тај дан бој имали, и да су од обадве стране многи изгинули, у толико, да нити ми нити коњи наши даљи бој издржати не могосмо. Ми се утаборисмо у једном месту, а Турци у другом тако близу нас, да смо једни другима говор чули. Ту ноћ преноћисмо, и ту неки од војске В. Светлости побегоше (sic!) а ми пославсмо Петра Долци-а, да врати к нама ту војску. И ту те ноћи Турци на нас ударише, те Петра Доци од нас раздвојише, тако да не могоше вратити се к нама. А у недељу кад из табора изађосмо, одмах је син пашин са многим Турцима к нама дошао, и ми тамо с њиме тукосмо се, и многе Турке побисмо и заробисмо, па како видесмо пашу пред собом са скупљеном војском где очекује битку, ми свима Турцима, које имадосмо заробљене, главе одсећи заповедисмо, и ту близу Травника са пашом битку започесмо, те многе Турке са пашом у бегство окренусмо, тако да смо ми мегдан задобили."(1)

Краљ Матија је овим ратом имао не само морална успеха, пробудивши жељу за осветом у потлаченог народа у Босни, већ је повратно и све оне градове, које је пређе имао, па му их Турци преотели за време његових ратова са Чесима и Фридрихом немачким. Јајачка и сребрничка бановина са свима својим градовима овог пута поново су пале у власт Матијину. Користећи се овим успехом, краљ Матија, хтеде ићи и даље, да уз помоћ народа српског, који беше свуда жељан слободе, ослободи Херцеговину вазалства турскога, те да обезбеди себи леђа за даље протеривање Турака из Босне. Како сведочи мађарски историк(2) краљ уђе с војском у срце Херцеговине, где истина још васалски владаху Херцегови синови. Енгел напомиње, да је тада краљ направио са Владиславом и

(1) Гласник срп. уч. др. књ. XXXII. стр. 206.

(2) Engel v. H. J.: Allg. Welthistorie, B. III. одсек Gesch. v. Servien, S. 433.

СТАТИСТИЧКИ ЗАПИСИ
У ОПШТИНИ БЕОГРАДСКОЈ

Путнички саобраћај вароши Београда, у седмици од 25. Септ. до 2. Окт. 1893. год. допутовало 1139. одпутовало 704. Од којих су:

а.) Пола: мушког 1092, женског 47.

б.) Вероисповести: православне 1059, католичке и протестан. 58, мојсијевске 12, мухамеданске 10, свега 1139.

в.) Постојбина: Србија 907, Аустро-Угарска 125, Босна и Херцеговина 4, Црна Гора 4, Грчка 1, Турска 66, Бугарска 4, Румунија 1, Русија 1, Германија 5, Франц. 5, Италија 3 остале државе 13.

г.) Занимање путника: Тежаци и економи 100, Занатлије 123, Трговци 562, индустријалци 7, шпекуланти и предузимачи 19, Интелигенција (војска) 20, ђаци 141, раденици и помоћници 65, Гостионичари 17, Пијари и бозаџије 6, надничари и слуге 38.

Из статистичког одељка општине вароши Београда 7. Октобра 1893. год.

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

—

Суд општине града Београда, држаће на дан 19. овог месеца од 2—5 сахати по подне у канцеларији рачуноводства, јавну усмену лицитацију, за давање под закуп право своје на цубок од заклате стоке на општинским кланицама.

Лицитанти полажу 3000 дин. у готову или српско државним папирима од вредности на име кауције

Остале погодбе о овом закупу могу се видети сваког радног дана у канцеларији рачуноводства овог суда а и на сам дан лицитације.

Ко жели горе поменуто право узети под закуп, нека означеног дана дође и лицитира.

АБр. 5528 — Од суда општине града Београда, 9. Октобра 1893 год. у Београду.

—

По што ни на трећој лицитацији држатој за набавку 25000 кгр. мекиња за исхрану волова рабацијских возова општине београдске, није било довољно лицитаната, то ће суд општине града Београда држати на дан 13. т. м. од 2—5 сати по подне у канцеларији рачуноводства, четврту лицитацију за набавку означене количине мекиња.

Кауција се полаже 200 дин. у готову или српско-државним папирима од вредности.

Ко жели примити се ове набавке нека означеног дана дође и лицитира,

СБр. 16098 — Од суда општине Београдске, 9. Октобра 1893 год. у Београду.

—

По што се није могла ни друга лицитација држати, за давање под закуп општинских дућана у Фишегијској улици, с тога што није имало довољног броја лицитаната, то ће суд општине Београдске држати на дан 11 тек. месеца од 2—5 сахати по подне трећу лицитацију пред кафаном код „Лазаревића" у Фишегијској улици за давање ових дућана под закуп.

Кауција се полаже 120 динара у готову или српско-државним папирима од вредности.

Остале погодбе могу се видети у канцеларији рачуноводства, сваког радног дана, а и на сам дан лицитације

Ко жели дућане ове под закуп узети нека одређеног дана дође и лицитира.

СБр. 16097 — Од суда општине града Београда, 9. Октобра 1893 год. у Београду.

—

Суд општине града Београда држаће јавну усмену лицитацију на дан 12 тек. месеца од 2—5 сахати по подне у канцеларији рачуноводства, за давање под закуп подрума у авлији општинског имања звано „Текија" до главне полиције.

Подрум је овај озидан на свод, има добар затвор, а може се употребити за леденицу, оставу пића, воћа и т. п.

Услови о овом закупу могу се видети сваког дана у рачуноводству овог суда. а и на сам дан лицитације.

Ко жели узети ово имање под закуп, нека означеног дана дође и лицитира.

СБр. 16413 — Од суда општине града Београда, 9. Октобра 1893 год. у Београду.

—

I. На дан 12. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп права наплате таксе од акциза на пиће.

II. На дан 15. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп права туцања каље — тамиса.

III. На дан 18. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп права наплате таксе фијакерске.

IV На дан 20. Октобра од 8—12 сах. пре подне, — за давање под закуп меса од бобичавих свиња, које се кољу на општин. кланици.

V. На дан 23. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп оправке возова општинских, ковачко-коларски рад.

VI. На дан 25. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп оправке возова општинских, сарачко-тапетарски рад.

VII. На дан 27. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп подкивања коња пожарне чете и волова рабац. општин. возова.

Влатком неку врсту *трамше* (concambium), по којој би Херцеговина припала угарској краљевини а Херцегови синови у накнаду за њу, да добију земаља у Угарској. Колико истине има у овим речима не знамо, али да се овог пута није дошло ни до каквих резултата, сведочи и сам Енгел додајући, да се краљ Матија вратио у своју краљевину, љут на папу, што му не даје помоћи за продужење рата, заверивши се, да више никада ништа за хришћанску ствар противу Турака неће предузимати. Ово се последње заиста и обистинило, јер за живота свога краљ Матија више не предузима ни један поход на Србију или Босну, пуштајући само, да чине сличне покушаје српске војводе под његовим именом.

Али, ма колико да морамо од туге срце своје стегнути, видећи, како духом малаксава онај, од кога се с правом очекивало ослобођење Хришћана од Турака, ипак с каквим радосним срцем указујемо сада на једну светлу појаву, у души и срцима свију потиштених српских синова у својој Босни и Србији. Живот њиховог освојача султана Мухамеда II. подједнако је и за њих био тежак оков; и чим је он умро, прскају ропски ланци на њиховим грудима, а под њима весело куца срце Србина јунака и осветника. Од Балкана па до кршевитих гора Херцегових чује се само звук: „*к оружју*, приспео је час слободе наше". Одушевљене подвиге српских јунака под Змај деспотом Вуком, кнезом Павлом и Дмитром Јакшићем, на обалама Саве и Дунава до 1481. г. видели смо раније, али како је српски народ у Босни у то доба осећамо?

Мало имамо извора при руци, да докажемо одушевљење и жудњу Босанаца у ово доба за слободом; али и то мало јесте светло зрно бисерно, које ипак раскошно баца своју светлост на значајну појаву јуначког поноса српскога. Имамо само два писма, која је дубровачко веће писало краљу сицилијанском, јављајући му о стању потлачених народа у Босни и Албанији.(1) Из тих писама, види се, што је за нас врло интересно, да је покрет који је Хришћане под Турцима у ово доба обузимао, занимао онда у велико и све околне суседе; а то тек не показује малу вредност народних осећаја. Тако у писму од 2. јуна 1481. г. спомиње се, да је у Босну ушао неки војвода *Влат* (Влатко Косачић, Херцегов син?) а у Албанију неки *Никола Дукађино*, и *да би се могли одржати у борби противу Турака ако им се у неколико помогне.* Јасно је, да ова два јунана нису имали уза се малу силу народа свога, али им је ипак потребна страна потпора, као поузданији ослонац за њихов успешнији рад. У другом писму од 15. Јуна 1481. г. јављају Дубровчани, што су чули од свог ухода из Скопља „...да румелијски паша скупља у Софији велику војску, јер се боји краља угарскога, и да је Влат војвода, пошто је ушао у Босну, *без ичије помоћи и савета* но само по позиву Влаха (Срба), радећи неопрезно у неком месту *Менесагиту* потукао се с врх босанским пашом, Атаутом и побеђен, једва се спасао турских руку, изгубивши све што је имао, *и у нови логор се склонио*... Све у Босни врви новостима; *оно мало Турака који су у њој, напуштају је. а Босанци се сами туку и свуда их убијају; чу у устима свију њих само је име Матија. Матију желе и зову, у Матију су им очи упрте*" — али Матије нигде ни од корова! — шта ћете лепшег доказа о томе како је народни устанак у Босни г. 1481. обухватио све њене крајеве. На све стране сева оружје српско, народ устаје, бије се, вапије за помоћ, упире

(1) Макушев А. у Гласн. срп. уч. др. књ. XIV. (II. одељ.) стр. 101 и 103.

IX. На дан 28. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп оправке рабаџ. општинских возова.

X. На дан 1. Новембра од 8—12 сах. пре подне, — за давање под закуп плаца општинског више чесме „књагиње Љубице".

XI. На дан 1. Новембра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп II. нећиње у таш-мајдану.

XII. На дан 2. Новембра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп чишћења пијаца у вар. Београду.

Погодбе о овим закупима могу се сваког радног дана видети у канцеларији рачуноводства.

Ко жели ма шта од овде изложених права узети под закуп, нека означеног дана дође и лицитира, пошто положи прописану кауцију.

СБр. 12.755 — Из канцеларије суда општ. града Београда, 14. Августа 1893 год. у Београду.

САСТАНАК
ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

Састанак држан 21. Јуна 1893 год.

(извод из стеногр. бележака)

Председник — Пошто има довољан број одборника за решавање, то отварам седницу, и молим вас, да чујете записник прошле седнице. — (Секретар прочита) — (прима се).

Пошто су свршене извесне ствари мање важности одборник Стеван Чађевић учини предлог, др се отвори доња Јованова улица, која је већ уређена, да би се спојила с Цетињском, Скадарском, Видинском и Болничком улицом. Потребно је вели, да се укопи један мали језичац од 15 м. ширине и једна гомилица земље, која на том просторчићу постоји, на врху које има рупа нечистоће, која прети да се сваког момента излије и да загади сав онај простор, који је тамо. Моли одбор да тај мали језичац откупи пошто буде, те да се споје те улице и да се олакша саобраћај од Душанове и Видинске улице.

Марко Велизарић потпомаже предлог г. Чађевића

На предлог председника, ова ствар би упућена комисији на проучавање.

За овим се прешло на продужење претреса трошаринске тарифе.

Председник чита: На брашно № 0, 1, 2, 3, 4, на млинарске производе као: бунгур, крупу, гриз и гершле од 100 кгр. 5 динара. Комисија мисли да се издвоји крупа, бунгур и гриз и оптерети са по 2 дин. а остало 5.

Стеван Чађевић — Предлаже да се брашно подели у две групе, и да се брашно № 0, оптерети а оно што народ једе, да се не оптерети.

Соломон Азријел тврди, да би предлог Чађевићев дао повода многим незгодама и кријумчарењима те мисли, да би боље било, да се у брашну не прави разлика, и да се свако оптерети са пола динара.

Марко Велизарић слаже са С. Азријелом.

Љуба Јовановић — у подужем говору разлаже, да не би требало оптерећавати брашно никаквом таксом, и мисли да би се могло наћи начина, да се ово крајње средство избегне.

А. Одавић слаже се с Љубом Јовановићем и одлучно је противан оптерећавању брашна трошарином ма и најмањом.

Мијајло Банчић — говори у истом смислу као и Љ. Јовановић и А. Одавић с тим, да би требало шећер јаче оптеретити, и да се на тај начин постигне предвиђена сума прихода.

Стеван Чађевић — Придружује се разлозима против оптерећења брашна, но ипак мисли, да не би било штетно, ако би се оптеретило најфиније брашно. А ако би ово било теретно контролисати онда одустаје и од овога.

Милутин Марковић — Такође је противан оптерећењу брашна трошарином, што је у подужем говору лепо оправдао.

Соломон Азријел — Објашњује, да не би било корисно подизати трошарину на шећер, пошто ће се ова наплаћивати на сву количину што у Београд уђе, без разлике, да ли ће се овде потрошити или из Београда извести.

Стеван Чибревић пита, може ли се категорички одвојити бело брашно од лебног?

Мата Јовановић — Одговара Чађевићу да се може разликовати бело брашно од лебног, но то разликовање немогуће је правилно извршити при наплати трошарине, кад је брашно у џаковима и под пломбом.

Михаило Бончић — Мисли, да се одложи решење овога питања о трошарини на брашно за доцније, докле цела тарифа не буде претресена, па ће се онда видети, хоћемо ли и без те трошарине имати довољно прихода или не.

Стеван Чађевић — Слаже се с предлогом М. Бончића.

После овога председник је питао, да ли се усваја предлог комисије о трошарини на брашно, на шта су сви изјавили, да се решење ово одложи.

За овим је, по усвојењу трошарине на неке луксузне млинарске производе, седница закључена.

Састанак држан 25. Јуна 1893. год.

Председник — Отвара седницу, пошто има довољан број одборника, и моли да саслушају записник последње две седнице.

Секретар прочита — (прима се).

Председник — Продужава се претрес трошаринске тарифе.

На реду је да се одреди тарифа на волове, краве, бикове и телад.

Предлаже се од 100 кгр. 10 динара бруто.

Јован Ђуровић — мишљења је, да би било боље одредити да се плаћа на комад а не по тежини.

М. Ђорић — тражи да се одвоје волови за клање и волови за рад.

Јован Ђуровић и *Филип Васиљевић* — Потпомажу Ђорића.

Соломон Азријел — Тражи, да се трошарина наплаћује по тежини а не по комаду, јер ће бити правичније.

Михајло Ђорђевић — Мисли, да би боље било да се не прави разлика између волова за рад и клање, пошто се та разлика не би могла увек и тачно извести.

Раденко Драговић — Потпомаже предлог, да се прави разлика између стоке за клање и оне за вучу и за земљорадњу.

очи — у Матију, али њега, *њега* нема нигде ни да се чује!...

Гô и бос, без икаква оружја и ратне спреме, са голим шакама борећи се, немајући ни добрих воћа, народ српски клону духом, јер му ни од куда не дође помоћ, а сам не беше у стању борити се и противу природних стихија, које га наскоро нагнаше, да се у своје земунице повуче. Турци су поново завладали свима местима, одакле су раније морали бегати, па се разуме се лепо стали наплаћивати са Србима за претрпљени страх. Тако је због немарности хришћанских владара, а нарочито краља Матије, пропало дело народнога одушевљења, које је не само Србству, већ и Хришћанству могло донети лепих користи, да је било политичке увиђавности.

Природно је, да Турци нису сада стали на томе, да се само задовоље угушењем народног покрета. Знајући, одакле долазе сва потпиривања, а бојећи се и каквог новог народног устанка, који би био опаснијих последица по њих, реше се они, да са свим униште и ону последњу сенку васалске слободе у *Херцеговини*, па да и њу по примеру осталих земаља претворе у турску провинцију, те да на тај начин униште сваку надутлаченога Србства, на какву могућну стварну помоћ за ослобођење своје. С пролеће г. 1483. дигне се неки санџак-бег Хёсо из *Трикорнеза* (Tricorneso) на горњи део Херцеговине, где владаше Владислав. Заузме брзо његове градове, и натера га да бега у Угарску. Осатле се Хёсо крене у доњи део, где је био Влатко. Срећа га и ту добро послужи, јер му брзо у руке падну градови: Dracovizza, Ulatka и *Кастел-Нови*. Кнез Влатко утече Дубровчанима, који да би ублажили срџбу султанову и великога везира, што примише у своју средину непријатеља турског, обојици послаше замашну своту новаца, на дар. Тако *паде*, са свим под турску власт, и *Херцеговина*, а Турци направише од ње засебан санџак, који подвргоше власти босанскога паше *Мустафе Ђурђевића* (Giursevich).(1) Овом приликом узели су Турци и неколико млетачких градова у Крајини, што су им Млечани и миром од исте године морали и уступити.

Суседни Хришћани, нарочито Срби и Хрвати, добро су разумевали опасности, које тек сада настају по њих. С тога и налазимо ове (1443.) године неуморног Змај-Деспота Вука у друштву хрватске господе, зацело ради договора о заједничкој одбрани, и нападу на Босну или Херцеговину. Прилика им се указала, да своја договарања и у дело приведу. Сам од своје воље дигне се, октобра месеца, босански *Хирзи-паша* са 8 000 коњаника, и прејури преко Хрватске у Крањску.(1) Кад се отуда враћао са 10 0 0 робља хришћанског, дочекају га на Уни, српски деспот Змај-Вук, хрватски бан Владислав Хедерварија и остала хрватска господа са војском од 12 000 коњаника. „Зла је слутња одмах попала Турке. Отети Хришћани из њихових руку после приповедаху, како су постављали сабљу да виси, пак су из ње гатали. Тада да је месец постао крвав, затим црн, а онда таман; три звезде да су на Турке ватру сипале, а они престрашени чупали себи длаке из главе и из браде, на земљу падали и друг друга грлили. Паша пошаље нашима дарове и обећања, да ће им предати похватано робље, ако их у миру пусте проћи. Не прихватише погодбе, већ му поруче, да ће само од њега узети оно што мачем

(1) Hammer v. J.: Gesch. d. osm. Reiches, B. I. S. 628. — Engel v. H. J.: Allg. Welthistorie, B. III. одсек Gesch. v. Servien, S. 434.

(1) Hammer v. J.: Gesch. d. osm. Reiches, B. I. S. 629, до 630. — Стављајући овај догађај у 1484. г., Хамер вели, да је било 7 000 Турака.

Др. Павле Поповић — У подужем говору свом објашњује потребу, да се не наплаћује трошарина на стоку намењену за земљорадњу и разлаже начин контроле за ово разликовање. Доказује, да би се то могло лако вршити помоћу пасоша сточних и приликом преноса истих.

Мата Јовановић = Доказује потребу наплаћивања трошарине по тежини.

После објашњења председникова и неких одборника, да би се од волова и крава врло мала сума добила на име трошарине, пошто се не коље више од 50 грла за приватну потребу и да би манипулација много више стала него што би био приход, — одбор је решио, да се ова позиција из тарифе са свим изостави.

Пошто је после свога усвојена без дебате предложена трошаринска такса на дивљач и пернату живину, прешло се на решавање о трошарини на дрва за гориво

Председник саопштава, да на дрва за гориво од кубног метра управа трошаринска предлаже један динар а комисија пола динара.

Соломон Азријел — Хоће да се од овог изузму сељачка дрва и да се код њих одреди такса на кола

Раденко Драговић — Противан је свакој такси на дрва, означујући их као преку потребу за цело грађанство.

Михаило Јанковић — Каже, кад су све потребе оптерећене, да не би било разлога дрва ослободити.

Михаило Ђорђевић — Мисли да не би требало да се на сељачка дрва наплаћује по метру већ по колима.

Милан Кашетановић — У подужем говору разлаже, да би требало оптеретити и сељачка дрва и она што са стране долазе подједнако па наводи, да се то мора чинити и по самом трговачком уговору.

После објашњења председникова, да је неопходно потребно да се и дрва оптерете, пошто се мора постићи од трошарине сума, којом ће се моћи покрити интерес и отплата на зајам од 10 000 000 дин. — одбор је после поименичног гласања решио, да се наплаћује по пола динара од метра.

По овом је приступљено решавању о оптерећењу других ствари за грађевине, која су оптерећења без велике дебате усвојена или према предлогу комисије или према незнатним изменама одбора.

Пре закључка седнице одбор је препоручио председнику, да према већ усвојеним трошаринским таксама спреми за идућу седницу извештај да ли ће се моћи постићи потребна цифра прихода, како би одбор према томе мог о или извесне позиције повисити или смањити.

Састанак је закључен.

Састанак држан 28. Јуна 1893. год.

Председник — Отвара седницу, пошто има довољан број одборника моли одборнике да чују записник последњег састанка.

Секретар прочита.

Председник пита — Има ли ко шта да примети на записник?

Соломон Азријел — Мисли, да ћумур треба да плаћа а угаљ не.

Управник трошарине објашњава, како се шта има разумети.

Секретар чита: На грађу: летве, греде, паљеве и т. д. Гласало је 10 и 10 за предложене таксе и ствар није била решена.

Милутин Марковић — Објашњује да је ова ствар решена још прошлог пута, кад је председник као десети гласао за извесну таксу, против 10 који су за другу таксу гласали. У чл. 77. зак. о општинама стоји: „Узима се, да је у општинском одбору оно решено што пристаје половина одборника и један више. Ако су гласови наједнако подељени, узима се, да је одбор оно решио, на којој је страни председник одбора.

Дакле питање ово решено је:

(Чује се: да се гласа поново).

Председник пита: — Хоће ли се учинити исправка протокола у томе смислу или ће се гласати поново.

По саслушању још неких објашњења, би усвојено, да се протокол исправи у смислу тврђења М. Марковића.

За овим узе реч *председник* и рече:

Ви видите из прегледа о приходима од трошарине, који је пред вама, да до данас одређене стопе оптерећења трошаринских предмета не износе више од 700 и неколико хиљада динара.

Ова цифра не одговара оној, која је нама потребна, те да отплатимо интерес и ануитет на зајам од 10 милиона динара Мислим да према томе не можемо остварити ствар овако ако не желимо да наиђемо на невољу и непријатност, да зајам не закључимо. Ми морамо дакле ову тарифу ревидирати и у неколико изменити одређене стопе, те да добијемо недостајућу нам цифру око 97 000 динара са административним трошковима трошаринским. Ја ћу вам дакле читати редом позиције из овога прегледа, па изволте казати да ли и где што треба да се дода или одузме —

Прво долази на кафу. Ту је утврђено $2^1/_2$ динара на сто кила без манипулације. Мислите ли да се може повећати (чује се: не може).

Др. П. Поповић изјављује, да му се овај начин не допада; треба, вели, прво у начелу да се договоримо, да можемо чинити каква оптерећења, па само те позиције и да прочитамо а не све од реда.

Вељa Тодоровић — Слаже се са др. Павлом и мисли, да би се могле луксузне ствари јаче оптеретити а потребе за рану лакше.

Соломон Азријел — Предлаже, да се на пиво вино и ракију подигне трошарина са 2 дин.

Филип Васиљевић — Противан је предлогу Азријеловом и тражи да се и брашно оптерети.

Михајло Ђорђевић — је мњења, да би требало оптеретити бело брашно.

Соломон Азријел — Противан је оптерећавању брашна поред осталих разлога још и због тога, што је тешка манипулација око контролисања.

Вељa Тодоровић — Тражи, да се оптерети вино, ракија и пиво по предлогу Азријеловом и да се о њему говори, па ако се не усвоји, онда тек да се траже други предмети.

Др. Марко Леко — Напомиње, да на пиво не би требало већу таксу ударити. Држава наплаћује 20 динара, а општина 10 дин. а то је већ доста велико оптерећење, јер на једну чашу пива долази близу 10 пара дин. Ако би повећали неколико динара на хектолитар онда би већ чаша пива била 15 пара скупља и знатан вишак од те трошарине, који би потрошачи фактички плаћали, не би долазио у касу општ. већ кафеџија, за то је и противан да се трошарина

придобију. И други пут слао је паша посланике с понудом, да ће од сваке сабље, колико их има, у турском табору, платити два до три форинта, а да никада више неће навaљивати на наше стране. Побојаше се наши, да Турци не посеку заробљене Хришћане, пак су послали шест људи, да се погађају за засужњенике. Турци показаше им само три хиљаде особа, већином слабих и изнемоглих, а што је бољега било, то је морало сакривено полећи на црну земљу, а ко би се макнуо или друкчије огласио, пала би му са рамена глава. Наши посланици нису били с тим бројем сужања задовољни, јер су знали, да их више има, и оду. Дотле међутим наши обиђу турски логор, и кличући свето име Исусово навале на Турке. Што није мач хришћански уништио, то је однела Уна вода хладна. Једва је толико Турака преко воде препливало, да су могли навестити, какво су расуло претрпели".(1) На далеко у Хришћанству забрује усклици радости, зарад славне победе здружених Срба и Хрвата. Ова победа над Турцима донела је нарочите користи само становницима Славоније и Хрватске, као и пределâ на обалама Саве и Дунава, јер су Турци после овога пораза за неко време заиста обуставили своје пљачкашке походе, а наскоро је, при крају 1483. г. стигло из Цариграда и стално закључење мира.

Напред смо напоменули, да је са проширењем турске моћи растао и размер исељавања српскога народа у туђину. Та су исељавања још већма отпочела расти онда, кад Турци у највећем јеку отпочеше упражњавати своје пљачкашке походе у суседне хришћанске земље. Јер они, имајући намеру, као што смо напоменули, да само опљачкају, попале и поробе онде куда прођу, не поседајући ни једног града, ни једне покрајине; својим страховитим вандализмом заплашили су тако силно становнике оних земаља, куда пролажаху, да их ови нису други пут смели сачекивати на своме огњишту, већ су прскали на све стране, само да се спасу таких немилих посетилаца. На тај начин сеоски су становници или одлазили у оближње градове, ступајући у редове њихових војника за одбрану, или су бегали у тајне кутове крших планина, куда турска нога није смела крочити; или су најзад, немајући прилике користити се тим двама срествима за спас свога живота, остављали своја огњишта, и селили се у оближње хришћанске земље, овог пута највише у Хрватску и Угарску. Тако су, без сумње, тада највише опустила босанска села између река: Усоре, Врбаса, Уне, Купе, Саве и Драве, куда су Турци најчешће пролазили упадајући у Хрватску и горе у земљи бечких ћесара. Услед огромног захваћеног простора од хрватских и аустријских земаља тим турским пљачкашким походима, ни становници Хрватске нису могли задржати се на своме огњишту, већ су га остављали, бежећи све севернije или западније у градове и вароши до којих су Турци или рђе или никако долазили. С тога су и српски исељеници из Босне наилазили у своме путу на пуста села и поља, и радо се ту насељавали, држећи поуздано, да ће од Турака сада бити обезбеђени. Хрватска је, у ово доба, сва била феудална земља, подељена на неколико богатих великаша и кнезова. Најбогатије међу њима, имајући и највише земаља, беху две породице: *Зрињска и Франкопанска*. „Управ сва земља и сви градови од Озља, Карловца и Слуња, па до мора, припадали су овим породицама,

(1) Smičiklas T.: Povj. hrvat. kn. I. стр. 665—666. — Hammer v. J.: Gesch. d. osm. Reiches, B. I. S. 629—630.

на пиво повећава. Треба вели да се пази да се трошарина подиже и да се заокругљује тако да оно што се добије, иде у истини у касу општинску, а не појединих шпекуланата. По његовом мишљењу на вино могла би се повећати трошарина, а тако исто и на ракији, али на пиву не, јер је довољно оптерећено.

Илија Ђорђевић — Слаже се са др-ом М. Т Леком што се тиче оптерећивања пива, али је противан да се на вино подигне.

Председник — Мисли, да би било четири динара повишице на пиво сувише много. До сад је наплаћивано 8 дин. а овом трошарином оптерећавамо га са 10 динара, и још ако би хтели 4 дин. онда би било и сувише. (Чује се: не мари ништа)

До сад је на вино наплаћивано 5 динара на сто кила, управа трошаринска предложила је 8 динара. Комисија није то усвојила. Пристајете ли да се што повећа: (Чује се: да остане то за сад.) Добро, онда пристајете ли на повећање таксе на ракију и то по 2 динара? (Пристајемо) Сви? — Сви.

Др. Марко Леко — Би из разних обзира ударио већу трошарину на ракију до 15 гради, јер она ракија која је испод 15 гради није добра. На овај начин изазвало би се да се доноси боља ракија у варош.

Вељa Тодоровић — Вели, пошто држава не удара никакве трошарине на вино и ракију, то би општина могла на те предмете повисити, што није случај са пивом, јер на њега држава узима 20 динара

Др. Марко Леко — Мисли да ће најбоље бити, да се позиција 11 и 12 оптерети са 10 динара, а то значи: ракија од 15 гради да се оптерети са 10 а преко 15 са 20 динара.

Председник — Пита прима ли се овај предлог г. Леке? (Прима се) Даље пита, да ли прима одбор предлог, да се на пиво наплаћује 12 дин. по последњем предлогу (Чује се: прима се и не прима се).

Андра Одавић — Рачуном доказује, да пиво треба оптерећавати са 5, 10 или 15 дин. тако, да пивари не буду на трошарини. Предлаже, да се пиво може оптеретити са 15 динара па да опет остане иста продајна цена, јер ако се удари само 12 дин. опак ће пивари узимати од потрошача 15 дин. и ту ће бити 3 дин.

После овога објашњења председник је ставио на гласање и би решено, да се на хектолитар пива удари 15 дин.

За овим је без дебате, гласањем решено, да се на вино удари трошарина 7 динара на хектолитру

Председник пита хоће ли се сад решавати о белом брашну.

Андра Одавић — У свом подужем говору одсудно се противи ма и најмањој трошарини на брашно. Вољан је да потпомогне сваки предлог о оптерећењу којих других артикала, само брашна не

Мика Бончић — Одговарајући Одавићу мисли, да неби биле баш тако убитачно по углед општине и њеног кредита кад би се било брашно, као луксузно оптерегило.

Вељa Тодоровић — Побија разлоге Одавића слажући се с Бончићем и предлаже, да се било брашно оптерети.

Др. Павле Поповић — Брани разлоге Одавића и побија исте оних који су за трошарину на брашно. Вели да би трошарина на брашно значила, да је општина београдска у крајњој финансијској невољи, што ни у колико не стоји

После још неких незнатних објашњења кад је председник ставио на гласање, да ли да се брашно оптерети и колико, — видело се, да нема довољно одборника за решавање, пошто су неки већ отишли, те је с тога остављено да се у идућој седници решава

Састанак држан 9. Јула 1893. год.

—

Председник — Пошто има довољан број одборника то отвара седницу и моли да се чује записник последњег састанка.

Секретар прочита. (Усваја се).

Председник — саопштава, да грађевинско одељење тражи, да се на ограду нове школе дорћолске и авлије одобри кредит од 8 500 дин.

Пошто је више одборника изјавило жељу, да му се са овим траженьем поднесе и нацрт ограде на увиђај, то је председник овај предмет повукао с дневног реда с тим, да га у идућој седници по нова поднесе заједно са нацртом.

Председник објашњује, да нема довољно употребљивог старог камена за претрес калдрме у Кнез Михајловој улици, с тога се предлаже, да се средином 4—5 метара калдрмише дотераним каменом и предлаже да се то да у изврду Ристи Крстићу као најнижем понуђачу.

Соломон Азријел — Одобрава предлог председника.

Др. Павле Поповић — Слаже се с предлогом с том изменом, да би требало калдрмисати са стране дотераним каменом, пошто ће се средина улице због канделабра врло мало употребљавати на и кварити

Милан Кашетановић — је мишљења, да је примедба Др. П. Поповића умесна.

Марко Велизарић и *Илија Ђорђевић* придружују се предлогу др-а П. Поповића.

Секретар чита: молбу Јеврема Радивојчевића да му се врати обртна такса наплаћена на извесан рад општини по погодби.

Председник — Објашњује, да по закону све оне радње које се лицитацијом на рад дају подлеже плаћању обртне порезе 1%. Овде је држата лицитација и кад је дошла пред одбор, одбор је казао, ми пристајемо, да нам Радивојчевић либерује, али не по цени, која је на лицитацији изашла него по другој цени, која му је предложена. Дакле, одбор је ступио са њиме у погодбу. На ту понуду Јеврем је пристао и вршио посао. Сад долази, да се рачун сврши и плати посао. Том приликом има да се наплати и обртни порез. Но та наплата зависи од тога: Сматра ли одбор, да је ово била лицитација или погодба? То питање има да се реши, јер од тога зависи, хоће ли се ова обртна пореза задржати или не?

Марко Велизарић — Изјављује да је ово погодба а не лицитација.

Соломон Азријел — се такође слаже с мишљењем да је ово била погодба између општине и Радивојчевића и да према томе по би требало да му се наплати обртна пореза.

Милутин Марковић — Мисли да није надлежан одбор општински да о овоме решава, већ државна финансијска власт, с тога предлаже, да суд одмах изда молиоцу решење да он не може да му изда задржату обртну порезу, а он нека

а онда и многе земље у Банији око Костајнице (Зрињ, Зринопоље)".(1)

За време својих пљачкашких похода, Турци су највише њихове земље пустошили, и приковали кнезове на имања по Приморју, и онда на она што бејаху ближа крањским међама: око Модруше, Огулина, Босиљева, Рибника и Озља. Њихови сељаци и радници разбегли су се били са огњишта својих, те су се ови кнезови стали бринути да своја имања поново населе, „како би могли оружаном руком заштитити своје земље од Турака". У томе им је добро дошла била помоћ од српских исељеника из Босне. Кнезови их стану врло радо примати и насељавати их по опустелим својим земљама, под условом, да их бране од турских нападаја. На да би што више таких бранилаца својих земаља стекли, кнезови су те своје нове насељенике из почетка ослободили од обичних дација, које су им они, као својим спахијама, били дужни давати. Сем тога и другим разним повластицама мамили су на пресељавање и оне, који још беху остали под Турцима, стављајући им овамо у изгледу, са свим слободан живот, као да су у својој домовини. У XVI. ст. наићићемо на безброј примера, где се Срби на позив хрватских великаша и ћесарских ђенерала селе из своје постојбине у суседне аустријске земље. Али томе има трага још пред крај XV. ст. где се изриком спомињу насељени српски досељеници по *Лици* и *Крбави*, око *Модруше и Огулина*, на земљама кнезова Франкопана ских. Ваничек(1) вели, кад се крај Матија враћао из Босне, по освојењу Јајца, г. 1463. да је „дао уточишта многим хришћанским бегунцима у *личкој* и *крбавској* жупанији, чије земљиште са свога пластичкога облика за природну тврђаву развијено, даваше овим насељеницима згодна средства за четнички бој и одбрану. У једно им ујамчи 3. и 4. чл. законским слободу вероисповести, ослободи их од десетка, уз дужност да бране земљу, и потчини их сењском капетанату, који је још краљ Лудвик I. установио". Највероватније је, да су ову насеобину сачињавали највише они у Јајцу ослобођени Хришћани, да избегну тешке ланце ропства. Краљ је могао ступити у своје будимске дворе умирен, у уверењу, да је границу у томе пределу добро сачувао, јер изван природних обранбених средстава, још и нагон самоодржања и освете морао је подстицати ове насељенике на очајну борбу у случају непријатељског нападаја.

Године 1493. босански *Јакуб паша* добије налог од султана, да са што већом силом пређе кроз Хрватску у аустријске земље да би тиме изнудио себи повољнији мир од краља Владислава. У угарској краљевини било је у ово доба врло ровито стање; краљ Владислав тек што се смирио на престолу. И у Хрватској непрестано се продужаваше неслога између браће Франкопана, и новога бана Деренчина. Док се тако и свима хрватским великашима одвлачила ова пажња на Будим: да ли ће на престо сести Јован Корвиновић, или племићски изабраник, Турци су више пута узнемиравали хрватске границе, али су увек били одбијани.(1)

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Грбић М.: Карлов. владичанство, књ. I. стр. 17.

(1) Истор. воји. Крајине (превод Ј. М. Шимића) књ. I. стр. 3.

(1) Smičiklas T.: Pov. hrvat. књ. I. стр. 673—674.

се против тог решења жали надлежној власти и кад надлежна власт каже суду, издај тај новац онда је то чиста ствар.

Др. Павле Поповић — доказује да се и по државним надлежатељствима не наплаћује обртна пореза, кад се нешто набавља путем приватне погодбе а не лицитацијом.

Милутин Марковић — Остаје при своме тврђењу, да није надлежан одбор општински да о овоме питању решава, већ једино државна власт.

Др. Марко Леко — Вели: Ми смо по овом предмету чули мишљење два наша стручњака и видели смо да ово није ствар баш тако проста. Према томе што смо чули мени изгледа да би могли да претворимо сваку лицитацију у погодбу и онда не би никад морали обртну порезу плаћати. Питање је само, да ли би могли и смели ту праксу, да изведемо. С тога сам мишљења, да пре решења овога питања треба да чујемо мишљење и нашег адвоката г. Николића.

Др. Павле Поповић — Каже, да овде одбор има једино да реши, је ли погодба или лицитација и ништа више, а од тога зависи цела ствар, која ће се после расправити како треба и како суд за добро нађе.

Милутин Марковић — Примећује, да су готово сви тога мишљења да је ово погодба, али ова се ствар тиче једног права, које припада држави, а о том праву не може да решава одбор.

Пошто је сваки говорник поновио своје мњење о овој ствари, председник је ставио на гласање: ко је за то, да се молиоцу ова сума врати гласаће за, ко је против гласаће против. Гласањем је решено, да се молиоцу не наплати обртна пореза.

Председник — Саопштава, да је се госп. др. Петенкофер захвално на ономе, што га је одбор поздравио приликом јубилеја. (хвала му!)

Састанак је закључен у 9 часова у вече.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

У свима књижарама може се добити нова књига

НА ЗЕМЉИ И ПОД ЗЕМЉОМ

ПРИЧЕ СВЕТСКОГА ПУТНИКА

НАПИСАО

В. ГАЛУЗЈЕЈЕВ

ПРЕВЕО

Ј. КАРА-МАТИЋ

У Кајени — Игра по цену живота — Три године међу Патагонцима — Са 7 сл. у боји — Цена 60 пр. дин.

Београд. Књижара В. Валожића.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ.

I. Димничарство:

а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0·20 д.
б) За неузидан шпархерд . . . . . 0·20 д.
в) За узидан „ . . . . . 0·40 д.
г) За велики узидан шпархерд у гостионици . . . . . 0·50 д.
д) За чишћење димњака од два спрата 0·20 д.
ђ) За чишћење простог димњака . . . 0·10 д.
е) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са пећима . . . . . 0·10 д.
ж) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са више пећи . . . . . 0·20 д.
з) За паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0·75 д.

II. Пражњење помијара и нужника:

а) Од кубног метра . . . . . 10·— д.
б) Од акова . . . . . 0·50 д

III. Пеетарина:

а) Марка за пашче за годину дана . . 3·— д.
б) Обнављање изгубљене марке стаје . . 1·— д.

IV. Гробарина.

а) Гроб за децу . . . . . 7·— д.
б) Гроб за одрасле . . . . . 12·— д.
в) Мала гробница . . . . . 555·52 д.
г) Велика гробница III. реда . . . . . 998·39 д.
д) Велика гробница II. реда . . . . . 1099·32 д.
е) Велика гробница I. реда . . . . . 1684·57 д.

V. Мртвачка кола:

а) Мртвачка кола стара са два коња . . 12·90 д.
б) Мртвачка кола са анђелима са два коња . . . . . 24·90 д.
в) Мртвачка кола нова са два коња . . 36·90 д.
г) Мртвачка кола нова са 4 коња . . . 72·90 д.

ТАКСЕ

ЗА ИЗНОШЕЊЕ ЂУБРЕТА

За квартове: Савамалски, Теразијски, Варошки и Врачарски:

1. Од собе и кухиње или мањег дућана са собом . . . . . 0·25 д.
2. Од две или три собе, са кухињом или већег дућана са магазом . . . . . 0·70 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1·50 д.

За квартове: Дорћолски и Палилулски:

1. Од собе и кухиње, или мањег дућана са собом . . . . . 0·20 д.
2. Од две или три собе са кухињом или већег дућана са магазом . . . . . 0·60 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1 д.

Од суда општине београдске 28. Августа 1892 године АБр. 9449.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

ПРЕМЕРЕНО НА БЕОГРАДСКОМ КАНТАРУ

Од 1. Октобра до 7. Октобра 1893. год.

КИЛОГРАМА	НАИМЕНОВАЊЕ	ЦЕНА НАЈВЕЋА дин.	пр.	ЦЕНА НАЈМАЊА дин.	пр.
1848	Арнаутка	15		14	
	Брашна кукурузна				
	„ пшенична				
	Вина бела (од лит.)				
	„ црна „ „				
	Волова				
	Вуне не пране				
	„ пране				
1524	Грожђа	30		20	
1440	Дуња	30		10	
891	Јабука	12		9	
26000	Јечма	9	20	9	
798	Кајмака	1	20	1	10
	Кожа воловских				
	„ јагњећих				
	„ овчијих				
2000	Коре брезове	14		11	
	Крава				
65520	Креча	4		3	50
12468	Кромпира	9		7	
	Крупника	9			
	Крушака	15		8	
30051	Кукуруза	10		9	
	Купуса				
	Лоја нетопљеног				
	„ топљеног	100		96	
	Лука аршламе				
	„ бела				
7404	„ црна				
	Масла				
70	Масти	1	20	1	10
1209	Меда	50		40	
	Оваца				
92145	Овса	11		10	
11902	Орања	30		25	
12294	Пасуља	12		10	
	Пекмеза				
118	Просе				
402484	Пшенице	11	20	10	80
17087	Ражи	8	50	8	
	Рак. комов. (од лит.)				
	« „ меке „				
	„ шљив. љуте «				
8423	„ „ меке „	55		35	
29882	Свиња дебелих	75		70	
	„ средњих				
55360	Сена	5		4	
594	Сира	1	20		60
13810	Сламе	3		2	
	Слапине				
	Сочива				
365	Угљена дрвеног	8		7	
109600	„ каменог				
	Шишарке				
34937	Шљива сирових				
480286	„ сувих о. год.	20		12	
10000	камена простог				
11050	мекиње				
13435	ситнице				
31607	воће разно				

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА

Власник Општина Београдска — ПАРНА РАДИКАЛНА ШТАМПАРИЈА — Уредник Урош Кузмановић

БРОЈ 42. ГОД. XI.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
НА ГОДИНУ . . . . . 6 дин.
НА ПОЛА ГОДИНЕ . . . . . 3 „
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ . . . . . 9 „

НЕДЕЉА 17. ОКТОБАР 1893.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 ПР. ДИН. ОД ВРСТЕ

ПРЕТПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПУТНИЦОМ НА ОПШТИНСКИ СУД
А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА

Рукописи не враћају се

Неплаћена писма не примају се.

Анализа воде из новог београдског водовода.

Поводом брошуре, потписане од г. г. др. Косте Јовановића, др. Марка Николића и Војислава Прљевића хемичара, којим се тврди, да хемијске анализе воде из београдског водовода извршене од г. др. Марка Т. Леко државног хемичара нису тачне и да према томе вода из новог водовода није исправна, да није ни за пиће нити за какву употребу, — председник општине, желећи да ствар изведе на чисто, да се зна ко има право да ли државни и општински хемичар или господа што су поменуту брошуру потписали, да се, дакле на чисто зна, да ли је вода из новог водовода београдског здрава и добра за пиће и друге потребе, — одредио је решењем својим од 2. окт. 1893. год. АБр. 5884 нарочиту комисију, да изврши основну хемијску анализу воде из новог београдског водовода и да према добивеним резултатима каже своје мишљење, је ли с хемијског гледишта, вода из новог водовода београдског здрава за пиће или није.

Поменутим решењем председника општине била су одређена у комисију ова господа: за председника др. Ђорђе Димитријевић начелник санитетског одељења министарства унутрашњих дела; за деловођу др. Павао Поповић инспектор санитетског одељења мин. унутрашњих дела; за чланове; Сима М. Лозанић професор вел. школе, др. Ф. Шамс и др. М. Т. Леко државни хемичари, А. Хелих санитетски мајор и хемичар мин.војеног, др. А. Зега општински хемичар, др. Коста Јовановић хемичар министарства народне привреде, Војислав Р. Прљевић хамичар мин. народне привреде и др. Марко Николић хемичар.

Сви чланови комисије извештени су о овоме нарочитим писмом стим, да ће се рад имати вршити у рударском одељењу мин. народне привреде а отпочети 6 окт. 1893 год. у 8 часова у јутру.

Г. г. Коста Јовановић, др. Марко Николић и В. Р. Прљевић писмом својим од 4. окт. 1893 год. благодаре председнику општине што је учинио овај корак *врло коректан* и што је и њих и као хемичаре и као грађане одредио за чланове комисије, нарочито још и због тога, што су они ово питање и покренули.

Истим писмом моле председника општине, да у интересу што правилнијег решења овог питања одреди за члана ове комисије и г. др. Милана Јовановића, Батута, професора вел. школе.

Председник општине одазвао се је овој молби и решењем својим од 4. окт. 93. год. одредио је и г. др. М. Јовановића Батута за члана ове комисије, о чему је г. др. М. Јовановић Батут нарочитим писмом извештен.

Сва поменута господа примила се ове важне дужности сем г. Симе М. Лозанића проф вел. школе и г. др. М. Јовановића Батута проф. вел школе, који су усмено изјавили, да не могу учествовати у раду ове комисије, први зато, што је по његовом мишљењу „ова комисија непотпуна“, а други зато, што „ни састав ни задаћа ове комисије не одговарају правој потреби.“

Остала господа чланови комисије, примивши к знању, да г. г. др. М. Јовановић и Сима М. Лозанић не пристају да суделују у овоме раду, отпочела су рад на повереном им задатку 6. о. м. у 8 часова у јутру у хемијској лабораторији рударског одељења мин. народне привреде.

Рад њихов забележен је у три записника што се ниже излажу:

I.

Рађено 6. Октобра 1893 год у привредној лабараторији.

Протокол

I-ог Састанка мешовите комисије одређене за испитивање воде новог београдског водовода поводом брошуре г. г. Др. Косте Јовановића, Др Марка Николића и В. Прљевића.

Присутни: Председник Др. Ђ. Димитријевић, чланови: Др. Шамс, А. Хелих Др. П. Поповић, Др. Коста Јовановић Др. Марко Николић, В. Прљевић, Др. Марко Леко и Др. А. Зега.

Председник отварајући седницу прочита акт председништва општине вар. Београда АБр. 5884, којим је одређена комисија у цељи, да анализе и утврди према поводима брошуре, имали у води новог београдског водовода и колико органских материја, азотасте киселине и амонијака.

У једно прочита писмо АБр. 5884, којим председништво општине јавља да је одредило члановима по 10 динара дневнице за овај посао, и треће писмо, којим саопштава, да су одређени чланови г. г. Др. Милан Јовановић — Батут, и Сима Лозанић написмено изјавили, да се чланства не могу примити.

Председник констатујући значај рада ове мешовите комисије, позива чланове да се послу, за који смо одређени, приступи.

После говора г. Косте Јовановића који из објављених таблица држ. хемичара о извршеним анализама констатује несталност појединх састојака и остатка, као и г. г. Др. Шамса, Хелиха, Др. Зеге, Др. Марка Николића, Др. Лека, председника и Др. Поповића, комисија решава: да г. г. Др. Јовановић, Др. Леко, Др. Зега и Прљевић оду лично на теразијску чесму и у стан г. Др. Јовановића, тамо да узму у спремљене флаше пробе, и да се за тим изврше анализе на поменуте састојке пред комисијом.

Док се чланови не врате настаје одмор.

По повратку чланова, који су донели по две пробе са велике теразијске чесме, и з чесме у кући г. Др. Јовановића, председник отвара седницу, и моли г. г. писце брошуре, да изложе начин и метод, којим су извршили анализе на поменуте састојке а нарочито: на азотасту киселину, органске материје и амонијак, јер ће се тим истим начином имати да врши анализа и донетих проба.

Усљед овог позива узе реч г. Вој. Р. Прљевић и изјави:

Прво *азотасту киселину* добили смо колориметријским методом: узели смо 100 к. см воде и помешали са разблаженом сумпорном киселином, томе смо додали извесну количину јодкалија, помешану са штирком (скробом) и томе смо додали у 1-ом суду један, а у 2-ом суда 2 к. см калијум нитрита, а у 3-ћем испитујуће воде и посматрали боју једног к. mm азотасто киселог калијума.

Овде г. Др. Леко ставља питање, да г. Прљевић каже па који је начин измерио калијум нитрит.

на ово питање г. Прљевић одговара, да су прво стопили калијум нутрит и то су после оставили да стоји 15. минута у мраку.

Друго: *органске матарије* добили смо на овај начин: узели смо 100 к. см воде један к. см растореног натријум хидрата и десет к. см калијум перманганата, па смо то кували 10 минута и оставили да се олади на температору од 60° томе смо додали 5 к. см разблажене сумпорне киселине у сразмери 1: 6, и десет к. см оксалне киселине и одатле титрирањем калијум перманганатом одредили смо органске материје.

Треће *амонијак* смо добили на овај начин; узали смо 300 к. см воде и томе смо додали 2 к. см растворене соде и 1 к. см натријум хидрата, па смо то оставили у затвореној флаши, да се сталожи; после тога узето је 100 к. см филтрата и додато је томе један к. см патрон хидрада и један к. см Неслерове реагенсе. У другим судовима узме се такође 100 к. см дестиловане воде, дода се по један к. см натрап хидрата и по 1, 2, 3, 4, 5, 6 к. см хлорамонијума и по 1 к. см Неслерове реагенсе, па се посматра јачина боје.

Пошто је овим изложио г. Прљевић начин, на који су извршили анализе воде и добили у њиховој брошури показане резултате, председник констатује, да се сад приступа одређеном послу, и позива г. г. писце брошуре г. Др. Коста Јовановић, Др. Марка Николића и В. Прљавића, да пред осталим члановима комисије изврше анализе донетих проба воде из београдског новог водовода, по изложеној методи.

Следујући позиву господа писци брошуре приступају раду, који је текао овако:

Прво је приступљено одређивању органских материја, а у исто доба учињене су припреме за одређивање аммонијака и азотасте киселине и тим радом дошло се до ових резултата:

1, У 100 к. см воде са теразијске чесме додато је односно утрошено је — — 12 к. см

2, У 100 к. см воде са чесме г. Др. К. Јовановића утрошено је 12·3 к. см

3, У дестилованој води привредне лабораторије, такође 100 к. см утрошено је — — — — — — — 12·7 к. см калијум перманганата.

Према овом резултату комисија констатује, да је за оксидисање органских материја потрошено у дестилованој води рударске лабараторије сразмерно највећа количина калијум перманганата (1·9 к. см).

При овом раду *г. Др. Марко Леко тражи*, да се запише у протокол, како бирета, којом су извршене титрације помоћу перманганта није подељена на 0·10 него на 0·20 к. см и да дестилована вода привредне лабараторије према добивеном резултату има више органских материја, но обе пробе, које су узете из означених часама новог водовода.

За овим је довршена проба на амонијак, и нађено је, да у дестилованој води има аммонијака, а у обе пробе водоводне воде, једва приметних трагова.

На добивени овај резултат г. Др. Коста Јовановић изјављује:

Кад је то резултатом анализе утврђено, и ја констатујем и тражим, да се у протокол запише, да паша дестилисана вода није добра и да према томе цела ова проба на амонијак не вреди ништа.

Г. Др. Шамс примећује ово: кад би употребљена дистилисана вода привредне лабараторије била чиста и добра, па би нашли аммонијака у анализаним пробама воде, онда би ово значило, да заиста има у тој води незнатних трагова амонијака. Али пошто ова дестилисана вода није исправна, као што је и сам г. Јовановић желео да се констатује, што је и констатовано, и пошто су се том неисправном дестилованом водом испиране флаше и апарати, у којима се испитивала вода из новог водовода, и њоме су у току рада прављене извесне реагенције за испитивање исте воде (као нишадор, јод калијум, штирак, сода, натром хидрат). то се сад не може констатовати да у прегледаним пробама воде, има амонијака, и ја жемим с тога, да се изврши поновна анализа.

Напоследку довршена је проба на азотасту киселину, пошто су извађени судови са пробама из ормана, у коме су 35 минута у мраку стајали па је констатовано, да се у пробама није показала апсолутно никаква реакција, т. ј. није се појавила плава боја, карактеристична појава за доказивање азотасте киселине.

Председник после свршеног посла најављује: пошто је констатовано, да употребљена дестилована вода није чиста и исправна, јер у њој има знатне количине аммонијака, то се цео овај опит односно доказивања амонијака у води новог водовода сматра да не важи. Комисија усваја ово мишљење.

С тога ће се поновна контролна анализа ових, а евентуално и нових проба, извршити прекосутра 8. Октобра у II-ом одељењу држ. хем. лабаратотије, за када се г. г. чланови позивају.

СРПСКИ УСТАНИЦИ ПРОТИВУ ТУРАКА

У ВЕЗИ

СА НАРОДНИМ СЕОБАМА У ТУЂИНУ

од 1459.—1814. године.

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

У ДВА ДЕЛА

НАПИСАЛИ

Р. Агатоновић и Л. М. Спасић.

(Академијски Савет Вел. Школе наградио првом видовданском наградом општ. београдске).

Мото:

— „Пора нам престать быть умными чужимъ умомъ и славными чужою славою“ (Време је да престанемо мудровати туђом памећу, и славити се туђом славом).

Карамзин.

(НАСТАВАК)

Прошав поред Јајца, Острвице, преко Уне к Слуњу, прејури паша преко Купе и Хрватске у доњу Штајерску, бавећи се тамо обичним својим послом неких 15 дана. Прогнан од ћесарских војсковођа, дође паша, при повратку, на *Удбинско поље*, где га дочека 15 000 Хрвата под баном Дереничином. Битка се отвори и Хрвати никад горе нису страдали. Сам бан, и до 6 000 Хрвата падоше у ропство, а 7 000 војника, и „сав цвет хрватскога племства“ покрило је бојиште тога малог хрватскога Косова.(1) Овом приликом продрла је пашина војска и до Модруше, где су били они први српски насељеници, попали је и што му паде шака пороби. „Тада је — вели Грбић — жупанијска или капетанска столица пренесена из Модруше у Огулин, а на Модруши је од то доба више од 150 година стајала само стража, *и на тој су стражи Срби били*“ Победи Турака одговарала је већа мера њихова беснила над невиним српским поданицима. А резултат тога беснила није могло бити ништа друго, до поновно исељавање јадне раје. Тако „одмах после 1493. г. спомиње се, како је дошао да чува Модрушу лаћман *Вукивој Косановић* са војводама: *Кузманом Марковићем и Томом Погрмиловићем и са још неколико војника*“ Без сумње, да је оваких стражара, које су чували Срби, било на више места на граници хрватских земаља и ондашње турске међе. Број њихов, као и досељених Срба у њима, растао је доцније све више „нарочито од кад су српски војници отпочели у околинама насељавати и своје, из Турске преведене, породице. Тако се већ око 1500. г. спомињу између Модруше и *Витуња* неки Срби, као већ стално настањени.(1)

Осокољени удбињском победом, Турци су сада помишљали на освојење Јајца, старајући се г. 1494. да га изолују од осталих оближњих градова мађарских, како ни од куда не би могао добити хране.(2) Нови титуларни краљ босански, Јован Корвиновић се био већ захвално на тој почасној титули, али су зато сви мађарски градови у Босни били доста добро снабдевени и храном и муницијом, те је сваки покушај Турака био узалудан. Али што нису могли учинити 1494. учиниће друге године; они духом никад нису малаксали. Године 1495. спомиње се као бан Јајца неки *Балтазар Бакани*, који је добро бранио свој град, да

(1) Hammer v. J.: Gesch. d. osm. Reiches, B. I. стр. 641—642. — Smičiklas T.: Povj hrvv. кн. I, стр. 674 до 675. — Knežević A.: Pad Bosne, стр. 100 и 101.

(1) Грбић М: Карлов. владич. кн. I. стр. 18.

(2) Engel v. H. J.: Allg. Welthistorie, B. III. одсек Gesch. v. Servien, S. 435.

На завршетку молим да се флаше са узетим пробама воде запечате и пренесу у државну хемијску лабораторију. Ово се извршује, и флаше су повезане, па запечаћене печатом председника комисије

Данашњи састанак закључен у 1 и по час. по подне.

Председник комисије, Др. Ђ. Димитријевић с. р. чланови комисије: Др. Ф. Шамс с. р. санит. мајор. А. Хелих с. р. Др. Коста Јовановић с. р. Др. Марко Николић с. р. Вој. Р. Прљевић с. р. Др. А. Зега с. р. Др. Марко Т. Леко с. р.

Деловођа.
Др. Павао Поповић с. р.

II.

Рађено 8. Октобра 1893. год. у II-гој држав. хемијској лабараторији

Протокол

II ог Састанка мешовите комисије, одређене за испитивање воде новог београдског водовода.

Присутни: председник Др. Ђока Димитријевић, чланови: Др. Шамс, А. Хелих, Др П. Поповић. Др. Коста Јовановић, Др. Марко Леко, Др. Марко Николић, Вој. Прљевић и Др. А. Зега.

Председник отварајући седницу позива чланове, да се приступи поновној анализи воде, која је узета 6-ог ов. месеца из означених часама, а и нових проба, које ће се данас опет из истих, а евентуално и из других часама узети.

Члан г. Др. Коста Јовановић у име своје и својих другова сапотписника брошуре изјављује да даљем раду, односно продужењу већ започетог посла, не могу приступити донде, док се добивени резултати прошлог састанка не аутентизирају и протокол не потпише.

Деловођа изјављује, да протокол прошлог састанка није саставио, јер је тек данас добио стенографске белешке, на основу којих ће саставити протокол, но ма да није протокол готов, држи, да ова околност комисијском раду ништа не смета, пошто резултат данашњег рада нема везе са резултатима, који ће се данас добити и који ће се такође у засебном протоколу утврдити.

Упоређење добивених резултата, и тако ће се на крају и завршетку рада извршити.

Пошто г. Др. Коста Јовановић у име своје и својих другова изјављује, да они неће продужити рад, док се стављени захтев не испуни, то Председник закључује седницу и заказује састанак за сутра у 8. сахати пре подне када ће и протокол прошлог састанка бити готов, па се може проверити и оверити.

Састанак ће бити опет у II-гој хем. лабараторији

Председник комисије
Др. Ђока Димитријевић с. р.

Деловођа
Др. Павао Поповић с. р.

Стенограф
Вој. Ј. Лукић с. р.

Чланови комисије: Др. Ф. Шамс с. р. санитетски мајор А. Хелик с. р. Др. Коста Јовановић с. р. Др. Марко Николић с. р. Др А. Зега с. р. Вој. Р. Прљевић. с. р. Др. Марко Т. Леко с. р.

III.

Рађено 9-ог Октобра 1893 год. у II-гој држав. хемијсној лабараторији.

Протокол

III-ћег, састанка мешовите комисије одређене за испитивање воде новог водовода београдског.

Присутни: Др. Ђ Димитријевић, Др. Шамс, А. Хелих, Др. Павао Поповић, Др. Коста Јовановић, Др. Марко Николић, Вој. Прљевић Др. Марко Т. Леко и Др. А. Зега.

Председник отвара седницу и позива деловођу, да прочита протокол I-ог састанка.

У току читања протокола учињене су следеће измене:

У првом ставу место азотне киселине, да се стави „органских материја"

У ставу где је говор о начину мерења калијум нитрита, место сгопљеног калијум нитрата, да се стави „нитрит" у одељку о коме се говори о одредби амонијака, да се између речи к. см и Неслерове реагенце, дода, „хлорамонијума и по 1 к. см."

По прочитању протокола узе реч г. Др. Марко Николић у коме брани научан и савесан рад писаца брошуре, али жели да констатује, да је рад ове комисије, према датој инструкцији од стране председништва општине и према томе, што сви компетентни фактори признају, да се састав воде мање, погрешан, и да је председник ове садање комисије требао из сопствене иницијативне, да исправи.

Даље налази, да је нотична, која је изашла у „Дневном листу, и којом се тврдило, да су анализе извршене у привредној лабараторији, испале у корист Др. Леке. Пошто протокол о овом раду и није био завршен и резултати утврђени, то је само један члан ове комисије могао ове податке доставити дневним политичким листовима, за кога он зна који је, и да је председништво ове комисије требало ову вест да демантује.

О начину извођења првих контролних анализа у привредној лабараторији, има да примети, да они и нису требали да врше анализе, но г. Др. Марко Леко и г. Др. А. Зега, јер они остају при томе, да су њихове анализе тачне и исправне.

Затим оцењује тон и начин поступања ове комисије наспрам њих као потписника

су Турци били принуђени освајати прво оне мање слабије градове. Тако су успели да 1496. г. отму од некога *Ђорђа Поповића* град *Комотин*, (Komoth) а од неког *Карауџића* (Karaszthi) отму Koszorúvár, а уза њ и *Тржац* и *Неретву* (1)

После овога босански паша Скендер окрене фронт према Млецима, водећи са њом крваве ратове око приморских далматинских градова. С тога је за то време гледао да живи у миру и љубави са краљем Владиславом и баном хрватским, Јов. Корвиновићем, шаљући овоме последњем више пута и богатих поклона. Тако су неко време границе хрватске биле на миру од босанских пљачкаша.

Али и то је било за кратко време. Млетке не могући саме издржати борбу с Турцима, успу, преко папе Александра VI. да склоне хришћанске владаоце: шпанскога краља Фердинанда, француског Људевита XII. и мађарског Владислава, да склопе заједнички савез противу Турака. Владислав се у одлуци својој дуго колебао, и посланик млетачки у Будиму, Севастијан Ђустинијани, имао је доста муке, докле га је наговорио да раскине скоро уговорени мир са султаном. Савез се потпише у Будиму на сам дан Духова 1500. године. А грдило од папа, Александар VI. прогласи, ради веће важности, ову годину *светом годином.*(1) Без сумње, да су савезници имали и поузданих извештаја о душевном расположењу народа под Турцима, да је жељан устати на Турке, само да они отпочну напад на Турчина. С почет како је у то доба дисао и радно српски народ у Србији, и онај под деспотом у Угарској, познато нам је из радње деспота Јована; али како је мислио српски народ у Босни? О томе нам поменути Ђустинијаније даје драгоцена доказа. Године 1500. 19. маја шаље он својој влади извештај о разговору свом, што га је имао са «херцегом Петром од св. Саве», о стању Срба у Босни: «Како је ових дана дошао овамо из Турске херцег Петар од св. Саве (Duca Piero di s. Saba), човек од господског племена и великог уважења, који је зет поштованоме г. Франческу Кверину, и синовац Херцег-паши (унуку Стефана Косаче), т. ј. син једнога његовог брата, — поручимо му, да би се радо с њима разговорили. И он је јутрос дошао, и затекао нас дома... Рече: да сви Хришћани, Турчину потчињени, са великом жудњом изгледају, да овај краљ (угарски) дигне оружје противу Турака, јер би они одмах све Турке протерали из својих земаља, т. ј. из Босне, Србије и других места, у којима Хришћани станују. И рече, *да зна поуздано, да су сви Хришћани у Босни закључили, да се од овога иса ослободе, и да се лате оружја, и чекају само знак кад се Његово Величанство, овај краљ из Будима, крене да пође на ову најсветију војну. И чим чују да је ово учињено, одмах ће исећи Турке или их истерати из своје земље. И готови су да служе овоме краљу без икакве плате, само нека се он лати овог предузећа противу Турака. Има више од 40 000 Бошњака у добу од 15—60. године, који ништа друго не желе и не очекују, него један такав покрет итд. А како сад* заиста намеравају *да устану противу Турчина, то су њега (херцега Петра) из поштовања према његовим старим, наименовали за свог старешину*»...(1) Једва да нам треба тражити јачих доказа, да народни дух, који се онако јасно појавио г. 1481. па угушен, није ни мало клонуо

(1) Hammer v. J.: Gesch. d. osm. Reiches, B. I. S. 644. — Engel, на истом месту.

(1) Kneževic A.: Pad. Bosne, стр. 193.

1) Годишњица Н. Чупића, I. стр. 68.

брошуре, одбија од себе и својих другова зду вољу и тенденцију спрам г. Др. Лека, јер сви хемичари као јавни радници за свој рад подлеже јавној контроли.

На протокол (записник) I-вог састанка примећује, да су они тражили, да се у истом констатује, да су у очи дана састанка комисије, сви хидранти на новом водоводу отворени и вода испуштана а то се исто десило и ономад после подне, дакле опет у очи састанка комисије. — А то сви признају да се вода после испуштања побољшава, а да се стојањем у цевима, намножавају сталожене органске супстанце.

На изнете бројеве у погледу утрошка калијумперманганата примећује, да су они при одредби органских материја утрошили просечно 1.350 к. см. Калиумперманганата Затим упоређује резултате анализа К. Бисингера, њихових и Др. Марка Лека, па налази и констатује, да се наход Бисингеров већма приближује њиховој по анализи Др. Марка Лека, јер је он нашао 12 пута мање органских материја по они.

На основу овог захтева, да кад су они изложили начин и метод својих титрирања, да и државни хемичар изложи и да у протокол уђе начин и метод, којим је он извршио анализе и добио своје резултате.

Др. Марко Т. Леко примећује на говор предговорников, да ово нису примедбе на протокол по критика рада I-ог састанка комисије, и налази да је одређени правац коректан, и да се новом контролном анализом имају да утврде резултати, па на основу тих може се дискутовати о доброти воде.

Председник жели да констатује, да нотица дата у „Дневни лист“ није потекла од комисије, а ако је који члан у приватном разговору својим познаницима изнео и показао добивене резултате тога дана држи да није ништа хрђаво.

Др. Николић и опет вели, да се није имало право, пре завршетка рада саопштавати резултат рада комисије.

Према томе и према његовом говору, који је стенографисан г. Др. М. Николић тражи да дословно ово уђе у записник.

За анализу на азотасту киселину није метут одговарајући потребан реагенс и да се до после подне у 3. сата, када су дошли у лабораторију, није показала плава боја, карактеристично за азотасту киселину, а да ни после метуте велике количине калијумнитрата у судове, које је комисија оставила у рударској лабораторији, није појавила плава реакција карактеристична за азотасту киселину све до данас, и да према томе није метут у исте судове јодкалијум.

Др. К. Јовановић жели, да уђе у записник ово: да су при одредби органских материја радили пред комисијом по методи Tromsdorfa и Schulze-a изложеној у другој свесци стр. 168 Tresenius — ове аналитичке хемије. Др. А. Зега на ово примећује, да је употребљен раствор натријум хидроксида, који *натријум хидроксид* није био пре тога топљен, да је узета дестилована вода која садржава знатне количине органских материја, и да је усљед тога контрола титра према дестилованој води рударске лабораторије тога дана показала титар 10.8. к. см оксалне киселине према 12.7 к. см калијумперманганата, према овом факту свршено је погрешно тврђење, да је за оксидацију органских материја утрошено калијум перманганата 1.35 к. см пошто титар калијум перманганата није могао бити контролисан пред комисијом.

Др. Марко Леко налази, да су примедбе г. Др Николића на протокол неоснована и да треба приступити раду.

Др. К. Јовановић и Др. М. Николић изјављују: да су према говору Др. Николића и правца рада комисијског мишљења, да се одреди једна друга стручна комисија, која ће воду свестрано испитати, а на другом месту да контролише исправност воде према анализама Др. Лека, или неисправност на основу њихових анализа. Даље желе да у даљем раду ове нове комисије буду искључена сва заинтересована лица, а на име: Др. М. Леко, Др. А. Зега, Др. К. Јовановић, Др. М. Николић и В. Пржевић, а од своје стране изјављују, да у даљем раду ове комисије не могу више учествовати, што да се саопшти општини, како је рад ове комисије престао.

Даље изјављују, да се одричу награде за овај посао, коју је општина одредила, у корист сиротиње. Овај је записник још у истој седници прочитан, усвојен и потписан с тим, да се стенографске белешке објаве.

Деловођа комис.
Др. Павао Поповић с. р.

Председник комисије
Др. Ђ. Димитријевић с. р.

Чланови комисије Др. Ф. Шамс с. р. санитет мајор А. Хелих с. р. Др. Коста Јовановић с. р. Др. Марко Николић с. р. Вој. Р. Пржевић с. р. Др. Марко Т. Леко с. р. Др. А. Зега с. р

Ова три записника спроведена су општини београдској овим писмом председника комисије.

Господине председниче!

Комисија, одређена писмом вашим од 4. ов. месеца АБр. 5884, да према изишавшој брошури о анализи воде из новог београдског водовода, изведе ствар начисто и још једанпут одреди у води новог београдског водовода количине: амонијака, азотасте киселине и органских материја, као састојака који поглавито и највише утичу на квалитет воде за пиће, састала се је данас, да у трећој својој седници у хемијској ла-

---

и да само треба мала варница, па да се распламти огањ праведне освете у грудима свих Срба.

Савезници су се уздали у срећан успех свога предузећа још и из разлога: што је сам султан, у то доба, био јако забављен стварима у Грчкој. Али место њега радиле су живо око скупљања војске његове паше. Босански и паша у Србији договоре се, да здруже своје војске, и да, пре но што би их краљ мађарски напао, они отму његове важније позиције у Босни. Како Јајце беше тада најслабије заштићено, (omnino imparata erat), то одлуче напасти прво на њ, не би ли га заузели пре него му стигне помоћ од краља. Чувши за то бан Јован Корвиновић, брзо скупи своју војску, и у друштву са Карловићем, крбавским кнезом, Франкопанима и Зрињима, добивши још и 200 коњаника и 2 чете пешака од палатина Гереба, појури Јајцу у помоћ. Дошавши тамо, затече под градским зидинама непријатеља који већ од дуже времена безуспешно нападаше храбру посаду градску. Брзо и он разреди своју војску у облику четвороугла (en carré) па заметне бој. Неколико часова трајала је крвава битка, вођена с обе стране са највећом жестином. Најзад Турци подлегоше и узмакоше куд који по шумама и горама. Многи се подавише у води, а многи живи падоше у ропство. Око 4 000 покрило је бојно поље. Корвиновић у првом јуришу изгуби 1 000 мртви и још нешто рањених. Силан ратни материјал, муниција и топови падну му шака, и он све топове понамешта по бедемима Јајца; осталу плаћку раздели међу војницима. Затим преда одбрану града *Јовану Булану* (Gyulano), који се у тој битци показао врло храбрим, па са неколико отетих турских застава и заробљеника, оде краљу у Будим, да му се лично похвали на стеченом успеху.(1) Главни заповедник ове турске војске Али-паша падне после овог догађаја у неку дугу и тешку болест од ситних вашчица, и као оно некада римски Сула, издахну ускоро у тешким ранама.(2) Исте године било је омањих сукоба с Турцима у Лици и Крбави, али их војвода *Жарко* са подбаном книнским у три маха одбије.(3)

Било је јаких разлога, да се срећно започети рат продужи; али, на жалост, не би тако. Хришћански владаоци беху и овог пута немарни, а краљу Владиславу пак беше преча брига о своме свадбеном весељу, како да га што свечаније изведе. Само Срби под својим деспотом у Срему, осташе да године 1501. и 1502. врше ревносно свој национални задатак. И у исто доба, кад је деспотова војска победоносно продирала низ Дрину и у босанске границе, чинно је неке припреме за рат и бан Корвиновић, али озбиљнога ништа није предузимао. Тако се и та врло згодна прилика за ослобођење Срба испод Турака пропусти простом немарношћу, а 20. августа 1503. г. закључи се, у Будиму, нови мир између Владислава и Бајазита на *седам* година. По томе миру: „Regnum Bosniae cum castro Jaitza et aliis castris et pertinentiis bo spectantibus,“ а уз то и Београд, Сребрник, Шабац, осташе Угрима. Турцима остаде сва Херцеговина и градови: *Проложац, Имоски, Бог*, Jerovtza (Вировитица?), Љубезна, Мостар, Нохител, Благај Нови, Рисан, Кључ, Самобор, Mileresova; у горњој Босни: Каменград, Кључ, Ливно, Београд, Venharz, Комотин, Врандук, Jerbelitza, Травник, Добој, Маглај,

(1) Pray: Annales r. Hung. t. IV. p. 294. — Smičiklas T.: Povj. hrv. kn. I. стр. 681. — Knežević A.: Pad. Bosne, стр. 104 и 105.

(2) Hammer v. J.: Gesch. d. osm. Reiches, B. I. S. 652.

(3) Knežević A.: P. Bosne, стр. 106 и 107.

бораторији министарства унутрашњих дела, продужи рад и изврши контролну анализу над истом водом, коју је шестог ов. мес. анализирала била у хемијској лабораторији министарства народне привреде.

Но како су чланови комисије г. г. Др. Коста Јовановић, Др. Марко Николић, и В ј. Р. Прљевић, пре почетка рада на контролној анализи изјавили, да они не могу више учествовати у раду ове комисије јер су према правцу рада комисијског мишљења, да треба да се одреди друга једна стручна комисија, која ће воду свестрано испитати и контролисати исправност њену према анализама Др а Лека, или неисправност на основу њихових анализа, у којој би комисији имала да буду искључена сва заинтересована лица а на име: Др. Марко Леко, Др. А. Зега, Др. Коста Јовановић, Др. М. Николић и г. В. Прљевић, то је престала могућност, да се даљи рад у потпуној комисији изврши и комисија се пошто је потписала и оверила протокол досадашњег њеног рада разишла. О чему част ми је господине Председниче, уз пошиљај протокола досадашњег рада комисијског известити Вас с тим, да је свака даља функција комисије ове престала.

Благодарећи на указаном поверењу примите господине председниче уверење о мом одличном поштовању.

9. Октобра 1893 г.
у Београду.

Председник комисије
Др. Ђ. Димитријевић, с. р.

Господину Миловану Маринковићу председнику општине београдске.

Од суда општине вароши Београда, 12. Октобра 1893. АБр. 6080.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

8 Октобра 1893 год.

LXXII РЕДОВНИ САСТАНАК

Председавао председник г. Милован Р. Маринковић од одборника били г. г. Н. Вулковић, Свет. И. Ристић, Јован Ђуровић, Јован Христић, Коста Б. Михајловић, М. М. Ђорђевић, Др. Павао Поповић Сол. Ј. Азријел, Андра Ј. Одавић, Илија Ђорђевић, Никола Х. Поповић, Филип Васиљевић, Ђ. С. Новаковић, Р. Драговић, Коста Д. Главинић, М. Капетановић,

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 4. Октобра 1893 год. и у одлуци КЊБр. 572 учињена је допуна да се земља са Косанчићевог венца носи у бару „Венецију" и засипа место код кантара.

II

Председник износи одбору на мишљење молбе, којима се траже уверења о сиротном стању и немаштини.

По прочитању тих молби АБр. 6088, 6055 СБр. 16254, одбор је изјавио мишљење, да се суд предходно увери о имовном стању молилаца: Мијајла Цветановића и Јевте Ербеза великошколаца, па тек онда да им изда тражено уверење; да се Др. Радмилу Лазаревићу санитетском пуковнику изда тражено уверење.

III

По прочитању акта школског одбора савамалског АБр. 5909, да се одреди други члан одбора на место Велимира Карапешића, који је пао под стечај, одбор је овластио суд општински, да на место Велимира Карапешића именује друго лице за члана школског одбора савамалског.

IV.

Према решењу одборском од 15. Септембра ове године ГБр. 4072 грађевинско одељење подноси накнадно објашњење о одређеној оси у Министарској улици.

По прочитању тог објашњења, одбор је усвојио одређену осу у министарској улици према предлогу комисијском.

V.

По прочитању протокола лицитације СБр. 16286, држане 6, Октобра 1893 год за набаву дрва за огрев, на којој није било ни једног лицианта и накнадне понуде Луке Ђеловића, СБр. 16349, одбор је решио, да се накнадна понуда Луке Ђеловића одбаци Да се за набавку дрва одреди друга лицитација са овим изменама у прописаним погодбама: да се за потребу општинску набаве дрва букова, грабова, млада церова и млада јасенова; да се набављена дрва исплате одмах и да се тај издатак води као привремен до идуће рачунске године; да се дрва уфате онде, где суд одрети и да се одмах по томе комисијски прегледају и приме; комисију да састављају: један кмет један инжињер, и три одборника, које ће суд одредити. Ова комисија може пуноважно радити. кад буду најмање три члана на окупу.

Да се суд постара и изнађе начина, да дрва не стоје сложена на сокаку пред зградом за коју су набављена.

VI

По прочитању протокола лицитације СБр 16285 држане за набавку потребне количине зоби и јечма, на којој није било довољно лицитаната, одбор је решио, да са набавка по двадесет и пет хиљада килограма зоби и јечма уступи према прописаним погодбама Ђорђу Николићу магазацији по једанајест динара и осамдесет пара динарски од сто килограма према његовој понуди од 27. Септембра 1893 год. СБр. 15770 која је решењем одборским од 27 Септембра 1893 г. СБр. 15477 одбијена.

Ако Ђорђе Николић не пристане, да ову набавку изврши према овом решењу, да суд општински набавља потребну количину зоби и јечма куповином од народа на начин како се набавља сено и слама.

VII.

По прочитању протокола лицитације СБр. 16350, држане 7. Октобра ове год. за давање под закуп дућана на „Зеленом венцу и накнадне понуде Добросава Атанацковића СБр. 16392, одбор је решио, да се како лицитација, тако и накнадна понуда Добросава Атанацковића одбаци, и да се у најкраћем року распише друга.

VIII.

По прочитању протокола лицитације ГБр. 4627 држане 7. октобра ов. године за израду гвоздене ограде око паркова не теразијама, одбор је одлучио, да се о овоме решава у идућој седници.

„ein anders Belgrad", Zvied (Звечај?) Torichan, Fevarlak, Прозор, Бобовац, и Дубровник, са свима осталим варошима и селима међу њима. А шти је најглавније; у томе миру, обе су се стране заклеле, да ће *обуставити* своје пљачкашке упаде у суседне земље.(1)

Краљ намести у свима својим градовима сталну војничку посаду, којој одреди плату из државне благајне. Тако Енгел, по Ковачићу, бележи, да је тада сребрнички бан имао плате око 3 000 фор. а два јајачка капетана по 600 фор. Што се посаде градске тиче, у Јајцу је било 117 пешака, а у Језеру и Бањалуци по 153; сви су они трошили годишње 6 490 фор. а њихове старешине 125 фор. Коњаника је било 246, а трошили у 6 256 фор. За оправку градова, сточну храну и за *народну војску* (Landmiliz), слато је из Угарске по 6 236 форината.

---

(1) Engel v. H. J.: Allg. Welthistorie, B. III. одсек Gesch. v Servien, S. 436. — Hammer v. J.: Gesch. d. osm. Reiches, B. I. S. 659.

ГЛАВА ДРУГА

I. Срби у Угарској под деспотима из лозе Бериславића и народним вођама.

Политичко стање Срба под Турцима и у Угарској у почетку XVI. столећа. — Покушај Јов. Запоље да освоји град Жрнов (Хавалу). — Пад Шапца и Београда. — Последице тога по Србе; прелазак Радише Божића. — Срби под Божићем одликују се у борби с Турцима. — Прелазак Павла Бакића с браћом. — Обновљење српског деспотства. — Битка на Мухачу 29. августа 1526. — Последице њене по Србе.

—⁂—

Мислио би човек збиља, да ће онај, онако силно заталасани дух народа српског, на самој раскрсници XV. и XV. ст. после оних разбијених својих илузија о ослобођењу од ропства турског, на један пут клонути и малаксати, кад види, да му ни с које стране помоћи нема, а сам је немоћан борити се противу природних последица. Тако би заиста могао мислити само онај, који не познаје карактер и дух народа српског. Али ми мислимо са свим друкчије. Ако би се у животу угарских Срба, после смрти последњег им деспота, и могла приметити каква реакција, коју су у осталом донеле друге околности — којих Срби нису били творци — та малаксалост духа *никако* се не може пребацити оним Србима, који стењаху у тешким ланцима турскога ропства. И ако су били принуђени да и даље подносе искушења своје горке судбине, ипак им роптати не подлегоше већ тражаху начина и средстава, да свој дух одрже сталним и непоколебљивим. Какве су то моћне силе, које од Србина човека направише у данима најцрње српске судбине *челик*-Србина? Најмоћније су две силе; једна је: *вера*. О, како ова кратка реч врло много објашњења у себи скрива! Како она у четири своја слова садржи целу историју, цео живот српскога народа за све време робовања његова! Да, вера у светлије дане своје будућности; вера у победу правде и чистоте срца и карактера: вера у православнога Бога, да он неће дати, да му најмилије стадо растргне курјак Мухамедов — та *вера* беше мтоор, који покреташе све духове потлаченога народа српског; беше средство за ојачање сталности и постојанства духа, за ојачање уверења: да мора на послетку

Секретар чита писмо г. министра унутр. дела, којим саопштава акт г. министра финансије односно нове трошаринске тарифе

Председник. — Као што видите из наше тарифе избрисан је петролеум од кога је предвиђено 31.874 дин.; за тим избрисан је шпиритус са приходом од 25.764 дин. и друге неке ствари у вредности у 74.730. Шпиритус и петролеум избрисани су зато, што ће држава да заведе за њих монополе. Ма да је се у почетку влада склањала, да призна право трошарини општинској на те артикле, ипак је у последње доба казала, да се то не може одобрити.

Фирнајс, на који је општина предвидила трошарином 6.400 дин. и Терпентин 6.400 дин. избрисани су с тога, што по уговору трговинском са Аустро-угарском не смеју да се терете трошаринском тарифом.

Смањене су таксе: на макароне, фиде и криз на 1.046: на суво месо, сланину и т. д. за 1.500 дин.; на сирово месо и сирову сланину 1.000 дин.; на масло и бутер 1.000 дин.; на ликере 1.500 дин; на чоколаде 1.000 дин.; на Хидрауличном кречу 8.808 динара; на греде гвоздене смањена је тарифа за 850 дин.; на грађу 6.844 дин.; на дрва 10.660 дин. Свега је смањена тарифа за 140.930 дин.

Марко Велизарић. — Предлаже, да се упути комисији, да размисли и поднесе одбору предлог, како да се овај мањак надокнади, пошто је то неугодно чинити у пуној седници.

Председник. — Одговара Велизарићу да је и сувише кратко време, а да би се могло чекати на комисијски предлог, пошто је држав. трошарина већ ступила у живот па се за дан два и општинска мора удесити према државној.

Мића Петровић. — Говори у прилог тврђења председника општине наводећи још и друге разлоге за то.

Др. Марко Леко. Пита управника трошарине да он каже, како би се овај мањак могао надокнадити.

Управник трошарине. — Одговара да ништа друго није остало, него да се удари још већа трошарина на вино, ракију и млеко.

Соломон Азријек. — Наводи, кад би се повисило на вино 2 дин. на ракију 1 динар и на млеко две и по паре било би више прихода свега 126.000 дин., а то би било чини му се довољно.

Сава Вељановић и *Илија Ђорђевић* предлажу да се било брашно оптерети.

На тражење Н. Х. Поповића буде седница претворена у конференцију ради договора.

(свршиће се)

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

У свима књижарама може се добити нова књига

НА ЗЕМЉИ И ПОД ЗЕМЉОМ

ПРИЧЕ СВЕТСКОГА ПУТНИКА

НАПИСАО

В. ГАЛУЗЈЕВ

ПРЕВЕО

Ј. КАРА-МАТИЋ

У Кајени — Игра по цену живота — Три године међу Патагонцима — Са 7 сл. у боји — Цена 60 пр. дин.

Београд. Књижара В. Валожића.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ.

I. Димничарство:

а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0·20 д.
б) За неузидан шпархерд . . . . . 0·20 д.
в) За узидан „ . . . . . 0·40 д.
г) За велики узидан шпархерд у гостионици . . . . . 0·50 д.
д) За чишћење димњака од два спрата 0·20 д.
ђ) За чишћење простог димњака . . . 0·10 д.
е) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са пећима . . . . . 0·10 д.
ж) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са више пећи . . . . . 0·20 д.
з) За паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0·75 д.

II. Пражњење помијара и нужника:

а) Од кубног метра . . . . . 10·— д.
б) Од акова . . . . . 0·50 д

III. Псетарина:

а) Марка за пашче за годину дана . . 3·— д.
б) Обнављање изгубљене марке стаје . . 1·— д.

IV. Гробарина.

а) Гроб за децу . . . . . 7·— д.
б) Гроб за одрасле . . . . . 12·— д.
в) Мала гробница . . . . . 555·52 д.
г) Велика гробница III. реда . . . . . 998·39 д.
д) Велика гробница II. реда . . . . . 1099·32 д.
е) Велика гробница I. реда . . . . . 1684·57 д.

V. Мртвачка кола:

а) Мртвачка кола стара са два коња . . 12·90 д.
б) Мртвачка кола са анђелима са два коња . . . . . 24·90 д.
в) Мртвачка кола нова са два коња . . 36·90 д.
г) Мртвачка кола нова са 4 коња . . . 72·90 д.

ТАКСЕ

ЗА ИЗНОШЕЊЕ ЂУБРЕТА

За кварове: Савамалски, Теразијски, Варошки и Врачарски:

1. Од собе и кухиње или мањег дућана са собом . . . . . 0·25 д.
2. Од две или три собе, са кухињом или већег дућана са магазом . . . . . 0·70 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1·50 д.

За кварове: Дорћолски и Палилулски:

1. Од собе и кухиње, или мањег дућана са собом . . . . . 0·20 д.
2. Од две или три собе са кухињом или већег дућана са магазом . . . . . 0·60 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1 д.

Од суда општине београдске 28. Августа 1892 године АБр. 9449.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

ПРЕМЕРЕНО НА БЕОГРАДСКОМ КАНТАРУ

Од 7. Октобра до 14. Октобра 1893. год.

КИЛОГРАМА	НАИМЕНОВАЊЕ	ЦЕНА НАЈВЕЋА дин.	ЦЕНА НАЈВЕЋА пр.	ЦЕНА НАЈМАЊА дин.	ЦЕНА НАЈМАЊА пр.
1577	Арнаџика . . .	15		14	
	Брашна кукурузна	9			
10000	„ пшенична	16		15	
	Вина бела (од лит.)				
124135	„ црна „ „		60		40
	Волова				
	Вуне не пране .				
	„ пране. . .				
9457	Грожђа	60		40	
653	Дуња.	40		20	
10135	Јабука	15		12	
99984	Јечма.	9	20	9	
1591	Кајмака	130		120	
	Кожа воловских				
	„ јагњећих .				
9157	„ овчијих . .				
720	Коре брезове . .	13		11	
	Крава.				
60296	Креча.	4		3	50
9470	Кромпира . . .	9		7	
1613	Крупника . . .				
4217	Крушака. . . .	20		14	
59171	Кукуруза нова .	7		6	
	Купуса				
1662	Лоја нетопљеног .	80		70	
	„ топљеног .				
1260	Лука аршламе . .	15		10	
202	„ бела . . .	45		40	
8448	„ црна . . .	25		15	
	Масла				
762	Масти	120		110	
432	Меда	70		50	
	Оваца				
291372	Овса	11		10	
26756	Орања.	40		30	
7035	Пасуља	12		10	
	Пекмеза				
	Просе				
804365	Пшенице. . . .	11	20	10	70
21588	Ражи	8	50	8	
	Рак. комов. (од лит.)				
	« „ меке „				
98	„ шљив. љуте «	1			70
9573	„ „ меке „		55		35
33694	Свиња дебелих .	75		70	
	„ средњих .				
152410	Сена	5		4	
522	Сира	120		60	
12860	Сламе	3		2	
	Сланине				
	Сочива				
	Угљена дрвеног .				
323586	„ каменог .				
	Шишарке . . .				
870	Шљива сирових .	11		10	
741823	„ сувих о. год.	26		12	
10000	камена простог .				
11050	мекиње				
17484	ситнице				
35128	воће разно . . .				

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА

Власник Општина Београдска — ПАРНА РАДИКАЛНА ШТАМПАРИЈА — Уредник Урош Кузмановић

БРОЈ 43. год. XI.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
НА ГОДИНУ . . . . . 6 дин.
НА ПОЛА ГОДИНЕ . . . . . 3 „
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ . . . . . 9 „

НЕДЕЉА 24. ОКТОБАР 1893.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 пр. дин. од врсте

ПРЕТПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПУТНИЦОМ НА ОПШТИНСКИ СУД А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА

Рукописи не враћају се

Неплаћена писма не примају се.

ВАРОШ БЕОГРАД

СРПСКО-ФРАНЦУСКО ДРУШТВО
ЗА ОСВЕТЉЕЊЕ И ЖЕЛЕЗНИЦЕ

Претплатна листа

Долепотписати претплаћујем се код горе означеног друштва а по одредбама ове претплатне листе на . . . . . годин . . . . месеци и то:

На . . . . . лампа сијалица од по . . . . свећа.

На . . . . . пламених лампа од по . . . .

На потребну количину . . . . . струје за индустриске циљеве а за кућу у улици . . . . . овде у Београду.

За струју утрошену на горепоменути циљ плаћаћу . . . . . динара месечно или према стању, које буде показао струјомер од . . . . . ампера и који буде поставило друштво.

Поменути претплатни рок продужиће се према одредби чл. 12. ове листе ако га неби писмено отказао . . петнајест дана пре истека његовог.

У Београду 189 год.

Потпис претплатника

. . . .

са станом у улици

Примедба: Ова се претплатна листа испуњена и потписана мора завести у нарочиту књигу суда општине Београдске.

Услови претплате

Чл. 1. Српско-Француско друштво за осветљење и железнице даје електр. струју у границама обележеним члановима 9 и 31 уговора сваком оном, који се претплати најмање за шест месеци и који пристане на одредбе ове претплатне листе.

Чл. 2. Друштво ће о своме трошку спровести струју од главног уличног спроводника па до стана претплатника, односно до уличне границе имања, ако стан није на улици. — Одатле пак, па даље кроз стан (односно кроз имање и стан) Друштво ће о трошку претплатника извршити и одржавати у добром стању не само гранање већ и цео електрични прибор (сандучиће, комутаторе, прекидала струје и т. д.), изузевши случајеве предвиђене у чл. 35. уговора. Сви спроводници у унутрашњости стана као и ван стана где је то потребно, морају бити изоловани.

Чл. 3. Ако претплатник тражи да му друштво изврши инсталацију, цео прибор за унутрашње намештање набавиће и извршиће друштво о трошку претплатника а по тарифи коју је надзорна комисија одобрила. Исплату тога прибора вршиће претплатник или у готовом или у месечним отплатама према споразуму.

Чл. 4. При потпису ове претплатне листе, претплатник ће на име гаранције положити каси друштвеној по *пет* динара од сваке лампе сијалице, а по *двадесет* динара од сваке пламене лампе (:ако другу какву погодбу неби међу собом утврдили:) — Та напред уплаћена сума вратиће се абоненту по истеку претплатног рока, пошто се од ње одбију претходно сви трошкови које претплатник има да плаћа друштву било за струју било за лиферовање и намештање прибора.

Чл. 5. Претплатник се не може противити радовима око чишћења, оправљања или замењивања појединих делова електричног прибора кад се од стране друштва буде нашло, да су ти радови потребни. О времену извршења тих радова друштво ће се увек споразумети са претплатником.

Нарочито се претплатницима не дозвољава, да ма у чему мењају и премештају спроводнике или остали електрични прибор који је друштво поставило, без нарочитог споразума са друштвом.

Друштво ће само чувати кључ од сандучета у коме је затворен комутатор за довођење струје.

Чл. 6. Електричне ће се струје давати претплатницима било по струјомеру (контеру) било по ма каквој другој погодби између друштва и претплатника.

Претплатник може слободно располагати струјом тек пошто је прошла кроз струјомер. Сваки покушај коме би био циљ да се употреби струја која не би прошла кроз струјомер сматраће се као злоупотреба и против њега ће се поступити по закону.

Према највећој количини струје, која је у претплатној листи означена, намешће се један или више контера. Количина утрошене струје представљаће се амперсатима. Што се тиче тачности струјомера као и правилног њиховог хода, они ће се испитати увек кад то зажели било претплатник било само друштво. — Ако се струјомер у своме ходу заустави, количина електричне струје за то време одредиће се из одговарајуће средње вредности утрошене струје за прошли месец.

Чл. 7. Друштво ће давати претплатницима под кирију струјомер таквога система који буде оно у споразуму са надзорном комисијом изабрало. Месечне кирије за струјомере утврђене ниже означеном таблицом исплаћиваће се у исти мах са наплатом месечне потрошње електричне струје.

Калибар струјомера	месечна кирија и одржавање у добром стању
до 2·5 ампера или до 5 сиј. по 16 свећа	2 дин.
„ 5 „ „ „ 10 „ „ 16 „	3 „
„ 10 „ „ „ 20 „ „ 16 „	5 „
„ 20 „ „ „ 40 „ „ 16 „	7 „
„ 40 „ „ „ 80 „ „ 16 „	9 „
„ 100 „ „ „ 200 „ „ 16 „	14 „

Месечна кирија за струјомере јаче од 100 ампера одредиће се нарочитом погодбом према потреби.

Наплаћујући горе поменуту месечну кирију, друштво се обвезује, да само намести, чисти и оправља струјомере.

Чл. 8. Цена електричне светлости за приватне претплатнике јесте на сахат:

0·04	динара	за	сијалицу	од	10	свећа
0·06	„	„	„	„	16	„
0·10	„	„	„	„	32	„
0·16	„	„	„	„	50	„
0·36	„	„	пламену	ламп.	од 500	све.
0·60	„	„	„	„	„1000	„

Цена електричне струје, употребљена на друге потребе, (осим осветљења), биће за приватне претплатнике и на сахат 0·50 динара од електричног коња (:т. ј. од 735 ват-сати или волт-ампер сати:)

Но и поред ових цена моћиће друштво уговорити са претплатницима нарочите цене како за осветљење тако и за осталу употребу струје.

Овако уговорене цене одредиће се према броју лампа односно према количини тражене струје за сваки појединн случај, али те цене не могу бити више од горе утврђених појединачних цена

Чл. 9. Наплата утрошене струје вршиће се месечно и у стану претплатника према поднесеном рачуну. Количина наплате одредиће се било по ранијој погодби, било према стањима контера, а та ће се стања прочитати увек у присуству претплатника или његовог заступника и забележити чиновник друштвени у књигу коју ће чувати претплатник. Ако друштво или претплатник неби хтео присуствовати читању стања контера, читање ће се извршити на позив ма које стране у присуству једнога члана надзорне комисије.

Ако претплатник не плати свој рачун ни после тридесет дана рачунајући од дана кад му је тај рачун поднесен, друштво ће му струју прекинути (пошто га о прекидању струје три дана раније писмено извести) и тражити судским путем наплату за већ утрошену струју (чл. 39 уговора)

Чл. 10. Ако се струја прекине у случајевима предвиђеним чл. 53 уговора друштво не ће бити дужно да плати својим претплатницима никакву оштету, осим да им врати новац за струју коју би они унапред платили а из горњих је узрока не би утрошили.

Друштво задржава право да кроз спроводнике не пропусти струју између девет сати из јутра и три сата после подне где је то у опште могуће и по пристанку претплатника да би могло у том међу времену извршити чишћење, оправке и пробе на својим справама.

Чл. 11. Претплатници се обвезују да ће се односно употребе електричне струје придржавати свију правила и прописа друштвених које надзорна комисија одобри и које ће бити објављени у Београдским општин. новинама.

Чл. 12. Ако претплатник петнајест дана пре истека претплате не извести друштво писменим путем било о престанку претплате, било о смањивању количине електрицитета, претплата ће потпуно важити и даље али само за три месеца и тако даље од три до три месеца све докле се престанак претплате писмено петнајест дана пре истека на објави.

—

Да је овај препис веран оригиналу, тврди

ГБр. 4716

12. Окт. 1893 у Београду.

Председник
надзорне комисије
за електр. осветљење
Ђ. М. Станојевић с. р.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

17 Октобра 1893 год.

LXXIV ВАНРЕДНИ САСТАНАК

—

Преседавао преседник г. Милован Р. Маринковић од одборника биле г. г. Ђ. Димитријевић, М. Велизарић, М. Капетановић, К. Д. Главинић, Н. Вулковић, К. Петровић, Мих. М. Ђорђевић, К. Б. Михајловић, С. Вељановић Ј. Ђуровић, Св. Ристић, С. Азријел, Мих. Д. Бановић, Ђ. Наранџић, Р. Драговић, Ђ. С. Новаковић, Др. М. Радовановић, В. М. Тодоровић, Јован Христић, Др. П. Поповић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 12. Октобра 1893. год. и примљен је без икаквих измена.

II

Председник износи одбору на решење молбу Стојана Стевића, послужитеља, којом моли, да одбор општински изда накнадно уверење за његову жену Евицу да је владања доброг и имовног стања средњег, те да поништи издато уверење истражном судији, да је одбору непозната.

По прочитању те молбе одбор је, пошто је неколико одборника изјавило да Евицу познају одлучно, да се пошље истражном судији накнадно уверење да је Евица жена Стојана Стевића доброг владања и средњег имовног стања и да се овим уверењем поништи оно прво

III

Председник износи одбору на мишљење молбе којима се траже уверења о сродству и супротноме стању.

По прочитању тих молби СБр. 16910 и АБр. 6195, одбор је изјавио мишљење да се суд предходно увери о наводима молитељица Василије Т. Костића и Ане К. Михајловићеве, па тек онда да им изда тражена уверења.

IV.

Поводом молбе Султане Станковић овд. удове управа водовода предлаже, да се за ову 1893 годину врши наплата за потрошњу воде преко одређене количине читањем водомера за свих дванајест месеци од једном у место свако три месеца.

По прочитању овог предлога ВБр. 4736, одбор је решио, да се за ову 1893 годину наплаћивање више потрошене воде преко одређене количине врши према читању водомера на крају дванајестог месеца. У будуће да се ова наплата врши после сваког трећег месеца, као што је правилима прописано.

V.

Председник износи одбору на решење молбу Радована С. Мутавџића општ. инжињера, којом моли, да му се повиси плата од пет хиљада на шест хиљада динара годишње и да се о његовом службовању закључи уговор на три године под истим погодбама под којима је закључен уговор и са инжињером Костом Јовановићем у ком би случају Мутавџић дао оставку на државну службу, од које је до сада одсуствовао.

По прочитању те молбе и препоруке управника грађевинског одељења одбор је решио да се Радован С. Мутавџић инжињер задржи у општ. служби са платом од шест хиљада динара годишње почевши од првог новембра 1893 год. и под истим погодбама, под којима је примљен инжињер Коста Јовановић, (види решење одборско од 1. Августа 1893. год. АБр. 4347). Да суд општински закључи уговор о службовању Мутавџићевом на три године.

СРПСКИ УСТАНИЦИ ПРОТИВУ ТУРАКА

У ВЕЗИ

СА НАРОДНИМ СЕОБАМА У ТУЂИНУ

од 1459.—1814. године.

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

У ДВА ДЕЛА

НАПИСАЛИ

Р. Агатоновић и П. М. Спасић.

(Академијски Савет Вел. Школе наградио првом видовданском наградом општ. београдске).

Мото:

— „Пора нам престать быть умными чужимъ умомъ и славными чужою славою“ (Време је да престанемо мудровати туђом памећу, и славити се туђом славом).

Карамзин.

(НАСТАВАК)

Има трагова, да је први зачетак клицама српских хајдука лежао још у првој половини XV. ст. за време живота српске деспотовине у Србији.(1) Али се живот њихов интензивније јавља тек после пропасти свију српских самосталних покрајина. Тада се горе српске почињу пунити синовима српским, жељним осветe над угњетачем њихове слободе. И што је беснило турско било јаче и силније, то је број ових горских осветника све већма растао. Преневши тако мисао ослобођења свог у планине и пећине, и могао је народ српски онако куражно водити непрекидну борбу с Турцима за све време од пропасти своје, па до сршетка XV. столећа. Само живо сећање на слободу, каква примера даваху слободни српски хајдуци могаху бити покретачем оноликих покушаја народних да се дигне на устанак и збаци са себе јарам тирански. Али и кад природне стихије, и последице неке љуте казне божје не дадоше, да напори српскога народа уроде плодом сјајније будућности, онда, мислите да се растурају хајдучке чете српске, које су умеле тако живо да припремају те устанке народне? Не. Не само да се не растурају, него постају још гушће и јаче, што је мрзост Турска на немирност српскога народа расла. И баш од почетка XVI. ст. хајдучки живот српскога народа почиње да сија у свој својој светлости.

Далеко би се удаљили од искакнутог циља, кад бисмо се сада упустили у описивање живота и радње српских хајдука од доба њихова постанка, па до дана свршетка њихове историјске улоге. Баш и кад бисмо најзад хтели то да радимо, признајемо да нам је перо за тај посао врло слабо. Јер ко може лепше описати и опевати живот српских хајдука, него што је то учинила, у своје време, народна поезија? Ко може дати потпунију и лепшу слику хајдучкога живота српскога народа, него што нам је пружа народни *еп?* С тога ћемо се ми задовољити само неколиким примерима из живота српских хајдука у почетку XVI. ст. колико да докажемо, да дух потлаченога Србства и после више неуспешних покрета у другој пола XV. ст. није клонуо, него да је још постао интезивнији и јачи.

Природно је, да је чета хајдучких било највише онде. где је и услова за њихов опстанак највише било, где је дакле било и густих шума и планина, а и добра изгледа на свакидању освету Турцима. Само се, дакле, каже, да где је било

(1) Види „Побратимство“ за г. 1892. св. за април.

VI.

Грађевинско одељење општине београдске извештава одбор, да су Ранко Гођевац и синови довршили оправку локомотива, купљених од Милорада Карамарковића из Пожаревца и моли одбор, да одреди комисију да прегледа, да ли су локомотиве оправљене онако, како прописане погодбе траже.

По прочитању тога акта и извештаја грађевинског одељења АБр. 6248, одбор је одлучио, да одборски повереници г. г. Милан О. Петровић и Светозар Ристић одборници и Влада Марковић инспектор српских државних железница са једним машиновођем, кога ће они изабрати, прегледају ове локомотиве, да ли су оправљене према прописаним погодбама.

Раду овог повереништва да присуствује као члан саветодавац г. Т. Селесковић, управник грађевинског одељења општине београдске.

VII

Председник извештава одбор, да чланови црквеног одбора цркве светога Марка г. г. Јован Илић свештеник, Јован Дитмријевић земљоделац и Петко Вељковић предузимач према извештају пореског одељења нису платили порезу за прво полугође 1893 год. и да би их према томе требало разрешити од ове дужности

По прочитању извештаја пореског одељења АБр 5972, одбор је решио, да се Јован Илић свештеник, Јован Димитријевић земљоделац и Петко Вељковић предузимач разреше од дужности одборника цркве св Марка овластив суд општински, да на место њихово друга лица одреди за чланове тога одбора.

VIII

Председник изнови одбору на решење молбу Стевана Станковића поручика, којом моли, да му се из општинске касе да новчана помоћ за изучавање музике на страни.

По прочитању те молбе АБр 6002, одбор је одлучио, да се о овој молби у идућој седници решава.

IX.

Сходно одлуци одборској од 23. Септембра ове године АБр. 5703, Председник извештава одбор, да је Милева Арсићка удова овдашња доиста сиротног стања и да заслужује, да јој се из општинске касе даје помоћи

По прочитању тог извештаја АБр. 5934 одбор је решио, да се Милеви Арсићки овд. удовој, издаје из општинске касе онолико, колико одбор за одређивање ове помоћи може највише да да.

X.

По прочитању молбе Д. К. Јовановића окр. начелника АБр. 5858, којим моли, да општина од њега не наплати ништа за сграђен тротоар пред његовим имањем у кнез Милошевој улици бр 3 и да му тиме накнади штету, коју је његово имање претрпело нивелисањем те улице, одбор је одлучио, да општински правозаступник поднесе опширан извештај о стању парница, подигнутих од приватних људи против општине београдске због накнаде штете, проузроковане нивелисањем улица, па са тим извештајем да председништво поднесе и ову молбу одбору на решење

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ.

Књижница Светосавске вечерње школе. Ученици светосавске вечерње школе, који се по вас дан баве по разним пословима својим, а у вече долазе у школу да уче, према приликама у којима су, не би ништа читали, сем књига школских. А да је читање одабраних књига корисно, и да је то *проширавање обнова и утврђивање* онога што се у школи учи, то је извесно.

За то је управа ове школе дошла на мисао, да *поред школе* установи и нарочиту *књижницу за ученике*. Стога је прошле године преко новина позвала све патриоте, да учине какви прилог у књигама, за које масле, да ће ученицима ове школе, који су већином сиротани из Отоманске царевине, бити од користи. И одзив је био леп. Па које од ових добровољних прилога, а које из магацина друштвеног у Дому састављена је *лепа збирка*, којом су се прошле године већ служили ученици. Сваки је ученик старијих разреда прочитао већ по десетак књига, из ове књижнице, а по неки и више. Тако је поред наставе створен још један расадник српске мисли и просвете.

Ми ово износимо са жељом, да пријатељи ове школе и данас не забораве на сиромашне ученике њене, и на то, да ће књига њима овде донети више рода но игде.

—

Цена угља. Угаљ из државног Сењског рудника може се добити по овим ценама:

I-ва врста	крупнице. . .	дин. 160.00
II-га „	крупан угаљ .	„ 140.00
III-ћа „	угаљ у величини орашчића	„ 80.00
IV-та „	ситан угаљ (грис и прашина)	„ 30.00

За 10.000 килограма франко утоварено у вагоне на Сењском руднику.

Подвоз до станице београдске кошта дин. 54.60 За 10.000 килогр.

Препоручује се грађанству као врло ваљан и домаћи.

—

Статистика пожара у вар. Београду У месецу Септембру ове године десила су се три пожара и то један у кварту Палилулском, један у врачарском, и један изван вароши. У истом месецу прошле године десило се пет случајева.

—

Цена лебу. За прошлих 10 месеци ове године биле су ове цене лебу у вароши Београду:

Од 1. Јануара па до 15 Априла закључно била је цена лебу 19 пара по килограму а продавао се по 20 пара леб у тежини од 1052 грама.

Од 16. Априла па до 1 Маја закључно била је цена лебу иста, само је леб био тежак 1053 грама за 20 пара.

Од 2. маја па до 1. Јуна закључно била је цена лебу 21 пара по килограму а продавао се леб по 20 пара у тежини од 952 грама.

Од 2. Јула па до 1 Јула закључно била је цена лебу 20 пара по килограму, пошто се је и леб продавао у тежини од 1000 грама.

више Турака било је у околини, и више хајдука српских; где су Турци чешће пута пролазили, било као трговци, царски порезници (харачлије) или најзад, као царски војници, да је по тим друмовима било највише чета хајдучких. У примерима, које ћемо ниже споменути, највише се спомињу хајдуци у нашој Србији у моравској долини, од Јагодине па до Авале, а то је с тога, што је туда за време Турака пролазио онај чувени *цариградски друм*, који је везивао с Цариградом Софију, Пирот, Извор, Ниш, Крушевац, Сталаћ, Ћуприју, Јагодину, Баточину, Паланку, (Смедеревску) Гроцку (Хисарџик) и Београд. Њиме је ишла свака царска војска, кад би год полазила на Угарску. С тога се кроз све време хајдуковања српскога око тога друма врзу чете хајдучке од *осамдесет* до *сто* друга, које нису ниједну царску војску пропустиле, да с миром прође. Други друм, који је ишао од Београда на Лисовић, Стојник, Рогачу, Космај, Венчац, па на Рудник, а одатле на западну Мораву, преко Крушевца у Ниш, Извор, Пирот, и даље се настављао на цариградски, још је био опаснији по Турке, јер су ту биле онда врло густе шуме: Авала, Космај, Венчац, Букуља, Рудник — места, где је било највише хајдука, и где се највећма и доцније, у почетку овога столећа припремио народни устанак. Трећи пут, готово исто тако опасан, водио је од Шапца, остављајући на десно Белу Реку и горе Цер (Sacer), „Chirbenico“ (можда Кривача?) Крупањ (Crupno) и Зајечу (Zaëza) у подринском округу, иде у Ваљево, а одатле на Мораву, састављајући се с напред поменутим путем.(1) Таких опасних путева било је још више у Босни. Најглавнији је онај од Фоче на Пљевље, Приепоље, Нови Пазар, па преко Копаоника, топличком равницом на Ниш, Софију итд. или преко Митровице, Вучитрна, Приштине, Вардара, Вршке Бање, Дубнице, на Татар-Пазарџик у Филибе и даље.(2) Са овим путем везивао се онај од Скадра преко Пећи и Јањева, или онај други од Бара, Будве и Котора у Брсково и Пећ, па на Јањево и даље. Још је било друмова, који су просецали Босну и Херцеговину, састављајући Србију са Јадранским морем. Сви су они пролазили кроз камените стене и густе планине, нарочито у Босни и Херцеговини, па с тога није ни чудо, што се по њима највише налазило хајдучких чета српских, за све време турске владавине над Србијом![1]

Кад је султан Сулејман I. полазио г. 1526. на Мухач, Хамер спомиње да је 22. јуна прошао кроз моравску долину, и да су тада, за време одмора „*скупљачи хране побили многе Србе.*“ (Die Fouragierer tödteten viele Walachen); а кад је приспео, 4. јула, под Авалу, ту је „*шест Срба, који беху изашли у иљачку под, Авалом погубио*“ (Sechs Walachen, die auf Raub ausgingen, unter Hawala hingerichtet). Ово није ништа друго, до неколико несрећних другова, неке чете хајучке, која је изашла да штогод упљачка од турске војске, па је јамачно била разбијена. Исто тако, кад је султан г. 1532. полазио на Угарску, спомиње се, да је тада вођен на путу неки „дневник“ који такође Хамер саопштава у својој историји: „20. јуна султан остаде у Јагодини; велики везир конаковаше у Аккилисе (Бела црква, данашња смедеревска Паланка); прошао је четири моста.

(1) Rad југосл. акад. књ. XLIX. стр. 127—128.

(2) Харфов пут (Rad југосл. акад. књ. XLII. стр. 181—182).

(1) Опширније о овим друмовима види у „Отаџбини“ књ. VII. стр. 85, 376, 567; књ. VIII. стр. 215 и 604. — Rad југосл. акад. књ. XLII, XLIX, LXII, и LXXXIV.

Од 2 Јуна па до 1 Септембра закључно била је 19 пара по килограму а продавао се леб по 20 пара у тежини од 1053 грама.

Од 2. па до 15 Септембра закључно била је 18 пара по килограму, а продавао се леб по 20 пара у тежини од 1112 грама.

Од 16. Септембра на овамо цена је 19 пара по килограму, а продаје се леб по 20 пара у тежини од 1053 грама.

Ова последња цена вредеће до 1 Новембра закључно.

СТАТИСТИЧКИ ЗАПИСИ
У ОПШТИНИ БЕОГРАДСКОЈ

Путнички саобраћај вароши Београда, У седмици од 10. Окт. до 17. Окт. 1893. год. допутовало 1024. одпутовало 752. Од којих су:

а.) Пола: мушког 992, женског 32.

б.) Вероисповести: православне 952, католичке и протестан. 53, мојсијевске 18, мухамеданске 1, свега 1024.

в.) Постојбина: Србија 773, Аустро-Угарска 114, Босна и Херцеговина 5, Црна Гора 6, Грчка 2, Турска 86, Бугарска 4, Румунија 7, Русија 3, Германија 9, Франц. 3, Италија 4, остале државе 8.

г.) Занимање путника: Тежаци и економи 50, Занатлије 108, Трговци 506, индустријалци 2, шпекуланти и предузимачи 21, Гостионичари 28, Интелигенција (војска) 136, ђаци 42, раденици и помоћници 26, Пиљари и бозаџије 12, надничари и слуге 42.

Из статистичког одељка општине вароши Београда 20. Октобра 1893. год.

ПУТНИЧКИ САОБРАЋАЈ
вароши Београда за месеце Август и Септембар 1893. године.

Месеци	ПОСТОЈБИНА ДОПУТОВАЛИХ ПУТНИКА													
	Србија	Аустр. Угар.	Босна и Хер.	Црна Гора	Грчка	Турс.	Бугар.	Рум.	Русија	Герм.	Фран.	Итал.	Остала Европа	Ваневр. државе
Август	3125	503	109	53	25	70	34	24	16	29	40	11	18	2
Септембар	3255	424	35	32	10	160	22	16	13	10	13	13	28	2

Месеци	ЗАНИМАЊЕ ПРИСПЕЛИХ ПУТНИКА										
	Тежаци и Економи	Занатлије	Трговци	Индустријалци	Шпекул. и предуз.	Гостионичари	интелиг. (војска)	ученици	Радници помоћн.	Пиљари Бозаџије	Наднич. и слуге
Август	211	299	1451	20	67	114	771	312	59	32	391
Септембар	243	349	1838	44	80	84	545	315	73	38	183

Месеци	ПОЛА		ВЕРОИСПОВЕСТИ				СВЕГА	СВЕГА
	мушког	женског	Православ.	Неправосл.	Мојсијевци	Мухамедовци	допутовало	отпутовало
Август	3800	59	3510	430	67	52	4059	3264
Септембар	3804	29	3672	246	66	49	4033	3496

У Београду 4. Октобра 1893. г.

Статист. одељак општ. вар. Београда.

Неколицини ђаура, који се друмом силажаху одсекоше главе“.(1) Ова неколицина ђаура, којима султан даде одсећи главе, нису нико други, до хајдуци, који су изашли на друм у намери, да иза бусија причекају турску војску, и да јој нанесу колико било квара. Јер из путописа, које су нам о нашим земљама оставили ондашњи путници, који су највише у посланствима угарским и аустријским путовали кроз наше земље за Цариград, види се, да је у XVI. ст. било највише хајдучких чета баш у овој моравској долини. Тако путописац Герлах, који је путовао кроз Србију године 1573. у једном посланству аустријском, кад је ишао од Ак-килисе (Паланке) до Баточине, вели: „Ваљало нам је умножити пешачку и коњичку пратњу, јер кажу, да се у томе крају врзе једна чета од 80 хајдука.“ — А кад су сутра дан пошли даље кроз густе шуме, дали су им уз пратњу још и „пусту момчадињу рашку, која је ишла босонога, и у место оружја носила тојаге или као нека копља.“(2) Ова „чета од 80 хајдука“ јесте читава војска, и без сумње нарасла од мање чете, којој је зачетак у првој половини XVI. столећој. Могли бисмо навести још и других оваких примера, али и ови довољни су, да нам покажу доста јасну слику активнијег дела нашега народа под Турцима; чија пак радња није могла остати без последица на морални дух и онога дела народа, који се крстио именом „раје“, и остао на своме огњишту, макар да кулучи и своме тиранину.

Како је тај мирни део Срба, та раја турска мислила о своме националноме задатку, и о својој слободи, баш у почетку XVI. ст. нека нам опет покажу страни путници. Год. 1530. путовало је такође једно посланство бечког ћесара Фердинанда у Цариград. Тумач тога посланства био је учени Словенац *Курипешић*. Као добар зналац српског језика, могао је он, где је год дошао, усмено разговарати се са српским становницима, и чути из њихових уста јадање и хвале на свој живот под Турцима. Тако на једноме месту свога путописа, који је за нас важан и са интересних географских података, вели ово: „Колико смо пута гледали становнике у Босни, где пред нама стоје скрштених руку, уздишући и на набо погледајући, а не смеду доше с нама речи прозборити! Али чим им се даде прилика, да су на само с нама одмах узеше говорити: „Ох, с каквом ли смо жудњом очекивали да нас с Христом спасете и ослободите.“ — А на другом месту: „Ови исти Срби, које као Хришћане затекосмо, много нам љубазности указаше. Па би тек по неки старац изашао, те млађима говорио: „Погледајте, така су господа била и у овој земљи, кад наши очеви живљаше“!... Ох Боже, ми смо се вазда уздали, ви ћете нас ослободити, али ево сад и ви идете да се турском цару покорите“.(1) Још један пример. Хрват Ђурђевић у једном спису (Exhortatio contra Turcos, од 1545.) говорећи како би требало, да се хришћански владари сложе противу Турака, наставља: „Хришћани у европској Турској најватренијом жудњом очекују хришћанску војску. И чим би се таква војска појавила, одмах би они отпали од својих господара (не треба сметнути с ума, да су Турци силом нагонили Србе, да им служе у ратовима као војници) и тирана, који их тако страшно гњече. Устали би сами на њих да их бију, и већ тај устанак дао би нам, или бар олакшао би

(1) Гласник срп. уч. др. књ. XXXVI. стр. 198—199.

(2) Гласник срп. уч. др. књ. XXXVI. стр. 205.

(1) Годишњица Н. Чупића, I. стр. 70.

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

—

Пошто суд општине Београдске није одобрио држату лицитацију за давање под закуп права продаје пржене и туцане кафе у реону општине Београдске, због мале изишавше цене, — то ће рачуноводство истог суда, држати другу лицитацију на дан 29 овог месеца од 2—5 сахати по подне у својој канцеларији за давање овог права под закуп.

Кауцију полажу српски грађани 600 дин. а страни дупло.

Погодбе о овоме закупу могу се видети сваког радног дана у канцеларији рачуноводства.

Ко жели ово право узети под закуп, нека означеног дана дође и лицитира

СБр. 16878 — Од суда општине града Београда, 16 Октобра 1893 год. у Београду.

—

Пошто се није могла држати одређена лицитација на дан 19 овог месеца, за давање под закуп права продаје цубока од заклате стоке на општинској кланици, зато што није имало довољно лицитаната, — то ће суд општине града Београда, држати другу јавну лицитацију на дан 30 тек месеца, од 2—5 сати по подне у канцеларији рачуноводства овог.

Кауцију полажу српски грађани 3000 дин. а страни дупло.

Погодбе о овоме закупу могу се видети сваког дана у канцеларији рачуноводства.

Ко жели ово право под закуп узети нека означеног дана дође и лицитира.

СБр. 17087 — Од суда општине града Београда, 21 Октобра 1893 год. у Београду.

—

Пошто се није могла држати одређена лицитација 20 овог месеца, за давање под закуп меса од бобичавих свиња које се кољу на општинској кланици, с тога што није имало довољно лицитаната, — то ће суд општине града Београда, за давање под закуп истог права, држати другу јавну лицитацију на дан 3-ег Новембра тек. год. од 2—5 сахати по подне у канцеларији рачуноводства свог.

Кауцију полажу српск грађани 50 дин. а страни дупло.

Погодбе о овоме закупу могу се видети сваког дана у канцеларији рачуноводства овог суда.

Ко жели ово право узети под закуп, нека означеног дана дође и лицитира.

СБр. 17172. — Од суда општине града Београда, 21 Октобра 1893 год. у Београду.

—

IV. На дан 25. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп оправке возова општинских, сарачко-тапетарски рад.

V. На дан 27. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп подкивања коња пожарне чете и волова рабац. општин. возова.

VI. На дан 28. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп оправке рабац. општинских возова.

VII. На дан 1. Новембра од 8—12 сах. пре подне, — за давање под закуп плаца општинског више чесме „књагиње Љубице".

VIII. На дан 1. Новембра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп II. пећине у таш-мајдану.

IX. На дан 2. Новембра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп чишћења пијаца у вар. Београду.

Погодбе о овим закупима могу се сваког радног дана видети у канцеларији рачуноводства.

Ко жели ма шта од овде изложених права узети под закуп, нека означеног дана дође и лицитира, пошто положи прописану кауцију.

СБр. 12.755 — Из канцеларије суда општ. града Београда, 14. Августа 1893 год. у Београду.

САСТАНАК
ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

Састанак држан 15. Јула 1893 год.

(извод из стеногр. бележака)

—

(свршетак)

После конференције буде поименичним гласањем решено, да на вино буде трошарина 8 дин. а на ракију 10 дин. од хектолитра и на млеко 5 пара од литра.

Што се тиче пива да се одборници г. г. М. Марковић, др. П Поповић и А. Одавић споразумеју са г. министром унутрашњих дела.

Председник, саопштава да је на дневном реду питање о „Цветном тргу" па даје одбору о томе предмету ово објашњење:

Још 12 Марта 1885 год. поднело је 250 грађана молбу општини београдској, да им се уступи земљиште, на коме је сад подигнут „цветни трг" а које је у оно доба било пољана обрасла боцом. Та је молба 12. Априла исте године била решена пред општинским одбором. Допуштено им је, да праве трг, с правом уживања прихода за три године. Но они се 29 Јуна идуће 1886 год. обраћају поново одбору и моле да им се продужи рок још на 5 година подносећи том приликом општини инжињером израђен план како ће та пијаца бити подигнута. Одбор им је ту молбу уважио 18 Јула 1886 године; добили су дакле прво рок од 3 а за тим од 5 свега од 8 година. По плану одобреном друштво је отпочело рад

Поводом тим што смо ми од друштва тражили наплату тротоара око тога општинског плаца друштво се обраћа општини и тражи да му се продужи рок још за 6. година те да плати тротоар и да још много шта тамо уради.

Молбу сте им чули прошле седнице а сад молим вас да прићете решавању.

нам победу. Сваки би Турчин у самим својим слугама нашао осветника и непријатеља; у градовима би био окружен издајницима, који би га оставили и на другу страну прешли. У опште, Хришћани у Турској врло ниско мисле о турском оружју, и признају Турцима само, да су вешти у чаркању."(1)

Зар се из свега овога не види, да српски народ и у часовима највећег искушења није никада напуштао мисао свога ослобођења и своје освете над Турцима? Турци, и ако су административно владали свима српским покрајинама, ипак у самој ствари, Срби са њима нису никада престајали водити рат, од пропасти своје, па до данашњих дана. Турци живе и господаре у градовима, али Срби су господари села, планина и густих гора, где турска нога никад не сме крочити без опасности свога живота. Па и онде, где Турци живе изван тврдих зидина градских, нису слободни од српских хајдука, већ своје паланке ограђују читавим палисадима и утврђењима, будући једнако на опрезу, нису ништа друго, до *„гарнизони у непријатељској земљи"*. Герлах, на свом путу, овако описује изглед Ак-килисе (Паланке): „Место ово лежи на брду и доста је велико. У једној половини живе зијамници и други Турци, *и та је половина обграђена и утврђена"*.(1)

Мирне савести, да је витешки дух потлаченог српског народа у почетку XVI. столећа сијао величанственом светлошћу народног одушевљења и жудње за слободом, и светлошћу јаке политичке свести своје — можемо сада прећи к оним Србима у угарској краљевини, који смрћу последњег свог деспота, беху и сами доведени у таково стање, да ни сами нису знали како да се у њему нађу....

Организација српске деспотовине у Угарској, на темељу које они мишљаху засновати ослобођење своје потлачене домовине; Србе сматраху Мађари само као колонисте, са одређеним привилегијалним заштитама а као угарске држављане само у толико, у колико се срећа или несрећа краљевине подједнако распростире на све њене становнике — оно прво беше девиза у политичком животу последњега деспота српског, Јована Бранковића. Ну прераном смрћу његовом, сви његови красни идеали, као и оне лепе наде васколиког народа српског, разбише се о таласе, који после 1502. г. запљускиваху угарске Србе. Немајући ни једнога такога свога вођу, који би га могао заступати и бранити од самовласних пожуда охолога мађарскога племства, српски народ у Угарској, не беше у стању одупрети се извесним уредбама, које Мађари уношашу у њихово унутрашње уређење, а чије се опасне последице испочетка не могаху да наслуте. Тако су Мађари могли, без икакве сметње од стране српскога елемента увести у живот комитатску уредбу врбавског трипарцијума (verbötzischen Tripartium), по којој се и српско становништво у Угарској, по примеру Мађара, раздели на касте: *свештеничку, илемићску, грађанску* и *сељачку*.(1) Озбиљнији политичари лако би могли у овоме назрети задњу намеру Мађара. Колико смо пута напоменули, да је и Матијина политика још била, да се што више Срба насели у Мађарској, али да им се не допушта никаква живља и сложенија организација. Сад, кад су околности таке биле, да су Срби све до краја XV. ст., поред све невољ-

(1) Годишњица Н. Чупића, I. стр. 70—71.

(1) Гласник срп. уч. др. књ. XXXVI. стр. 208.

(1) Engel v. H. J.: Allg. Welthistorie, B. III. одсек Gesch. v. Servien, S. 455.

Соломон Азријел — је мишљења, да им се продужи тај рок на 6 година као што су и тражили али да се подвргну контроли општинској те да општина може видети шта и како раде.

Раденко Драговић — Тражи, да друштво тамо назначи, шта мисли у току ових 6 година на тргу урадити —

Др. Павао Поповић — У подужем говору објашњује потребу продужења концесије, пошто је друштво својим досадањим радом доказало, да то заслужује. — Противан је предговорници ма, који траже контролу над друштвом као и томе, да друштво у напред каже, шта мисли у току ових 6 година радити, пошто је друштво до сада својим радом стекло право, да му се верује да ће и даље на унапређењу трга и врачарског краја радити. Једино што би желео, то је, да друштво рад свој објављује, те тиме упозна целу општину београдску о својим делима, приходима и расходима.

Гавра Бркић — Потпомаже тражење друштва

Раденко Драговић — Остајући при своме раније тражењу додаје, да ни он није противан молби друштвеној, само би хтео, да оно положи рачун о свом досадањем раду, приходу и расходу.

Андра Одавић — Разлаже, какве је користи до сада друштво допринело у погледу улепшања вароши на том крају и изјављује, да ће гласати да се друштву уважи молба.

После још неких незнатних објашњења би усвојена молба друштва.

На свршетку седнице — буде одобрено председнику општине 15 дана осуства с тим, да га у дужности заступа члан суда г. Јов. Антонијевић.

Састанак држан 29 Јула 1893 год.

Председник — Пошто има довољан број одборника отвара седницу, и моли да саслушају записник прошлог састанка (Секретар прочита који се усваја.)

Соломон Азријел — Извештава одбор да је за школу у чупићевој улици на новом селишту узета кућа Младена Тодоровића према решењу одбора.

Одбор прима к знању овај извештај.

После овога С. Азријел тражи, да се изабере комисија, да проучи понуду за грађење кеја и антрпота, коју је по чувању поднела једна банкарска кућа из Париза.

Милутин Марковић — Предлаже да се преко овога предлога пређе на дневни ред с тим, да председништво у скоро изнесе ову ствар на решење.

Андра Одавић — Потпомаже предлог С Азријела излажући да је грађење кеја и антрпота у Београду врло хитна и потребна ствар и да се не сме одлагати. (*Председник — прима* да у идућој седници реферише о том.)

Председник — Извештава одбор, да би требало топчидерски друм што пре оправити, јер је веома искварен а поред тога и државна власт издала је наредбу, да се ова оправка што пре предузме. Позива одбор, да саслуша предрачун за ову оправку.

Секретар — Проч. та прорачун.

Председник — Пита, да ли одбор одобрава предвиђени кредит? (Чује се: одобрава се с тим, да се држи лицитација.)

Др. Марко Леко — Примећује, да финанцијске околности неће допустити да се овај друм ове године оправља, с тога изјављује, да је у начелу за то, да се оправка овога друм изврши али не сад већ да се до пролећа одложи

Коста Михајловић — Мисли да би за сад довољно било, да се друм насипе а не да се темељно оправља.

Шеф грађевинског одељења Тодор Селесковић објашњава да би требало оправку темељно извршити, а то се сад до јесени не може учинити а ситне оправке не би требало чинити, јер те би биле без цељи. Мишљења је да се темељна оправка одобри с тим, да се јесенас држи лицитација а оправка отпочне на пролеће. Одбор прима предлог Селесковића.

Председник — Моли одбор да саслуша извешће о грађењу мраморног трга на тркалишту до старог гробља.

Секретар Прочика извешће.

Марко Велизарић — Мисли да би поред обора требало саградити и штале за стоку и т. д.

Тоша Селесковић — одговара Велизарићу и рече:

Као што сам казао, ми треба да смо на чисто у начелу. Обори покривени граде се онде, где се стока мора по неколико дана да задржава. И ту треба да има штала и свега што је за исхрану стоке потребно; а отворени обори служе за један дан и из тих обора, стока се мора, по свршетку пијаце, изгонити и по шталама размештати. За покривање целог тог простора, као што каже г. *Велизарић*, требало би врло много штала и ваздан којечега и то би, према броју стоке који је предвиђен, коштало на 100 000 дин. То пак није нужно према овом, што ми хоћемо да постигнемо овим тргом, јер ми хоћемо да подигнемо отворене оборе за стоку, која ће да пробави дан на пијаци.

Андра Одавић — нема шта против пројекта, само мисли да би боље било, да се мраморни трг постави с ону страну пута ка новоме гробљу, да би тиме исти био што даље од вароши Вели, да о томе постоји и једно одборско решење.

Председник — одговара Одавићу и рече: да ће ова пијаца остати привремено овде, док се не подигне кланица, а кад се кланице подигну онда ће се она са свима потребама да снабде и тамо ће се стока продавати. Тамо мора да има и штала и свега другога.

Андра Одавић — у одбрану свог мишљења наводи, да подизању трга на одређеном месту сметају и колерне бараке.

Соломон Азријел — није противан грађењу трга, само мисли, да не би требало толико новаца утрошити, кад се наводи, да је ово привремено.

После још неких објашњења односно простора и удаљености мраморног трга и потребног земљишта за вежбање војске, приступило се поименичном гласању.

Пошто се је при овоме увидело, да су неки одборници отишли из седнице те није остало довољно за решавање, председник је закључио седницу а овај предмет остао, да се у идућој реши

Састанак држан 7. Августа 1893. год.

Милутин Марковић — у подужем говору разлаже, да се не може решавати о овоме питању све донде, док се не поднесе извештај о томе, да ли је оно што је готово, урађено по

ности мађарске, ипак успевали да се живље организују у компактније масе; онда аманет беше потомцима Матијиним, да гледају да Србима укину даљу могућност јачања и концентрисања њихова. Прилику им је зато дала смрт последњега деспота. Србе треба само поделити на касте, па појединце међу њима, разним начинима, задобити за своје задње намере, и онда је олако створена провала међу њима, коју дуго неће бити у стању попунити. И заиста у овоме су Мађари имали нека успеха. Успели су, да за неко време задрже точак напретка живота српскога народа; деспотско достојанство, не дајући га више Србину, заслужном јунаку, понизили су у очима самих Срба, те га готово свели на голу титулу, коју су давали коме су они хтели. С тога можемо слободно рећи, *да после 1502. г. није више било правога деспотства српског већ само празне титуле, којом су Мађари располагали по својој вољи* То је политичко стање угарских Срба у почетку XVI. столећа.

Неки наши историци хтели би да нас утеше, попуњавајући ову празнину у историји деспотства српског у угарској са правним српским преставницима, — лицима, којима би хтели силом наметнути, поред голе титуле и неку деспотску власт, какву имађаху Змај-деспот Вук и Јован Бранковић. Ну то су слабе утехе кад ствари стоје са свим друкчије.

Све до скора код нас се држало — а у школама српским, на жалост, и да нас се још предаје — да је после смрти последњег деспота Бранковића, деспотом угарских Срба постао неки хумски кнез *Стеван Штиљановић* кога је тобоже удова Јованова, Јелена, позвала у Угарску, и као сроднику куће Бранковића дала му деспотску власт, да он брани сремске равнице од Турака, кад она, као женска страна, бејаше немоћна.(1) Кад човек узчита поменуте писце, и види са каквом збиљом и поузданошћу они ово тврде, и нехотице, ма био и о противном уверен, морао би посумњати у своје знање. А још је чудније то, да се овака крупна историска ствар и до данас могла пропуштати у наше књиге и школе, а никако није критици подвргнута. Али заблудама се најзад мора спречити даљи пут. Данашњи резултати историске науке, нарочито о овоме питању, говоре: да „деспот“ Штиљановић *није* наследио српски деспотски престо, после Јована Бранковића. Па ко је? Одговором на то питање уједно се објашњава и онај врло значајан појав, зашто је важност и углед српског деспоства јако понижен у очима самих Срба? У истраживању лица, које је наследио Јованов престо, нећемо далеко ићи; осврнућемо се на наше летописе, који нам и у овој прилици дају врло повољна објашњења. Тако, један летописац говорећи о животу Јованова брата, владике Максима, вели: „*Максим же немоги жити в Сремоу без брата своего Иоана, заиже* КРАЛ ПРЕДАВАЕТ СРЕМ **иномоу** *по племени своемоу госпоствовати и обладати преходит с матерју своеју Аггелиноју в Савроматију, и начелникоу земље тое Иоаноу Радоулоу воеводе, носе с собоју два ковчега с моштми отца своего и брата своего Иоана.*“(1) Јасно нам се каже, да је деспотство српско наследио, после Јована не Србин, већ по вољи краљевој „*ини по племену својему*“, и да зато владика Максим не може да живи у Срему, већ бега влашком војводи Радулу. Само ко је тај „ини“ (туђин) на српском престолу? У Рга -евим аналима, налазимо на једном декрету сабора угарскога од *1505* г. по

(1) Види Стојачковића А: Черте итд. стр. 12—13 — Picot-a E. (Павловића Ст): Срби у Угар I. стр. 46. — Витковића у Гласн. срп. уч. др. књ. 67. страна XXX-XФXI. и књ. XXVIII.

Šafarik P. dr.: Památky, стр. 64.

уговору. Једино се може сада решити да ли ће општина поступити по уговору или ће одобрити продужење рока за инсталацију, пошто се јасно види из поднетог извештаја, да није инсталација довршена у остављеном року.

Стеван Чађевић — потпомаже предлог Н. Х. Поповића односно тражења одговора од друштва на поднети извештај а противи се др. М. Т. Леку, да се упитају овд. стручњаци за мњење о доброти извршеног посла, пошто се ти људи већ давно не баве електротехником у оној мери, у којој она напредује, те с тога остаје при своме, да се са стране доведе.

Андра Одавић — подуже говори о целом до садањем извршеном послу критикујући га и тражи да се сачека са решењем док не поднесе извештај свој и г. Ђ. Станојевић као стручни члан комисије

Др. Павле Поповић — као члан комисије објашњује да се у извештају поднетом не говори ништа са техничког гледишта о извршеном послу са тога, што су чланови комисије — техничари и стручњаци отсутни, с тога је и он мњења, да се о главноме питању не може данас донети решење, али мисли, да би требало данас решити о тражењу друштва, да му општина плаћа од 3 Авг. 1893. год, за осветљење оних лампа које су већ намештене.

Др. Мирко Леко — говори у истом смислу као и др. П. Поповић, те мисли, да за сада треба да се одбије у опште свако плаћање, докле друштво целокупно осветљење не преда.

Мата Јовановић — Слаже се с др. П. Поповићем и др. Леком, и противан је да се делимично осветљење прима. Жели да се доведе стручњак са стране, да каже, да ли је добро урађено, што је урађено.

Тодор Селесковић управник — објашњује, да је у своме извештају предложио да се доведе стручњак странац само у том случају, ако се стручна оцена радова не буде могла добити од г. Ђ. Станојевића.

Председник — обраћа пажњу одбору на напомену Селесковићеву, као умесну, да се прво упита г. Ђ. Станојевић за мишљење о ло сада извршеној инсталацији.

После овога одбор усвоји мњење Селесковићево.

А. Одавић. тражи да се изнесе на решење предлог Н. Поповића, да ли да се прими делимично осветљење или не.

Стеван Чађевић — говори против примања делимичног осветљења.

Селескавић — управник — предлаже да се о овој ствари свако пише друштву: да је комисија нашла, да је инсталација осветљена непотпуна према уговору и за то се не прима; а да ли ће оно и даље осветљавати варош то је његова ствар (чује се врло добро) Делимично осветљење не прима се.

Одбор је примио овај предлог после чега је седница закључена.

Састанак држан 7. Августа 1893 год.

Председник. — Отвара састанак, пошто има довољан број одборника. Моли да одбор саслуша записник прошле седнице (секретар прочита) прима се.

Председник наводи да се је трећега Августа ове године навршило две године, како је закључен уговор између општине и предузећа за електрично осветљење и грађење трамваја у Београду. Тога дана требало је да се констатује, у каквом се стању ова два предузећа налазе. Ради тога је образовао две комисије и моли одбор да чује њихове извештаје

Секретар чита први а управник грађевинског одељка г. *Селесковић* други технички извештај

Председник. — Узе реч: Чули сте господо, оба извештаја. Томе раду дало је повода поред услова изложених у уговору још и то, што су предузетници електричног осветљења били управили писмо на општину, да им општина, наравно према уговору одреди време, кад ће они да пале лампе, и колики број и што је главно, што они траже накнаду за осветљење и ако нису наместили хиљаду лампа него само 422, Због тога ја писам знао како да се кренем у овој ствари док не чујем од одбора његово мишљење. По самој овој ствари још нису никаква испитивања чињена нарочито на оном машинском делу, те да се види колико су предузимачи и на томе раду били смотрени, ма да се по радовима ван централе може мислити да ни тамо није све потпуно свршено.

Ђока Димитријевић — Мисли, да би требало сачекати са решењем по овој ствари, док надзорна комисија не поднесе свој извештај.

Стеван Чађевић, — У подужем говору критикује рад друштва око инсталације електричног осветљења и предлаже, слажући се са Селесковићем, да се доведе са стране стручњак, који би могао с поузданошћу казати да ли су машине и друге ствари инсталиране онако како данашња електротехничка наука захтева.

Д-р. Марко Леко — рече: из оба ова извештаја, који су нам прочитани, сазнали смо да инсталација електричког осветљења није готова. Међу тим по уговору, она је требала да буде 3. Августа готова. Питање је сад шта треба одбор да ради, да ли да се користимо оним чланом, за раскинуће уговора или да нешто друго предузмемо. Ја нисам за раскидање уговора, јер као што је познато пре извесног времена имали смо овде молбу друштва за електр. осветљење, у којој је тражило, да се одобри продужење извршења овог посла, (председник: и замена) а тражена је и замена а у исто време и продужење рока довршавања инсталације. У неколико што то питање није решено онда кад је друштво молбу поднело, може се друштво бранити и наводити то за узрок што није са инсталацијом могло бити благовремено готово. Питање дакле није чисто и јасно, — да ли је њихова кривица што инсталација није готова до уговореног рока. На први поглед изгледа да би најпростије било сад решити ону молбу друштва о продужењу рока, али према извештају г. директора грађевинског одељења, мораћемо пре свега да узмемо у обзир оне примедбе, које је г. Селесковић у своме извештају навео и да према њима тражимо да се што пре доврши и усаврши инсталација електр. осветљ. вароши. Ја се слажем с г. директором грађевинског одељења да се што пре ангажује један електротехничар, који ће се овим пословим бавити, да прегледа извршене послове, да опроба динамо-машине, да види, да ли су добре, да ли намештене лампе дају такву и толику јаку светлос, колика је предвиђена уговором и т. д. Али док се не би нашао један савестан поуздан и потпуно стручан електротехничар са стране, можда би нам могао послужити и један наш овдашњи стручњак, за кога сам слушао, да је пређе радио код Едисона и да је познат с тим пословима а то је државни механичар г Хабер. Слушао сам исто тако, и за про-

---

коме на мађарски престо, после изумрћа рода Владислављева, не може туђинац доћи — између потписа осталих мађарских магната и „Joannes Berizlo regni Rasciae Despotus.“ Тако исто на другом декрету, од г. *1506.* само: Joannes Despotus Rasciae,“(1) Оригиналним дипломама, које је у својим опширним аналима употребио поменути мађарски историк, мора се поклонити сва вера. И кад је тако, онда из горњега излази, да је за време 1505. и 1506. г. био деспотом Срба неки *Јован Бериславић*, који је без сумње, наследно то звање, негде одмах после 1502. г. само треба знати, од кога је он рода и племена, те се нашем летописцу чини „ини“ — туђин.

Месић професор, расправљајући на једном месту(2) о племену хрватске великашке породице *Бериславића*, дотакао се узгред и о овом Јовану Бериславићу српском деспоту, и на основу још других, непобитно-аутентичних доказа, доказао, да је српским деспотом у Угарској, после смрти Јована Бранковића, био по вољи краљевој, *Јован Бериславић* из хрватске породице истога имена.(3) Отуда је он дакле, као Хрват, српском летописцу, а и српском народу „ини“ — туђин? Кад већ то знамо, онда ће интересно бити, да сазнамо: како је он, као странац, могао добити звање и престо српскога деспота. После смрти Змај-деспота Вука 1485. г. од његове породице остала је у животу само његова жена, удовица *Барбара*. Али она није дуго остала удовицом, јер се последњи пут као таква спомиње г. 1494. 11. јануара, и с тога Месић ставља, да се она преудала за једнога члана Бериславићеве породице, *Ф ању Бериславића*, „негде год. 1495. или барем у првој половини 1495. год.“(1)

Фрањо је добио уз њу у мираз и сва њена добра, која јој је Змај-деспот Вук тестаментом био завештао још за свога живота. На тај начин племе Бериславића дошло је у родбинске везе са кућом Бранковића. С тога је и краљ Владислав, по свој прилици, мислио, да је правилно, да по изумрћу мушке линије Бранковићеве династије, право на српски деспотат припадне овој породици, која се ородила са Бранковићима, и женском линијом наследила права свих Бранковића. Ну професор Месић још у тешње сродство доводи те две породице, тврдећи: да је поменути деспот Јован Бериславић *узео за жену удовицу Јована Бранковића, Јелену*, и да му је по праву жениног наслества морао припасти и деспотски престо(1) Месић је ову своју значајну поставку потврдио довољно јаким разлозима, тако да му ми морамо за сада веровати. И као таквоме правном наследнику деспотског престола, краљ Владислав мирном савешћу могао је дати му титулу српскога деспота, нашавши у њему и човека згодна за извршење својих задњих и скривених мисли и намера, односно дезорганизације српске снаге. Тако је схватао краљ ту ствар, али народ српски, другачије је ценио тај корак краљев, налазећи, да је краљ тим начином погазио светињу њихових националних осећаја, па зато треба он, народ српски, да се одржи на висини правнога гледишта, да тога наметнутога му деспота туђинца — тако се бар онда мислило, јер је Хрват био *друге вере* — не призна за свога деспота.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

---

(1) Pray Annales r. Hung. t. IV. стр. 313 и 321.

(2) Rad југосл. акад. књ. VIII. стр. 30—105.

(3) На истом месту, стр. 77—78.

(1) Rad југосл. азад. књ. VIII. стр. 63.

(1) На истом месту, стр. 78.

фесора г, Рокнића, да се и он као физичар овим питањима бави, дакле, док се неби једно стручно лице ангажовало, ја бих допунио предлог управника у томе, да се та два господина позову и запитају, да ли би се примили тога посла, да дају стручну оцену о овој инсталацији, и да се констатује ма и привремено, шта је готово и како је готово, те да се према томе знамо управљати.

Никола Хаџи-Поповићи.— Тражи, да се извештај преда концесионару, да он одговори зашто није на време посао извршио.

Марко Велизарић. — Наводи, да извештај није потпун, јер се у њему ништа не спомиње о тражењу друштва, да извесне сијалице замени пламеним лампама, нити се спомиње пристанак друштва, да надземне спроводнике замени под земним.

Очекујући на пристанак општине на замену сијалица са пламеним лампама, друштво се са инсталацијом задоцнило, с тога се слаже са Н. Х. Поповићем, да се изиште објашњење од друштва.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

У свима књижарама може се добити нова књига

НА ПОСЛЕДЊОЈ СТАНИЦИ

ПРИЧЕ И НОВЕЛЕ ИЗ ЛУДНИЦЕ

НАПИСАО

Р. Ј. КРОНБАУЕР

ИЛУСТРОВАО

В. ОЛИВА

I Гавран, II Мајка, III На прагу живота, IV Снежне јагоде

Елегантно издање са 17 слика цена 1 дин.

Београд. Књижара В. Валожића.

У свима књижарама може се добити нова књига

НА ЗЕМЉИ И ПОД ЗЕМЉОМ

ПРИЧЕ СВЕТСКОГА ПУТНИКА

НАПИСАО

В. ГАЛУЗЈЕЈЕВ

ПРЕВЕО

Ј. КАРА-МАТИЋ

У Кајени — Игра по цени живота — Три године међу Патагонцима — Са 7 сл. у боји — Цена 60 пр. дин.

Београд. Књижара В. Валожића.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ.

I. Димничарство:

а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0·20 д.
б) За неузидан шпархерд . . . . . 0·20 д.
в) За узидан „ . . . . . 0·40 д.
г) За велики узидан шпархерд у гостионици . . . . . 0·50 д.
д) За чишћење димњака од два спрата 0·20 д.
ђ) За чишћење простог димњака . . . 0·10 д.
е) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са пећима . . . . . 0·10 д.
ж) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са више пећи . . . . . 0·20 д.
з) За паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0·75 д.

II. Пражњење помијара и нужника:

а) Од кубног метра . . . . . 10·— д.
б) Од акова . . . . . 0·50 д

III. Поштарина:

а) Марка за пашче за годину дана . . 3·— д.
б) Обнављање изгубљене марке стаје . . 1·— д.

IV. Гробарина.

а) Гроб за децу . . . . . 7·— д.
б) Гроб за одрасле . . . . . 12·— д.
в) Мала гробница . . . . . 555·52 д.
г) Велика гробница III. реда . . . . . 998·39 д.
д) Велика гробница II. реда . . . . . 1099·32 д.
е) Велика гробница I. реда . . . . . 1684·57 д.

V. Мртвачка кола:

а) Мртвачка кола стара са два коња . . 12·90 д.
б) Мртвачка кола са анђелима са два коња . . . . . 24·90 д.
в) Мртвачка кола нова са два коња . . 36·90 д.
г) Мртвачка кола нова са 4 коња . . . 72·90 д.

ТАКСЕ

ЗА ИЗНОШЕЊЕ ЂУБРЕТА

За квартове: Савамалски, Теразијски, Варошки и Врачарски:

1. Од собе и кухиње или мањег дућана са собом . . . . . 0·25 д.
2. Од две или три собе, са кухињом или већег дућана са магазом . . . . . 0·70 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1·50 д.

За квартове: Дорћолски и Палилулски:

1. Од собе и кухиње, или мањег дућана са собом . . . . . 0·20 д.
2. Од две или три собе са кухињом или већег дућана са магазом . . . . . 0·60 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1 д.

Од суда општине београдске 28. Августа 1892 године АБр. 9449.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

ПРЕМЕРЕНО НА БЕОГРАДСКОМ КАНТАРУ

Од 14. Октобра до 20. Октобра 1893. год.

КИЛОГРАМА	НАИМЕНОВАЊЕ	ЦЕНА НАЈВЕЋА дин.	пр.	ЦЕНА НАЈМАЊА дин.	пр.
3920	Арнаутка	20		18	
	Брашна кукурузна	9			
5100	„ пшенична	16		15	
	Вина бела (од лит.)				
	„ црна „ „				
2376	Волова	45		40	
	Вуне не пране				
	„ пране				
1180	Грожђа	100		60	
668	Дуња	30		20	
21020	Јабука	15		10	
164745	Јечма	9	50	9	
1124	Кајмака	140		120	
	Кожа воловских				
	„ јагњећих				
	„ овчијих				
12313	Коре брезове	13		11	
	Крава				
44280	Креча	4		3	50
15590	Кромпира	10		7	
	Крупника				
4511	Крушака	13		8	
66072	Кукуруза нова	7		6	
	Купуса				
48	Лоја нетопљеног	70		60	
579	„ топљеног	100		98	
	Лука аршламе				
90	„ бела	45		40	
20993	„ црна	25		15	
90	Масла	160		150	
469	Масти	120		110	
399	Меда	50		40	
	Овача				
133489	Овса	11	50	10	50
30916	Ораја	40		35	
8787	Пасуља	12		10	
	Пекмеза				
	Просе				
447469	Пшенице	11	40	10	50
21902	Ражи	8	50	8	20
	Рак. комов. (од лит.)				
	« „ меке „				
98	„ шљив. љуте «	1			70
16660	„ „ меке „		55		35
22657	Свиња дебелих	75		70	
	„ средњих				
97050	Сена	5		4	
842	Сира	120		60	
12060	Сламе	3		2	
	Слапине				
	Сочива				
	Угљена дрвеног				
238000	„ каменог	3		2	50
414	Шпаркле	25		24	
	Шљива сирових				
841675	„ сувих о. год.	28		11	
4934	камена простог				
11050	мекиње				
10350	ситнице				
43883	воће разно				

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА

Власник Општина Београдска — ПАРНА РАДИКАЛНА ШТАМПАРИЈА — Уредник Урош Кузмановић

БРОЈ 44. ГОД. XI.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:

НА ГОДИНУ . . . . . 6 дин.
НА ПОЛА ГОДИНЕ . . . . . 3 „
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ . . . . . 9 „

НЕДЕЉА 31. ОКТОБАР 1893.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 ПР. ДИН., ОД ВРСТЕ

ПРЕТПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПУТНИЦОМ НА ОПШТИНСКИ СУД А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА

Рукописи не враћају се

Неплаћена писма не примају се.

НАРЕДБА

С погледом на мењање станова од 1. Новембра ов. год, Суд општине вар. Београда понавља своју наредбу АБр. 2807. од 22. октобра 1891. год. по којој је грађанство београдско дужно подносити пријаве за *Адресни биро*, који по њима даје обавештаја о сваком становнику или путнику, који се у Београду ма и један дан бавио.

По тој наредби, а на основу чл. 37. тачке 9. закона о општинама, § § 326, 311 и 344 казненог закона и у смислу решења управе вар. Београда Бр. 13496 од 18 септембра 1891 год, суд ће овај бдрим оком пазити на тачно извршавање ове наредбе, те у случајима неизвршивања казнити сваког, који тој наредби неће да се одазове.

Из наведених обзира суд општински сматра за потребно да поново изнесе прописе за пријављивање.

А. *За домаћине*). 1. Сваки домаћин (сопственик зграде) — домаћица (сопственица) — дужан је да поднесе пријаву за себе, своју жену и своју малолетну децу.

Ко то није до 20 новембра 1891. године учинио, било да је заборавио, било да се доцније одомаћио, ваља сад (1 новембра о. г) да учини.

2. Тако исто сваки домаћин подноси пријаву за сваког свога кирајџију, који му верно саопштава све потребне податке о себи, својој жени и малолетним и несамосталним члановима своје породице, које је он стално или привремено у своју кућу примио.

Б. Укућани. 3. Кирајџија, који је примио некога у свој стан на дуже или краће време, дужан је пријавити га онако исто, као домаћин њега и његове задругаре.

Б. Остали становници). 4. Онај, који стално или привремено станује или само преноћива у државној, општинској, црквеној или другој некој друштвеној или јавној згради, мора поднети пријаву за себе и своју породицу, као и за остале, које је у тај свој стан стално или привремено примио.

5. Сопственици или заступници сопстве превозних справа, штегова, сплавова купатила и т. д, (на Сави и Дунаву) морају пријаву поднети за она лица, која на истима станују или само преноћивају.

Г. Гостионичари. 6. Гостионичари, механџије и остали, који имају јавне радње, воде о странцима (путницима) прописну књигу и посебним пријавама јављају их дневно властима.

Д. Чељад и пунолетници. 7 Сваки онај, који узима млађе за послугу, био он домаћин, укућанин, гостионичар или друге врсте становник, дужан је чељад да пријави.

Тако исто трговац, занатлија и сви други, који има ученика, помоћника, радника, писара, књиговођу, наставника и друго лице као помоћ у својој радњи и задрузи, а код њега пробива, — дужан је то лице да пријави.

8. Пунолетне или самостално чланове породице засебном пријавом дужан је да пријави старешина задруге, односно онај, ко је власник куће или стана.

Е. Пријаве и пријављивање. 9. Пријаве су две: једна (уникат) подноси се, кад се усели у стан, гостионицу, зграду, превозну справу, а друга (дупликат) подноси се, кад се одсели или отпутује.

А за знак, да се она прва (уникат) поднела на време, власт удара свој жиг на дупликат, који остаје код онога, који је дужан тим дупликатом и одлазак односно одсељење тога лица јавити.

10. Пријаве се подносе кварту (одељку) варошке управе, у којем је рејону зграда, у којој се живи, и то у року од 24 сата по доласку или досељењу, а тако по одласку и одсељењу.

11. Пријаве становника по приватним становима и чељади за послугу зову се грађанске — беле —; пријаве путника (странаца) гостионичке, плаве су; пријаве посредничких радња црвене су, а проституткских радња жуте су боје.

12. Пријаве морају тачно и у свима њиховим рубрикама да су попуњене.

13. Општампане пријаве могу се у свима продавницама дувана добити, две пријаве за 5 пара динарских, сем посредничких пријава, које посредници добијају у ово општинском статистичком одељењу.

Пријаве путника, гостионичке, увешће се од 1. Јануара 1894. год. нове, те се гостионичари (механџије) овим чине пажљивим, да се само до тог времена служе данашњим (старим) пријавама.

И државна и општинска власт пазиће строго на извршење ових побројаних прописа, те ће ради тога чинити од времена на време прегледе, и у случајима противног поступања примениће наведене чланове казненог закона.

АБр. 6480 из Суда општине вароши Београда 29. Октобра 1893 год. у Београду.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

21 Октобра 1893 год.

LXXV РЕДОВНИ САСТАНАК

Председавао председник г. Милован Р. Маринковић од одборника били г. г. Ник. Х. Поповић, Милут. Ј. Марковић, Филип Васиљевић, Милош Трифковић, С. Ј Азријел, Андрија Ј. Одовић, Илија Ђорђевић, Јован Буровић, Мих. М. Ђорђевић, Сг. Чађевић, Мат. Јовановић, Мил. Капетановић, Н. Вулковић, В. М. Тодоровић, Др Павао Поповић, поп Таса Капетан Спасић, М. Велизарић, К. Петровић Свет. И. Ристић, Др. Алкалај, Лазар Дашковић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 17. Октобра 1893 г. и у одлуци КЊБр. 604 учињена је допуна, да се ова олакшица у наплаћивању више потрошене воде односи само на оне сопственике кућа, који се за ово нарочитом молбом обрате општинском суду и по којој молби суд донесе своје решење.

II.

Одборник г. Марко Велизарић као члан повереништва за преглед рачуна управе водовода предлаже, да исте рачуне документално прегледа општински рачуноиспитач као члан повереништва и да се умоли Главна Контрола, да и она пошље свога рачуноиспитача, да са општинским рачуне прегледа а да остали повереници само се од времена на време уверавају о тачном вршењу овога посла, -- пошто ће овај рад трајати два до три месеца те се не може захтевати да одборници ово врше.

По саслушању овога, одбор је решио, да се

рачуни управе водовода прегледају онако, како овај предлог гласи.

Да председник општине поднесе у идућој седници акта о избору повереништва, које има да контролише, да ли се зајам троши на законом одређене циљеве.

III

По прочитању акта истражног судије за варош Београд АБр. 5917, 6325, иследнег судије за вар. Београд АБр. 6290. вранског првостепеног суда АБр. 678, истражног судије за вар. Београд АБр. 6273, 6215, 6127, 5943, 6027, 5916 6216, 6196, 6305, 6304, 6306, 6128, 5974, комисије за извиђање чиновничких кривица у окр. рудничком АБр. 6203, којима се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, одбор је изјавио, да су доброг владања и доброг имовног стања: Леон Папа учитељ, Сима Краиновић фијакериста, Алекса Савић трговац, Светолик Ранковић професор; да су доброг владања сиротног имовног стања: Љубомир Убавкић овд. Јанко Петровић чувар трошарински, Димитрије Сотировић златар, Јоца Брковић тестераш и његова жена Ангелина; да је Димитрије Ђорђевић кафеџ. доброг владања и доброг имовног стања да је Љубисав-Љубомир Благојевић коцкар хрђавог владања и непознатог имовног стања, да су му непознати: Никола Јаћимовић сатлер, Радомир Костић скитница Босиљка и Јулка Костић сестре Радомирове, Мијајло Радовановић коцкар, Милош Прунић виноградија, Младен Дена Ђорђевић и Ђока Ђорђевић таљигаши, Душан Поповић таљигаш, Франц Бибер фијакериста, Лазар Чупић без занимања, Стеван Јовановић опанчар Моша Бенвенисти ситничар, Хескија И Венцијон биз. трговац, Дамњан Ракић слуга, Живко Радојковић каменар Василија Ђорђевић удова, Живота Миловановић бив. чиновник и Љубомир Нешковић бив. чиновник.

IV.

Председник износи одбору на мишљење молбу Данила, Љубомира, Ангелине и Босиљке У. Романовић, којом моле за уверење о породичном односу.

По прочитању те молбе СБр. 17000 одбор је изјавио мишљење, да се молиоцима може издати тражено уверење.

V.

Одборник г. Милан Капетановић предлаже, да се врачарско поље претвори у парк. Одбор одлучује, ди се са решењем овог предлога причека, док не буде решено питање о војничким вежбалиштима.

VI.

Одборско повереништво изабрато у седници одборској од 30. Септембра ов. године АБр. 5670, ради уређења велике пијаце подноси извештај о своме раду.

По прочитању тога извештаја одбор је решио, прима се к знању овај извештај стим, да се упути грађевинском одељењу, да оно изради предрачун за извршење овога предлога а да се међутим месарски плацеви издаду под кирију под досадашњим погодбама

VII.

Председник износи одбору на мишљење молбу Јована С. Петковић земљоделца, којом моли за месно кафанско право

По прочитању те молбе и спроводног писма управе вар. Београда АБр 6296, одбор је изјавио мишљење. да се молиоцу не може дати месно кафанско право пошто у Београду има и сувише кафана и механа.

VIII.

На предлог суда општине београдске АБр. 6087, одбор је решио, одобрава се потребан кредит из партије буџетом одређене за непредвиђене трошкове за оправку оних зграда, у којима су до сада биле основне школе као и преправку оних, у које ће се уселити.

IX

По прочитању протокола лицитације СБр. 17088, држане 18. окт. 1893 год за давање под закуп наплаћивања таксе фијакерске. одбор је решио, да се наплата таксе фијакерске за идућу 1894 год. уступи према прописаним погодбама Спири Јовановићу, овд. за четири хиљаде шест стотина и један динар годишње.

X.

По прочитању протокола лицитације ГБр. 4767 држане 15. окт. 93, за набавку и постављање ивичног камена у Крунској улици, одбор је решио, да се набавка и постављање ивичног камена у Крунској улици уступи према прописаним погодбама Ристи Крстићу овд. по четири данара и педсет девет и по паре дин. од дужног метра.

XI

По прочитању протокола лицитације ГБр. 4766 држане 15. октобра 93. за набавку плоча и изреду тротоара у једном делу Крунске улице одбор је решио, да се набавка плоча и израда тротоара у једном делу крунске улице уступи према прописаним погодбама Ри ти Крстићу по десет динара и четрдесет и девет и по паре дин. од квадратног метра.

XII.

По прочитању протокола лицитације СБр. 16877, држане за набавку потребне количине мекиња, на којој није било лицитаната, и по прочитању накнадних понуда Ђорђа Николића СБр. 16835, Михајла Ц Тодоровића СБр. 16834 и Живка Тодоровића СБр. 16773. одбор је решио, да се набавка потребне количине мекиња за исхрану волова рабацијских возова општине београдске уступи према прописаним погодбама Ђорђу Николићу као најнижем накнадном понуђачу за седам динара и деведесет пара дин. од сто килограма.

XIII.

По прочитању протокола лицитације СБр 16985, држане 13. окт 1893. год. з издавање под кирију општ. дућана у улици фишекџиској, на којој није било довољно лицитаната, одбор је решио, да се општински дућани у фишекџиској улици уступе за целу годину досадањим закупцима према досадањим погодбама и по досадањој цени са додатком повишице од двадесет и четири динара годишње за сваки дућан.

Ко од закупаца не пристане на ово решење да се његов дућан даде под закуп другоме лицитацијом.

XIV.

Председник износи одбору на решење молбу Милана Симића, управника трошарине варошке, којом моли, да му се уговор о службовању његовом продужи још за пет година од 1 јануара 1893 год.

По прочитању те молбе одбор је решио, да се уговор о службовању Милана Симића управника општинске трошарине продужи још за пет година од првог јануара 1894 године под досадањим погодбама.

XV.

На предлог грађевинског одељења ГБр. 4414 а у вези са одборским решењем од 23. септ. 1893 год АБр. 5723 одбор је решио, да се ради просецања Симине улице експроприше две сто-

СРПСКИ УСТАНИЦИ ПРОТИВУ ТУРАКА

У ВЕЗИ

СА НАРОДНИМ СЕОБАМА У ТУЂИНУ

од 1459.—1814. године.

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

У ДВА ДЕЛА

НАПИСАЛИ

Р. Агатоновић и П. М. Спасић.

(Академијски Савет Вел. Школе наградио првом видовданском наградом општ. београдске).

Мото:

— „Пора нам перестать быть умными чужим умомъ и славными чужою славою“ (Време је да престанемо мудровати туђом памећу, и славити се туђом славом).

Карамзин.

(НАСТАВАК)

И он то и чини, игноришући потпуно његову вредност, а та је појава, у суптилности националних осећаја и политичке свести наших ондашњих предака, врло карактеристична и похвална. С тога искрено вели брат Хрват: „Ну ми то можемо протумачити из велике боли, коју је морало осетити срце свакога Србина, на нашим (хрватским) и угарским странама, када је деспоство и онакво, какво је било, подељено човеку, који није био од обитељи српске дочим су занемарени мужеви српскога рода, којих се име на широко и на далеко славило с особита јунаштва, као на пр. Јакшићи и други“

Јован Перисављић, као српски деспот, нигде се не помиње као учесник у каквом рату с Турцима, да је под собом имао српску војску, како би му и доликовало као српском деспоту. О њему и о његовом политичком раду само се толико зна, да је био један од најмућнијих плекића у мађарској, и да је морао држати један бондеријум војске од 1000 коњаника, за одбрану краљевства, зашта је пак добивао плату из касе државне(1) Али се не спомиње, да је дуго на својој глави носио деспотски венац. Године 1506. и 1508. налазимо само његово име забележено на важним државним актима, и то поред имена осталих магната мађарских. „А када је доцније Владислав крунисан, запала је деспота Јована част, да носи пред краљем једну од оних застава, које се при таквим свечаностима развијају.“ Последњи пут спомиње се око 1510—1511. г. када је као присталица Владислављев, радио највећма, да се Далмација отргне из руку Млечана и присаједини угарској круни(1) После тога доба о њему се потпуно губи спомен, и српски деспотски престо опет оста празан, а деспотица Јелена — по мишљењу Месићевом — поново је остала удовицом.

Стојачковић и Витковић, а по њима Пико, узимају, да је *Стефан Штиљановић* наследио деспоство, но то би могло бити тек после Јована Перисављића. Али знајући прву двојицу писаца као непоуздане не можемо пристати уз њих, да је Стефан доиста био деспот српски и ако то чак и његов животописац потврђује речима:“ *ведмарасте при државних тогда српских деспот и добре и угодно послужив владики* (деспоту Јовану *своју* прилет от њега достојаније“(2) — већ је био виђенији Србин у *оно* време, када

(1) Rad југосл. акад. књ. VIII. стр. 79.

(1) Rad југосл. акад. књ. VIII. стр. 81 82.

(2) Летопи М. Српске књ. 117 стр. 118.

тине деведесет и два квадратна метра и два десет осам квадратних сантиметара од имања Константиновића, према поднетом плану и напрту.

LXXVII. ВАНРЕДНИ САСТАНАК
25. Октобра 1893 год.

Председавао председник г. Милован Р. Маринковић, од одборника били су: г. г. Н. Х. Поповић, И. Ђорђевић, М. Јанковић, С. Вељановић, К. Б. Михајловић, М. М. Ђорђевић, Н. Вулковић, Ф. Васиљевић, С. Ј. Азријел, М. Ј. Марковић, Ђ. Димитријевић, М. Капетановић, Р. Драговић, М. О. Петровић, М. Велизарић, Л. П. Дашковић, Мих. П. Бончић, др. М. Т. Леко, др. Алкалај.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 21. Октобра 1893. год. и учињене су ове измене и допуне; у одлуци КЊБр. 613, да су Моша Бенвенисти и Хескија И. Бенцион доброг владања и сиротног имовног стања; у одлуци КЊБр. 616, да се у касапницама с доње стране на Великој пијаци може продавати само говеђе месо а у онима с горње стране само свињско; у одлуци КЊБр. 625, да се експропише од имања Константиновића само онолико, колико ће потребно бити да се отопа на да вода правилно отиче.

II.

По прочитању акта истражног судије за варош Београд, АБр. 6386, 6387, 6388, и 6385 којим се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, одбор је изјавио, да су му непознати: Јосиф Варга, момак берберски, и Витомир Баранац келнер; да су Јелица жена Љубисава Лишанина кафеџ. овд. и њена кћи Бисенија Гавриловић и Илија Глишић магазаџија доброг владања и средњег имовног стања.

III.

По прочитању молбе Милана и Константина Јечменића ученика којом траже уверење о сиротном стању, одбор је изјавио мишљење, да се суд претходно увери о имовном стању молилаца, па тек онда, да им изда тражено уверење.

IV.

По прочитању молбе Ђорђа Ж. Нешића главног општинског благајника одбор је решио, да се о службовању молиоца Нешића закључи уговор на три године под погодбама, које су досад вределе за главног благајника.

V.

Председник износи одбору на решење молбу Ђорђа Аћимовића и осталих грађана савског краја, којом моле, да се у њиховој средини отвори још једна апотека.

По прочитању те молбе АБр 6263, одбор је решио, да се ова молба упути г. министру унутр. дела односно санитетском савету с тим, да одбор општински није противан отварању ове апотеке.

VI.

По прочитању протокола лицитације СБр. 17.311 држане 21 Октобра ов. год. за давање под закуп дућана на Зеленом Венцу, одбор је после поименичног гласања са девет гласова против осам (двојица нису гласали) решио, да се ова лицитација одбаци. Да се за ове дућане наплаћује дневна кирија од једног динара од оних лица, која у њима свој еспап продају. Ова дневна кирија за дућане по ћошковима да буде један и по динар.

Да председник општине поднесе извештај о престанку уговора са закупцем зеленог венца.

VII.

По прочитању протокола лицитације СБр. 17 322 држане 22. Октобра ов. године за набавку потребне количине дрва за огрев, на којој није било ни једног лицитанта, одбор је решио, овлашћује се председник општине, да са Алексом Поповићем из Голупца дефинитивно закључи погодбу о набавци букових дрва, за половину оне количине, која је потребна за огрев суда и његових одељака, а да међутим грађевинско одељење поднесе предрачун за намештање фуруна за грејање са каменим угљем.

VIII.

Одборник г Раденко Драговић предлаже, да се прикупљање општинских прихода од мерине од тргова од аренде кесапске и трошарине да под закуп, те да се на тај начин избегну велики трошкови око прикупљања ових прихода.

По саслушању овога одбор је одлучио да овај предлог проуче г. г. Раденко Драговић, Ник. Х. Поповић, Мих. П. Бончић, Милутин Ј. Марковић и др. Алкалај, па поднесу одбору своје мишљење на решење.

IX.

Председник извештава одбор, да је одборско повереништво изабрато у седници одборској од 23. Септембра 1893. год. АБр. 5725, ради састава пројекта буџета општинског за идућу 1894. годину, — довршило свој посао и подноси одбору пројект буџета на решење.

По прочитању поднетог пројекта који је у начелу примљен, и по претресу сваке тачке по особ. одбор је решио, да се у буџету за 1894-ту годину предвиде ови приходи*).

X.

На предлог одборника г. Николе Вулковића, одбор је одлучио, да председник општине у једној од идућих седница изнесе на решење одбору, да ли да општина купи и колико удеоница српског паробродског друштва.

LXXVIII. ВАНРЕДНИ САСТАНАК
27. Октобра 1893 год.

Председавао председник г. Милован Р. Маринковић, од одборника били г. г. Ник Х. Поповић, В. М. Тодоровић, Илија Ђорђевић, Мих. М. Ђорђевић, Андреја Ј. Одовић, Милутин Ј. Марковић, Р. Драговић, Мијајло Јанковић, Филип Васиљевић, Н. Вулковић, Милош Трнковић, К. Б. Михајловић, Сол. Ј. Азријел, Милан М. Ђорић, М. О. Петровић, Мих. П. Бончић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 25 Октобра ов. године и учињене су ове измене и допуне: у одлуци КЊБр. 626, да се у месарницама с горње стране на вел. пијаци може продавати поред свињског меса још и јагње и телеће а овчје у говеђим месар. У одлуци КЊБр. 632, да председник општине може ступити у погодбу за набавку дрва и са другим продавци ма ако не успе, да закључи погодбу са Алексом Поповићем из Голупца

II.

Председник износи одбору на мишљење молбе, којима се траже уверања о сиротном стању и породичном односу.

По прочитању тих молби одбор је изјавио мишљење, да се суд претходно увери о имовном стању Јована Марковића техничара па тек онда да му изда тражено уверење, да се Зорки Ст. Симићевој може дати тражено уверење и да суд на основу сведочбе потписаних грађана изда тражено уверење Ђорђу Радовићу.

III.

Председник износи одбору на решење изве-

*) Буџет ће се целокупан објавити у засебној књизи. Ур.

Срби не пристајаху уз деспота из *тудега* племена, кога им беше наменуо краљ мађарски. Да то тврдимо, дају нам повода Бранковић, Рајић, Енгел(1) — писци доста поуздани — који нигде не спомињу Штиљановића као српског деспота. Бранковић и ако се стара, да одржи у својој хроници непрекидност лозе Бранковића ни речи не казује о њему — као пријемнику деспота Јована.

Штиљановићев биограф овако описује време, беху презрели Берислављевића и тражаху *свога* човека, око кога би се скупљали. *„Тогда же зјело лјутеи брани належешчи на землју србскују и мнит ми се без мало всу пленјујушче* (Турци)“ Тада *„Стефан храбрствује много и противе се тем* (Турцима) .. *и зјело бојаху се* (Турци) *несмејуше ни приближити се к' нему* “ Но кад Турци стану јаче наваљивати, те становници не могаху *„ни сејанија посејати* ни паки *жетви пожети*“ и велика оскудица наступи Штиљановић остави Срем и оде краљу угарском који му даде *„села множома и гради велики*“ ради познате храбрости његове. Стојачковић вели да му је краљ тада дао Шиклуш и Барању(2)

(1) Allog Welthistorie, B. III одсек gesch o. Servien, S. 455. — Ист. Серб. итд св. III. стр. 358–359.

(2) Черте итд. стр. 12.

— Ту су се Срби скупљали више око њега, него око правог деспота и признавајући му титулу кнеза хумског придавали су му и значај деспота, и ако је краљ другог обдарио том титулом. Околности заиста потпуно објашњавају ову поставку, и само као таквог човека, са таким великим повереньем и уважењем, код својих суплеменика, могао је на послетку краљ Владислав одликовати га титулом свога племића, или војводе каквог, и обдарити га и добрима, само да помоћу њега задобије чврсто уза се српски народ, који је у последње време према њему био јако неповерљив. И врло лако, да је ова околност, а и доцније политичка радња Штиљановићева за коју се зна — дала повода Србима, да га још већма поштују и сматрају као свог деспота, и ако он није имао права на то звање. Према овоме, нису ли зар поменути историци моли из ових околности да испреду своју поставку о фактичком деспотовању Штиљановићеву?

Улога политичкога живота Штиљановићева у Барјаци постала је живља и значајнија, нарочито после нестанка са деспоства Јована Бериславића. Јер је сада Штиљановић био готово једини међу угарским србима, на кога су Срби могли упирати своје жељне погледе за остварење својих идеала. А заиста је да је и сама личност његова и његов рад на народној ствари потпуно оправдавао толико поверење народно. Зато сведочи и ниже навенени факат.

Године 1514. побуне се мађарски сељаци против племства. И под вођством простака *Ђорђа Доже*, тај устанак узме толикога маха, да се и сам краљ побојао од силних сељачких коса, вила, и рогуља, које онако немилостиво рушаху и обараху имаовину племићску. Али се опет нађе један силни племић који оружаном руком савлада устанике, љуто казни вођу њиховога, и спасе свој сталеж од коначне погибије. Срби угарски нису остали равнодушни према овом праведном покрету народа мађарског. Јер колико је год мађарским сељацима био тежак јарам племићски, толико је више Србима био тежи јарам *целокупног* народа мађарског, који га је спутавао у кврге, уништавајући му својим законским одредбама и последњу сенку слободе права човечанских. Овог пута беше му пала згодна прилика, да поврати своју отету политичку слободу. Знао је, да је његова снага драгоцена и једној и другој страни, и он бира, која је страна у изгледу, да

штај комисије, изабране у седници одборској од 17. Октобра ов. године АБр 6248 за преглед локомотива купљених од Милорада Карамарковића и извештај повереништва за одбирање и процену жељезничког материјала купљеног од Милорада Карамарковића.

По прочитању тих извештаја ГБр, 4963, и ГБр. 2393, одбор је решио, да се оба ова извештаја у свему приме и по њима поступи.

IV

Председник саопштава одбору, да управа вар. Београда актом својим АБр 6263 и по трећи пут позива општину, да школу топчидерску из досадање зграде исели или да у истој згради сав малтер скине и наново је омалтерише, те да тиме обезбеди здравље школске деце.

По саслушању овога одбор је одлучио, да господа варошки физикус, шеф општинских лекара и одборници Саламон Ј. Азријел и Илија Ђорђевић прегледају ову зграду и дају своје мишљење, да ли је та зграда доиста тако заражена, да се школа мора оданде селити или да се поменуте оправке морају извршити.

V.

Продужен је претрес пројекта буџета за 1894 годину и по претресу сваке тачке по особ, одбор је решио, да се у буџету за 1894 годину предвиде још и ови приходи*)

*) Буџет ће се целокупан објавити у засебној књизи. Ур.

LXXIX РЕДОВНИ САСТАНАК
28. Октобра 1893. год.

Председавао председник г. Милован Р. Маринковић од одборника били су г. г. Р. Драговић, А. Ј. Одавић, С. Ј. Азријел, М. М. Ђорђевић, М. Велизарић, К. Б. Михајловић, др. М. Т. Леко, М. П. Бончић, Јов. Ђуровић, С. Вељановић, М. Јанковић, М. Ђорђевић, М. Ј. Марковић, М. Трифковић, Л. П. Дашковић, С. Чађевић, др. Алкалај, М. Кантаповић, Св. И. Растић.

I

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 27. Октобра 1893. год и примљен је без икаквих измена.

II

Продужен је појединачни претрес пројекта буџета за 1894-ту годину и по прочитању сваке тачке по особ одбор је решио, да се и ови расходи предвиде у буџету за 1894-ту годину *)

III

Приликом решавања о буџетским партијама за одељке општинске, више је њих одборника изјавило жељу, да се одељци укину а на место њихово да се установи још једно одељење за суђење.

Усљед овога одбор је одлучио, да питање о укидању одељака општинских проучи одборско повереништо и поднесе своје мишљење одбору на решење.

Овоме повереништву да су чланови г. г. Милутин Ј Марковић, Марко Велизарић, др. Давид Алкалај одборници.

*) Буџет ће се целокупан објавити у засебним књижицама. Ур.

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ.

Личне вести. — Г. Андреја Ј Одавић, трговац овд. и одборник општине београдске венчао се је прошле недеље са госпођицом Леонором ћерком г. Јована Милановића, начелника министарства у пензији.

Нека им Бог да среће у заједничком животу.

Исправка. У прошлом броју општинских новина непажњом слагача погкрала се је погрешка у томе, што је прва половина извода из стенографских бележака одборског састанка од 7. августа о. г. штампана после друге половине истог састанка.

О београдској води. У недељу 7. Новембра 1893. г. у 3 часа после подне држаће у сали велике школе г. Др Марко Т. Леко јавно предавање с'експериментима о води у новом београдском водоводу.

После предавања објашњаваће се и она питања о каквоћи воде у новом водоводу, која би се од стране присутних покренула.

Улаз 50 пара дин у корист друштва за уређење и унапређење дунавског и варошког краја.

Улазнице могу се добити код друштвеног благајника г. Владислава М. Ђорђевића, бакал., у књижарама г. г. Јоксимовића и Пурића и у трговини г. г. Јевге Павловића и Комп.

СТАТИСТИЧКИ ЗАПИСИ
У ОПШТИНИ БЕОГРАДСКОЈ

Путнички слобраћај варошки Београда. У седмици од 17. Окт. до 21. Окт. 1893. год. допутовало 1194. одпутовало 812. Од којих су:

а.) Пола: мушког 1141, женског 53.

б.) Вероисповести: православне 1038. католичке и протестан. 112, мојсијевске 23, мухамеданске 21, свега 1194.

в.) Постојбина: Србија 904, Аустро-Угарска 128, Босна и Херцеговина 11, Црна Гора 16, Грчка — Турска 76, Бугарска 10, Румунија 7, Русија — Германија 6, Франц. 3, Италија 30, остале државе 3.

г.) Занимање путника: Тежаци и економи 46, Занатлије 152, Трговци 508, индустријалци — шпекуланти и предузимачи 17, Гостионичари 33, Интелигенција (војска) 131, ђаци 45, радници и помоћници 71, Ниђзри и бозаџије 19 надничари и слуге 64.

Из статистичког одељка општине вароши Београда 24. Октобра 1893. год.

САСТАНАК
ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ
Састанак држан 22 Августа 1893 год.
(извод из стеногр. бележака)

Председник. — Отвара седницу одборску.

Секретар прочита записник прошлог састанка који се прима.

Председник — Изјављује, да је на реду да се реши питање о месту, на коме да се подигне зграда за основну школу у Палилули. Набраја

буде победилаоц, па да уз њу пристане, под условом да добије своја изгубљена политичка права на слободан развитак српске деспотовине у српском духу. Онај нама већ познати, поп Ђорђе Сремац,(1) изриком спомиње, да су неки Срби пристали уза Запољу, па додаје причу о неком јунаку српском *Радосаву*: „Између крсташа беше један Рац, војник, и тај се одмах с рацком својом четом придружи војводи срдељском (Јов. Затољи). И овај Радосав изиђе на међдан противу Ђорђа Доже, који видећи неверног Раца, гневом распаљен, заповеди одмах да му се коњ доведе, а већ их је имао седамдесет и два, и брзо усеђне на њега и копљем у рукама завитла и удари на Радосава, и одмах га баци на земљу и осече му главу.“ А по Витковићу(2) и други мађарски историци веле за Србе, да су „неки пристали уз краља, *а други ишли су на то, да се оцеше од круне св. Стевана, и да се* ПРОГЛАСЕ ЗА НЕЗАВИСНЕ. *На челу побуњеника* (српских) *стајаше Штиљановић*“ — Једва да нам треба наводити и других доказа у потврду јасности узвишених мисли српскога народа у оно доба, и о положају, који је Штиљановић заузимао у том народу.

Пошто је угушен устанак сељачки, рачуме се, да је и ово племенито и узвишено предузеће српскога народа пропало, и он је опет морао сагнути главу под тиранством незахвалнога и охолога племства мађарског. Природно је надати се, да осветољубиви мађари неће оставити некажњена ни Штиљановића, због смелости његове, да ради што на корист свога народа. И он је заиста за свој патриотизам и родољубље платио главом. Новембра месеца, г. 1515. њега на тајанствени начин нестаје са светске позорнице. Витковић, по мађарским историцима, помиње да је београдски бан Имро Терек дозвао Штиљановића на превару у Београд, и ту га на четири дела ранчеречно.(1) И узрок толиког гнева Имровог на Штиљановића, који наводи Витковић, веома је слаб за веровање у истинитост његову. И много је вероватније, да је Штиљановићу насилно одузет живот из освете, што се усуђивао радити у корист свога народа, и из политичких разлога угарске краљевине, што би живот тога човека био вазда вечита сметња намерама владе мађарске, да што више дезорганише и угуши снагу народа српског. Наши историци не спомињу начин смрти Штиљановићеве; али по оној симпатији народа према њему, да га је чак и за свеца свога прогласио, и што му смртни остаци и данас почивају у шишатовачком манастиру, мислимо: да је сва та толика посмртна почаст његових земљака *захвалност за његов рад на корист Срства, а и утеха за његову превремену насилну смрт.* — Да се окренемо сада ратној струји, у којој и поред свега овог кињења и мрцварења од стране Мађара, витешки српски народ у Угарској показа свој стари *српски* дух и карактер.

Ма колико, да је болесно стање угарске краљевине почетком XVI. ст. давало прилике Турцима да понове своје пљачкашке походе у њене равнице, ипак су банатски и сремски пределе били у то доба на миру, што Селим I. вођаше тада крваве ратове у Азији, па жељаше са хришћанима да живи у миру.(1) Али ако су Турци мировали, нису мировали Срби из тих панонских долина, желећи да се том згодном приликом освете својим непријатељима за оне покоре које у хриш-

(1) Летопис М. С. за 1858. г. ч. II. стр. 24—25.

(2) Гласник срп. уч. др. књ. 67. стр. XXXI.

(1) Гласник срп. уч. др. књ. 67. стр. XXXI.

(1) Jonquière: Hist. de l. emp. ottom p. 202—204.

понуде за откуп плацева за ову цељ па изјављује, да комисија није цењила понуде остављајући да то одбор учини.

У даљем свом говору наводи, да је и раније у одбору било говора, да се школа за Палилулу подигне на месту званом „Палилулски трг“ па мисли, да би то најбоље било, пошто је то најзгодније место по своме положају а и зато што је општински, те не би морала општина и за место трошити.

Илија Ђорђевић. — Противан је да се зида школа на палилулском тргу, него тражи да се за ову цељ купи плац у Ратарској улици о коме и понуда постоји. У подужем говору брани ово своје гледиште наводећи разлоге против мишљења председника.

Мијајло Ђорђевић је такође противан да се гради школа на тргу, пошто то место није у средини Палилуле, пошто је близу болнице а и што је велика комуникација.

Милан Ђорђевић. — Слаже се с разлозима Мих. Ђорђевића и тврди да је понуђени плац у Ратарској улици на средо-крају палилуле

Милан Кашетановић. — Брани предлог председника са разлозима: што је палилулски трг пространи, те се може подићи угледна зграда са парком, која ће красити тај крај, што се неби морала издавати ни једна пара за место, и напослетку, одговарајући онима, што тврде, да није на средокрађи, вели, да се за палилулски крај морају зидати две школе; од којих једна да буде на тргу а друга негди близу тркалишта, те да према томе, отпада тај разлог против предлога председникова.

Љуба Јовановић — је мишљења, да се купи плац онај у ратарској улици, ако има новаца, у противном, да се гради школа на тргу.

Гавра Бркић — И ако признаје, да је општина данас оскудна у новцу ипак је за то, да се купи плац у ратарској улици, пошто ће се временом морати отворити пијаца за палилулу на палилулском тргу.

Јока Новаковић — изјављује, да по самом закону се не може градити школа на месту у ратарској улици, пошто је баш поред њега кафана.

Председник — напомиње одбору, да ће много времена требати док се плац откупи, јер нити је погодба свршена нити има готовог новца за исплату, а међутим је ствар хитна, како би се што пре спасла многа деца, која се морају због школовања завлачити у којекакве кућерке, где су се врло често разболевала, а многа и главом платила.

Ако се, вели усвоји његов предлог, много пре ће бити подигнута школа него иначе, и мисли, да је пре потреба да се она подигне што скорије, а држи да је то и жеља свију одборника.

Михајло Бончић — Понавља навод Ђ. С. Новаковића, да ни држава неће одобрити да се школа подиже у ратарској улици, јер би била поред кафане, па с тога пристаје, да се подиже на палилулском тргу

После још неких објашњења међу одборницима би ова ствар гласањем поименичним решена тако, да се за школу палилулску не купује плац, но да се школа подиже на палилулском тргу.

Др. Марко Леко — наводи, да би општина београдска, поред до сада предузетих мера за сузбијање колере која је на прагу, требала да препоручи грађанству да за пиће употребљује искључиво воду из новог београдског водовода, за друге потребе из старог а речну воду да никако не употребљује, пошто је хемијским анализама, што се непрестано врше, доказано, да је вода из новог водовода најчистија и најздравија од осталих свију а међутим зна се да у варошима где се школьива вода пије, тамо заразне болести много јаче бесне, тамо се куд и камо више распростиру.

Љуба Јовановић — слаже се с предлогом др Лека и исти допуњује овим: Треба да општина учини од своје стране да се грађанство наврати да пије само воду из новог водовода а не и из старих, а то мисли да ће се постићи, ако им се избије свака сумња о доброти и чистоти те воде, ако се она анализује, као што се то ради по другим варошима и резултат тог анализања предаје путем штампе јавности.

Марко Леко — Изјављује да је ова допуна врло умесна, али сумња да ће се њоме постићи оно што г. Љуба жели. Састав воде врло добро је познат људима који разумеју анализе воде јер је општина издала о томе читаве књиге

А остали грађани, који не умеју да цене воду према резултату хемијске анализе, и даље ће се поводити за новинарске нападе на воду и водовод.

С тога мисли, да на ове нападе не би требало обраћати пажње све донде, докле какво стручно лице не изађе да каже да београдска вода не ваља. У осталом анализе воде могу се објављивати у општ. новинама.

— Усљед овог предлога г. др. М Т. Лека повео се говор и о нужним мерама за предохрану од колере, које треба општина да предузме, и после краћег незнатног објашњавања о овоме, одборници се разишли не донев решење о Лековом предлогу

Састанак држан 26. Августа 1893. год.

—

Председник — Пошто има довољан број одборника отвара седницу и моли да се саслуша записник прошлог састанка.

Секретар прочита записник који се усваја.

Марко Леко. — Изјављује да је проучио позив пољопривредног друштва у Бечу, којим оно позива општину београдску да учествује на интернационалној изложби, коју то друштво приређује у Бечу, а на којој ће се изложити јела, пића и друге ствари за живот, за тим разне установе, као сообраћајна средства, витештва итд.

У томе позиву позива се председник београдопштине, да се прими да буде члан почасни одбора. Поред тога моли се одбор општ. београдске да реши, да се приликом те изложбе пошљу тамо планови од свију важнијих наших санитетских установа као: водовода, канализације, планови школа, болница, за тим институције за испитивање виктуалија, и у опште све модерније установе, дакле да им се пошљу од тога планови модели и извештаји. У исто доба ставља тај одбор општини београдској бесплатно место на изложби, и обећава да ће се још многе олакшице учинити, и да ће са 50 од сто бити јевтинији подвоз тих ствари на железници. За тим има детаљни план изложбе како ће се приредити. Изложба ће бити на пролеће и трајаће од 20 Априла до 10 Јула,

Према овоме мишљења је да би требало да се општина одазове тоже позиву, јер и ово мало

ћанским земљама чињаху у то доба *босански* Турци. С тога се и ердељски војвода, *Јован Запоља*, жељан ратне славе стави на чело тако расположених ратника српских и мађарских, и усуди се прећи Дунав код Београда, у намери да напада турске градове. Тада се на овој нашој плавој Авали уздизаше високо тврди градић *Жрнов* — развалине му се и данас виде, — који Турци зваху својим језиком *Хавала*. Њега су подигли били Срби још много раније. Као предстражу Београда. За време деспотовања Ђ. Смедеревца, морали су га г. 1455. уступити Турцима, јер кад одмах 1456. г. Мађари код Београда разбише султана, он се прво склони у њ. И у ово доба, кад Запоља на њ' полази, Турци су у њему држали јаку посаду своју, која би бодрим оком држала Београд у шаху, и згодном приликом, како су у опште Мађари немарни и непажљиви при чувању градова, напасти га и заузети.(1) Отуда се дају разумети узроци оних врло честих турских напада и опсађивања београдскога града, нарочито у другој половини XV. столећа. Без сумње, де су жрновски Турци и сада (г. 1515) опет спремали какав напад на слабо заштићени Београд, те је Запољина нападање *прво* на Жрнов потпуно разумљиво.

Са 10 000 коњаника и мноштвом пешака поче се опсада, која је ишла врло споро и тешко, јер Турци храбро бранаху свој град, уступајући само стопу по стопу. Али је Запоља ипак постигао мало успеха. задобивши прва платна градска, у која одмах довуче сав спремљени материјал за стално опседање и бомбардовање. Притеснивши град још јаче, позове опсаду на предају, али она у први мах одби позив. Опсада се и даље настави, и Турци већ беху у очајању, да попусте јачој сили. кад на један пут дознаде, преко тајних весника, смедеревски *Бали-бег*, за опасност Жрнова, слутећи каква ће опасное и његовом граду загрозити после, ако допусти да га Мађари заузму. Немајући при себи довољно војске, којом би опсађеницима жрновским могао притећи брзо у помоћ, употреби лукавство. Силом натера многе околне *српске становнике* (certos ex Thracibus graeci ritus homines subornat) да му дођу ради извесног кулука, на их онда одмах, претећи им грозном казном, ако се буду одупирали — поведе против српских и мађарских ратника Запољиних. Преко тајних агената пусти глас у Запољину војску да се он креће с великом силом опсађенима у помоћ, надајући се, да ће се од тога Хришћани заплашити и одступити. У нади се заиста није преварио, јер када чуше такав немио глас мађарске војсковође, неки — међу њима и Запоља — саветоваху одступање. Али храбри *Михајло Паксије* (Paxius) не хоћаше на се навући срамну мрљу плашљивца, и примора и остале, да остану на месту, и да храбро дочекају Бали-бега на ма колика његова сила била.

Усиљеним маршевима, све ноћу ходећи, да неби дневна светлост открила његову слабу снагу, дође Бали-бег под Жрнов, где нађе непријатеља спремна за бој. У густим луговима предани један дан, да одмори мало заморену војску, па чим наступи ноћ, даде свима војницима запаљене буктиње, да тиме непријатељу очитије представи тобоже огромну своју војску.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

(1) Наша народна поезија онога доба много пева о неком турском команданту Порчи од Анале, који је, без сумње, својим дугим боравењем у граду Жрнову остао у дубокој успомени код нашега народа.

што је у томе погледу постигла, није за багателисање.

Стеван Чађевић говори у прилог учествовања општине београдске на овој изложби јер држи да би се тиме користила поправком онога што код ње не ваља. Осим тога општина би имала прилике, да се препоручи страноме свету.

Мика Банковић. — Противан је овоме с тога што су све наше установе, које би требало изложити, тек у зачетку,

Одбор је усвојио мишљење г. Банковића и решио, да се не учествује за сада у овој изложби.

После овога *председник* узе реч: Ви знате да је наша општина до сада преко својих служитеља возила мртваце на гробље и за то наплаћивала извесну таксу, ви знате да су приватни тражили да ту дужност врше и равно за извесну накнаду општини. И прошле зиме било је допуштено извесним грађанима да могу ово практиковати, али кад смо ми поново дошли, ми смо се жалили против тога и тим је људима обављање тог посла забрањено. Општина сада држи доста возова за тај посао, а међутим опет су се извесни грађани обратили општини и молили је, да им уступи то право, а они да општини за то дају извесан прилог па да се она о томе више ништа не стара. (Чује се: то ни пошто не треба допустити.)

Ја сам о овом питању доста размишљао и био сам образовао нарочиту комисију да и ова то питање проучи и ми смо нашли да се може начелно уступити ово право појединим грађанима, наравно за извесну накнаду, али нико да се ово право уступи испод руке већ путем стечаја. На тај начин општина би ослободила доста својих возова, које би могла на други рад употребити. А ствар би се та могла регулисати тако, да сваки онај који буде тражио мртвачка кола мора се најпре пријавити општини, па да од ње добије упутнице на тога и тога (коме се већ буде то право уступило) па да може добити кола, и да тада тај закупац мора дати кола, а не да пустимо грађане да они сами иду и моле те закупце.

Мика Банковић. — Предлаже, да се преко овог питања пређе на дневни ред.

Стеван Чађевић. — Наводи, да би општина имала са овим закупцима исте таке неприлике као и са ћубретарима, с тога је за то да ово право одвожења мртваца остане а од сада само у рукама општине нарочито још и са тога, што је само општина у стању да испуњава при овом послу све прописе санитетске. Чује се: никако уступати.

Пошто је овај предлог председников одбијен, и пошто су извесне лицитације одобрене, неке молбе претресане и по истима решења донета, седница буде закључена.

У свима књижарама може се добити нова књига

НА ЗЕМЉИ И ПОД ЗЕМЉОМ

ПРИЧЕ СВЕТСКОГА ПУТНИКА

НАПИСАО

В. ГАЛУЗЈЕВ

ПРЕВЕО

Ј. КАРА - МАТИЋ

У Кајени — Игра по цени живота — Три године међу Патагонцима — Са 7 сл. у боји — Цена 60 пр. дин.

Београд. Књижара В. Валожића.

ПРЕГЛЕД

Заклате стоке на општинској свињској кланици и отуд добивени приход, у год. 1892.

Месеци	СВИЊЕ НА МЕРУ		ПРАСАД		ПРИХОД						УКУПНО	
					Аренда		Такса кланична		Такса лекарска			
	КОМАДА	КИЛА	до 20 кгр.	до 10 кгр.	Динара	пр.	Дин.	пр.	Дин.	пр.	Динара	пр.
Јануар	1863	133402	116	61	13633	20	780	60	204	—	14617	80
Фебруар	1625	110444	74	44	11236	40	673	60	174	30	11910	—
Март	1120	82684	17	14	8316	40	454	20	115	10	8885	70
Април	713	59305	5	4	5944	50	287	—	72	20	6303	70
Мај	809	63119	1	5	6318	90	324	80	81	50	6725	20
Јуни	680	57339	—	3	5736	90	272	60	68	30	6077	80
Јули	856	69301	11	4	6956	10	345	40	87	10	7388	60
Август	877	76985	33	21	7785	50	361	60	93	10	8240	20
Септембар	1049	86523	53	58	8816	30	441	80	116	—	9374	10
Свега	9592	739102	310	214	74744	20	3941	60	1011	60	79523	10

ПРЕГЛЕД

Заклате стоке на општинској свињској кланици и отуд добивени приход, у год. 1893.

Месеци	СВИЊЕ НА МЕРУ		ПРАСАД		ПРИХОД						УКУПНО	
					Аренда		Такса кланична		Такса лекарска			
	КОМАДА	КИЛА	до 20 кгр.	до 10 кгр.	Динара	пр.	Дин.	пр.	Дин.	пр.	Динара	пр.
Јануар	2366	123539	146	114	12759	90	998	40	262	60	14020	90
Фебруар	1415	87601	21	16	8818	10	573	40	145	20	9536	70
Март	1453	92113	21	18	9271	30	589	—	149	20	10009	50
Април	890	66159	3	12	6633	90	359	—	90	50	7083	40
Мај	858	67119	2	14	6729	90	346	40	87	40	7163	70
Јуни	866	72214	—	11	7232	40	348	60	87	70	7668	70
Јули	1172	101802	9	3	10201	20	471	20	118	40	10790	80
Август	1243	111585	33	15	11239	50	506	80	129	10	11875	40
Септембар	1426	125858	185	148	13103	80	637	—	175	90	13916	70
Свега	11689	847990	420	351	85990	—	4829	80	1246	—	92065	80

Из контролног оделења Суда општине града Београда 15. Октобра 1893 године.

О ВОДИ ИЗ БЕОГРАДСКИХ ВОДОВОДА.

АНАЛИЗЕ БЕОГРАДСКИХ ВОДА ЗА ПИЋЕ, КОЈЕ СУ У ДРЖАВНОЈ ХЕМИЈСКОЈ ЛАБОРАТОР. ПРОШЛОГА МЕСЕЦА И ТО

од 21. Септем. до 21. Октом. ов. г. извршене.

Број.	КОЈА ВОДА:	Кад је узета проба:	Кад је анализана:	Температура воде:	Температура ваздуха и време	ЈЕДАН ЛИТАР ВОДЕ ИМА ГРАМА: чврстих материја, сушених на 105—110°C	утрошеног калијумпермангната	хлора Cl_2	азотне киселине N_2O_5	азотасте киселине N_2O_3	амонијака NH_3	Албуминоид амон.	силицијумдиоксида SiO_2	оксида гвожђа и алуминијума $Fe_2O_3Al_2O_3$	оксида гвожђа Fe_2O_3	креча CaO	магнезије MgO	слободне угљене киселине CO_2	кисеоника O_2	Немачких степена тежине:	Број бактерија у 1 cm^3	НАПОМЕНЕ:
1.	I. Нов водовод: Чесма код 2 бела голуба	25|IX	25 IX	16.5	ведро 23.	0.532.	0.001.	0.020.	0·0025.	0	0				0.0005.						
2.	„ „ лепе Катарине	27|IX	27|IX	16.2	ведро 23.°	0.537.	0.0015.	0.020.	0.003.	0	0				0.0021.						
3.	„ теразијска велика	27|IX	27 IX	15.5	ведро 23.°	0.532.	0.001.	0.0196.	0·0026.	0	0				0.00085.						
4.	„ на Калимегдану	27|IX	27 IX	16.75	ведро 23°	0.533.	0.001.	0.0198.	0·0028.	0	0				0.00092.						
5.	Главни бунар у Макишу	30|IX	30|IX	14.5	ведро 24	0.540.	0.002.	0.022.	0.002.	0	једва прим. трагове				0.0027.						
6.	Чесма у Макишу	30|IX	30|IX	14.6	ведро 24	0.540.	0.0018.	0.019.	0.0025.	0	једва прим. трагова				0.0011.			0.025.			
7.	„ у јеврејској мали	18|X	18|X	15.5	ведро 18.°	0.538.	0.0028.	0·020.	0.0023.	0	0										
1.	Стари вар. водовод: чесма у Сарајев. улици	25|IX	25|IX	15.5	ведро 23	0.333.	0.0005.	0.00 .	0.008.	0	0										
2.	„ код цветног трг.	14 X	14|X	13.°	ведро 20	0.327.	0.0012	0.005.	0.008.	0	0										
3.	„ „ саборне цркве	18 X	18|X	14.5	ведро 18°	0.342.	0.002.	0.0055.	0.0082.	0	0										
4.	„ „ дома сирот. деце	18 X	18|X	14.5	ведро 18°	0.345.	0.002.	0.0054.	0.0 8.	0	0										
5.	„ „ цвет. трга	20|X	20 X	14.5	ведро 18°	0·3 6.	0.0016	0.0053.	0.0085.	0	0		0.015.	0.002.	трагове	0.102.	0.054.			17.7.	
1.	Биљбиљдерски водов. чесма код државне бол	25|IX	25 IX	17.°	ведро 23.	0.325.	0.0006.	0.005.	0.007.	0	0										
2.	„ „ св. савс. дома	19 X	19|X	15.5	ведро 20.	0.355.	0.001.	0.0062.	0.0068.	0	0										
1.	Римски водовод: чесма I.	25|X	25|X	16.5	ведро 23°	0 310.	0.0004	0.006	0.010	0.	0										
2.	„	14|X	14|X	14.°	ведро 20°	0.306	0.001	0.0054.	0.010	0	0										
3.	„ II.	19 X	19|X	13.5	ведро 18°	0·3 4	0.0015.	0.0068.	0.011	0	0										

Др. А. Зега, општински хемичар

Др. Марко Т. Леко, државни хемичар.

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

Пошто се није могла држати одређена лицитација 20 овог месеца, за давање под закуп меса од бобичавих свиња које се кољу на општинској кланици, с тога што није имало довољно лицитаната, — то ће суд општине града Београда, за давање под закуп истог права, држати другу јавну лицитацију на дан 3-ег Новембра тек. год. од 2—5 сахати по подне у канцеларији рачуноводства свог.

Кауцију полажу српск грађани 50 дин. а страни дупло.

Погодбе о овоме закупу могу се видети сваког дана у канцеларији рачуноводства овог суда.

Ко жели ово право узети под закуп, нека означеног дана дође и лицитира.

СБр. 17172. — Од суда општине града Београда, 21 Октобра 1893 год. у Београду.

VII. На дан 1. Новембра од 8—12 сах. пре подне, — за давање под закуп плаца општинског више чесме „књагиње Љубице".

VIII. На дан 1. Новембра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп II. пећнице у таш-мајдану.

IX. На дан 2. Новембра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп чишћења пијаца у вар. Београду.

Погодбе о овим закупима могу се сваког радног дана видети у канцеларији рачуноводства.

Ко жели ма шта од овде изложених права узети под закуп, нека означеног дана дође и лицитира, пошто положи прописану кауцију.

СБр. 12.755 — Из канцеларије суда опш. града Београда, 14. Августа 1893 год. у Београду.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

У свима књижарама може се добити нова књига

НА ПОСЛЕДЊОЈ СТАНИЦИ

ПРИЧЕ И НОВЕЛЕ ИЗ ЛУДНИЦЕ

НАПИСАО

Р. Ј. КРОНБАУЕР

ИЗДАТРОВАО

В. ОЛИВА

I Гавран, II Мајка, III На прагу живота, IV Снежне јагоде

Елегантно издање са 17 слика цена 1 дин.

Београд. Књижара В. Валожића.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ.

I. Димничарство:

а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0·20 д.
б) За неузидан шпархерд . . . . . 0·20 д.
в) За узидан „ . . . . . 0·40 д.
г) За велики узидан шпархерд у гостионици . . . . . 0·50 д.
д) За чишћење димњака од два спрата 0·20 д.
ђ) За чишћење простог димњака . . . 0·10 д.
е) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са пећима . . . . . 0·10 д.
ж) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са више пећи . . . . . 0·20 д.
з) За паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0·75 д.

II. Пражњење помијара и нужника:

а) Од кубног метра . . . . . 10·— д.
б) Од акова . . . . . 0·50 д

III. Псетарина:

а) Марка за пашче за годину дана . . 3·— д.
б) Обнављање изгубљене марке стаје . . 1·— д.

IV. Гробарина.

а) Гроб за децу . . . . . 7·— д.
б) Гроб за одрасле . . . . . 12·— д.
в) Мала гробница . . . . . 555·52 д.
г) Велика гробница III. реда . . . . . 998·39 д.
д) Велика гробница II. реда . . . . 1099·32 д.
е) Велика гробница I. реда . . . . . 1684·57 д.

V. Мртвачка кола:

а) Мртвачка кола стара са два коња . . 12·90 д.
б) Мртвачка кола са анђелима са два коња . . . . . 24·90 д.
в) Мртвачка кола нова са два коња . . 36·90 д.
г) Мртвачка кола нова са 4 коња . . . 72·90 д.

ТАКСЕ

ЗА ИЗНОШЕЊЕ ЂУБРЕТА

За квартове: Савамалски, Теразијски, Варошки и Врачарски:

1. Од собе и кухиње или мањег дућана са собом . . . . . 0·25 д.
2. Од две или три собе, са кухињом или већег дућана са магазом . . . . . 0·70 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1·50 д.

За квартове: Дорћолски и Палилулски:

1. Од собе и кухиње, или мањег дућана са собом . . . . . 0·20 д.
2. Од две или три собе са кухињом или већег дућана са магазом . . . . . 0·60 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1 д.

Од суда општине београдске 28. Августа 1892 године АБр. 9449.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

ПРЕМЕРЕНО НА БЕОГРАДСКОМ КАНТАРУ

Од 20. Октобра до 28. Октобра 1893. год.

КИЛОГРАМА	НАИМЕНОВАЊЕ	ЦЕНА НАЈВЕЋА дин.	НАЈВЕЋА пр.	ЦЕНА НАЈМАЊА дин.	ЦЕНА НАЈМАЊА пр.
3.363	Арнаутка . . .	22		20	
	Брашна кукурузна				
	„ пшенична				
	Вина бела (од лит.)				
20.200	„ црна „ „		60		50
1930	Волова	45		40	
	Вуне не пране				
	„ пране . . .				
35 860	Грожђа	80		50	
1.349	Дуња	30		10	
71050	Јабука	15		10	
129119	Јечма	10		9	50
3.430	Кајмака	140		110	
	Кожа воловских				
	„ јагњећих				
2320	„ овчијих . .				
10708	Коре брезове . .	12		11	
	Крава.				
51350	Креча.	4		3	50
20950	Кромпира . . .	10		7	
	Крупника . . .				
6914	Крушака . .	15		9	
73194	Кукуруза нова . .	7	50	6	
	Купуса				
	Лоја нетопљеног				
	„ топљеног .				
1420	Лука аршламе . .	15		10	
44	„ бела . . .	45		40	
14993	„ црна . . .	25		15	
	Масла				
538	Масти	120		110	
14816	Меда	50		40	
	Овања				
386183	Овса	11	50	10	50
60502	Орања	40		35	
10008	Пасуља	12		10	
	Пекмеза				
	Просе				
425178	Пшенице. . . .	11	40	10	50
48018	Ражи	8	50	8	20
	Рак. комов. (од лит.)				
	« „ меке „				
	„ шљив. љуте «				
21548	„ „ меке „		55		35
22800	Свиња дебелих .	75		70	
	„ средњих .				
51580	Сена	5		4	
651	Сира	120		60	
820	Сламе	3		2	
	Сланине				
	Сочива				
458	Угљена дрвеног .	8		7	
386800	„ каменог .	3		2	50
414	Шишарке . . .	25		24	
	Шљива сирових .				
802955	„ сувих о. год.	30		12	
10000	простог камена .				
11050	мекиње				
12708	ситнице				
47069	воће разно . . .				

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА

Власник Општина Београдска — ПАРНА РАДИКАЛНА ШТАМПАРИЈА — Уредник Урош Кузмановић

БРОЈ 45. ГОД. XI.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
НА ГОДИНУ . . . . . 6 дин.
НА ПОЛА ГОДИНЕ . . . . . 3 „
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ . . . . . 9 „

НЕДЕЉА 7. НОВЕМБРА 1893.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 ПР. ДИН. ОД ВРСТЕ

ПРЕТПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПУТНИЦОМ НА ОПШТИНСКИ СУД А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА

Рукописи не враћају се

Неплаћена писма не примају се.

АНАЛИЗА ВОДЕ

ИЗ НОВОГ БЕОГРАДСКОГ ВОДОВОДА

(СТЕНОГРАФСКЕ БЕЛЕШКЕ)

I САСТАНАК

мешовите комисије одређене за испитивање воде новог београдског водовода поводом брошуре г г. д-р Косте Јовановића, д-р Марка Николића и В. Прљевића,

држан 6 октобра 1893. год.

у рударској лабораторији министарства народне привреде.

Председава председник,

Др. Ђока Димитријевић

начелник санитетског одељења минист. унутрашњих дела

Пословођ комисије,

Др. Павле Поповић

Присутни су били чланови комисије: Др. Шамс, др. А. Хелих, др. М. Т. Леко, др. К Јовановић, др. М. Николић, др. А. Зега и В. Р. Прљевић.

Председник. — Господо, четвртог октобра ове године добио сам писмо од г. председника општине које гласи: (в. прилог 1). После тога добио сам друго писмо, које гласи: (в. прилог 2).

Тако исто и синоћ сам добио писмо од г. председника општине, у коме ми јавља да су г. г. Сима Лозанић и Д-р Милан Јовановић-Батут изјавили, да не могу да се приме чланства у тој комисији.

Почаствован овим избором, ја сам се у толико радије одазвао позиву општине београдске, да суделујем у овакој једној комисији, јер сам у положају моме, као начелник санитета и сам налазио за нужно, да се услед пронесених онеспокојавајућих гласова у публици и штампи о води из београдског новог водовода, образује овакова једна стручна мешовита комисија, а нарочито је било потребно после најновије брошуре написане од тројице наших стручњака којом се цео досадашњи рад на води београдског водовода, не само државног хемичара д-р Лека, већ и радови признатих светских капацитета о употребљивости макишке подземне воде за пиће и домаћу потребу доводе у сумњу и под питање тиме, што су господа писци брошуре нашли, да сада у води из новог водовода има прилично органских материја азотасте киселине и амонијака, и да није општина одредила овакову једну комисију, иста би одређена била од стране државног санитета. Комисија ова дакле има да изведе на чисто: да ли заиста у београдској пијаћој води има органских материја у толикој количини колико су г. г. писци брошуре нашли, па ако би се фактички тако што и поновном анализом од стране комисије констатовало, што би на сваки начин воду као такву чинило готово неупотребљивом за пиће, да се тражи и пронађе узрок, тој немилој појави.

Жалим само што се позиву општине нису одазвали у овако једном важном питању, и много уважени професор хемије на Великој Школи г. Сима Лозанић и професор хигијене г. д-р М. Јовановић-Батут, који је према тврђењу у брошури, сада нашао врло велики број бактерија, преко 1400 у 1 к. см. од којих знатан број и оних, што ражњују желатину, што би чинило врло велику разлику између његове раније бактериолошке анализе поднесене техничком одбору за грађење водовода 23 јуна 1889 године кад је нашао највише 34 бактерије у 1 к. см. од којих ни једна кужна или сумњива, а добре чисте воде имају највише 200 живих клица, према чему је подземну макишку воду препоручио са стране хигијенске као веома чисту и здраву и која у томе погледу надмаша чак и беле воде..

Изложивши овако ствар о којој имамо као комисија да радимо, не могу да пропустим, а да овом приликом не констатујем, да су се господа писци брошуре удалили доста од објективности критичара, када су, изл кући своју анализу вода, доводили у сумњу цео досадашњи рад поштованог г. Лека, на том послу, обележавајући га чак и као кривца, што Београђани пију данас нездраву воду.

Пре него што би приступили послу ја бих молио г. г. писце брошуре, да нам кажу место одакле су узели воду за испитивање, друго метод којим су одредили органске састојке, амонијак и азотасту киселину, и треће, да се узме проба воде из водовода, одакле господа кажу, те да одмах приступимо одређивању тих састојака.

Др Коста Јовановић. — Ова ствар може да нас одведе на погрешан пут.

Једна иста вода може једанпут имати више а други пут мање органских састојака. И по анализи г. државног хемичара тих састојака има једанпут више други пут мање. И ја пристајем да се ова вода испита, али пре тога морам да констатујем, да ова вода није стална није ни једног дана једна иста. Да то докажем узећу анализу самога г. Лека. Тако он 6|VIII налази у макишком бунару 522 мгр. сувога остатка, док после месец дана он налази у истој води 552 мгр. сувога остатка. Разлика је дакле у 30 мгр. Ако се сада запитамо од куда сада тог сувог остатка да има више, онда долазимо до резултата да вода мора нешто да раставља те да отуда долази тај остатак. Према томе види се да вода није стална.

Даље државни хемичар налази у истој води 6|VIII 18 м. гр. хлора а 10|IX дакле за месец дана доцније налази 20 м. гр. хлора. Разлика је дакле у 2 м. гр. Па за тим 6|VIII г. државни хемичар не налази ницкако азотасте киселине, међу тим налази је 10|IX. И то је питање врло важно, од куда код њега да се нађе азотасте киселине. Мора бити да се вода меша са чим другим, или да протиче кроз какав терен, чије састојке узима. Из свега овога види се да ова вода није стална, него да је променљива. Ми дакле можемо сад наћи више а можемо и мање азотних материја него пре што смо нашли. И ако данас држимо пробу ја верујем да можемо наћи и мање.

Д-р Хелих. Ја држим да се може доказати да се свака вода мења, мења се тако да количина сувог остатка може бити до 50% а и више. Треба само узети таблицу Рајхартову и сравнити је са овом.

Д-р А. Зега. Кад се зна да има пет разних бунара, и да се вода из њих пије неједнако, то нико не може ни да тврди да имамо једну исту воду. Отуда је и неједнака количина тога сувог остатка. То дакле зависи од појединих бунара.

Д-р К. Јовановић. — Дакле, значи да ће вода сваког другог дана бити различна.

Д-р А. Зега. — Што се тиче сувог остатка може, али што се тиче органских материја не може.

Д-р К. Јовановић. — У томе баш и лежи главна ствар: да ли количина органских материја зависи од тога што се вода меша са горњом теренском водом или не. Дакле око тога треба да се води цео наш говор.

Д-р Леко. — Пре свега нужно је да нам господа писци брошуре кажу, по којим су методама анализали воду из новог водовода.

Што се тиче укупне количине чврстих растворних материја у води, то је са свим споредно, овде је главно питање о оним састојцима воде, који су од битнога значаја за оцењивање воде а то су органске материје и азотаста киселина.

Доказивање азотасте киселине, као што сам се сад уверио, није баш тако проста операција и ја сам уверен, да су се господа писци брошуре преварили и налазили азотасте киселине у води, кад од ње ни трага не беше.

Да поновимо, дакле, господо, испитивање воде у новом водоводу на амонијак, органске материје и на азотасту киселину, и онога момента, кад с тим послом свршимо, биће решено и питање које нас је овде искупило.

Д-р Шамс. — И ја са свим делим мишљење г. Марка Лека. Односно променљивости сувог остатка, ми не треба то да узимамо у обзир, јер се тај остатак заиста може мењати. То нас у овом конкретном случају не веже.

Ми морамо овде нарочито да одредимо азотасту киселину и амонијак, има ли бар изгледа, да је нећемо наћи, јер ја сам приватно испитивао ту воду и нисам могао у њој наћи ни амонијака ни азотасте киселине. И ја сумњам да су и г. г. нашла. То су колосална питања и ја бих молио, да се што пре приступи томе послу, јер да нема тих састојака у води никако, па после ди их има, ја држим, да тог- не може бити, само ако није чињена никаква промена у самом бунару или у водоводу.

Д-р К. Јовановић. — Па и по анализи самог г. државног хемичара, има у тој води амонијака. Та је анализа вршена 18/VIII.

Д-р М. Леко. — А колико има амонијака?

Д-р К. Јовановић. — Главно је да га има.

Д-р Ђ. Димитријевић. — И чисте пијаће воде могу имати амонијак, само у незнатној количини.

Д-р К. Јовановић. — Али како да га сад има, кад га пре нису нашли, а то је испитивана вода у једној истој чесми.

Тако исто налази један пут азотасте киселине, а други пут је нема.

Д-р Шамс. — Ви можете и да нађете по некад, али само трагове од амонијака а особито после јаке кише и грмљавине.

Д-р Марко Николић. — Ова ће ствар опет да узме други правац. Ми у нашој брошури позитивно тврдимо, по нашој анализи, да се ова вода у бунарима мења, и то због тога што се меша са другом — теренском водом. (Д-р Леко: — То треба да се испита).

Ми смо ту ствар испитивали па смо се питали, откуд то, да у нашој води може бити калијума и натријума у толикој количини, кад је то кречна вода, И онда смо дошли до закључка да то може бити само у оном случају, ако се та вода меша са горњом теренском водом. Геолог министарства привреде с којим смо се о овој ствари разговарали, објаснио нам је: да у Макушу, одакле воду добијамо, имамо управо два водена слоја: горњи који је очевидно у вези са макишким баруштинама и доњи, одакле добијамо воду за Београд. Ова су два водена хоризонта растављена једним глиновитим слојем, за који нам је рекао, да може бити да је *непробојан*, али да може бит: случајно само *тешко пробојан*, што у толико више наводи на сумњу, кад у доњој макишкој води налазимо велику количину органских једињења и калијумових и натријумових соли, амонијака и азотасте киселине.

Да ли дакле има толико органских састојака у тој води, то треба на првом месту испитати: да ли се та вода меша са теренском водом или не, па ако се докаже да се меша, онда се мора претпоставити да има. Г. државни хемичар у овоме прегледу каже да нема у овој води никаквог трага од калијума и нитријума, већ налази само силицијум-диоксида; а ми изјављујемо сумњу, да се ова вода меша са теренском водом, и кад се меша, онда морате претпоставити да у тој води има и амонијака, и азотасте киселине и свега.

Сад долази питање: колико може да буде тих састојака?

На то питање не може се никад тачно одговорити, јер то зависи од различних узрока. Јер кад пада киша онда се може наћи млого више и калијума и натријума, и осталих шкодљивих састојака.

За нас је главно питање, које имамо да решимо има ли тих састојака у води или нема, а у којој количини то је са свим споредна ствар. То на првоме месту треба да решимо, па ако будемо нашли да у једној рубрици има, а у другој нема, онда је то врло рђав знак.

Тако исто треба да се испита вода, како стоји у погледу бактерија. И ако се нађе да у једној води има бактерија, онда то није чиста вода, а да ли има 150, 200 или више у 1 к см воде, то је са свим споредна ствар, главно је да се докаже да има.

Ми смо пратили анализе бечке и берлинске воде, и нисмо нигде нашли да се помињу бактерије. У Берлину само што су нашли једну белу алгу у њиховом водоводу, они мењају цео водовод.

Ако хоћете да се узме норма, по којој треба ценити рђавост једне воде, ја ћу да вам прочитам норму једне добре пијаће воде, по г. Лозањеву.

Тако добра вода треба да одговара овим условима: „да је бистра и провидна, да нема боје ни мириса и да не садржи суспендованих честица; да је скорашња и пријатног укуса, да јој температура није већа од 15°, да садржи ваздуха, и угљене киселине; да не садржи органских једињења у једноме литру више од 20 мгр. и т. д. па на послетку каже: да не садржи leptotrix и друге беле алге, инфузорије и бактерије“ дакле да не сме да има бактерија.

Председник. Да се не задржавемо више на овоме. Ми сад имамо да испитамо хемијске састојке воде, а што се тиче бактеријолошког испитивања, то ће се доцније извршити.

Ми смо се данас због тога састали.

Д-р А. Зега. Ја бих хтео само г. Марку Николићу да одговорим, зар он мисли да ми не бисмо жртвовали наш водовод одмах чим би нашли једну једину алгу? јер алге нису бактерије. А што се тиче ових бактерија што растварају желатину, те нису патогене, него сапрофите.

Председник Ми сад треба да констатујемо, да ли је анализа, гг. писца брошуре тачна или не. И ја бих био мишљења да се више не удаљујемо од ствари, него да приступимо одмах раду.

Д-р К. Јовановић. Ми треба да утврдимо принцип, на коме треба да се оснива наш рад и наш говор. Ми смо тврдили, да вода не ваља и то треба да се докаже.

Д-р М. Леко. На основу наших резултата?

Д-р К. Јовановић. Јесте, на основу наших и ваших резултата. Питање је овде, шта је добра, а шта рђава вода, и то треба прво да се рашчисти.

Председник. Ја мислим да је то са свим одвојена ствар од ове, и тек на основу тачне хемијске анализе може се казати, јели вода хрђава или није.

Д-р Марко Николић, До сад је било много анализа, и сад нека нам г. државни хемичар каже, на основу којих података, и на основу чега су они доказали да је ова вода добра.

Председник. Ја држим да је више него сигурно досадањим анализама доказано да је ова вода добра. Међу тим ви сад изађите са вашом анализом и доказујете да у њој има и органских материја, и амонијака и азотасте киселине. Дакле ви кажете да вода није добра.

Наша је сад дужност као комисије, да видимо да ли је та ваша најновија анализа тачна или не, па ако се нађе то, што сте ви нашли, онда та вода није добра за пиће. Дакле ми имамо то сад као комисија да изнађемо.

Д-р Шамс. Чим се нађу у води ове три материје онда вода није добра.

СРПСКИ УСТАНИЦИ ПРОТИВУ ТУРАКА

У ВЕЗИ

СА НАРОДНИМ СЕОБАМА У ТУЂИНУ

од 1459.—1814. године.

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

У ДВА ДЕЛА

НАПИСАЛИ

Р. Агатоновић и Л. М. Спасић.

(Академијски Савет Вел. Школе наградио првом видовданском наградом општ. београдске).

Мото:

— „Пора нам престать быть умными чужим умомъ и славными чужою славою“ (Време је да престанемо мудровати туђом памећу, и славити се туђом славом).

Карамзин.

(НАСТАВАК)

Разреди чете за напад, и сам поведе своју ка непријатељској страни, коју огромном светлошћу са своје стране могаше лепо да разгледа. Један део војске пошље тајним стазама у град, с налогом да једновремено ударе на Мађаре и тиме их доведу између две ватре, где ће им бити извесна погибија. У сами освитак зоре на дати знак зајече трубе, диже се ужасна ломљава и вика, и Голи-бег с једне а из града Турци с друге стране груну снажним јуришем на целу бојну линију мађарску. Храбри Михајло Пакеше одбије снажно нападача са свога крила, али чувши, да му је на другом крилу погинуо брат Гашпар, кога су напали с леђа они Турци из града, полети му у помоћ, али и сам рањен клону, а то беше већ готов пораз за целу војску. Оно што у оној општој забуни није могло умаћи кроз густе лугове, да се дочепа врата београдскога града, то је или пало од оштрице турскога мача, или живо похватано. Сам војвода Запоља једва је главу своју спасао, оставив Турцима сав разни материјал који из Београда беше довукао за опсаду. Око 300 заробљеника нашли су тог дана ужасну смрт од својих мучитеља. Посечене главе послате су султану на дар чак у Азију, да се види и чује Бали-бегова слава и јунаштво.(1)

Овај догађај десио се у лето г. 1515. по Катону 9. Јула (novis Julii); али приближнији ће датум бити нашега летописца, који вели: *„В. лето 1515. разби Балил бег Јаноша херцељског воеводу под Хавалом маја с. (6);“*(1) јер се краљ Владислав исте године, 22. Јула већ налазио у Бечу и тог дана потписао са царем Максимилијаном уговор о наследству свога престола. Преговоре који су у самом Бечу дуго између њих вођени, није могао видети у оно исто време, кад му је војска била на бојном пољу, него тек онда, пошто се после претрпљеног пораза уверио, да му од султана за сада не прети никаква озбиљна опасност.(2)

После одржане славне победе, Бали-бег утврди бедеме Жрнова задобивеним топовима; појача посаду, па се врати у Смедерево. Султан пак, по добивеним хришћанским главама, сазнав за ову победу своје војске, одмах посла посланике краљу, да продужи приморје, никако не хотећи за сада да пуше Бали-бега да се даље свети.(3) При повратку из Беча за-

(1) Pray: Annales r. Hung. t. IV. p. 371—372. — Katona: Epitome chronol. t. II. p. 625—627. — Pajuk J.: Ист. Сербов, св. III. стр. 348 — Hammer v. J.: Gesch. d. osm. Reiches, B. II. S. 723.

(1) Šafarik P. d r.: Památky, стр. 83. — По другој белешци (у споменику III, 142): „м а ј а в. (2).“

(2) Smičiklas F.: Povj hrv. kn. I стр 692.

(3. Smičiklas T.: Povj. hrv. kn. I. стр. 694.

Председник. Општина, од нас као комисије тражи да одредимо овој води количину амонијака, азотасте киселине, органских материја калијум перманганата и т. д. а за даље, долазе други стручњаци. То се од нас за сада тражи.

Д-р К. Јовановић. Ми тако не можемо пристати. Ми пристајемо да се одреде ти састојци у води, али под условом, да се прво одреди шта је добра вода а шта је рђава.

Председник. Наша је дужност да се прво утврди има ли тих састојака у води или нема, па тек на основу тога ћемо да кажемо вала ли ова вода или не ваља.

Д-р Коста Јовановић. Ја видим да сте се ви сви окомили против нас тројице, па нећете ни да нас чујете (мали жагор)

Д-р Павле Поповић. Ја држим да г. Коста неће остати до краја при томе свом тврђењу, да смо се ми скупили овде да оборимо ту њихову анализу. И нама је у интересу, а и у интересу целог грађанства да се ова ствар на чисто изведе. Питање о одредби која је вода добра а која рђава, ја држим да није тако важно у овом случају; која је вада добра, о томе је толико писано, да ми који нисмо стручњаци — хигијеничари, не треба тим питањем да се бавимо.

Вода београдска, пре него што је узета за водовод, она је испитана од првих светских стручњака и капацитета, и оцењена да је добра, и на основу тога она је и узета за водовод. И ми сад, ако хоћемо да се крећемо у кругу рада који нам је поверен ми треба сад да нађемо, да ли оно, што је пре нађено и констатовано, да ли и сад постоји. Ако нађемо то, вода је добра, а ако не нађемо, вода није добра. А о томе која је вода добра, а која није, то је питање свршено, и ми би сад могли да тврдимо да је вода добра, други да није добра и т. д.

Овде је главна ствар за решење тога питања хемијска анализа и бактериолошко испитивање. И на основу тога ми треба да констатујемо да ли се вода променила или није.

Ми имамо овде две анализе, анализу државног хемичара, који је оценио да ја је добра вода, и анализу три стручњака хемичара, који су у најновије доба воду испитивали, и њихова оцена свела се на то, да вода не ваља. И ако и ми сад доказујемо што су они нашли, онда санста вода не ваља, Анализе постоје и ми сад треба да ректификујемо, да ли ће наш резултат бити истоветан, или ће се разликовати

Дакле ја држим да наша дужност и јесте да испитамо, те да видимо да ли се наш рад разликује или не разликује од њиховог.

Д р К. Јовановић. Ја пристајем да се врши анализа, али с тим условом, да се унесе у записник да једанпут више а други пут мање се та вода меша са теренском водом, и да према томе има у себи органских састојака, а може да се нађе азотасте киселине, калијума и натријума.

Д р Шамс. Овде је главна ствар да се нађу ти састојци, а њих може бити мање, а може бити и више. Главно је то, да ли их има.

Председник. Ја одбијам од себе то, да смо се ми сви скупили овде за то да оборимо г. г. писце те брошуре Ми овде имамо да констатујемо факта на основу хемијске анализе, а нисмо се окомили против никога.

Д-р К. Јовановић. Пардон, ја сам вас може бити увредио нехотично, ја трзам реч натраг. Ја сам хтео да се уведе у записник да се та вода меша, и да ћемо према томе моћи да нађемо један пут више а други пут мање и азотасте киселине, и амонијака и других органских састојака. (Чује се: А одакле сте узели воду за пробу?) Ми смо узели воду са Врачара и са теразијске чесме, и са моје чесме.

Председник. Сад ћемо да приступимо послу. Ја молим г. г Марка Лека, Косту Јовановића, Зегу и Воји. Прљевића да оду, и да нам донесу у флашама воде за пробу.

Ја мислим да нам донесу воду из чесама одакле су г. г. писци брошуре испитивала, а то је са чесме г. Косте Јовановића и са чесме теразијске (Усваја се). (Настаје одмор. За време одмора именована господа отишла су и донела воду са поменутих чесама за пробу.)

После одмора.

Председник. Пошто је донесена вода за анализу, то вас молим да приступимо послу.

Пре свега молим господу писце брошуре, да нам сад према захтеву, покажу метод којим су извршили своју анализу, и то поглавито метод, којим су добили азотасту киселину, амонијак и органска једињења, па ћемо онда да приступимо самој анализи.

Воји. Р. Прљевић, — Прво азотасту киселину добили смо колориметријским методом. Узели смо 100 к. см воде и помешали са разблаженом сумпорном киселином, томе смо додали извесну количину јод калија помешану са куваним шпирком, скробом, и томе смо додали у једном суду 1 к. м. м., у другом 2 к. м. м. № 2 к. и у трећем испитујућу воду и посматрали смо боју.

Друго *органске материје* добили смо на овај начин: Узели смо 100 к. см. воде; 1. см. раствореног натријум-хидрата, и 10 к см. калијум-перманганата, коме смо одредили јачину титрирајући га са раствором оксалне киселине у дестилисаној води, са калијумперманганатом и натријум -хидратом, тако, да један литар овако дестиловане воде садржи 0 63 грама оксалне киселине и удесили раствор калијум-перманганата тако, да десет кубних сантиметара оксалне киселине одговара 10 к см. калијум-перманганата, па смо то кували 10 минута, и оставили да се то охлади на температури 60°, Томе смо додали 5 к. см разблажене сумпорне киселине у сразмери 1:6, и 10 к. см. оксалне киселине, и одутле титрирањем калијум-перманганатом одређују се органске материје.

Треће *амонијак* смо добили на овај начин: Узели смо 300 к. см. воде и томе додали 2 к. см. растворене соде, и 1 к см. натријум-хидрата па се то остави у затвореној флашици да се сталожи; и од тога је узето 100 к. см. филтрата и додато 1 к. см. Неслерове реагенце. У другим судовима узме се такође 100 к. см. дестиловане воде, дода се томе по 1 к. см. натријум-хидрата, по 1, 2, 3, 4, 5, 6, к. см. хлор амонијумэ, и по 1 к. см. Неслерове реагенце, па се посматра јачина боје.

Председник. — Сад приступимо анализи молим г. г. К. Јовановића, Марка Николића и Војислава Прљевића да нам изврше анализу.

(После тога чланови комисије приступили су самој анализи воде са теразијске чесме и са чесме д-р К. Јовановића).

За време самог рада учинили су ове примедбе:

Д-р Марко Леко. — Молим да се запише у записник, да сам приметио, да је за узимање пробе, за амонијак боље служити се цилиндром, него као што се овде ради, пипетом.

Д-р К. Јовановић. — С тога што су услови и за компаративне течности такви исти као и

тече краљ турске посланнке у Будиму и био је вољан да прими султанове понуде. Али папа римски, једнако настојавајући тада, да подигне општу хришћанску војну на султана, кад је јако заузет ратовима на истоку, писа краљу, да не прима понуде султанове, већ да се спрема на нови крсташки рат, у који ће, вели, ступити и француски краљ Људевит XII. Краљ се поколеба, а преговарање се отегне до улето 1516 г. када Владислав умре 13. марта, обхрван јаком грозницом.(1)

Ма како да је влаaа краља Владислава доводила угарску краљевину све ближе пропасти њеној, црни дани за њу настају тек сада, када престо краљевски наследи младолетни син Владислављев, лудвик (Лауш). Охоли магнати мађарски који су и за владе Владислављеве имали у својим рукама готово сву власт краљеву бешње су се стали тек сада разметати кад им младолетство краљево допушташе да на своја пировања употребе и краљева добра, остављајући младога Лудвика више пута без најнржнијих потреба. Нарочито се у расипању државнога и краљева новца одликоваху намесници краљевски, а на њих се угледаху и остали млађи, те нам се слика стања угарске краљевине у време када намесници, по наговору папе Лава X. оклеваху да приме понуде султанове о продужењу примирја — бледо може представити овим неколиким речима: ужасна корупција чиновништва, грабљивост племства око државних и краљевских добара и прихода; до врхунца развијене интриге великаша; до зла Бога рђаво финансијско стање државе. И још при таком стању надаше се охоли и разуздани магнати неком успеху у будућем рату, који се мишљаше покренути док је још султан у Азији!...

Али какав страх обузе на један пут целу Европу, када се чу, да се султан г. 1517. увенчан славним победама у Египту, врати у своју престоницу. Необично су задрхтавали угарски раскошници и ватикански паразит; јер су се могли извесно надати, да ће им сада султан платити за њихову непромишљену надутост. Али их та зла коб још не постиже, јер се султан задовољи само тиме, што нареди босанскоме паши, да уздрма мало мађарске градове у Бвсну,(1) да би тиме изнудио од заплашених Мађара што повољније продужи примирје које му требаше ради спремања нови рат. Захваљујући само храбрости хрватскога бана Петра Бериславића, угарско се племство могаше сматрати срећним, кад је 28. марта 1519. г. закључило са Селимом примирје на три године.(1) Али као и увек, тако и овај мир за босанске Турке био је формалне вредности, јер им он није ништа сметао да не пљачкају суседне хрватске и славонске пределе. С тога, кад допре међу Хришћане радосни глас, да је ратоборни Селим I. преминуо 21. Септембра 1520. год. и да га је на престолу наследио млади му син Сулејман, мишљаху хришћани, а нарочито папа, да је млади Сулејман дете адамија, неискусно, без веће способности и мирољубиво, те да неће ићи политиком свога оца, да осваја хришћанске градове. Ну љуто су се преварили у оцени бујнога талента Сулејманова, кад овај „младић“, чим опаса мач пророков, посла одмах свога посланика Bahram-a (по Рајићу-Ибрахима) да од краљевине угарске тражи данак, који она дуговаше султану по пређашњем миру, а у про-

(1) Hammer v. J.: Gesch. d. osm. Reiches, B. I. S. 797 — Smičiklas T.: Povj hrv. kn. I. стр. 698.

(2) Pray: Annales, r. Hung t. IV, p. 391.

(1) Pray: Annales r. Hung. t. V. p, 26—27.

за воду која се испитује, ја сматрам да у овоме нема никакве грешке.

Д-р Марко Леко. — Молим да се запише да се г. Пржевић боји да амонијак не изађе из воде и да тражи да се запуше флаше. (Пржевић: То препоручује сам Фрезенијус).

Д-р Марко Леко. — Молим да се запише да бирета за перманганат, којом су извршене титрације није раздељена на $\frac{1}{10}$, него на $\frac{2}{10}$ к см.

Д-р Марко Леко. — Молим да се забележи да у дестилисаној води рударске лабораторије, има више органских материја и амонијака него у води новог водовода.

После свршене анализе узе реч председник.

Председник. — По што је свршен рад на овој квалитативној анализи, то треба сад да констатујемо факта која смо добили.

Молим дакле да се забележи ово:

Узето је 100 к. см. воде са теразијске чесме, а тако исто и 100 к. см. воде са чесме г. д-р Јовановића.

Томе је додано 10.8 к. см. калијум-перманганата и 10.8 к. см. оксалне киселине. По свршеној проби нађено је: да је вода са теразиске чесме утрошила 1.2 к см. калијум-перманганата; вода са чесме г. д-р Косте Јовановића 1.5 к. см. калијум-перманганата; а дестилисана вода рударске лабораторије утрошила је 1.9 к. см. калијум-перманганата.

Титрација воде извршена је по методи Шулцовој.

Нађено је дакле да: 100 к. см. воде + 10.8 к. см оксалне киселине (т. ј. 1 к. см. воде = 0·0063 к. см. оксалне киселине) требају калијум-перманганата:

Вода са теразијске чесме. . .	12 к см.
Вода са чесме д-р Јовановића .	12.3 к. см.
Дестилисана вода лаборатор. .	12.7 к. см.

Комисија дакле констатује, да после 35 минута стајања у отвореним судовима, није се показала апсолутно никаква реакција, т. ј. није се могла да појави плава боја, према томе нема органских материја у овој води, нити азотасте киселине.

Сад долази проба са амонијаком.

Д-р К Јовановић. — И ја констатујем да ова наша дестилисана вода није добра, и молим да се то запише. (Усваја се.)

Председник. — Што се тиче амонијака, комисија констатује да има много више амонијака у дестилованој води, него у води која се испитује.

Д-р Шамс. — Кад би ово била чиста дестилисана вода, па би нашли амонијака, онда би ово значило да заиста има у тој води незнатних трагова од амонијака, али пошто ова дестилисана вода није исправна, као што је г. Јовановић желио да се констатује, што је и констатовано, и по што су се том дестилованом водом испирале флаше, у којима се испитивала чесменска вода то се сад не може ни констатовати да у тој води има амонијака, и ја бих желео да се изврши поново анализа.

Председник — Дакле пошто је констатовано да дестилована вода није чиста и исправна, јер има у њој знатне количине амонијака, то се цео овај опит са амонијаком оглашава за неважећи по што су и опитне флаше испиране овом дестилованом водом.

Усваја ли комисија ово мишљење? (Усваја.) Онда поновна анализа — контролна ових и евентуалних, и нових проба извршиће се прекосутра у другом одељењу државне хемијске лабораторије у 8 сахата пре по дне, за кад се чланови комисије позивају.

Сад молим да се запечате ове флаше с водом и оставе за идући састанак.

(После тога чланови комисије запечатише флаше с пробном водом).

Данашњи састанак закључујем а идући заказујем за прекосутра у 8 часова пре по дне.

Састанак је трајао до 1½ час по по дне.

III САСТАНАК*)
држан 9 октобра 1893. год.

—

Почетак у 9¼ часа пре по дне.

Председник д-р Димитријевић. — Да отпочнемо најпре, господо, с читањем протокола прошлих седница те да се види шта је на првим седницама урађено.

Д-р Павао Поповић прочита записник.

Председник д-р Димитријевић. — Има ли ко од господе да што примети на прочитани записник.

Д-р Марко Николић. — Ја имам, господо, да приметим много што шта (Изволте!)

Господо, одмах у почетку првога састанка, казао сам — и то је, уведено и у стенографски записник нашег рада — да комисиски рад, у овакоме правцу какав је узет, неће бити довољан да окарактерише нашу варошку воду као добру или као хрђаву.

Остављајући за сада на страну да комисија треба да констатује — на првоме месту је ли вода добра *за пиће или није*, мени се чини да сам правац који је комисија узела у овоме послу, није исправан. Ми смо, господо, у нашој брошури, изнели две разне ствари: — прво смо казали наше мишљење о анализама воде, које су извршили државни хемичар г. д-р Марко Леко и општински г. д-р Зега у државном лабораторијуму а друго извели смо закључке, да и по самим анализама г. д-р Лека да вода оваква каква је сад, није онако „исправна" како се то од стране државног хемичара тврди, а ту смо анализу у засебноме одељку посматрали.

То су, као што се види, две разне ствари и ми смо их тако и донели. Што ми овако, а не другачије мислимо о анализама воде г. Лека то је наша ствар. Разлоге за то ми нисмо затајили. Ми смо их у нашој брошури изнели и на јавност и о тим нашим разлозима може се на други начин говорити и дискутовати, те ће се најзад видети ко има право.

За друго наше тврђење: *да вода оваква каква је сад и под овим околностима* **не ваља**, ми смо изнели разлоге.

Ми мислимо и налазимо да би се водоводна комисија огрешила о задаћу, коју има као једна „стручна комисија", ако би се упустила у испитивање других ствари, а не би прво узела у претрес питање о томе; да ли је вода добра или није.

Мени је врло добро познато писмо, које је председник овд. општине саопштио председнику ове наше комисије; знам да је у њему наглашен главни задатак ове „стручне комисије:" да констатује колтчине органских материја, амонијака и азотасте киселине.

И ако је председник општине тако обележио главни задатак ове комисије, мени се чини да комисија, на првоме своме састанку, није требала да усвоји то мишљење председника поштине, него, да она сама изнађе начин и каже правац господину председнику општине, како ће да третира овај поверени јој посао (Чује се: па то

*) На другом састанку ове комисије нису вођене стенографске белешке, већ је само у протоколу забележен рад другога састанка.

тивном случају да јој у име своје објави рат. Обузети охолошћу, а подстицани непрестано од рим-папе, „племићи мађарски саветоваше краљу зло, које му скоро дође до главе. Краљ не само да не саслуша чауша султановог, него заповеди, те га с целом његовом свитом затворе, за тим, посеку све и баце у неки оближњи рибњак. То је већ био готов повод рату, и млади Сулејман љуто је плануо гневом, уверивши се, да ће се за повређено своје достојанство љуто осветити. *Одлучи да иде право на Београд* да почетак своје владавине отпочне сјајним предузећем, а страшним нападом на силу и снагу хришћанске Европе. С тога и спремаше такву војску коју дотле не вођаше на Угарску ни један султан. Три хиљаде камила вукле су само његове топове, прах и олово, а 30 000 носиле су храну за огромну војску његову.

Пре него што се крену из Цариграда, покушао је Сулејман да Хрвате придобије за себе, или силом или митом, да му бар не сметају у овом рату.(1) Али не успев у томе покушају, ето ти га у сред зиме са свом силом ратном на Европу. Још ни снегови са балканских планинина нису окопнели, кад се султан Сулејман виде у Софији 19. фебруара 1521. г. Несрећна раја српска из софијскога, видинскога, смедеревског и крушевачког санџака морала је дати султановој војсци само за исхрану његових камила, које су вукле пртљаг и топове, и за њихове возаре огромну количину брашна и јечма! Своју војску подели на три дела. *Ахмет паша*, беглербег румелијски добије заповест, да иде на *Шабац; Мухамед Михал-огли* на *Ердељ*, а велики везир *Пири-паша* са 10 000 јаничара и осталим спахијама и особама, да иде на Београд, и да га топовима припрема за предају, докле се султан врати са Шапца, куда сад са Ахметпашом оде. — Сад да видимо како су се у Угарској спремали за одбрану?

Према онаком унутарњем стању угарске краљевине, какво бледо оцртасмо са оно неколико речи, може се мислити, каква је жалосна то према чињена за одбрану најважније тачке краљевства, ако се у опште што и предузимало. Краљ Лудвик, чим чу да Сулејман већ у Софији, посла посланике у Млетке, Рим и у Ворис на немачки сабор, да преклињу за помоћ. Али ни од куда гласа, јер баш тада, по несрећи, у целој Немачкој највећим пламеном букташе верска борба, која и папу јако занимаше, па на Угарску, на коју срљаху Турци, нико и не помишљаше. Међутим у зло доба покушају у самој Угарској да се колико толико спреме. Сазове се сабор 24. априла, да се о томе посаветују. Ну поред све те несреће која, оскудицом у војсци и у храни подриваше темељ краљевине, цепаху је још и ужасне свађе и неслога између племства. Командант Београда *Франц Хедервари* и командант Шапца, малолетни *Балентин Терек* — место кога за време управљаху градом његови ујаци два *Шуљока* — беху у завади са самим краљем, овај тражаше од њих, да уступе градове другој војсци, која ће доћи да их поседне; али му они одговоре, да у граду има доста материјала и средстава за одбрану, и да му градове неће предати све док им не исплати дуг, који им дугује. Краљ то није могао сада учинити, а они пак оставише одбрану, и повукоше се на своја добра.(1) Одбрана Шапца и Београда не беше готово никаква. А што је још горе, српски Шајкаши на Сави и Дунаву, који са својим

(1) Smičiklas T.: Povj. hrv. књ. I. стр. 701.

(1) Smičiklas T.: Povj. hrv. књ. I. стр. 703—704

нису примедбе на протокол) Ја мислим да се сад може примењивати на рад који је у протоколу забележен.

Мени се чини да председник београдске општине — нећу да кажем није надлежан, напротив, признајем да је он и врло надлежан да претреса ово питање колико је нужно за његово што повољније решење, — али председник београдске општине, нема сумње, не располаже оним стручним знањем којим располажу стручњаци у водоводној комисији, те према томе није требало да одређује правац и пут којим ће стручна комисија третирати ово питање.

Требало је оставити комисији одрешене руке, те да она каже шта треба, како треба и којим редом треба да ради, па да она предложи председнику општине пут и начин, како да се ради. То, међу тим, није ни у колико учињено.

Ја то сматрам, дакле, као грешку, и председника општине, и ове водоводне стручне комисије, комисије, која му није још прве седнице одговорила кога ће се правца рада држати.

Наше смо анализе извршили с потпуном савесношћу којом морају располагати људи који располажу кемиским знањем. И кад смо се потрудили да констатујемо право стање воде, нисмо то чинили из буди какве своје личне користи, већ ради општега добра: да помогнемо грађанству ако се још шта може урадити и поправити код воде у његову корист. Ми то нисмо чинили ни из каквах личних побуда да кога нападнемо а најмање државног хемичара. Државни хемичар већ је дуже година у овој важној служби и ми ако би смо и имали што шта да му пребацимо, имали би смо и да похвалимо. Молим, дакле, да се не заборави, нисмо ишли никако на то, да државног хемичара нападнемо. Наша је намера била да се констатује право стање ствари и кад се то учини, претпостављали смо да ће се после и поправљати оно што се још може исправити. —

Што се тиче самих наших анализа, ми смо у табеларном прегледу наше брошуре изнели податке, које смо нашли: сумирали смо све појединe састојке, које смо нашли у нашој води, сумирали смо на послетку једињења која смо из појединих састојака воде израчунали. У томе се наши податци потпуно служе.

Ми изводимо из тога закључак, да су наше анализе тачне и да су исте извршене на начин који доликује овако важном послу.

Ми смо се надали напослетку да ће и комисија проматрајући ту ствар доћи до истих резултата.

При разлозима, којима смо напали анализе г. Леке а које смо изнели, остајемо и сада. Ми изјављујемо, да и сад остајемо при ономе што смо у нашој брошури рекли.

Ако г. Леко не мисли као ми, нека изволе покушати да наше разлоге побије; ми му стојимо увек на расположењу и бранићемо наше мишљење као и он, (ако може) своје. Кад се та научна полемика развије — апстрахујући личне увреде и грдње преко новина, како је обичај код нас, виђеће се ко има право. Дотле ми морамо да се стрпимо. — Задатак комисије, да оцени ко је погрешио: ми или он, нема никаквог смисла. На првоме састанку сва господа из комисије била су мишљења, да се вода може мешати — па да и ми усвајамо то мишљење. Према томе могле би и наше и г. Лекине анализе бити тачне и ако су различите.

Други један разлог са кога ми мислимо да су наше анализе тачне, нашли смо у књизи „Извештај сталног техничког одбора за истраживање воде одбору општине београдске о каквоћи воде за будући варошки водовод. (Издање општине београдске, 1889 године).

Ту смо нашли анализе вода, које су извршене на страни; општина наша сигурно је хтела имати и анализе других чувенијих хемичара, како би на тај начин могла имати извесну контролу анализа г. д-ра Марка Лека. Ја управо и не бих могао себи да објасним за што су и вршене анализе и на страни, ако не ради контролисања оних, извршених у државној лабораторији.

Мора се признати нашој тадашњој општинској управи доиста врло искрена жеља, да исто питање расправи обазриво; она је употребила сва могућа средства да се избегне свака погрешка Али код воде то је тешка ствар. Вода се, како знају хемичари, мења; она се може толико да промени да се у њој може временом наћи састојака којих не сме бити у води. У Минхену су затрпали потпуно постојеће бунаре водоводне, кад су видели да се количина калијума, које у почетку није никако ни било, сваке године све више и више умножава. да се вода мења увидела је и наша општина Она је ставила у дужност своме хемичару да редовно прати каквоћу воде, да је редовно сваког месеца анализе, па је у последње време почела и публиковати исте анализе. Од тих анализа ми смо извели у нашој брошури два факта да се вода мења, и да овакова каква је сада није за употребу, а нарочито да није за пиће. Анализе које су сада вршене, не слажу се потпуницe с онима, које су пређе извршене. Вода се дакле или *у толикој мери мења*, да би се овакве разлике могле дозволити и објаснити самим тим променама, или су анализе, које се сада врше у држ. лабараторији *у толикој мери нетачне*, да се не могу узимати у обзир. Анализе воде, које су извршене 1888 године на страни, штампане су већ у овом поменутом извештају за поменути водовод варошки. — Ја сам те анализе добро јуче добротом председника наше стручне комисије, ма да сам ја исту, чувши за њу, још и раније тражио, не могући је до сада добити.

Мени је врло жао што ову књижицу писам раније имао, те може бити ова ствар не би добила овако лични интерес; можда би се зар могли већ и раније о овим разликама обавестити и истражити што се погрешило. —

Међутим један факт у анализама института за испитивање животних средстава у Манхајму, коме је наша вода слата за анализу, и који стоји под управом д-ра Бисигера и Хенкинга, чини ми се, да испада нама у прилог, ако се тако и ми „противници“ г. Леке смемо изражавати. —

Овде је, чини ми се место, где треба да напоменем једну нотицу која је изишла у „Дневноме Листу“ после наше прве седнице. — Иста нотица на сву је прилику морала потећи по исказу кога члана ове комисије, чему није било места. После наше прве седнице у пољопривредној лабараторији изишла је нотица, у којој се вели да су чињене анализе испале у корист г. Лека! Ја не бих имао ништа противу тога да није раније изишла била једна белешка у којој се ми називамо противницима г. Лека! И једно и друго господо, лажно је представљено и ја од себе и од својих другова одбијам да смо ми противници г. Лека — А кад се ми називамо противницима то значи, другим речима, да су други чланови комисије пријатељи г. Лека?! То толико исто значи Таква појава одиста је врло смешна, кад се с друге стране говори о некаквој „стручној незаинтересованој комисији“, која ма и најмању примедбу о некаквој пристрасности, најдостојанственије од себе одбија. — Одакле су ти гласови дошли у штампу, поменућу мало даље, овде само мислим, да је комиси

шајкама беху Шапцу и Београду као други бедем, беху већ јако клонули духом, видећи, да немају више за кога своју крв да лију. Три године већ како и краљ никако није издао војничку плату, те међу њима беше завладала ужасна сиротиња и малаксалост. Поменути поп Ђорђе Сремац прича: «И пре тога.... кад се начуло, да ће турски цар опсести Београд, Београђани, Земунци и Сланкаменци, који су сви особити Шајкаши, дођоше у помоћ, молећи своју месечну плату од краља. Краљ их упути на благајника Павла препозита у Св. Сигисмунду, а овај не би дао једно дете дискантисту (певчика) за све њих. — Није знао лопов на границама како стоји краљевство мађарске... Будући сам ја с њима (Шајкашима) био познат, свагда су ме молили да им пишем молбеницу, и ја сам им био тумач на рацком језику, и сви су ме познавали, јер сам био земљак њихов. И говораху: „Ђурђу попе, шта то нама чини срамоту, *но ако Угрима не треба Београд треба цару*“... И опет одоше краљу, али их пред краља не пустишэ... После месец дана опет дођоше краљу Лаушу. Он сиромах радо би дао био, то сам видео; али с приходима његовим са свим управљаху великаши, а њему само једно јело могоше на сто приправити. И то још могу писати. да седам пута не могоше му вечеру и обед зготовити; но кувар Матија Бошњак просио је прелата и могната за сто краљевскога величанства... И на такови начин опет их упутише на благајника Павла препозита, споменути нитков благајник казао им је, на исти начин како је горе написано. „Ми не можемо више служити краљу, узвикнули су Шајкаши, *сад је већ крај, мађарска краљевино, Бог нека буде с тобом.*“ И два краљева барјака унесоше у рукама својим и везаше чврсто бунар. Барјаци одмах падоше али их ови не хтедоше више подићи, а рекоше на исти начин, „Бог с тобом мађарска краљевино.“ Брзо стрчаше Шајкаши на лађе на Дунав и одвезоше се доле сиромаси. И више се не појавише; а доцније радо би плаћали били изобилно, који би год желео, али не имађаху коме.»(1) Верније слике, ондашњега стања свих Срба у Угарској, не треба да тражимо. Немајући свога деспота, законима мађарским стегнути као „паори“ племићски; а осиротели непрекидним борбама с Турцима, и изнурени српски Шајкаши не добијаху, у то време, ни своју плату, која им се даваше, као свагда спремним краљевим војницима за случај опасности. На гледећи какве се буре припремају краљевству, које они штите и бране, моле краља, да им бар изда крваво заслужену плату, да се могу на шајкама исхранити, па нека се не брине о одбрани својих градова. Али сви у Будиму око краља беху глуви према запомагањима свесних Срба, па их с презрењем одбише, и тако изгубише најпоузданији ослонац своје одбране. Па ипак поред свега тога, видећемо, како витешки српски дух ни у овом тренутку није могао са свим да клоне. Био је већ месец мај, а нико се није ни макнуо, да штогод спреми за одбрану. Дође и јуни, кад се чу, да је султанова војска прешла Балканске планине, и да хита Београду. Тек сада заповеди краљ, да сви племићи искупе своје војнике у Бачкој у *Толни*, куда ће и он из Будима доћи. А да би што више војске прикупио, нареди да се носи крвав мач по краљевству, као год оно што у часовима највеће опасности чињаху и Турци са пророковом заставом. Ну све је то било од врло слабе помоћи. Једно што је за велику спрему било и сувише

(1) Летопис М. С. за г. 1858. ч. II. стр. 27—29.

ја — кад је ту нотицу у „Д. Л" прочитала — а да је прочитала имам доказа у јучашњем нашем разговору о томе — требала је послати „Званичну исправку" истоме листу о томе, да демантује те вести. И да на тај начин одбије пребацивање пристрасности од себе. Протокол првог састанка господо још није био закључен, комисија није била још на чисто ко има право, дакле, још није требало јављати о томе, као свршеном, што је још у току испитивања.

Морају се још мало задржати на томе, од куда исти гласови у јавности?

Ми то за цело објавили нисмо. — Сигурно неко од оних, којима је ишло у корист распростирање таквих лажних гласова. Међу тим то није било корисно и комисија је требала побијати исте гласове Ја сам, у осталом, с приватне стране чуо који је од прилике то изнео. Од кога сам чуо, допустићете ми да то не помињем, но напослетку ако комисија зажели да и то зна ја ћу с допуштењем дотичнога, и његово име споменути. Мени се чини да баш онај, који би требао да буде најпристраснији у овој незаинтересованој комисији, да је баш он главом изнео тај глас. Он је причао јавно у јавним локалима у Београду, како је анализа извршена пред комисијом у првој седници испала у корист господина Лека!

И то сам сматрао за дужност знања ради напоменути. — Ја бих желио на овоме месту још један пут напоменути, да и сада остајемо при ономе што смо казали већ односно анализа г. д-ра Леке и Зеге, а односно нашег рада опет велим још једанпут да је он вршен с највећом искреношћу и одушевљењем а у искреној жељи да се констатује право стање ствари ради оријентисања надлежних фактора; хтели смо најзад доказати најправилнијим путем, да резултати испитивања г. Леке и Зеге нису тачни.

Што се тиче саме контроле наших анализа ја сам једном већ напоменуо да резултати до којих смо ми дошли радећи пред комисијом, и то за оне састојке, при чијим се анализама није десило ништа, да се најблажије изразим неправилнога, показују vollständige Uebereinstimmung (потпуно се слажу) са нашим пређе најеним резултатима. — Кад велим „vollständige Uebereinstimmung" ја ту разумем слагање са дозвољеним аналитичким грешкама. Већ смо раније казали (а то смо нас тројица потписника брошуре, тако званих „противника" г. Лекиних), да се наше анализе мало разликују од оних које је извршио д р Бисингер у Манхајму и то баш у оним састојцима, којих у води или никако и не сме бити, или и ако их има, онда су дозвољене у минималним количинама.

По писму председника општине, комисија ова имала је да изради анализе органских материја-амонијака и азотасте киселине. И овде имам да констатујем једну некоректност „стручне комисије", која је имала да испита ову ствар. Кад смо приступили овоме послу, ми смо драговољно пристали да по решењу комисиском израдимо, *и то ми израдимо*, анализе баш оних састојака које ми налазимо у много већој количини у води него што је нашао државни хемичар. — То је било мало незгодна ствар. Ми у нашој брошури констатујући факат да наша вода није никако у оној мери исправна како се то од стране г д ра Лека, државног хемичара тврди. — Ми би смо се требали од стране комисије сматрати не као окривљени, (кад се већ почело тим језиком и тоном говорити и поступати) већ као тужиоци а г. Леко и Зега требали примити на себе незгодну улогу оптуженога. — Ми нити смо били дужни, — вршити анализе наших података, — које смо изнели — нити нас је могао ико на то натерати: то би била ствар једне непристрасне комисије, у којој не би требале бити заступљене ни једна ни друга заинтересована партија, (кад је већ ушло у јавност да су то партије), већ само незаинтересована лица, која би општини непристрасно казала, шта је у ствари. — Место тога нас је ова комисија узела тако рећи на испит, готово нас је ставила на оптуженичку клупу и тражи да кажемо шта смо радили до најмањих ситница, тражи од нас, да ми од речи до речи испричамо рад и методе, по којима смо ми радили, — а не тражећи, међу тим, и после нашег изричног тражења, исто то и од г. д ра Леке, већ му чак шта више дозвољава разне примедбе и вицеве.

Ми смо све то тражили и ја мислим да комисија неће имати ништа против тога ако ја овде напоменем да смо ми „противници" г. Лока били и сувише предусретљиви и трпељиви, како наспрам г. Леке тако и наспрам комисије.

Овом приликом хоћу да констатујем и то, да узрок целе ове предусретљивости није био неко угађање комисији водоводној него жртвовање са наше стране; ми смо се изложили малтретирању, примив на себе улогу оптужаних и вршили смо посао не докле комисија ради, јер ми смо у праву а убеђени у савесност и тачност својих резултата, но општег добра ради.

Председник д-р Димитријевић. Ја још више жалим што ви тако што можете мислити као никоме није пи на ум пало да вас сматра као оптужене!

Д-р Марко Николић (наставља). Ми мислимо тако а да ли је баш тако у истини нека неко други незаинтересован на основу онога што сам напоменуо оцени.

По нашем мишљењу комисија је требала решити да исту анализу изврше г. Марко Леко и г. Зега и ја молим да се и то забележи у записник.

Сам задатак „стручне комисије" да одреди: да ли је наша анализа исправна или не нема никаквог смисла; овом приликом морам вам напоменути мишљење једнога од најкомпетентнијих лица од свих што их имамо у земљи, мишљење које вели: да су и наше *анализе* а може бити и оне г. Леке, *потпуно исправне али да вода не ваља*

Из свега овога што сам до сада казао, мени се чини да у целој овој нашој комисији влада супротан правац ономе који би требао да влада. Ја нећу да говорим о појединим члановима међу којима има и таквих које ја лично врло јако ценим, па не само ја него можда и остали противници г. Леке..

Д-р Коста Јовановић. Ја ценим све чланове...

Д-р Марко Николић ја нагађам да комисија не решава о томе да ли је вода добра или не него иде правце на то да једне опере а друге окаља.

Ја бих волео да се варам, и врло ми је жао што ово кажем, али такав је утисак учинила комисија на мене.

Господо, овим хоћемо да изјавимо своје незадовољство наспрам самог тона, који у комисији влада и да кажемо, да се не слажемо с правцем којим је она ударила

Кад смо сазнали да је за испитивање воде одређена комисија, ми смо се томе од свег срца зарадовали не с тога, што смо мислили да ће то бити прилика већ с тога што смо се надали, да ће рад ове комисије користити општој ствари дошавши до тачног резултата у једном овако животноме питању за Београд. И ја молим г. д-ра Лека да не прими ово наше писање као лично нерасположење на спрам њега него онако како сам ја објаснио. Претендујући на име хс-

---

позно, јер је султанова војска првих дана месеца јула већ била под Шапцем и Београдом; а друго што и сам народ у својим националним осећајима и у дужностима према отаџбини беше и сувише попустио; једва краљ са 2 000 коњаника изађе из Будима, 15. јуна, и упути се к Толни. Уз пут му се придружи нешто војске, тако да целокупна војска, која беше у Толни, не износаше више од 60 000 људи. Краљ је очекивао још на долазак војске, али је за то време султан гигантски напредовао.

Ахмет-паша, дошавши под Шабац, стаде га одмах тако силно тући, да се мална посада мораде повући из својих првих утврђења у главну тврђаву. Посада не беше већа од 100 људи, али је ипак под својим храбрим заповедником *Симоном Лолодијем*, дуже одбијала страховите турске јурише. С оне стране Саве стајали су 3 000 Мађара, али нису смели опсађеницима прискочити у помоћ. Опсада је трајала 7 дана, и тек када Турци фашинама испунише све водене опкопе око бедема, срљајући страховито преко њих унутра у тврђаву, малена чета соколова не би у стању да одбије, 7. јула, тај последњи јуриш. Седам стотина мртвих војника стало је Турке заузеће града Шапца. Кивни Ахмет-паша љуто се освети оној шачици заробљеника. Свима посече главе, пободе на коље дуж пута, куда ће сутра дан султан свечано први пут ући у први хришћански град. Султан нареди одмах да се град утврди, поставивши му на бедеме још 20 нових топова, па га снабде јаком посадом.

Освојењем Шапца, мишљаше султан, да је потсекао крила Београду; само сад му требаше с друге стране згодна позиција за бомбардовање града — пошто му се са сува не могаше учинити никаква квара — зато одлучи прећи Саву на освојити најпре *Земун*, и са земунске стране уздрмати безбедност београдске тврђаве. Заповеди да се код Шапца гради велики мост, за прелазак војске у Срем. Седећи под чадором на обали, посматраше султан необично живо напредовање свога предузећа. За 9 дана, мост је био готов, али десетога, кад је султан хтео да пређе, надође злучајно Сава и поквари му сву грађевину. Тек после 8 дана могао је (28 јула)прећи са свом војском на ону страну, и ако је тада претрпео осетних препрека од стране митровачких Срба.(1) Потпомагани са левог бока војском босанскога паше, разлете се победоносни султанови јаничари по сремским равницама ужасно палећи и пустошећи.

Пири-паша је за то време опседао *Београд;* али видећи, да се он не може освојити док се не добије Земун, пошље Хозреф-пашу с једним одељењем војске, да га заузме. Земун бранаху три храбра српска јунака: *Михаило и Марко, браћа Скоблићи,* и *Петар Овчаревић,* са својих храбрих 500 шајкаша. Турци опколе град, и стану га топовима тући. Марко пак сипаше ватру са бедема градских на голему турску војску; Турака много пада, али и његова чета Шајкаша све се већма смањаваше. Кад му турски топови разрушише и зидове градске, онда снажном јуришу бесних јаничара не могаху наши одолети. Турци продру унутра, заосталу посаду похватају и исеку. Војвода Михаило беше у бојуу погинуо а Марка нађу рањена; изнесу га, оперу му ране, па га запитају, не би ли се потурчио. Ну кад се јунак освести мало и с гнушањем одби таку понуду, разјарени Турци баце га гладном слону на жртву. Турске чете расплину се сада по равноме Срему, хитајући, да походе стару престоницу деспотову, *Купиник.* Дес-

(1) Rad jugosl. akad. књ. XVIII. стр. 113.

мичара са истим правом као и д р Леко и Зега, ми смо пре свега, сматрали да смо јавни посленици и да смо као такви дужни изнети резултате својих студија грађанству у питању овако судбоносном за његово здравље. У осталом на кога би се грађани у оваким питањима и могли с правом обраћати ако не на хемичаре. Ми смо ту дужност примили на себе констатујући оно што смо константовали. Комисија је, дакле имала да реши: дали је вода добра или н ; а кад је није на то упутно председник општине, дужност је његова била да га посети на ту главну потребу.

Господо, на првом састанку ми смо пред комисијом испитали органске материје које се налазе у нашој води; и као што је у записнику означено, ми смо у једноме случају утпотребили за оксидацију органских материја. 1 2 сс.м. а у другом: 1,5 сс.м. калијум-перманганата у 100 сем. воде.

У опште кад год имамо више анализа израчуна се ради боље прегледности, средња вредност. Средња вредност кали перманганата коју смо пред комисијом радећи, утрошили за оксидацију органских мотерија износи 1,3 ссм 1,35 с см што одговара у милиграмима израчунано 4·27 мл. Кад смо радили анализе, које су одштампане у нашој брошури, ми смо на оксидацију органских материја утрошили калија и перманганата у средњој вредности 0,0059 грама.

Ми смо на оксидацију органски материја утрошили калијум-перманганата у средњој вредности 0,0059 грама

Ми смо још онда у првој седници тражили, а ако нисмо, ја мислим да се сада уведе у записник, како је вода у очи онога дана кад је требало да се састане комисија, пуштана на свима хидрантима по вароши. Друго је питање: да ли се мења вода услед пуштања на хидрантима или не мења.

То се може оставити и расправити на другом каквом месту; ми и овом приликом констатујемо да се по нашем мишљењу мења састав воде и да се количина органски материја промењује са рећим и чешћим испуштањем воде на хидрантима. Отуда изводимо закључак да смо ми пређе добијали нешто више органских материја само с тога што је вода прилично ретко испуштана на хидрантима.

У осталом то мишљење не заступамо само ми него и д-р Лека. Он је у своме извештају за месец септембар казао, како се вода у цевима таложи издавајући једно једичење гвожђано у след чега се вода при чишћењу цеви замути

Г. Леко и сам вели да ипак бива неке промене у води, када стоји у цевима. Ми се разликујемо само у томе што ми у нашој брошури тај талог на други начин објашњавамо. На основу истог разлога ми тврдимо и то, да се и количине свих азотних органских материја мењају према томе како се и колико се пушта воде по хидрантима по вароши. Ми ову ствар нисмо мислили помињати али нас је сада навела та околност што је прексиноћ дакле опет у очи нашег састанка, када су се требале узети и ове пробе за комисиску анализу опет пуштана вода на хидрантима. Нећу тврдити да то намерно бива али хоћу да се запише и то да сам на једном ћошку баш према мојој кући, где се такође налази један хидрант, приметио да је и у четвртак после подне пуштана вода на истом хидрату, јер су око 3 сата биле затворене све славине по кућама; око 5 часова пуштана је вода на хидранту и пуштена у исто време и у куће. Том приликом ја сам сâм лично видио како је вода била изванредно много замућена.

Кад се дакле онај водени талог покрене вода је мутна, а кад се сталожи она је зеленкаста.

(наставиће се)

ОБЗНАНА

У вези свог наређења АБр. 2366. од 30. Априла о. г. Суд општине вароши Београда објављује грађанству, да ће Управа Водовода од 1. Јануара идуће године наплаћивати воду према члановима 8 и 9. правила за издавање воде, од свију оних кућа, које су од 1. Јуна до краја о. г. са водоводом спојене без обзира на то, да ли се вода у кући троши или не, или да ли је инсталација у кући извршена или не.

Ово решење своје Суд општине вароши Београда оснива на чл. 2 и 13. правила за везивање водовода са зградама у Београду и издавање воде из истог водовода, која су правила добила закону силу решењем владе Њ. В. Краља од 10. Јуна 1892. год. ПБр. 10382 основаним на чл. 6. 7. и 9. зак. о варошкој трошарини у Београду од 13. Јуна 1884. год.

АБр. 6603 од суда општине вароши Београда 1. Новембра 1893. год. у Београду.

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ.

О београдској води. У недељу 7. Новембра 1893. г. у 3 часа после подне држаће у сали велике школе г. Др. Марко Т. Леко јавно предавање с'експерименатима о води у новом београдском водоводу.

После предавања објашњаваће се и она питања о каквоћи воде у новом водоводу, која би се од стране присутних покренула.

Улаз 50 пара дин у корист друштва за уређење и унапређење дунавског и варошког краја.

Улазнице могу се добити код друштвеног благајника г. Владислава М. Ђорђевића, бакал., у књижарама г. г, Јоксимовића и Пурића и у трговини г. г. Јевте Павловића и Комп.

СТАТИСТИЧКИ ЗАПИСИ
У ОПШТИНИ БЕОГРАДСКОЈ

Путнички саобраћај вароши Београда, У седмици од 24. Окт. до 31. Окт. 1893. год. допутовало 1110. одпутовало 754. Од којих су :

а.) Пола : мушког 1064, женског 46.

б.) Вероисповести: православне 916, католичке и протестан. 66, мојсијевске 28, мухамеданске 100, свега 1110.

в.) Постојбина : Србија 825, Аустро-Угарска 103, Босна и Херцеговина 8, Црна Гора 9, Грчка — Турска 120, Бугарска 7, Румунија 2, Русија — Германија 11, Франц. 3, Италија 12, остале државе 10.

потица *Јелена*, још кад су прве Пирипашине чете прешле Дунав, побојала се за безбедност свога живота, и реши се да бега. Али да не би пала у руке турским пљачкашима, који се већ свуда беху расплинули по Срему, пошље посланика Сулејману под Шапцем, с изјавом, да је готова поклонити се њему, ако јој зајемчи, да ће признати њено владање. Султан прими понуде, и после свог посланика да јој то јави. Али она ухвати тога посланика, веже га и отправи краљу, па сама покупив све своје благо утече својој браћи, Јакшићима у Вилагошвар.(1) Султан кад чу како га је жена хитро преварила жучни гнев свој изли над мирним сремским становницима.

Турци пак освојивши Земун, пођу даље на Купиник. Палатин Баторије покуша да им стане на пут, али потучен од смедеревскога Вали-бега, мораде уступити. Купиник Турци попале, а за тим иста судба постигне и остале градове сремске: *Сланкамен, Карловце, Беркасово, Барић, Митровицу* итд. У томе и султан је већ преко Купиника стигао у Земун, где га је очекивала остала војска, радосна, што ће се сада и опсада Београда озбиљније предузети. Равно је 30 дана како га је Пири-паша опсео са сува, па му ништа није могао учинити. Првог августа отпочне се опсада и са Дунава. Градски заповедници: *Блажо влах, Јован Ботије* и *Јован Моргај*, са 700 храбрих бранилаца, међу којима беше највише Срба — бранаху храбро град још читавих скоро 30 дана, поред свих оскудица у муниципији, и нади на помоћ од краља. Двадесет јуриша једно за другим одбијаше храбро посада. Султан већ пао у очајање, да му се сви његови лепи планови не разбију о тврде зидине београдске, кад му нека срамна издајица свога рода — *Моровић*(1) притече својим опаким саветом у помоћ. За добру награду, показа он султану најслабију страну града, научив га, да на тој страни поткона мину, и да бедеме баци у ваздух, на тако да начини себи пролаз у град. Међутим и у варошком подграђу настане неко комешање међу српским становницима бојећи се Турака. Зато се сви поувку у град, сами запаливши целу варош — „seu proditione sive metu acti“ вели Pray. На један пут једнога дана страховита пуцњава проламa ваздух над Београдом, а комади бедема и куле градске полете у ваздух, бачени силним потресом мине турске, која је до под саму кулу била поткопана. Панички страх обузме све живо у граду, нико се више већ не надаше, да ће се град моћи одржати Помишљало се већ на предају. На несрећу хришћана, беснила је у то време међу српским и мађарским становништвом нека ужасна верска свађа, која се при њиховом додиру у граду још јаче разбукте. и донесе врло опасне последице. Толико година већ крвно борећи се са Турцима више за безбедност Мађара, него за своју дичну корист, кукавни Срби никад не налажаху у ових дошљака монголских ни искре захвалности; већ шта више горег кињења и мучења него што и од самих Турака трпљаху.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

(1) Rad југосл. акад. књ. XVIII. стр. 115—116.

(1) По Хамеру и Рајићу, то је био неки Француз или Талијанац.

г.) Занимање путника: Тежаци и економи 76, Занатлије 101, Трговци 407, индустријалци 3, шпекуланти и предузимачи 27, Гостионичари 18, Интелигенција (војска) 114, ђаци 38, раденици и помоћници 99, Пијари и бозаџије 97, надничари и слуге 74.

Из статистичког одељка општине вароши Београда 31. Октобра 1893. год.

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

—

Пошто се није могла држати одређена лицитација на дан 1-ог овог месеца, за давање под закуп плаца општинског више чесме „Књагиње Љубице“ из узрока, што није било лицитаната, то ће рачуноводство општине Београдске, држати другу јавну усмену лицитацију у својој канцеларији на дан 16 тек. месеца, од 2—5 сахати по подне, за давање поменутог плаца под закуп.

Кауцију полажу српски грађани 160 дин. а страни дупло, у готовом или српско државним папирима од вредности.

Остале погодбе о овом закупу, могу се видети свакога радног дана у канцеларији рачуноводства а и на сам дан лицитације.

Ко жели закуп овај узети нека означеног дана дође и лицитира.

СБр. 18085 — Од суда општине града Београда, 5. Новембра 1893 године у Београду.

—

По што се није могла држати одређена лицитацаја па дан 2-ог овог месеца, за давање под закуп чишћења пијаца из узрока, што није било лицитаната, — то ће рачуноводство општине Београдске, држати другу јавну усмену лицитацију у својој канцеларији на дан 20 тек. месеца, за давање под закуп овог права, од 2—5 сахати по подне, у које ће се време и лицитација закључити.

Закуп овог рада да је се на годину дана, 1. Јануара 1894 до 1. Јануара 1895 године.

На име кауције полажу српски грађани 1200 дин. а страни дупло, у готову или српско-државним папирима од вредности.

Остале погодбе за овај рад могу се видети сваког дана у канцеларији рачуноводства а и на сам дан лицитације.

Ко жели примити се овога рада нека означеног дана дође и лицитира.

СБр. 18086 — Од суда општине града Београда, 5. Новембра 1893 год. у Београду.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ.

—

I. Димничарство:

а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0·20 д.
б) За неузидан шпархерд . . . . . 0·20 д.
в) За узидан „ . . . . . 0·40 д.
г) За велики узидан шпархерд у гостионици . . . . . 0·50 д.
д) За чишћење димњака од два спрата 0·20 д.
ђ) За чишћење простог димњака . . . 0·10 д.
е) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са пећима . . . . . 0·10 д.
ж) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са више пећи . . . . . 0·20 д.
з) За паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0·75 д.

II. Пражњење помијара и нужника:

а) Од кубног метра . . . . . 10·— д.
б) Од акова . . . . . 0·50 д

III. Пеетарина:

а) Марка за пашче за годину дана . . 3·— д.
б) Обнављање изгубљене марке стаје . . 1·— д.

IV. Гробарина.

а) Гроб за децу . . . . . 7·— д.
б) Гроб за одрасле . . . . . 12·— д.
в) Мала гробница . . . . . 555·52 д.
г) Велика гробница III. реда . . . . . 998·39 д.
д) Велика гробница II. реда . . . . . 1099·32 д.
е) Велика гробница I. реда . . . . . 1684·57 д.

V. Мртвачка кола:

а) Мртвачка кола стара са два коња . . 12·90 д.
б) Мртвачка кола са анђелима са два коња . . . . . 24·90 д.
в) Мртвачка кола нова са два коња . . 36·90 д.
г) Мртвачка кола нова са 4 коња . . . 72·90 д.

ТАКСЕ

ЗА ИЗНОШЕЊЕ ЂУБРЕТА

—

За квартове: Савамалски, Теразијски, Варошки и Врачарски:

1. Од собе и кухиње или мањег дућана са собом . . . . . 0·25 д.
2. Од две или три собе, са кухињом или већег дућана са магазом . . . . . 0·70 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1·50 д.

За квартове: Дорћолски и Палилулски:

1. Од собе и кухиње, или мањег дућана са собом . . . . . 0·20 д.
2. Од две или три собе са кухињом или већег дућана са магазом . . . . . 0·60 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1 д.

Од суда општине београдске 28. Августа 1892 године АБр. 9449.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

ПРЕМЕРЕНО НА БЕОГРАДСКОМ КАНТАРУ

Од 20. Октобра до 28. Октобра 1893. год.

КИЛОГРАМА	НАИМЕНОВАЊЕ	ЦЕНА НАЈВЕЋА дин.	НАЈВЕЋА пр.	НАЈМАЊА дин.	НАЈМАЊА пр.
3.363	Арнаутика	22		20	
	Брашна кукурузна				
	„ пшенична				
	Вина бела (од лит.)				
20.200	„ црна „ „		60		50
1930	Волова	45		40	
	Вуне не пране				
	„ пране				
35.860	Грожђа	80		50	
1.349	Дуња	30		10	
71050	Јабука	15		10	
129119	Јечма	10		9	50
3.430	Кајмака	140		110	
	Кожа воловских				
	„ јагњећих				
2320	„ овчијих				
10708	Коре брезове	12		11	
	Крава				
51350	Креча	4		3	50
20950	Кромпира	10		7	
	Крупника				
6914	Крушака	15		9	
73194	Кукуруза нова	7	50	6	
	Купуса				
	Лоја нетопљеног				
	„ топљеног				
1420	Лука аршламе	15		10	
44	„ бела	45		40	
14993	„ црна	25		15	
	Масла				
538	Масти	120		110	
14816	Меда	50		40	
	Оваца				
386183	Овса	11	50	10	50
60502	Ораја	40		35	
10008	Пасуља	12		10	
	Пекмеза				
	Просе				
425178	Пшенице	11	40	10	50
48018	Ражи	8	50	8	20
	Рак. комов. (од лит.)				
	« „ меке „				
	„ шљив. љуте «				
21548	„ „ меке „		55		35
22800	Свиња дебелих	75		70	
	„ средњих				
51580	Сена	5		4	
651	Сира	120		60	
820	Сламе	3		2	
	Сланине				
	Сочива				
458	Угљена дрвеног	8		7	
386800	„ каменог	3		2	50
414	Шишарке	25		24	
	Шљива сирових				
802955	„ сувих о. год.	30		12	
10000	простог камена				
11050	мекиње				
12708	ситнице				
47069	воће разно				

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА

Власник Општина Београдска — ПАРНА РАДИКАЛНА ШТАМПАРИЈА — Уредник Урош Кузмановић

БРОЈ 46. ГОД. XI.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
НА ГОДИНУ . . . . . 6 дин.
НА ПОЛА ГОДИНЕ . . . . . 3 „
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ . . . . . 9 „

НЕДЕЉА 14. НОВЕМБРА 1893.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 ПР. ДИН. ОД ВРСТЕ

ПРЕТПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПУТНИЦОМ НА ОПШТИНСКИ СУД А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА

Рукописи не враћају се

Неплаћена писма не примају се.

ОБЗНАНА

Прошле године у многим кућама Београда онемогућено је било правилно издавање воде услед тога, што су водомери и цеви водоводске инсталације у тим кућама изложене биле мразу, те се је вода била смрзла у тим деловима инсталације.

Штета која произлази мржњењем воде у тим деловима двогуба је, јер не само да укућани остају за неко време без воде, него се и водомер и дотичне цеви кваре те и општина и газде куће могу бити изложени доста јакој штети.

Да се до штете не би дошло, управа водовода моли газде у чијим су кућама водомери намештени у подрумима, да се благовремено постарају да водомери и цеви у тим подрумима не буду излагани мразу.

То се да постићи: попуњавањем подрумских прозора сламом или кровином и једновременим затварањем прозора исправним капцима.

Затим ваља мотрити на то, да подрумска врата не остају отворена.

Цеви пак које изводе воду из водомера по кући и које пролазе кроз просторије изложене мразу, морају се обмотати сламом чећетом или другим подесним рђавим топлоношама. —

Чесме по авлијама ваља такође штитити противу мраза обмотавањем сламом или подесним облагањем, сандуком испуњеним пепелом и т. п.

За случај у коме је инсталација водовода у кући тако изведена да цеви пролазе кроз просторе изложене мразу, а исте цеви недају се подесно обмотавати облогом која би чувала противу мраза, укућани сачуваће се од рђавих последица уплива мраза на водоводску инсталацију тиме: ако свако веће по престанку употребе воде, затворе ону славину која је остављена на најнижем месту водоводске мреже у кући.

Затварањем те славине (која се налази обично али не увек у близини водомера) прекинут је пролаз воде у цеви кућне инсталације и у исто доба цеди се сва вода из тих цеви излазећи из малог побочног отвора те славине.

На тај начин мрежа водоводских цеви у кућама остаће преко ноћи празна, а дању када је поменута славина отворена и отакање воде тако рећи непрестано траје, вода у цевима нема кад да се смрзне.

Управа водовода моли потрошаче воде, да упражњавају затварање поменуте славине свако вече па било да су цеви у кући облогом постављене или не, јер се с тим малим трудом осигурава газда куће противу велике штете која може произаћи мрзнењем воде у инсталацији.

Сопственици кућа одговорни су управи Водовода за сваки квар на водомеру и на главној славини дакле и за тај који проистиче усљед мрзнења воде у водомеру.

Водомери који нису постављени у подрумима него у јамама, и ако су те јаме извршене према пропису управе Водовода, нису изложени мржњењу ни при највећем мразу. —

Бр. 5130 Из управе Водовода, 4. Новем. 1893. год у Београду.

ОБЗНАНА

У вези свог наређења АБр. 2366. од 30. Априла о. г. Суд општине вароши Београда објављује грађанству, да ће Управа Водовода од 1. Јануара идуће године наплаћивати воду према члановима 8 и 9. правила за издавање воде, од свију оних кућа, које су од 1. Јуна до краја о. г. са водоводом спојене без обзира на то, да ли се вода у кући троши или не, или да ли је инсталација у кући извршена или не.

Ово решење своје Суд општине вароши Београда оснива на чл. 2 и 13. правила за везивање водовода са зградама у Београду и издавање воде из истог водовода, која су правила добила закону силу решењем владе Њ. В. Краља од 10. Јуна 1892. год. ПБр. 10382 основаним на чл. 6. 7. и 9. зак. о варошкој трошарини у Београду од 13. Јуна 1884. год.

АБр. 6603 од суда општине вароши Београда 1. Новембра 1893. год. у Београду.

ПОРОТНИЦИ

За варош Београд за време од 15 Новем. 1893 до 15 Новем. 1894 изабрати у седници одборској од 10 Новем. 1893 год. АБр. 6728, а према члану 6 и 7 зак о пороти од 1892 године.

—

Милан Антонијевић јувелир, Живојин Стојадиновић сарач, Благоје Спасић трговац, Светозар Швабић трговац, Манојло Клидис трговац, Јосиф Б. Хајим трговац, Коста Аврамовић сарач, Драгутин Настић трговац, Петар Радовановић трговац, Тодор Ђурић трговац, Спасоје Стефановић трговац, Коста Николић трговац, Владимир Јовановић приватије, Никола Лазаревић приватије, Михајло Михајловић бакалин, Тома Николић кафеција, Риста Дамњановић терзија, Никола Секулић берберин, Јован Христић приватије, Голуб Јањић трговац, Пера Маринковић абација, Милан М. Банковић приватије, Јеремија Прокић ћурчија, Ђорђе М. Марковић апотекар, Спасоје Илић кафеција, Илија Милишић бакалин, Радован Миленковић столар, Богосав Марјановић кафеција, Раде Антић кафеција, Мијајло Јовичић винар, Аксентије Васић опанчар, Алекса Стојковић пензионар, Чедомир Поповић нач. мин. у пензији, Никола Анастасијевић бакалин, Љуба Ђорђевић воскар, Владимир Губеревац кафеција, Ђорђе Н Петровић бакалин, Стеван Мићковић бакалин, Стеван Радојковић трговац, Лаза Ж. Петровић члан апелац. у пензији, Алекса М. Ђорђевић, Филип Рељић пензионар, Никола Миловановић брашнар, Трајко Стојковић кафеција, Риста Миленковић приватије, Андреја Даде бакалин, Аврам Ј. Меламед мењач, Богосав Мацаревић кафеција, Риста Петровић-Сировица кафеција, Димитрије Илић трговац, Јаков Дамјановић предузимач, Јанаћко Ђорђевић бакалин, Јеврем Петровић терзија, Љуба Јовановић кројач, Коста П. Михајловић бакалин, Радоје Ћирковић бакалин, Ћира Петровић кафеција, Аксентије Тодоровић магазација, Јован С. Јелкић приватије, Глиша Јосифовић трговац, Светозар Велицки књиговезац, Драгомир Здравковић трговац, Риста Паранос трговац, Љуба

Мишковић трговац, Вучко Ц. Илић трговац, Никола Бошковић абаџија, Петар Михајловић кафеџија, Настас Тадић б. трговац, Петар С. Спасић апотекар, Тодор И. Михајловић трговац, Коста Гинић цигљар, Живко Ђорђевић воскар, Алекса Петровић гостионичар, Никола Х. Поповић пензионер, Алекса Стојановић сапунџија, Милан А. Максимовић кафеџија, Светозар Стефановић кафеџија, Јања Пашона б. ликерџија, Јован Петковић земљоделац, Милић Тодосијевић бакалин.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

LXXX ВАНРЕДНИ САСТАНАК

29 Октобра 1893 год.

Председавао председник г. Милован Р. Маринковић од одборника били су: г. г. Сол. Ј. Азријел, Андреја Ј Одовић, Филип Васиљевић, Илија Ђорђевић, М.М. Ђорђевић, Ј. Ђуровић, Ђ. С. Новаковић, М. Ј, Марковић, М. О. Петровић, К. Д. Главинић, М. Велизарић, Р. Драговић, Мих. П. Бончић. М, Јанковић, Л, П. Дашковић, М. М. Ђорђевић, М. Капетановић, Св. И. Ристић.

На овом састанку решавано је само о буџету за 189 четврту годину, који ће се целокупан у засебној књизи објавити.

LXXXII. ВАНРЕДНИ САСТАНАК

31. Октобра 1893 год. пре подне.

Председавао председник г. Милован Р. Маринковић присуствовао члан суда г. Д. Т. Вељковић, од одборника били г. г. К. Б. Михајловић, Ј. Ђуровић, М. М. Ђорић, М. Ј. Маринковић. М. М. Ђорђевић, С. Ј. Азријел, А. Ј. Одовић, Р. Драговић, М. П. Бончић, В. М. Тодоровић, С. Вељановић, Н. Х. Поповић, М. Капетановић, Т. Капетанспасић, М. Велизарић. К. Петровић, М. Јанковић.

I.

По прочитању протокола лицитације СБр. 17712 држане 29. Октобра ове године за давање под закуп права продаје туцане кафе (тамне), које је право остало на Радоју Радојчића овд. за пет хиљада пет стотина један динар годишње, и по прочитању накнадне понуде Марка Т Миленковића и брата СБр. 17736, којом нуде за ово право шест хиљада динара годишње, не приступајући на ужу лицитацију, одбор је решио, да се право продаје туцане и пржене кафе у Београду (право тамиса) уступи Радојици Радојчићу ако пристане, да за исто право плаћа годишње ма колико више од шест хиљада динара, колико је накнадно понуђено.

II.

Председник извештава одбор, да је суд општински решењем својим од 30. Октотра 1893 год. АБр. 6486, допустио П Максиминију из Штолберга у Немачкој, да у општинској кланици коље свиње и да месо и сланину извози из земље а да на извезену количину меса и сланине не плаћа аренду

По прочитању тога решења и погодаба под којима му је ово клање допуштено одбор је одобрио у свему ово решење судско.

III.

Прдужен је претрес буџета за 1894 годину и по прочитању сваке тачке по особ, одбор је решио, да се у буџету за 1894 годину предвиде још и ови расходи *)

IV.

Приликом решавања о расходима за 1894 год председник је изнео одбору на решење акт министарства финансије, којим тражи, да се у буџету општинском стави потребна сума за поротничке дангубе.

По прочитању тога акта АБр 7582|92 и акта управе вар. Београда АБр. 1238|93. којим се први акт понавља, одбор је решио, да се у буџет општински за 1894 год. стави пет хиљада динара за исплату поротничких дангуба.

LXXXIII. ВАНРЕДНИ САСТАНАК

31. Октобра 1893 год. После подне

Председавао председник г. Милов. Р. Маринковић присуствовао члан суда г. Димитрије Т. Вељковић од одборника били г. г. К. Б. Михајловић, Мих. Јанковић, М. Велизарић, Коста Петковић, Р. Драговић, Филип Васиљевић, поп Таса Капетан-Спасић Мих. П. Бончић, Ст. Чађевић, Др. Марко Т. Леко, Ђорђе Наранџић, Мих. М. Ђорђевић, Др. Алкалај, Коста Д. Главинић, Милош Трнковић, Милан М. Ђорић, В. М. Тодоровић, Ник. Х Поповић, Милут. Ј. Марковић, Др. М. Радовановић, Сава Вељановић.

*) Буџет ће се засебно у целини објавити.

Ур.

I.

Продужен је и довршен претрес буџета за за 189 четврту годину, који ће се у засебној књизи објавити.

II.

Приликом решавања о грабљанском буџету и о благајнику грабљанском, одбор је решио, да се одређена плата у две хиљаде динара помоћнику благајника означеног у II-гој групи под В Бр 54 буџета расхода, смањи на хиљаду пет стотина динара годишње

III.

На предлог г. Марка Велизарића одборника а услед преоптерећености општинског буџета и са разлога означених у решењу одборском од Новембра 1892 год АБр 11141 одбор је решио, да се од првог Јануара 189четврте године не издаје из општинске касе ништа на издржавање ноћних стражара и да се из буџета за 189 четврту годину изостави сума за ову потребу.

Де се извести управ. вар. Београда о овоме.

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ.

Путнички Саобраћај

Под овим насловом почео је овај лист да доноси недељне, а на крају сваког месеца месечне статистичке записе о приспелим и отпутовалим путницима за варош Београд.

Оно било би потребније, да се изнесу статистички записи о важнијим односима ове вароши, као што је н. пр. рађање, умирање, побољевање становника, или варошка потрошња хране сваке врсте итд. Али о томе статистичко оделење ове општине нема прибраних података, па докле до тих не дође, оно износи на јавност оно што је могло одмах постићи, а то је поменути путнички саобраћај. Па и овај овако исказани саобраћај није потпун, пошто приватни не јављају своје путнике (госте), ма да су и они судском наредбом на то обавезани. Овај резултат путничког саобраћаја прпљен је једино из пријава гостионичких, и у том обиму он је потпуно тачан.

СРПСКИ УСТАНИЦИ ПРОТИВУ ТУРАКА

У ВЕЗИ

СА НАРОДНИМ СЕОБАМА У ТУЂИНУ

од 1459.—1814. године.

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

У ДВА ДЕЛА

написали

Р. Агатоновић и Л. М. Спасић.

(Академијски Савет Вел. Школе наградио првом видовданском наградом општ. београдске).

Мото:

— „Пора нам перестать быть умными чужим умомъ и славными чужою славою“ (Време је да престанемо мудровати туђом памећу, и славити се туђом славом).

Карамзин.

(НАСТАВАК)

У најосетљивијем делу њиховога живота, у *вери* и Турци но каткад беху трпељивији према њима, него ови тобожњи Хришћани! Па је ли онда чудно, што београдским Србима Мађари беху мрскији непријатељи од Турака? И је ли чудо, што ова верска размирица, међу самим браниоцима градским, поред осталих узрока, као: оскудице у броју посаде, муниције, икаквих нада на ма какву помоћ са стране, највише доприносе, да се иза онога страховитога разорења градске куле поколеба дотле стални и храбри дух, посаде, и да се приступи већ одсудној предаји? Султан једва дочека понуду њихову, и допусти целој посади слободан излазак из града, са целим пртљагом. Године 1521. 29 августа изашла је сва градска посада ван зидина, а у град, у највећем слављу и клицању уђу победоносни јаничари султанови. Уз пркос дате речи, осветољубиви Сулејман посече сву посаду, па и неке војсковође мађарске, тобоже да их казни, што су му издајнички предали град. Српско становништво расели одатле чак у околину Цариграда, где насели читаво једно ново село, под именом Београда.(1) Порушене зидине градске одмах окрави; окити бедеме са још 200 нових топова, постави у њ као посаду 300 најхрабријих јаничара, па предаде управу над њима смедеревском заповеднику Бали-бегу, спојивши смедеревски и београдски санџан у *б ограски пашалук*. — А српски летописац ево како је описао овај епохалан догађај у животу српскога и мађарског народа!

„В лето 1521. паде соултан Соулиман на рекоу Савоу, са множеством Измаилтјана, и прехождахоу рекоу Савоу, јако по соухом сирјеч по мостоу на оп Срема ниже вадланах(?), јако немошно ни рекам тем Исмаилтени удржати. Еже Оугри имејахоу надеждоу на тих силних реках (тако!), опоустише от васоуду славни град Белиград ини же окрстне градове, и летијахоу јакоже орлие крилати, села и градове палјаху. Оле чоудо таковое! Тогда скрб земли тои слјушча Срем дивна места опоустише, цркве и градове разорише а оловни Белиград неволно Оугри предадоше (тако!!) и ванидоше Авгарени месеца августа ·кн·... а госпожда Елена бивши деспотовица неволно остави славни град Коупиник и да се бегствоу преко реке Доупава за оутреноју оу гороу(!) а славноу и давноу земљу деспотовоу Тоурци поленише, а лвии град Коупиник разо-

(1) Pray: Annales r. Hung. t. V, 55—57. — Hammer v. J.: Gesch. d. osm. Reiches, B. II. S. 19—22. — Engel v. H. J.: Allg. Welthistorie, B. III. одеск Gesch v. Servien, S. 445. — Рајић Ј.: Ист. Срб. св. III. стр. 360—365. — Гласник срп. уч. др. књ. 67. стр. XXXIII.

Разуме се, да Београд, као престоница и најглавније трговачко и културно место српско, може и у овом погледу да даде приближну слику целе краљевине — *приближну*, а не једнаку, у двојаком смислу: прво по томе, што Београд сачињава тек 35-ти део Србије, и друго по томе, што и географски положај места одређује његов путнички саобраћај. Тако, већина путника, који дођу у Србију са стране, доћиће и у Београд, али она *мањина* — то је оно, што не даје да слике буду једнаке; тако, да је Београд на турској граници, највећи проценат странаца давала би му Турска, као што му данас даје Аустро Угарска.

Ову последњу околност није хтео узети у рачун један земунски лист, кад је хтео величином аустро-угарских путника према минималној количини руских путника, по нашим недељним извештајима, да докаже, како нам је корисније пријатељство Аустро-Угарске него Русије.

Факат је, овим подацима, тврдоглавом цифром утврђени, да од путника са стране у месецу августу: од 934 из Аустро-Угарске су 503, из Русије 16; у месецу септембру од 778, из А.-Уг. 424, Русије 13; у октобру од 1265, из А.-Уг. 657, Русије 6. Али је факат такође и то, да нам је Русија стотинама миља удаљена, а Аустро-Угарска нам је одмах преко Саве и Дунава. Тај факат порећи не можемо, и не испушта га Србија никад из рачуна, па не ваља ни њезина прва суседка да га губи из вида и да заборавља, да, ако је од Аустро-Угарске до Србије најближе, да је таман толико исто од Србије до А.-Угарске и да овој такође Србија шиље свој највећи контингенат путника.

Него има нека мајсторија, којом се географска и свака друга блискост може да претвори у саобраћајну удаљеност или и недоступност. То се огледа у овим резултатима ове наше статистике. Босна и Херцеговина, које су нам такође у суседству и некад стајале са Србијом у живом саобраћају, дале су нам путника у августу 109 (највише ђаци и интелигенција), септембру 35, а у октобру 26; Бугарска: 34, 22 и 26 путника. Скоро су се изједначиле са удаљеном Црном Гором 53, 32 и 39; далеком Немачком: 29, 10, 34, или Француском: 40, 13, 13 и Италијом 11, 13, 50 путника.

После Аустро-Угарске, по броју путника, долази Турска са 70,160 и 346, распоређени на поменута 3 месеца. На Румунију долазе: 24, 16 и 20 путн.; на осталу Европу: 18, 28, 22 и ван европске државе (Америка) 2, 2 и 8 путника. Од целокупне суме допутовалих 4059 4033 и 5437, Србија је дала путника: 3125, 3255, 4172.

По полу било је у августу: 3800 муш. 59, женск., у септембру: 3804 м., 29 ж., у октобру: 5238 м., 199 ж. По вероисповести било је у односним месецима: православних 3510, 3672 и 4761; неправосл. хришћана: 430, 246, 458; мојсијеваца: 67, 66 и 83; мухамедоваца: 52, 49 и 125.

По занимању долазе по броју трговци у први ред са 1451, 1838 и 2442 путника, па интелигенција и војска, са *771, 545, 649* пут., и тек онда *занатлије*, са 299, 349, 540 и тежаци и економи са 211, 243 и 394 пут. Ђаци и шегрти дају: 312, 315 и 180; а остали позиви: индустријалци 20, 44, 11; предузим. и шпекуланти 67, 80, 103, гостионичари 114, 84, 123; радници и помоћници 59, 73, 400; пиљари и бозаџије 32, 38, 138 и надн. и слуге 391, 183, 243.

Па што смо докучили или научили из ове саобраћајне статистике? — Ништа, што нисмо већ знали. Само што смо сад и цифрама видели то: да је Београд претежно трговинска варош, да индустрија према теме ишчезава, да занати стоје испод интелигенције...

Како је потребно да се ова статистика води непрекидно, па да може на свашта поуздана одговора да да, ево једнога примера. Познато је, да су од 3. септ. о. г. поново заведени пасоши између А-Угарске и Србије, и по томе би се могло очекивати смањивање броја путника отуда, па шта вели наша статистика? Август је довео 503 путника из А-Уг. У септембру се истина број путника свео на 424, али је у октобру пребацио и сам август — дао је 657 путника. Дакле овде нам упоређења месеца једне године не могу дати довољно објашњења, и с тога морамо чекати на одговор од годишњих и више годишњих података.

Али, кад се овака статистика буде водила из месеца у месец и годинама, па се месеци и године међу собом буду поређивали, и исти резултати са резултатима друге светске варош; онда ћемо знати много више. Знаћемо, да ли је Београд и специјално која струка привукла или одбила путнике, и то из којих крајева; па ко од наших посленика (обртника) хоће да тумачи говор тих цифара, он ће умети да се користи укусом путника у своје време; па бисмо у току времена могли промерити и овим начином, колико ће наши бродови унапредити саобраћај са Русијом и т. д.

Директне користи пак овака саобраћајна статистика донела би друштву, које би ставило себи у задатак да умножава саобраћај странаца, као што то раде бечлије или пештанци, па би отуда имали користи сви редови београдског друштва, а понајвише Београд сам, коме би овака добит много више налезала, него поменутим великим варошима, које су далеко одмакле на путу свога сигурног напретка.

риште, септембрија .е.(1)». Заиста ни краће ни верније!...

Кад овако гледате, како се крше бедеми тврдога Шанца и поноситога Београда, а ни од куда им не долази ма и најмања помоћ, питате се: где је, и шта у то време ради несрећни краљ мађарски млади Лудвик?

Срамота је за једнога краља, али се мора признати истина, да је краљ Лудвик, за све време опсаде Шанца и Београда, непомичан стајао на Мухачу, чекајући зле гласе о поразу своје војске у Босни и на Дунаву. Војводе његове, које и иначе њега пређе не сматраху за шта друго до за дворску махину, коју покреће ветар осињеног племства на коју хоће страну, у овим најтежим тренуцима по краљевину показали су сву своју неосетљивост и непојимање задатака и дужности према отаџбини, игноришући и личност и заповест краљеву. Када он у нужди налагаше појединцима да иду и спрече даље продирање непријатеља у њихову домовину, онда му они *отказиваху послушност*, или и ако иђаху на одређену позицију, пили су без чврсте решености да верно изврше заповести свога краља, и да се жртвују на олтару домовине своје, како треба да ради један народ свестан своје политичке егзистенције. Тако Стефан Батори, који је био послан да брани Славонију и Срем од босанскога паше, узмакао је одмах назад, чим је чуо, да је паша прешао Саву са 70 000 људи, па из Титела гледао, како се крше непробојни зидови београдски. Други најмоћнији племић мађарски, ердељски војвода Јован Запоља, није хтео ни да дође у Толну на позив краљев, токорсе изговарајући се, да има да брани своје границе од Михал-оглијеве војске, која је међутим у Трансилванији слабе успехе показивала, имајући за задатак, да оцени снагу мађарску од Београда, одвлачећи им на своју страну и пажњу и војску. При оваком стању ствари, шта је могао радити несрећни млади краљ угарски само са оно десетину хиљада својих војника, који га на Мухачу чуваху — нарочито кад пред собом има два страшна и опасна противника: силну турску војску под идолом њеним Сулејманом и *непослушност и непокорност у своје млађе властеле?* Ништа друго, до стегнути ојађено срце, па гледати да се зло лечи. Изгубивши већ сваку наду на повратак Београда, краљ, чим чу, да се султан не мисли кретати преко Саве, враћајући се у своју престоницу, распусти своју војску, па оде у Будим, заверивши се, да ће судити издајницима београдске тврђаве и домовине.

Многи мађарски историци заслепљени шовинизмом и мржњом на све што је српско, терају тако далеко, да губитак Београда *приписују издаји Срба* хотећи на тај начин да оправдају свога краља, а нарочито своју разуздану властелу, за онолику немарност и небрежљивост у одбрани јужних граница своје краљевине! И ако бисмо се ми могли потпуно задовољити умесном одбраном велике већине мађарских непристрасних историка, који одсудно одбијају са карактера српског ову неправедну лагу, ипак на овоме месту, не можемо а да не запитамо ону данашњу господу шовинисте мађарске: да ли издајице Београда беху оних стотину Леонида српских на Шанцу, или оних 500 Скоблићевих љутих лава на Земуну, или најзад оних 700 тића српских, који читава два месеца бранаху Београд од више десетина хиљада турске војске, и који предадоше град, тек по сломљеној снази и сили, издајничким планом једнога странца — никако не Србима? Или

(1) Šafarik P. dr.: Památky, стр. 83.

ПУТНИЧКИ САОБРАЋАЈ

вароши Београда за месец Октобар 1893. године.

Месеци	ПОСТОЈБИНА ДОПУТОВАЛИХ ПУТНИКА													
	Србија	Аустр. Угар.	Босна и Хер.	Црна Гора	Грчка	Турс.	Бугар.	Рум.	Русија	Герм.	Фран.	Итал.	Остала Европа	Ваневр. државе
Октобар	4172	657	26	39	8	346	26	20	6	34	13	50	22	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Месеци	ЗАНИМАЊЕ ПРИСПЕЛИХ ПУТНИКА										
	Тежаци и Економи	Занатлије	Трговци	Индустријалци	Шпекул. и предуз.	Гостионичари	нителиг. (војска)	ученици	Радници помоћн.	Пиљари Бозаџије	Наднич. и слуге
Октобар	394	540	2442	11	103	123	649	180	400	134	243
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Месеци	ПОЛА		ВЕРОИСПОВЕСТИ				СВЕГА	СВЕГА
	мушког	женског	Православ.	Неправосл.	Мојсијевци	Мухамедовци	допутовало	отпутовало
Октобар	5238	199	4761	458	83	125	5437	3733
—	—	—	—	—	—	—	—	—

У Београду 4. Новембра 1893. г.

Статист. одељак општ. вар. Београда.

СТАТИСТИЧКИ ЗАПИСИ
У ОПШТИНИ БЕОГРАДСКОЈ

Путнички саобраћај вароши Београда. У седмици од 31. Окт. до 7. Нов. 1893. год. допутовало 1150, отпутовало 832. Од којих су:

а.) Пола: мушког 1075, женског 75.

б.) Вероисповести: православне 1025, католичке и протестан. 89, мојсијевске 9, мухамеданске 27, свега 1150.

в.) Постојбина: Србија 910, Аустро-Угарска 98, Босна и Херцеговина 6, Црна Гора 5, Грчка —, Турска 87, Бугарска 8, Румунија 4, Русија 2, Германија 14, Франц. —, Италија 11, остале државе 5.

г.) Занимање путника: Тежаци и економи 42, Занатлије 236, Трговци 429, индустријалци 5, шпекуланти и предузимачи 31, Гостионичари 45, Интелигенција (војска) 117, ђаци 57, радници и помоћници 55, Пиљари и бозаџије 11, надничари и слуге 70.

Из статистичког одељка општине вароши Београда 7. Новембра 1893. год.

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

Суд општине Београдске држаће на дан 22 овог месеца од 2—5 сахати по подне јавну усмену лицитацију у канцеларији рачуноводства свог, за давање под закуп чишћења димњака и пећи на згради општин. суда, основних школа и осталих одељења.

Рок је овом закупу одређен на годину дана.

Ко жели примити се овога рада нека означеног дана дође и лицитира.

СБр. 18168 — од суда општине града Београда, 6 Новембра 1893 год. у Београду.

—

су били издајници Београда *јавно оптужени за то издајство* његови команданти *Хедерварије* и *Валентин Терек*, и сам *Блажо Алех*, за кога савременик, поп Сремац, изреком тврди, да је пристао да изда Турцима Београд, ако му султан обећа дати добру награду.(1) Или нису ли били издајници Београда а и домовине они мађарски, магнати који се не покораваху наредбама свога краља?! Ни издајства Моровића (Моге-а) не би можда могло толико допринети паду Београда, да је било више бриге и старања о одбрани његовој: „Sed nil curam adhiberunt magnates Hungari. — вели чувени бискуп Врањчић — et amiserant in dubium tam nobilissimum Hungariae Regnum. Vidit hostis libere libero intravit in Ragnum Hungariam“ — дабоме, кад се не зна, да ли је старији краљ од властеле, или властела од краља! Најзад пустимо овде мало опширније једнога брата Хрвата, да неправедно нанесену лагу Србима врати у лице мађарским шовинистима: „Туберон а за њим Брутус и Иштванфи и даље цела поворка каснијих историка, када говоре о освојењу Београда, беде Србе многоструким издајством. У њих се уздајући и у њихову страшну верску мржњу противу Мађара Католика одважи се султан да удари на Београд; они му догласују, да краљеви људи привозе за Београд хране и бојних потреба, што је он дакако затим запречио; они га поучавају, где су слабије стране града, које ће лакше порушити; они му предају варош, нити не покушавши прво, да ју бране; они се напокон пуштају из града с њим у издајничке договоре о предаји, све без знања и противу воље витешке посаде, којој под конац грозе својом већином, ако и она не пристане на оно што су они издајнички и вероломно засновали. Тако по прилици беде Србе споменути писци. Ја од свега тога — вели за се Месић, — ни речи не примих у своје приповедање, јер ми је и овде ваљало следити онај једноставни али толико важан закон: да свака која се даје као историјска истина, мора бити доказима поткрепљена. Извори тек на којима ми је ваљало основати моје казивање, говорећи о паду Београда и о његовим узроцима и околностима не бацају на Србе Београђане ни сенке какве обеде ни трага тог нема нити у Млечана: Орија, Масара и Ђуана delle Sega, нити у Мађара Заја (Zaya), нити у Хрвата попа Ђурђа Сремца, бискупа Антуна Врањчића, фратора Шимуна Главињића, и Ивана Томашића. Напротив, они нам умеју казати правога издајицу, који је Сулејману добити помогао, други извори, којима доиста не може бити приговора ни са једне стране. — Ну ипак у реду познатих ми сувременика један се налази који приповеда нешто по Србе неповољно. То је неки фратор тај који је био у Београду, те је, одатле се у Дубровник повративши, приповедао, како су српски варошани након изгубљене вароши са женама и децом у град навалили; ту да је затим дошло до заваде међу њима и угрима, и то да је било узроком, поради којега се је Београд предао. О нарави и о поводу заваде не казује ништа приповедач, који нам је забележио наведене речи споменутога редовника; ну о издајничком какову чину нема ни ту никакова трага. Морало је међутим бити људи, који су навластито у Дубровник доносили гласове по Србе неповољне: у добу пак, које још није било вично строжијему испитивању вести, а тим је

(1) Летопис М. С. за г. 1858. ч. II. стр. 26. — „И цар турски одмах нареди, да му се напише на белом пергаменту са златним словима, јер је цар већ знао начин мађарски, да се Мађари радују златним писмима. И тако му је обрекао на пергаменту, под својим печатом, да ће му много дати, али ништа не испунити, јер им је то њихов пројект допустио.“

Пошто се није могла држати одређена лицитација на дан 1-ог овог месеца, за давање под закуп плаца општинског више чесме „Књагиње Љубице“ из узрока што није било лицитаната, то ће рачуноводство општине Београдске, држати другу јавну усмену лицитацију у својој канцеларији на дан 16 тек. месеца, од 2—5 сахати по подне, за давање поменутог плаца под закуп.

Кауцију полажу српски грађани 160 дин. а страни дупло, у готовом или српско државним папирима од вредности.

Остале погодбе о овом закупу, могу се видети сваког радног дана у канцеларији рачуноводства а и на сам дан лицитације.

Ко жели закуп овај узети нека означеног дана дође и лицитира.

СБр. 18085 — Од суда општине града Београда, 5. Новембра 1893 године у Београду.

—

По што се није могла држати одређена лицитацаја на дан 2-ог овог месеца, за давање под закуп чишћења пијаца из узрока, што није било лицитаната, — то ће рачуноводство општине Београдске, држати другу јавну усмену лицитацију у својој канцеларији на дан 20 тек. месеца, за давање под закуп овог права, од 2—5 сахати по подне, у које ће се време и лицитација закључити.

Закуп овог рада да је се на годину дана, 1. Јануара 1894 до 1. Јануара 1895 године.

На име кауције полажу српски грађани 1200 дин. а страни дупло, у готову или српско-државним папирима од вредности.

Остале погодбе за овај рад могу се видети сваког дана у канцеларији рачуноводства а и на сам дан лицитације.

Ко жели примити се овога рада нека означеног дана дође и лицитира.

СБр. 18086 — Од суда општине града Београда, 5. Новембра 1893 год. у Београду.

ОПШТИНА ГРАДА БЕОГРАДА

ПРЕГЛЕД СТАЊА НА ДАН 31. ОКТОМБРА 1893. ГОД.

	РАЧУН		ДУГУЈЕ	ПОТРАЖУЈЕ	СРАВЊЕНО СА ПРОШ. СТАЊЕМ
1	Главница		— —	6,106 127 45	— — —
2	Благајна		4 919 83	— —	— — —
3	Вредеће хартије		18 438 —	— —	— — —
4	Имаовина (непокретна	4,909.597,69	— —	— —	— — —
	Имаовина (покретна	158.927,99	5,068 525 68	— —	— — —
5	Фондови		— —	251 634 85	— — —
6	Повериоци		— —	116 322 41	— — —
7	Дужници		1,322 428 09	— —	+ 20 862 02
8	Пријеми		— —	2,350 000 —	+ 60 000 —
9	Остаће код новчаних завода		2,350 000 —	— —	+ 60 000 —
10	Текући рачуни код новчаних завода		— —	2,267 406 30	+ 33 685 05
11	Грађење водовода		2,547 094 45	— —	— — —
12	Буџет Новога Гробља		— —	13 579 94	+ 2287 75
13	„ Трошаринске управе		— —	365 647 37	— — —
14	„ Општинског суда		732 682 83	573 370 56	— 7765 99
			12044 088 88	12044 088 88	

Из књиговодства београдске општине, 5 Новембра 1893 године у Београду

Млађи Књиговођа,
Милија Јовановић с. р.

Главни Књиговођа,
К. Ј. Јанковић с. р.

АНАЛИЗА ВОДЕ

ИЗ НОВОГ БЕОГРАДСКОГ ВОДОВОДА

(СТЕНОГРАФСКЕ БЕЛЕШКЕ)

III САСТАНАК

мешовите комисије одређене за испитиваље воде новог београдског водовода поводом брошуре г г. д-р Косте Јовановића, д-р Марка Николића и В. Пржевића,

држан 9 октобра 1893. год.

у рударској лабораторији министарства народне привреде.

Председава председник,

Др. Ђока Димитријевић

начелник санитетског одељења минист. унутрашњих дела

Повереник комисије,

Др. Павле Поповић

(СВРШЕТАК)

На основу тога ми смо закључили да није то само једињење гвожђа које се таложи у води приликом протицања њезиног кроз цеви, већ да је то, као што смо напоменули у брошури, на сваки начин „Макишка“ вода. Ако је то „Макишка“ вода онда нема на сваки начин никога, који ће тврдити, да у оној води која се меша с макишком не ће бити више и органских материја, више и амонијака, па може бити и азотасте киселине За рад веће обазривости а у исто време да би се видело како не говоримо на памет, ми смо синоћ запитали једно врло компетентно лице за ове ствари: да ли је могуће да се услед непуштања воде на хидрантима могу увећати количине органских материја? па се

више била одана пристрасностима и предрасудама, лако је примано као истина штогод се је доносило. Таково од којекуда снашано казивање прими затим Туберон у свој спис, а одатле пређе оно даље, нарочито пак у књиге, које су говориле о угарској повести. Губитак Београда био је вазда сматран големом несрећом, а појединo исто тако великом срамотом за сувременике: је ли дакле чудо, што су људи тако радо и без многога испитивања примали оно, чим се добар део кривице за пропаст Београда на друге сваљивао? Међутим, да праведни будемо, треба нам отворено признати, да се историци критичнијега духа не отимају за којекакве измишљене приповетке. Према Србима у нашем питању, већ је Енгел нешто праведнији; редовник пак Катанчић сасвим одбија противу њих навођење обеде. А што се још по напосе тиче мађарских историка новијега времена: Саламон, који је имао прилику у својим списима о губитку Београда у краће проговорити, не спомиње ни речицом каково издајство Срба; Horváth Mihály пак, који о истој ствари опширно пише, у својој повести, само толико вели: да је на несрећу настала била у Београду међу Угрима и Србима распра поради некакве верске ствари, и да су Срби услед тога захтевали, да се предаде и онако већ по Моче-у издани град. Ну колико је за тим историцима заостао Салаји! Он слепо следи Иштванфија, те затим додаје сам од свога: да понашање Срба сувремени летописци не приписују толико њиховој кукавштини, колико мржњи мађарскога племена. То је Салаји рекао, али је дужан остао казати нам, где су они летописи, из којих је то „научио“.(1) Наши национални осећаји потпуно су задовољени темељном одбраном ових беспристрасних историка, и ми немамо сада ништа да додамо, до то, да су наши стари увек остали верни својој девизи: борба са непријатељем српске домовине на живот и на смрт, што су они и на самим бедемима београдским крвљу својом засведочили.

Над Шапца и Београда чини засебну и врло значајну епоху у историји Срба и Мађара, па и Турака. Млади Сулејман је врло славно отпочео своју политичку каријеру. Капију угарскога краљевства, која му у освајачкој тежњи прва стојаше на путу, задобио је, уверив се, да му краљ Лудвик неће моћи даље спречавати пут. Од Београда до Будима, нема нигде тако јаке природне препреке која би могла за извесно време пркосити слављеноме Марсовом љубимцу. Сремске и бачке равнице отворене су стојале султану, и само треба један усиљени марш од Београда, па за неколико дана на конак у Будим. Такве је последице собом носио губитак Београда по мађарску краљевину; а по Србе? О како је жалосна и тужна њихова судбина! Одушевљени идеалима најсветлијих човечанских врлина, прожети до дна душе националном мишљу својом — мишљу о ослобођењу своје домовине, тврдо убеђени, да им херојски напори ипак неће остати ненаграђени — витешки синови српски ено како се бораху за *своју* ствар, како нештедимице проливаху јуначку крв своју и за другога, само да у својим аспирацијама добију какве било потпоре. Кињени, гоњени, разочарани у свима надама у лепо гостопримство мађарскога народа, ипак не губљаху наду и веру, да ће им најзад синути величанствено сунце слободе све донде, докле тврди Шабац и поносити Београд гледаху у хришћанским рукама. Београд само беше им још једина нада, једина звезда, која ће им, надаху се, једнога јутра навес-

(1) Rad југосл. акад. књ. XVIII. стр. 128-129

одговорило да то бива, и да се фактички увећава и количина органских материја и амонијака па може бити и азотасте киселине. (Чује се после или пре? Пре).

На свега овога ми смо закључили да вода оваква каква је сад не одговара свим условима који се постављају једној доброј пијаћој води. Према томе за нас би била довољна сатисфакција кад би се вода на хидрантима чешће пуштала и у толикој мери како би грађанство у Београду добило добру пијућу воду.

Наша је претпоставка да вода због тога не ваља, што се или у самим бунарима меша горњом теренском или макишком водом или се доцније у самим цевима квари. Кад смо пред комисијом чинили пробе ми смо утрошили за 100 куб. сантиметара воде из нашег новог водовода у средњој вредности 1·35 к. с. м. раствора калиперманганата.

Што одговара 0,00427 гр. кали-перманганата та је количина утрошена на оксидисање органских материја.

Господин д-р Карло Бисигер коме је вода послата 3. октобра 1888 године у Манхајм на испитивање, нашао је органских материја у грамима калијум-перманганата 0,00411 гр. нашао је дакле, свега једну десету *милиграма* мање од нас, рађени пред комисијом. Исти Бисигер у кога је општина паша имала толико поверења да му пошље воду на анализу, утрошио је на оксидисање органских материја у води с „Белих вода“ (која му је послата 3. октобра 1888 год.) —— 0,00537 грама калијум-перманганата. —

На послетку и из саме анализе вода која је послата Петенховеру у Минхен види се, да количина утрошеног калијум-перманганата (из Петенкоферове анализе одговара утрошеној количини калијум-перманганата у нашим анализама, и ако не потпуно, оно бар приближно, и то много приближније оној количини коју смо ми нашли, но количини, коју је г. д-р Леко навео у својим анализама; та се приближност у осталом може разумети и из напомене коју сам већ учинио, да се вода мења, својим састојцима и тада кад се на хидранте прочисти. Она вода која је послата Петенхоферу и Бисигеру била је вероватно боља јер је узета директно са самога извора, па ипак су и проф. Петенхофер и д-р Бисигер утрошили далеко више калијум-перманганата на оксидацију органских материја но што г. Леко сада у свој садашњој води налази а готово исту, коју смо ми у нашим анализама утрошили; Петенхоферу је за оксидацију органских материја било нужно 0.8 милиграма киссоника, што од прилике одговара опет приближно овој количини утрошеног кали перманганата коју смо ми нашли (0 00348 гр. калијум-перманганата.)

Господо, ове цифре се приближују као што се види оној цифри коју смо ми нашли: много више нашој него оној што је нашао г. Леко. Исти господин је само по неки пут налазио и 4 милиграма кали перманганата а у великој већини случајева, да не кажем увек налазио га је много мање од ове вредности. У доказ тога, имам да наведем, и већ поменутог извештаја „Сталног техничког одбора“ I А. узета за анализу 3 ћег октобра 1888 год. и да је један део исте воде испраћен у Минхајм, а други део узет је за анализу овдашњу. Дакле за пробу воде, која је завађена из *истога бунара бр. I а истога дана* (3 октобра 1888 године) и разуме се у *исто доба* анализована готово рећи *истога дана* (у Београду у државној лабараторији 8 октобра 1888 год и у Манхајмској лабараторији), утрошио је д-р Карло Бисигер у Манхајму *на оксидацију органских материја* 0 0041[1] *грама калијум перманганата а г. д-р Леко 0.0003 грама. Г. Леко је дакле у истој води наточеној истога дана, аналисаној готово истог дана нашао 14 пута мање органских материја од г. д-р Карла Бисигера.*

Ко што се види количине органских материја у једној истој води из истог бунара разликују се колосално код д р Леке и г. Карла Бисигера. Ту се већ не може рећи да се вода променила, јер је истога дана, сигурно истога сата — завађена са истога места, како за анализу у Београду, тако и за ону у Манхајму. — Сет тога нашао је д р Карло Бисигер у истој води на 1 литар сувога остатка 0.4996 грама, а г. Леко у истој води у Београду 0,430 грама. Дакле разлика је сувога остатка 69 милиграма код исте воде са истог бунара у исто време захваћене и аналисане.

Сам тај факт да се ова вредност од 0,00411 гр. органских материја сляже на литар воде врло приближно утрошеном кали перманганату код нас у нашим анализама тврди да су анализе, које смо ми извршили и штампали тачне. — А у исто време тврди да је количина утрошеног калиперманганата у анализама г. Леке у истој води за 14 пута мања т. ј. да органских супстанца по анализама г. Леке има 14 и словом *четрнајес пута мање* но по анализама и д-р Карла Бисигера и по нашим, па на послетку и по самим Петенкоферовим анализама, другим речима *да је количина органских материја нађена по г. Леку нетачна и неисправна.*

Ја мислим да би то био довољан факт да се поклони потпуно поверење резултатима нађеним по нашим анализама. Изузимајући двојцу од „тројице „противника“ који смо тек почели да радимо, један је одавно у пракси, на бар њему би се могло веровати да је радио посао са обазривошћу која приличи стручном раднику, а да смо ми одиста тако и радили, доказују и нађени истоветни резултати како при овој анализи тако и при овој извршеној пре 5 година од стране светских чувених научара.

Да би и поред свега тога могла ова комисија потпуно констатовати ко има право, ми бисмо били мишљења да је врло нужно да изложимо од речи до речи потпунце методу по којој смо радили и да умолимо и г. Лека да и он с другом изложи своју методу потпуно од речи до речи па да се то заведе у записник.

Кад се вода из новог београдског водовода буде комисиски свестрано испитала од непристрасних људи, од људи који ће послужити као Контрола, констатујући како је право стање ствари и то не само са гледишта хемиског већ и са бактереолошког и техничког, — онда ће се видети ко је у праву, онда ће се видети ко се највише приближује оним контролним вредностима, које смо добили од људи мало јачега гласа по што смо ми овде. Ја мислим да господа неће имати ништа против тога, да се изнесу методи којим смо се ми служили и методи којима су се служила господа у државној лабораторији не упуштајући се сада у саму оцену метода: који је правилан, а који не. За то има другог пута и начина, и ми се радо прихваћамо тога посла неустежући се, на послетку ако, — ако нас тада господа убеде да смо ми погрешили, и примити исправно и признати своје грешке исто тако, као што захтева каваљерство или на послетку и добар глас стручних људи, да се призна и са друге стране ако се погрешило. На тај начин не би се водила, дала преписка која нема никакве цељи.

Ја молим дакле г. председника, да ми кажеће ли се усвојити ове моје примедбе и исправке на протокол I састанак или неће.

Др Марко Леко. — Ово нису примедбе на

тити освитак зоре њихове слободе, остварења њихових идеала. А сада? О, да дивне теме за способна психолога да опише онај бол, ону тугу, која тишташе сва српска срца с једне и друге стране ових вода, гледећи на један пут разбијене све своје наде и идеалне планове! Перо наше може само да констатује непосредан одјек тих душевних болова: расељавање Срба, како оних у Срему и Бачкој, који беху ближи Сави и Дунаву, тако и ових овамо, који жељно упираху погледе на Београд, неће ли им се што пре јавити звезда преходница. Сремске и бачке равни више не беху обезбеђене од Турака; српским породицама у њима настањеним више не беше мирна опстанка, нити пак какве заштите у порушеним зидинама њихових градова, па с тога буду принуђени дизати своја нова огњишта, а преносити их даље на север, по свој прилици највише у Барању, где им још одавно њихов „деспот“ Штиљановић беше наговестио ново станиште. О, да несрећне судбине српских емиграната! И у овостраних Срба пребегавања на ону страну настану сада живље, ма да се не може никако узети, да су икада и до 29 августа 1521 г. престајала. Није им више било никакве наде на што скорије остварење идеала њихових, па бар да се склоне онамо, где ће поред остале своје ојађене браће у некој врсти хришћанске слободе што брижљивије неговати наду и веру на бољу и светлију будућност своју. Пределн поред Саве и Дунава су опет изгубили известан број својих становника. Историци спомињу само неколико пресељеника српских: *Радишу Божића, Петра Монастирлију и шест браће Бакића.*(1) „Сви ови нови досељеници вођаху уза се велики број породица и све саме храбре људе, који беху борци, придобивени за хришћанску ствар.“

Ну сви ови историци греше, кад сеобу браће Бакића стављају у исто време са преласком Божића одмах иза пада Београда. Према другим поузданијим подацима које ћемо ми позније навести, Павле Бакић са својом породицом прешао је много доцније; али и тај сам факат, што се и његово пресељење поминье у ово доба, доказује јасно ствар, *да је пад Београда и Шапца повукао за собом и пресељење у Угарску великог броја српских породица.*

Доста значајних последица, по угарске Србе имао је прелазак ових Срба, а нарочито *Радише Божића.* Без сумње, као угледнија личност код својих сународника, још док је био у Србији, Божић је можда стајао у каквом познанству са пограничним мађарским властима, војничким командантима, који су увек на нашој страни имали људи извештача о стању и кретању суседних Турака. Да су га Мађари и раније познавали, и да је он био виђенија личност од важности међу Србима, види се и по томе, што је он одмах по преласку у Угарску обратио на се пажњу и краља мађарског, који га постави за команданта српских Шајкаша на Дунаву. Тај акт краљев је од значајних последица. Њиме је краљ повратно изгубљено поверење и љубав Шајкаша према престолу у последњим ратовима. А српски борци изнурени већ дуготрајним борбама, остављени без свих готово достојних својих вођа, добивши у лице Божића свога старешину, охрабрили су се и пренули оним старим сво-

(1) Picot E. (Павловића Ст.): Срби у Угар књ. I. стр. 64. — Рајић Ј.: Ист. Срб. св. III. стр. 368. — Pray: Annales r. Hung. t. V. p. 64. — Engel v. H. J.: Allg. Welthistorie, B. III. одсек Gesch. v. Servien, S. 456. — Овај последњи, вели за Монастирлију, да је прешао тек 1525. г. и да је родом са границе Епира и Акарнаније, из места неког Монастир.

прокол, који нам је у почетку ове седнице прочитан, већ само нека критика на рад пред прошлога састанка.

У протоколу првог састанка забележено је све онако како је у ствари било и само то има да се сада констатује.

Кад би састав воде овако био промењљив, као што неки погрешно мисле онда и нема смисла анализе тиче која је пре 5 година извршена у колико се сећам није у свему тачна. При свем том, како на основу анализа на страни извршени тако и на основу мојих анализа нашло се онда да су анализане воде добре за пиће.

Немогу никако да увидим зашто не би сад приступили контролном анализању воде из новог водовода, јер како се може оцењивати нека вода, кад су јој извесни и то с хигијенског гледишта најважнији састојци у питању Треба дакле пре свега то утврдити и тек на основу добивених резултата, може се о томе говорити је ли вода за пиће добра или није.

Председник. Дозволите ми да ја кажем неколико речи односно вашег говора т. Николићу и да учиним једну напомену што сте ви казали да је ова комисија пристрасна, да држи страну г. Лека, и да се окомила против писца брошуре.

Ја то одбијам од комисије као што сам и прошле седнице одбио, тако исто одбијам и то да је од стране комисије дата ма каква нотица и ма у којем листу да је анализа испала у корист г. Леке. Ако је било каквог разговора између познаника и пријатеља, шта је тога дана рађено то никако није било за јавност Дакле ја одбијам то од комисије да је она пристрасна и да држи страну г. Леки.

Ми ћемо ову ствар испитати овако као што нам је препоручено од општинског суда, и то да ли у овој води има органских материја, амонијака и азотасте киселине. Тај је посао свршен прошлог састанка и није констатована азотаста киселина.

Дакле то није ништа ако је који од чланова комисије на питање свога пријатеља казао да нема тог састојка. То је дакле било тога дана а сад има да се изврши контролна анализа ове воде. Ја држим дакле од стране комисије, да није било ни најмање пристрасности спрам ма кога члана комисије.

Др Марко Николић. Цео мој говор своди се на то, да се уведе у записник метод којим смо се ми служили и метод којим су се господа у државној лабораторији служила за одређивање органских материја у води

Затим, ја нисам казао да сте ви г. председниче пристрасни, или који други члан комисије, ја сам казао да ми се тако чини, да тако изгледа по свима сним фактима, која сам у своме говору навео и да би ми било веома мило кад бих се у томе преварио. Ако дође време, можда ћу зар моћи још и више казати, а за сад немам права више говорити.

Господин председник вели: да није дата никаква нотица од стране комисије. Ја то врло радо верујем. Али на сваки начин рад једне комисије која има да реши овакво једно питање не треба саопштавати ни својим познаницима ни пријатељима нарочито док још није свршен посао и док још ништа није доказано.

Ја дакле ништа више не тражим него да у записник уђу методи којима смо се ми служили и они којима су се служила г.г. у државној лабораторији.

Ништа више. То је једно што сам имао да приметам на записник.

За други састојак — Амонијак као што сам чуо из записника не може се још ништа рећи пошто наша дестилована вода тога дана није била чиста.

За трећи састојак — азотасту киселину — имам да приметим следеће:

Господо, тражим да уђе у записник да се ни после 69 сати колико је сада тачно од оног времена од кад се пред комисијом радило — није појавила никаква реакција на азотасту киселину.

Изволте господо да се сами уверите и да видите пробе, а ако господа из комисије не верују или мисле, да смо ми могли бити толико писки да узмемо друге пробе, ми свечано изјављујемо и тврдимо ово право: да се она три стаклета која је комисија оставила у орману остала онако исто на ономе истоме месту непирнута све до после подне у 3 часа; кад смо у 3 часа по подне дошли у канцеларију није се још појавила никаква реакција; друго да смо онда додали у исте судове велику количину калијум нитрита па се опет све до данас не би појавила реакција.

Те флаше стоје код нас у каси закључане. И ако нам господа из комисије не верују ми им стојимо на расположењу да идемо на неко виђе, а ако и онда још што сумњају ми пристајемо да идемо у суд па да положимо заклетву за ово што смо рекли.

Господо, нама се чини — врло је незгодно што ћу то да кажем — до намерно није метуто јод калијума унутра или да је можда зар(?) и заборављено да се метне. Главно је што ми хоћемо, да се заведе у записник *да у оним трима флашама нема јод-калијума и да се према томе није ни могла појавити никаква реакција на азотасту киселину, и онда* анализа на азотасту киселину није свршена. — Ми дакле тражимо да се стави у записник поред осталога и то да можда(!!) случајно није стављено јод-калијума и да се према томе ништа не може казати ни за азотасту киселину. А ја никога за то не окривљујем.

Д-р М. Леко. — Тај случај могао би да наступи једино онда ако је место јод-калијума узето што друго.

Председник. — Ја мислим да то треба да уђе у записник да се није појавила реакција после толико и толико сати

Д-р М. Леко. — Може, али да се каже према посматрању, које су учинила господа после рада комисијског.

Председник. — Ми смо сви били тада присутни и за што онда господа то нису приметила?

Д-р М. Николић. — То може да се деси, и да се не примети одмах него доцније.

Д-р Павле Поповић. — То не може да буде примедба на протокол јер то није било пред нама То може само да уђе у садашњи записник

Д-р М. Николић. — Све једно, ја немам ништа против тега, нека уђе у записник. Друго нека уђе у записник метод којим је г. М. Леко радио а и метод којим смо ми радили.

Д-р К. Јовановић. — Ми смо радили пред комисијом, и хоћемо да се метод забележи од речи до речи

Д-р М. Николић. — Друга примедба односно амонијака већ је ушла у записник, само да се дода ова трећа примедба за азотасту киселину да није метуто јод-калијума и да се према

јим јунаштвом, каквим се одликоваху под Змај-деспотом Вуком и кнезом Павлом. Радиша је пак и сам био личност, која је давала гаранције Србима за сва та њихова надања и очекивања од његовога рада; а својим јуначким делима која ни мало не уступају Змај-Вуковим и Павловим овековечио је своје име, да оно заузима једно од најугледнијих места у венцу српских јунака XVI. столећа. Колике је користи имао краљ Лудвик од обновљене љубави и оданости Срба, показало се одмах, као што ћемо се сада и сами уверити.

Султан Сулејман I. је, као што знамо, септембра месеца г. 1521. већ био у Цариграду, спремајући се на нови поход, који ће му бити крунисан заузећем друге важне хришћанске позиције — острва *Родоса*. Али је у Угарској оставио краља у највећем страху, и уверењу, да ће се ускоро и Будим удостојити његове посете. С тога младоме Лудвику и беше најпреча брига, да потражи савезнике и помоћи на све стране, да би очувао своју домовину. Из тога разлога и потекла је његова женидба, 13. јануара 1522. г. са аустријском надвојвоткињом Маријом. Тиме обвеже немачкога цара, да му у борби противу Турака пружи помоћи. И он се збиља већ г. 1523. стаде озбиљно спремати за напад на турску царевину. На све европске дворове посла посланике да моле за помоћ, али му се немачки цар најбоље одазове, обећав му послати 4 000 коњаника и 2 000 пешака. Пограничне градове стане Лудвик боље утврђивати. Ну немајући довољно средстава да добро утврди и брани, нарочито градове своје на граници Херцеговине и Босне, даде их аустријскоме Фердинанду, да он у њих метне своју посадну војску,(1) Заиста је то штетан корак, али је на њ принуђен био многим турским навалицама, као што ћемо на другом месту и видети.

Султан је већ освојио Родос и нови страх, ново изненађење донело је хришћанској Европи и глас да ће почетком 1523 г. сам султан право на Будим Може се мислити каква је паника обузела сад и краља и властелу мађарску, јер још не беху ни мало приправни за отпор тако силном освајачу светском. Али и сам Сулејман хтеде најпре да опипа бíло мађарске краљевине, па тек онда, да приступи одсудном извршењу свога ратнога плана. Како се чини, почетком 1524. г. султан се налазио у Београду, одакле је отправио 20. фебруара краљу једно писмо, пуно самих претња. Ни више ни мање Сулејман I. Величанствени, ставља једноме краљу на вољу да започне рат, јер се он решио: „a fine usque ad finem mundi terminos facere meo Domino.“ Али се млади краљ ипак није толико заплашио, јер му отписа истом мером учтивости 6. марта исте 1524. г. да се султан не поноси толико својом јуначком славом, нарочито заузећем Београда, јер је он — султан његова освојио: „ne tu virtute,sed meorum? proditione non sine magno exercitus tui detrimento. Reliqua pars epistolae non est tanti, ut tibi de illa respondeamus: minarum enim plena est, quod a vibissimo quoque fieri solet“ (1)

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

(1) Смишиклас Т.: Povj. hrv. кн. I. стр. 706.

(1) Praun: Anales r. Hung. t. V. p. 74—75.

томе не може ни сматрати за свршену. (Чује се: то не може да уђе у записник пошто то није пред нама рађено). Мени се чини као да се тиме хоће нама да нанесе лична увреда, ја то одбијам од себе, и ја тражим да се каже да није метуто јод-калијума. Ако ви не верујете томе ми тражимо да се узму оне три флаше па да се даду непристрасном лицу да оно констатује да нема унутра јод-калијума. Ми тиме хоћемо да се констатује, не да нема азотасте киселине него да није могла ни да се појави, по што није било јод-калијума.

Председник — Оно што је пред комисијом рађено то је ушло у записник.

Д-р Коста Јовановић. — Није ушао наш метод рада Ми смо радили по методу Тромсдорфа и Шулца, који се налази у другој књизи анализе од Фреселијуса.

Д-р А. Зега. — Ви нисте радили по том методу.

Д-р М. Леко. — Радили су онако како је у записнику забележено

Д-р А. Зега. — Ја изјављујем да је употребљен растворен натријум хидроксид који пре тога није био топљен. Да је узета дестилована вода која садржи знатне количине органских састојака, да је услед тога контрола титра према дестилованој води рударске лабараторије тога дана показала титар-перманганата — 10·8 к см. оксалне киселине одговарале су 12·7. к, см. калијум-перманганата.

Д-р М. Николић — Ја бих молио дакле да ово уђе у записник да за анализу на азотасту киселину, није метута потребна одговарајућа количина реагенса и да се после по дне у 3 часа у лабараторији није појавила плава реакција, и да после додане велике количине калијум-нитрита у судове које је комисија оставила, није се опет појавила плава реакција која је карактерна за азотасту киселину, и да према томе није метуто у те судове јод-калијума.

Председник. — Има ли ко на ово шта да примети.

Д-р М. Леко — Имам да приметим да су примедбе г. М. Николића са свим неумесне и неосноване и да ми је немогуће без узбуђења да на исте одговарам. Молим да се приступи раду те да ово питање не речима, него делом расправимо

Д-р К. Јовановић. — Мени се чини да цела ова комисија нема никаква смисла, и било би и сувише стрпљења од нас, кад би и даље остали да радимо, у оваквој комисији. И ја бих молио г. председника комисије да он саопшти г. председнику општине и да га замоли да измени састав ове комисије Та ће се измена састојати у томе што ће он из комисије да избаци сва заинтересована лица, и да одреди ширу стручну комисију која ће да испита наш рад. А ми овако нећемо доћи ни до каквог резултата

Д-р М. Леко. — У нашем практичном раду не може бити говора о некој заинтересованости. Ове аналитичке теразије, апарати и реагенси нису заинтересовани, они ће говорити а ми ће мо само бележити резултате.

Господо, ја сам позват на суд јавности, и ево ме одазвао сам се том позиву, али прво желим пред стручњацима да се расправе спорна питања па онда тек можемо изаћи и пред остало грађанство. Предлажем дакле да се оставимо разговора већ да приступимо послу... (настаје мали жагор и стоје.)

Д-р М. Николић. — Да се не би више препирали о томе, нас тројица изјављујемо, на основу онога говора, који сам ја мало пре држао, да у овој комисији оваква каква је, где су и једне и друге заинтересоване партије заступљене, да се не може даље радити, по што не могу да се споразуму; друго, захтевамо од г. председника комисије, да он са своје стране као најкомпетентније лице, умоли да се, посматрајући ово као неко извлачење тврдим и сад да све оне резултате које смо добили примамо као своје, да поради да се образује друга комисија, која ће да искључи и нас и г.г. Лека и Зегу, и да се ми покоравамо оцени те стручне комисије, која има на првом месту, да испита, да ли је вода новог београдског водовода, онако исправна као што се представља од стране г.г. Лека и Зеге, или је неисправна као што ми тврдимо. То смо имали да изјавимо и молимо г. председника комисије да изјави г. председнику општине, да ми желимо да се образује стручна незаинтересована комисија, у коју ће ни једно од заинтересованих лица ући и да она изврши и испита ову воду да ли је добра или није.

Д-р М. Леко. — Кад се већ неће да приступи послу, онда молим да се реши, да се сав наш досадашњи рад публикује те да се бар види шта је рађено.

Председник. — Имате ли шта против тога? (Немамо). Кад дакле писци брошуре неће да приступе практичном раду, онда тиме престаје и рад комисије. Ја ћу о томе известити г. председника општине београдске и послаћу му протоколе и стенографске белешке наших састанака, да се публикују.

Данашњи састанак закључујем.

Састанак је трајао до 12½ часова по по дне.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ.

I. Димничарство:

а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0·20 д.
б) За неузидан шпархерд . . . . . 0·20 д.
в) За узидан „ . . . . . 0·40 д.
г) За велики узидан шпархерд у гостионици . . . . . 0·50 д.
д) За чишћење димњака од два спрата 0·20 д.
ђ) За чишћење простог димњака . . . 0·10 д.
е) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са пећима . . . . . 0·10 д.
ж) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са више пећи . . . . . 0·20 д.
з) За паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0·75 д.

II. Празњење помијара и нужника:

а) Од кубног метра . . . . . 10·— д.
б) Од акова . . . . . 0·50 д

III. Пошарина:

а) Марка за пашче за годину дана . . 3·— д.
б) Обнављање изгубљене марке стаје . . 1·— д.

IV. Гробарина.

а) Гроб за децу . . . . . 7·— д.
б) Гроб за одрасле . . . . . 12·— д.
в) Мала гробница . . . . . 555·52 д.
г) Велика гробница III. реда . . . . . 998·39 д.
д) Велика гробница II. реда . . . . . 1099·32 д.
е) Велика гробница I. реда . . . . . 1684·57 д.

V. Мртвачка кола:

а) Мртвачка кола стара са два коња . . 12·90 д.
б) Мртвачка кола са анђелима са два коња . . . . . 24·90 д.
в) Мртвачка кола нова са два коња . . 36·90 д.
г) Мртвачка кола нова са 4 коња . . . 72·90 д.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

ПРЕМЕРЕНО НА БЕОГРАДСКОМ КАНТАРУ

Од 1 Новембра до 10 новембра 1893. год.

КИЛОГРАМА	НАИМЕНОВАЊЕ	ЦЕНА НАЈВЕЋА дин.	ЦЕНА НАЈВЕЋА пр.	ЦЕНА НАЈМАЊА дин.	ЦЕНА НАЈМАЊА пр.
5.685	Арнаџика . . .	30		26	
	Брашна кукурузна				
5000	„ пшенична	16		15	
	Вина бела (од лит.)				
10.901	„ црна „ „		60		50
	Волова				
	Вуне не пране .				
	„ пране. . .				
9692	Грожђа	80		50	
728	Дуња.	20		15	
4801	Јабука	12		10	
136184	Јечма	10		9	50
1018	Кајмака	130		151	
188	Кожа воловских				
	„ јагњећих .				
	„ овчијих . .				
	Коре брезове . .				
	Крава.				
39810	Креча.	4		3	50
40154	Кромпира . . .	10		7	50
	Крупника . . .				
6201	Крушака. . .	14		10	
79120	Кукуруза нова . .	7		6	
	Купуса				
	Лоја нетопљеног .				
	„ топљеног . .				
	Лука аршламе . .				
201	„ бела . . .	50		45	
8541	„ црна . . .	20		15	
	Масла				
925	Масти	120		150	
5830	Меда	60		50	
	Ораца				
276489	Овса	11		10	50
51650	Ораја.	50		40	
4986	Пасуља	12		10	
2016	Пекмеза	35			
	Просе				
478923	Пшенице. . . .	11	80	11	50
7788	Ражи	8	40	8	
	Рак. комов. (од лит.)				
	« „ меке „				
	„ шљив. љуте «				
18226	„ „ меке „		55		35
25678	Свиња дебелих .	75		70	
	„ средњих .				
120690	Сена	5		4	
413	Сира	120		60	
7020	Сламе	3		2	
	Сланине				
	Сочива				
80	Угљена дрвеног .	8		7	50
211380	„ каменог .	3		2	50
75	Шипарке . . .	25		20	
	Шљива сирових .				
266317	„ сувих о. год.	30		14	
20000	простог камена .				
11050	мекиње				
15354	ситнице				
45068	воће разно . . .				

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА

Власник Општина Београдска — ПАРНА РАДИКАЛНА ШТАМПАРИЈА — Уредник Урош Кузмановић

БРОЈ 47. ГОД. XX.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
НА ГОДИНУ . . . . . 6 дин.
НА ПОЛА ГОДИНЕ . . . . . 3 „
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ . . . . . 9 „

НЕДЕЉА 21. НОВЕМБРА 1893.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 ПР. ДИН. ОД ВРСТЕ

ПРЕТПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПУТНИЦОМ НА ОПШТИНСКИ СУД А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА

Рукописи не враћају се

Неплаћена писма не примају се.

ОБЈАВА

Суд општине београдске објављује грађанству вароши Београда, да је у кући г. Јована Илића саветника на палилулском тргу намештена болница за децу, која болују од дифтеритиса.

Од суда општине вар. Београда 18. Новембра 1893 год. АБр. 6827.

ОБЗНАНА

Прошле године у многим кућама Београда онемогућено је било правилно издавање воде услед тога, што су водомери и цеви водоводске инсталације у тим кућама изложене биле мразу, те се је вода била смрзла у тим деловима инсталације.

Штета која произлази мржњењем воде у тим деловима двогуба је, јер не само да укућани остају за неко време без воде, него се и водомер и дотичне цеви кваре те и општина и газде куће могу бити изложени доста јакој штети.

Да се до штете не би дошло, управа водовода моли газде у чијим су кућама водомери намештени у подрумима, да се благовремено постарају да водомери и цеви у тим подрумима не буду излагани мразу.

То се да постићи: попуњавањем подрумских прозора сламом или кровином и једновременим затварањем прозора исправним капцима.

Затим ваља мотрити на то, да подрумска врата не остају отворена.

Цеви пак које изводе воду из водомера по кући и које пролазе кроз просторије изложене мразу, морају се обмотати сламом чећетом или другим подесним рђавим топлоношама. —

Чесме по авлијама ваља такође штитити противу мраза обмотавањем сламом или подесним облагањем, сандуком испуњеним пепелом и т. п.

За случај у коме је инсталација водовода у кући тако изведена да цеви пролазе кроз просторе изложене мразу, а исте цеви недају се подесно обмотавати облогом која би чувала противу мраза, укућани сачуваће се од рђавих последица уплива мраза на водоводску инсталацију тиме: ако свако вече по престанку употребе воде, затворе ону славину која је остављена на најнижем месту водоводске мреже у кући.

Затварањем те славине (која се налази обично али не увек у близини водомера) прекинут је пролаз воде у цеви кућне инсталације и у исто доба цеди се сва вода из тих цеви излазећи из малог побочног отвора те славине.

На тај начин мрежа водоводских цеви у кућама остаће преко ноћи празна, а дању када је поменута славина отворена и отакање воде тако рећи непрестано траје, вода у цевима нема кад да се смрзне.

Управа водовода моли потрошаче воде, да упражњавају затварање поменуте славине свако вече па било да су цеви у кући облогом постављене или не, јер се с тим малим трудом осигурава газда куће противу велике штете која може произаћи мрзнењем воде у инсталацији.

Сопственици кућа одговорни су управи Водовода за сваки квар на водомеру и на главној славини дакле и за тај који проистиче усљед мрзнења воде у водомеру.

Водомери који нису постављени у подрумима него у јамама, и ако су те јаме извршене према пропису управе Водовода, нису изложени мржњењу ни при највећем мразу. —

Бр. 5130 Из управе Водовода, 4. Новем. 1893. год у Београду.

ОБЗНАНА

У вези свог наређења АБр. 2366. од 30. Априла о. г. Суд општине вароши Београда објављује грађанству, да ће Управа Водовода од 1. Јануара идуће године наплаћивати воду према члановима 8 и 9. правила за издавање воде, од свију оних кућа, које су од 1. Јуна до краја о. г. са водоводом спојене без обзира на то, да ли се вода у кући троши или не, или да ли је инсталација у кући извршена или не.

Ово решење своје Суд општине вароши Београда оснива на чл. 2 и 13. правила за везивање водовода са зградама у Београду и издавање воде из истог водовода, која су правила добила закону силу решењем владе Њ. В. Краља од 10. Јуна 1892. год. ПБр. 10382 основаним на чл. 6. 7. и 9. зак. о варошкој трошарини у Београду од 13. Јуна 1884. год.

АБр. 6603 од суда општине вароши Београда 1. Новембра 1893. год. у Београду.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

LXXXVI. ВАНРЕДНИ САСТАНАК

10 Новембра 1893 год.

Председавао председник општине г. Милован Р. Маринковић, од одборника били г. г. поп Таса Капетан Спасић, Н. Вулковић, Филип Васиљевић, Др. Алкалај, Илија Ђорђевић, Мих. Јанковић, Милош Трнковић. К. Б. Михајловић, Мих. М. Ђорђевић, Милан М. Ђорић, Андра Ј. Одавић, Милан Капетановић, Лазар Дашковић, Соломон Ј. Азријел, Свет. И. Ристић, Лазар Радонић.

I.

Прочитани су записници одборских одлука седница држаних 29 Октобра и 31 Октобра ове год. пре и после подне и примљени су без икаквих измена.

II

По прочитању акта истражног судије за варош Београд АБр. 6581, 6577, 6686, 6685 6684, 6521, 6669; Акта иследног судије за вар. Београд АБр. 6466 и акта Аустро-Угарског конзулата АБр. 6627, којим се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, одбор је изјавио, да су му непознати: Марија Пиброх бив. вешерка, Павле Сакал надничр, Михајло Габар кочијаш, Франа Суплић фијакериста, Ференц Кардош слуга, Антоније Павловић тестераш и Коста Јовановић надничар; да је Рајко Савић ноћни стражар доброг владања и средњег имовног стања; да је Ленка М. Мирковић пиљарица хрђавог владања и непознатог имовног стања; да је Јанош Клича калфа коларски доброг владања и непознатог имовног стања; да су Филип Фајлер зидар и Исак Б. Албала трговац помоћник доброг владања и сиротног имовног стања да се суд општински увери о владању Катарине Палфи па о томе изда уверење Аустро-угарском конзулату.

III.

По прочитању молбе Јефте Хаџи Јевтића инжињера овд СБр. 17918, којом тражи уверење о свом породичном односу, одбор је изјавио мишљење, да се молиоцу може дати тражено уверење.

IV.

Председник износи на решење предлог суда општинског о избору поротника за варош Београд за време од 15 Новембра 1893 до 15 Новембра 1894 год.

По прочитању тога предлога АБр. 6728. одбор је решио, да за време од 15. Новембра 1893 године до 15 Новембра 1894 године, буду поротници за варош Београд иста она лица која су према решењу одборском од 11 Новембра 1892 г. АБр. 11325, били поротници у времену од 15 Новембра 1892 до 15 Новембра 1893 г. сем ових: Витомира Марковића терзије, Др. Мике Поповића начелника министар. Љубе Срећковића чинов. моноп. дувана, Др-а Миленка Весића професора Вел Школе, Стојана Протића начел. министарства, Васе Мијатовића кафеџије Михајла Рашковића члана управе вароши, Стевана Мијатовића терзије, Живојна Прокића пензионара, Симе Ч. Поповића пензионара, Мише Михајловића начелника, Крсте Поповића бив. трговца, Ристе Лекића приватијера, Косте Лекића пензион. Косте Таушановића бив. министра, Луке Ђеловића трговца, Јоце Науновића — Шандоровића бакалина, Јевте Најдановића месара, Милорада Тадића апотекара, и Радивоја Предића управ. држав. дугова; а на њихова места изабрао је за поротнике ова лица: Манојла Клидиса трговца, Петра Радосављевића трговца, Спасоја Стефановића трговца, Михајла Михајловића бакалина, Ристу Дамњановића терзију, Николу Секулића бакалина, Спасоја Илића кафеџ. код златног топа, Рада Антића кафеџ. Михајла Јовичића винара, Николу Анастасијевића бакалина код 2 Јаблана, Љубу Ђорђевића воскара, код Пролећа, Алексу М. Ђорђевића, Николу Миловановића брашнара, Ристу Миленковића приватијера, Димитрија Илић трговца, Јован С Јелкића приватијера, Вучка Ц Илића трговца. Николу Бошковића абаџију, Петра Михајловића кафеџију Светозара Стефановића кафеџ. у жељезнич. станици.

LXXXVII ВАНРЕДНИ САСТАНАК

15. Новембра 1893 год.

—

Председавао председник г. Милов. Р. Маринковић од одборника били г. г: Них. Х. Поповић, Илија Ђорђевић, Мат. Јовановић, Др. Павао Поповић, Свет. И. Ристић, Р. Драговић, Мијајло Јанковић, А. Шток, Филип Васиљевић, Сава Вељановић. Коста Петровић, Гаврило Бркић, Мих. М. Ђорђевић, Коста Д. Главинић, Љуб. Јовановић, М. Капетановић, М. Велизарић, В. Димитријевић, Др. Марко, Т. Леко, С. Ј. Азрије, Андр. Ј. Одавић, Н. Вуковић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 10. Новембра 1893 год. и примљен је без измена.

II

По прочитању акта истражног судије за вар Београд АБр. 6818, 6674, 6715, 6673, 6744, акта духовног београдског суда АБр. 6799 и акта VII пуковске окружне команде АБр 6779, којим се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, одбор је изјавио, да су му не познате: Љубица Бркић, овд., и Перка Јовановић, овд., да су доброг владања и доброг имовног стања Коста Пуљевић марвени трговац, Јован Маричић, трг. помоћник и Илија Милишић, трговац; да се суд извести о владању и имовном стању, Стојка Васића свирача и Милоја Стефановића кочијаша, цигана овд., Симе Милошевића, чиновника и Рафајла Финца писара адвокатског па о томе изда потребна уверења београдском духовном суду и VII пуковској команди.

III.

Председник износи одбору на мишљење молбе, којима се траже уверења о сиротноме стању.

По прочитању тих молби АБр. 6810, 6811, и 6820, одбор је изјавио мишљење. да се може дати тражено уверење Милану Зелићу, реалцу, Ружици Ж, Прокића, ученици В. Ж. Школе и Миливоју Лаушевићу гимназисти.

IV.

По прочитању акта одбора цркве Вазнесенске АБр. 6543, којима се извештава општина београдска, да се изабрати одборници цркве вазнесенске, Јован Јелкић, Јован Христић и Стеван Миљковић нису хтели ове дужности примити, одбор је одлучио, да се именовани одборници црквени позову у суд општински и да им се на потпис саопшти њихов избор, па ако изјаве, да се те дужности не могу примити, да на протоколу изјаве узроке своме неприманју.

V.

Председник саопштава одбору, да је решењем својим од 12. Августа 1893 год. ГЈ 3583. уступио израду скамија и других школских предмета Павлу Радосављевићу и решењем од 3. Септембра 1893 год. ГБр. 3852 одобрио, да се сагради и друга шупа за смештај кола за воју комору, но да ни у једном ни у другом решењу није означено, из које буџетске партије да се ови издаци учине.

По саслушању овога одбор је решио, да се оба ова издатка учине из партије буџетом одређене за непредвиђене трошкове.

VI.

По прочитању протокола лицитације СБр. 17641 држан 27. Октобра. ов. год, за давање под закуп поткивања коња пожарне чете и волова рабаџијских општинских возова, и по прочитању накнадне понуде Јоце Јуришића СБр. 17727 којом нуди, да овај посао врши за двадесет и девет и по динара јевтиније од излицитиране цене, одбор је решио, да се накнадна понуда Јоце Јуришића СБр. 17727 одбаци; да се поткивање коња пожарче чете и волова општински рабаџиски волова уступи Антонију Васиљевићу овд. поткивачу као најнижем лицитанту за пет стотина деведесет и девет динара и педесет пара годишње.

VII.

По прочитању протокола лицитације СБр. 17639 држане 23. Октобра 1893 год. за давање под закуп оправке општинских возова коначко коларског посла, одбор је решио, да се оправка возова ковачко - коларског посла уступи Јоци Јуришићу овд. ковачу као најнижем лицитанту за хиљаду четири стотине четрдесет осам динара годишње —

VIII.

По прочитању протокола лицитације СБр. 17744 држане 21. Октобра 1893 год. за давање под закуп права продаје цубока од заклате стоке на општинским кланицама у 1894 год. одбор је решио. да се ова лицитација одбаци и друга распише.

IX.

По прочитању протокола лицитације СБр. 17640 држане 25. Октобра 93. год. за давање

СРПСКИ УСТАНИЦИ ПРОТИВУ ТУРАКА

У ВЕЗИ

СА НАРОДНИМ СЕОБАМА У ТУЂИНУ

од 1459.—1814. године.

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

У ДВА ДЕЛА

НАПИСАЛИ

Р. Агатоновић и Л. М. Спасић.

(Академијски Савет Вел. Школе наградио првом видовданском наградом општ. београдске).

Мото:

— „Пора нам престать быть умными чужимъ умомъ и славными чужою славою“ (Време је да престанемо мудровати туђом памећу, и славити се туђом славом).

Карамзин.

(НАСТАВАК)

На овај доста дрзак одговор, одговорио је султан тиме, што је наредио, по свој прилици у лето, сарајевском паши *Ферхату,* да својим упадом у сремске равнице окуша обранбену снагу краљеву.

Са 15 000 људи спусти се Ферхат из Босне низа Саву, па негде на левој обали њеној искрца сву војску, оставивши један део да чува лађе, са другим пусти се ова потурица[1]) на пљачкање питомих сремских села. Високи пламенови од попаљених усева и домова сељачких наговештаваху калочком бискупу Павлу Томорију, ваљану јунаку, да српски и мађарски сељаци не могу сами да спрече Ферхатово даље продирање, који већ беше допрео до близу Петроварадина. Брже боље скупи војске своје и српске, па како беше болестан поверi је својим војводама, међу којима светле имена два Србина *Радише Божића* и *Томе Бошњака.* Са 3—4 000 војника пођу ови на сусрет Ферхату, који већ беше окренуо к Сави, гонећи силне целепе упљачкане говеди. Турци одмах, чим видеше војску хришћанску, почну узмицати, али их наши сустигну близу неке шуме Poliaka, нападну их и за час натерају у бегство. За то време српски Шајкаши спусте се низ Дунав, у намери да нападну ону војску Ферхатову, која на обали чуваше лађе. За часак Божићеви јунаци посеку сву ту позадницу Ферхатову, и доведоше и самог њега међу две ватре. При судару, негде на самој обали савској изгинуло је више хиљада Турака, мноштво се у Сави подавило, а већи део живих и ропства допало. Сам Ферхат-паша, по већини наших извора, нашао је ту своју смрт.(1) Мноштво лепих и богато удешених коња, богат плен војнички, 40 застава падоше хришћанима у руке, а што је најглавнију би повраћен и сав упљачкани иметак сремских сељака; од свега што беше најбоље, заједно са заробљеницима послаше краљу на дар.(2)

Ово беше први доказ шта вреди слога Срба и Мађара под добром и вештом управом. И да ужасна корупција и пар-

(1) Одметник Шибеничанин (види Rad XXII. стр. 67).

(1) Pray: Annales r. Hung. t. V. g. 78—79. — Hammer v. J. Gesch d. osm. Reiches, B. II. S. 47. — Рајић У.: Ист. Срб. св. III. стр. 370—373. — По Енгелу (III. 456) и Месићу (Rad XXII. 67—68) овај се догађај десио 1523. г Ну ми држимо да је Pray у праву. Ист тако греше они извори (сем Месића) што смрт Ферхат-паше, везују за славно одликовање Павла Бакића у првом боју, после преласка, с Турцима. То се пре може односити на другог ког јунака, али на П. Бакића не може никако.

(2) По Месићу, он је погинуо од султанове руке, што је изгубио ову битку.

под закуп оправке возова општинских сарачког сатлерског, тапетарског и фарбарског посла, одбор је решио, да се оправка возова општинских сарачког, сатлерског, тапетарског и фарбарског посла уступи Кости Нешићу, овд. сатлеру, као најнижем лицитанту за хиљаду девет стогина двадесет девет динара годишње.

X.

По прочитању протокола лицитације СБр. 17642, држане 28. Окт. 1893 год. за давање под закуп оправке рабацијских општинских возова, одбор је решио, да се оправка општински рабацинских возова уступи Ђорђу Илићу овд. ковачу као најнижем лицитанту за четири стотине шездесет девет динара и деведесет седам пара годишње.

XI.

На предлог суда општине београдске АБр. 6760, одбор је решио, да се празан плац општински у бари Венецији иза дрварских плацева у простору од хиљаду квадратни метара уступи Кости М. Ђурићу трг. за смештај траће и дрва за гориво, под трогодишњи закуп од првог Јануара 1894 године, под истим погодбама, под којима су и остали плацеви дрварски уступљени а за годишњу цену од четири стотине динара

XII.

На мобу Јована Илића члана суда и на предлог суда општинског од 8. Фебруара 1893. год. СБр. 1030 одбор је после поименичног гласања са 12 гласова против 5, (5 нису гласали) решио, да се Јовану Илићу члану суда изда из општинске касе а из партије буџетом одређене за непредвиђене трошкове шест стотина шездесет и шест динара и шездесет и шест пара дин. на име неизлате двомесечне плате од 22. Нов. 1892 год. до 22 Јануара 1893 год. за које је време стајао у одговорности и обвези према општини београдској због непредате депозитне касе и депозитарске дужности.

XII

Председник саопштава одбору, да је суд општински решењем својим од Новембра 1893. АБр. 6739, а на тражење Министарства унутрашњих дела АБр. 6585 и опште државне болнице, АБр. 6731, — привремено уступио зграду Јована Илића у којој да се сместе деца болесна од дифтеритиса, па предлаже да и одбор ово одобри, пошто се је ова зараза опет у Београду појавила с тим, да се даде потребан постељни прибор и шездесет динара месечно на плату послуге. Одбор је одобрио у свему овај предлог суда с тим, да трошак падне на терет партије, буџетом одређене на дезинфекцију.

XIV.

Председник износи одбору на решење акт управе вар. Београда, којим тражи, да се општина београдска постара, за потребне локале подесне за затварање окривљених по делу крађе марака.

По прочитању тога акта АБр. 6824, одбор је изјавио да по закону није дужан да се за ове локале стара нити има таких на расположењу. Но да се неби истрага по делу крађе марака осујетила, ставља се привремено на расположење истражној власти празна општинска зграда у мајданској улици, у којој је био смештен кварт савамалски, као и залишни локали у згради, где је сада кварт савамалски, но тако, да општина може у свако доба одрећи ову услугу и исте локале употребити кад јој затребају.

XV.

По прочитању акта школског одбора основних школа дунавског краја АБ. 6580, одбор је решио да се Јулки Буквићки, удовој исплати двадесет и осам динара из општинске касе а из партије буџетом одређене за непредвиђене трошкове на име кирије за привремени стан Стане Марковић послужитељке, а за месец Септембар и Октобар ове год.

XVI.

Председник износи одбору на решење акт Алексе Новаковића, овд. адвоката заступника породице пок. Томе Вучића-Перишића у коме тврди једно стање те породице и у коме тражи да општина од поклона, што је од пок. Вучића под извесним погодбама примила, врати известан део осиротелој Вучићевој породици, како би се иста могла издржавати.

По прочитању тога акта АБр. 5486 и мишљења општинског правозаступника АБр. 6880, одбор је одлучио, да овај предмет свестрано проучи и одбору поднесе извештај одборско повереништво, коме да су чланови г. г. Никола Х. Поповић, Ђорђе С. Новаковић и Мих. П. Бончић, одборници.

XVII.

Председник извештава одбор, да је управа друштва за потпомагање и васпитање сиротне и напуштене деце у Београду, услед познатих нападаја у извесним новинама, сазвала ванредан скуп чланова тога добротворног друштва, да скуп изврши, да ли постоје у истини оне неправилности у дому друштвеном, што су у новинама изнесене;

Да је овај ванредни скуп држан 14. о. м. у дому сиротне деце и да је и он као председник општине на томе скупу био, пошто је општина београдска највећи добротвор тога друштва и пошто има у томе дому највећи број деце, коју општина издржава;

Да је овај ванредни скуп нашао и уверио се, да су изнесене неправилности о раду управе сасвим неистините но да је рад управе правилан, те је услед тога скуп једногласно изјавио управи друштва своје потпуно поверење с благодарношћу, на њеном труду и раду око напредка овог човечног друштва. Да се је овој одлуци скупа и он, као председник општине у име општине придружио и у свему усвојио је.

По саслушању овога, одбор је одобрио у свему овај поступак председника општине.

XVIII.

Председник саопштава одбору, да се по закону о општинама, члану 87 имају ове године у Децембру месецу извршити редовни избори управе и одбора општинског за 1894 и 1895. годину.

По саслушању овога одбор је решио, да се сходно члану 87 зак. о општинама сазове збор општински на дан 12. Децембра 1893. год. ради избора председника општине, три члана суда и четири кметовска помоћника, за двогодишњу периоду 1894 и 1895. год. и други збор на дан 19. Децембра 1893 год. ради избора тридесет и два одборника општине београдске и шеснаест заменика одборника за двогодишњу периоду 1894 и 1895. год

Да суд општински о овоме изда у своје време праглас на грађанство према прописима закона о општинама и да предузме нужне мере ради састава бирачких спискова одобравајући, да се исти спискови штампају а трошак да падне на терет партије буџетом одређене за непредвиђене трошкове.

тијска тесногрудност не беху до лудила занеле мађарску властелу, ова би победа могла целој краљевини донети велике користи. Јер им она показиваше: да се и турска сила може сломити, само треба слоге, јунаштва и одважности. Али баш тога не беше ни труна у мађарских магната, те није ни чудо, што се и последице ове победе по њих, готово и не приметише, сем што по свој прилици овог пута здружени Срби и Мађари повратише неке градове у Срему: Илок и друге, које је доцније султан морао при походу на Мухач поново да осваја. Покварену и разуздану властелу мађарску радије заношаху сада свађе са краљевском владом, цепања на странке, и обарање кабинета, него брига за спремање одбране од Турака.

Друкчије ова победа утецаше на Србе. Уверени очигледним примером ваљаности и јунаштва Божићева, Срби се стану од овога часа све већма око њега прикупљати, гледећи у њему достојног представника Змај-деспота Вука. Тако шајкашка краљева флотила попуни своје редове све самим српским херојима, чије главно средиште бејаше од сада *Петроварадин*, који краљ намени, да у Срему игра улогу Београда. И султан је заиста у Петроварадину нашао доцније врло јаке препреке при остварењу својих планова.

Погибија Ферхатова љуто је разочарала ватреног Сулејмана I. и он се реши, да се хришћанима за то љуто освети. Из Цариграда већ стизаху гласови, да Сулејмен спрема јаку флоту, коју је Дунавом послао, да му заузме неке краљеве градове на Сави и Дунаву; који му јако отежавају поход на Будим, куда сада мишљаше. Бискуп Томорија знао је, да је султан наредио Бали-бегу паши београдском да ма којим начином задобије градове: Тител, Петроварадин и Митровицу.(1) Бели-бег се заиста трудио да изврши султанове налоге, употребљујући чак за основу свога тајнога плана и неко тобожне пријатељско дописивање са Томоријем. Али је бискуп био лукавији од њега, те прозираше његове намере, старајући се, да увек спреман дочека Бали-бега у свима сремским градовима. Не успевши ту, гледао је султан да на другој страни пожње жељена успеха, пре него што пође одсудно на Будим. У тој намери нареди пређемнику Ферхатову, *Хозреф паши*, да окуша срећу на Јајцу, које султану беше кост у грлу. Како је тамо прошао видећемо доцније напоминући овде, да су сви ови омаши ратови султанове војске по Мађарској били претеча овој великој бури која има на валима својим да донесе Сулејмана са Босфора у Будим.

Ни за краља ни за мађарску властелу није била тајна, да ће их султан скоро посетити, и при свем том, како се они спремаху за дочек незваног госта? Вредно би било до ситница проучити политичку историју мађарску тога доба, јер не би било лепше теме за обраду: до какве пропасти могу довести једну краљевину њени великаши разуздани и обесни, без икаква патриотизма и родољубља. Место да сви слошки прегну свом снагом, да своја краља ојачају својом помоћном војском, како би и доликовало политички зрелим синовима једне краљевине — великаши мађарски провиђаху дане у дугим препиркама саборским, цепајући се на странке, и партизански једни друге сатирући, као да је ван граница њихове домовине све мирно. и да им никаква опасност са стране не прети!

Нећемо се упуштати у опширније описивање унутарњега стања угарске

(1) Rad југосл. акад. књ. XXII. стр. 110.

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ.

Цена хлебу. Решењем суда општинског од 15. Новембра 1893 год. АБр. 6809 одређена је цена хлебу по двадесет пара од килограма. Хлеб да буде у пуној тежини од 1000 грама. Ова цена вреди од 16. о. м. закључно.

СТАТИСТИЧКИ ЗАПИСИ
У ОПШТИНИ БЕОГРАДСКОЈ

Путнички саобраћај вароши Београда. У седмици од 7. Окт. до 14. Нов. 1893. год. допутовало 1006, отпутовало 721. Од којих су:

а.) Пола: мушког 972, женског 34.

б.) Вероисповести: православне 929, католичке и протестан. 63, мојсијевске 9, мухамеданске 5, свега 1006.

в.) Постојбина: Србија 832, Аустро-Угарска 93, Босна и Херцеговина 3, Црна Гора 4, Грчка 1, Турска 36, Бугарска 4, Румунија 3, Русија 8, Германија 6, Франц. 9, Италија 6, остале државе 1.

г.) Занимање путника: Тежаци и економи 31, Занатлије 141, Трговци 536, индустријалци 2, шпекуланти и предузимачи 16, Гостионичари 17, Интелигенција (војска) 107, ђаци 24, радници и помоћници 36, Пијари и бозаџије 26, надничари и слуге 38.

Из статистичког одељка општине вароши Београда 14. Новембра 1893. год.

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

Суд општине Београдске држаће на дан 22 овог месеца од 2—5 сахати по подне јавну усмену лицитацију у канцеларији рачуноводства свог, за давање под закуп чишћења димњака и пећи на зграде општин. суда, основних школа и осталих одељења.

Рок је овом закупу одређен на годину дана.

Ко жели примити се овога рада нека означеног дана дође и лицитира.

СБр. 18168 — од суда општине града Београда, 6 Новембра 1893 год. у Београду.

—

Суд општине града Београда држаће на дан 23. тек. месеца, од 2—5 сати по подне у канцеларији рачуноводства свог, јавну усмену лицитацију, за издавање под закуп 12 месарских плацева на В. тргу, за продају свињског, јагњећег и телећег меса и 7 плацева за продају говеђег и овчег меса.

Лицитанти полажу 120 дин. на име кауције у готову или српско државним папирима од вредности, и то ако су српски поданици, а страни дупло.

Остале погодбе о закупу ових плацева, могу се видети у рачуноводству сваког дана а и на сам дан лицитације.

Ко жели ма који од ових плацева узети под закуп, нека означеног дана дође и лицитира.

АБр 6398 — Од суда општине града Београда, 19 Новембра 1893 год. у Београду.

—

По што одбор општине Београдске није одобрио држату лицитацију за давање под закуп цубока од заклате стоке на општин. кланици, — то ће рачуноводство општине београдске, држати другу јавну усмену лицитацију на дан 29 тек, месеца од 2—5 сати по подне, у својој канцеларији а. за давање под закуп овога права.

Кауцију полажу српски грађани 3000 дин. у готову или српско државним папирима од вредности. а страни дупло,.

Остале погодбе о овом закупу могу се видити сваког дана у канцеларији рачуноводства а и на сам дан лицитације,

Ко жели ово право узети под закуп нека означеног дана дође и лицитира,

СЖ 17744 — Од суда општине градн. Београда, 19 Новембра 1893 год, у Београду.

—

По што се на дан 16 тек. месеца није могла држати лицитација за давање под зикуп плаца општинског код чесме „Књагиње Љубице“ с тога што није био довољан број лицитаната, то ће рачуноводство општине београдске држати на дан 24 тек. месеца од 2—5 сати по подне, трећу јавну усмтну лицитацију за давање поменутог плаца под закуп.

Кауцију полажу српски грађани 160 дин. у готову или српско државним папирима од вредности, а страни дупло.

Остале погодбе о овом закупу могу се видети сваког дана у канцеларији рачуноводства а и на сам дан лицитације.

Ко жели поменути плац узети под закуп, нека означеног дана дође и лицитира

СБр. 18756 — Од суда општине града Београда, 19. Новембра 1893 год. у Београду.

САСТАНАК
ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

Састанак држан 1. Септембра 1893 год.

(извод из стеногр. белешака)

Председник. — Пошто има довољан број одборника, отвара седницу, и моли одбор да саслуша записник последњег састанка.

Секретар прочита записник који се усваја.

Мата Јовановић. — Примећује, да је на Врачару око школе сграђен тротоар који не одговара прописаном тротоару за ту улицу. Тражи да се то поруши и трошак стави на терет наредбодавцу а да се сагради одма прописани тро-

---

краљевине у доба у очи њене погибије, већ ћемо само подсетити читаоца на једно слично доба из наше давне прошлости, с том само разликом, што тада међу Србима беше и најславнијих јунака и највећих родољуба, који на Косову славно посведочише своју зрелу националну свест, а у угарском сабору, међу члановима најмоћније властеле не беше човека, који би био видео крвав мач омашћен крвљу турском, нити јунака, који би могао водити какву чету противу Турака.(1) А круна свега тога беше, до зла Бога рђаво финансијско стање државно, да ни сам краљ немађаше по неки пут, шта да једе. Тако и српски Шајкаши — којих беше велики број у војној служби — због не добивања плате, поново падоше у такву сиротињу, да бише принуђени, као год пређе у очи пада Београда, лично ићи краљу, и молити за своју крваво заслужену зараду. Тако дођоше у Будим и они из Јајца и Варадина: *Радован, Ђура, Петар, Михајло, Ласновић и Четинковић* и они из Сланкамена. Краљ би им можда платио, али његовим рудницима и приходима руковаху странци, којима није стало до тога што је краљ у ужасној новчаној оскудици.(1) И поред свега тога, што ове изасланике Шајкашке краљеви благајници отераше из Будима, као год негда онај препозит Павле, за чудо је, да је у Мађарској било тада људи, који су за одбрану краљевства највише наде полагали на ове српске мученике. Једина хвала и припада јуначкоме бискупу Томорију, који се највише и старао, да му границе његове војене области буду добро заштићене. Он је велику наду полагао на српске становнике у Срему. Али је још значајније то, што се овај бискуп уздаше највећма на помоћ, која би му могла доћи од српског народа под Турцима, који је стењао под турским јармом, те је врућe желео да се већ једном домогне слатке слободе.“(2)

Од како је Томорија дошао на бискупску столицу у Срему, имао је са овостраним Србима непрестана договарања и дописивања, те су му славнији његови људи јављали о целом стању ствари у Турака и у Срба. На видећи из тога, и они потлачени Срби, да се у Угарској ради заиста, да се они ослободе од Турака, беху сви листом обузети жељом, пламеног устанка народног, којим би стресли са себе јарам тирански. Имајући извешћа о таком расположењу српскога народа, није ни чудо, што се Томорија толико уздаше у њега. Колико су пак ондашњи преци наши у Шумадији били обузети мишљу народног устанка, баш при крају 1525. г. види се најбоље из сведочанства папина посланика Боргија, који не може довољно да се томе начуди: «Веру своју и слободу љубећи приправни су — вели Боргија — први мужеви српског народа оставити своју постојбину, и у њој своја добра и све користи, које су уживали на султановој служби — све су то приправни оставити и прећи у Угарску, да ту помру од глади. Када би краљ могао пресељеницима пружити довољних средстава за живот, за кратко би време остала пуста Србија и Босна и Бугарска, јер би све похитало краљу, да под његовим заставама војује за своју веру и слободу. Ако је толико било одважности међу хришћанима уза сву млитавост најближега им суседа — угарске државе — што би се могло од њих очекивати, да су хришћанске власти у истину бој повели на Турчина».?(1) Али

(1) Smičiklas T.: Povj. hrv. књ. I. стр. 715 и 720. Писма Боргије, папина посланика на будимском двору.

(1) Гласник срп. уч. др. књ. 67. стр. XXXIV.

(2) Rad југосл. акад. књ. XXII. стр. 151.

(1) Rad југосл. акад. књ. XXII. стр. 151.

тоар Наводи да околно грађанство негодује због тога, јер њих тера општина да граде прописне тротоаре а међу тим општина сама ради томе противно.

Раденко Драговић. — Потпомаже Мату Јовановића.

Велимир Тодоровић. — Мисли, да би боље било да се ова ствар остави за идућу седницу за кад да председник спреми акта и извештај о овој ствари.

Председник. — Прима да набави акта и поднесе извештај.

Тоша Селесковић. — Објашњује, да је овај тротоар привремено сграђен, да би деца могла приступити школи, јер ту није било никаква тротоара. А кад одбор одобри грађење прописаног тротоара, и набаве се потребна средства, онда ће се ова привремена стаза уклонити.

Мата Јовановић. — Поткрепљује своју примедбу тиме, што вели, да општина треба и да је он то тражио, да око свога имања подигне прописане тротоаре па после да тражи то од грађана, а не као што је овде поступљено.

После још неких објашњења одбор се задовољио изјавом председника, да у идућој седници поднесе извештај о овој ствари.

Соломон Азриел — Тражи, да председник изнесе на решење ствар о подизању кеја и антрпота у Београду, пошто је у једној од прошлих седница обећао то учинити.

Председник — Изјављује да је тај предмет већ на дневном реду, па ако одбор жели, може одмах изабрати повереништво, да га проучи.

Марко Велизарић — Слаже се с тим, да се изабере повереништво ради проучавања овог предмета с тим, да у ово повереништво уђе и неколико трговаца из трговинског удружења.

Раденко Драговић. — Противан је бирању овог повереништва све донде док се за подизање кеја и антрпота не добије више понуда, а не да се проучава само једна понуда.

Милутин Марковић. — Примећује, да је и раније по овом предмету радило извесно повереништво, те би требало да се и тај рад узме у обзир

Милан Капетановић. — Такође напомиње, да је по овоме већ радила једна комисија па мисли, да би најправилније било, да се и ова понуда упути истој комисији, нарочито још и с тога, што општина има готове планове за кеј.

Марко Велизарић. — Није противан Капетановићу али мисли, да би требало ипак ту комисију попунити са неколико трговаца,

За овим би на закључ неколиких одборника седница претворена у конференцију, после које је седница закључена због одласка неких одборника остављајући, да се ова ствар у идућој седници реши.

Састанак држан 3. Септембра 1893 год.

Председник. — Отвара седницу, пошто има довољан број одборника.

Секретар прочита записник прошлог састанка, који се усваја.

Марко Велизарић. — Тражи да се изнесе на решење ствар о кеју и антрпотима, што је у прошлој седници остало нерешено

Пошто је *председник* у кратким потезима изложио, у чему је ствар, да би и они одборници, који прошлог пута нису били знали о чему се радило, одбор је решио, да се овај предмет заједно са понудом повери нарочитој комисији на проучавање.

После овог *председник* изјављује да је на реду одобрење кредита за утврђивање обале дунавске. Председник дунавског друштва за улепшавање тога краја поднео је молбу и одбор је одлучио да грађевинско одељење прегледа на лицу места и поднесе о томе извештај, какви би се радови имали предузети за учвршћивање обале дунавске и шта би то коштало. Грађевинско је одељење извршило то и подноси извештај.

Секретар прочита извештај.

Стеван Чађевић. — Није противан овоме, шта више, доказује потребу, да на једној тачки Дунава могу пристајати лађе и т. п. само сумња да ће срачуната јачина зида моћи издржати одређени притисак, те тражи, да му управник грађевинског одељења у овоме погледу даде објашњења. Противан је да се и улица насипа, пошто је она довољно насута, да се вода при обичном надолажењу одбија.

Тоша Селесковић. — Одговарајући С. Чађевићу, изјављује да је предрачун добар и да кеј услед притиска неће пропасти. Гарантује да ће кеј бити добар и да неће бити штете. Тражи даље да се одобри тражена сума и за насипање улице.

Ђока Димитријевић. — Из финансијских обзира би желео, да се насипање улице остави до године а утврђење које да се предузме одмах пошто је вода мала.

Велимир Тодоровић. — Пита, зашто се овај посао неби извршио железницом, кад је она баш за ове послове и набављена.

Тоша Селесковић — одговара, да је ово врло мали посао и да се насипање железницом рентира само онда, кад се има насути велики простор и кад се има да привуче на милионе кубних метара земље.

Раделко Драговић. — Није противан да се изврши утврђивање кеја али само под надзором општинским.

После ових објашњења одбор је одобрио овај кредит за утврђење кеја. После овога одбор је без велике дебате одобрио ситније кредите за навесне радове општинске. На завршетку седнице а на предлог председника одбор је одобрио, да се узме нарочита лађа за дочек Његовог Величанства и донео одлуке о другим спремама за дочек.

Састанак држан 6. Септембра 1893 год.

Председник. — Пошто има довољан број одборника то отвара седницу и моли да се саслуша записник последњег састанка.

Секретар прочита записник.

Стеван Чађевић. — Тражи да уђе у записник његова примедба, учињена у прошлој седници, приликом решавања о утврђењу кеја на Дунаву, где је нагласио, да не види довољно сталности у погледу на израду његову за то, што се оснива суви зид па муљ и где долази 2.40 кгр. на квадратни сантиметар притиска, и због чега мисли да ће бити зид несигуран.

Председник. — Одговара, да у протокол улазе само решења одборска а говори појединих одборника улазе у стенографске белешке. Према томе то не може да уђе у записник.

Милутин Марковић. — Противан је захтеву Чађевића, пошто се до сада практиковало, да

вредност њихову нису могли оценити меродавни фактори у Угарској а Томорија сам био је немоћан пружити помоћ свима Србима, који би к њему гомилама прешли. Ну, и ако жеља Срба није донела очекиване резултате, краљевство мађарско имало је од тога либења неке користи. На име пресељења и пребегавања знатнијих Срба у мађарске стране, која нису никако ни престајала, сада су повећана, и под конац г. 1525. више таких пребега било је.

Међу свима пресељеницима најугледније место заузима једна личност, која беше позната добро не само Србима у Србији, него и Мађарима, а нарочито Томорију. То беше српски синак из срца Шумадије, са Венчаца планине[1] *кнез Павле Бакић*. Будући великога уважења и гласа међу својима, Павле Бакић је и под Турцима уживао велико поверење, нарочито за време Ферхат-паше, који га је био направио својим повериоцем за прикупљање порезе. Ну пошто је Ферхат погинуо, и Павлов положај би отежан, па се с тога, вели Месић, морао селити из Србије. Павле је заиста био проиграо свој углед код турских власти, али не због пријатељства његовог са Ферхатом, него што су му похватана нека писма и договарања са Томоријем у Срему. Тако важна личност у Срба за оно доба, морала је стајати са Томоријем у споразуму, на раду око организације народног устанка, којим се, као што смо видели, бискуп најживље занимао. И због тога, кад му је већ живот био у опасности, ступи Бакић са Томоријем у преговоре о преласку своме и својих људи. Најстарији траг томе преговарању налази се месеца октобра, 1525. г. а могао је и раније отпочети. И разуме се и краљ и Томорије радо су прихватили понуду његову, обећавши му и помоћи и новаца. С тога узалуд вели шовиниста мађарски, Иштванфија: „Nec multo postquam Tomoreus in Frangepani locum successit ac Baciam adventavit Pavlus Baguitius e Thracia nobili et militari, graeci ritus stirpe ortus, quum Turcarum insolentias ferre amplius von potest apud quos in suspicionem mutatae fidei inciderat crebris Tomoreilit teris nunciis non inscio rege sollicitatus, cum quinque fratribus egregiae virtutis fortitubinisque viris, Petro, Ceimente, Manuele, Demetrio et Michaele in Ungariam venit, superatis ingenti animo sed magna cum difficultate, Turcarum insidiis, quae ei per omnia fere itinera et compita collocaverunt."[1]

Са целом својом породицом: петоро браће: *Манојло Петар Климентије*, (*Комнен* по Месићу) *Димитрије и Михајло*, женом *Теодором и кћери Маријом* диже се кнез Павле негде око Божића 1525. г. и пређе са свим својим благом, с доста тешкоће од стране турских заседа, у Угарску. Јер одмах г. 1526. 15. Јануара, пише Боргија писмо папи: «Павле Рашанин (Rasciano) кога очекује нагочки бискуп, дошао је здрав и читав с целом породицом женом и децом и с великим благом; довео је са собом педесет коњаника у добром реду. Он је један (од оних), што скупљају данак царев у оној провинцији (Србији) (che procurava li r tibuti di Caesare in quella provintiae) човек особита поштовања код Турчина и великог поверења код свих оних народа(homo di granda existimatione appresso il Turco et di gran credito appresso-

(1) Миличевић Ђ. М.: Кнежевина Србија, стр. 231. Народно предање спомиње једнога Бакића на истом месту и у XVIII. столећу (Гласник II, 229—231) који је можда потомак овога Павла Бакића.

(1) Picot E. (Павловић Ст.) Срби у Угар. књ. I стр. 64.

само одлуке улазе у записник а одвојена мњења и друге примедбе бележе се само у стенографским белешкама.

Мијаило Бончић — говори у истом смислу као и М. Марковић, после ког објашњења одбор није усвојио захтев Чаћевићев, а протокол примио без измена.

Михајло Ђорђевић и Соломон Азријел траже да се држи друга лицитација, за набавку 25000 кгр. јечма и зоби, пошто је понуђена цена врло скупа, што одбор и усвоји.

Секретар чита акт управе варошн Београда да је кућа у винограду Вукашина Петровића, у којој се налази школа топчидерска, заражена дифтеријом и да се из ње школа уклони.

Председник. — Вели, да је услед овог акта комисија прегледала зграду Бертотијеву, и поднела извештај о томе

Секретар чита извешта о кући Бертотијевој којим се предлаже, да се та кућа купи за школску потребу.

Председник — тражи, да се начелно расправи да ли је за општину корисније да ову кућу откупи или да се узме опет пруга кућа под кирију. Комисија мисли да би било корисније да општина има и своју зграду тамо.

Милан Капетановић. — Противан је да се купује кућа, која није зидана за школу, јер ако се ове да плати за исту 12-15000 дин. онда је боље тим новцем сазидати нову зграду удешену за потребу школску, кад и онако има општина тамо доста празних места.

Стеван Чаћевић Признаје да не може бити једна зрада, која је грађена за приватну потребу, апсолутно подесна за школу али пошто је пре че да се изидају школске зграде у самом Београду, и пошто за сада нема општина новаца да на топчидерском брду зида зграду, која ће и педагошким и техничким и хигијенским захтевима одговарати, то је мишљења, да се ова кућа купи па да се преправи за школу.

Милутин Марковић — Противан је да се купује кућа но да се тим новцем сагради нова зграда. А ако ни то не може, онда да се узме под кирију до бољих прилика и то, кад истече уговор са В. Петровићем.

На предлог председника одбор је одлучио, да му се поднесе извештај о томе кад истиче уговор са В. Петровићем и о санитетском прегледу његове куће.

Председник износи на решење молбу овд. рибара, која се састоји у овоме: Рибари су по трошаринској тарифи оптерећени извесном трошарином, и они су се договорили, да ту таксу, коју би имали да плате до нове године, да то плати сав њихов еснаф Та је ствар била пред комисијом трошаринском која није противна молби рибара само ставља извесне погодбе.

Соломон Азриел — као члан комисије трошаринске вели: Еснаф рибарски обратио се молбом општини, да се њему уступи право наплаћивања трошарине од данас до краја децембра ове године, за 1500 дин. Одбор је предвидео годишње прихода од трошарине на рибу 4000 динара, а они нуде за три месеца 1500 динара што износи више него што је предвиђено. Осим тога ако се усвоји тај предлог онда ће се избећи сав овај издатак на контролоре који морају да буду, де пазе, да се што не краде. Мишљења је да треба то да се прими.

Др. Павле Поповић — Слаже се с предлогом комисије, да се молба рибара уважи.

Мата Јовановић — Није противан овоме уступању, само је рад знати, да ли ће еснаф и за Јануар, Фебруар и Март понудити исту цену.

Филип Васиљевић — Тражи да се одреди лицитација за овај закуп, јер су ово најбољи месеци за продају рибе, па ће се можда наћи, који ће и више понудити, иначе боји се, да се за остале месеце неће моћи ни 2500 дин. добити.

Коста Михајловић — Мисли, да ће боље бити, да се уступи еснафу наплата трошарине на рибу за читаву годину.

Стеван Чаћевић — Слаже се с предлогом Косте Михајловића пошто и он увиђа, да су ови месеци најјачи а остали слабији у погледу продаје рибе.

Соломон Азриел — Не противи се предлогу Михајловића и Чаћевића, само то да буде од Јануара до Јануара а за сада да им се уступи до нове године.

Др. Павле Поповић — Прихваћа мисао Азријела, да се еснафу за сада уступи до Јануара, а после да се држи лицитација за целу годину.

После ових објашњења *председник* је ставио молбу еснафа на гласање, те је већином гласова усвојена под погодбама, предложеним од трошаринске комисије.

За овим *председник* саопшти одбору, да Сима Јовановић и Јоца Чобановић непрестано траже, да им се исплати заузети део њихова имања за регулацију вароши, пошто их Управа Фондова гони, да јој исплате дуг, што је на тим имањима.

Андра Одавић — У ствари Јоце Чобанића даје одбору ово објашњење: Тај човек има да прими од општине 15.160 дин. за одузето му земљиште. И та је ствар његова свршена. Он је два пута ишао на касу да прими новац, док је тај регулациони фонд био још у рукама државним, али није било пара. И у то време деси се да регулациони фонд пређе на општину, и он сад има посла са општином. Маса Томе Делимарковића има да плати општини 20.000 дин. за припало јој земљиште општинско по регулационом плану, и она моли да преда тај новац општини јер има пара, и тражи да се то једном сврши Дакле ја предлажем да се одмах узме новац од те масе, и да се исплати овај човек. Једним ударцем лакле да свршимо две ствари. Јер ако то не решите овај ће човек сасвим да пропадне.

Никола Х. Поповић — Вели, да се овај Чобановићев захтев не може испунити пошто још није свршено питање о пријему имовине регулационог фонда. Кад се то сврши, на чему ради једна нарочита комисија, онда ће се тек моћи приступити питању о исплати заузетих имања, камо спада и Чобановићева ствар.

Др. Павле Поповић — У подужем говору разлаже штетност овог одуговлачења по личне интересе оних људи, чија се имања одузимају за улице. Пошто обвеза општине, да то исплати, већ постоји и пошто су та имања редовним путем и процењена предлаже, де се одузета имања одмах исплате онима, којима је новац најпотребнији, да би сачували остали део свог имања.

Председник — Објашњује, да је пренос регулационог фонда и формално и у неколико материјално извршен, само има да се испуне још неки захтеви општине односно процене вредности тога фонда.

Ст. Чаћевић — И сам мисли, да је пренос регул. фонда на општину свршена ствар. Пита

---

tutti quelli populi). С њим је дошао један други Стефан, којега употребљаваше још Њ. В.(1) краљ, и други. Људи од војске и калочки бискуп мисле да ће долазак овога моћи бити не само користан, јер ће се моћи дознати многе тајне, из онога двора (турскога) који он познаје одлично, него и због штете, коју ће моћи он чинити непријатељима, познајући сва места тамо. Овде је (у Будим) дошао он са Њ. В. краљем, и са свом господом, да би му нашли једно часно место; и дате су му неколике виле и један град, од којих ће моћи имати 1500 дуката годишње и гледаће се, да му се даје и плата за његових педесет коњаника. После овога дошла су писма од многих који би хтели учинити то исто (дакле да се преселе!) из чега може јасно Ваша Светлост (папа) разумети, да у душама ових јадних заробљеника има још неког остатка хришћанске религије, и пошто сада полазе и хоће да иду из своје отаџбине, где имају и где су имали врло частан и користан положај, да би дошли у беду и субординацију угарску. Може мислити Ваша Светлост, ако се искупи једна војска храбра, од првака хришћански уједињења, доиста се може очекивати много више добра него што ми мислимо („che in li animi di quelli poveretti captivi e anchora alcuna relliquia di la relligione christiana, et quando al presente si partano et volino partire de la sua patria, ove hano havuto et hano honoratissima et utile conditione, et venire la miseria et inordinatione di Ungaria) etc.»(1)

Као што се види, квез Павле није смео од Турака прелазити голорук, већ је одабрао својих највернијих 50 коњаника, који су му штитили пут, те му Турци нису могли спречити прелазак. „Нико се није толико повеселио његову доласку колико Томори, вели Месић — јер се је од њега надао издашној помоћи, те је зато Томори одмах радио око Лудвикове владу, да се Павлу дарује које имање. како би могао што већу чету сакупити и издржавати,“ и као што се види из Боргијева писма, влада му је збиља дала нека добра, за која веле неки историци, да су припала Хедерварију, па му због издајства Београда, одузета у корист државне касе. Краљ Лудвик издао је Павлу на та добра повељу 18. јула 1526. г. али она није толико уважавана, то је краљ Фердинанд, после мухачке битке, у два маха потврђивао ту исту Лудвикову повељу. Нешто својим, а нешто државним новцем издржавао је кнез Павле повећу чету војника, те га ми ускоро налазимо као војводу над *хиљадом Шајкаша*.(1) Са таком војском ускоро је Павле показао толиког јунаштва, да превазилази јуначку славу Божићеву који стоји сада уз Павла долази као други по реду. Јаче су се око њега почели скупљати Срби него око Божића, и чисто им је изгледало, као да гледају пред собом змаја-деспота Вука, или боље кнеза *Павла* Бранковића.

Са пресељењем Бакића и његових другова, пада у везу још један значајан корак мађарске владе. Да би за краља свога задобила и оне раније настањене Србе у Угарској, влада мађарска, на сву прилику по наговору Томорија, *обнови српски деспотат* у Мађарској, у лицу *Стефана Бериславића*, сина пређашњег деспота српског, Јов. Бериславића Грабарског- Ово је интересна појава у историји политике мађарске према Србима.

(1) Говор је иожда о Божићеву брату Стефану Божићу, који је сада с Павлом дошао у Будим, где их је Боргија и видео.

(1) Theiner: Mon. hist. Hung. sacram, t. II. p. 742. О Бакићу пише Theiner и на странама: 735, 736, 743, 750 и 759.

(1) Rad југосл. акад. књ. XXII. стр. 153.

само, да ли је општина обавезна, да исплаћује узузета имања по проценама извршеним раније, док је био фонд у државним рукама, као и то, да ли може општина или одбор општински да прими све оне обавезе, које је држава раније законитим путем на се узела. Па у случају да те обвезе прелазе на општину, онда не налази разлога, да се испуњење тих обвеза одлаже.

Милутин Марковић — Признаје, да је преко потребно да се ово питање реши, али свакојако мора се имати некакав ред у томе и да се нађе неког основа по коме ће се то да сврши. Она питања која су већ расправљена била док је регулациони фонд био у државним рукама, она су свршена, и сад о њима нема се шта говорити, само треба наћи извора, одакле ће се исплатити, јер се то не може чинити из редовних, прихода.

Осим тога, ако се не усвоји досадањи начин руковања са фондом, треба прописати нов, по коме ће се проценe и остали послови свршавати.

Јока Новаковић — Предлаже, да се одреди комисија, да ове хитне предмете проучи, да ли су сазрели за исплату, а међутим комисија, од ређена за преглед стања регулационог фонда, да продужи свој рад.

После још неких објашњења и пошто је М. Ј Марковић потпомогао предлог Ђ. С. Новаковића, би изабрата комисија да проучи ова два питања засебно, па да каже, јесу ли свршена или не, па ако су свршена онда председник да нареди да се исплате.

За овим је седница закључена у 8½ часова по подне.

Састанак држан 11 Септембра 1893. год.

Председник. — Пошто има довољан број одборника отвара седницу.

Секретар прочита записник прошлог састанка, који се усваја.

Председник — моли одбор да саслуша извештај комисије о електричном осветљењу.

Председник комисије Јока Станојевић чита.

Мих. Бончић. — Тражи, да се овај извештај прво одштампа и разда одборницима, па тек онда да се о њему решава.

Марко Велизарић — Вели, да од тога неће бити користи, јер је извештај о чисто стручној ствари, с тога предлаже да се прими овај извештај са свим онако како је комисија предложила.

Раденко Драговић — Потпомаже тражење Бончићево.

Стеван Чађевић — И он потпомаже захтев Бончићев, пошто у истоме извештају, колико је могао приметити, има ствари, које нису довољно прецизиране. Тако на пример, није прецизно казано, које су то улице нерегулисане а које се имају сматрати да су регулисане.

Соломон Азријел — Вели, да би требало извештај примити одмах само ако хоће и друштво да га усвоји.

Филип Васиљевић — говори у смислу истом као и М. Велизарић признајући, да је ствар стручна, и да ће мало њих одборника моћи чинити примедбе.

Др. Радовановић — Тражи да се дода још и то, да чим буде готов извесан број сијалица, да се одмах и пале, иначе се потпуно слаже са извештајем комисијским. (Чује се: да се гласа о њему).

Председник — Даје о овој ствари ово објашњење: Ја овако схватам овај извештај: он се дели на два дела. У првом делу чули сте шта је до сад урађено са инсталацином овог електричног осветљења. Ту је констатовано у колико су предузимачи тај посао извршили и како су извршили. То је први део. На основу тога комисија тврди да они нису по уговору на време са осталим радовима готови. Они су требали као што знате до првог Августа ове године да буду са свим готови, и онда би општина имала да прими осветљење.

Међу тим они то нису учинили, и према томе ми би имали да се користимо чл. 56 уговора, а то ће рећи да им одкажемо инсталацију. Али комисија налази да је за општину корисније да не одказујемо инсталацију, него да општина задобије од њих извесне погодбе и ствари, а да им продужи рок инсталацији.

То је главна садржина овога извештаја. У томе дакле, што општина жели да има електрично осветљење, у тој жељи комисија предлаже одбору да не раскида уговор него да постави извесне погодбе предузимачима, које нису предвиђене уговором па да им продужи уговор те да и они на тај начин изврше инсталацију, а и општина да добије неке ствари, које неби имала по садањем уговору. Шта дакле општина добија у накнаду што им продужује рок? Она добија прво уговорено осветљење, а то је 65 пламених лампи, и 1000 лампи сијалица; друго да предузимачи морају давати и приватним осветљење према уговору, треће, да осигурају да се то изврши а не само на артији да буде написано. Како да се то осигура, то сте видели из извештаја, где се каже, да не примамо осветљење све дотле догод целокупну инсталацију не изврше, а за то време они морају да осветљавају целу варош џабе, и тек онда кад се буде констатовало да је сва инсталација електричног осветљења доведена у ред, онда да им се почне да плаћа, а дотле да осветљавају варош бесплатно.

За тим имају да повећају инсталацију у самој централи у смислу друге врсте електрицитета. Ми смо до сад имали једну врсту електрицитета, а то је једносмислену струју, а сад тражимо да уведу и другу врсту, а то је наизменичну струју. То су дакле користи по општину које по овом досадањем уговору није имала. Пред одбором стоји дакле питање: хоће ли да буде електричног осветљења или не.

Ја мислим да се сви слажемо да имамо то осветљење. Ми смо се сви трудили да варош добије електрично осветљење, и сад немамо никаква рачуна да немамо те светлости. Кад дакле они нису на време готови, онда бар да се користимо оним што су они већ учинили. Још има једна корист по општину, коју смо били предвидели ако повластичар до првог Јануара не буде готов са инсталацијом, а то је да он мора од 1. Јануара да осветли све оне улице петролеумом, у којима нема електричног осветљења. Ово је главна садржина овога извештаја, има још неких детаља али ово је садржина.

Михајло Бончић — И после овог објашњења председника остаје при своме тражењу, да се решење ове ствари одложи, док се не штампа и док је сви одборници не проуче.

Председник — Додаје своме објашњењу и ово: Ја сам изгубио из вида да спратим пажњу на предлог, да се извештај комисиски прво штампа, па онда да се о њему решава. С тога ја хоћу да кажем о томе предлогу како ја мислим. Цела је истина да је до сада одбор практиковао

Као год што су први пут тешке прилике и околности нагнале краља Матију, да васпостави деспотство српско у Угарској, тако ево видимо, где тешке околности нагоне и сада краља Лудвика, да понови српско деспотство, које он не мишљаше никада више да обнови. На тај карак нагнала га је тежња „да се у Срба на тај начин пробуди жеља, да под његовом (деспотовом) командом понова освајају Србију.“(1)

Још је значајнија појава та, да Срби угарски готово никакве важности не придаваху овоме кораку краљеву, игноришући новога деспота свога као год и његовог оца, раније; па се радије скупљаху под заставе својих омиљених јунака Бакића и Божића. „Они следе глас и заставе познатих у своме роду јунака, а не маре за деспота, који им је био већма туђ, пак и у осталом није био кадар да се високо узнесе, будући, да нити сам није обилавао благом, нити, га је држава знатно помагала.(2) Зато у свима доцнијим бојевима где год учествују Срби, не налази се нигде спомена о *деспоту Стевану Борисављевићу*, а наши историци, поред тога, што га неки нигде и не спомињу; они који би и на силу хтели сварати што већи број деспота угарских Срба, говоре о Стефану Бориславићу, као о човеку без икакве улоге међу Србима, тако, да се не зна, ни како га је нестало с овог света.(1)

Сва, дакле, бојна спрема за одбрану краљевства беше у оно неколико хиљада Срба, који заиста увек беху на ратној нози, и спремни да на први звук ратна трубе ступе у бојну линију. И кад с пролећа 1526. г. стигоше поуздани гласови из Цариграда, да се султан са огромном војском спрема, да *освоји мађарско краљевство*, краљ се нађе на великој невољи. Срба, ма колико да су челичне њихове груди, било је веома мало, да могу противстати једноме Сулејману I. Величанственом. Војска мађарска, и оно што се могаше на његов позив дићи, недисциплинована, необучена — а стране помоћи нигде ни од корова. Посла одмах послаинике на све стране да преклиње за помоћ. „Ако ми помоћи В. Б. — писаше краљ енглеском ктаљу — не стигну што пре, моје је краљевство пропало.“ Немачки владар истина, већ је раније обећао помоћи, али она, све да се сложи са мађарском војском не износаше ни половину султанове силе. Обраћао се чак и на персискога владара, нека он подигне устанак у Азији на границама Сулејманове државе, да би тиме колико толико успорио његов положај на Угарску, док се Хришћани не припреме.(1) Најгоре стајаше са финансијом. Нити нована готових, нити пак поверилаца! Једини папа Климентије посла му 50.000 дуката да прикупи, што може, пре мало добровољних крсташа.(2)

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

---

(1) Engel v. H. J.: Allg Welthist. B. III. odsek Gesch. v. Serv. S. 456.

(2) Rad југосл. акад. књ. XXII, стр. 153—154.

(1) Види о овом деспоту: Rad југосл. акад. књ. VIII стр. 88. — Engel v. H. J.: Allg. Welthist. B. III. од сек Gesch v. Serb. S. 456. — Pray Annales r. Hung. t. V. q. 102. под примедбом У. Picot E. (Павловић ест.) Срби у Уг. књ. I. стр. 65. Стојачковић А.. Мечте итд. стр. 13.

(1) Louis Leger: Hist. de l' Autr.-Hongrie, p. 241.

(2) Smičiklas T: Povj hrv. књ. I. стр. 719.

кво питање на решење, да се и извештај о томе да, кад год се изнесе пред одбор први пут као штампа, па онда разда одборницима да сви прочитају и проуче, па тек онда да се решава о њему. То је до сад рађено. Међу тим ово питање није сад први пут пред одбором. Ово питање, зашто предузимач није на време целокупну инсталацију електричног осветлења извршио, то није први пут пред одбором, него је више пута било претресано у одбору, и сад је од комисије сведено на извесну меру, коју ако одбор мисли да је добра, онда има да је прими. Одбор, дакле, има да се одлучи томе, да ли он мисли, да прекине сасвим са предузимачем, или да му продужи рок инсталацији, на то се своди сав овај разговор. И ако се одбор реши да повластичару продужи рок инсталацији, онда треба тиме и општина да извуче за себе неке користи. Те користи, које би општина добила, то је комисија схватила, и предлаже вам да их примите, како би могла поднети концесионару, да и он пристане но то или не. Јер то је још у питању хоће ли и он пристати на ово, што ми решимо, за то треба да чујемо шта ће и он на то да каже.

Сад је ли потребно да се прво штампа извештај па онда да решавамо о њему, моје је уверење, да баш и ако га штампамо, да ћемо га опет примити оваквог као што је и поднесен.

Стеван Чабевић — По нова изјављује, да би врло корисно било, да се пре решења сваки одборник прво свестрано обавести о предлогу, јер је извештај брзо читан па и сам није могао све схватити и о свему свој суд донети.

Јока Станојевић — Наводи да је сасвим излишно да се овај предлог прво штампа, објашњујући тачку по тачку предлога и доказујући корисност његову по општину.

Др. Павле Поповић — као члан комисије говори, да је предлог врло користан по општину и да би га требало усвојити без икаква одлагања.

После ових објашњавања председник је ставио на гласање, да ли да се предлог комисије прво штампа и разда одборницима па после тога поднесе одбору на решење, или да се одмах реши.

Гласањем је решено, да се предлог штампа.

За овим је г. Ђ. Станојевић прочитао свој одговор на извештај г. Т. Селесковића о стању радова на инсталацији електричног осветлења који је одговор примљен к знању и седница закључена.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

У свима књижарама може се добити нова књига

НА ПОСЛЕДЊОЈ СТАНИЦИ

ПРИЧЕ И НОВЕЛЕ ИЗ ЛУДНИЦЕ

НАПИСАО

Р. Ј. КРОНБАУЕР

ИЗДУСТРОВАО

В. ОЛИВА

I Гавран, II Мајка, III На прагу живота, IV Снежне јагоде

Елегантно издање са 17 слика цена 1 дин.

Београд. Књижара В. Валожића.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ.

I. Димничарство:

а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0·20 д.
б) За неузидан шпорхерд	0·20 д.
в) За узидан „	0·40 д.
г) За велики узидан шпорхерд у гостионици	0·50 д.
д) За чишћење димњака од два спрата	0·20 д.
ђ) За чишћење простог димњака	0·10 д.
е) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са пећима	0·10 д.
ж) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са више пећи	0·20 д.
з) За паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0·75 д.

II. Пражњење помијара и нужника:

а) Од кубног метра	10·— д.
б) Од акова	0·50 д

III. Поштарина:

а) Марка за пашче за годину дана	3·— д.
б) Обнављање изгубљене марке стаје	1·— д.

IV. Гробарина.

а) Гроб за децу	7·— д.
б) Гроб за одрасле	12·— д.
в) Мала гробница	555·52 д.
г) Велика гробница III. реда	998·39 д.
д) Велика гробница II. реда	1099·32 д.
е) Велика гробница I. реда	1684·57 д.

V. Мртвачка кола:

а) Мртвачка кола стара са два коња	12·90 д.
б) Мртвачка кола са анђелима са два коња	24·90 д.
в) Мртвачка кола нова са два коња	36·90 д.
г) Мртвачка кола нова са 4 коња	72·90 д.

ТАКСЕ

ЗА ИЗНОШЕЊЕ ЂУБРЕТА

За квартове: Савамалски, Теразијски, Варошки и Врачарски:

1. Од собе и кухиње или мањег дућана са собом	0·25 д.
2. Од две или три собе, са кухињом или већег дућана са магазом	0·70 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале	1·50 д.

За квартове: Дорћолски и Палилулски:

1. Од собе и кухиње, или мањег дућана са собом	0·20 д.
2. Од две или три собе са кухињом или већег дућана са магазом	0·60 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале	1 д.

Од суда општине београдске 28. Августа 1892 године АБр. 9449.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

ПРЕМЕРЕНО НА БЕОГРАДСКОМ КАНТАРУ

Од 10 Новембра до 17 новембра 1893. год.

КИЛОГРАМА	НАИМЕНОВАЊЕ	ЦЕНА НАЈВЕЋА дин.	пр.	НАЈМАЊА дин.	пр.
8186	Арнаутка	32		28	
10000	Брашна кукурузна				
	„ пшенична	16	20	15	
10080	Вина бела (од лит.)		60		40
	„ црна „ „				
1487	Волова	45		40	
	Вуне не пране				
	„ пране				
1002	Грожђа	80		50	
138	Дуња	30		20	
7143	Јабука	12		10	
14697	Јечма	10	50	9	50
878	Кајмака	130		110	
	Кожа воловских				
	„ јагњећих				
5530	„ овчијих				
10500	Коре брезове	12		11	
	Крава				
12620	Креча	4		3	50
44523	Кромпира	10		7	
	Крупника				
2891	Крушака	14		11	
18691	Кукуруза нова	7	50	6	50
	Купуса				
	Лоја нетопљеног				
	„ топљеног				
	Лука аршламе				
106	„ бела	65		50	
5817	„ црна	20		15	
	Масла				
881	Масти	120		110	
22688	Меда	60		50	
	Оваца				
21863	Овса	11		10	50
69003	Ораја	50		40	
2445	Пасуља	13		10	
	Пекмеза				
	Просе				
612715	Пшенице	12		11	60
3258	Ражи	8	50	8	20
	Рак. комов. (од лит.)				
	« „ меке „				
	„ шљив. љуте «				
15395	„ „ меке „		55		40
13909	Свиња дебелих	80		75	
	„ средњих				
115630	Сена	5		4	
462	Сира	110		60	
18466	Сламе	3		2	
	Сланине				
	Сочива				
670	Угљена дрвеног	8		7	
170800	„ каменог	3		2	50
75	Шишарке	25		20	
	Шљива сирових				
271082	„ сувих о. год.	30		12	
	простог камена				
	мекиње				
14185	ситнице				
48226	воће разно				

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА

Власник Општина Београдска — ПАРНА РАДИКАЛНА ШТАМПАРИЈА — Уредник Урош Кузмановић

БРОЈ 48. ГОД. XI.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
НА ГОДИНУ . . . . . 6 дин.
НА ПОЛА ГОДИНЕ . . . . . 3 „
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ . . . . . 9 „

НЕДЕЉА 28. НОВЕМБРА 1893.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 пр. дин. од врсте

ПРЕТПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПУТНИЦОМ НА ОПШТИНСКИ СУД А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА

Рукописи не враћају се

Неплаћена писма не примају се.

ОБЈАВА

Суд општине београдске објављује грађанству вароши Београда, да је у кући г. Јована Илића саветника на палилулском тргу намештена болница за децу, која болују од дифтеритиса.

Од суда општине вар. Београда 18. Новембра 1893 год. АБр. 6827.

ОБЗНАНА

Прошле године у многим кућама Београда онемогућено је било правилно издавање воде услед тога, што су водомери и цеви водоводске инсталације у тим кућама изложене биле мразу, те се је вода била смрзла у тим деловима инсталације.

Штета која произлази мржњењем воде у тим деловима двогуба је, јер не само да укућани остају за неко време без воде, него се и водомер и дотичне цеви кваре те и општина и газде куће могу бити изложени доста јакој штети.

Да се до штете не би дошло, управа водовода моли газде у чијим су кућама водомери намештени у подрумима, да се благовремено постарају да водомери и цеви у тим подрумима не буду излагани мразу.

То се да постићи: попуњавањем подрумских прозора сламом или кровином и једно временим затварањем прозора исправним капцима.

Затим ваља мотрити на то, да подрумска врата не остају отворена.

Цеви пак које изводе воду из водомера по кући и које пролазе кроз просторије изложене мразу, морају се обмотати сламом чећетом или другим подесним рђавим топлоношама. —

Чесме по авлијама ваља такође штитити противу мраза обмотавањем сламом или подесним облагањем, сандуком испуњеним пепелом и т. п.

За случај у коме је инсталација водовода у кући тако изведена да цеви пролазе кроз просторе изложене мразу, а исте цеви недају се подесно обмотавати облогом која би чувала противу мраза, укућани сачуваће се од рђавих последица уплива мраза на водоводску инсталацију тиме: ако свако вече по престанку употребе воде, затворе ону славину која је остављена на најнижем месту водоводске мреже у кући.

Затварањем те славине (која се налази обично али не увек у близини водомера) прекинут је пролаз воде у цеви кућне инсталације и у исто доба цеди се сва вода из тих цеви излазећи из малог побочног отвора те славине.

На тај начин мрежа водоводских цеви у кућама остаће преко ноћи празна, а дању када је поменута славина отворена и отакање воде тако рећи непрестано траје, вода у цевима нема кад да се смрзне.

Управа водовода моли потрошаче воде, да упражњавају затварање поменуте славине свако вече па било да су цеви у кући облогом постављене или не, јер се с тим малим трудом осигурава газда куће противу велике штете која може произаћи мрзнењем воде у инсталацији.

Сопственици кућа одговорни су управи Водовода за сваки квар на водомеру и на главној славини дакле и за тај који проистиче усљед мрзнења воде у водомеру.

Водомери који нису постављени у подрумима него у јамама, и ако су те јаме извршене према пропису управе Водовода, нису изложени мржњењу ни при највећем мразу. —

Бр. 5130. Из управе Водовода, 4. Новембра 1893. год. у Београду.

ОБЗНАНА

У вези свог наређења АБр. 2366. од 30. Априла о. г. Суд општине вароши Београда објављује грађанству, да ће Управа Водовода од 1. Јануара идуће године наплаћивати воду према члановима 8 и 9. правила за издавање воде, од свију оних кућа, које су од 1. Јуна до краја о. г. са водоводом спојене без обзира на то, да ли се вода у кући троши или не, или да ли је инсталација у кући извршена или не.

Ово решење своје Суд општине вароши Београда оснива на чл. 2 и 13. правила за везивање водовода са зградама у Београду и издавање воде из истог водовода, која су правила добила закону силу решењем владе Њ. В. Краља од 10. Јуна 1892. год. ПБр. 10382 основаним на чл. 6. 7. и 9. зак. о варошкој трошарини у Београду од 13. Јуна 1884. год.

АБр. 6603 од суда општине вароши Београда 1. Новембра 1893. год. у Београду.

НАРЕДБА

Пошто се је врло мали број сопственика гробница на новом гробљу до данас пријавио да према овој наредби плати за одржавање прописану таксу, то је суд општински принуђен, да ову наредбу понови са продуженим последњим роком до 1 Јануара, 1894. год.

Правилима о новом гробљу ставом III. тач. А. и Б. предвиђено је, да сваки онај, који купи зидану гробницу на новом гробљу или обичан гроб, има годишње да плати за одржање истих гробница и гробова следећу таксу и то:

I. За зидане гробнице под „Аркадом“ годишње динара 40.

II. За зидане гробнице велике годишње динара 15.

III. За зидане гробнице мале годишње динара 10.

IV. За обичне гробове годишње динара. 2.

Даље исти став и исте тачке наређују да ако сопственик гробнице — гроба — не плати ову таксу за одржање од дана кад је купи па за пет година, губи право на даљу употребу исте, а гробница прелази понова у општинску својину.

Па како је врло велики број оних лица који таксу за одржање гробница и гробова никако не плаћају, — то се суд ово општински нашао побуђен овим наредити свима имаоцима гробница и гробова, да до првог

Јануара 1894, донесу и горњу таксу плате, што ако не учине искусиће последице предвиђене горњим наређењима правила о новом гробљу.

Од суда општине вароши Београда, 8. Октобра 1893. АБр. 6014.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

LXXXVIII. РЕДОВНИ САСТАНАК

18 Новембра 1893 год.

Председавао председник општине г. Милован Р. Маринковић, од одборника били г. г. Н. Х. Поповић, И. Ђорђевић, Ђ. Димитријевић, М. Капетановић, Свет. И. Ристић, М. Велизарић, Јован Ђуровић, Ф. Васиљевић, Мих. Јанковић, Мих. М. Ђорђевић, М. Трковић, Стев. Чаћевић, М. О Петровић, Мих. П. Бончић, Н. Вулковић, С. Азрије, Сава Вељановић, Љуб. Јовановић, Др. М. Радовановић, Мат. Јовановић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 15. Новембра 1893· год. и учињене су ове измене и допуне, у одлуци КЊБр. 658, да је Рафајло Финци адвокатски писар доброг владања и доброг имовног стања; у одлуци КЊБр. 667, да се овај плац, уступа Кости М. Ђурићу поред осталих погодаба још и под том, да општина може овај плац узети натраг кад год јој затреба и пре истека рока а без икакве накнаде.

II.

Одборник г. Стеван Чаћевић пита председника да ли је изнете неправилности управе друштва за издржавање и васпитање сиротне и напуштене деце извињало какво нарочито повереништво, и да ли је скуп друштвени, на основу извештаја тог повереништва изјавио поверење друштвеној управи. Председник изјављује да није дужан да на ово питање одговара, пошто је изјава поверења или неповерења управи ствар скупа друштвеног а не општине београдске

III.

По прочитању акта истражног судије за вар. Београд АБр. 6849 и 6932, којима тражи уверења о владању и имовном стању извесних лица одбор је изјавио, да су му непознати Ана Сонтес, Стеван Бугарски, тамбураш и жена му Марија. Да је Јован Хаџимаксимовић, бив поштар, био под истрагом због неправилног руковања са касом еснафа кафанског, а иначе је доброг владања и доброг имовног стања; да је Јован Ђурчић доброг владања а имовног стања сиротног пошто је под стечајем; да је Максимилијан Страховић доброг владања и сиротног имовно стања.

IV.

На предлог председника општине одбор је решио да на место Петра Спасића апотекара, који сада живи у Пироту, буде поротник за вар. Београд од 15. Нов. 93. до 15. Нов. 1894 год. Никола Михајловић трг. овд.

V.

Председник износи одбору на решење извештај комисије за надзор при грађењу и експлоатацији трамваја, у коме се излажу појединости да грађење трамвајски пруга за вучење од електрицитетом.

По прочитању тога извештаја ГБр. 5274 одбор је решио, да се огај извештај у свему прими и по њему поступи.

VI.

Председник извештава одбор да је суд општински решењем својим од 15. Нов. 1893 год. АБр. 6809 одредио хлебу цену од двадесет пара дин. по килограму. Одбор је примио к знању ово саопштење.

VII.

По прочитању протокола саслушања Ђорђа Б. Вељковића овд. АБр. 6879, ообор је решио да се превоз дрва за гориво са савске обале за све општинске одељке и основне школе и друга одељења суда општинског уступи Ђорђу Б. Вељковићу овд. по два динара и четрдесет пара динарских од метарског фата.

VIII.

Председник износи одбору на решење извештај повереништва, изабратог у седници одборској од 19. Септембра 1892 год ГБр. 2071 за проучење предлога комисиског о одређивању осе у дунавској улици.

По прочитању тога извештаја ГБр. 5334, одбор је решио, да се овај извештај у свему прими с тим, да се пошље господину министру грађевина на одобрење пошто се истим извештајем предлаже измена регулационог плана у Которској и Дунавској улици односно њихове ширине.

IX.

Председник износи одбору не решење молбе дома сиротне и напуштене деце и опште државне болнице, да се не наплаћује вода из новога водовода, што ови заводи за своју потребу потроше.

По прочитању тих молби АБр. 6635 и 6558 одбор је решио, да се ни једном потрошачу воде из новог водовода не даје вода бесплатно.

X.

Одборник г. Др. Милан Радовановић пита на чему стоји ствар о канализацији. Председник одговара, да је према решењу одборском предат извештај комисије грађевинском одељењу да по њему предузме нужне претходне радове.

XII.

Одборник г. Светозар И. Ристић примећује ди се улица савамалска не осветљава, ма да су у истој већ исталиране сијалице, Председник изјављује да ће учинити корак код друштва да савамалску улицу осветли.

XII

Одборник г. Илија Ђорђевић пита, зашто се не позива комисија, изабрата још у прошлој години за проучавање молбе врачараца, да се ослободе плаћања за откопавање земље у извесним улицама. Председник одговара да ће извидити ствар и учинити шта треба.

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ.

Пажња. Обраћамо пажњу свију сопственика гробова и гробница на новоме гробљу на наредбу суда, што је у овом броју штампана да до 1. Јан. 94. год. измире дужну суму за одржање гробница, јер ће суд општински после овога рока поступити по правилима о новом гробљу т. ј. гробнице и гробови прећи ће опет у својину општине.

Бирачки спискови. Пошто суд општински у вароши Београду не врши наплату порезе но пореско одељење Управе Београда, од кога и добија податке за склапање гласачких спискова, — суд општински поводом тога и ради правилности самих

СРПСКИ УСТАНИЦИ ПРОТИВУ ТУРАКА

У ВЕЗИ

СА НАРОДНИМ СЕОБАМА У ТУЂИНУ

од 1459.—1814. године.

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

У ДВА ДЕЛА

написали

Р. Агатоновић и Л. М. Спасић.

(Академијски Савет Вел. Школе наградио првом видовданском наградом општ. београдске).

Мото:

— „Пора нам престать быть умными чужимъ умомъ и славными чужою славою“ (Време је да престанемо мудровати туђом памећу, и славити се туђом славом).

Карамзин.

(НАСТАВАК)

Допреше већ гласови, да се султан крену 25. априла из Цариграда са 100 000 војске и 300 топова. Краљ тек сада сазове сабор мађарске властеле да се посаветују о одбрани. Интересантна је комедија одиграна на томе т. званом *Ђурђевском сабору* маја месеца, где краљ и властела једни другоме пребациваху и скидаху пред историјом и страним светом са себе сваку сенку одговорности, ако краљевство пропадне; она је најаснији доказ изнемоглога организма мађарске краљевине у очи самога њенога пада. „Сталежи захтеваху од краља, да се даде на војску са својом четом, а краљ нема ни чизама, камо ли да би могао набавити новаца за издржавање какве чете“ — вели Боргије папи. Најзад се једва дође до неког споразума. Краљ заповеди, да се сви племићи са својим војницима скупе до 2. јуна у Толни, куда ће он доћи.

Крајем априла крене се турска војска под султаном и великим везиром Ибрахимом разним путовима к Београду, па се на Морави негде опет саставе. Ту добије Ибрахим заповест, да иде напред, да, пре него што главна трупа са султаном ступи на угарско земљиште, освоји *Петроварадин*. Сва српска снага ту је била концентрисана: из Сент-андрије дошло је 1. маја 2 000 Срба пешака, а Радиша Божић, прикупив остале Шајкаше у Кавину, доведе их у Петроварадин. Ибрахим је већ 20. јуна био под Београдом, пређе одмах Дунав, и постави први табор код Земуна. Ту су га чекали босански и херцеговачки санџак-бези са својим војскама, и са 800 шајака, под командом чувених пљачкаша: Михал-оглија Искендер-паше и Јањи-бега. Најзад стиже и султан са осталом војском. Ибрахим раздели своју војску на двоје, па један део пошље, под босанским и херцеговачким беговима, на остале сремске градове, а са другом половином упути се 15. јула уз Дунав право Петроварадину. Бискуп Томори, који није био у стању да спречи прелазак Турака преко Дунава, ушанчио се сада испод града, баш на месту, где је данашњи Нови Сад. У граду је била доста јака посада од српских Шајкаша. Али није одатле једни бискуп ништа могао помоћи граду, који Ибрахим, чим дође, отпоче по свом обичају тући из великих топова. Тврде зидине беху, те му ни тешка ђулад не могаху нашкодити. С тога нареди, да се наносе лествице, за прескакање у град. После три дана јаке борбе падне варош, посада се повуче у град, а Томори разбијен, не могаше јој у помоћ прискочити.

зборова за предстојеће изборе општинске, израдио је и одштампао гласачке спискове пуноправних гласача ове општине и стаља их грађанству на углед, како би сваки грађанин имао прилике да се увери, да ли је уведен у списак, ако је законом стекао права на то, — па, ако неки нађе за себе или свога пријатеља, да није уведен у списак а испунио је законске услове, да се јави суду општинском те да га упише у списак.

Исто тако, ако неки од грађана нађе у списку на какво лице, које према чл. 17. закона о општинама нема право гласа на општинском збору, такође да јави суду, те да се таково лице избрише из спискова.

Члан 17. закона о општинама гласи:

Немају право гласа на општинском збору:

1, Они који су осуђени због злочинства, докле своја права не поврате, или који су лишени грађанске части за време пресудом одређено, као и они који су осуђени због преступа, који бешчасте и јавни морал вређају, док не прође година дана од дана издржане казне;

2, Који се налазе под излеђењем за дела под 1. наведена;

3, Који су пали под стециште, за време док стециште траје;

4, Који су под полицијским надзором; и

5. Који ма колико дугују порезе осим текућег полгођа.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Г. г. Др. Коста Јовановић, Др. Марко Николић и Војислав Р. Прљевић, хемичари у министарству народне привреде ивволели се одрећи у корист сиротиње београдске дијурне у 90 дин. коју би суму имали да приме од општине као чланови комисије за анализу воде из новог београдског водовода.

Суд општине београдске у име своје сиротиње изјављује дародавцима своју топлу захвалност на овом племенитом дару.

Од суда општине београдске, 26. Новембра 1893 год. АБр. 6965.

САСТАНАК
ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

Састанак држан 15. Октобра 1893 год.

(извод из стеногр. бележака)

Председник — Пошто има довољно одборника за рад то отварам седницу и молим одборнике да чују записник прошлог састанка (секретар прочита записник, који се усваја).

Председник изјављује да је на реду извештај о електричноме осветљењу. Он је у прошлој седници читан, па је по вашој одлуци штампан и као такав ви сте га добили. Хоћете ли да се поново чита? (Не).

Председник — Жели ли ко да говори у начелу или ћемо га претресати тачку по тачку? (тачку по тачку).

Саопштење о томе у каквоме се стању налази инсталација, то се узима на знање јер се тим констатује да предузимач није извршио што је требао.

Молио бих сад г. Станојевића, да прочита прву тачку предлога.

Ђорђе Станојевић (чита) С неколико речи хоћу да вам објасним значај ове тачке. Предузимач, као што се зна, није поставио до 1. Августа све лампе и нама је дужност била да га обвежемо да то учини у што краћем року. Нисмо могли наћи пута и начина другога него да га обвежемо да мора осветљавати варош бесплатно све дотле докле све осветљење не доврши. Њему је са тога у интересу да посао што пре сврши а и нама је у интересу да нам је варош потпуно осветљена. Осем тога има и ово. Може се десити да повластичар не сврши до 1 Јануара сав посао. Да не би после 1. Јануара морала општина да држи и даље фењерције и да не би пабављала петролеум, ми обвезујемо повластичара да он те лампе бесплатно осветљава докле год не постави уговорене сијалице или пламене лампе. И то је добит за општину. То је садржина ове тачке прве предлога (прима се).

Друга тачка тиче се замене надземних спроводника подземним. Ви знате да је решено да се ти надземни спроводници уклоне. Тај захтев општине ми смо убрзали јер смо рок за ту замену, од раније утврђене 4 свели на 2 године, а то је најкраћи рок за који је технички могуће извршити посао. Но у овоме има неких граница. Може се десити неких препрека за извршење и те се узимају у обзир. У ове 2 године долази три зиме. Десиће се можда дуже трајући снег или друго што год са чега се неће моћи да ради. То време, које би се морало нарочитом комисијом утврдити као препрека, не би се рачунало у овај двогодишњи рок. Или, општина копа канале и наиће на послове преду зимача па каже: чекај док ја свршим! Дакле препрека у раду може бити и за то смо ми ово овако регулисали: да он то сврши за *2 радне* године, и ако се деси да га што смете без његове кривице, он има да позове комисију и да јој каже: ја не могу да радим због мраза или због снега или због општинских радова и комисија ће то да види и констатује Кад се те препреке отклоне, онда комисија има да га извести и да каже: препреке су престале и за то отпочни посао! И од тога времена од кад су настале и докле нису престале препреке, њему не треба да се рачуна у рок Тако треба разумети овај рок од две године

Марко Велизарић — Ја бих молио да се тај израз о две радне године објасни да не би било спора. Ја сам под годином разумео 365 дана.

Ђока Станојевић — Ми у радне дане разумемо све оне за које нема од комисије уверења да не може да ради.

Др. Павле Поповић — Као члан комисије морам да објасним ово што је г. Марку нејасно Пре него што је ова ствар изнесена пред одбор, била је она саопштена управнику тога друштва. На његов захтев је и ушло то како ваља ову реч разумети Ми имамо — како је објаснио г. Станојевић — три зиме у ове две године, дакле требало је већ унапред издвојити те две зиме као време кад престаје сваки рад у земљи. Ако би тога било, комисија би то констатовала, а ако не би, не би му се то време ни одбијало.

У сред овог љутог окршаја Срба са Турцима, краљ Лудвик, да би што жешће ободрио Србе на издржљивост, даде Шајкашима, по савету Томорићеву, једну повељу 25. јула, у којој између осталога вели: „да Шајкаши као уједињена браћа и нераздвојно тело буду ослобођени од свакога данка и од службе спахијске, и да у парницама уживају племићске повластице“.(1) А Павле Бакић, војвода шајкашки још 18. јула добио је потврду краљеву на дата му добра државна, која ипак, узгред буди речено, није добила своје важности. Ну и без свега тога јуначка српска срца силно куцаху за хришћанску ствар; али далеко јачој сили не могоше одолети!

Дванаест дана трајала је опсада града, и два снажна јуриша су одбивена са великим губицима по опсаднике. Ну кад две страховите мине турске отворише широки пролаз кроз бедеме, она шачица заосталих српских соколова, не беше у стању уздржати плаховите турске таласе, који као лава вулканска покуљаше кроз отворене бреше у град. Јула 28. паде дакле и последња градска кула, и 300 бранилаца падоше у ропство, а 500 их лежаше под рушевинама бедема. Кад је весник донео султану радосни глас о *паду Петроварадина*, толико се он обрадује, да гласоношу обдари богатим даром а Ибрахима одликова даром, каквим дотле нико не беше почаствован.(1) Толико је султан ценио важност Петроварадина, који бранаху готово све сами Срби!

Краљ је на путу из Будима у Толну са 3 000 својих коњаника, чуо о паду те своје последње најјаче одбране краљевства. Мало касније стигоше му још црњи гласови, да је и Илок пао, и да се султан креће Осеку. По заузећу Петроварадина султан се заиста окрене десно уз Дунав, дође под Илок, опседне га, и после седмодневне опсаде (1. августа) преда му га нека клета издајица, за љубав неколико свилених кафтана. Одатле дође Осеку, који заузме лаким јуришем 22. августа, запали га и опустоши. После пет дана, пошто је био готов врло дугачак и широк мост преко Драве, пређе султан с оне стране Драве, па разоривши одмах мост, да не би хришћанима послужио да га гоне с леђа — пође северу, право на *Мухачко поље*, у намери да ту дочека краљеву војску и да јој зада смртни ударац. Августа 20. већ се сва султанова сила одмараше на пољу *Вашаришту* до села Мухача, доста уморена тешким путовањем кроз мочварне долине.

Краљ је био наредио палатину Стефану Баторију, да отрчи с војском на Драву и спречи султанов прелазак. Кукавице племићи изјаве, да неће ићи с палатином, јер да су дужни само уз краља под његовом заставом војевати.(1) „Ја видим — роче разјарени краљ на војном већу 13. августа — да се свако на мене изговара. Ево ја сам ту. да се извргнем свакој погибији, да не буде више изговора, и да не буде нико могао сакривати своју кукавштину мојом особом, одлучио сам, да ћу сутра онамо поћи, куда неће други без мене да иду“(2) Достојна изјава једнога краља, али врло касно, после онолике небрижљивости и млитавости при спремању и поласку на тако велики рат.“(3)

(1) Гласник срп. уч. др. кн. стр. 76. XXXV.

(1) Hammer v. J.: Gesch. d. osm. Reiches, B. II. S. 50.

(1) Smičiklas T.: Povj. hrv. kn. I. стр. 721.

( ) На истом месту, стр. 722.

(3(Карактеристичку белешку наводи поп Сремац (Летопис М. С за 1858. г. II, 30) о брзи краљевој при поласку из Будима на рат. Слуге га питају, шта да раде код куће, а он им одговори: „да се старају за песта и да их два пута пр ко недеље купају“! — Dom. nos quidem, quid agendum est nobis hic in domo Bude, Dixit (rex) cum caniculis bene laborate bis in una ebdomada lavate“..

Дакле ми смо у време од 2 године рачунали оно време када не постоје никакви узроци за нерад. И од дана од кад се утврди почетак овога рока па за 2 радне године, он мора бити готов с послом па ма читаву годину пре тога не радио.

Ђока Станојевић прочита понова тачку другу.

Председник — Желите ли да се избрише оно: за 2 радне године, јер се објашњава даље? (добро)

Ђока Станојевић — Да би смо ми њега натерали да уговор одржи, има још додатак овој тачки која гласи: (чита)

Председник — Прима ли се друга тачка с додатком? (Прима се).

Ђока Станојевић чита тачку 3 — Ако се сећате, 3. Маја ви сте решили да се замене електрични надземни спроводници подземнима а да по негде неки и остану Какви ће бити ти дирези који остану, то нисте решили Ми смо решили да буду гвоздени. Остала је само јеврејска мала изузета док су у њој онако криве улице и оне од београдске улице па на даље — на „Енглезовцу“ и „Новоме Селишту“.

Сава Вељановић — За што да Енглезовац и Ново Селиште буду изузете?

Ђока Станојевић — За то што мало жице треба.

Пведседник. — Усвајали се тачка 3? (усваја).

Ђока Станојевић чита тачку 4. — Ви знате да има члан уговора у коме се каже: да ће повластичар дужан бити да прати развитак електро-технике и уводи све новине у своју централу. И ми да би смо могли те нове проналаске да пратимо и сами, ми смо хтели па те машине има предузимач у својој централи и ми смо га обвезали да узме једну или две машине од најновијих у своју централу па да их са старим упоређујемо. Све то и инсталацију машина обичних и најновијих, мора имати предузимач у једноме року. А за све то време предузимач мора варош добро осветљавати ца било с новим било са старим машинама. Рок је остао исти а ми смо међутим у могућности да непосредно испитујемо резултате осветљења у једноме или у другом смислу.

(Одобрава се и ово)

Раденко Драговић — Ја мислим пошто је првобитни уговор потврђен, да треба потврдити и ово код суда (врло добро; прима се).

Председник — С овим је примљен уговор о електричном осветљењу

Ђока Станојевић — Сад треба да одредимо извесан рок у коме концесионар има да изјави: пристаје ли на ово или не. Ја мислим доста је 8 дана (прима се.)

Председник — Да пређемо на даљи рад. (Секретар прочита протокол лицитације за калдрмисање Јевремове улице.

Ово је трећа лицитација која се због неповољних цена држи И ова није повољна а и доцкан је да се упуштамо у рад (добро; да се остави).

Ви сте одобрили да се у београдској улици начини тротоар а калдрма да се сад не гради. Та улица, као што знате, у свези је са радом и с оним другим пословима на тркалишту. Она је и веза крагујевачког друма с марвеном пијацом на тркалишту. Предузимач је отпочео да ради тротоар али је поднео понуду и каже: ако ми општина одобри да градим и средину улице, ја не тражим више од 3 дин. на квадратни метар, а да ми се до године плати. Посао би тај свршио у исто време кад и тротоар.

Мата Јовановић — С обзиром на то што је то улица која има везе с марвеном пијацом на тркалишту и што цена није скупа, а човек хоће и да чека, ја сам за то да се одобри калдрмисање.

Само би ваљало да се пропишу услови за рад као и код осталих улица.

Соломон Азријел — Ја бих молио управника да каже предрачун тога рада.

Управник — Био је тај предрачун и пред одбором па га је враћао. Цена је 3 динара

Мата Јовановић — Ми имамо цене калдрмисања и ја бих молио да управник каже, пошто су калдрме рађене по београдским улицама. По томе ми можемо оценити и ову понуду.

У осталом ми и не можемо од човека тражити да нам испод свих цена ради тим пре што ради и на почек за пола године.

Управник објашњава да је била 3·15 дин цена већег дела калдрме а ова 3.

Председник — Одобрава ли се ова понуда — одобрава.

Никола Вулковић — Али он не каже кад ће да ради ту калдрму. А цена баш није јефтина јер је улица близу мајдана те ће подвоз камена бити јефтинији. Ја бих хтео да оценимо да ли је добро да правимо калдрму кад је блато или преко зиме.

Председник — Он је већ отпочео рад на тротоару и то му је и дало повода да поднесе ову понуду што мисли да би узгред могао и калдрму да прави и да је на време сврши. Неби му дакле то остало да ради кад је ружно време него би свршио сад, у брзо.

Раденко Драговић — Ако би му било могуће да сврши за 20 дана, добро; иначе оставити на пролеће.

Мата Јовановић — Сад настаје промењиво време и треба условити, да он сме да ради онда кад му допусти надзорни инжињер.

Осим других разлога који нас покрећу да правимо ову калдрму има још један који нас нагони да то још сад чинимо. Кад се начини. тротоар онда ће вода да јури поред тротоара или коловозом па ће да прави читаве рупе и на пролеће кад би смо хтели да улицу калдрмишемо, ми би морали да довлачимо земљу те да те рупе попунимо. Најпосле ту се и стока прогони па треба да се може лакше прогонити.

Председник — Одобравате ли рад а у року од 40 дана с почеком од 6 месеци (одобравамо).

Сад имам да прочитам извештај комисије коју је одбор одредио још 19. Јула да предложи липа за одбор цркве св. Марка (чита) (прима се).

Комисија коју је одбор одредио да нађе кућу за стан ноћних стражара свршила је посао.

Молим чујте извештај.

Раденко Драговић — Да одобримо ово а на пролеће да зидамо кућу за ноћне стражаре.

Председник — Ово извешће повереника примате к знању одобравајући га? (прима се).

Изволте даље.

Секретар прочита понуду Филипа Васиљевића поткивача за тротоарске плоче.

У Толни беше одвећ мало војске скупљено, једнако се очекивао долазак кнеза Крсте Вранкопана и ердељског војводе Јована Запоље, који су највише војске имали да доведу. Ала кад се чу, да је султан већ на путу за Мухач похита и краљ тамо 14. августа. У путу га сусретне Томорија, и краљ га постави за главног команданта целе војске док дође Крсто Вранкопан, а уз њега да буде Ђорђе Запоља, док дође Јован Запоља. Како тако скрпарило се било до на двадесет хиљада војске, а у потоњи час доведе Врањо Бањани, хрватски бан 3 000 коњаника и толико исто пешака из славонских равница; то целокупна сила мађарска. која стајаше на Мухачу спрам 100 000 султанове војске, не износаше више од 26 000 људи, и 80 топова, које доста брзо од некуда скупише. У том броју мађарске војске, био је и знатан број Срба, под војводама: *Бакићем. Божићем* сењским капетаном *Орловићем Ђорђем Томом Бошњаком*, А о деспоту српском Стефану Бериславићу, у изворима, којима смо се служили, *нема ни спомена!*

У очи самога дана битке, држао је краљ ратно веће, како да се боре. Из обзира на врло малу силу, која није апсолутно никако била у стању противстати оноликој турској сили, неки племићи, међу њима и Бакић и Божић, савотеваху краљу, да се повуку до Будима и да тамо сачекају кнеза Крсту Франкопана и Јована Запољу, којих још ни како немаше. „Како нас мало има, дакле светли краљу, повуцимо се горе Будиму“ саветује Божић.(1) Али кад надвлада противно мишљење Томоријево, да се остане на месту, и да се бој одмах отпочне, онда опет Срби и Пољак *Гнојенски* предлагаху краљу, да се ограде утврђењима од кола, којих беше доста, и да тако утврђени очекују напад непријатељски, — si curribis quibus rex maxime abundabat acies undique cingeretur, ac si intra septa et munimenta certamen fieret: hoc enim pacto futurum dicebant, ut hostis non ita facile nos posset, quod magnopere timendum erat circumvenire.“ (2) Ну сви добри, за ондашње прилике, стратегиски савети искусних војсковођа, не нађоше одзива код охоле и бесне аристократије мађарске, која како је радила, онако ће и проћи. Освануо је 28. август, и обе се војске могле погледати на пространоме пољу Вашаришту. Мађарска војска раздели се на два дела: десно крило првог одреда држао је место Крста вранкопана, Петар Перињи, а лено храбри Томорија. Други најачи део имао је под собом сам краљ. Сва коњица и сви Срби били су у том другом одреду.(1) На противној страни развијала се турска војска: Најпре је ишао смедеревски Бали-бег са 4 000 оклопника, као предводница; за њим велики везир Ибрахим са румелијском војском и половином т. ј. 150 топова; за њим пак беглер-бег анатолски Берам-паша са другом половином топова, и најзад султан са шест јаничарских чета. Као заштитница позади био је Хозреф-бег са босанском коњицом. Султан је решио. да отпочне бој у јутру 29. августа, као на дан успомене на заузеће Београда.(2)

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

(1) Летопис М. С. за 1858. г. II стр. 30.

(2) Pray: Annales r. Hung. t. IV. p. 112.

(1) На истом месту стр. 112.—113.

(2) Hammer v. J.: Gesch. d. osm. Beiches. B .II. S. 51.

Мата Јовановић — Ја бих желио да ми се објасни из кога су мајдана и каквог квалитета ове плоче

Председник — Из пиротских су мајдана и испитане као добре.

Мата Јовановић — Ја бих био мишљења да се о овој ствари ништа не решава док се не пошље једна техничка комисија да преглед плоче које нам Филип нуди, па да нам поднесе извештај.

Андра Одовић — Ја сам познат с тим послом и налазим да је цена од 11·40 дин с наметањем, јефтина. Ако су плоче добре, требало би их примити у толико пре, што их он даје на вересију.

Председник — Најбоље је одредити комисију и ја вас молим учините то.

Ја сам убележио ову господу: Илију Ђорђевића грађевинара, Андру Одавића, Николу Вулковића, Раденка Драговића и Мату Јовановића којима да се стави на расположење и 1 општински инжињер. (прима се)

Сад да идемо даље.

На косанчићевом венцу подигли су наши грађани три лепе куће по новој нивелети и те су тако запале у земљу да ће се непрестано пунити водом докле се земља не дигне. Грађани су поднели молбу и моле да се та земља однесе (чита молбу).

Раденко Драговић. — Што су нам улице каљаве највећи је узрок то, што се носи земља у невреме па просипа калдрмом. Ја мислим да сад није време одкопавању-

Никола Вулковић — Заиста је велика незгода онога човека који је начинио кућу па је укопао у земљу због нове нивелете а није мања незгода, ни онога који је на висини да му се одкопава у невреме За то сам мишљења: да се одреди комисија која ће оценити кад треба те тешкоће отклањати, и да се идуће седнице реши ствар.

Председник. Молим вас одредите комисију. А ја сам лично излазио на место и гледао,

Др. Павле Поповић — Незгодно је за оне сопственике који су по новој нивелети подизали грађевине, али је питање може ли се то одкопавање пре зиме свршити.

Председник. — Ја мислим да смо дужни да осигурамо ове куће од воде и за то ако се ништа друго не може, одобрава ли се да инжињерско оделење направи један канал за одвођење воде? (одобрава се)

С овим је састанак закључен.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

У свима књижарама може се добити нова књига

НА ЗЕМЉИ И ПОД ЗЕМЉОМ

ПРИЧЕ СВЕТСКОГА ПУТНИКА

НАПИСАО

В. ГАЛУЗЈЕЈЕВ

ПРЕВЕО

Ј. КАРА-МАТИЋ

ПРЕГЛЕД

Заклате стоке на општинској свињској кланици и отуд добивени приход, у год. 1892.

Месеци	СВИЊЕ НА МЕРУ		ПРАСАД		ПРИХОД						СВЕГА:	
					Аренда		Такса кланична		Такса лекарска			
	КОМАДА	КИЛА	до 20 кгр.	до 10 кгр.	Динара	пр.	Дин.	пр.	Дин.	пр.	Динара	пр.
Јануар	1863	133402	116	61	13633	20	780	60	204	—	14617	80
Фебруар	1625	110444	74	44	11236	40	673	60	174	30	11910	—
Март	1120	82684	17	14	8316	40	454	20	115	10	8885	70
Април	713	59305	5	4	5944	50	287	—	72	20	6303	70
Мај	809	63119	1	5	6318	90	324	80	81	50	6725	20
Јуни	680	57339	—	3	5736	90	272	60	68	30	6077	80
Јули	856	69301	11	4	6956	10	345	40	87	10	7388	60
Август	877	76985	33	21	7785	50	361	60	93	10	8240	20
Септембар	1049	86523	53	58	8816	30	441	80	116	—	9374	10
Октобар	1574	108827	213	214	11522	70	715	—	200	10	12437	80
Укупно:	11166	847929	523	428	86266	90	4656	60	1211	70	91960	90

ПРЕГЛЕД

Заклате стоке на општинској свињској кланици и отуд добивени приход, у год. 1893.

Месеци	СВИЊЕ НА МЕРУ		ПРАСАД		ПРИХОД						СВЕГА:	
					Аренда		Такса кланична		Такса лекарска			
	КОМАДА	КИЛА	до 20 кгр.	до 10 кгр.	Динара	пр.	Дин.	пр.	Дин.	пр.	Динара	пр.
Јануар	2366	123539	146	114	12759	90	998	40	262	60	14020	90
Фебруар	1415	87601	21	16	8818	10	573	40	145	20	9536	70
Март	1453	92113	21	18	9271	30	589	—	149	20	10009	50
Април	890	66159	3	12	6633	90	359	—	90	50	7083	40
Мај	858	67119	2	14	6729	90	346	40	87	40	7163	70
Јуни	866	72214	—	11	7232	40	348	60	87	70	7668	70
Јули	1172	101802	9	3	10201	20	471	20	118	40	10790	80
Август	1243	111585	33	15	11239	50	506	80	129	10	11875	40
Септембар	1426	125858	185	148	13103	80	637	—	175	90	13916	70
Октобар	1944	140615	435	279	15210	50	920	40	265	80	16396	70
Укупно:	13633	988605	855	630	101200	50	5750	20	1511	80	108462	50

Примедба: По овоме прегледу кланичног прихода за 1893 годину у месецу Марту, показан је приход у 10.009 50 дин. У ову суму урачуната је неправилно као приход и сума од 1744·80 дин. која је наплаћена од г. Петра Максимиина трг. из Немачке, који је тад за извоз свиње клао са условом, да му се по извезеној количини поклане стоке депонована такса врати; па тако је и урађено по решењу Суда од 13 Априла т. год. АБр. 1987 и ова раздика, по књигама рачунским, исправљена је, а у овом прегледу има се то тек сада извршити и тако приход свињске кланице за месец Март ове год. износе по одбитку 1744 80 дин. свега 8265 70 дин. у место престављених 10009 50 динара.

Из контролног оделења Суда општине града Београда 20. Новембра 1893 године.

О ВОДИ ИЗ БЕОГРАДСКИХ ВОДОВОДА.

АНАЛИЗЕ БЕОГРАДСКИХ ВОДА ЗА ПИЋЕ, КОЈЕ СУ У ДРЖАВНОЈ ХЕМИЈСКОЈ ЛАБОРАТОР. ПРОШЛОГА МЕСЕЦА, И ТО

од 21. Октом. до 21. Новем. ов. г. извршене.

Број.	КОЈА ВОДА:	Кад је узета проба:	Кад је анализана:	Температура воде:	Температура ваздуха и време	ЈЕДАН ЛИТАР ВОДЕ ИМА ГРАМА: чврстих материја суших на 100—110°C	утрошеног калијумперманганата	хлора Cl_2	азотне киселине N_2O_5	азотасте киселине N_2O_3	амонијака NH_3	Албуминоид амон.	силицијумдиоксида SiO_2	оксида гвожђа и алуминијума $Fe_2O_3Al_2O_3$	оксида гвожђа Fe_2O_3	креча CaO	магнезије MgO	слободне угљене киселине CO_2	кисеоника O_2	Немачких степена тврдоће:	Број бактерија у 1 cm^3	НАПОМЕНЕ:
1.	I. Нов водовод: Чесма у држ. лаборат.	25|X	25 X	15° ц.	ведро	0.534.	0.0025.	0.020.	0·0025.	0	0				0.0012.						
2	„ теразијска	10|XI	10|XI	13° ц.	ведро 4.° ц.	0.546.	0.0036.	0.0196.	0.0028.	0	0										
3.	„ у држ. лаборат.	17|XI	17|XI	12° ц.	ведро	0.537.	0.0023.	0.0200.	0·0023.	0	0 незн. трагова										
4.	„ код 2 бела голуба	18|XI	18 XI	12.75	ведро	0.520.	0.0021.	0 018.	0·0022.	0	0 незн. трагова	0·00002									
1.	II. Стари водовод: а) варошки чесма код цветнога трг.	7|XI	7|XI	12	кишов. 6° ц.	0.330.	0. 021.	0.0048.	0.008.	0	0										
2.	„ „ цветнога трг.	10 XI	10|XI	11.5	ведро 4° ц.	0.316.	0.0024	0.004.	0.009.	0	0										
3.	„ „ цветнога трг.	18 XI	18|XI	12	ведро —	0.336.	0.0012.	0.0054.	0.008.	0	0										
1.	б) билбиљдерски чесма на палил. пијаци	10 XI	10|XI	12	ведро 4°	0.348.	0.002.	0.005.	0.010.	0	0										
2.	„ чукурлија	18|XI	18 XI	11	ведро —	0·3 5.	0.0021	0.0056.	0.0042.	0	0	0·000018									
1.	в) римски Чесма II	10|XI	10|XI	11	ведро 4°	0.390.	0.0036.	0.007.	0.013.	0	0										
2.	чесма I до куће г. Др. М. Јовановића	18 XI	18|XI	10.5	ведро —	0.300.	0.0018.	0.007.	0.010.	0	0 незн. трагова	0 00001									

25. Новембра 1893. год.
у Београду.

Општински хемичар
Др. А. Зега,

Државни хемичар
Др. Марко Т. Леко,

ПРЕГЛЕД

ЗАКЛАТЕ СТОКЕ, НА ОПШТИНСКОЈ ГОВЕЂОЈ КЛАНИЦИ И ОТУД ДОБИВЕНИ ПРИХОД У 1892-ој ГОДИНИ.

Месец	ЗАКЛАТО:	Бивола	Волова	Крава	Телад		Овнова и Оваца	Јарчева и Коза	Јагњад и Јарад	Издато за официре кила	Претекло вишак унесен у варош кила	ПРИХОД:							
					ком.	кила						Аренда:		Такса Кланична		Такса Лекарска		Свега:	
												динара	п.	динара	п.	динара	п.	динара	п.
Јануар	За грађанство	2	518	222	221	8646	47	1	175			20.123	70	181	65	330	05	20.635	40
	За војску и остале државне заводе	„	320	99	„	„	„	„	„	12296	2698	1.769	20	83	—	„	„	1.852	20
Фебруар	За грађанство	„	435	217	161	6711	18	„	919			18.407	70	193	35	323	75	18.924	80
	За војску и остале државне заводе	„	213	104	„	„	„	„	„	8703	3589½	1.588	20	63	40	„	„	1.651	60
Март	За грађанство	2	277	331	112	4090	3	1	2685			18.344	50	267	65	389	65	19.001	80
	За војску и остале државне заводе	„	203	68	„	„	„	„	„	7480	4696	1.687	20	54	20	„	„	1.741	40
Април	За грађанство	2	249	215	145	4336	5	2	74 5357			16.996	20	379	60	472	80	17.848	60
	За војску и остале државне заводе	„	247	84	„	„	„	„	869	7956½	3606	1.516	85	109	65	„	„	1.626	50
Мај	За грађанство	„	294	214	187	4508	12	1	8393			21.290	60	540	60	642	20	22.473	40
	За војску и остале државне заводе	„	204	199	„	„	„	„	2040	9749	4056	1.786	10	182	60	„	„	1.968	70
Јуни	За грађанство	„	355	194	139	4159	55	3	6912			20.936	80	473	70	583	50	21.994	–
	За војску и остале државне заводе	„	267	83	„	„	„	„	2083	8967	3882	1 673	10	174	15	„	„	1.847	25
Јули	За грађанство	2	384	197	127	3965	1294	115	2959			20.538	—	347	70	464	30	21.350	—
	За војску и остале државне заводе	„	303	82	„	„	„	„	1148	7844½	2679	1.320	25	134	40	„	„	1.454	65
Август	За грађанство	2	413	214	183	5802	1574	200	1043			20.808	40	284	95	410	75	21.504	05
	За војску и остале државне заводе	„	264	96	„	„	382	„	11	6941	2649	1.223	90	91	65	„	„	1.315	55
Септембар	За грађанство	„	363	348	209	6896	1750	143	1045			22.275	20	310	—	452	20	23.037	40
	За војску и остале државне заводе	„	180	57	„	„	1353	„	38	7780	2825	1.343	—	116	95	„	„	1.459	95
Октобар	За грађанство	„	349	417	222	7799	1577	237	604			22.720	80	296	30	449	50	23.466	60
	За војску и остале државне заводе	„	148	136	„	„	1040	„	6	6138½	2726	1.159	05	109	10	„	„	1.268	15
Укупно	За грађанство	10	3637	2569	1706	57812	6335	703	30166	—	—	202.441	90	3.275	50	4518	70	210.236	10
	За војску и остале државне заводе		2349	1008	—	—	2775	—	6195	83855½	33406½	15.066	85	1.119	10			16.185	95

Из контролног одељења Суда општине града Београда 10. Новембра 1893 године.

СТАТИСТИЧКИ ЗАПИСИ
У ОПШТИНИ БЕОГРАДСКОЈ

Путнички саобраћај вароши Београда. У седмици од 14. Нов. до 21. Нов. 1893. год. допутовало 1297, отпутовало 1031. Од којих су:

а.) Пола: мушког 1261, женског 36.

б.) Вероисповести: православне 1222, католичке и протестан. 59, мојсијевске 6, мухамеданске 10, свега 1297.

в.) Постојбина: Србија 1157, Аустро-Угарска 87, Босна и Херцеговина 14, Црна Гора 5, Грчка —, Турска 18, Бугарска 5, Румунија 6, Русија —, Германија 3, Франц. —, Италија 1, остале државе 1.

г.) Занимање путника: Тежаци и економи 149, Занатлије 107, Трговци 698, индустријалци 4, шпекуланти и предузимачи 20, Гостионичари 45, Интелигенција (војска) 144, ђаци 21, раденици и помоћници 31, Пијари и бозаџије 3, надничари и слуге 43.

Из статистичког одељка општине вароши Београда 21. Новембра 1893. год.

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

По што одбор општине Београдске није одобрио држату лицитацију за давање под закуп цубока од заклате стоке на општин. кланици, — то ће рачуноводство општине београдске, држати другу јавну усмену лицитацију на дан 29 тек. месеца од 2—5 сати по подне, у својој канцеларији а за давање под закуп овога права.

Кауцију полажу српски грађани 3000 дин. у готову или српско државним папирима од вредности, а страни дупло,.

Остале погодбе о овом закупу могу се видити сваког дана у канцеларији рачуноводства а и на сам дан лицитације,

Ко жели ово право узети под закуп нека означеног дана дође и лицитира,

№ 17744 — Од суда општине градн. Београда, 19 Новембра 1893 год. у Београду.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

У свима књижарама може се добити нова књига

НА ПОСЛЕДЊОЈ СТАНИЦИ

ПРИЧЕ И НОВЕЛЕ ИЗ ЛУДНИЦЕ

НАПИСАО

Р. Ј. КРОНБАУЕР

ИЛУСТРОВАО

В. ОЛИВА

I Гавран, II Мајка, III На прагу живота, IV Снежне јагоде

Елегантно издање са 17 слика цена 1 дин.

Београд. Књижара В. Валожића.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ.

I. Димничарство:

а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0·20 д.
б) За неузидан шпархерд . . . . . 0·20 д.
в) За узидан „ . . . . . 0·40 д.
г) За велики узидан шпархерд у гостионици . . . . . 0·50 д.
д) За чишћење димњака од два спрата 0·20 д.
ђ) За чишћење простог димњака . . . 0·10 д.
е) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са пећима . . . . . 0·10 д.
ж) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са више пећи . . . . . 0·20 д.
з) За паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0·75 д.

II. Пражњење помијара и нужника:

а) Од кубног метра . . . . . 10·— д.
б) Од акова . . . . . 0·50 д

III. Посетарина:

а) Марка за пашче за годину дана . . 3·— д.
б) Обнављање изгубљене марке стаје . . 1·— д.

IV. Гробарина.

а) Гроб за децу . . . . . 7·— д.
б) Гроб за одрасле . . . . . 12·— д.
в) Мала гробница . . . . . 555·52 д.
г) Велика гробница III. реда . . . . . 998·39 д.
д) Велика гробница II. реда . . . . 1099·32 д.
е) Велика гробница I. реда . . . . . 1684·57 д.

V. Мртвачка кола:

а) Мртвачка кола стара са два коња . . 12·90 д.
б) Мртвачка кола са анђелима са два коња . . . . . 24·90 д.
в) Мртвачка кола нова са два коња . . 36·90 д.
г) Мртвачка кола нова са 4 коња . . . 72·90 д.

ТАКСЕ
ЗА ИЗНОШЕЊЕ ЂУБРЕТА

За кварове: Сапамалски, Теразијски, Варошки и Врачарски:

1. Од собе и кухиње или мањег дућана са собом . . . . . 0·25 д.
2. Од две или три собе, са кухињом или већег дућана са магазом . . . . . 0·70 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1·50 д.

За кварове: Дорћолски и Палилулски:

1. Од собе и кухиње, или мањег дућана са собом . . . . . 0·20 д.
2. Од две или три собе са кухињом или већег дућана са магазом . . . . . 0·60 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1 д.

Од суда општине београдске 28. Августа 1892 године АБр. 9449.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА
ПРЕМЕРЕНО НА БЕОГРАДСКОМ КАНТАРУ
Од 17 Новембра до 25 новембра 1893. год.

КИЛОГРАМА	НАИМЕНОВАЊЕ	ЦЕНА НАЈВЕЋА дин.	ЦЕНА НАЈВЕЋА пр.	ЦЕНА НАЈМАЊА дин.	ЦЕНА НАЈМАЊА пр.
5232	Арнаутка	32		28	
	Брашна кукурузна				
	„ пшенична				
	Вина бела (од лит.)				
23718	„ црна „ „		70		35
	Волова				
293	Вуне не пране	160			
	„ пране				
317	Грожђа	80		50	
369	Дуња	25		20	
28209	Јабука	20		12	
384170	Јечма	10	50	9	50
3107	Кајмака	120		110	
	Кожа воловских				
	„ јагњећих				
5216	„ овчијих				
	Коре брезове				
	Крава				
9080	Креча	4		3	50
22560	Кромпира	10		7	50
	Крупника				
999	Крушака	15		12	
49295	Кукуруза нова	8		6	50
	Купуса				
501	Лоја нетопљеног	80		60	
	„ топљеног				
	Лука аршламе				
	„ бела				
8568	„ црна	25		15	
	Масла				
266	Масти	120		110	
20581	Меда	80		50	
	Оваца				
242606	Овса	11	50	10	50
40879	Орања	50		40	
2845	Пасуља	13		10	
	Пекмеза				
	Просе				
249737	Пшенице	12	20	11	80
446 4	Ражи	9		8	50
	Рак. комов. (од лит.)				
	« „ меке „				
	„ шљив. љуте «				
13891	„ „ меке „		55		45
23472	Свиња дебелих	80		70	
	„ средњих				
92830	Сена	5		4	
634	Сира	110		60	
38960	Сламе	3		2	
	Слапине				
	Сочива				
2900	Угљена дрвеног	8		7	50
217920	„ каменог	3		2	50
	Шишарке				
	Шљива сирових				
429547	„ сувих о. год.	24		12	
27000	простог камена				
	мекиње				
23351	ситнице				
77221	воће разно				

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА

Власник Општина Београдска — ПАРНА РАДИКАЛНА ШТАМПАРИЈА — Уредник Урош Кузмановић

БРОЈ 49. ГОД. XI.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
НА ГОДИНУ . . . . . 6 дин.
НА ПОЛА ГОДИНЕ . . . . . 3 „
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ . . . . . 9 „

НЕДЕЉА 5. ДЕКЕМБРА 1893.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 ПР. ДИН. ОД ВРСТЕ

ПРЕТПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПРАВНИЦИМА НА ОПШТИНСКИ СУД А ЋИЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА

Рукописи не враћају се

Неплаћена писма не примају се.

Грађанству Вар. Београда

Суд општине вароши Београда објављује грађанству, да је одбор општински у седници својој од 15. новембра 1893. год. на основу члана 87 закона о општинама, с погледом на чланове 12, тачке 1., 13. тачке в., 18. и 22 поменутог закона о општинама, — решио, да се сазове

ОПШТИНСКИ ЗБОР

НА ДАН 12. ДЕКЕМБРА 1893. ГОДИНЕ,

РАДИ ИЗБОРА

А, ПРЕДСЕДНИКА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ,
Б, ТРИ ЧЛАНА СУДА,
В, ЧЕТИРИ КМЕТОВСКА ПОМОЋНИКА,

ЗА ДВОГОДИШЊУ ПЕРИОДУ 1894. И 1895. ГОДИНЕ.

Ко може бити биран за председника општине, за члана суда и кметовског помоћника, изложено је у члану 32, 33., 56. и 57. закона о општинама.

Право гласања на општинском збору, према чл. 14. закона о општинама имају сви пунолетни чланови општине, који плаћају 15 дин. годишње непосредне порезе, а који нису под старатељством или који по прописима чл. 16. и 17. овог закона, право гласања немају или су га изгубили. У задрузи имају право гласања на збору сви задругари, ма сви скупа не плаћали 15. дин. непосредне порезе, ако нису чланом 16. и 17. изузети. Тако исто имају право гласања и она лица, која су ослобођена од плаћања пореза (по члану 61. тачке в. и г. закона о непосредном порезу) што су постала неспособна за рад, или су инвалиди, или они, који примају милостињу из државне касе.

Немају право гласа на општинском збору:

1., они који су осуђени због злочинства, докле своја права не поврате, или који су лишени грађанске части за време пресудом одређено, као и они који су осуђени због преступа који безчасте и јавни морал вређају, док не прође година дана од дана издржане казне:

2., који се налазе под судским истраживањем за дела под 1 наведена;

3., који су пали под стециште за време док стециште траје;

4., који су под полицискім надзором;

5., који ма колико дугују у име порезе осим текућег полугођа.

Официри, војници сталног кадра не учествују по 16-ом члану закона у саветовању општинског збора.

Збор овај почеће тачно у 8 часова изјутра а бирачи могу долазити на изборно Место до 6 часова у вече тачно. у које ће време престати пуштање бирача на биралиште.

Гласање на овоме збору вршиће се по кварговима и то на овим местима;

а) За *кварт варошки* — у основној мушкој школи код Саборне цркве (дубровачка улица).

б) За *кварт теразиски* — у теразиској мушкој школи (улица 2 јаблана).

в) За *кварт дорћолски* — у новој згради основних школа (Душанова улица).

г) За *кварт савамалски* — у основној мушкој школи (улица Краљевић Марка).

д) За *кварт палилулски* — у основној мушкој школи (школска улица); и

ђ) За *кварт врачарски* — у основној мушкој школи (пријепољска улица, спроћу војне болнице).

САСТАВ БИРАЧКИХ ОДБОРА ОБЈАВИЋЕ СЕ ДОЦНИЈЕ.

Од суда општине вар. Београда 1. Децембра 1893. год. АБр. 6898.

ПРАВИЛА

за вршење избора општин. часника у вар. Београду.

—

На основу члана 12 тач. 1 закона о општинама, којим се овлашћује министар унутрашњих дела да пропише начин бирања општинских часника у Београду и у варошима, које имају преко 4000 пореских глава, прописујем за београдску општину ова правила:

1. Гласање ће се вршити на шест места, по одељцима (кварговима) у зградама које одреди општински суд, а по прописима члана 22. закона о општинама. Према томе, сваки ће одељак (кварт) имати бирачки одбор састављен по одредбама закона о општинама и ових правила.

2. Бирачки одбори, који ће по одељцима (кварговима) примати гласове, састављаће се овако:

а.) Општински одбор одредиће шест општинских одборника, најстарији по годинама, за председнике бирачких одбора. После њих два општинска одборника, најстарија по годинама, одредиће за заменике председника бирачких одбора;

б.) Општински ће одбор, од оних дванаест лица, која су изабрана по одредби члана 19. закона о општинама, за два одељка (кварта), коцком одредити по четири лица за чланове бирачког одбора и по два лица за њихове заменике.

в.) За остала четири одељка (кварта) општински одбор коцком одредиће из средине општинских одборника (изузев општинске одборнике одређене за председнике бирачких одбора и њихове заменике) за сваки одељак (кварт) по четири лица за чланове бирачког одбора, а тако исто коцком одредиће из средине одборничких заменика по два заменика члановима сваког бирачког одбора.

3. Општински суд коцком одредиће, који ће од одређених општинских одборника коме бирачком одбору бити председник а тако исто одредиће коцком и који ће бирачки одбор у коме одељку, (кварту) примати гласове.

4. Општински суд, на основу списка, који је састављен по одредби члана 15 закона о општинама, и у коме су записани сви грађани који право гласања на збору имају, саставиће за сваки одељак (кварт) азбучне спискове у којима ће бити записани грађани који у рејону дотичнога кварта станују.

5. Сви председници и чланови бирачких одбора састављају *бирачки одбор београдске општине.* Њему је председник онај председник бирачког одбора који је најстарији по годинама.

6. По свршеном гласању, сваки бирачки одбор саставиће записник, у коме ће назначити: у колико је часова гласање почето и свршено, и колико је који од кандидата добио гласова; а за тим све изборне акте предати председнику бирачког одбора београдске општине.

7. Бирачки одбор београдске општине, према записцима бирачких одбора, саставиће записник по одредбама члана 22 закона о општинама и објавити која су лица изабрана за општинске чланове.

СРПСКИ УСТАНИЦИ ПРОТИВУ ТУРАКА

У ВЕЗИ

СА НАРОДНИМ СЕОБАМА У ТУЂИНУ

од 1459.—1814. године.

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

У ДВА ДЕЛА

НАПИСАЛИ

Р. Агатоновић и Л. М. Спасић.

(Академијски Савет Вел. Школе наградио првом видовданском наградом општ. београдске).

Мото:

— „Пора нам престать быть умными чужимъ умомъ и славными чужою славою“ (Време је да престанемо мудровати туђом памећу, и славити се туђом славом).

Карамзин.

(НАСТАВАК)

На сред табора, на једном узвишењу подигне свој шатор, окитивши га бисером и златом, па сазва у њ све војводе своје на ратно веће у очи дана 29. августа. Доведоше му ту једног старог ратника, поглавицу турских пљачкаша, Алтуџу, да он да самом цару савета, о начину вођења сутрашње борбе. „Срећни падиша хоће твој савет, старино“ — рекне му Хозреф-бег. „Може ли бити бољег савета, него да се бије“ — беше његов одговор. Хозреф-бег даље говораше у савету да је искуство показало, да су утврђени редови тешке непријатељске коњице, непробојни, ако се на њих напада; али да се опасност може противу њих окренути, ако се пропусте да зађу у наше редове, па их онда опколити и пореметити им ред и наша је победа извесна, а њихова пропаст очевидна. Његов се савет усвоји, и артиљерија је била одређена, да непријатеља, чим зађе дубље у турске редове, збуни учестаном ватром својом, и спречи му повратак.

Освануо је дан 28. августа, св. Крститеља Јована. До подне није ништа било, јер су обе војске очекивале једна друге напад. Најзад султан први са усклико: „Боже помози народу Мухамедову“ посла своје прве чете на непријатеља, да га изазову. Као громовни облак сруше се први редови Перињи-ревци и Томорџијеви на прве редове турске. Турци одмах уступе, и измаме Мађаре из њихових утврђених положаја. У тај мах ударе с леђа друге чете турске. Краљева се војска подели на пола, и све даље продираше к центруму туреском. Сад ступи у борбу и сам краљ са својим коњаницима против великог везира, продирући силно и до самих султанових јаничара. Неколико војника краљевих живо се пробијаху кроз најгушће редове да дођу до шатора султанова, који је заиста неко време био у опасности. Али у том тренутку груне артиљерја турска са својих метериза, синџирлијама (ланцем повез. полуђулад), и као плеву стане косити краљеве редове. Десно крило попусти, повије се назад, и у дивљем бегству стане узмицати. Краља на једанпут нестане. Војска се збуни, и у том часу приправна одељења турске коњице на грну на њу са свију страна, немилице секући је, и мрцварећи. Што се, користећи се јаком кишом, не спасе бегством, и неподави у Дунаву, и не погибе од силних турских мачева и топовских зрна, све паде у ропство. За сахат и по судбина је мађарске краљевине решена. *Ње више нема.*

Краљ Лудвик утекао је с бојнога поља

Овим правилима замењују се правила од 5 Декембра 1892 године ПБр. 19546

Београд, 28. Нов. 1893. г. ПБр. 16683.

Министар
унутрашњих дела,
Св. Милосављевић с. р.

ОБЗНАНА

—

На дан 20 Децембра ове године, држаће се у грађевинском одељењу Суда општине вароши Београда офертална лицитација за оправку Топчидерског друма, а према решењу одборском од 29. Јула 1893 год. ГБр. 2857.

Кауција за овај посао у 5000. динара полаже се у готовом или државним вредећим папирима.

Услови и предмер могу се видити свакога дана у канцеларији грађевинског одељења од 10 -12 пре подне.

Са канцеларије, грађевинског одељења суда општине београдске 1. Децембра 1893 год. ГБр. 2857.

ОБЈАВА

—

Суд општине београдске објављује грађанству вароши Београда, да је у кући г. Јована Илића саветника на палилулском тргу намештена болница за децу, која болују од дифтеритиса.

Од суда општине вар. Београда 18. Новембра 1893 год. АБр. 6827.

ОБЗНАНА

—

Прошле године у многим кућама Београда онемогућено је било правилно издавање воде услед тога, што су водомери и цеви водоводске инсталације у тим кућама изложене биле мразу, те се је вода била смрзла у тим деловима инсталације.

Штета која произлази мрзњењем воде у тим деловима двогуба је, јер не само да укућани остају за неко време без воде, него се и водомер и дотичне цеви кваре те и општина и газде куће могу бити изложени доста јакој штети.

Да се до штете не би дошло, управа водовода моли газде у чијим су кућама водомери намештени у подрумима, да се благовремено постарају да водомери и цеви у тим подрумима не буду излагани мразу.

То се да постићи: попуњавањем подрумских прозора сламом или кровином и једно временим затварањем прозора исправним капцима.

Затим ваља мотрити на то, да подрумска врата не остају отворена.

Цеви пак које изводе воду из водомера по кући и које пролазе кроз просторије изложене мразу, морају се обмотати сламом чешетом или другим подесним рђавим топлопошама. —

Чесме по авлијама ваља такође штитити противу мраза обмотавањем сламом или подесним облагањем, сандуком испуњеним пепелом и т. п.

За случај у коме је инсталација водовода у кући тако изведена да цеви пролазе кроз просторе изложене мразу, а исте цеви недају се подесно обмотавати облогом која би чувала противу мраза, укућани сачуваће се од рђавих последица уплива мраза на водоводску инсталацију тиме: ако свако вече по престанку употребе воде, затворе ону славину која је остављена на најнижем месту водоводске мреже у кући.

Затварањем те славине (која се налази обично али не увек у близини водомера) прекинут је пролаз воде у цеви кућне инсталације и у исто доба цеди се сва вода из тих цеви излазећи из малог побочног отвора те славине.

На тај начин мрежа водоводских цеви у кућама остаће преко ноћи празна, а дању када је поменута славина отворена и отакање воде тако рећи непрестано траје, вода у цевима нема кад да се смрзне.

Управа водовода моли потрошаче воде, да упражњавају затварање поменуте славине свако вече па било да су цеви у кући облогом постављене или не, јер се с тим малим трудом осигурава газда куће противу велике штете која може произаћи мрзнењем воде у инсталацији.

Сопственици кућа одговорни су управи Водовода за сваки квар на водомеру и на главној славини дакле и за тај који проистиче усљед мрзнења воде у водомеру.

Водомери који нису постављени у подрумима него у јамама, и ако су те јаме извршене према пропису управе Водовода, нису изложени мрзњењу ни при највећем мразу. —

Бр. 5130. Из управе Водовода, 4. Новембра 1893. год. у Београду.

ОБЗНАНА

—

У вези свог наређења АБр. 2366. од 30. Априла о. г. Суд општине вароши Београда објављује грађанству, да ће Управа Водовода од 1. Јануара идуће године наплаћивати воду према члановима 8 и 9. правила за издавање воде, од свију оних кућа, које су од 1. Јуна до краја о. г. са водоводом спојене без обзира на то, да ли се вода у кући троши или не, или да ли је инсталација у кући извршена или не.

Ово решење своје Суд општине вароши Београда оснива на чл. 2 и 13. правила за везивање водовода са зградама у Београду и издавање воде из истог водовода, која су правила добила закону силу решењем владе Њ. В. Краља од 10. Јуна

рањен, и у друштву са неколико својих верних пратилаца јездио на исток преко неких мочвара, где наишав ноћу на једну дубоку бару, заглави се с коњем, и удави се.(1)

Сутра дан Сулејман, праћен великим везиром и осталим војсковођама, зађе да разгледа бориште; његови дефтератори (секретари), који су за њим бројали мртве лешине, набројеше до 20 000 пешака и 4 000 тешких оклопника хришћанских изгинулих бораца. А кад се врати у шатор сазове ратно веће да се договоре о даљем раду, и као предмет за увеселавање стајаху око султанова шатора, на коју набијених 2 000 хришћанских глава, међу којима беше и глава храброга бискупа Томорија. У знак захвалности допусти султан војсци својој слободну пљачку по околину. Мутач би попаљен и порушен, околни села такође, а то све наговешташе лагани полазак султанов на престоницу обезглављене краљевине.(1)

Колико је Срба изгинуло на овом мађарском *Косову*, које сахрани племства мађарскога — не знамо, као што не знамо ни број њихов, као учеснике у борби. Спомиње се само да је од војсковођа српских погинуо сењски капетан *Ђорђе Орловић*, а остали се спасли на шајкама, које не због своје одвећ мале снаге нису смеле упуштати у борбу на води са јачом турском флотом.(2) Витковић додаје: „После пораза мохачка пострадали Стеван Берисављевић српски деспот стиже у путу Павла Бакића на челу коњице, која праћаше шајкашку флотилу под управом капетана Радише Божића“(3) Флотила је јурила Будиму, да спасе оно што се још може спасти од освете турске. На 76 својих шајака превезу преплашену краљицу у Пожун, и већину народа који раније не беше умакао. Септембра 3. крене се султан са Мухача к Будиму, наговестив свој полазак сечом 400 хришћанских заробљеника. Даље робљење било је обустављено, и 10. септембра султан је у Фелдвару, примио кључе града Будима, у који одмах и уђе. За неколико дана свога бављења у угарској престоници све вандалски опљачка, што се год могло понети, не оставив на миру ни чувену, богату библиотеку Корвинову, и неке статуе старих грчких богова, (Дијане, Херкулеса и Аполона), које намести после и своме двору, да му красе улазак у дворану царску. Затим запали и Будим у Пешту, па нареди повратак војске низ Дунав у своју државу.

На своме повратку наплазила је турска војска у своме вандализму на велике препреке и заседе српског и мађарског становништва у сремским равницама. Где год могаху љуто се озлојеђени народ мучки светијаше своме крвнику. Тако су Турци узалуд јуришали на град *Вишеград*, да га освоје, јер њега бранаше храбри харамбаша хајдучки. *Ми-*

(1) Занимљива је версија попа Сремца, који сведочи, да се краљ није удавио, већ да је убијен од својих пратилаца, па онда бачен у воду. Летопис М. С. за 1858. г. II, 33—36. Отуда неки историци с правом ову смрт Лудвикову приписују познатој полицији бечких Хабсбурговића којима је највише и пало у рачун да Лудвика нестане, јер онда круна св. Стефана прелази њима у наслеђе.

(1) Види: Hammer v. J. Gesch d. osm. Reiches. B. II S. 53—54. — Prag; Annales r. Hung. t. V. p. 114—117 Sanićklas T.: Povj hrv. knj. 1 str. 723—724. — Pajuk J.: Ист. Серб. св. III. стр. 375—380. — Mesić Rad; књ. XXII. стр. 173—204. — Овај последњи је најдетаљније описао цео тај краљевине.

(2) Ипштвандија (Picot I. 65 у прим.) вели: Radicius Bosithius Trax, (Србин) qui clasi praeerat, inani spe victoriae in primam aciem equo vectus processit, ivique pugnans interfectus est. — Ну то није истина, као што ћемо се ниже уверити.

(3) Гласник Срп. уч. књ. 67, стр. XXXV. — Из овога би изашло, да је деспот учествовао и у боју; али није ни други наш поуздањији извор то не помиње.

1892. год. ПБр. 10382 основаним на чл. 6. 7. и 9. зак. о варошкој трошарини у Београду од 13. Јуна 1884. год.

АБр. 6603 од суда општине вароши Београда 1. Новембра 1893. год. у Београду.

НАРЕДБА

Пошто се је врло мали број сопственика гробница на новом гробљу до данас пријавио да према овој наредби плати за одржавање прописану таксу, то је суд општински принуђен, да ову наредбу поново са продуженим последњим роком до 1 Јануара, 1894. год.

Правилима о новом гробљу ставом III. тач. А. и Б. предвиђено је, да сваки онај, који купи зидану гробницу на новом гробљу или обичан гроб, има годишње да плати за одржање истих гробница и гробова следећу таксу и то:

I. За зидане гробнице под „Аркадом“ годишње динара 40.

II. За зидане гробнице велике годишње динара 15.

III. За зидане гробнице мале годишње динара 10.

IV. За обичне гробове годишње динара. 2.

Даље исти став и исте тачке наређују да ако сопственик гробнице — гроба — не плати ову таксу за одржање од дана кад је купи па за цет година, губи право на даљу употребу исте, а гробница прелази поново у општинску својину.

Па како је врло велики број оних лица који таксу за одржање гробница и гробова никако не плаћају, — то се суд ово општински нашао побуђен овим наредити свима имаоцима гробница и гробова, да до првог Јануара 1894, донесу и горњу таксу плате, што ако не учине искуснће последице предвиђене горњим наређењима правила о новом гробљу.

Од суда општине вароши Београда, 8. Октобра 1893. АБр. 6014.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

LXXXIX. РЕДОВНИ САСТАНАК

25 Новембра 1893 год.

Председавао председник г. Милов. Р. Маринковић, од одборника биле г. г. Ник. Х. Поповић, М. Велизарић, Милан М. Ђорић, Милут. Ј. Марковић, М. Канстановић, Солом. Ј. Азријел, Јов. Ђуровић, К. Б. Михајловић, Ђорђе Наранџић. Др. Марко Т. Леко, Мијајло Јанковић, Мих. М. Ђорђевић, Сава Вељановић, М. О. Петровић, Мата Јовановић, Коста Д. Главинић, Свет. П Ристић Коста Петровић, Мих. П. Бончић, Н. Вулковић, Андр. Ј. Одовић, Мих. Д. Банковић, Гаврило Бркић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 18 Нов. 1893 год. и у одлуци КЊБр. 679 учињена је допуна да је извештај комисије за надзор при грађењу трамваја, који је одбор у прошлој седници усвојио, ове садржине: Општина може одобрити грађење трамвајских пруга 1. од Теразија до Топчидера, 2. од Савског пристаништа преко градског поља до св. Савског дома, 3. од св. Савског дома до пута за ново гробље, за теглење са електричном снагом по плановима одобреним од комисије Повластичар може наплаћивати: на топчидерској пруги од Теразија до вој Акад 5. п. д. до монопола дувана 10 п. д. до цареве ћуприје 20 п. д. до Топчидера пак 35. п. д. Од ма које тачке вароши пак 40 п. д. — Ова одлука сматраће се као додатак уговору и биће код надлежне власи потврђена.

II.

Одборник г Коста Д. Главинић предлаже, да се утврде нове регулационе линије на раскрсници Мајданске, Савске и Лимске улице са обзиром на будући кеј. Исто тако да се утврди нова регулациона линија на обали савској од савске полиције па уз воду до пумпе Браће З. Поповића с обзиром на будући кеј. Председник је изјавио, да ће издати потребну наредбу за извршење овога предлога.

III.

По прочитању акта истражног судије за варош Београд АБр. 6936, иследног судије за вар. Београд АБр 6910. 6894 истражног судије за вар. Београд АБр. 7028, 6978, 6975, 6956, 6911, 6979, истражне судије из Шапца АБр. 6891 истражног судије за вар Београд АБр 6933, 6957. 6980, 6977, 6981. 6976, 6912, 6934, 6998 и управе вар. Београда СБр. 18986, одбор је изјавио, да су му непознати Катарина Божић, удова, Дамњан Ракић слуга, Перка Јовановић удова, Милош Јанковић бив. ђак, Чедомир Каравидић скитница, Миличко Бацановић ђак Сретен Прљевић скретничар, Сима Крајинић фијакерист, Влајко Атанацковић, келнер и Мита Суботић келнер; да су доброг владања и доброг имовног стања Марија жена Франца Козанског чесмеџије, Спаса Илић кафеџија, Зина жена Настаса Лозанића кафеџије, Стеван Чупић земљедалац, Васо Марковић ликерџија, Крста Живковић управник војене одеће; да су доброг владања и сиротног имовног стања Стојан Чукурило служитељ, Благоје Трпковић момак лебарски, Настас Крстић, бив. кафеџија с тим, да је овај последњи бис на робију а од издржане казне је доброг владања; да су Никола Д. Шпарталь и Милош Ђурић, ова. трговци доброг владања и сиротног имовног стања с тим да је овај последњи под стечајем.

IV.

Председник износи одбору на мишљење молбе, којима се траже уверења о сиротном стању и породичном односу.

По прочитању тих молби АБ. 7042, СБр. 18991, АБр. 7041,7040, СБр. 19086 одбор је изјавио мишљење, да се може дати тражено уверење молиоцима Алекси Г. Недовићу, Ружици Сретена Лекића удовој, Милошу Шаулићу гимназист, Димитрију Ђуровићу, гимназист, и да се суд предходно увери о имовном стању молиоца Марка Р. Степановића, па тек онда да му изда тражено уверење.

V.

На предлог грађевинског одељења АБр. 6996 одбор је решио, одобрава се кредит од пет хиљада динара из партије буџетом одређене за непредвиђене трошкове за одржавање чистоће у улицама кнез Милошевој, Споменичкој и пред жељезничком станицом

VI.

Председник извештава одбор, да је општина београдска извршном пресудом првостепеног суда

хаило Наћ, са „сељацима и поповима“ — који не могу бити други, до српски хајдуци. Код Тителa пак дочека их Србин *Радовић* са својим јунацима, па при судару 100 њих посече а другу стотину живе похвата. Између Бечa и Петроварадина наиђе турска војска на ушанчене становнике, који ту беху избегли са свом имаовином својом, женама и децом. Крваво се они осветише Турцима за своју пропаст. Док су савладани, изгинуло је толико турске војске, колико није сатрвено у свима бившим биткама, па и на самом Мухачу. Тако дочекивана и испраћена Сулејманова војска стиже најзад на Дунав, и почетком октобра пређе га код Земуна, хитајући Цариграду, који већ седам месеци, како је оставила.(1)

И овај други поход Сулејманов на Угарску, свршио се врло срећно по њега: јер је срушио бедеме, који му спречаваху пролаз у западну Јевропу; а врло несрећно по Мађаре; јер им сруши краљевину, коју они као независну, никад више — до дан данас — не добише у лицу свога краља, представника своје народности. А и како би могло друкчије бити? Народ, који о својој политичкој егзистенцији у тешким данима мало води рачуна; који нема довољно појма о узајамном друштвеном животу; који мисли, да је он на земљи зато да над другима влада и тиранише; а сам да се предаје благовању и уживању; остављајући и свете своје дужности према домовини својој, и према човечанству — тај народ и не заслужује, да политички егзистује, и не заслужује, да се уврштује у ред образованих чланова друштва. И Сулејман за Мађаре није ништа друго, него бич божји, строга казна његова за ону повреду човечанских права, која учинише у својој тренутној срећи, охоли мађарски племићи, нарочито српскоме народу. Не Сулејман, већ ма ко да је био на турском престолу, иста би судбина постигла мађарску краљевину; јер је отровни црв њен подгризао њу још од смрти „праведнога“ Матије, и постепено припремао за мухачку катастрофу.

Жалосно је само што су последице погрешака мађарскога народа, морали испаштати и они народи, под штитом угарске круне, који се свима силама трудјаху да не дође мухачка катастрофа. Али је и та последица изненађена за врло кратко време трајала у витешких Срба. Народ, који је и даље имао за своје војсковође прослављене јунаке *Бакића* и *Божића*, није могао, није смео, да клоне духом. Немајући сада, у развијању својих аспирација, оне препреке, које им пређе чињаху охоли магнати мађарски, српски је народ мухачком катастрофом још жешће узбудио у себи осећаје патриотизма, и љубав према своме народноме позиву, до толике висине попео, да је он у оним данима најтежега кушења показао титанску снагу, као непобедни херој, који тек тада добија снагу за отпор, кад непријатељ мисли, да га је потпуно савладао. Или зар се може друкчије тумачити појава „цара“ Јована међу Србима — што ћемо мало доцније видети — баш у оном тренутку, када изгледаше, е ће политички таласи антисрпског карактера запљуснути и у понор свалити све идеале српске? Зар се може друкчије тумачити најзад и она појава: цепање Срба у два дела, и пристајање једнога дела уз Фердинанда аустријског, а другог уз новог васалног краља мађарског Јована Запољу, ако не тежњом: да или од једног или од другог добије оно што треба, да се може даље продужити успешан рад на остварењу народне идеје која у мислима свих

(1) Hammer v. J.: Gesch. d. osm. Reiches, B. II. S. 55—56.

за вар. Београд од 29 Октобра 1893 год. Бр. 18754 осуђена, да плати Владимиру С. Калинићу овд. економу 246·66 дин. на име штете учињене злонамерном паљевином; да накнади испљеаној власти 5 дин таксе за вештачки преглед и трима вештацима по три дин. дангубе.

По прочитању те пресуде, молбе Вл. С. Калинића АБр. 6915 и мишљења општинског правозаступника, одбор је решио, да се по извршеној пресуди првостепеног суда за вар. Београд од 29 Окт. 1893 год. Бр. 18554 исплати из партије буџетом одређене за непредвиђене трошкове Владимиру С Калинићу две стотине четрдесет и шест динара и шездесет и шест пара на име накнаде штете учињене злонамерном паљевином; да се из исте партије исплати по истој пресуди и четрнајест динара таксе и дангубе око овога спора.

Одбор је овом приликом изјавио жељу да се закон о накнади штете учињене злонамерном паљевином законодавним путем протумачи, јер није довољно јасан да ли може и општина београдска бити осуђена за накнаду штете учињене злонамерном паљевином, кад се то деси у њеном атару.

VII

Председник износи одбору на решење акт управе вар. Београд, којим се тражи, да општина београдска уз припомоћ министарства грађевина и војеног начини пут преко топчидерског брда за Топчидер.

По прочитању тога акта АБр. 6751. одбор је решио, да општина београдска не може предузети грађење овога пута у ово време и под овим погодбама. А кад општина досле и новчана јој средства то допусте, она ће овај пут сградити у споразуму и уз припомоћ државе.

VIII.

На предлог председника општине београдске АБр 4084 одбор је решио, да се за општинску пожарну чету набаве у акту означене ствари пожарничке на терет буџета за 189 четврту годину.

IX.

Председник општине саопштава одбору, да извршно одељење тражи кредит од 2847·59 дин за исплату оних сума, што су быв. општински извршитељи за рачун приватних наплатили па приватнима непредали.

По прочитању тога акта АБр. 6916. одбор је решио, одобрава се кредит од две хиљаде осам стотина четрдесет седам динара и педесет девет пара из партије буџетом одређене за непредвиђене трошкове за исплату дефицита учињених од быв општинских извршитеља с тим, да суд пастане да се ова сума што пре наплати од јемаца и кауције тих извршитеља. Да одборски поверенници г. г Мих. П. Бончић, С. Азријел, Г. Бркић, Св. Ристић и Н Вулковић, одборници изваде и одбору реферишу да ли је суд што чинио и до каквог је резултата дошао у погледу наплате ових дефицита од гаранције појединих извршитеља.

X.,

Председник подноси одбору на одобрење нацрт уговора, који се имају закључити са Миланом Симићем управником трошарине и Ђ. Ж Нешићем, главним благајником по решењима одбора од 21. и 25 октобра 1893. год АБр. 6401 и 6446.

По прочитању тог нацрта одбор је, после поименичног гласања са 16 гласова против 2, (5 нису гласали) одобрио да се по истом нацрту уговора закључи уговор са Миланом Симићем и Ђ Ж Нешићем с тим,: да накнада по тачки 5 нацрта уговора буде полугодишња плата, а по тачци 6 једногодишња плата без икаквог раније отказивања.

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ.

Цена лебу. Суд општине варошки Београда решио је у својој седници од 2 децембра ов. г. да цена лебу за прву половину месеца децембра 1893. т. ј. од 3. до 15 децембра закључно буде двадесет једна пара дин. на килограму, а леб да се продаје по варошки по двадесет пара у тежини од девет стотина педесет и два грама.

Бирачки спискови. Пошто суд општински у варошки Београду не врши наплату порезе но пореско одељење Управе Београда, од кога и добија податке за склапање гласачких спискова, — суд општински поводом тога и ради правилности самих зборова за предстојеће изборе општинске, израдио је и одштампао гласачке спискове пуноправних гласача ове општине и стаља их грађанству на углед, како би сваки грађанин имао прилике да се увери, да ли је уведен у списак, ако је законом стекао права на то. — па, ако неки нађе за себе или свога пријатеља, да није уведен у списак а испунио је законске услове, да се јави суду општинском те да га упише у списак.

Исто тако, ако неки од грађана нађе у списку на какво лице, које према чл. 17. закона о општинама нема право гласа на општинском збору, такође да јави суду, те да се таково лице избрише из спискова.

Члан 17. закона о општинама гласи:

Немају право гласа на општинском збору:

1, Они који су осуђени због злочинства, докле своја права не поврате, или који су лишени грађанске части за време пресудом одређено, као и они који су осуђени због преступа, који бешчасте и јавни морал вређају, док не прође година дана од дана издржане казне;

2, Који се налазе под истрагом за дела под 1. наведена;

3. Који су пали под стециште, за време док стециште траје;

4. Који су под полицијским надзором; и

5. Који ма колико дугују порезе осим текућег полгођа.

САСТАНАК
ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

Састанак држан 23. Септембра 1893 год.

Председник — Пошто има довољан број одборника отвара седницу и моли одбор да чује записник последњег састанка.

Срба, и Фердинандоваца и Запољеваца беше истоветна и потпуно зрела?

Из даљег историјског живота и рада нашега народа у Угарској, ми ћемо се још боље о свему овоме уверити; а сада да закључимо овај одсек: *да је мухачка катастрофа у шонор срушила мађарску краљевину, али је дух српскога народа још већма ободрила, одважност и прегнуће његово за своју ствар још јаче подстакла, дајући му значајну улогу у даљем раду бечких кесара и животарењу мађарске вазалне краљевине.*

II. Коначна пропаст Босне и продирање Турака у Далмацију.

Турски пљачкаши из Босне и Херцеговине једнако нападају на суседне хришћанске градове. — Успеси за бановања II. Берисављића; живље наоружавање Турака по смрти његовој. — Неуспешан преиад Турака на Јајце 1521. г. и утицај тога на Србе. — Турци и даље продужују пљачкање. — Пад Книна Скрадина (1522) и Острвице (1523). — Победа Кружићева код Клиса (1524); Турци се зато свете. — Кнез Крсто Франкопан диже опсаду Јајца — Мухачка катастрофа изазва над Јајца, и целе Босне; — Турци освајају и веки део Лике и Крбаве, али су од Клиса одбијени; Услед тога исељавање Срба из покорених земаља бива све живље. — „Ускоци".

Миром од 1503. г. што га, као што смо видели, 20. августа закључи краљ Владислав са султаном, поглавито се ишло на то, да се с обе стране *забране* пљачкашки упади, који су већ толико штете Хришћанима наносили. Али и ако је султан положио заклетву и на тај члан мира, ипак никако му није ишло у рачун да одступи од извршења својих оперативних планова према Хришћанима. При редовном ратовању, њему је било немогућно да заузме тврде хришћанске позиције у Босни и Далмацији, па с тога је и наређивао пограничним заповедницима да разуздрене Хришћане мучки, изненада нападају, кад они мисле да Турци неће да прекрше султанову реч.

Да завлада Хрватеском, а преко ње и аустријским земљама, неопходно му је потребно да има у својим рукама Јајце; а да лукавим Млецима, а преко њих и охоломе Риму попрети ропством, требаше му далматински градови: *Книн, Клис* и *Скрадин*. С тога, по свој прилици по његовим налозима, босански и херцеговачки Турци често су озбиљно навађивали на те градове, баш у време, када владаоце између њихових владара неки тобожњи мир. Скендер паша босански, нападне при крају 1504. г. пределе око Книна, попали их и опустоши на свој начин, па у мало што не ухвати и самог бана Корвиновића, који му на сусрет беше изашао.(1) Наставник његов *Ферис-бег* још је јаче организовао своје походе, и г. 1507. већ је озбиљно претио Клишанима и Сењанима, тако, да ови беху склони да затраже млетачку

(1) „Književnik" кн. I. стр. 505.

Секретар прочита записник који се усваја.

Председник — Изволите чути пристанак друштва за електрично осветлење на услове, које му је општина поставила.

Секретар чита: (Прима се знању) За тим прочита акт о уступању зграда управе вароши Београда и њених одељака општини.

Председник Ја сам наредио те су ова имања пописана у инвентар општинских добара. Сад има сам неке опрвке на њима да се изврше.

Марко Велизарић — Да ли је међу тим зградама и она зграда, у којој је било благајничко одељење управе вароши Београда. Та се зграда налази у Карађорђевој улици, па и она треба да се уступи општини. Кад је било говора о томе у одбору, говорено је било и за ту зграду.

Председник Заиста овај закон од 1892 год. затекао је благајницу управе вароши Београда у тој згради. Зашто и та зграда није убројана овде ни ја сам не знам. И ми би могли и ту зграду да тражимо Ја знам да смо ми плаћали а и сада плаћамо за благајницу управе вароши 120 дин. месечно кирије

Главиник — Мени се чини да је то имање министарства просвете и оно је купило за своје циљове то имање. И друго ја бих желио да знам да ли је законом предвиђено да се те зграде могу употребити само за квартове као што се у овоме акту каже.

Председник — Добро је што сте скренули пажњу на то. Мени се чини да је главна ствар да општина даје станове за квартове и одељке управе вароши, а хоће ли они бити баш на овоме терену и коме су сад, или ће општина наћи подесније зграде, то законом није ништа предвиђено.

Главиник — Запазио сам, да се у томе акту управе вароши Београда, првично напомиње, да се под тим условима уступа.

Председник — То је истина, и ја сам то приметио, али мислим да је то споредна ствар, и да то не може да буде по што то није законом предвиђено Г. Милан Петровић помиње и плац на коме се налази касарна жандармеријска, и жандармерија као што знате, спада под руковођем полиције, те и то би био предмет, на који би ми имали да скренемо пажњу г. Министру. (Чује се: врло добро).

Мих. Бончић — Овим актом управа вароши Београда уступа општини нека државна имања. Али непокретно добро не може да се преносе на овај начин — актом, него нека се тај пренос изврши код суда тапијом, а овако не може.

Председник — Она су законом пренесена, а ово је само извршење тога закона. Да би се пак знало колико земљишта заузимају та имања, ја сам издао наредбу грађевинском одељењу, да оно премери та имања, и да се после убаштине према закону и према томе акту. Ја мислим да се то неће косити са законом. (Врло добро).

Раденко Драговић — Мени се чини да и зграда, у којој се налази топчидерска полиција, треба да се уступи нама, јер и она спада под управу вароши Београда И онако је прошле године полиција захтевала да јој се нађе друга зграда за топчидерску полицију, па бар да добијемо у замену ту зграду у којој је сад.

Председник — Ја немам ништа против тога. Добро сте напоменули, па да и то обухватимо. Тако исто хтео сам да напоменем, кад је већ уступљена и зграда у којој се налази теразијски кварт, онда шта ћемо да радимо са министарством правде, које се налази у истој згради (Чује се: да се изда под кирију).

Дакле ја ћу да обратим пажњу на ову зграду где је била благајница управе вароши Београда, за тим на зграду где је жандармеријска касарна

Главиник — Ја мислим да смо ми на чисто с тиме, да ће се у овоме правду у коме смо пошли, и даље ићи; и да ће се кроз годину две и три, тражити од општине, да зида касарну за жандармерију, то нас никако неће мимоићи нити избећи, па кад то морамо зидати, онда ја мислим да је са свим право, да тражимо у накнаду за то, ову зграду и земљиште, на којој сад постоји жандармеријска касарна. Ја дакле мислим да ми имамо пуно права на то

Милош Трифковић — Ја знам да ми за жандармеријску касарну не плаћамо кирију, па кад не плаћамо, онда да је и не тражимс, нека остане овако, а кад будемо плаћали, онда да тражимо и ту зграду.

Ст. Чађевић — Ја се бојим овде да се ми не излажемо опасности у томе што тражимо ту касарну, па да се тиме не наметне нама дужност, да морамо да градимо за жандармерију касарну. Јер ја мислим да жандармерија није искључива зарад Београда, него и за целу Србију. Џаба њима и жандармерија и плац, само нека нас остане на миру. Свуда у свету жандармерија није под надзором општинским, него врши државну службу као год и војска. Ја се дакле бојим да, тражећи то државно добро да не наметнемо себи обавезу да градимо касарну

Никола Вулковић — Ја мислим да је овај акт, који се вечерас претреса, законом регулисан. И по што у закону стоји само за одељке, то ми немамо даље права да тражимо, а још мање по што ће да нам буде терет а не ваја. То није предвиђено законом, па не треба ни да тражимо.

Марко Велизарић — Нама неће ништа шкодити, што ћемо ми то да тражимо. У акту није споменута само реч одељци, него и све зграде, у којима се налази управа вароши Београда. Дакле ми имамо права да тражимо и ту зграду, и ми треба да тражимо, јер оно место где сад стоји жандармеријска касарна кошта преко 30.000 дуката, а доцније ће вредити још више. У осталом баш и кад би морали да зидамо касарну, за што да се бојите, што би подигли једну која ће дичити Београд. Ја сам дакле за то да тражимо

Ст. Чађевић — Ја се опет бојим да за парчеса не заоремо вола.

Филип Васиљевић — Мени изгледа да се касарна жандармеријска сматра и као државна, а и као варошка И онда кад би нам казали да зидамо касарну за жандармерију, онда би пало половина терета на државу а пола на нас Ја сам дакле за то да ми узмемо ово земљиште.

(наставиће се)

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

У свима књижарама може се добити нова књига

НА ЗЕМЉИ И ПОД ЗЕМЉОМ

ПРИЧЕ СВЕТСКОГА ПУТНИКА

НАПИСАО

В. ГАЛУЗЈЕЈЕВ

ПРЕВЕО

Ј. КАРА-МАТИЋ

заштиту. Сењани заиста и позову у свој град једну млетачку чету, али је Турци потуку погубивши и њеногa вођу, војводу *Жарка*.(1)

У исто ово доба врше се овакн турски напади у Босни, на Рајце; интересно је, да су сва турска наваљивања у ово вроме, управљена на *две стране*, на Јајце, и на далматинске градове. Освојењем тих градова, имао се ударити добар основ за даље освојење хрватско, млетачко, аустријских земаља и других предела хришћанских. Идући пак Турчин за том својом основом, поступа на нашем земљишту онако, како је већ био његов обичај, и како је са собом доносно његов начин војевања. Знаде он, да се Хрватима(2) на јуриш лако не отимају: за то имајући у бојној основи да добије у своје шаке које од поглавитијих места, најпре ради о том, да себи присвоји помање градиће, који се налазе у околини каквога већега града; за тим стави у те градиће своје посаде, опљени и попали сву околину, — те ако је све то срећно извео, већ види, да му неће измаћи пљен, на који вреба: јер је сада хришћанима посада, која има чувати главну тврђаву отргнута од браће своје, те не може добавити поткрепљења, не може добавити хране нити бојне справе осим ако се нађе поуздан војвода, који се с тим пробије између Турака, који га са свију страна узнемирују и бију(1) а кад се Турци овако такгички и брижљиво стараху да изврше своје ратне операције, како да се оправда поступак хришћана, да отвори баш сада међусобни рат, — а на по се, како да се оправда корак краља Владислава, што уђе у тај тако звани *Камбријски рат* (1507—1511) који вођаше Венеција са царом Максимилијаном аустријским? Наравно, кад бојни таласи запљуснуше и саму Хрватску, онда су Турци, на позивање (Чујте!) појединих зараћених страна хришћанских, врло весело ходали горе-доле по Босни, Хрватској и Далмацији. *Ферис-бег*, на позив Млечана, освоји у Далмацији град *Нуйкик*, наносећи штете само српском становништву, а Млечане, као савезнике своје, штедећи.(2) А кад се уморени ратници стараху, да се оконча камбријска војна, онда је *Ф рис-бег* беснео око Трогира, Шебеника, Омиша и и Сплета. Народ га свуда одбијаше, али великом муком. Највећма му се освети трогирски заповедник *Кожулић*, који га снажно одби од зидина свога града; а за тим и пољички кнез *Андрија Новаковић*, који је помоћу Омишана под самим градом свладао Турке, које вођаше из Босне млетачки најмљеник *Иваниш Недић*(1).

Још је горе стање било овамо на граници Босне и Хрватске, где Хрвати пишташе као гуја у процену, преклињајући краља, да им градове заштити.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

(1) „Književnik“ кн. I. стр. 514.

(2) Хрватски писци — шовинисте — становнике Босне и Далмације вазда називају само Хрватима, а за Србе и не знају, или остављамо времену и неумитној стварности, да их од те заблуде излечи

(1) Rad. iugosl. akad. кн. III., стр. 9—10.

(2) „Književnik“, кн. I., стр. 529.

(1) „Književnik“ кн. I., стр. 538.

ПРЕГЛЕД

ЗАКЛАТЕ СТОКЕ, НА ОПШТИНСКОЈ ГОВЕЂОЈ КЛАНИЦИ И ОТУД ДОБИВЕНИ ПРИХОД У 1893-ој ГОДИНИ.

Месец	ЗАКЛАТО:	Бивола	Волова	Крава	Телад ком.	Телад кила	Овнова и Оваца	Јарчева и Коза	Јагњад и Јарад	Издато за официре кила	Претекли вишак унесен у варош кила	ПРИХОД: Аренда: динара	п.	Такса Кланична динара	п.	Такса Лекарска динара	п.	Свега: динара	п.
Јануар	За грађанство	„	417	258	122	4846	50	„	135			17.174	70	156	45	291	45		
	За војску и остале државне заводе	„	33	44	„	„	„	„	„	10791¾	498	1.178	78	15	40	„	„	18.816	78
Фебруар	За грађанство	„	368	193	114	4694	3	„	749			15.478	30	161	20	273	40		
	За војску и остале државне заводе	„	28	11	„	„	„	„	„	7869¼	658	918	52	7	80	„	„	16.839	22
Март	За грађанство	„	329	194	80	2921	1	2	1616 852			16.241	20	236	15	340	75		
	За војску и остале државне заводе	„	27	14	„	„	„	„	„	8001	544	908	90	8	20	„	„	17.735	20
Април	За грађанство	„	238	329	150	4109	6	1	5794			18.977	80	418	45	531	85		
	За војску и остале државне заводе	„	25	25	„	„	„	„	408	8720	509	973	80	30	40	„	„	20.932	30
Мај	За грађанство	„	327	272	198	5346	10	1	7655			22.471	20	522	90	642	70		
	За војску и остале државне заводе	„	17	18	„	„	„	„	392	6887	435	775	70	26	60	„	„	24.439	10
Јуни	За грађанство	„	377	222	151	4214	47	10	6434			21.565	80	459	45	579	25		
	За војску и остале државне заводе	„	18	12	„	„	„	„	166	6927	367	766	10	11	—	„	„	23.381	60
Јули	За грађанство	„	407	204	164	4874	969	172	3034			20.951	80	347	35	469	55		
	За војску и остале државне заводе	„	36	8	„	„	114	„	124	7063½	574	821	15	20	70	„	„	22.610	55
Август	За грађанство	„	463	170	173	5467	1476	178	1249			21.011	40	289	05	415	65		
	За војску и остале државне заводе	„	29	9	„	„	77	„	38	6686½	287	725	45	13	15	„	„	22.454	70
Септембар	За грађанство	„	424	241	161	4962	1751	240	1011			21.771	40	299	20	432	20		
	За војску и остале државне заводе	„	44	16	„	„	59	„	3	6842½	304	745	05	15	10	„	„	23.262	95
Октобар	За грађанство	„	476	249	175	5658	1577	537	678			23.371	60	302	60	447	10		
	За војску и остале државне заводе	„	36	17	„	„	165	„	4	9500	359	1.021	80	19	05	„	„	25.162	15
Укупно	За грађанство		3826	2332	1488	47091	5890	1141	29207	—	—	199.015	20	3.192	80	4423	85	206.631	85
	За војску и остале државне заводе		293	174	—	—	415	—	1135		4535	8.835	25	167	40			9.002	65

Из контролног одељења Суда општине града Београда 20. Новембра 1893 године.

СТАТИСТИЧКИ ЗАПИСИ
У ОПШТИНИ БЕОГРАДСКОЈ

Путнички саобраћај вароши Београда. У седмици од 21. Нов. до 28. Нов. 1893. год. допутовало 805, отпутовало 744. Од којих су:

а.) Пола: мушког 777, женског 28.

б.) Вероисповести: православне 673, католичке и протестан. 110, мојсијевске 6, мухамеданске 16, свега 805

в.) Постојбина: Србија 589, Аустро-Угарска 139, Босна и Херцеговина 8 Црна Гора 3, Грчка —. Турска43, Бугарска 12, Румунија 4, Русија —, Германија 2, Франц. 1, Италија 4, остале државе —.

г.) Занимање путника: Тежаци и економи 41, Занатлије 71, Трговци 456, индустријалци 2, шпекуланти и предузимачи 14, Гостионичари 12, Интелигенција (војска) 73, ђаци 10, радници и помоћници 30, Пиљари и бозаџије 12, надничари и слуге 64.

Из статистичког одељка општине вароши Београда 28. Новембра 1893. год.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ

Изашла је нова књига

СЛОБОДНО ЗИДАРСТВО

ЊЕГОВ ЦИЉ И ПРИНЦИП, ЊЕГОВА САДАШЊОСТ И ПРОШЛОСТ

ПИСМА БРАТА СР.

једном непосвећеном пријатељу

Издање ложе „Побратим"

ЦЕНА 1 ДИН.

Књижара В Валожића у Београду изашла је нова књига

ЗОЈА

ИЛИ

ПОХОД НА ИНДИЈАНЦЕ

ПРИПОВЕТКА

Са 12 слика у бојама. Цена 1 и по дин.

Са овим садржајем: I Караван у Преријама, II Јахоње на биволу, III у Санта Феу, IV Пред Навајом, V Пут кроз мртвачку пустињу, VI Сегин, VII Стан перчинове војске, VIII Ко је прави стрелац? IX Три дана у клопци, X Поглавица навајаца, XI Лукавство у рату и лову, XII Борба у планинском теснацу, XIII Баранка Дел Ора, XIV ужасно откриће, XV Опрезност Сегинова, XVI Преговори у топовници, XVII Издајство, XVIII Повратак у навајску покрајину, XIX Вештина у јахању, XX Бегство, XXI Ослобођење, XXII Зоја.

Може се добити у свима Књижарама у Србији.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ.

I. Димничарство:

а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0·20 д.
б) За неузидан шпархерд	0·20 д.
в) За узидан „	0·40 д.
г) За велики узидан шпархерд у гостионици	0·50 д.
д) За чишћење димњака од два спрата	0·20 д.
ђ) За чишћење простог димњака	0·10 д.
е) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са пећима	0·10 д.
ж) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са више пећи	0·20 д.
з) За паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0·75 д.

II. Пражњење помијара и нужника:

а) Од кубног метра	10·— д.
б) Од акова	0·50 д

III. Поетарина:

а) Марка за пашче за годину дана	3·— д.
б) Обнављање изгубљене марке стаје	1·— д.

IV. Гробарина.

а) Гроб за децу	7·— д.
б) Гроб за одрасле	12·— д.
в) Мала гробница	555·52 д.
г) Велика гробница III. реда	998·39 д.
д) Велика гробница II. реда	1099·32 д.
е) Велика гробница I. реда	1684·57 д.

V. Мртвачка кола:

а) Мртвачка кола стара са два коња	12·90 д.
б) Мртвачка кола са анђелима са два коња	24·90 д.
в) Мртвачка кола нова са два коња	36·90 д.
г) Мртвачка кола нова са 4 коња	72·90 д.

ТАКСЕ
ЗА ИЗНОШЕЊЕ ЂУБРЕТА

За квартове: Савамалски, Теразијски, Варошки и Врачарски:

1. Од собе и кухиње или мањег дућана са собом	0·25 д.
2. Од две или три собе, са кухињом или већег дућана са магазом	0·70 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале	1·50 д.

За квартове: Дорћолски и Палилулски:

1. Од собе и кухиње, или мањег дућана са собом	0·20 д.
2. Од две или три собе са кухињом или већег дућана са магазом	0·60 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале	1 д.

Од суда општине београдске 28. Августа 1892 године АБр. 9449.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА
ПРЕМЕРЕНО НА БЕОГРАДСКОМ КАНТАРУ
Од 24 Новембра до 30 новембра 1893. год.

КИЛОГРАМА	НАИМЕНОВАЊЕ	ЦЕНА највећа дин.	пр.	ЦЕНА најмања дин.	пр.
2892	Арнаутка	32		28	
	Брашна кукурузна				
	„ пшенична				
	Вина бела (од лит.)				
9900	„ црна „ „		60		40
	Волова				
	Вуне не пране				
	„ пране				
5468	Грожђа	80		50	
	Дуња				
12861	Јабука	20		12	
68111	Јечма	10	50	9	60
975	Кајмака	120		100	
	Кожа воловских				
	„ јагњећих				
40862	„ овчијих				
	Коре брезове				
	Крава				
18140	Креча	4		3	50
13270	Кромпира	10		8	
	Крупника				
992	Крушака	15		12	
58885	Кукуруза нова	8		7	
	Купуса				
	Лоја нетопљеног				
	„ топљеног				
	Лука аршламе				
1116	„ бела	60		50	
5634	„ црна	25		18	
	Масла				
69	Масти	120		110	
1890	Меда	70		50	
	Оваца				
63974	Овса	11	50	10	70
619	Орања	40		35	
2397	Пасуља	14		12	
	Пекмеза				
	Просе				
277623	Пшенице	13		12	50
4859	Ражи	9		8	50
	Рак. комов. (од лит.)				
	„ „ меке „				
400	„ шљив. љуте „	1	60		
18716	„ „ меке „		60		45
23815	Свиња дебелих	80		70	
	„ средњих				
47500	Сена	5		4	
579	Сира	100		64	
12110	Сламе	3		2	
	Сланине				
	Сочива				
6283	Угљена дрвеног	13			11
186500	„ каменог	3		2	50
	Шишарке				
	Шљива сирових				
326269	„ сувих о. год.	24		12	
	простог камена				
	мекиње				
15792	ситнице				
24622	воће разно				

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА

Власник Општина Београдска — ПАРНА РАДИКАЛНА ШТАМПАРИЈА — Уредник Урош Кузмановић

БРОЈ 50. год. XX.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
НА ГОДИНУ . . . . . 6 дин.
НА ПОЛА ГОДИНЕ . . . . . 3 „
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ . . . . . 9 „

НЕДЕЉА 12. ДЕКЕМБРА 1893.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 пр. дин. од врсте

ПРЕТПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПУТНИЦОМ НА ОПШТИНСКИ СУД
А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА

Рукописи не враћају се

Неплаћена писма не примају се.

Грађанству Вар. Београда

Суд општине вароши Београда објављује грађанству, да је одбор општински у седници својој од 15. новембра 1893. год. на основу члана 87 закона о општинама, с погледом на чланове 12, тачке 1., 13. тачке в., 18. и 22 поменутог закона о општинама, — решио, да се сазове

ОПШТИНСКИ ЗБОР

НА ДАН 12. ДЕКЕМБРА 1893. ГОДИНЕ,

РАДИ ИЗБОРА

А, ПРЕДСЕДНИКА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ,
Б, ТРИ ЧЛАНА СУДА,
В, ЧЕТИРИ КМЕТОВСКА ПОМОЋНИКА,

ЗА ДВОГОДИШЊУ ПЕРИОДУ 1894. И 1895. ГОДИНЕ.

Ко може бити биран за председника општине, за члана суда и кметовског помоћника, изложено је у члану 32, 33., 56. и 57. закона о општинама.

Право гласања на општинском збору, према чл. 14. закона о општинама имају сви пунолетни чланови општине, који плаћају 15 дин. годишње непосредне порезе, а који нису под старатељством или који по прописима чл. 16. и 17. овог закона, право гласања немају или су га изгубили. У задрузи имају право гласања на збору сви задругари, ма сви скупа не плаћали 15. дин. непосредне порезе, ако нису чланом 16. и 17. изузети. Тако исто имају право гласања и она лица, која су ослобођена од плаћања пореза (по члану 61. тачке в. и г. закона о непосредном порезу) што су постала неспособна за рад, или су инвалиди, или они, који примају милостињу из државне касе.

Немају право гласа на општинском збору:

1., они који су осуђени због злочинства, докле своја права не поврате, или који су лишени грађанске части за време пресудом одређено, као и они који су осуђени због преступа који безчасте и јавни морал вређају, док не прође година дана од дана издржане казне:

2., који се налазе под судским иследењем за дела под 1 наведена;

3., који су пали под стециште за време док стециште траје;

4., који су под полициским надзором;

5., који ма колико дугују у име порезе осим текућег полгођа.

Официри, војници сталног кадра не учествују по 16-ом члану закона у саветовању општинског збора.

Збор овај почеће тачно у 8 часова изјутра а бирачи могу долазити на изборно Место до 6 часова у вече тачно, у које ће време престати пуштање бирача на биралиште.

Гласање на овоме збору вршиће се по квартовима и то на овим местима;

а) За *кварт варошки* — у основној мушкој школи код Саборне цркве (дубровачка улица).

б) За *кварт теразиски* — у теразиској мушкој школи (улица 2 јаблана).

в) За *кварт дорћолски* — у новој згради основних школа (Душанова улица).

г) За *кварт савамалски* — у основној мушкој школи (улица Краљевић Марка).

д) За *кварт палилулски* — у основној мушкој школи (школска улица); и

ђ) За *кварт врачарски* — у основној мушкој школи (пријепољска улица, спрећу војне болнице).

Састав бирачких одбора извршен је на основу правила господина Министра унутрашњих дела од 28. Новембра 1893 год. ПБр. 16683, и састављени су овако:

а., За кварт варошки

ПРЕДСЕДНИК г. Никола Х Поповић пензионар, *чланови:* г. г. Андра Одавић трг. Светозар Боторић трг. Коста Главинић професор вел. школе и Михајло Јанковић кафеџија.

б., За кварт теразијски

ПРЕДСЕДНИК г. Никола Вулковић трговац, *чланови:* г. г. Димитрије Николић дрварски трговац, Никола К. Поповић трг. Павле Стевановић капетан у пензији, Коста Ризнић трговац.

в., За кварт палилулски

ПРЕДСЕДНИК г. Раденко Драговић трговац, *чланови:* г. г. Радован Филиповић члан апелације, Михајло Банковић шпедитер, Танасије Капетан Спасић члан дух суда и Михајло Бончић члан апелације.

г., За кварт врачарски

ПРЕДСЕДНИК г. Мата Јовановић благ. управе фондова, *чланови:* г. г. Атанасије Стефановић председник суда у пензији, Петко Вељковић предузимач, Коста Симић шпедитер и Ђока Бранковић пензионар.

д., За кварт дорћолски

ПРЕДСЕДНИК г. Милош Трпковић лебар, *чланови:* г. г. Димитрије Гајић сандучар, Милутин Ј. Марковић члан касације Милан О. Петровић инжињер и Вељa М Тодоровић адвокат.

ђ., За кварт савамалски

ПРЕДСЕДНИК г. Ђорђе С. Новаковић члан касације, *чланови:* г. г. Стеван Чађевић инжињер, Адолф Питок предузимач. Сава Вељановић лебар и Милан Капетановић проф. Вел. Школе.

Заменици председника бирачких одбора су: Г. Г. Коста Б. Михајловић кафеџија и Марко Велизарић члан гл. контроле.

Заменици чланова бирачких одбора су: г. г. Михајло Трпковић секретар Мин. фин., Цавле Стефановић секретар касације, Марко Барух мењач, Милан Ст. Марковић адвокат, Јован Ђуровић шпекулант, Лазар Радонић јорганџија, Др. Давид Алкалај адвокат, Мих М. Ђорђевић бакалин, Светозар Ристић машинист, Коста Петровић бакалин, Лазар Дашковић кафеџија, и Илија Ђорђевић предузимач.

Председник бирачком одбору општине београдске биће г. Никола Х. Поповић пензионар, као најстарији по годинама председник бирачког одбора.

Од суда општине вар. Београда 1. Декембра 1893. год. АБр. 6898.

Грађанству Вар. Београда

Суд општине вар. Београда објављује грађанству, да је одбор општински у седници својој од 15. новембра 1893. год., на основу члана 87 закона о општинама, с погледом на чланове 12, тачке 1., 13. тачке в., 18. и 22 поменутог закона о општинама, — решио, да се сазове

ОПШТИНСКИ ЗБОР

НА ДАН 19. ДЕЦЕМБРА 1893. ГОДИНЕ,

РАДИ ИЗБОРА

ТРИДЕСЕТ И ДВА ОДБОРНИКА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ И ШЕСНАЕСТ ОДБОРСКИХ ЗАМЕЊЕНИКА.

ЗА ДВОГОДИШЊУ ПЕРИОДУ 1894. И 1895. ГОДИНЕ.

Ко може бити бираи за одборника општине и одборског замењеника изложено је члану 56 и 57, закона о општинама.

Примедба: Одредбе о праву гласања и местима за гласање вреде и за овај збор оне, које су изложене у позиву за збор за 12. Децембар 1893 год.

Састав бирачких одбора вреди и за овај збор онај исти, који је вредео за збор, сазват на дан 12. Децембра 1893 год. за избор управе општинске (према решењу одбора од 30. Новембра 1893 год. АБр. 7217).

Од суда општине вар. Београда 8. Децембра 1893. год. АБр. 6898.

ОБЗНАНА

—

На дан 20. Децембра ове године, држаће се у грађевинском оделењу Суда општине вароши Београда офертална лицитација за оправку Топчидерског друма, а према решењу одборском од 29. Јула 1893 год. ГБр. 2857.

Кауција за овај посао у 5000. динара полаже се у готовом или државним вредећим папирима.

Услови и предмер могу се видити сваког дана у канцеларији грађевинског оделења од 10 - 12 пре подне.

Са канцеларије, грађевинског оделења суда општине београдске 1. Децембра 1893 год. ГБр. 2857.

ОБЗНАНА

—

У вези свог наређења АБр. 2366. од 30. Априла о. г. Суд општине вароши Београда објављује грађанству, да ће Управа Водовода од 1. Јануара идуће године наплаћивати воду према члановима 8 и 9. правила за издавање воде, од свију оних кућа, које су од 1. Јуна до краја о. г. са водоводом спојене без обзира на то, да ли се вода у кући троши или не, или да ли је инсталација у кући извршена или не.

Ово решење своје Суд општине вароши Београда оснива на чл. 2 и 13. правила за везивање водовода са зградама у Београду и издавање воде из истог водовода, која су правила добила закону силу решењем владе Њ. В. Краља од 10. Јуна

СРПСКИ УСТАНИЦИ ПРОТИВУ ТУРАКА

У ВЕЗИ

СА НАРОДНИМ СЕОБАМА У ТУЂИНУ

од 1459.—1814. године.

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

У ДВА ДЕЛА

НАПИСАЛИ

Р. Агатоновић и Л. М. Спасић.

(Академијски Савет Вел. Школе наградио првом видовданском наградом општ. београдске).

Мото:

— „Пора нам престать быть умными чужимъ умомъ и славными чужою славою“ (Време је да престанемо мудровати туђом памећу, и славити се туђом славом).

Карамзин.

(НАСТАВАК)

Али несрећни краљ Владислав толико им је могао помоћи, што је продужио (1510.) са султаном мир од 1503.(1) године на три године, као да ће од тога имати какве користи! Само смрт султана Бајазита 1512. г. у неколико је смела босанске Турке, да покажу краљу Владиславу, шта за њих вреди мир, што га султан без њиховог знања подвезује! Овако тај случај и промена на банској столици у Хрватској учини, те се нови бан Мирко Перењи г. 1512. диже на босанске Турке са 8 000 људи. „Свеопште весеље завлада с тога првога банова корака по свој хрватској земљи(1). Али од тога не би ништа, бан на један пут „заспава“. а Турци пак у Босни освојиште: *Тешањ, Соко, Гарку, Бају*: а у Далмацију продреше у места, куда се много народа беше у збегове склонило, на их многе заробе. Течајем исте године освоје и *Благај*, а првих месеца 1513. г. освоје *Чажин и Пуках*, који су у последњим годинама били изгубили. Мало касније освоје и место *Вир*, па навале на *Скрадин* и *Клис*, али им се они чврсто одупру, но Турци успеју да освоје она 4 градиња око Скрадина, што бранаху главни град.(2)

Тек када је г. 1513. ступно на банску столицу у Хрватској чувени бискуп *Петар Бериславић*, који с правом чини част роду хрватскоме, онда су, не само за Хрватску, него и за оне јадне српске жиљеве по Босни и Далмацији наступали срећнији дани. Како средином истога лета Турци највише пљачкаху и робљаху пределе између Уне и Купе, и око града Блиње крај Петриње, где се много народа српскога било склонило, да опет после изађе и обрађује своја поља; то бан Бериславић похита са својом четом да заштити с те стране своје границе. Код *Јасеновца* пређе Саву, па се улогори на брду пред *Дубицом*, где га је на противној страни очекивала турска војска. Августа 16. 1513. г. потуку се. Турци страшно пострадају. Четири старешине и 3 000 војника мртвих оставе на бојишту. Један војсковођа паде победницима жив у руке.(1) Последице ове Бериславићеве победе донеле су земљама између Саве и Драве неко време мира од турских пљачкаша Ако је Енгел(2) под г. 1512. — што ће по свој при-

(1) Smičiklas F.: Pov. Hrvatske, књ. I. стр. 188.

(1) Smičiklas F.: Pov. Hrv. књ. I. стр. 688.

(2) Smičiklas T.: на истом месту стр. 689. — „Književnik“ књ. II. стр. 200—201.

(1) Smičiklas T.: Povj. hrv. књ. I. стр. 690. — Rad jugosl. akad. књ. III. стр. 6. — Književnik књ. II. стр. 205.

(2) Engel v. H. J.: Allg. Welthistorie, B. III. одсек Gesch. v. Servien, S. 438.

1892. год. ПБр. 10382 основаним на чл. 6. 7. и 9. зак. о варошкој трошарини у Београду од 13. Јуна 1884. год.

АБр. 6603 од суда општине вароши Београда 1. Новембра 1893. год. у Београду.

НАРЕДБА

—

Пошто се је врло мали број сопственика гробница на новом гробљу до данас пријавио да према овој наредби плати за одржавање прописану таксу, то је суд општински принуђен, да ову наредбу понови са продужењем последњим роком до 1 Јануара, 1894. год.

Правилима о новом гробљу ставом III. тач. А. и Б. предвиђено је, да сваки онај, који купи зидану гробницу на новом гробљу или обичан гроб, има годишње да плати за одржање истих гробница и гробова следећу таксу и то:

I. За зидане гробнице под „Аркадом“ годишње динара 40.

II. За зидане гробнице велике годишње динара 15.

III. За зидане гробнице мале годишње динара 10.

IV. За обичне гробове годишње динара. 2.

Даље исти став и исте тачке наређују да ако сопственик гробнице — гроба — не плати ову таксу за одржање од дана кад је купи па за пет година, губи право на даљу употребу исте, а гробница прелази понова у општинску својину.

Па како је врло велики број оних лица који таксу за одржање гробница и гробова никако не плаћају, — то се суд ово општински нашао побуђен овим наредити свима имаоцима гробница и гробова, да до првог Јануара 1894, донесу и горњу таксу плате, што ако не учине искусиће последице предвиђене горњим наређењима правила о новом гробљу.

Од суда општине вароши Београда, 8. Октобра 1893. АБр. 6014.

ОБЈАВА.

—

Суд општине вароши Београда на основу одборског решења од 18. Августа 1893 год. ГБр. 3452 подиже на калимегдану споменик Ђ Дапчићу.

Према томе позивају се каменорезци да до 30. овог месеца поднесу грађевинском оделењу цене и мустре камена.

Цртежи се могу видети у канцеларијско време у грађевинском оделењу ове општине а у згради код Лондона

Из Канцеларије Грађевинског оделења Суда општ вар. Београда 9 Децембра 1893 год. ГБр. 5638.

САСТАНАК
ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

Састанак држан 23. Септембра 1893 год.

—

(свршетак)

Коста Главинић — Ако је законом изричио наређено, да се само зграде у којима су одељци управе вароши Београда, уступе општини, онда је излишан овај наш разговор, а што се тиче зграде жандармеријске, ја мислим да ако би ми сад узели то земљиште, да ће нам се доцније натоварити да зидамо ту касарну. Гледиште г. Чађевића на задатак жандармерије са свим је правилно. Општина има своје ноћне стражаре и позорнаке па ће са њима да врши послове ради сигурности грађана, али код нас се узима са свим погрешно, да жандармерију плаћа само престоница, па ће нам тражити и да им подигнемо ту касарну. Па кад ће нам кад тад да траже да зидамо ту касарну, то сам ја за то да се усвоји предлог г. Петровића, да тражимо да нам се и та зграда уступи, само ако има о томе основа у закону.

Председник — Да смо на чисто. У закону стоји да се уступају општини само оне зграде, у којима се налази управа вароши Београда и њени одељци. Сад ако се жандармерија сматра као одељак управе вароши Београда, онда би смо имали права и то да тражимо. Ја знам да се команда жандармеријска управља према заповестима министра унутр дела, у договору са министром војним, а колико то има везе са управом вароши, то не знам. Главно је да су они ставили жандармерију на службу управи вароши Београда и према томе они би се могли сматрати као саставни део управе вароши. С друге стране ја се бојим да не учинимо какав корак тежак, те да нам се доцније не би и жандармерија стављала на терет као што су стављени ноћни стражари, и ако нема ослонца у закону да ми морамо да издржавамо ноћне стражаре, јер о томе изричио стоји да се бриие држава. Бригу о личној и имовној безбедности у Београду не води општина него државна власт. И на основу тога ми не би имали да издржавамо ни ноћне стражаре, али да би имали у Београду што веће сигурности, општина је примила и тај терет на себе.

Ја вас дакле молим да не задирете у то питање тим пре што у закону изриком стоји, да се општини уступају зграде у којима се налази управа вароши и њезини одељци. И ја се бојим да тим питањем не погоршамо положај општински, натуривши на се још већи терет.

Милан Петровић — Ја мислим да треба да се расправи питање како се сматра жандармерија, да ли се сматра као војска, или да спада под управом вароши Београда, да нам не би после наредили да зидамо касарну о трошку општинском.

Председник — То је друго питање које можемо и другом приликом да расправимо. Ми би сад хтели да ово земљиште, где се налази жандармеријска касарна, да пређе у општинску својину То дакле треба да се расправи.

Милот Траковић — Ако држава може да натера општину да плаћа квартове, не може и да жандармеријску касарну, и онда што би ми ово примили. Тако и за оно што се каже да се ове зграде морају употребити искључиво за квартове, ја мислим да и то не стоји, јер се у закону ништа о томе не говори.

Председник — Дакле пристајете ли да се

липи и бити — разумевао ову победу хрватскога бана на Дубици, онда је овом приликом банова војска повратила од Турака и градове: *Пешањ*, *Соко*, и „Kotaritza.“

пНу у колико су ређи били турски на ади преко Саве и Драве, у толико су силнији били они према Далмацији, на градове Клис и Книн. Одмах г. 1514. крајем фебруара 10 000 Турака опколе Книн. После снажног отпора малена посада повуче се из подграђа у град. Турци стану сад грувати на град, али узалуд, јер видеше, да им много хиљада мртвих треба оставити под њим, па тек онда да га заузму. С тога се окануше даље опсаде, пошто изгубише око 500 људи.(1) Да освете тај неуспех продру исти Турци концем 1514. г. у земље крбавскога кнеза Јована Карловића, и одведу у ропство до 3 000 душа. Сем тога не далеко од Сења сагради један градић из кога су у свако доба излетали и пљачкали по околини. Још су ове године два пута упадали у Далмацију до *Новиграда*, где заузму неки градић, одвевши из њега до 400 душа у ропство. Одатле ударе и на град *Карин*, својину Јована Храновића, па после јаког тродневног отпора савладају га, и до 300 душа, највише госпоја и кћери племићских одведу у ропство. Исто тако отму тада и град неког *Ђорђа Курлатовића*, и њега самог заробе. Тек кад су напали на град *Перушић*, одбије их јуначка посада.(1) Није боља судбина очекивала босанске и далматинске градове ни 1515. г. Тада су Турци око Сења опет чинили неке пљачкашке походе, а овамо у Босни освојили близу Јајца град *Бочац* (Boczaez).(2) Тако су босански и херцеговачки Турци извршивали мало по мало свој оперативни план, баш у оно доба, кад је Запоља онако лудо страдао испод Жрнова, и кад су посланици султанови ишли у Будим, да моле за продужење мира.

Непосредне последице непромишљена корака намесника краљевих одбијањем султанове понуде, крваво су дејство показале над народом у Босни, Херцеговини и Далмацији. Година 1517. крвава је по Србе из тих предела. Рано с пролећа ударе херцеговачки Турци на неку тврђаву у задарској околини, продру у њу, и од 400 људи, што их ту нађоше, неке посеку, а многе у ропство одведу. „Под јесен пак спремаше се турска чета, која је имала Клис са свим придобити цару своме, и пошто је већ г. 1515. подграђе клишко под уговореним условима Турцима предано било“.(1) Ну, како ту не могоше ништа учинити, јер Клис имађаше јаке посаде, то су град Скрадин, довели у велику опасност. Са суха су Турци према Скрадину утврдили град *Цетин*, и још један градић; а са мора турска флота претила је Скрадињанима бомбардовањем, ако свога града скоро не предаду. Није лакши положај био ни крбавском кнезу Карловићу који је био принуђен понудити Млечанима своје земље под заштиту. Али нити се овим лукави Млечићи навукоше на танак лед, нити пак Турци ове године учинише каква знатнија успеха. Ну у толико ће снажнији њихов напад бити исте године на Јајце, које гледаху, да изолују од осталих њему суседних градова, те да га глађу принуде на предају, пошто га иначе силом не могаху освојити. Млади краљ Лудвик старао се да снабде Јајце довољно храном, па с тога писа каптолу

(1) „Književnik“ књ. II. стр. 208.

(1) На истом месту, стр. 210.

(2) Engel v. H. J: Allg. Welthistorie, B. III. одсек Gesch. v. Servien, S. 436.

(1) Rad jugosl. akad. књ. III. стр. 17—18.

ови услови приме, али да се изостави за жандармеријску касарну? (Пристаје се).

Марко Велизарић — Председник је напоменуо да наша дужност није да издржавамо ноћне стражаре, него да је општина, из не знам каквих побуда пристала на то Ја мислим да то не стоји. Ми смо избрисали цифру за ноћне стражаре у нашем буџету, и он је чини ми се био на одобрењу код Савета, и због тога није било примедбе, него држава је управо наметнула то, и повисила је број стражара на 200. И ја мислим да ће о овоме питању у идућем буџету бити реч.

Председник — Ја о томе не говорим као да је дефинитивно свршено тек кажем да општина то плаћа, и издржава ноћне стражаре.

Ђока Новаковић — Ја мислим да треба ово питање оставити, да се о њему размисли па тек онда говорити, а не решити тако олако Јер и ако у закону стоји да се уступају општини само зграде где су управа варошн и одељци, опет нам се намеће питање шта су то жандари, који су у служби управе варошн. О том питању треба размислити и према томе треба се решити, да ли да се тражи и та зграда или не.

Ја држим да држава не би могла да нагна нас да ми примимо на себе ту дужност да зидамо касарну по томе, што је жандармерија за целу Србију а не само за Београд, и сматра се као војна установа. Дакле ја сам за то да се ово не дира, него да се да комисији која ће ово да проучи, и да нам донесе своје мишљење

Председник — Дакле ово питање о жандармеријској касарни оставља се да се проучи. Ми ћемо тражити зграду у којој је топчидерска полиција даље да се одбије онај услов да се ове зграде само за квартове употребе, јер наша је дужност да дајемо зграде за квартове, а где то је наша ствар.

Усвајате ли то? (Усваја се). Сад има да се изврше неке оправке на зградама, одобравате ли тај издатак на оправку зграда? (Одобрава се).

Сад вас молим да чујете, како ће да се тумачи овај члан, који је управа водовода послала.

Секретар чита: (чита чл. 15. 8 и 10.)

Др Милан Радовановић — Да би наморали свакога да има водовод у кући, ми тражимо да плаћа ту таксу па и ако неби довео воду а изузетак е у оном случају кад неко неби имао никаквог прихода од куће а ако доцније буде имао онда је правилно да и он плаћа, а за сад је јасно да не плаћају ту таксу ако нико не станује у кући.

Председник — Али он је отишао у виноград и тамо живи, шта ћемо у том случају да радимо.

К. Главинић — У мом личном интересу није да тумачим овако како је тумачено за то што ја по 5—6 месеци станујем ван Београда. Али мени се чини да смо ми ту таксу одредили према имућству и то је као нека врста пореза, јер који држи више станова и више соба он ће више да троши воде на нека више и плаћа. Ја дакле држим да је то јасно да за станове који су празни не треба оптеретити грађане да плаћају, али кад неко може да изађе ван Београда и да живи на чистом ваздуху он нека и плаћа. То је један порез који треба да се наплати.

Др. Павле Поповић — Као члан техничке комисије која је имала за дужност да изради правиле за наплату воде ја се врло добро сећам да смо ми приликом разговора око тога члана имали доста посла и у одбору смо се сагласили на сво што је комисија предложила Свака кућа кад се служи једним водомером она мора да плаћа на сва одељења у кући па била она празна или не јер се вода троши Овде се пак разуме засебан стан или кућа са једним водомером ако није издата под кирију а не седи у њој ни сопственик — онда да не плаћа а ако седи онда мора да плаћа.

Илија Ђорђевић — Ја мислим да ову ствар не треба тумачити кад је јасна Кад је издана кућа под кирију или ако у њој седи сопственик па троши воду или не троши он мора да плаћа А ако није издана под кирију онда не мора ни да плаћа

Председник — Да свршимо овај разговор. Неће се дакле плаћати такса само онда ако стан није издат под кирију а иначе ће се плаћати. (Усваја се). Ја молим г. Селесковића да нам објасни какав је то случај био.

Тоша Селесковић — Случај је овај био да је један господин отишо у Беч на 3—4 месеца ради лечења а кућа му је остала за то време с намештајем. И у тој кући није трошена вода. И он сад каже да не пристаје да плати ту таксу јер каже: нисам ни трошио па нећу ни да платим (Чује се: Да плати.)

Председник — Дакле сви се сагласавате у томе да он треба да плати пошто су му ствари биле ту у кући. (Усваја се). Сад идемо даље-

К. Главинић — Молим вас да извините што ћу ја да вас узнемирим и што ћу да захтевам да се изнесе ствар на дневни ред. Ја сам чуо да има грађана чија је имања општина заузела пре 4 године за регулацију, међу тим није им још платила. Ја би молио да се та ствар једаред расчисти.

Председник — Ја сам одбору поднесно, и он се бавио са тим питањима неколико седница и одређена је комисија која ће да прегледа то питање како са формалне тако и са правничке стране. Та је комисија свршила посао за извесне предмете, и она ће и даље да прегледа и остале предмете, а за сад могу да вам прочитам мишљење комисијско о томе. (Чује се: док комисија сврши све предмете).

Мика Банковић — Неколико је пута покретана ова ствар у одбору, и никад се није решила ни на једну ни на другу страну. Зна и цео одбор општински за ону улицу где пролази трамвај савски. Сви сопственици имања пристају да надлежна комисија процени она имања те да се то једаред реши. Они чак пристају и на то, да ако општина не би имала новаца да их одма исплати, онда да им да признанице и 6 од сто интереса. И ја не знам за што ми то нисмо до сад решили, јер од тада има две године, и шта стоји томе на путу.

Председник — Ви знате да је тек година дана, од како је регулационн фонд пренесен на општину. И ја знам да је то за поједине грађане тешко, и да неки чак и штете трпе од тога, али овим путем иде се на то, да се то све доведе у ред. Поједини предмети упућени су нарочито правној комисији да да с томе своје мишљење, јели све исправно те да се приступи исплати.

К. Главинић — Ја знам да је регулационн фонд прешао пре годину дана у општинске руке

загребачком, да своје чете сједини са бановим, „quia magna pericula imminet confinis regni, praecipue Jaicheae, quae jam in extremis est, ab defectum victualium et gentilium“(1) Ну поред свега тога Јајце није добило никакве помоћи ни у храни ни у људма, те је изложено било највећој опасности.(2) Зато се на њ могао кренути ове (1517) године зворнички бег-Мустафа, на челу доста велике босанске војске. Јајцу притрча у помоћ банова војска, која потуче Турке, и самог Мустафа-бега погуби.(3) Ова се битка могла десити крајем августа, или почетком септембра, 1517. г. јер је за њу султан чуо истом онда, када се победоносно враћао из Египта у Дамаск.(4)

Осокољен том победом бан Бериславић стараше се сада, да отме од Турака оне градиње око Јајца, из којих Турци држаху овај град у шкрипцу. Године 1518. још док се снег није био окопнио, дође бан с војском под Јајце, потуче једну турску војску ту, погубив и једног турског војводу, па онда једним одељењем опколи језеро и Бочац, а друго одељење војске посла да отме ону тврђаву турску око Скрадина. Али како бан оскудеваше јако у храни, која се ни с које стране не могаше набавити, поља беху пуста а становништво пресељено у градове — то се најзад мораде вратити натраг, постигнувши овим походом само морална успеха: да покаже Турцима, како има некога, који се брине за безбедност Јајца и других босанских градова(1).

Ну овај мали рат Бериславићев с Турцима показа још и то, да се помоћу одушевљења за слободу хрватског и српског племена, може видити успешно и какав већи напад на Турке, само да се набави довољно хране за војску. Ради тога, бан распусти своје војнике, па оде у Будим, да моли краља за набавку хране. Мађарска властела, поред све своје познате немарности за обезбеђењем пограничних градова, на сабору у Толни, одлучи да се Јајце утврди. „Ако још Јајце изгубимо — говораху они — тада ће пропасти Хрватска и Славонија, Угарска ће доћи у највећу опасност, пак ће непријатељу бити отворен пут у Далмацију, Крањску и у немачке земље“(1). Па да би то спречили, нареде да се Јајцу пошље храна што пре, а до Михољадне да се у Борчу скупи сва ратна сила. Овако су Мађари ценили важност Јајца по своју краљевину; али, да ли су и радили тако, како су одлучивали? Саборска одлука, као и раније, не би извршена, јер у земљи не беше власти, која би могла нагнати охоле племиће на поштовање закона, и одвратити их од њиховог слепог егоизма и јетког партизанства. Сем Јајца исту оскудицу трпљаху и остали мађарски градови у Босни, који штићаху улазак у Хрватску и Далмацију. Јајачка би посада ове (1518.) године пострадала од глади, да случајно не оте од Турака, баш пред самом зидином града, један транспорт хране, коју они ношаху у један градић близу Јајца(2). Овом догађајчићу хришћани су дали велики значај; а Лудвик извести о томе чак и пољску владу! Но и при свем том одушевљењу, бан Бериславић влати се

(1) Pray, Annales r. Hung. t. v. p. 26.

(2) Rad jugosl. akad. III. 23.

(3) Smičiklas T.: Pov. hrv. књ. I. стр. 696.

(4) Hammer v. J.: Gesch. d. osm. Reiches, B. I. S. 795.

(1) Smičiklas T.: Pov. Hrv. књ. I. стр. 697. — Rad. jugosl. akad. књ. III. стр. 24.

(1) Rad. jugosl. akad. књ. III. стр. 29.

(2) Smičiklas T.: Pov. Hrv. књ. I. стр. 697. — Rad. jugosl. akad. књ. III. стр. 33.

али овај случај био је много рапији и тиме је општина руковала, а такви случајева има још неколико. Ја мислим да није право да се ти људи штете због општине. Општина мора да нађе средства те да накнади тим људима оно што им дугује

Председник — Молим вас да чујете извештај комисије за ово неколико предмета које је свршила. Ја молим г. Милутина Марковића као члана комисије да га прочита.

Милутин Марковић Чита извештај комисије.

Да додам још нешто. У овим актима, како су вршене процене нема ни трага, зато смо ми тражили од општинског суда а он је тражио од министарства грађевине да каже како је то вршено и ово нам није показало на који су начин та лица изабрана, ни јесу ли заклета и ништа. Дакле ми нисмо могли за ове процене које су раније извршене, рећи да ли вреде или не вреде јер у њима ништа није казано. У актима о процени каже се да су три лица оценила, а не каже се јесу ли та лица била заклета или нису а по закону процениоци морају пре него што приступе процени имања да се закуну у општинском суду.

Никола Х. Поповић — Овде сд говори о појединим случајевима јесу ли процењени како ваља и спремљени за решење одборско, међутим начин на који то да се постигне и на који да се набави повац или као што је г. Банковић рекао да се даду обвезнице место новца, о томе постоји друга комисија која треба тај начин да поднесе одбору на решење. У тој смо комисији ја, Тоша Селесковић и адвокат општински Николић. Ми дакле немамо да изнесемо начин на који да се изврши ова регулација Ту комисију нека сазове г. председник да она изнесе тај начин. И ја би молио г. председника да ми каже постоји ли та комисија или не.

Председник — Та комисија постоји али не за начин, него за регулациони фонд, и одборници знају да постоји та комисија која има да расправи шта ми имамо да примимо од министарства грађевине за оно што смо им уступили и треба да изнесе мишљење како треба да се ради с том регулацијом. Међу тим ова комисија чије је мишљење сад одбор чуо то је специјална комисија за ове нарочите захтеве што је одбор још 11 овог месеца наредио да се види јели то сазрело за исплаћивање

Милутин Марковић — Кад се донела ова одлука по овим предметима и изабрана та комисија онда је г. Никола-Хаџи-Поповић изнео овако гледиште на целу ову ствар и одбор не побијајући важност тој комисији у којој је г. Поповић него сматрајући да она има много већи рад да сврши и докле тај рад неби свршила има неодложних других послова и предмета који не могу да трпе да се то прво реши, и за то је и изабрао комисију која ће по тим питањима да донесе своје мишљење И ово што је она свршила то је само привремено за поједине предмете, док она стална комисија не донесе своје мишљење да се сви ти предмети сврше.

К Главинић — Ја сам потпуно задовољан са овим извештајем комисиским: али оно о чему сам ја говорио оно је ван шанса регулације и тиме је руковала општина има више од четири године.

Председник — Да исправим ово. Законом којим се преноси регулациони фонд на општину није ограничена само регулација на шанац него на целу варош и за то је општина и могла да приступи процени Матићевог имања За Матића је послато полицији да изврши процену према закону. Ми смо дакле са наше стране учинили и сад очекујем од полиције, од квартa врачарског да нам врати тај предмет као свршен.

Мика Банковић — Ја сам само зато и повео реч о томе да се начелно реши то питање а не о овом и оном имању јер тамо има једна кућа цела да се обори и читава улица да се просече, и сви сопственици пристају да им нека надлежна комисија процени имање, па ако нема општина да плати одма онда да им даје годишњи интерес и да се одма изврши регулација, шта дакле стоји на путу да се то изврши?

Председник — Као што је у тој улици Мајданској процењено имање Симе Јовановића И немића тако исто има да се процени и остало имање Међу тим баш овим прегледом комисијским, како је то извршено, наишло се на многе неисправности услед којих је процена непотпуна и боље је да их сад исправимо да се неби поново враћали на то, јер на пример овде су нет грађана били проценноци и од њих су четир заклета а пети није . Може бити да се он и заклео у полицији, али у закону стоји да то мора да се изврши у општинском суду. Дакле ми морамо то да извршимо и кад будемо готови онда ће мо изнети и пред одбор па да он реши који ће правац да узме. Примате ли овај извештај како је прочитан? (Прима се) Онда ће се ово упутити општинском суду да у правцу овом све ствари ове доведе у ред.

Секретар — Чита извештај комисије о извршеном прегледу свију партија буџетски за ову годину.

Председник — Још у месецу Јуну ове године ја сам вам изнео да ће бити прекорачених сума и ви сте одредили комисију да то прегледа и да види колико ће бити уштеда а колико прекорачења па према томе да донесе решење. Комисија свршила тај свој рад и поднела вам извештај

Мика Банковић — Ако комисија заиста налази да се може уштедити 110.000. динара онда ту немамо никаквих издатака него да одобримо тај извештај јер нам остаје још 40 000 дин више ако је сигурно то што је комисија предложила.

Соломон Азријел — Ми смо као што видите то прегледали, и вама цитирали све, где има да се уштеди Главно је овде да одбор мора да одобри ове две суме од 33.000 дин, и од 29 000 дин. зато што је то буџетом предвиђено да мора да има а овде је потрошено више него што треба. Што се тиче ових 110.000 дин. уштеда, ми смо заиста казали да ће бити, али то опет није сигурно. Ми смо казали само према томе што се потрошило од 1 Јануара ове год. до данас, да ће бити уштеда 110.000 дин. али може бити да ће се десити какав случај који није предвиђен па онда неће бити уштеда. Главно је овде да мора да се одобри оно што је више утрошено, а хоће ли бити или не бити уштеда, то зависи од прилика

Председник — У главноме они су предвидели на које ће партије до краја године бити прекорачења. Н. пр. сво данас има прекорачења на многим партијама на којима је предвиђено да ће бити. Па не само то него на многим партијама, на којима је било предвиђено да ће бити прекорачења, може бити уштеда. Н. пр. може бити на партију „писара судских“ уштеде, јер не морају сва места да се по-

---

из Будима празних шака. У намери да отме турске тврђавице око Јајца и Скрадина, које ова два града вазда држаху у шаху. бан сазва неке кнезове на договор. Резултат тога био је да се прво помогне Скрадину који беху Турци јако притеснили и с мора и са сува, да му дани већ беху избројани. С тога бан, да би одвукао турску пажњу од Скрадина нападе једну другу оближњу турску тврђаву, али не постиже успеха. Међу тим Турци нагнају Скрадињане да им плаћају 100 дуката годишњег данка, под условом да их оставе на миру(1).

Несрећни краљ Лудвик је већ јасно прозирао намеру Турака, па с тога похита те са султаном закључи мир 28. маја г. 1519. — Као што смо већ видели (стр.), али која вајда од тога мира, када босански Турци под заштитом неких султанових обвеза према Хришћанима најревносније и најуспешније извођаху своје операционе планове? Уз пркос овоме миру, пише босански паша исте године крбавском кнезу, „да ће га походити сваких четрнаест дана“(2) И

(1) Rad. jugosl. akad. књ. III. стр. 32.

(2) Smičiklas T.: Povj. hrv. књ. I. стр. 698.

збиља, вели Месић, уздуж све крајине страдаше народ од његових (бос. паша) грабежљивих и крвождних чета“. Исто тако налазимо споменe, да се у ово исто време најживље спремао, да утврди језеро и остале градове око Јајца, како би даном приликом и њега натерао на предају. У Будиму су знали већ јуна месеца о страдању Јајца, и целог околног становништва; јер је било код краља многих људи, који су га молили за помоћ, црним бојама описујући стање босанских и далматинских градова. С тога краљевска влада још истога месеца: „отправи на крајину два нова бана, или ти градска заповедника. од којих је један био Јован Пакси, давши им и знатну своту новаца, од кога су имали набавити свега што је требало загроженоме Јајцу“(1) али је веома значајно, што не само да од ове наредбе краљеве није било ништа, него поменути заповедник чак и новац дат му на ратне цели, *потроши за свој рачун!* Толика беше обест и покварeност у мађарских племића !... Па није онда ни чудо, што за првих месеци 1520 г. видимо Турке, час на једном, час на другом крају угар. краљевине, где нарочито харају око Модруше и Гробника — земље Франкопанâ(1).

Не беху им у стању одупрети се ни они стратегијски важнији градови, јер беху скоро сви без посадâ. Бан Бериславић на све стране шаље посланике за помоћ, да заштити Книн и Клис, а Скрадину да поврати раније важност. Али опет ода свуда добијаше лепих голих речи и обећања, а стварне помоћи нигде! У то Турци беху поново месеца маја 1520. г. упали у земље крбавских кнежева. Бан на брзу руку скупи војске, да заштити Крбаву, и стигнувши Турке на једној равници, кроз коју тече поток *Кореница* потуче се с њима 20. маја и разбије их. С малом пратњом пусти се за тим у потеру за њима, али га Турци тако осамљена нападну иза бусија и после силног отпора његовог свале га рањена на земљу. Неки од његових војника притрче му у помоћ, али избаве само мртво тело!(2) Велика жалост за бановом смрћу обузме све Хрвате, јер то беше њихов најбољи и најпатриотичнији бан; али још већа туга обузме

(1) Rad. jugosl. akad. књ. III. стр. 45. — Engel v. H. J.: Allg. Welthist. B. III. одсек Gesch. v. Servien, S. 437.

(1) Rad. jugosl. akad. књ. III. стр. 150.

(2) Rad. jugosl. akad. књ. III. стр. 52. — Smičiklas T.: Pov. hrv. књ. I. стр. 709.

чуне, могу 'пак неки бити и шкартирани и отпуштени

Мика Банковић — Господа која су била у комисији и која су прегледала те рачуне, кажу да су неке буџетске позиције прекорачене, и да то треба одобрити; а даље вели да се њој чини да ће бити и уштеда, и предпоставља да ће бити 110.000 дин. уштеде. Ја мислим да ако би од тих уштеда општина морала да трпи уштрба, онда одбор треба да изнађе начин, како да се покрије тај дефицит, а никако да штеди на тим местима, где се не може штедити. Али кад комисија налази да ће бити више 40.000 дин. онда да одобримо то; а ако су та прекорачења учињена незаконим путем, онда да се од онога који је то учинио, тражи накнада судским путем

Председник — Ево на пример на партију додаци наставницима основних школа прекорачење се до краја ове године 3.609 дин. јер ви знате да сте одобрили да се отвори нова школа на Енглезовцу; за тим на одржавање сиротиње прекорачено је 5 900 дин; тако исто прекорачена је сума за издржавање ванбрачне деце и т. д. Ето отуд је та цифра да ће се прекорачити до краја ове године 33 000. дин; и ако ви не одобрите те суме онда се ми морамо довити ма на који начин да попунимо тај дефицит.

Усвајате ли дакле овај извештај? (Усваја се.)

У вези са овим извештајем треба сад да одредите комисију која ће да састави буџет за 1894 год. Колико мислите да буде лица у тој комисији? (Чује се: нека буде пет). Дакле слажете ли се да буде пет лица у комисији али тако да могу троица да врше послове? (Слажемо се). Онда кандидујте лица за комисију (чује се: „кандидујте ви“) Ја предлажем г. г. Капетановића, Хаџи Поповића, Соломона Азриела, М. Велизарића и Николу Вулковића. Прима те ли та лица? (Прима се)

Сад изволте чути нешто ново. Готов је пројекат закона о кодизању грађевина у Београду и г. министар грађевине упутио ми је тај пројекат са овим писмом (чита)

Бока Новаковић — У ову комисију коју тражи г. министар грађевина потребно је да уђе и један правник, јер ту има питања која могу да реше и расправе само правници.

Ст. Чабревић — Ја предлажем да у комисију уђу г. г. Тоша Селесковић, Капетановић, М Бончић и Вулковић.

Председник — Прима те ли предложена лица. (Прима се). Дакле и с' тим је свршено.

— Сад имамо да вам саопштимо да је довршена зграда за основну школу на Дорћолу, и сад треба ту зграду да примимо Ја вас молим да одредите лица која ће да је приме.(Предложите ви). Ја предлажем г. г. Илију Ђорђевића, Николу Хаџи Поповића, Тошу Селесковића и Др. Павла Поповића (Усваја се). Ви знате да је држана раније лицитација за оправку смедеревског друма и да та лицитација није била уступљена с тога је држана друга нова лицитација. (Чита) Ја мислим да треба да се одобри та лицитација пошто је изашла испод предрачунске цене (одобрава се). Сад има да вам саопштим да је држана лицитација за оправку школских клупа Али ја мислим да се то сад не оправља пошто није извршена за време школског одмора. Могли би само да одобримо да се набави извесан број нових клупа које су потретне. Потребно је 80 и неколико комада.

К. Главинић — Ја мислим да треба одобрити да се набаве нове клупе, али тако исто могла би да се изврши и оправка старих и то делимично о распусту о Божићу и о Ускрсу и другим мањим празницима.

Председник — Онда изволте чути лицитацију за оправку клупа и скамлија.

Одобравате ли ту лицитацију? (Одобрава се).

Сад имам да вам јавим да једна сирота жена са четворо деце која се зове Милева Арсићка тражи за служитељку у каквој школи или да јој се да каква помоћ.

Ст. Чабревић — Ја предлажем да јој се да нека помоћ јер је нико неће да узме за служитељку са децом. Ја бих предложио да јој се да 20 динара месечно.

К. Главинић — Ја мислим да је најбоље да се одреди неко од нас који ће да прегледа ову молбу и да види има ли јој места или не па да нам о томе реферише у идућој седници и да види јели њен муж био грађанин београдски или не

Председник Ја сам се до сад руководио тиме ако је неки грађанин живео у Београду најмање 5 или 7 година, према таквоме општина је имала обзира да му чини више милостиње него ономе који је тек годину дана живео у Београду и већ одмах потрчао на благајницу општинску да прима милостињу. То ме руководило до сад при дељењу помоћи; а ова сирота жена долазила је код мене неколико пута, и ја сам је лично препоручио школским одборима да јој се нађе место где год за послужитељку; али школски одбори нису је примили што има децу.

Ник. Вулковић — Ја мислим пошто је та жена живела у Смедереву то је дужност смедеревске општине да је издржава а не београдске И ја мислим да не би требало да се овако на памет ради, него би требало да двојица прегледају ту молбу.

Светозар Ристић — Она је била удата за чиновника у Ћумурову и остала је удова са двоје деце, па се после преудала за овог војника. Он је био поднаредник у војсци а био је и рањен у рату и живео је у последње време као поднаредник у Смедереву где је и умро.

Мика Банковић — Ја мислим да треба да усвојимо предлог да јој се да 25 дин. месечно. То није велика сума не треба више о томе говорити. (Настаје мали жагор.)

Председник — Ја ћу да ставим на гласање ко је за то да се реферише најпре па онда да се та ствар реши гласање за, а које за то да јој се да 25 дин. месечно гласање против.

После гласања.

Председник — Гласало је свега 15 за реферисање а за 25 динара месечно 7; Двојица су се уздржали од гласања. Дакле ја ћу вам реферисати о тој ствари. Да пређемо даље на дневни ред Ви сте решили да се на Косанчићевом венцу ништа не ради због тога што је ружно време; међу тим грађевинско одељење подноси нам овако своје мишљење (Чита.)

К Главинић — Који је год прошо тим Косанчићевим венцом и видео како она имања стоје у руци тај неће казати да не треба да се уради оно што треба да се уради. Ми треба да насипамо целу бару Венецију јер ћемо да се подигне Београд. И кад би се све радило по извесном утврђеном плану, и да то раде људи којима је то сталан посао онда ми неби плаћали по 1·50 дин за кубик метар него по 0·90 дин. да нам се откопава

Председник — Одобравате ли да се држи лицитација (одобрава се). Ја би вас онда молио да одобрите да се откопа и један мали део у симиној улици. (Одобрава се.)

К. Главинић — Ја имам да кажем да је топчидерски друм ругло престонице београдске и ја држим да треба да се одобри да се сврше једном они радови.

Председник — То је већ решено и одређен је и дан кад ће да се држи лицитација.

Данашњу седницу закључујем.

срца оних јадних српских бегунаца из Босне, који су се бавили по хрватским градовима, гледећи у бану Бериславићу једина за оно доба, способна јунака да Босну отргне из руку османлијских. И ако је веровати речима Енгеловим[1] непосредна последница банове смрти по Босну, била је: пад трију градова босанских у турске руке: *Сребрника*, *Тешња* и *Сокола*, које из оскудице у храни и посади напусти њихов заповедник *Тома Натушнај*, отишав у Угарску, без сумње да носи жалосне вести, и да моли за помоћ. Бали-бег смедеревски и Мустафа врхбосански обећају посадама слободан излазак, али превру вером, чим уђоше у градове, и посада буде сва посечена.

Немајући више на путу извршивања својих планова човека, какав беше бан Бериславић, Турци сада још успешније врше своју улогу према суседним хришћанским земљама. Као што су пређе поручивали крбавском кнезу Карловићу, за своје походе, тако му сада јуна 1520. г. још оштрију поруку пошљу: да ће му остатак имања опљенити и попалити, ако им не преда град у коме станује, и ако се не поклони њихову господару[2]

Страх заиста обузме овога иначе храброга војводу, али не мањи страх зададу Турци поново граду Јајцу, који им беше кост у грлу. Оно по несрећи опет беше слабо снабдевено потребном одбраном, јер се те године у целој краљевини угарској врло мало рачуна водило о утврђивању пограничних места. Турци мишљаху е је дошло згодно време да га једном заузму. Ударе на њ свом силом. Малена али храбра посада после сложна отпора напусти рејон градски, па се повуче у град, а Турци заузму још неке градиће около главног града, и тако, појачавши их својим посадама, оцепише Јајце од свију његових савезника; од којих једино добијаше хране. „Премда још влада примирје (од 1519.) — вели млет. посланик својој влади — на тим странама (око Јајца) је горе него да је права војна“. На скоро за овим нагрне 2000 турских коњаника на земље Бернардина Франкопана, сву попале и опљачкају, Одакле се спусте чак до иза Велесита те узнемираваше склоњено далматинско и босанско становништво. Градови: Клис, Книн, Скрадин и Обровац беху им мете, којима се жураху и са суха и с мора на лаким баркама својим. Срећом те чете турске које навађиваху никад не беху толике, да би могле осво-јити те градове, те је свуда било и народног отпора. Тако је једном приликом српски кнез из приморја, *Павле Новаковић*, чудним својим кожним баркама заустављао неке турске пљачкаше, који се на својим баркама приближаваху каналу Мортеру[1] а оваких примера било је врло много, тако да ни млетачка имања по Далмацији нису од ових турских пљачкаша остала на миру. На протесте Млечана у Цариграду, султан желећи са њиме у ово доба мир због рата, који предузимаше против Мађарске, опозове босанскога пашу, а на место његово постави потурицу Али-бега, скадарскога, сина кнеза *Дујма Жиличића*, послав уједно поч. 1521. г. у Босну и неку комисију, да извиди штете нанете Млечанима.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

(1) Allg. Welthist. B. III. одсек Geseh. v: Servien, S. 437.

(2) Rad. југосл. акад. књ. III. стр. 87.

(1) Rad. југосл. акад. књ. III. стр. 88.

СТАТИСТИЧКИ ЗАПИСИ
У ОПШТИНИ БЕОГРАДСКОЈ

Путнички саобраћај вароши Београда. У седмици од 28. Нов. до 5. Дек. 1893. год. допутовало 606, отпутовало 593. Од којих су:

а.) Пола: мушког 608, женског 28.

б.) Вероисповести: православне 557, католичке и протестан. 67, мојсијевске 10, мухамеданске 2, свега 636.

в.) Постојбина: Србија 514, Аустро-Угарска 69, Босна и Херцеговина 6, Црна Гора 11, Грчка —, Турска 11, Бугарска 7, Румунија 4, Русија —, Германија 1, Франц. 7, Италија 3, остале државе 3.

г.) Занимање путника: Земаци и економи 29, Занатлије 58, Трговци 315, индустријалци 10, шпекуланти и предузимачи 4, Гостионичари 23, Интелигенција (војска) 94, ђаци 10, радници и помоћници 17, Пијаци и бозаџије 4, надничари и слуге 61.

Из статистичког одељка општине вароши Београда 5. Децембра 1893. год.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ

Изашла је нова књига

СЛОБОДНО ЗИДАРСТВО

ЊЕГОВ ЦИЉ И ПРИНЦИП, ЊЕГОВА САДАШЊОСТ И ПРОШЛОСТ

ПИСМА БРАТА СР.

једном непосвећеном пријатељу

Издање ложе „Побратим"

ЦЕНА 1 ДИН.

Књижара В Валожића у Београду изашла је нова књига

ЗОЈА

ИЛИ

ПОХОД НА ИНДИЈАНЦЕ

ПРИПОВЕТКА

Са 12 слика у бојама. Цена 1 и по дин.

Са овим садржајем: I Караван у Преријама, II Јахоње на биволу, III у Санта Феу, IV Пред Навајом, V Пут кроз мртвачку пустињу, VI Сегин, VII Стан перчинове војске. VIII Ко је прави стрелац? IX Три дана у клопци, X Поглавица навајаца, XI Лукавство у рату и лову, XII Борба у планинском теснацу, XIII Баранка Дел Ора, XIV ужасно откриће, XV Опрезност Сегинова, XVI Преговори у топионици, XVII Издајство, XVIII Повратак у навајску покрајину, XIX Вештина у јахању, XX Бегство, XXI Ослобођење, XXII Зоја.

Може се добити у свима Књижарама у Србији

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ.

I. Димничарство:

а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0·20 д.
б) За неузидан шпархерд	0·20 д.
в) За узидан „	0·40 д.
г) За велики узидан шпархерд у гостионици	0·50 д.
д) За чишћење димњака од два спрата	0·20 д.
ђ) За чишћење простог димњака	0·10 д.
е) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са пећима	0·10 д.
ж) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са више пећи	0·20 д.
з) За паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0·75 д.

II. Пражњење помијара и нужника:

а) Од кубног метра	10·— д.
б) Од акова	0·50 д

III. Поетарина:

а) Марка за пашче за годину дана	3·— д.
б) Обнављање изгубљене марке стаје	1·— д.

IV. Гробарина.

а) Гроб за децу	7·— д.
б) Гроб за одрасле	12·— д.
в) Мала гробница	555·52 д.
г) Велика гробница III. реда	998·39 д.
д) Велика гробница II. реда	1099·32 д.
е) Велика гробница I. реда	1684·57 д.

V. Мртвачка кола:

а) Мртвачка кола стара са два коња	12·90 д.
б) Мртвачка кола са анђелима са два коња	24·90 д.
в) Мртвачка кола нова са два коња	36·90 д.
г) Мртвачка кола нова са 4 коња	72·90 д.

ТАКСЕ
ЗА ИЗНОШЕЊЕ ЂУБРЕТА

За квартове: Савамалски, Теразијски, Варошки и Врачарски:

1. Од собе и кухиње или мањег дућана са собом	0·25 д.
2. Од две или три собе, са кухињом или већег дућана са магазом	0·70 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале	1·50 д.

За квартове: Дорћолски и Палилулски:

1. Од собе и кухиње, или мањег дућана са собом	0·20 д.
2. Од две или три собе са кухињом или већег дућана са магазом	0·60 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале	1 д.

Од суда општине београдске 28. Августа 1892 године АБр. 9449.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА
ПРЕМЕРЕНО НА БЕОГРАДСКОМ КАНТАРУ
Од 24 Новембра до 30 новембра 1893. год.

КИЛОГРАМА	НАИМЕНОВАЊЕ	ЦЕНА највећа дин.	пр.	ЦЕНА најмања дин.	пр.
2892	Арнаутка	32		28	
	Бршна кукурузна				
	„ пшенична				
	Вина бела (од лит.)				
9900	„ црна „ „		60		40
	Волова				
	Вуне не пране				
	„ пране				
5468	Грожђа	80		50	
	Дуња				
12861	Јабука	20		12	
68111	Јечма	10	50	9	60
975	Кајмака	120		100	
	Кожа воловских				
	„ јагњећих				
40862	„ овчијих				
	Коре брезове				
	Крава				
18140	Креча	4		3	50
13270	Кромпира	10		8	
	Крупника				
992	Крушака	15		12	
58885	Кукуруза нова	8		7	
	Купуса				
	Лоја нетопљеног				
	„ топљеног				
	Лука аршламе				
1116	„ бела	60		50	
5634	„ црна	25		18	
	Масла				
69	Масти	120		110	
1890	Меда	70		50	
	Оваца				
63974	Овса	11	50	10	70
619	Ораја	40		35	
2397	Пасуља	14		12	
	Пекмеза				
	Просе				
277623	Пшенице	13		12	50
4859	Ражи	9		8	50
	Рак. комов. (од лит.)				
	« „ меке „				
400	„ шљив. љуте «	1	60		
18716	„ „ меке „		60		45
23815	Свиња дебелих	80		70	
	„ средњих				
47500	Сена	5		4	
579	Сира	100		64	
12110	Сламе	3		2	
	Сланине				
	Сочива				
6283	Угљена дрвеног	13			11
186500	„ каменог	3		2	50
	Шипарке				
	Шљива сирових				
326269	„ сувих о. год.	24		12	
	простог камена				
	мекиње				
15792	ситнице				
24622	воће разно				

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА

Власник Општина Београдска — ПАРНА РАДИКАЛНА ШТАМПАРИЈА — Уредник Урош Кузмановић

БРОЈ 51. ГОД. XI.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

Цена за Србију:
НА ГОДИНУ . . . . . 6 дин.
НА ПОЛА ГОДИНЕ . . . . . 3 „
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ . . 9 „

НЕДЕЉА 19. ДЕКЕМБРА 1891.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 ПР. ДИН. ОД ВРСТЕ

ПРЕТПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПУТНИЦОМ НА ОПШТИНСКИ СУД А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА

Рукописи не враћају се

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА НЕ ПРИМАЈУ СЕ.

ГРАЂАНСТВУ ВАР. БЕОГРАДА

Суд општине вар. Београда објављује грађанству, да је одбор општински у седници својој од 15. Новембра 1893. год., на основу чл. 87. зак. о општинама, с погледом на чланове 12, тачке 1., 13. тачке в., 18. и 22 поменутог закона о општинама, — решио, да се сазове

ОПШТИНСКИ ЗБОР

НА ДАН 19. ДЕЦЕМБРА 1893. ГОДИНЕ,

РАДИ ИЗБОРА

ТРИДЕСЕТ И ДВА ОДБОРНИКА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ И ШЕСНАЕСТ ОДБОРСКИХ ЗАМЕЊЕНИКА.

ЗА ДВОГОДИШЊУ ПЕРИОДУ 1894. и 1895. ГОДИНЕ

Ко може бити биран за одборника општине, и одборског заменьеника изложено је у члану 56. и 57. закона о општинама.

Право гласања на општинском збору, према чл. 14. закона о општинама имају сви пунолетни чланови општине, који плаћају 15 дин. годишње непосредне порезе, а који нису под старатељством или који по прописима чл. 16. и 17. ов. зак., право гласања немају или су га изгубили. У задрузи имају право гласања на збору сви задругари, ма сви скупа не плаћали 15 дин. непосредне порезе, ако нису чланом 16. и 17. изузети. Тако исто имају право гласања и она лица, која су ослобођена од плаћања пореза (по члану 61. тачке в. и г. закона о непосредном порезу) што су постала неспособна за рад, или су инвалиди, или они, који примају милостињу из државне касе.

Немају право гласа на општинском збору:

1., они који су осуђени због злочинства, докле своја права не поврате, или који су лишени грађанске части за време пресудом одређено, као и они који су осуђени због преступа, који безчасте и јавни морал вређају, док не прође година дана од дана издржане казне;

2., који се налазе под судским иследьењем за дела под 1 наведена;

3., који су пали под стециште за време док стециште траје;

4., који су под полициским надзором;

5., који ма колико дугују у име порезе осим текућег полгођа.

Официри, војници сталног кадра не учествују по 16-ом чл. закона у саветовању општинског збора.

Збор овај почеће тачно у 8 часова изјутра а бирачи могу долазити на изборно место до 6 часова у вече тачно, у које ће време престати пуштање бирача на биралиште.

Гласање на овоме збору вршиће се по квартовима и то на овим местима:

За **кварт варошки** — у основној мушкој школи код саборне цркве (дубровачка улица).

За **кварт теразиски** — у теразиској муш. школи (ул. 2 јабл.).

За **кварт дорћолски** — у новој згради основ. школа (Душ. ул.).

За **кварт савамалски** — у основној мушкој школи (улица Краљевића Марка).

За **кварт палилулски** — у основној мушкој школи (школска улица); и

За **кварт врачарски** — у основној мушкој школи (пријепољска улица, спрећу војне болнице).

Састав бирачких одбора извршен је на основу правила господина Министра унутрашњих дела од 28. Новембра 1893 год. ПБр. 16683, и састављени су овако:

а., За кварт варошки

Председник: Никола Х. Поповић пензионар, чланови: г. г. Андра Одавић трг. Светозар Боторић трг, Коста Главинић професор вел. школе и Михајло Јанковић кафеџија.

б., За кварт теравијски

Председник: г. Никола Вулковић трг. чланови: г. г. Димитрије Николић дрварски трг., Никола К. Поповић трг. Павле Стевановић капетан у пензији, Коста Ризнић трг.

в., За кварт палилулски

Председник: г. Раденко Драговић трговац, чланови: г. г. Радован Филиповић члан апелације, Михајло Банковић шпедитер, Танасије Капетан Спасић члан духовног суда и Михајло Бончић члан апелације.

г., За кварт врачарски

Председник г, Мата Јовановић благајник управе фондова, чланови: г. г. Атинасије Стефановић председник суда у пензији, Петко Вељковић предузимач, Коста Симић шпедитер и Ђока Бранковић пензионар.

д., За кварт дорћолски

Председник г. Милош Трпковић лебар, чланови: г. г. Димитрије Гајић сандучар, Милутин Ј. Марковић члан касације, Милан О. Петровић инжињер и Веља М. Тодоровић адвокат.

ђ., За кварт савамалски

Председник: г. Ђорђе С. Новаковић члан касације, чланови: г. г. Стеван Чађевић инжињер, Адолф Шток предузимач, Сава Вељановић лебар и Милан Капетановић професор Велике Школе.

Заменици председника бирачких одбора су: г. г. Коста Б. Михајловић каф. и Марко Велизарић члан Гл. Контроле.

Заменици чланова бирачких одбора су: г. г. Михајло Трпковић секретар Мин. финан., Павле Стефановић секретар касације, Марко Барух мењач, Милан Ст. Марковић адвокат, Јован Ђуровић шпекулант, Лазар Радонић јорганција, Др. Давид Алкалај адвокат, Михајло М. Ђорђевић бакалин, Светозар Ристић машинист, Коста Петровић бакалин, Лазар Дашковић кафеција и Илија Ђорђевић предузимач.

Председник бирачком одбору општине београдске биће г. Никола Х. Поповић пензионар, као најстарији по годинама председник бирачког одбора.

Од суда општине вар. Београда 8. Децембра 1893. год. АБр. 6898.

ОПШТИНА ГРАДА БЕОГРАДА

Преглед стања на дан 30. Новембра 1893. год.

		Дугује		Потражује		Сравњено са прошлим стањем	
1	Главница			6104050	37	— 2077	08
2	Благајна	5147	95	—	—	+ 228	12
3	Вредеће хартије	18438	—	—	—	—	—
4	Имаовина (непокретна 4909597·69 / покретна 158927·99)	5068525	68	—	—	—	—
5	Фондови	—	—	251634	85	—	—
6	Повериоци	—	—	122192	81	+ 5870	40
7	Дужници	1396173	41	—	—	+ 73745	32
8	Пријеми	—	—	2230000	—	—120000	—
9	Оставе код новчаних завода	2230000	—	—	—	—120000	—
10	Текући рачуни код новч. завода	—	—	2203406	30	— 64000	—
11	Грађење водовода	2514920	31	—	—	— 32174	14
12	Буџет новога гробља	—	—	11839	46	— 1740	48
13	Буџет трошаринске управе	—	—	434479	43	+ 68832	06
14	Буџет општинског суда	796149	67	659167	79	—	—
15	Буџет Управе водовода	—	—	12584	01	+ 12584	01
		12029355	02	12029355	02		

Од књиговодства београдске општине 1. Децембра 1893. год. у Београду.

Главни књиговођа
К. Ј. ЈАНКОВИЋ.

Млађи књиговођа
МИЛИЈА ЈОВАНОВИЋ.

ЈАВНА ЗАХВАЛНОСТ

Његово Величанство Краљ благоволео је милостиво подарити 1500 динара сиротињи београдској за празник Христова Рођења.

Суд општине београдске у име сиротиње београдске изјављује најтоплију захвалност Његовом Величанству на овој високој владалачкој милости.

Београд. 18. Децембра 1893. г.одине
ББр. 5440.

Председник општ. Београдске
Милован Р. Маринковић.

Секретар
Урош Кузмановић.

ЈАВНА ЗАХВАЛНОСТ

Суд општине београдске примио је до да ове прилоге са сиротињу београдску празник Христова Рођења:

Од Браће Крсмановића	200 д.
Од Љубе Крсмановића	150 д.
Од особља агенције дунав. пароброд. друштва	16 д.
Од професорског колегијума београд. реалке	32 д.
Од Еснафа ткачког	19·10
Од Еснафа стаклорезачког	30 д.
Од Еснафа воскарског	20 д.
Од Еснафа асурџијског	6·40

Суд општине београдске у име своје сиротиње изјављује овим племенитим дародавцима своју захвалност.

Од суда општине београдске 18. Децембра 1893. год. ББр. 5442 5448.

Напомена. Доцније ће се у додатку овога листа објавити имена чланова појединих корпорација, што су дали милостињу.

ГРАЂАНСТВУ ВАРОШИ БЕОГРАДА

Суд општине вар. Београда објављује грађанству, да се на три дана пред Божић и на три дана пред Ускрс неће наплаћивати никаква трошаринска такса на јарад јагњад и прасад до 15 килограма тежине, према решењу одбора општинског од 24. Јуна 1893. год АБр. 3631.

Ову је одлуку одбор донео са разлога што жели да даде могућности свакоме, па и најсиромашнијем грађанину, да што јевтиније дође до печенице и тиме задовољније и веселије проведе ове велике хришћанске празнике, којима се сваки радује.

Од суда општине вар. Београда 14. Децембра 1893. год. АБр. 7370.

ПРЕДСЕДНИК ОПШТ. БЕОГРАД.
Милован Р. Маринковић с. р.

СЕКРЕТАР
Урош Кузмановић с. р.

ОБЗНАНА

У вези свог наређења АБр. 2366. од 30, Априла о г. Суд општине вароши Београда објављује грађевинству, да ће Управа Водовода од 1 Јануара идуће године наплаћивати воду према члановима 8 и 9 правила за издавање воде, од свију оних кућа, које су од 1. Јуна до краја о. г, са водоводом спојене без обзира на то, да ли се вода у кући троши или не или да ли је инсталација у кући извршена или не.

Ово решење своје Суд општине вароши Београда оснива на чл, 2 и 13. правила за везивање водовода са зградама у Београду и издавање воде из истог водовода, која су правила добила закону силу решењем владе Њ. В. Краља од 10. Јуна 1892. год. ИБр. 10382 основаним на чл. 6, 7. и 9, зак. о варошкој трошарини у Београду од 13. Јуна 1884 год.

АБр. 6603 од суда општине вароши Београда 1. Новембра 1893. год. у Београду.

ОБЈАВА

Суд општине београдске објављује грађанству вароши Београда, да је у кући г. Јована Илића саветника на палилулском тргу намештена болница за децу, која болују од дифтеритиса.

Од суда општине вар. Београда 18. Новембра 1893. год. АБр. 6827.

НАРЕДБА

Пошто се је врло мали број сопственика гробница на новом гробљу до данас пријавио да према овој наредби плати за одржавање прописану таксу, то је суд општински принуђен, да ову наредбу понови са продуженим последњим роком до 1 Јануара, 1894. год.

Правилима о новом гробљу ставом III. тач. А. и Б. предвиђено је, да сваки онај, који купи зидану гробницу на новом гробљу или обичан гроб, има годишње да плати за одржање истих гробница и гробова следећу таксу и то:

I. За зидане гробнице под „Аркадом“ годишње динара	40.
II. За зидане гробнице велике годишње динара	15.
III. За зидане гробница мале годишње динара	10.
IV. За обичне гробове годишње динара	2.

Даље исти став и иста тачке наређују да ако сопственик гробнице — гроба — не плати ову таксу за одржање од дана кад је купи па за пет година, губи право на даљу употребу исте, а гробница прелази повона у општинску својину.

Па како је врло велики број оних лица који таксу за одржање гробница и гробова никкако не плаћају, — то се суд ово општински нашао побуђен овим наредити свима имаоцима гробница и гробова, да до првог Јануара 1894. донесу и горњу таксу плате, што ако не учине искусиће последице предвиђене горњим наређењима правила о новом гробљу.

Од суда општине вароши Београда, 8, Октобра 1893. АБр. 6014.

НАРЕДБА

Да би се предупредили несрећни случаји, који се могу догодити пуцањем из пушака, Управа вар. Београда на основу §. 326. законика кривичног,

наређује:

да се сваки, који би о Божићним празницима пушку избацио, или какве друге материје припаљивао, и тиме пуцањ производио, казни по § 360. тач. 1. законика кривичног од 1 до 3 дана затвора, или у новцу до 25 динара.

Бр. 21071. Од Управе вар. Београда 17. Децембра 1893. год. у Београду.

РАСПИС

Министра финансија од 30. Октобра 1893. године АБр. 2570. свима општинским суловима.

Имајући, да у питањима о продаји и у опште отуђењу непокретних општинских добара (тачка 7. чл. 70. зак. о општинама) и питањима о задужењу општина (чл. 70. тач. 8. закона о општинама) чиним предлоге Државном Савету за решење по тим питањима, потребно је ради предходне оцене самих питања и потреба и цељи у којој се тражи отуђење или задужење, као и ради предходне користи за општину од таквог начина подмирења потреба, да министар финансија располаже овим подацима.

I. У питању о отуђењу непокретних општинских добара.

(Члан 70. тач. 7.)

Треба да постоји опширан реферат општинског суда који да садржи:

1. колико општина има зиратне земље, утрине и под шумом: са назначењем под којом је парцелом и на којој страни пописане књиге Б. заведено.

2. да се поред излагања потребе, у којој се тражи отуђење наброје и разлози, зашто се баш отуђењем општинских добара има да подмирује потреба? Стоје ли општини на расположењу друга средства на руци. Колико има општина капитала и какво је његово стање: налази ли се на дугу код приватних или се налази уложен у каква предузећа државом гарантована или новчане заводе и банке; какав је и колики приход? Плаћа ли се уредно и на шта се употребљује.

3. Колико грађани дотичне општине плаћају: 1, општинског приреза, какав је и на име чега се купи; 2, окружног: 3; среског; колики је укупни прирез. Како се плаћа пореза на општинско земљиште прирезом, давањем под аренду или на испашу.

4. колико плаћају непосредне порезе;

5. каквих прихода још има општина, и нашта се они употребљују?

Сви ови подаци поређани и изложени најтачније, што ће одговарати правом стању ствари имају да послуже као доказ, да се извесна потреба општинска може намирити само на начин који се предлаже, а да се не може ни на који други начин подмирити. Набрајање доказа мора бити јасно и убедљиво, да се на први поглед може да види имовно и опште стање не само општине, но и грађана њених.

У питања ове врсте долази и тражење размене општ. добара за приватна имања у разним цељима. У овим случајевима потребно је да се рефератом општ. суда изложи циљ у којој се размена тражи; користи које ће се отуда добити обухватајући нарочито у обзир и то, парча ли се тиме општинско земљиште.

II. у питањима о задужењу општине.

(Члан 70. тач. 8.)

У питањима ове врсте потребно је тако исто да постоји реферат општинског суда, у коме би се исказивали погледи, на потребе и стање општине и грађана. Реферат који би се односио на ова питања, имао би бити исцрпан и да садржи ове податке:

1, излагање потреба које се имају да подмире и прилика које нарочито захтевају њихово подмирење;

2, да се означи има ли општина и колико још свога дуга? Код кога је учињен, колика је годишња отплата и интерес; у ком се стању дуг налази. Је ли уредно плаћан интерес и отплата; ако није — за које време то није учињено и шта је томе био узрок; предвиђа ли се у будуће уредно плаћање; плаћа ли се прирезом или другим приходом, и из кога имено? Ако се плаћа прирезом — колики је тај прирез?

3, под којим се условима мисли да закључи зајам, код кога и за које време; колики има да буде интерес и колика отплата од %?

4, из којих се извора и прихода има да плаћа тај нови дуг. Ако се има да плаћа прирезом, колики је тај прирез?

5, колико грађани плаћају још приреза општинског, среског, окруж. и т. д.

6, постоје ли и каква још плаћања на грађанима (нарочито како се плаћа порез на земљишта). Каквог су стања грађани?

7, има ли општина каквих других прихода и нашта се они употребљују?

8, колико грађани дотичне општине плаћају непосредне порезе и колико је порезе остало непокупљено од прошлих година и колико од текуће године?

Сви ови податци, као и у првом случају имају да буду брижљиво прикупљени и изложени држећи се најстрожије правог стања ствари. Потреба да се ови подаци увек прикуне огледа се поглавито у томе што таква питања, која знатно засецају у интересе целе општине и материјално стање њених грађана, треба да буду свестрано испитана и оцењена, пре него што се учини корак за њихово решење. Да се избегне свако олако решавање тих питања а да би се што јаче обезбедили општински интереси од површног руковања општинским пословима — Министарство треба да је постављено у могућност да свестрано оцени не само потребе и стање у коме се општина налази, но, по могућству, да испита и последице које једна таква одлука може донети општини и знатно утицати на погоршење прилика у којима се налази.

Осим тога, у решавању ових питања знатно утиче и то: јесу ли при доношењу зборских и одборских одлука испуњени сви законски прописи и наређења, имају ли одлуке законску силу и важност. Многе општине при доношењу зборских одлука веома непотпуно воде записник и закључивање рада, не садржи увек оно, што је закон прописао и што је потребно за оцену саме одлуке. Тако у закључку зборског рада не означује се увек, колико има по азбучном списку свега гласача, а колико је дошло и гласало, што је најважније због чега се одлуке морају често да враћају и траже

накнадна обавештења (чл. 13. четврти став). У многим пак случајевима, општине опет веома неправилно разумевају четврти став чл. 13. закона о општинама, јер трећину гласача рачунају од онога броја, који у даном тренутку, с обзиром на паплаћену порезу може учинити употребу од свог гласачког права, — гласати, а не од целокупног броја гласача, који се по азбучном списку води, без обзира је ли ко порезу платио или не. Ово је по све погрешно разумевање, и по мишљењу Државног Савета, које сам по овој ствари изискао — четврти став члана 13. закона о општинама има тако да се разуме, да се тражи увек трећина од целокупног броја правних гласача, а не од броја оних гласача који су способни, да у даном тренутку учине употребу од свога права. Према томе се има и да оцењује, је ли какво питање решено на првом збору, или по гласу следећег петог става чл. 13. треба звати други збор, на коме ће се ствар решити са онолико гласача, колико буде дошло и гласало.

У закључку зборског рада треба да стоји забележено, је ли дошла и гласала трећина свих гласача и сматра ли се да је посао рада кога је збор сазват свршен или треба сазвати други збор. (пети став чл. 13 зак. о општ.) У случају другог збора, ставља се на закључку поред назначења броја свих гласача по предходном ставу (четвртом) и то. да је радња свршена на другом збору, означивши број гласача који је дошао и гласао.

Табаци на којима је исписан изборски рад треба да су пропивени и крајеви конца утврђени печатом, а председник збора и чланови одбора потписиваће протокол зборског рада и утврдити печатом.

Исто тако при доношењу одборских одлука треба да стоји увек назначен број одборника општ. (чл. 53) како би се према броју који је решавао оценило, дали их је било довољно да могу пуноважно решавати (чл. 75. зак. о општ.).

Из чл. 21. важне су за оцену зборских одлука наређења тачке 6 и 11 да се број гласача који су гласали записује одмах и саопштава збору и да се назначује и кад је и како започет држан и свршен збор.

Управа ће саопштити овај распис свима подручним јој полицијским и општинским властима и стал. окр. одборима — и препоручити им да се у свима овим питањима придржавају најстрожије овог расписа, јер у противном случају неће се ништа предузимати све дотле док се не прибави оно, што је за решење ствари потребно. Да би се избегла сувишна преписка а ствари једновремено свршавале код општинских судова — најкорисније је, да се у напред прикупе сви ови податци и шаљу заједно са одлукама одборским и зборским. Власти преко којих се ове одлуке спроводе Министру — најстрожије ће мотрити, да ли су испуњени сви захтеви, који се траже овим расписом, па тек онда слати министру на даљи рад.

ОБЗНАНА

На дан 20. Децембра ове године, држаће се у грађевинском одељењу Суда општине вароши Београда офертална лицитација за оправку Топчидерског друма, а према решењу одборском од 29. Јула 1893. год. ГБр. 2857.

Кауција за овај посао у 5000 динара полаже се у готовом или државним вредећим парима.

Услови и предмер могу се видити сваког дана у канцеларији грађевинског одељења од 10 до 12 пре подне.

Из канцеларије грађевинског одељења суда општине београдске 1. Децембра 1893. год. ГБр. 2857.

ОБЈАВА

Суд општине вароши Београда на основу одборског решења од 18. Августа 1893 г. Гбр. 3452 подиже на калимегдану споменик Ђ. Даничићу.

Према томе позивају се каменоресци да од 30. овог месеца поднесу грађевинском одељењу цене и мустре камена.

Цртежи се могу видети у кенцелариско време у грађевинском одељењу ове општине а у згради код Лондона.

Из канцеларије Грађевинског одељења Суда општ. вар. Београда 9 Децембра 1893 год. ГБр. 5638.

СТАТИСТИЧКИ ЗАПИСИ
У ОПШТИНИ БЕОГРАДСКОЈ

Путнички саобраћај вароши Београда. У седмици од 5. до 12. Декембра 1893. год. допутовало 607. отпутовало 434. Од којих су:

а.) Пола: мушког 584. женског 23.

б.) Вероисповести: православне 496. католичке и протестан. 73, мојсијевске 28. мухамеданске 10, свега 607.

в) Постојбина: Србија 479, Аусто-Угарска 89, Босна и Херцеговина 4, Црна Гора —, Грчка 1, Турска 15, Бугарска 4, Румунија 1, Русија —, Германија 6, Франц. 4, Италија 3, остале државе 1.

г., Занимање путника: Тежаци и економи 30, Занатлије 76, Трговци 259, индустријалци 8, шпекуланти и предузимачи 6, Гостионичари 24, Интелигенција (војска) 117, ђаци 12, раденици и помоћници 35, Пиљари и бозаџије 8, надничари и слуге 21.

Из статистичког одељка општине вароши Београда 14. Декембра 1892. год.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ.

I. Димничарство:

а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0.20 д.
б) За неузидан шпархерд	0.20 д.
в) За узидан	0.40 д.
г) За велики узидан шпархерд у гостионици	0.50 д.
д) За чишћење димњака од два спрата	0.20 д.
ђ) За чишћење простог димњака	0.10 д.
е) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са пећима	0.10 д.
ж) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са више пећи	0.20 д.
з) За паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0.75 д.

II. Пражњење помијара и нужника.

а) Од кубног метра	10 — д.
б) Од акова	0.50 д.

III. Псетарина.

а) Марка за пашче за годину дана	3 — д.
б) Обнављање изгубљене марке стаје	1 — д.

IV. Гробарина.

а) Гроб за децу	7 — д.
б) Гроб за одрасле	12 — д.
в) Мала гробница	555.52 д.
г) Велика гробница III. реда	998.39 д.
д) Велика гробница II. реда	1099.39 д.
е) Велика гробница I. реда	1684.57 д.

VI Мртвачка кола.

а) Мртвачка кола стара са два коња	12.90 д.
б) Мртвачка кола са анђелима са два коња	24.90 д.
в) Мртвачка кола нова са два коња	36.90 д.
г) Мртвачка кола нова са 4 коња	72.90 д.

ТАКСЕ
ЗА ИЗНОШЕЊЕ ЂУБРЕТА.

За квартове: Савамалски, Теразијски, Варошки и Врачарски:

1. Од собе и кухиње или мањег дућана са собом	0,25 д.
2. Од две или три собе, са кухињом или већег дућана са магазом	0.70 п.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале	1.50 д.

За квартове: Дорћолски и Палилулски:

1. Од собе и кухиње, или мањег дућана са собом	0.20 д.
2. Од две или три собе са кухињом или већег дућана са магазом	0.60 д.
3. Од чотири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале	1 д. —

Од суда општине београдске 28. Августа 1892 године, АБр. 9449.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА

Власник ОПШТИНА БЕОГРАДСКА. Штампарија Светозара Николића. Уредник УРОШ КУЗМАНОВИЋ.

БРОЈ 52. ГОД. XI.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

Цена за Србију:
НА ГОДИНУ . . . . . 6 дин.
НА ПОЛА ГОДИНЕ . . . . . 3 „
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ . . 9 „

НЕДЕЉА 26. ДЕКЕМБРА 1893.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 ПР. ДИН. ОД ВРСТЕ

ПРЕТПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПУТНИЦОМ НА ОПШТИНСКИ СУД А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА

Рукописи не враћају се

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА НЕ ПРИМАЈУ СЕ.

Грађанству вар. Београда

Суд општине вар. Београда позивом својим од 8. децембра 1893. год. а на основу решења одбора општинског од 15. новембра 1893. године АБр. 6898, сазвао је био збор грађана београдских на дан 19. децембра 1893. год. ради избора тридесет и два одборника за општину београдску и шеснаест замењеника одборничких.

На овоме збору имало је право гласа 4888 грађана а од овога броја дошло и гласало свега 1042 гласача.

Како према овоме није дошла трећина гласача, која је према члану 13. алинеје 4. зак. о општинама потребна па да решење збора буде пуноважно, то је бирачки одбор општине београдске решењем својим од 19. децембра 1893. год. објавио, да се има сазвати други збор, ради накнадног избора одбора општине београдске.

С тога суд општине вароши Београда на основу чл. 13. алинеје 5. зак. о општинама

ОДРЕЂУЈЕ

ДРУГИ ОПШТИНСКИ ЗБОР

НА ДАН 28. ДЕЦЕМБРА 1893. ГОДИНЕ,

РАДИ НАКНАДНОГ ИЗБОРА

ТРИДЕСЕТ И ДВА ОДБОРНИКА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ И ШЕСНАЕСТ ОДБОРСКИХ ЗАМЕЊЕНИКА.

ЗА ДВОГОДИШЊУ ПЕРИОДУ 1894. и 1895. ГОДИНЕ

На овоме збору донеће пуноважно решење онај број гласача, који буде дошао.

Ко може бити биран за одборника општинског и одборског замењеника изложено је у чл. 56 и 57 закона о општинама.

Одредбе о праву гласања и местима за гласање вреде и за овај збор оне, које су изложене у позиву за Збор за 19. Децембар 1893. године.

Састав бирачких одбора вреди и за овај збор онај исти, који је вредео за Збор сазват на дан 19. Децембра 1893. године.

Од суда општине вар. Београда 20. Децембра 1893. г. АБр. 7438.

ОБЗНАНА

У вези свог наређења АБр. 2366. од 30. Априла о г. Суд општине вароши Београда објављује грађевинству, да ће Управа Водовода од 1 Јануара идуће године наплаћивати воду према члановима 8 и 9 правила за издавање воде, од свију оних кућа, које су од 1. Јуна до краја о. г, са водоводом спојене без обзира на то, да ли се вода у кући троши или не или да ли је инсталација у кући извршена или не.

Ово решење своје Суд општине вароши Београда оснива на чл. 2 и 13. правила за везивање водовода са зградама у Београду и издавање воде из истог водовода, која су правила добила закону силу решењем владе Њ. В. Краља од 10. Јуна 1892. год. ПБр. 10382 основаним на чл. 6, 7. и 9, зак. о варошкој трошарини у Београду од 13. Јуна 1884 год.

АБр. 6603 од суда општине вароши Београда 1. Новембра 1893. год. у Београду.

НАРЕДБА

Пошто се је врло мали број сопственика гробница на новом гробљу до данас пријавио да према овој наредби плати за одржавање прописану таксу, то је суд општински принуђен, да ову наредбу понови са продуженим последњим роком до 1 Јануара, 1894. год.

Правилима о новом гробљу ставом III. тач. А. и Б. предвиђено је, да сваки онај, који купи зидану гробницу на новом гробљу или обичан гроб, има годишње да плати за одржање истих гробница и гробова следећу таксу и то:

I. За зидане гробнице под „Аркадом“ годишње динара	40.
II. За зидане гробнице велике годишње динара	15.
III. За зидане гробница мале годишње динара	10.
IV. За обичне гробове годишње динара	2.

Даље исти став и иста тачке наређују да ако сопственик гробнице — гроба — не плати ову таксу за одржање од дана кад је купи па за пет година, губи право на даљу употребу исте, а гробница прелази поново у општинску својину.

На како је врло велики број оних лица који таксу за одржање гробница и гробова никкако не плаћају, — то се суд ово општински нашао побуђен овим наредити свима имаоцима гробница и гробова, да до првог Јануара 1894. донесу и горњу таксу плате, што ако не учине искусиће последице предвиђене горњим наређењима правила о новом гробљу.

Од суда општине вароши Београда, 8. Октобра 1893. АБр. 6014.

НАРЕДБА

Да би се предупредили несрећни случаји, који се могу догодити пуцањем из пушака, Управа вар. Београда на основу §. 326. законика кривичног,

наређује:

да се сваки, који би о Божићним празницима пушку избацио, или какве друге материје припаљивао, и тиме пуцањ производио, казни по § 360. тач. 1. законика кривичног од 1 до 3 дана затвора, или у новцу до 25 динара.

Бр. 21071. Од Управе вар. Београда 17. Децембра 1893. год. у Београду.

РАД ОДБОРА ОПШТИНСКОГ

90. ВАНРЕДНИ САСТАНАК

30. Новембра 1893. год.

Председавао председник г. Мијов. Р. Маринковић од одборника били г. г. Нић. Х. Поповић, Илија Ђорђевић, Милош Трпковић, Љуб. Јовановић, Сава Вељановић, Јован Ђуровић, Милут. Ј. Марковић, Мих. Јанковић, Р. Драговић, Андр. Ј. Одавић, К. Б. Михајловић, Филип Васиљевић, Мих. М. Ђорђевић, Гаврило Бркић, М. Капетановић, Свет. И. Ристић, М. О. Петровић, Мих. П. Бончић, Мих. Д. Банковић, Др. Пав. Поповић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 25. нов. 1893. год. и примљен је без измена.

II.

По прочитању акта мешовите комисије за извиђај кривице Владислава Ђ. Миловановића овд. адвоката због фалзификата АБр. 7092 одбор је

СРПСКИ УСТАНИЦИ ПРОТИВУ ТУРАКА

У ВЕЗИ

СА НАРОДНИМ СЕОБАМА У ТУЂИНИ

од 1459—1814. год.

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

У ДВА ДЕЛА

написали

Р. АГАТОНОВИЋ и П. М. СПАСИЋ

(Академијски Савет Вел. Школе наградио првом видовданском наградом општ. београдске).

Мото:

— „Пора нам перестат бит умними чужим умом и славними чужој славој“ (Време је да престанемо мудровати туђом памећу, и слазити се туђом славом).

Карамзин.

(НАСТАВАК)

Овакав корак султанов учини леп утисак на одбегли народ, те се неки сада почну враћати на своја стара огњишта, а почне се већ и штета накнађавати. Ну ипак ово стање није дуго трајало, јер Јајцу грозаше опасног од Турака, те краљ буде принуђен да пише 22. Марта 1521. загребачком Капитолу, да својом четом спроведе храну Јајцу.(1)

У томе се већ приближавао час одсудна поласка султанова на Угарску. Султан тражи повода рату. Шаље свога посланика Ибрахима у Будим. Шта се с тим посланством збило у Угарској, видели смо, (стр....) али је са њима у свези био и један догађај код Јајца, Дознавши босански Турци, да Султан намерава ускоро на Угарску полазити, намисле, да изненадним нападом освоје Јајце, те да свога надшаха подстакну на одлучнији и бржи полазак. У исто време кад је Ибрахим био у Будиму, ради преговарања о миру. Скупе се у Врхбосни до 300 коњаника, спремивши и све остало потребно за опседање града, нарочито много лествица за ускакање, па се упуте преко гудура и планина право на Јајце, надајући се поуздано, да ће га затећи без довољне одбране. Али заповедник Јајца, будни *Петар Кеглевић*, раније извештен о овом походу турском, чекаше их са својих 200 коњаника потпуно спреман. Турци дођу једне вечери до неке долине, близу самога града, и одлуче, да други дан, пре него зора заплави, ударе на град и бранионе још у сну све потуку. Но Кеглевић им поквари све рачуне. Сазнав од пастира да су Турци већ приспели, пошље им за леђа 100 коњаника под *Блажом Чери*(1), с налогом, да их на уговорени знак нападну. Па да би још боље турке заварао, нареди млађем женскињу да се сутра дан рано свечано обуку за благдан и да пред градом коло поведу. Сутра дан Турци примете коло пред градом место непријатеља. Полакомив се за пленом сјаху и похитају колу. Ну у то испаде из града Кеглевић са својим — коло се уклони — и Блаж с леђа. Наста крвава сеча из које је мало који од Турака живу главу изнео, да међу своје донесе вест, како је срамно пропала чета, која 'но се је са толиком смелошћу на Јајце упутила“.(2)

Ова мала недаћа турска није ништа омела султанов поход на Београд, али је ова сјајна победа јајачке посаде осмелила

(1) Rad југосл. акад. књ. XVIII. стр. 93.

(1) Engel v. H. J. Allg. Welthist. B. III. Gesch. v. Gevoien, S. 437.

(2) Rad југосл. акад. књ. XVIII. стр. 101. — Smičiklas T.: Pov. hrv. књ. I. стр. 702—703.

изјавио, да је Владислав Ђ. Миловановић доброг владања и доброг имовног стања.

III.

По прочитању протокола лицитације СБр. 19232 држане 20. нов. 1893. год. за чишћење пијаца у овд. вароши и по прочитању накнадне понуде Јосифа Здравковића, СБр. 18932 одбор је решио, ра се између најнижег лицитанта и накнадног понуђача држи ужа лицитација у присуству два одборника општинска.

IV.

По прочитању протокола лицитације СБр. 19233 држане 22. нов. 1893. год. за чишћење оџака на зградама општинског суда, општинских одељака и основних школа, одбор је решио, да се чишћење оџака на зградама општинског суда, општинских одељака и основних школа уступи Ђорђу Дебељевићу овд. као најнижем понуђачу за две стотине тридесет и осам динара и педесет пара.

V.

По прочитању протокола лицитације СБр. 19236 држане 23—24 нов. 1893. год. за давање под закуп месарских плаџева на великом тргу за 1894 год.; по прочитању молбе свију месара на вел. тргу СБр. 19234 да могу у месарницама на вел. тргу продавати сваковрсно месо без икаква ограничења и по прочитању накнадне понуде Живојина Цокића месара, којом нуди за месарски плац бр. 7 на горњој страни 1800 дин. годишње, одбор је решио, да се уступе под закуп месарски плаџеви за 1894. год. и то:

На горњој страни: први Анки Д. Петровића за шест стотина двадесет и шест динара годишње; шести Кости Наумовићу за хиљаду осам стотина динара годишње; девети Илији Половини за седам стотина шездесет и један динар и десет пара; десети Кости Панђели за шест стотина и један динар и десет пара; једанајести Кости П. Вуковићу за седам стотина и два динара; дванајести Марјану Миленковићу за три стотине дванаест динара: —

На доњој страни: први Ђура Милосављевић за хиљаду тридесет и један динар годишње; четврти Мики Костантиновићу за хиљаду шездесет и три динара годишње; пети Ђорђу Панђели за хиљаду три стотине и дванајест динара и десет пара;

За остале плаџеве, и то на горњој страни под бр. два, три, четири, пет и осам и на доњој страни под бројем два, три, шест и седам, да се држи друга лицитација.

Плац под бр. седан на горњој страни да се по нова лицитира и то од накнадно понуђене цене у хиљаду осам стотина динара, па ако нико не буде за њега дао више, да се уступи накнадном понуђачу Живојину Цокићу месару за хиљаду осам стотина динара годишње.

Да се у месарама на вел. тргу може продавати сваковрсно месо без икаква ограничења.

VI.

Председник општине позива одбор, да према правилима господина министра унутрашњих дела од 28. нов. 1893 год. ПБр. 16683 одреди бирачке одборе за предстојеће зборове општинске за изборе управе и одбора општинског у Београду.

По прочитању тих правила одбор је решио, да за збор општински сазват за 12 децембар 1893 год. за избор управе општинске за 1894 и 1895 год. буду овако састављени бирачки одбори а према правилима господина министра унутрашњих дела од 28. нов. 1893. год. ПБр, 16683:

Председници бирачких одбора да буду као најстарији по годинама одборници г. г. Ђорђе С. Новаковић, Мата Јовановић, Милош Трифковић, Никола Вулковић, Никола Х. Поповић и Раденко Драговић; замењеници председницима бирачких одбора као најстарији одборници по годинама после одређених председника да буду: г. г. Коста Б. Михајловић и Марко Велизарић.

За два бирачка одбора одређени су коцком за чланове бирачких одбора по четири лица од оне дванајесторице, што састављају стални бирачки одбор према чл. 19. зак. о општинама и то: у један бирачки одбор ушла су ова 4 лица: Атанасије Стевановић, председник суда у пензији, Петко Вељковић предузимач, Коста Симић шпедитер, Ђока Бранковић пензионар; у други бирачки одбор ушла су ова 4 лица: Димитрије Николићи дрвар; Никола К. Поповић трговац; Павле Стефановић капетан у пензији и Коста Др. Ризнић трговац;

За остала четири бирачка одбора одређена су коцком по четири лица од осталих одборника општинских и то:

За трећи бирачки одбор: г. г. Димитрије Гајић, Милутин Ј. Марковић, Милан О. Петровић и Велимир М. Тодоровић;

За четврти: г. г. Радовон Филиповић, Михајло Д. Банковић, Танасије Капетанспасић и Михајло Бончић;

За пети: г. г. Стеван Чаџевић, Адолф Шток, Сава Вељановић и Милан Капетановић;

За шести; Андра Одавић, Светозар Боторић, Коста Д. Главинић и Михајло Јанковић.

Овим члановима бирачких одбора одређено је коцком дванаест лица, за заменике за сваки бирачки одбор по два и то: четворица од оне дванаесторице из сталног годишњег бирачког одбора: г. г. Михајло Трифковић секретар мин. фин. Павле Стефановић секр. касације, Марко Барух мењач и Милан Ст. Марковић адвокат; и осморица од одборских замењеника г. г. Јован Ђуровић, Лазар Радонић, Др. Д. Алкалај, Мих. М. Ђорђевић, Светозар Ристић, Коста Петровић, Лазар Дашковић и Илија Ђорђевић.

Бирачком одбору општине београдске да председава као најстарији по годинама председник бирачког одбора г. Никола Х. Поповић.

Да суд општински коцком одреди, који ће председник ком бирачком одбору председавати и који ће бирачки одбор у ком кварту гласове примати:

Овакав састав бирачких одбора да вреди и за збор сазват за 19. децембар о. г. за избор одбора општинског за 1894. и 1895, год.

VII.

Председник износи одбору извештај комисије за преглед нове зграде за основну школу за дунавски крај.

По прочитању извештаја ГБр. 5511 одбор је решио, да се овај извештај у свему прими и да се обрачун са предузимачем по њему изврши одобрив све више изражене послове.

VIII.

Председник извештава одбор, да је умро Михајло Вујовић рачуноиспитач главне контроле, који је више од године дана радио на општинским рачунима и да је још за живота поднео молбу да му се за овај посао изда из општинске касе каква награда.

По прочитању те његове молбе АБр. 6736, одбор је решио, да се породици пок. Мих. Вујовића изда из општинске касе из партије буџетом одређене за непредвиђене трошкове пет стотина динара на име награде за склопљене рачуне за прошле године. У ову суму да се урачуна и оно што је покојник Вујовић за живота примио.

91. ВАНРЕДНИ САСТАНАК
1. Децембра 1893. год.

Председавао председник г. Милов. Р. Маринковић присуствовали чланови суда г. г Јован Антонијевић, Дим. Т.

српски живаљ у Босни, да подигне своју главу и мало даље од зидина јајачких. Турске чете већ у велико бијаху бој са Србима испод Шапца, а зворнички Турци на својим шајкама превожаху султанову војску на ону страну Саве. И босански Турци беху, као што знамо, пошли султану, хотећи му с босанске стране обезбедити наступање у сремске равнице. Али су и они, као и султанови јаничари трпели озбиљне губитке од околних становника, нарочито од митровчана, који из својих топова највећма сметаху зворничким Турцима да слободно превозе војску султанову. „Савременик који нам о том приповеда — вели брат Хрват — видећи како се је могао непријатељу посао кварити и незнатном силом, излива сав свој гнев на оне могућнике, који су били домовину толико бездушно запустили; а његова срдба постаје још жешћом, када му се прилика придесила да забележи, како би се био народ радо на ноге дизао, да се опрости зулумћара, *само да му је било вештих и одушевљених вођа.*[1] Да, тако раде сви Срби свуда, где им се ма и најмања прилика укаже, да се могу ма чиме осветити своме непријатељу“. — „Они Турци на име — продужује исти писац — што но су прешли били на нашу страну (с оне стране Саве) код Градишке и Брода, почеше одмах својим начином харати и палити, те тако радећи, допру чак у Ђаковицу, до предела на потоку Јелшави. Ну ту наилазе на отпор. Противу њих, премда их је било више хиљада, дигне се *од ондашњега народа до осам стотина српчаних сељака.* Бој се замете, наши потуку силу душмана, а били би их и више потукли, па би их можда и сатрли, да се је му ко нашао, ко би био стушио народу на чело, те га даље повео, да прогони непријатеља, док се не утамани међу ондашњим ритовима и мочварима“. Хрватски писац, из познатих шовинистичких разлога, истина не спомиње народност оних осам стотина српчаних сељака“, али који то могу бити у оно доба други сељаци око Брода и Градишке, ако не чисти *српски* сељаци, који онде од бајкада живљаху, или се у већој маси сада бехи склопили из удаљених крајева босанских и наше посавине и подриња? Ако саставите ову сличицу радње Срба на отпору турцима у ово доба на босанској страни, са оним светлим примером јуначке борбе њихове браће на Шапцу, Земуну и Београду, онда тек можете видети: шта раде Срби за одбрану своје народности и свога огњишта, а шта тек чине Мађари за одбрану своје краљевине?.... Па ипак има данас шовиниста мађарских, који би рекли, да су Срби издали Турцима Београд!!...

Само за ово неколико месеци султанова ратовања на Сави и Дунаву, чини се, као да босански и херцеговачки Турци не узнемираваху суседне хришћанске градове у Босни, Хрватској и Далмацији, што или ти пљачкаши турски беху у султановој војсци овамо у Срему, или очекиваху какав ће бити исход ратовања султанов па да своје беснило према томе управљају. И заиста, чим се Султан врати у Цариград, ево ти њих опет у походе Хришћанима. У оно исто доба, када су поч. новембра 1521. г.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

[1] Rad југосл. акад. књ. XVIII. стр. 113 - 114.

Вељковић, Ј. Илић, кметов. помоћници г. г. К. Чупић, Андра Надеждић, од одборника били г. г. А. Ј. Одавић, М. О. Петровић, Солом. Ј. Азријел, Р. Драговић, Ф. Васиљевић. Коста Петровић, Илија Ђорђевић, Милан М. Ђорић, Мих. Јанковић, Љуб. Јовановић; Милут. Ј. Марковић; Ђорђе Наранџић; Ђ. Димитријевић, М. М Ђорђевић; Др. Марко Т. Леко; Мих. П. Бончић.

I.

Председник саопштава одбору да је Др. Лазар Докић бив. председник Министарског Савета и Државни Саветник после дужег боловања умро; да је Влада Његовог Величанства решила, да се покојник сарани о државном трошку најсвечаније и да је и општина београдска позвата да у овој свечаности учествује.

По саслушању овога одбор је одао последњу пошту сени пок. Др. Лазе Докића уставши и изговоривши речи: Бог да му душу прости.

Да господа Ђорђе Димитријевић и Соломон Азријел одборници, о општинском трошку са осталим изасланицима оду до Загреба и као представници општине београдске допрате до Београда земне остатке пок. Лазе Докића.

Да председник општине буде члан повереништва за приређивање свечаног погреба.

Да цео одбор општински и сва управа општинска корпоративно учествују у спроводу.

Да се на згради општинског суда истакне црна застава.

Да се на самртнички одар положи од стране општине београдске венац од природног цвећа.

Трошак око свега овога да падне на терет партије буџетом одређене за непредвиђене трошкове.

СТАТИСТИЧКИ ЗАПИСИ
У ОПШТИНИ БЕОГРАДСКОЈ

Путнички саобраћај вароши Београда. У седмици од 5. до 12. Децембра 1893. год. допутовало 607. отпутовало 434. Од којих су:

а.) Пола: мушког 584. женског 23.

б.) Вероисповести: православне 496. католичке и протестан. 73, мојсијевске 28. мухамеданске 10, свега 607.

в.) Постојбина: Србија 479, Аусто-Угарска 89, Босна и Херцеговина 4, Црна Гора —, Грчка 1, Турска 15, Бугарска 4, Румунија 1, Русија —, Германија 6, Франц. 4, Италија 3, остале државе 1.

г., Занимање путника: Тежаци и економи 30, Занатлије 76, Трговци 259, индустријалци 8, шпекуланти и предузимачи 6, Гостионичари 24, Интелигенција (војска) 117, ђаци 12, раденици и помоћници 35, Пијари и бозаџије 8, надничари и слуге 21.

Из статистичког одељка општине вароши Београда 14. Децембра 1892. год.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ

Изашла је нова књига

СЛОБОДНО ЗИДАРСТВО

ЊЕГОВ ЦИЉ И ПРИНЦИП, ЊЕГОВА САДАШЊОСТ И ПРОШЛОСТ

ПИСМА БРАТА СР.

једном непосвећеном пријатељу

ИЗДАЊЕ ЛОЖЕ „ПОБРАТИМ“

ЦЕНА 1 ДИН.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ.

I. Димничарство:

а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0.20 д.
б) За неузидан шпархерд	0.20 д.
в) За узидан	0.40 д.
г) За велики узидан шпархерд у гостионици	0.50 д.
д) За чишћење димњака од два спрата	0.20 д.
ђ) За чишћење простог димњака	0.10 д.
е) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са пећима	0.10 д.
ж) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са више пећи	0.20 д.
з) За паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0.75 д.

II. Пражњење помијара и нужника.

а) Од кубног метра	10 — д.
б) Од акова	0.50 д.

III. Псетарина.

а) Марка за пашче за годину дана	3 — д.
б) Обнављање изгубљене марке стаје	1 — д.

IV. Гробарина.

а) Гроб за децу	7 — д.
б) Гроб за одрасле	12 — д.
в) Мала гробница	555.52 д.
г) Велика гробница III. реда	998.39 д.
д) Велика гробница II. реда	1099.39 д.
е) Велика гробница I. реда	1684.57 д.

VI Мртвачка кола.

а) Мртвачка кола стара са два коња	12.90 д.
б) Мртвачка кола са анђелима са два коња	24.90 д.
в) Мртвачка кола нова са два коња	36.90 д.
г) Мртвачка кола нова са 4 коња	72.90 д.

ТАКСЕ
ЗА ИЗНОШЕЊЕ ЂУБРЕТА.

За кварове: Савамалски, Теразијски, Варошки и Врачарски:

1. Од собе и кухиње или мањег дућана са собом	0,25 д.
2. Од две или три собе, са кухињом или већег дућана са магазом	0.70 н.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале	1.50 д.

За кварове: Дорћолски и Палилулски:

1. Од собе и кухиње, или мањег дућана са собом	0.20 д.
2. Од две или три собе са кухињом или већег дућана са магазом	0.60 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале	1 д. —

Од суда општине београдске 28. Августа 1892 године, АБр. 9449.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА
ПРЕМЕРЕНО НА БЕОГРАДСКОМ КАНТАРУ
Од 24. до 30 новембра 1893. г.

КИЛОГРАМА	НАИМЕНОВАЊЕ	ЦЕАНА НАЈВЕЋА дин.	НАЈВЕЋА пр.	НАЈМАЊА дин.	НАЈМАЊА пр.
2892	АРПАЏИКА	32		28	
	БРАШНА КУКУРУЗНА				
	БРАШНА ПШЕНИЧНА				
	ВИНА БЕЛА (ОД ЛИТ.)				
9900	ВИНА ЦРНА (ОД ЛИТ.)		60		50
	ВОЛОВА				
	ВУНЕ НЕ ПРАЊЕ				
	ВУНЕ ПРАНЕ				
5468	ГРОЖЂА	80		50	
	ДУЊА				
1861	ЈАБУКА	20		12	
68111	ЈЕЧМА	10	50	9	60
975	КАЈМАКА	120		100	
	КОЖА ВОЛОВСКИХ				
	КОЖА ЈАГЊЕЋИХ				
40862	КОЖА ОВЧИЈИХ				
	КОРЕ БРЕЗОВЕ				
	КРАВА				
18140	КРЕЧА	4		3	50
13270	КРОМПИРА	10		8	
	КРУПНИКА				
992	КРУШАКА	15		12	
52875	КУКУРУЗА НОВА	8		7	
	КУПУСА				
	ЛОЈА НЕТОПЉЕНОГ				
	ЛОЈА ТОПЉЕНОГ				
	ЛУКА АРШЛАМЕ				
1116	ЛУКА БЕЛА	60		50	
5634	ЛУКА ЦРНА	25		18	
	МАСЛА				
69	МАСТИ	120		110	
1890	МЕДА	70		50	
	ОВАЦА				
63974	ОВСА	11	50	10	70
619	ОРАЛА	40		35	
2397	ПАСУЉА	14		12	
	ПЕКМЕЗА				
	ПРОСЕ				
277623	ПШЕНИЦЕ	13		12	50
4855	РАЖИ	9		8	50
	РАК. КОМ. (ОД ЛИТ.)				
	РАК. КОМ. МЕКЕ „				
400	РАК. ШЉ. ЉУТЕ „	1	60		
18716	РАК. ШЉ. МЕКЕ „		60		45
23815	СВИЊА ДЕБЕЛИХ	80		70	
	СВИЊА СРЕДЊИХ				
47500	СЕНА	5		4	
579	СИРА	100		64	
12110	СЛАМЕ	3		2	
	СЛАНИНЕ				
	СОЧИВА				
6283	УГЉЕНА ДРВЕНОГ	13			11
186500	УГЉЕНА КАМЕНОГ	3		2	50
	ШИШАРКЕ				
	ШЉИВА СИРОВИХ				
326269	ШЉИВА СУВИХ О. Г.	24		12	
	ПРОСТОГ КАМЕНА				
	МЕКИЊЕ				
15792	СИТНИЦЕ				
24622	ВОЋЕ РАЗНО				

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА

Власник ОПШТИНА БЕОГРАДСКА. Штампарија Светозара Николића. Уредник УРОШ КУЗМАНОВИЋ.